

انساختين پهبديان

احمد مير احمدی

پکوشش

يروز مع دنيان

مؤسسہ برادری و مطالعہ
پکوشش

اسناد نختین سپهبدیان

احمد میر احمدی

پاکوش

یزوس مکتوب و مذاکره

کتابخانه مرکزی

Central Library
Tehran University

مؤسسه پژوهش و نشر
پایه علمی و پژوهشی

کانالی تبلیغی گرامی کتبخانه‌ی کوردستان

<https://t.me/kurdistanbooks>

۹۶
۴۱۳۸.۷/الف

DS316.9

.A55

V.2

C.2

مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی
بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی
نام کتاب: اسناد نخستین شهید ایران، احمد امیراحمدی
حروفچینی: مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی

لیتوگرافن: تقویم

چاپ: آرمان

صحافی: مرودشت

چاپ اول: اردیبهشت ۱۳۷۳

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت دوره دو جلدی: ۱۸۰۰ تومان

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است

تهران: انتهای بزرگراه آفریقا، خیابان مریم، خیابان امین، میدان فرشته، شماره ۱۲۸

صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۱۹۷۵، تلفن ۲۶۴۰۳۷-۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱. مقدمه	
۲. یادداشت‌ها	
۳. فهرست موضوعی اسناد	
۴. گزیدهٔ اسناد سهبید احمد امیراحمدی	۱

اسناد سال ۱۳۰۱ هجری شمسی ۱/اسناد سال ۱۳۰۲ هجری شمسی ۱۲/اسناد سال ۱۳۰۳ هجری شمسی ۳۴/اسناد سال ۱۳۰۵ هجری شمسی ۱۸۵/اسناد سال ۱۳۰۷ هجری شمسی ۱۸۶/اسناد سال ۱۳۰۸ هجری شمسی ۲۳۱/اسناد سال ۱۳۰۹ هجری شمسی ۲۳۳/اسناد سال ۱۳۱۱ هجری شمسی ۳۳۲/اسناد سال ۱۳۱۸ هجری شمسی ۳۳۶/اسناد سال ۱۳۲۰ هجری شمسی ۳۳۷/اسناد سال ۱۳۲۱ هجری شمسی ۳۴۰/اسناد سال ۱۳۲۲ هجری شمسی ۳۴۶/اسناد سال ۱۳۲۴ هجری شمسی ۳۴۷/اسناد سال ۱۳۲۵ هجری شمسی ۳۴۸/اسناد سال ۱۳۲۶ هجری شمسی ۳۵۷/اسناد سال ۱۳۲۷ هجری شمسی ۳۵۹/اسناد سال ۱۳۲۸ هجری شمسی ۳۶۱/اسناد سال ۱۳۲۹ هجری شمسی ۳۶۸/اسناد سال ۱۳۳۲ هجری شمسی ۳۶۹/اسناد سال ۱۳۳۷ هجری شمسی ۳۷۰/اسناد سال ۱۳۴۱ هجری شمسی ۳۷۰/اسناد سال ۱۳۴۲ هجری شمسی ۳۷۳/اسناد سال ۱۳۴۴ هجری شمسی ۳۷۴/اسناد سال ۱۳۴۵ هجری شمسی ۳۷۵/اسناد سال ۱۳۴۷ هجری شمسی ۳۷۸.

۵. تصاویر

مقدمه

کتاب حاضر مشتمل است برگزیدهٔ اسناد بازمانده از سپهد احمد امیراحمدی که اینک در گنجینهٔ اسناد، مؤسسهٔ پژوهش و مطالعات فرهنگی، نگهداری می‌شوند. ملاک گزینش اسناد حاضر، تنها فایدهٔ عام تاریخی آنها بوده است. گذشته از این اسناد، آنچه از کُل مجموعهٔ امیراحمدی بازمی‌ماند، انبوه تلگراف‌های تبریک است به مناسبت‌های مختلف، از غلبه در منازعات تا ارتقاء درجه و منصب؛ ایضاً تلگراف‌های جوابیه به همان تبریک‌ها؛ قبوض مختلفهٔ مالی و سرآخر یک نسخهٔ زلانی از تاریخ و جغرافیای نظامی لرستان. همان‌که بعدها توسط سپهد رزم‌آرا به چاپ رسید.^۱

هستهٔ اصلی اسناد منظمهٔ حاضر، خاصه اسناد سنوات ۱۳۰۱ تا ۱۳۱۱، راپرت‌های تلگرافی، احکام عملیاتی فرماندهی قوای لرستان، احکام عملیاتی فرماندهی کُل قوای لرستان و خوزستان، احکام اردویی ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان و احکام قوای غرب و جنوب غربی است. راپرت‌های تلگرافی آغاز مجموعه، محض تکمیل کتاب حاضر، از مجلات «قشون» و «پهلوی» استخراج و به سایر اسناد افزوده گشت.

پس از پاره‌ای شروع عملیات مختلف از منازعات داخلی آغاز زمامداری رضاشاه^۲ که تا این زمان به طبع رسیده‌اند، کتاب حاضر یحتمل مهم‌ترین اثر در این مقوله است و به اعتبار آنکه تنها اسناد بازمانده را، بی‌هیچ دخل و تصرف، به دست می‌دهد، نخستین مجموعهٔ مهم اسناد در تاریخ نظامی ایران و منازعات

داخلی اواخر قاجاریه تا اواسط سلطنت رضاشاه تواند بود که می‌تواند اساس نگارش تاریخ درگیری‌های لرستان در سنوات ۱۳۰۱ تا ۱۳۱۱ شمسی قرار گیرد.

تاریخ لرستان در وزارت، صدارت و سلطنت رضاشاه حدیث خاک و خون است و داستان دژخیمی و سبیت ارتش شاهنشاهی پهلوی که جز خلق مرگامرگ داخلی به کاری نمی‌آمد و در برابر بیگانه روی در گریز داشت. شیوه سستی و مرسوم حکام ایران در تسلط بر نواحی عشیره‌نشین از چند مقوله بیرون نبود: ایجاد و گسترش تفرقه بین طوایف، تقسیم رشوه و خلعت، اخذ رهنه انسانی، سرکوب و چپاول و سرآخر آمیزه تمامی اینها؛ و گفتار و رفتار آن حکام نیز پیوسته یکسان. در این باب به ذکر یک دو نمونه بسنده می‌کنیم:

در ۱۱ میزان ۱۳۰۰ شمسی، عضدالسلطان می‌نوشت: «همیشه شرارت حدود بروجرد و ملایر اغلب متعلق به تیره‌های طایفه بیرانوند است. به واسطه اینکه تا به حال سرکوبی و مجازات ممکن نبود، با هزار وعده و وعید به عفو و خلعت آنها را نگاهداشته، عجالتاً اسباب سرکوبی اینها را تا یک اندازه مرتب نمودم. خیال دارم یک عده هشت هزار نفری مرکب از علی خان امیراشرف و خوانین سلسله و دلفان و سایر خوانین لرستان مرتب نمایم که اشرار طایفه بیرانوند را قلع و قمع نموده و رهنه‌های آنها را گرفته در خود بروجرد بگذارد. وقتی که اشرار این طایفه قلع و قمع شد و دستگیر شدند، یک قوه نظامی در خرم‌آباد اقامت داشت، به هیچ وجه دیگر تجاوزاتی به بروجرد نخواهد شد و با همان عده‌ای که برای سرکوبی بیرانوند حاضر شده، می‌توانم این طایفه دیر کوند را هم قلع و قمع نمایم که دولت اقتدار محلی در خرم‌آباد پیدا نماید.»^۲ و ایضاً، در یازدهم عفرین همین سال، می‌افزود: «در سابق ضدیت و رقابت فی‌مابین رؤسای الوار مورد استفاده مأمورین دولت بوده و رعیت هم به واسطه همین ضدیت از تطاول آنها تا یک اندازه راحت بوده‌اند.»^۳ و در سیزدهم همین ماه: «قوای قزاق و زندانم هیچ یک برای آمدن و توقف خرم‌آباد حاضر نخواهد شد و مسلماً

معاذیر و محظورات پیش خواهند آورد که هیچ ممکن نشود. دلیل واضح است: اولاً، فوق‌العاده از الوار مرعوب هستند؛ دویم، وقتی در بروجرد و اطراف شهر باشند، همه قسم می‌توانند از وجود این عده استفاده نمایند، ولی در خرم‌آباد و پست راه ممکن نیست، باید تمام عده‌شان بدون کم و کسر حاضر باشد. این است که برای رفتن آنجا و توقف حاضر نخواهند شد. مقصود اینجانب هم این بود که با قوه الوار و نظر علی خان تیره‌های طایفه بیرانوند [را]، که همیشه مشغول شرارت هستند و بیشتر خسارتشان به بروجرد و عراق و ملایر و غیره می‌رسد، سرکوب نموده که رفع مرعوبیت این دو قوه بشود و یکی از این دو قوه را با خود به خرم‌آباد می‌برد و دیگر وحشتی نداشته و برای توقف مجبوراً حاضر می‌شوند. در این موقع که اغلب الوار به گرمسیر رفته و می‌روند، برج‌های مستحفظی راه ساخته و پشت گذاشته می‌شود. در موضوع تمکین تیره‌های طایفه بیرانوند این جانب تصدیق دارم که الوار تماماً محلّ نظم و امنیت هستند، ولی در مقابل قوای الوار، که تماماً دارای اسلحه صحیح و محل‌های سخت و سنگرهای طبیعی هستند، یا باید دولت یک قوای معظم مکمل برای سرکوبی الوار در بروجرد داشته باشد که بتواند با قوای قهریه این طایفه معظم را سرکوب نماید، یا اینکه با تدابیر عملی همدیگر را با هم مشغول کرد که در بین به واسطه انقلاب آنها استفاده نمود.^۵

و سال بعد، و حاکمی دیگر و باز همان داستان؛ در ۲۲ حمل ۱۳۰۱ شمسی، عباس میرزا سالار لشکر می‌نوشت: «موقع نزدیک شدن ایلات است و قطعاً اگر یک اقداماتی جدی نشود، مشغول شرارت خواهند شد: اولاً، تکمیل قوه نظامی واجب و نیز، به طوری که سابق عرض کرده‌ام، یک عده از خوانین الوار به دولت اطاعت می‌کنند و برای مخالفت با متحردین دولت حاضر می‌شوند. حسب معمول از طرف دولت به بعضی از آنها خلعت داده می‌شود و سابق به بعضی‌ها سوار ایلاتی داده می‌شد که شهر باشد برای نگاهداری این اشخاص. مجموعاً فقط ماهی هزار تومان اعتبار خواسته‌ام. تا موقع از دست نرفته، مستدعی

است امر صادر شود که این اعتبار را بدهند.^۶ و ابضاً چند روز بعد، ۲۸ حمل، می‌افزود: «راجع به اعتبار ماهی هزار و سیصد تومان، اگر تصویب نشود تمام کارهای لرستان فلج و به هیچ وجه نمی‌توان دست به کاری زد. چاره به غیر از دخالت در کار ایلات و نفاق انداختن در آنها و جلب عده‌ای به دولت نیست. بنده هم خیال اخاذی و منفعت ندارم. تا حال خلعت‌های متعدد دادم. اگر هم این ماهی هزار و سیصد تومان داده نشود و مساعدت نفرمائید، تصور نمی‌کنم کار لرستان ترتیبی حاصل نماید.»^۷ و سر آخر: «منصور خان امیرمتصر و کدخداهای مال اسد و سبزعلی همین که امیدواری به حکومت حاصل کرده به شهر آمده و نهایت درجه اهمیت را از این نقطه نظر دارند که یک مناقشه توسط آنها در تیره‌های بیرانوند می‌شود انداخت که مفید به حال دولت است. ولیکن، به طوری که در رمزهای سابق عرض کرده‌ام، همیشه یک کمک‌هایی از طرف دولت به اینها شده‌است. در صورتی که نشود، مراجعت خواهند کرد.»^۸

و باز سالی دیگر، حاکمی دیگر و همان که بود؛ در ۸ عقرب ۱۳۰۳ شمسی، شریف‌الدوله می‌نوشت: «جداً مشغول جلب عشایر مترده هستم. به نقاط دور، اعزام مأمور مبلغی لازم است؛ قاصد مخصوص همیشه باید طرف دزفول حامل احکام تبلیغات باشد؛ به متردینی که می‌آیند، باید خلعت داد ... این عملیات خرج دارد.»^۹

آنچه گذشت، و رد آشنای حکام نواحی عشیره نشین ایران بود؛ ورد هرروزه، همراه و هر ساله. گاه حکومت مرکزی نیز همین نوا را داشت و همین ذکر را بر زبان؛ بعینه ۱۳۰۳ شمسی که محض ایجاد تفرقه، اعزام قاصدی ویژه لازم آمد. در ۱۲ سرطان ۱۳۰۳، رضاخان سردار سپه، ریاست وزرا، خطاب به امیرلشکر غرب، می‌نویسد: «آقای امیرلشکر غرب! در این موقع که جناب مستطاب شریعتمدار آقای حاج شیخ عبدالرحمان، نماینده محترم لرستان، سلم‌الله تعالی، به عنوان مرخصی قصد مراجعت دارند، لازم می‌دانم این مختصر را توسط ایشان نگارش بدهم که البته در حفظ احترام و آسایش حال معزیه‌ایه به

طوری که لازم است همراهی نموده و ضمناً راجع به وضعیات آن حدود و پیشرفت مقاصد دولت در استقرار امنیت و انتظام آنجا مطالبی شفاهاً گفته‌ام که معزای الیه اظهار خواهند داشت. مطالب اظهاریه ایشان را در نظر گرفته، به طوری که با وضعیات آن حدود مناسب و مقتضی باشد، اقدام نمائید.^{۱۰}

جز آن پیغام‌های شفاهی، آن نماینده حامل نامه‌هایی بود به آقای شیرمحمد خان ایلخانی طایفه سگونده، آقای علی محمدخان امیراعظم، و آقای نصرت‌الله خان امیرارفع، آقای حاج سیف‌الله خان دیوان بیگی، و آقای معین‌السلطنه، و آقای سرتیب محمدخان، و جناب اجل آقای نظرعلی خان امیراشرف، و ... و متن نامه‌ها نیز از بندست: «در این موقع که دولت برای اعاده انتظام و استقرار امنیت صفحه بروجرد و لرستان تعلیمات و اقدامات شروع نموده و در ضمن راپرت‌های واصله محاسن خدمتگزاری شما مشهود افتاده، لازم شد توسط جناب مستطاب شریعتمدار آقای حاج شیخ عبدالرحمان، نماینده لرستان، که به عنوان مرخصی عزیمت دارند، این مختصر را در اظهار رضامندی و قدرشناسی از خدمات صادقانه شما بنگارم. بدیهی است همواره در انجام خدمات دولت، که مستلزم شرافت و نیکنامی خواهد بود، از هیچ نوع خدمت و صمیمیت و فداکاری فروگذار ننموده مزید رضایت مرا از حسن خدمات خود فراهم خواهید ساخت.» گذشته از این نامه‌ها، اعلانی عمومی از ریاست وزرا به لرستان فرستاده شد؛ می‌خوانیم:

«عموم رؤسای عشایر و طوایف بروجرد و لرستان! من اگرچه همیشه بر آن که هر اقدامی برای ترقیات و اصلاحات مملکت می‌نمایم نفع آن عمومی باشد، ولی وضعیت خاصی که شماها برای زندگانی خودتان از قرون قدیمه اتخاذ نموده‌اید، همیشه باعث آن بوده‌است که از تحت توجهات دولت‌های وقت دور افتاده و از مسائلی که منافع آن از نقطه نظر مدتیّت و ترقیات طبیعی شامل حال عموم افراد اهالی مملکت می‌گردد، محروم بمانید. این وضعیت اگر به واسطه عادت دیرین مطلوب شماها باشد، اساساً باید بدانید که مناسب زندگانی امروزه

نیست و ناچار باید خودتان را تسلیم اقتدار دولت نمائید که با نظر محبت و رأفت موجبات آسایش و ترقیات شماها را در زندگانی فراهم دارد. ممکن است شماها به واسطه تألمی که از تازیانه تنبیه من پیدا کرده‌اید، از قبول این نصیحت و امر من وحشت داشته باشید. لکن، نباید اشتباه کنید که من بین شماها و سایر مردم مملکت هرگز تفاوتی نمی‌گذارم. هرچه به شماها می‌گویم و هرچه درباره شماها روا می‌دارم، مبنای آن همان محبت پدرانه است که درباره عموم فرزندان مملکت مبذول داشته‌ام. شماها باید در اطاعت امر من هر یک بر دیگری سبقت بجوئید و یقین داشته باشید که در این اطاعت امر شریک خوشبختی و سعادت مملکت خواهید بود. با جناب مستطاب شریعتمدار آقای مقدسی در این باب مذاکرات کافی نموده‌ام و ایشان شماها را از نیت و عقایدی که برای ترقیات آتی شما دارم آگاه خواهند فرمود. هرچه جناب ایشان می‌فرمایند، صلاح شما است؛ در اجرای آن کوشش کنید. بیانات ایشان را بیان خود من بدانید و اطمینان داشته باشید که هر وقت تسلیم دولت بشوید و مشغول خدمت بگردید، از طرف من هیچ مزاحمتی برای شماها نخواهد بود و خیلی مسرور می‌شوم که به فوریت و با اطمینان کامل به شهر بیایید و تمکین و اطاعت خودتان را عملاً ثابت نمائید و از این روئے انفصال از جامعه صرف نظر نمائید و خودتان را عضو منفصل مملکت قرار ندهید. در خاتمه باز هم تأکید می‌کنم که اظهارات آقای مقدسی مطابق منظور من است. البته اجرای آن را واجب شمرده، نصایح ایشان را اطاعت و به قول ایشان اطمینان داشته باشید.^{۱۲}

در یک کلام، آنچه رژیم رضاخان با لرستان کرد، نه تازه بود و نه از سر تفکر. ایجاد و گسترش تفرقه بین طوایف، تقسیم رشوه و خلعت، اخذ رهنه انسانی، سرکوب و چپاول و سرآخر آمیزه تمامی اینها، هیچ یک نه نزد مردم لرستان ناآشنا بود و نه نزد دولتیان. آنچه تازه بود و ناآشنا، همین «محبت پدرانه» رضاخان بود. درباره عموم فرزندان مملکت،^۱ و چون اهالی آن سامان در اطاعت امره آن مهربان پدر، هر یک بر دیگری سبقت، نجستند، بر آنان همان

رفت که می‌دانیم: ویرانی، غارت، نسل‌کشی. تنها تفاوت، ابعاد غیرقابل تصور آن کشتار جمعی بود و بس؛ ابعاد تازه‌ای که محبت پدرانۀ سردار سپه آفرید.

تلقی رژیم رضاخانی از به اصلاح، مدنیت، فقط چپاول بود. گفتار همسر مردان - یکی از باغیان لرستان - گویای تلقی حکومت است در لرستان آنگاه که خطاب به امیراحمدی می‌گوید: «مثل اینکه دولت مرکزی و آنها که متصدیان امرند، نمی‌دانند که اوضاع لرستان و زندگی لرها چگونه است و این بی‌اطلاعی موجب شده است که مأمورین شما غرامت می‌خواهند و به من تحکم می‌کنند که گنجینه و مخزن اسلحه لرها را نشان دهم. این لرها، از هر طایفه‌ای باشند، خانه به دوش هستند و اگر تفنگ یا فشنگی به دست آورند، تا آنجا که می‌توانند به خود آویزان می‌کنند و اگر طاقت حمل آن را نداشتند، یک یا چند نفر را برای راهزنی اجیر کرده و نام نوکر به روی آنها می‌گذارند و تفنگ و فمه به دست او می‌دهند و جباخانه ندارند که من نشان بدهم ... وقتی به غارت می‌روند، مقداری اغنام و احشام می‌آورند که قبل از اینکه وارد منطقه خود شوند، صدها کارد و چاقو بدست منتظرند که گوسفندهای غارتی برسد و سد جوعی کنند. از لرستان جاده کاروانرو و مال‌التجاره عبور نمی‌کند که دزدهای این سامان نیز مانند نایب حسین و ماشاءالله خان کاشی طلا و نقره اندوخته کنند. چون در یک جا متمرکز نیستند، اغنام و احشام زیادی هم ندارند. من مکرر به چشم خود دیده‌ام که برای یک گوسفند یا چند من آرد، برادری برادر خود را به خاک و خون کشیده است. اینها مردمی صحراگرد هستند که بلوط می‌خورند و در میان کپنک خود هر جا شب سرآید، سرا می‌کنند. مأمورین شما مثل اینکه از اوضاع لرستان اطلاع ندارند، و الاً صحبت غرامت جنگی را به میان نمی‌کشیدند.»^{۱۳}

آنچه رضاخان طلبید، توسط امارت لشکر غرب، نخستین سپهبد ایران، احمد امیراحمدی، به اجرا درآمد. همو در باب حکومت‌هایش در لرستان می‌نویسد: «مأموریت من در لرستان پنج بار بود: دفعه نخستین با افسران روسی تا وسط سیلاخور رفتیم و تلفات فراوان دادیم. و در این سفر من متوجه استعداد این ناحیه

و فسادى که آن را فرا گرفته بود شدم و تصميم گرفتم که فرصتى به دست آيد و خارهاىی که در راه آبادانى لرستان و خوزستان هست بردارم. و همين انگيزه بود که در سفرهاى بعد، خود را چند بار به خطرهای مسلم افکندم. بار دوم هنگامی که برای تشکیل لشکر غرب رفتم، با گردان اول فوج نادری به لرستان عزيمت نمودم و با اين عده قلیل تا آخرين کوه‌های سیلاخور رفتم. ولی، چنانچه در محيظه من بود، ميسر نشد که تمام لرستان را امن و از قيد هرج و مرج خلاصی بخشم و به تمهيد مقدمانی پرداختم تا سومين بار با تکميل لشکر غرب و کمک گرفتن از قوای تهران مستقيماً به خرم آباد اردوکشی کردم و دو سال در آن سامان بودم. ولی پس از آمدن من، در اثر سوء سياست فرماندهان بعدی، دوباره آتش عصيان لرستانی‌ها شعله‌ور شد، همه جای آن ناحیه را فراگرفت و حتی اميرلشکر طهماسبی، وزير فوايد هاشم، [را] به قتل رساندند. همين اغتشاشات موجب شد که شخص رضاشاه به لرستان حرکت کردند و مرا نیز با خود بردند و در خرم آباد ابلاغ کرد که بايد در لرستان باشم. من در حالیکه رئيس کل امنیه مملکتی بودم، به فرماندهی لشکر غرب منصوب شدم. و در همين سفر بود که شکست‌های ديگران را جبران، و راه بين خرم آباد و خوزستان را در زير آتش فنگ و جنگ‌های دائمی اشرار با نظاميان ساختم و لرهای ياغی و چادر نشين را به خانه نشینی و زراعت گماشتم. و می‌توانم ادعا کنم که مقدمه اصلاحات خوزستان و الحاق آن استان به حکومت مرکزی [و] ايجاد يکت امنيت عمومي در کشور همين اقدامات بود. به همين جهت در اردیبهشت ۱۳۰۸ برای اولين بار در ارتش ايران به درجه سپهبدی نائل شدم. اما اين بار هم حاسدين کاری کردند که تعویض شدم. ولی دیری نکشید که فتنه خوابیده بيدار شد و باز وضع لرستان به هم خورد. و در اين موقع در التزام حضور شاهنشاه فقيد به بوشهر رفتم و در مراجعت از راه اهواز به خرم آباد آمديم و با اینکه شاه ميل نداشت که وانمود شود جز من کسی نمی‌تواند به اغتشاشات لرستان پایان دهد، گفتند: بايد در لرستان بماليد و شکست‌هایی که به حيثيت ارتش وارد شده جبران نماييد. در

این مأموریت من ابتدا به باغبانی که به ارتش و سلاح‌های دولتی دستبرد زده بودند پنجه افکندم و خطا کاران را تنبیه، و اسلحه و مهماتی که برده بودند مسترد داشتم. به قضیه ابوقدره‌ای‌ها فیصله دادم و در کار احداث خط آهن کوشیدم و پرونده اغتشاشات لرستان به طوری بسته شد که تا امروزه که سی سال از آن هنگام می‌گذرد، در لرستان اغتشاشی واقع نشده.^{۱۴}

ترجمان آن «محبت پدران» شخص امیر لشکر بود که جز صدای توپ و تفنگ چیزی از گلویش بر نمی‌آمد و جز اعراب و اهدام کاری از دستش. نمونه‌ای از این خطاب پدران را به دست می‌دهیم:

[شیرایسناده، خورشید، شمیر، تاج]

اعلان

لزوماً قاطبه اهالی را متذکر می‌نماید:

۱. مطابق تظلماتی که شده است، در غیبت اینجانب عدم انتظاماتی در شهر بوده و بعضی خانه‌ها دستخوش یغما گردیده است. باید بدانند نظر به اینکه اولین تصمیم و نظریه ام آسایش حال ساکنین قطعات مختلفه نواحی غرب است، با مخالفین آسایش عمومی و با اشخاصی که سلب امنیت در شهر نموده‌اند، در موقع دستگیری همان معاملات را خواهم کرد که با الوار یغماگر و ابلاط متهم نموده و آنها را کاملاً به کیفر اعمال خود سزای خود رسانیدم. اینک اولاً مسئولین حفظ انتظام را که از انجام تکالیف مقرر خود تغافل ورزیده‌اند به قسمی که مقتضی است سیاست و تنبیه نموده و مخالفین انتظام عمومی را باد آور می‌شوم صرف نظر از اینکه در موقع دستگیری خود آنها بدون محاکمه قطعاً اعدام می‌شوند، دودمان و خاندان آنها هم در مقابل نظم و آسایش عمومی بدون تردید تسلیم مجازات و سیاست خواهد شد و برای آنکه نمونه از تصمیمات خود را در جلو انظار عاتق، و مخصوصاً در نظر مخالفین آسایش عمومی، به معرض بروز و ظهور برسانم، اینک جسد بی‌روح یک نفر از اشرار، محمدعلی آقاجی، را بالای

دار مجازات برای عبرت به ناظرین نشان می‌دهم.

۲. از قرار مسموع باز برخلاف حکمی که در بدو ورود داده بودم، شب‌ها در شهر تیراندازی می‌شود. این است که اخطار سابق را تجدید نموده و تذکر می‌دهد از هر خانه که صدای تیر شنیده شود، مرتکب هرکس باشد، بدون رعایت شخصیت جلب و شدیداً سیاست می‌شود. به تاریخ ۱ برج عقرب ۱۳۰۱. امیر لشکر غرب: احمد.^{۱۵}

نکته اساسی ملحوظ در اسناد حاضر، گذشته از چند و چون اعمال امیر لشکر، نخست نقش بلا تردید سرهنگ گریگور - معروف به «لر خوار» - است در سرکوب شورش‌های لرستان و دیگر تأثیر به سزای قوای عشایری در آن کشتار. به گواهی این اسناد، ارتش نوین رضاخانی ارتشی است سخت ناآزموده، فاقد تعلیمات و بی‌تجربه که افرادش جز غارت و کشتار سبعانه سودایی به سر ندارند و فرماندهانش جز لهو و لعب کاری، امیر الامرایش نیز اغلب دنباله روی حادثه است و بعد از وقوع به چاره‌سازی برمی‌آید و پیوسته به همان زبان توپ و تشر. نمونه‌هایی از عملکرد آن ارتش نوین و امیرالامرا را می‌خوانیم:

۲۳ جوزای ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۱۷:

ماده ۱. به طوری که مشاهده می‌شود، غالب نظامیان در کوچه و معابر به طور غیر منظم بالباس‌های کثیف و یقه‌باز جلو [ی] دکاکین بین شهر یا وسط بازار و معبر عمومی لاقیدانه ایستاده مشغول صحبت کردن و امرار وقت می‌نمایند. اغلب هم در قهوه‌خانه‌های عمومی اجتماع نموده و [به] حرکاتی که شئونات و حیثیات نظام و نظامی را لکه‌دار می‌نماید مبادرت، [و] از این حیث ابهت و شرافت شخصی را پایمال و عزت مسلک مقدس سربازی را از بین برده و خود را در انظار غریب و بومی بی‌اهمیت جلوه می‌دهند. لذا، به نام عظمت قشون و برای جلوگیری از حرکات بی‌رویه این قبیل اشخاص، به حکومت نظامی امر می‌دهم هرچه زودتر چند باب قهوه‌خانه و تفریحگاه در محل‌های متعدد و

معینی که به نوبتگاه نظامیان نزدیک باشد تخصیص داده، مراتب را هم فوراً به قلعه‌یگی نظامی اطلاع دهد. و ضمناً هم به مباشرین و اجزای قهوه‌خانه‌های مزبور اکیداً غدغن دارد که به هیچ وجه اشخاص خارج و غیرنظامی را راه نداده و جداً از ورودشان ممانعت نمایند. قلعه‌یگی اردو مکلف است پس از معین شدن قهوه‌خانه‌ها، به فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو قضیه را اطلاع داده و قهوه‌خانه‌های مذکور را معرفی نماید. فرماندهان افواج نیز موظفند به فوریت مفاد این حکم را به افراد تحت فرماندگی خودشان ابلاغ و از رفتن به قهوه‌خانه‌های خارج جداً ممنوع داشته و آنها را از سیاست سخت من که در نتیجه نمرد و تخلف از مفاد این حکم متوجه آنها خواهد بود مطلع دارند.

«ماده ۲. به قلعه‌یگی نظامی امر می‌دهم در اجرای ماده فوق جدیدت کامل به خرج داده به مأمورین خود دستور دهد چنانچه پس از انتشار این حکم مجدداً نفرات نظامی در قهوه‌خانه‌های خارج اجتماع نموده و یا با لباس‌های غیرمنظم در کوجه و معابر عمومی مشاهده شوند، به فوریت و بدون استثناء مرتکبین را به قلعه‌یگی جلب نموده و راپورت دهد تا مجازات آنها را معین نمایم.

«ماده ۳. از قرار راپورت واصله، اغلب از نظامیان اشیاء و اثاثیه یا وجهی که دارند، در نزد اهالی شهر به طور امانت می‌سپارند. گذشته از اینکه این مسئله به انتظامات داخلی قسمت‌ها سکنه وارد آورده، عیوبات بزرگی را نیز تولید می‌نماید. به علاوه، مأموریت‌های آنی و فوری اغلب نظامیان [را] از تحویل گرفتن امانتی خود محروم و یا در صورت داشتن وقت به واسطه عجله و شتابزدگی در پس گرفتن امانت کلیه اهالی را از حرکت و مأموریت خودشان مستحضر داشته، عملیات جنگی را که باید کاملاً در خفیه انجام یابد به کلی فاش خواهد شد. بدیهی است افشای این قبیل مطالب عملیات نظامی را خشی، بلکه فلج خواهد نمود. علی‌هذا، به فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو امر می‌دهم معایب این کار را به افراد و زیردستان گوشزد و غدغن دارند این قبیل معاملات را کلیه متروک و موقوف داشته، در صورت تکرار و وقوع نظایر

مرنکبین را به شدیدترین مجازات‌ها مواجه خواهم نمود.
 ماده ۴. بر طبق اطلاعات متوالیه بعضی از صاحب‌منصبان، اعم از ارشد و غیر، اشخاص غیرنظامی را پس از شیور قرق اسم شب برای انجام امورات شخصی به نقاط مختلفه شهر اعزام می‌دارند. چون این مسئله مخالف با وضعیات فعلی اردو است، لذا برای مرتفع داشتن این قضیه به فرماندهان افواج و عموم صاحب‌منصبان اکیداً غدغن می‌دارم به هیچ وجه مجاز نیستند جواز عبور شبانه به اشخاص غیرنظامی بدهند. اگر اتفاقاً پاره‌ای مسایل اعزام اشخاص غیرنظامی را شبانه به نقاط مختلفه شهر ایجاب نمود، ممکن است شخص خارجی را به معیت یک نفر نظامی اعزام دارند. چنانچه مشاهده شود اشخاص غیرنظامی پس از شیور قرق در شهر عبور نمایند، دهندگان اسم شب قویاً مسئول و مورد مؤاخذه سخت واقع خواهند شد.^{۱۶}

۲۵ جوزای ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۱۹:

ماده ۱. نظر به اینکه بعضی از صاحب‌منصبان احکامات صادره فرماندهان مربوطه خود را به طور لاقیدی تلقی نموده و رؤسای آنها احکامات خود را محترم نشمرده اجرای آن را تعقیب نکرده‌اند، این عدم جدیت فرماندهان باعث سوء استفاده زیردستان [واقع و] تسامح و غفلت را عادت دیرینه خود قرار داده‌اند. اینک نیز در معیت همان عادت و همان غفلت به احکام قشونی با همان نظریه رفتار [و] دستورات و احکامات صادره را بلااثر و اجرا می‌گذارند. لذا، به کلیه صاحب‌منصبان اردو گوشزد و خاطر نشان می‌نماید احکامی که از طرف من صادر می‌شود، حتمی‌الاجراء است و انتظار ندارم اندک مسامحه و سهل‌انگاری در اجرای کوچکترین جمله از مواد آن داده شود. علی‌هذا، نظر به علاقمندی مفرطی که به حفظ دیسپلین سربازی و قوانین انضباطیه داشته و دارم، به فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو امر می‌دهم به صاحب‌منصبان و

افراد تحت فرماندهی خودشان تعلیمات لازمه راجع به حفظ دیسپلین و قوانین انضباطیه و اجرای احکام مافوق صادر و به آنها گوشزد نمایند از نقطه نظر منطقۀ جنگی اشخاص در مقابل کوچکترین خطاها با بزرگترین مجازات های غیرقابل عفو مواجه خواهند گردید.

«ماده ۲. از قرار راپورت های متوالیه، غالب نظامیان به باغات و مزارع اطراف شهر رفته خسارت دهاقین و زارعین را موجب می شوند. وقوع این قضایای غیرمنتظره از کسانی که بایستی معناً و مادناً حافظ و حارس اموال و علاقه اهالی باشند، فوق العاده مستبعد است. علی هذا، به فرماندهان افواج غدغن می دارم باکمال جدیت در حرکات و اعمال زیردستان خود مواظبت کامل به عمل آورده در حسن رفتار آنها نسبت به عائم، اعم از کسبه و زارعین [و] غریب و بومی، دقت نموده و نگذارند زیردستان خود با رفتارهای غیرمطلوبه محیوبینی را که افراد قشون در سایه خدمات برجسته خود احراز کرده اند مبدل به تنفر و تکدر عمومی و در نتیجه انزجار اهالی را ایجاب نماید. این است غدغن می دارم چنانچه در آتیه نظیر این شکایات تجدید شود، گذشته از اینکه مرتکبین را شدیداً مجازات خواهیم داد، رؤسای مربوطه آنها هم تحت مؤاخذه و مسئولیت سخت واقع خواهند شد.

«ماده ۳. با اینکه در احکام قبل راجع به احتراز از قمار و نتایج سوئی که از ارتکاب آن متوجه اشخاص می شود گوشزد نموده ام، ولی نظر به اینکه پاره ای از نظامیان در نتیجه عدم مواظبت فرماندهان خود اهمیت مقام سربازی را احساس نکرده مجدداً مرتکب این فعل شنیع که حیثیات اشخاص را لکه دار می نماید گردیده اند، این است که به فرماندهان افواج و رؤسای قسمت ها تجدیداً تذکر می دهم لازم است به افراد تحت فرماندهی خودشان اهمیت و عظمت مقام ارجمند سربازی و وظایف مقدسی را که عهده دار هستند، مخصوصاً در منطقۀ جنگی و حوزه مستحفظی، تعلیم داده و به آنها بفمانند رفتار و عملیات یک نفر نظامی باید طوری باشد که علاوه بر جلب رضایت رؤسا و فرماندهان خود،

مجبوبیت فوق‌العاده هم در قلوب اهالی ایجاد نماید. برای آخرین دفعه به رؤسای قسمت‌ها اخطار می‌کنم چنانچه پس از انتشار این حکم مجدداً این قبیل حرکات از افراد مشاهده و نظایر پیدا نماید، مرتکبین را به اشدّ تنبیهات مجازات خواهم داد و رؤسای مربوطه آنها هم جداً مسئول خواهند بود.^{۱۷}

۳ سرطان ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۲۸:

ماده ۴. از قرار راپورت‌های واصله، بعضی از نظامیان در فیهو‌خانه‌ای که اختصاص به آنها داده شده به طور علنی به کشیدن تریاک اشتغال می‌ورزند. گذشته از اینکه ارتکاب به این عمل حیثیات نظامی را پایمال می‌نماید، اخلاق سایر افراد را نیز از این رهگذر فاسد [و] آنها را به استعمال تریاک تلقین و ترغیب نموده و شریک بدبختی‌های خود قرار خواهد داد. لہذا، امر می‌دهم فرماندهان افواج از حرکات نفرات ابواب جمعی خود که گرفتار این سم مهلک هستند جلوگیری نموده، جدیت نمایند نفرات را به ترک آن مجبور داشته نگذارند سایرین نیز به استعمال آن آلوده و گرفتار گردند.^{۱۸}

۷ سرطان ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۳۲:

ماده ۳. از قرار راپورت‌های واصله، عده‌ای از اشخاص مجهول‌الهویه در شهر دیده می‌شوند که اغلب هم به عنوان اتساب و خویشی با نظامیان در چادر افراد و اردوگاه ایاب و ذهاب نموده با نظامیان خلطه و آمیزش دارند. چون وجود این قبیل افراد در منطقه جنگی حاضر در اردوگاه منافی عملیات نظامی و قواعد نعیته‌الجیش است، لہذا، به فرماندهان افواج امر می‌دهم اکیداً از مرادده این اشخاص در اردوگاه با نفرات جداً جلوگیری نموده و حقیقتاً هم اگر کسانی هستند که با نظامیان فرابت و خویشی دارند، ملاقات آنها را در داخل شهر و

یست و یک

خارج از اردوگاه قرار دهند و نیز هرچه زودتر آنها را به محل خود عودت دهند ...

ماده ۵. به طوری که مشاهده می‌شود، پاره‌ای از نظامیان اشخاص غیرنظامی را به اسم مهتری در داخله اردو نزد خودشان نگاه داشته‌اند. به موجب این حکم اکیداً غدغن می‌دارم فرماندهان افواج کلیه اشخاص متفرقه را از اردوگاه و بین نظامیان خارج نموده [...] به توجه و رسیدگی به مال‌ها و سایر امورات خود وادار نمایند که بدین وسیله افراد به تبلی و تن‌پروری عودت ننموده و انتظامات داخلی کاملاً محفوظ باشد...^{۱۹}

۱۱ سرطان ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،
نمره ۳۶:

ماده ۳. پاره‌ای از معین نایبان و وکلای قسمت‌های مختلفه اردو دیده می‌شود که امتیازات و درجات نظامی خود را استعمال ننموده و متکراً در کوچه و معابر حرکت می‌نمایند. لهذا، فرماندهان افواج و رؤسای قسمت‌های مختلفه اردو را تذکر داده و امر می‌دهم از این قبیل بی‌نظمی‌های داخلی قسمت‌های ابواب جمعی خودشان جلوگیری نموده، مرتکبین را تنبیه و مجازات سخت درباره آنها به عمل آورند که نظیر این گونه لاقیدی و عدم علاقمندی در اجرای قوانین نظام در بین آنها دیده نشود.^{۲۰}

۱۲ سرطان ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،
نمره ۳۷:

ماده ۱. با اینکه تصور می‌نمودم نظامیان با داشتن عده مکفی صاحب‌منصب تاکنون به وظایف خودشان آشنا گردیده و خدمات مقدسه سربازی را با نهایت جدیت و سعی انجام می‌دهند، به طوری که ابداً غفلت و قصوری در انتظامات داخلی قسمت‌ها رخ نداده و به هیچوجه مورد ایراد و اعتراضی که مستلزم تنبیه یا

توییح و ملامت باشد واقع نخواهند شد، متأسفانه، دیشب در ساعت ۱۲ بعداز ظهر - نصف شب - که شخصاً جهت بازدید وضعیت داخله اردو و مستحفظین اطراف شهر رفته بودم، برعکس تصورات خود به پاره‌ای بی‌نظمی‌ها و عدم وظیفه‌شناسی مواجه گردیدم. اولاً، فراوان قسمت‌هایی نهایت نامرتب، بعضی از فراوان و وکلای آنها اسم عبور شبانه را صحیحاً یاد نگرفته بودند. مخصوصاً خود من جهت امتحان اسم عبور را عوضی اظهار داشته، بدون هیچ‌گونه ایراد و اعتراض قبول نموده. اغلب از فراوان نیز با اینکه اسم عبور صحیحاً گفته می‌شد، یا به علت فراموش کردن یا به واسطه اینکه اساساً اسم عبور به آنها نداده‌اند، در اظهارات من تردید پیدا کرده و در عدم صحت آن اصرار می‌ورزیدند. ثانیاً، یک نفر از فراوان فوج آهنین و یک نفر از فراوان صحرائی فوج سرگ در موقع خدمت خوابیده و با خیال آسوده استراحت نموده بودند. من این‌گونه پیش‌آمدهای غیرمنتظره و عدم وظیفه‌شناسی افراد را در انجام خدمات محوله فقط حمل به بی‌علاقگی صاحب‌منصبان نسبت به قوانین موضوعه نظام و وظایف مقدسه سربازی و تسامح در تربیت افراد زبردست خودشان می‌نمایم و بس، و آنها را به تعلیم و تربیت نفرات به طوری که مرام و مسلک سربازی و نظامی داخلی جهت ما و دبعه گذاشته است دعوت نموده و گوشزد می‌نمایم که جدید افراد در انجام وظیفه و حسن تربیت آنها نمونه لیاقت و فعالیت صاحب‌منصبان آنها، [و] بالعکس تنبلی و بطالت و آشنا نبودن به وظایف و غفلت در انجام خدمات مرجوعه، دلیل عدم لیاقت فرماندهان آنها خواهد بود و بی‌علاقگی آنها را نسبت به زبردستان خود کاملاً تثبیت می‌نماید. گرچه مجازات این قبیل خطاهای فراوان در منطقه جنگی اعدام خواهد بود، ولی از آنجایی که یقین دارم و قریح این قضایا در نتیجه مسامحه و سهل‌انگاری صاحب‌منصبان در تعلیم زبردستان خود بوده، این مرتبه فقط به توییح و ملامت صاحب‌منصبان مربوطه آنها اکتفا می‌نمایند و افرادی که در موقع خدمت فراولی خوابیده بودند هر یک به یک صد ضربه شلاق تنبیه و وکلای آنها را نیز یک درجه تنزل داده و امر

می‌دهم سرتیب علی محمد خان فرمانده فوج آهنین امروز، که ۱۲ سرطان است، در موقع اقسام قرارگاه پیاده حاضر شده و این حکم را به کلیه فرماندهان افواج ابلاغ دارد. آنها نیز موظفند به وسیله فرماندهان قسمت‌ها کلیه نفرات را از علت مجازات دو نفر فراول و دو نفر وکلای فوق‌الذکر مطلع داشته، مفاد حکم را به فردا فرد نظامیان حالی کرده و از اجتناب به این گونه غفلت‌ها و بطالت‌ها آنها را ملزم داشته و بفمانند که در نتیجه اندک غفلی علاوه بر اینکه لطمه بزرگی به قوانین موضوعه نظام وارد می‌شود، خطراتی نیز متوجه اردو خواهد گردید. علی‌هذا، این آخرین دفعه است که از اجرای مجازات‌های سخت و سیاست‌های شدیدتی که وقوع این گونه قضایا و بی‌مبالاتی پاره‌ای اشخاص در انجام خدمات ایجاب می‌نماید، خودداری نموده و ولی به آنها وعده می‌دهم چنانکه دفعه دیگر در موقع بازدید نظیر این گونه خطاها از نفرات مشاهده بشود، بدون قبول هیچ گونه عذری مرتکبین را اعدام خواهم نمود. همچنین صاحب منصبان مربوطه که در تعلیم و تربیت افراد قصور ورزیده‌اند، مسئولیت سخت متوجه آنها گردیده و شدیداً مجازات خواهند شد.

و ماده ۲. امر می‌دهم قلعه‌یگی اردو برای عبرت سایرین مجازاتی را که درباره فراولان معین داشته‌ام، در مقابل صف به موقع اجرا گذارد.

و ماده ۳. با اینکه از بدو ریاست و تصدی یاور دکتر سیدحسن خان تاکنون در امورات صحیّه تیب وارد و انتظامات داخلی مرخصخانه‌ها و فعالیت مشارالیه در انجام خدمات محوله و معالجه مرضی غفلی مشهود نگردیده، به علاوه نظر دقت مراهم جلب و در احکام سابق خود نیز رضایت خاطر مرانسیب به مشارالیه اظهار و ابراز داشته‌ام، متعجبانه دیشب در موقع بازدید مرخصخانه، برخلاف انتظار، صاحب‌منصب کشیک حاضر نبوده و انتظامات آنجا را به طوری که میل داشتم مشاهده نمودم. چون این مرتبه اول است که این قسم بی‌نظمی دیده می‌شود، لذا، نظر به پاس خدمات گذشته مشارالیه از توبیخ و ملامتش صرف نظر، و گوشزد می‌نمایم بایستی مواظبت کامل به عمل آورده که در آتی نظیر این گونه

بی‌نظمی‌ها در داخلهٔ مریضخانه رخ ندهد. و نیز لازم است از این تاریخ به بعد در هر ۲۴ ساعت یک نفر صاحب‌منصب طبیب جهت کشیک مریضخانه تعیین نموده و غدغن دارد که با کمال جدیت مراقب و مواظب مریض‌ها بوده و تا انجام کشیک حق خارج شدن از مریضخانه را نخواهند داشت.^{۲۱}

۱۵ سرطان ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،

نمرهٔ ۴۱:

مادهٔ ۳. از قرار راپورت‌های واصله برخلاف انتظاری که داشتم، اغلب از صاحبان اردو استعمال تریاک را جهت خود در ردیف مسئولیت و تفریح دماغی قرار داده و اکثر اوقات در چادرها و منازل خودشان، بدون آنکه از زیردستان خود و با سایر صاحب‌منصبان مخفی دارند، علنی به شرب این سم مهلک مبادرت و اشتغال آنرا یک نوع خوشگذرانی فرض می‌نمایند. و گذشته از اینکه حیثیات نظامی و شرافت صاحب‌منصبی را لکه‌دار و مرتکبین را در انظار خفیف می‌نمایند، تدریجاً قوای بدنی خود آنها را نیز تحلیل برده و در عوض فعالیت و جدیت، که لازمهٔ هر یک نفر صاحب‌منصب و نظامی است، بطالت و سستی را در ارکان وجودشان قائم‌مقام آن قرار خواهند داد. در این صورت، پس از مدت قلبی دولت از وجود آنها استفاده که نخواهد کرد سهل است، بودن این قبیل صاحب‌منصبان در داخلهٔ قشون جز تولید فساد اخلاق در بین سایر صاحب‌منصبان منتج به نتیجهٔ دیگری نخواهد بود. لهذا، به معنادرین این سم قاتل و دشمن حیات جامعهٔ بشریت که در قسمت‌های اردو موجودند، قبلاً تذکر داده امر می‌دهم بدون هیچ‌گونه خجالت و انفعال لازم است نزد باور سیدحسن خان رئیس صحیة اردو جهت معالجه حاضر گردیده و به طوری که به باور مزبور شفاهاً در تسریع معالجهٔ آنها تأکید نموده‌ام، در ظرف بیست روز خودشان را از این بدبختی و فلاکت خانه‌برانداز نجات دهند. و پس از انقضاء مدت مزبور که ضرب‌الاجل قرار داده شده، چنانچه باز استعمال آن در بین صاحب‌منصبان ادامه

یست و پنج

پیدا نموده و معتادین به ترک آن مبادرت و اقدام نمایند، امر خواهم داد فرماندهان افواج از صاحب منصبانی که معتاد به استعمال تریاک می باشند صورت داده و آنها را حتماً معرفی نمایند. در صورت اخیر وعده می دهم به نام عظمت قشون و حفظ شئونات سربازی، از طرد و اخراج آنها از بین یک عده صاحب منصبان [که] جدی و علاقمندان به حیثیات نظام هستند، از هیچ گونه اقدامات خودداری ننموده و از بدبختی سایرین نیز که به وسیله فساد اخلاق آنها در آتیه گرفتار مذلت خواهند گردید جلوگیری نمایم.^{۱۱}

۲۳ سرطان ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۴۷:

ماده ۱. بر طبق راپورت فرمانده فوج گارد سپه، دو نفر نظامی از فوج آهنین که با مأمورین خرید آذوقه بروجرد رفته اند، عصر ۱۵ برج سرطان به یکی از فاحشه خانه های شهر رفته، پس از استعمال مشروب مرتکب هرزگی و شرارت می گردند. و در موقعی که مأمورین قلمه یگی می خواهند از عملیات بی رویه و شرارت آنها جلوگیری نمایند، از طرف نظامیان مزبور به مأمورین نیراندازی گردیده در نتیجه سیدعباس نظامی از قسمت مسلسل فوج گارد سپه مقتول و یک نفر مهتر و دو نفر غیر نظامی مجروح می شوند. من این حرکت شرم آور را گذشته از جنبه و حیثیت جنایتی را که داراست، از نقطه نظر مهر و محبت سربازی و علاقمندی مخصوصی که همیشه بین نفرات نسبت به همدیگر موجود است، علت این پیش آمد سوء را نمی توانم غیر از فساد اخلاق به چیز دیگری تعبیر و ترجمه نمایم. این است با یک دنیا تأسف از وقوع این قضیه، صاحب منصبان نفرات مزبور را که در تربیت و تصفیه اخلاق زیردستان خود جدیت ننموده و بالاخره فساد اخلاق آنها منجر به حدوث این قبیل اتفاقات غیرمنتظره می گردد، ملامتشان کرده و سرزنش می نماید. و امر دادم فرمانده فوج گارد سپه مرتکبین را تحت الحفظ به خرم آباد اعزام دارد که پس از محاکمه مجازات آنها را تعیین و

حکم سیاستشان را صادر نماید.

«ماده ۲. حکم می‌کنم عموم نظامیان، اعم از صاحب‌منصب و نفرات، که به مرخصی و یا به مأموریت بروند می‌روند لازم است به محض ورود آنجا خود را به قلعه‌بیگی معرفی نموده و نیز نفرات نظامی موظفند اسلحه خودشان را به قلعه‌بیگی تحویل داده و در موقع حرکت از شهر مجدداً دریافت نمایند.»^{۲۲}

۲۳ سرطان ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۵۱:

«ماده ۳. برطبق راپورت فرمانده فوج مرگ یک نفر از وکیل‌باشی‌های آن فوج که در نتیجه عدم مراقبت صاحب‌منصب مربوطه و به واسطه غفلت خود وکیل‌باشی مزبور در موقع آب دادن به اسب خود در رودخانه چالان چولان غرق و نعل او بعد از سه روز مکشوف می‌شود. نظر به اینکه چندی قبل هم دو نفر در همین رودخانه غرق شده‌اند، این است که توجه صاحب‌منصبان را به وقوع این اتفاقات مؤلمه و غیرمنتظره که موجب تأسف من است، جلب نموده و امر می‌دهم که کاملاً مواظب نفرات خود بوده و به وسیله دستورات و تعلیمات لازمه زیردستانشان را به این قبیل مخاطرات آگاه نموده و حتی‌الامکان سعی باشند که این قبیل تلفات نظایر پیدا نمایند و افرادی را که دولت مبالغی وجه و مدتی وقت صرف تربیت آنها نموده، بدون اخذ نتیجه مطلوبه از وجود آنها به دیار عدم رهسپار نگردند.»^{۲۳}

۳۱ سرطان ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۵۳:

«ماده ۲. چند روز قبل که جهت سرکشی اردوی سیار به تنگ زاهدشیر رفته بودم، در نتیجه بازدیدی که از تنگ‌های چند نفر از قراولان اردو به عمل آوردیم، به طوری که میل داشتم اسلحه نفرات را پاکیزه و تمیز مشاهده نکرده و

تصور نمودم چند قبضه از تفنگ‌های آنها نیز محتاج به تعمیر باشد. لہذا، در اثر همین نظریه خود به فرمانده اردوی سیار امر دادم تفنگ‌ها را که محتاج به تعمیرات است به شهر نزد میکائیک اردو فرستاده و هرچه زودتر نواقصات آنها را (...) نمایند. فعلاً که اردوی سیار حکم مرا به موقع اجرا گذاشته، معلوم می‌شود بیست و هفت قبضه اسلحه که محتاج به تعمیر می‌باشد در گروہان دوم گردان اول فوج منصور موجود بوده است. من سبب و علت این گونه پیش آمدها و عدم علاقه‌مندی را در داخله قسمتی که در مهمترین نقاط فرونت جنگ و وظیفه سربازی خود را انجام داده و هر لحظه مصادمه با دشمن را احتمال می‌دهند، جز عدم آشنایی فرماندهان مربوطه به وظایف خود و ناقابل بودن صاحب منصبان پیاده اردو نمی‌توانم به علل دیگری حمل نمایم. این آخرین دفعه است که به صاحب منصبان مسئول گوشزد نموده و تذکر می‌دهم. چنانچه نظیر این گونه غفلت و بی‌مبالاتی‌ها در داخله قسمت آنها دیده شود به سخت‌ترین مجازات‌ها گرفتار و شدیداً سیاست خواهم نمود.^{۲۵}

۱۴ اسد ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان نمره:

: ۵۶

ماده ۱. دو نفر از نظامیان فوج بهادر که به علت غفلت از خدمت و تنبیه صاحب منصب دو روز قبل تحصن اختیار کرده بودند، گذشته از اینکه حرکت نظامیان مزبور روح سربازی را جریحه‌دار و حیثیات نظام را پایمال نموده است، مرا نیز بی‌نهایت افسرده و متأثر گردانیده. زیرا تثبیت و توسل به این گونه مسائل که عجز و پریشانی فوق‌العاده را نشان می‌دهد، اغلب از اشخاص سست عنصر و کسانی که خود را بدون ملجاء و پناه تصور نموده و در مقابل اندک فشار طبیعت کاملاً مقصور و خودشان را بی‌چاره و ذلیل می‌شمارند دیده شده، و به این وسیله عجز و مسکنت خود را به عموم ثابت داشته و از این رهگذر نزد اشخاص قوی‌الاراده و متین‌العزم همیشه پست و دنی‌الطبع معرفی گردیده و نظرهای

حفارت آمیز همان اشخاص را به خود جلب و معطوف می‌نمایند. ولی، مسلک و مرام سربازی از این قبیل قضایا دور و منزّه بوده و اشخاصی که داخل در خدمت با شرافت نظام گردیده‌اند، لازم است دورهٔ حیات خود را با یک افتخارات قابل تقدیر طی نموده و همیشه سطوت و قدرتی را که نام با عظمت سربازی جهت آنها ودیعه سپرده از دست نداده و در حفظ و حراست شئونات حقهٔ خودشان پافشاری نموده و به هیچوجه عجز و انکسار را به خود راه نداده و حیثیات و شرافتی را که با هزاران فداکاری اندوخته و با جان خریداری نموده‌اند، به سهولت از دست ندهند. در صورتی که نفرات مزبور با وجود بودن صاحب منصبان مافوق خود، ممکن بود در صورت ذی حق بودن شکایاتی را که داشته به آنها اظهار کرده، محذورات و تعدیات خود را رفع نمایند. و اگر چنانچه از طرف صاحب منصبان مافوقشان ترتیب اثری به شکایت آنها داده نمی‌شد، می‌توانستند مستقیماً به خود من شکایت نموده و نفاضای رسیدگی و احقاق حق نمایند. لہذا، مراتب فوق ثابت و مدلل می‌نماید که [در] این اقدام نظامیان جز تضییع نظام و وارد نمودن لطمه به شئونات سربازی، چیز دیگر منظور و متضمن نبوده است. این امر می‌دهم برای تنبیه سایرین و جهت تصفیه و تہذیب اخلاق آنها، هریک از نظامیان مرتکب را به پانصد ضربه شلاق در جلوی صف مجازات و سیاست نمایند. و در خانمہ به عموم نفرات اردو گوشزد کرده و خاطر نشان می‌نمایم: به طوری که در حکم عملیاتی نمرهٔ ۵۵ مشاهده نموده‌اید، در ارتکاب نظامی به خطای غیر قابل عفو، از نقطه نظر اینکه خطای مشارالیه و هن و فتوری به شئونات نظام وارد نمی‌ساخت من از تقصیرات عمدۀ غیر قابل عفو او صرف نظر و چشم‌پوشی نموده و از بذل مهر و محبت صاحب‌منصبی خود در حق به مشارالیه دریغ و مضایقه نمی‌نمودم؛ بالعکس از تقصیرات کوچکی نیز که در نتیجهٔ ارتکاب به آن به اقتدارات و حیثیات نظام لطمه وارد می‌سازد به هیچ وجه خودداری ننموده عرق نظامی مرا محکوم و مجبور داشته که مرتکبین را تعقیب و تنبیه نموده و این قبیل اشخاص سست عنصر را از مجازات‌ها و

سیاست‌های شدید خود بی‌بهره نگذارم. لهذا، امر می‌دهم فرماندهان قسمت‌های مختلفه اردو عدم صلاحیت اینگونه حرکات ننگ آور را به فردا فرد نظامیان گوشزد نموده و آنها را از پیروی نمودن و مبادرت به این قبیل عملیات که مخرب و معاند اساس مسلک سربازی است، بازداشته به وظایف خود آشنا نمایند.^{۱۶}

۸ اسد ۱۳۰۳. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره

: ۶۰

«ماده ۴. با اینکه تاکنون دو مرتبه تذکر داده شده، مجدداً پاره‌ای از صاحب‌منصبان دیده می‌شوند که در ساعت معین در موقع مشق نفرات حاضر نگردیده و در تعلیم و تربیت زبردستان خود شخصاً جدیت و مواظبت به عمل نمی‌آورند. اینک، این آخرین مرتبه است به صاحب‌منصبانی که از وظیفه خود غفلت می‌ورزند گوشزد نموده و یادآور می‌شوم چنانچه دفعه دیگر اندک مسامحه و غفلتی در انجام وظیفه از آنها دیده شود و یا در اجرای احکام سستی و سهل‌انگاری از آنها مشاهده نمایم، به شدیدترین مجازات گرفتارشان خواهم نمود.

«ماده ۵. با تأکیدات مکرره باز پاره‌ای از نفرات در کوچه و معابر دیده می‌شوند که با لباس‌های غیر مرتب و بقیه‌های باز گردش نموده و ابداً مواظب و مراقب حفظ حیثیات سربازی خود نبوده و از این رهگذر لطمه سخت به شئون نظام وارد می‌آورند. لهذا، به فرماندهان افواج مختلفه اردو امر می‌دهم که از این قبیل رفتار بی‌رویه نظامیان ابواب جمعی خودشان جلوگیری به عمل آورده و نفرات را به معایب آن مطلع داشته و به آنها غدغن دارند موقعی که از قرارگاه خارجی می‌شوند، در مرتب بودن لباس و تجهیزات نظامی خود کاملاً مواظبت داشته و به این گونه بی‌مبالاتی‌ها که در انظار عموم خفت آور است میدان ندهند. والا، در صورت تجدید، مسئولیت سخت متوجه فرماندهان مربوطه نفرات و مرتکب خواهد گردید.^{۱۷}

۲۷ اسد ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کئی قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۷۵:

ماده ۲. اغلب راپورت‌های فرماندهان قسمت‌ها اقلام برجسته راجع به فشنگ‌های مصرف شده در مصادمات را حاکی است. چنانچه در یک مصادمه مختصر که تلفات وارده به دشمن به منزله صفر بوده، از طرف پست‌ها متجاوز از هفتصد تیر فشنگ تیراندازی شده. این مسئله، یعنی مصرف نمودن فشنگ بدون اخذ کوچکترین نتیجه، علاوه بر اینکه خسارت عمده‌ای راجع به قیمت آن متوجه قشون می‌نماید، روحیه افراد را فاسد و بر تجزی دشمن می‌افزاید. نظامی مشاهده می‌نماید که با مصرف نمودن یکصد تیر فشنگ به هیچوجه تلفاتی به دشمن وارد نیاورده و در عوض دشمن با پرتاب نمودن معدودی گلوله نتایج عمده گرفته است. لذا، به فرماندهان افواج غدغن می‌نمایم که همه روزه افراد را برای مشق تیراندازی حاضر نموده و قبلاً لازم است آنها را به فنون تیراندازی آشنا نموده، سپس اجازه خواهم داد که فشنگ به مصرف تیراندازی برسانند. از تاریخ حکم نیز راپورت‌های فرماندهان قسمت‌ها را راجع به خارج نمودن فشنگ‌های تیراندازی شده از صورت‌ها نخواهم پذیرفت، مگر موقعی که از تیراندازی مزبور نتیجه کامل به دست آمده باشد.^{۲۸}

۲۸ اسد ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کئی قوای لرستان و خوزستان،

نمره ۷۶:

ماده ۱. با نهایت تأسف در موقع مشق مشاهده نمودم که فرماندهان قسمت‌ها در حین تعلیم افراد جهت تیراندازی، بدون مراعات موقعیت مهمی که در پیش دارند، وقت را تلف نموده و مانند مواقعی که در سربازخانه‌ها ساخلو می‌باشند، در عوض آنکه فنون تیراندازی را به افراد خود کاملاً بیاموزند، به عملیات ظاهری اکتفا نموده و فقط سعی آنها در با هم حرکت نمودن نفرات و

موزون بودن حرکات سرنیزه می‌باشد. این است که بدین وسیله برای دفعه آخر به عموم صاحب منصبان تذکر می‌دهم ما در محیط جنگی [هستیم] و مقصود از تعلیمات تیراندازی، که در حکم نمره ۷۵ قید شده، نه توازن حرکات بدن و سرنیزه است، بلکه فهماندن طریقه تیراندازی و آشنا نمودن افراد با درجه مسافت می‌باشد. همچنین صاحب منصبان و وکلای قسمت مسلسل و پنجاه تیر را مشاهده نمودم که یک سلسله دستورات بی مغزی را، که به هیچوجه افراد نمی‌توانند از آنها استفاده نمایند، به دفعات فصیحانه تکرار می‌نمایند. در صورتی که خود آنها نیز معنی دستورات را نمی‌دانند. لازم است عموم صاحب منصبان با دانستن موقعیت بس مهم فعلی قشون را در لرستان بیشتر دقت نموده و افراد خود را حقیقتاً جهت تیراندازی تربیت نمایند. تا روز هشتم سنبه به آنها وقت داده و در روز مزبور امتحان تیراندازی با فشنگ را خواهم نمود. قسمتی که مطابق قانون تیراندازی از فشنگ‌هایی که تیراندازی می‌نمایند تعداد معین را به هدف نزنند، علاوه بر سرزنش در حکم، قیمت فشنگ نیز از حقوق صاحب منصبان هم کسر خواهد شد.^{۲۹}

۳ سنبله ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره

: ۸۱

و ماده ۲. با وجود تأکیداتی که راجع به منع قمار در اردوها داده‌ام، باز مشاهده می‌نمایم فرماندهان افواج کاملاً احکام من را به موقع اجرا نگذاشته و در اغلب قسمت‌ها این حرکت مداومت دارد. لذا، برای آخرین مرتبه به فرماندهان افواج تذکر می‌دهم چنانچه در این خصوص راپرتی دریافت نمایم، نه تنها مرتکبین را شدیداً تنبیه می‌نمایم، بلکه فرماندهان مزبور نیز مورد مؤاخذه سخت واقع خواهند شد.^{۳۰}

۱۴ سنبله ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،

نمرة ۸۹:

ماده ۱. چون تعلیمات تیراندازی افراد را کامل مشاهده ننمودم، امر می‌کنم مجدداً فرماندهان قسمت‌ها در تکمیل تعلیمات افراد کوشش نمایند. پس از چند روز دیگر مجدداً اجازه تیراندازی داده خواهد شد.^{۳۱}

۲۵ سنبله ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان،

نمرة ۹۴:

ماده ۳. به طوری که مشاهده می‌شود، اغلب قسمت‌ها اهالی شهر را به بیگاری گرفته و باعث مزاحمت آنها گردیده و بدین وسیله وسایل انزجار خاطر اهالی را فراهم می‌نمایند؛ در صورتی که در هر قسمت مال به قدر کفایت حمل و نقل احتیاجات آنها موجود و جهت سایر امور نیز ممکن است از نفرات بیگاری گرفته شود. لازم است فرماندهان افواج این مسئله را غدغن نموده و به قلعه‌بیگی شهر امر می‌دهم که از این قبیل پیش آمده‌ها جلوگیری نماید.^{۳۲}

۲۸ سنبله ۱۳۰۳، حکم عملیاتی فرماندهی کل لرستان و خوزستان، نمره

:۹۵

ماده ۲. به طوری که مشاهده نمودم، رؤسای ساخلو از محل پست‌های مخفی خود مطلع نبوده و به هیچوجه جهت سرکشی به پست‌های صحرائی ترفنه و تصور می‌نمایند مسئولیت آنها فقط انتظامات داخلی اردو است. در صورتی که وظیفه آنها همان وظیفه است که جهت صاحب منصبان کشیک عمده تعیین و ذیل نمره ۲۴۱۷ ابلاغ شده. علی‌هذا، لازم است فرماندهان افواج رؤسای ساخلو را کاملاً به تکالیف خود آشنا نموده تا تجدید این بی‌مبالاتی در قسمت‌ها رخ ندهد.^{۳۳}

آنچه گذشت، شمه‌ای بود از عملکرد آن ارتش نوین که به چپاول و کشتار آمده بود و به نام «امنیت» و «مدنیت» خالق یکی از خونین‌ترین فجایع تاریخ

استنساخ مجموعه حاضر را خانم‌ها سهیلا حورمهر، نسرین فراهانی و زهره حبیبی عهده‌دار بوده‌اند و حروفچینی و تصحیح نهایی اغلاط این مجموعه را خانم‌ها زهرا محمدی، مریم شهریاری و هما مسلمی . از تلاش صمیمانه ایشان سپاسگزاریم.

سیروس سعدوندیان

یادداشت‌ها

۱. مشخصات این اثر عبارت است از: رزم آراء، علی (سرتیب). جغرافیای نظامی ایران، لرستان. تهران (دائرة جغرافیایی ارتش؟) ۱۳۲۰. این اثر با آنچه در اسناد امیراحمدی بازمانده، تفاوت‌هایی دارد. امیراحمدی طی یادداشت‌های خود، که به فسیله خاطرات وی به چاپ رسید، در این باب می‌نویسد: «جریان اردوکنشی‌ها و وضع جغرافیایی لرستان و پشتکوه [را] نیز تهیه و تنظیم نمودم که برای فرزندان این آب و خاک منبع اطلاعی باشد؛ و چند تن از افسران راه مانند سرگرد حاجی علی رزم آراء، نایب سرهنگ محمودی، نایب اول جلال خانملی، نایب اول مدبر و نایب اول صارم مأمور شدند که این کار را انجام دهند و با زحمات فراوان جغرافیای نظامی لرستان و پشتکوه تهیه شد که نسخه‌ای از آن کتاب حاضر را تشکیل می‌دهد. چون از این یادداشت‌ها چند نسخه ژلاتین شده و در نزد هریک از افسران مذکور است، ممکن است که آنها نیز میادرت به چاپ آن بنمایند. امیراحمدی، احمد (سپهبد). خاطرات نخستین سپهبد ایران، احمد امیراحمدی. به کوشش غلامحسین زرگری‌نژاد، تهران (مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی) ۱۳۷۳، ص ۵۸۱.
۲. بنگرید: بیات، کاوه. عشایر از دیدگاه منابع نظامی معاصر (۵۰ - ۱۳۰۰). تاریخ معاصر ایران، جلد اول، تهران (مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی) ۱۳۶۸، صص ۱۳۸ - ۱۲۱.
۳. سند ۵۶ / یک / پ ۵۶-۱۱۲، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۴. سند ۵۶ / یک / پ ۱۱۲، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۵. سند ۵۶ / یک / پ ۱۱۲، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۶. سند ۵۶ / یک / پ ۱۷۹۰، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۷. سند ۵۶ / یک / پ ۱۷۹۰، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۸. سند ۵۶ / یک / پ ۱۷۹۰، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۹. سند ۵۶ / یک / پ ۵۵/۱۶، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۱۰. سند ۵۶ / یک / پ ۵۵/۲۶، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۱۱. سند ۵۶ / یک / پ ۵۵/۲۶، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۱۲. سند ۵۶ / یک / پ ۵۵/۲۶، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۱۳. امیراحمدی، احمد (سپهبد). یادشده. صص ۱۳۰ - ۱۲۹.
۱۴. پیشین. صص ۵۸۱ - ۵۸۰.
۱۵. سند ۵۶ / یک / پ ۱۱۹، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی.
۱۶. سند ۵۹ کتاب حاضر.
۱۷. سند ۶۱ کتاب حاضر.
۱۸. سند ۷۰ کتاب حاضر.
۱۹. سند ۷۴ کتاب حاضر.
۲۰. سند ۷۸ کتاب حاضر.
۲۱. سند ۷۹ کتاب حاضر.
۲۲. سند ۸۲ کتاب حاضر.
۲۳. سند ۸۹ کتاب حاضر.

۲۴. سند ۹۳ کتاب حاضر.
۲۵. سند ۹۵ کتاب حاضر.
۲۶. سند ۹۹ کتاب حاضر.
۲۷. سند ۱۰۴ کتاب حاضر.
۲۸. سند ۱۲۲ کتاب حاضر.
۲۹. سند ۱۲۳ کتاب حاضر.
۳۰. سند ۱۲۸ کتاب حاضر.
۳۱. سند ۱۳۶ کتاب حاضر.
۳۲. سند ۱۴۱ کتاب حاضر.
۳۳. سند ۱۴۲ کتاب حاضر.

فهرست موضوعی اسناد اسناد سال ۱۳۰۱ هجری شمسی

۱. از وزارت جنگ به امیر لشکر غرب ، ۱۴ حمل :
تبدیل ندریجی فرماندهان لشکر غرب با صاحب‌نصبان لشکر مرکز و عدم موافقت با
انتصاب رئیس ارکان حرب لشکر جنوب .
۲. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۱۶ ثور :
دفع تعرض الوار به نهاوند .
۳. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۱۵ جوزا :
شکست الوار در محاربات بروجرد و خروج استحکامات از تصرف ایشان .
۴. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۱۶ جوزا :
شکست الوار در مصادمه ساروق .
۵. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۱۶ جوزا :
نتیجه محاربات نواحی سیلاخور .
۶. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۲۸ جوزا :
شکست الوار و استرداد احشام قراه داویدجال از ایشان
۷. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۴ سرطان :
شکست محاصره قلعه کیوره و دفع الوار .
۸. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۸ سرطان :
هجوم به چادرهای الوار و خروج تنگ و قلعه چگنی‌کش از تصرف ایشان .
۹. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۷ اسد :
اعزام اردو به جاپلق و تصرف قلعه و آبادی ده نو .
۱۰. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۹ اسد :
فتح قلعه ، آبادی ۳ و قلاع الوار زلفی .

۱۱. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۴ میزان :
- قلع و قمع الوار در صفحه ملایر ، تصرف تنگ تار سوان و خاک چواری .
۱۲. تلگراف وزارت جنگ به امیر لشکر غرب ، ۱۰ میزان :
- ابراز سرت از قلع و قمع الوار و تصرف خاک چواری .
۱۳. تلگراف امیر لشکر غرب به وزارت جنگ ، ۲۲ میزان :
- تکدر امارت لشکر غرب از شایعه استعفاى وزارت جنگ و کسب اجازه کتاره گیری از امارت لشکر و حرکت به مرکز .
۱۴. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۲۲ میزان :
- امتناع رئیس طایفه بیرانوند از اخذ تأمین به سبب انعکاس اخبار مرکز در مطبوعات .
۱۵. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۲۲ میزان :
- امتناع ریاست ایل حسونند از تحویل محمد خنجر به فوای دولتی بر اثر شیوع خبر استعفاى وزارت جنگ .
۱۶. تلگراف شریف الدوله به امارت لشکر غرب ، ۲۹ عقرب :
- انتظار شریف الدوله جهت مراجعت امیر لشکر غرب .
۱۷. از اتحادیه تجار و اصناف ملایر به امیر لشکر غرب ، ۵ دلو :
- تقاضای تعجیل حرکت امیر لشکر غرب به ملایر و پرداخت مطالبات تجار از اداره قشونی .

اسناد سال ۱۳۰۲ هجری شمسی

۱۸. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۶ ثور :
- مصادمه با الوار و استرداد اموال و احشام بیدکله و علی آباد از ایشان و تقاضای جواز اعدام جهت یک مهاجم اسیر .
۱۹. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۱۲ ثور :
- ورود اردو به روانسر و فرار سردار رشید به ارتفاعات جبال .
۲۰. راپرت تلگرافی امیر لشکر غرب ، ۱۳ ثور :
- استرداد املاک و دارایی ورثه شرف الملک کردستانی از سردار رشید و تسلیم آنها به ایشان .

۲۱. از وزارت جنگ به امیر لشکر غرب ، ۱۶ سنبله :
تکذیر کارکنان ارکان حرب کلّ از نوشتجات امارت لشکر غرب ، توصیه به حفظ نزاکت اداری طی مراسلات و دلجویی از فرمانده تیب سوار .
۲۲. از وزارت جنگ به امیر لشکر غرب ، ۱۷ میزان :
دستور عودت قسمت‌های اعزامی برای معاونت فوای خرم آباد به مرکز .
۲۳. نظام‌نامه داخلی کمیسیون بنایی مدرسه متوسطه احمدیه کرمانشاه ، قوس .
شرح مواد یست و چهارگانه نظام‌نامه مزبور ، مصوب رئیس تیب سوار لشکر غرب و ریاست کمیسیون بنایی مدرسه مزبور ، ریاست معارف ، ریاست نظمی و ریاست تلگراف .
۲۴. تلگراف ریاست وزرا و فرمانده کلّ قوا به امیر لشکر غرب ، ۱ جدی :
ابراز استان و سرت از عملیات قشون در لرستان ، تصرف و عبور از تنگه زاهد شیر .
۲۵. تلگراف از کرمانشاه به امارت لشکر غرب ، ۷ جدی :
ابراز سرت از فتح خرم آباد و شکست الوار و برگزاری مجلس جشن و چراغان ادارات تلگرافخانه و نظمی بدین مناسبت .
۲۶. از امیر جنگ والی به امارت لشکر غرب ، ۱۱ جدی :
واصل شدن سردارحشمت به امیرجنگ والی و پرسش امیرجنگ درباب کیفیت ارسال یکی از فرزندانش به عنوان گروگان نزد امارت لشکر غرب .
۲۷. از امیر لشکر غرب به امیرجنگ والی ، ۱۱ جدی :
وصول راپرت هجوم عده پشتکوه به خاک کلهر و درخواست تیب مقصرین .
۲۸. از امیرجنگ والی به امارت لشکر غرب ، ۲۵ جدی :
تکذیب راپرت هجوم عده پشتکوه به خاک کلهر و شرح حقیقت مصادمه مزبور .
۲۹. تلگراف از همدان به امیر لشکر غرب ، ۲ دلو :
ابزار سرت از فتوحات قشون در لرستان و گزارش عملیات دارالمساکین همدان .
۳۰. تلگراف وزارت جنگ به امیر لشکر غرب ، ۲ دلو :
ابزار سرت از فتوحات قشون در لرستان و اعطای یک قطعه نشان نظامی ذوالفقار به امارت لشکر غرب .
۳۱. سواد لایحه که در لیلۃ ۱۷ برج دلو در جشن قشونی کردستان قرائت شده :

ایراز مسرت از عملیات قشون در لرستان و کردستان و استان از امارت لشکر غرب و وزارت جنگ .

۳۲ . راپرت تلگرافی مسرورالدوله ، ۱۸ دلو :

برگزاری جشن سالروز تأسیس لشکر غرب و ایراز استان از امارت لشکر و وزارت جنگ .

۳۳ . تلگراف وزارت جنگ به امیرلشکر غرب ، ۲۲ دلو :

ایراز استان از عملیات لشکر غرب و تبریک سالروز تأسیس این لشکر .

۳۴ . سوگندنامه امیراعظم ، ۴ حوت :

سوگند امیراعظم در اطاعت از امارت لشکر غرب و تمهد به هدم غلامرضا خان والی توسط نامبرده .

۳۵ . سوگندنامه نمایندگان امیر مخصوص و فتح الدوله ، ۴ حوت :

سوگند نمایندگان مزبور در اطاعت امیرمخصوص و فتح الدوله از دولت و امارت لشکر غرب و حفظ موذت با امیراعظم .

۳۶ . از امیرجنگ والی به شاهزاده ابوالفتح میرزا ، ۲۹ رجب ۱۳۴۲ هجری قمری :

شرایط امیرجنگ برای اعزام صارم السلطنه و میرزا صحبت الله به سوسار و ملاقات با امیرمخصوص و کیفیت مناسبات اهالی پشتکوه و اهالی کلهر .

۳۷ . تلگراف قوام العلماء به امیرلشکر غرب ، ۱۸ حوت :

ایراز استان از عملیات قشون و افتتاح مدارس سه در خرم آباد و اسیریه در هرمین ، انعقاد مجلس جشن توسط کارکنان معارف و معلمین مدرسه احمدیه .

۳۸ . تلگراف از همدان ، ۲۰ حوت :

تدارک جشن ورود امیرلشکر غرب ، وصول حجج اسلام و همراهان ایشان به همدان .

۳۹ . تلگراف از کرمانشاه ، ۲۰ حوت :

تعیین هیأت مدیره جمهوری طلبان ، تعطیل بازارها و حجرات نجار جهت مطالبه جمهوری و تغییر رژیم .

۴۰ . تلگراف از کرمانشاه ، شب اول حمل :

اجتماعات جمهوری طلبان و تقاضای تغییر رژیم .

۴۱. اعلان ریاست قوای ولایات ثلاث، ۱۶ حمل:
- تمدید مدت خلع سلاح اهالی خطه غرب و اخطار به منردین.
۴۲. حکم عملیاتی فرمانده کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۱، ۸ جوزا:
- تحریر و تشجیع قوای اعزامی به لرستان، انتصابات ارکان حرب کلّ قوا.
۴۳. حکم عملیاتی فرماندهی قوای لرستان، نمره ۲، ۹ جوزا:
- اعلام تقسیمات قوای لرستان، اعلام خبر ورود صاحب‌نصبان و قسمت‌های مختلفه به بروجرد.
۴۴. حکم عملیاتی قوای لرستان و خوزستان، نمره ۳، ۹ جوزا:
- دستور تدوین احکام عملیاتی توسط عموم فرماندهان کلّ و جزء، سعی قواد در به اسارت درآوردن الوار، کیفیت سلوک با زارعین و دهاقین.
۴۵. حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان، نمره ۴، ۱۱ جوزا:
- دستور مراعات و اعمال نظام‌نامه خدمات صحرائی توسط افراد قشون، کیفیت حصول اکتشافات و راپرت، طریقه ارسال راپرت، حفظ ارتباط و محافظت اردو در حرکت و سکون.
۴۶. حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان، نمره ۵، ۱۱ جوزا:
- دستور و ترتیب حرکت قوا به سمت چالان جولان.
۴۷. حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶، ۱۲ جوزا:
- ابراز خرسندی از پیروزی قوای اعزامی و اعطای ترفیح به برخی افراد گردان ۲ فوج بهادر، انتصاب جانشین رئیس ارکان حرب قوا، انتصاب مدیریت مرموزات، ترتیب و کیفیت حرکت به اردوگاه رنگرزان.
۴۸. حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان، نمره ۷، ۱۳ جوزا:
- ابراز خرسندی از عملکرد قوا، دستور حرکت به تنگ زاهد شیر.
۴۹. حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان، ۱۴ جوزا:
- ابراز خرسندی از تصرف مواقع آبستان، ورود طیارات جنگی به بروجرد، دستور و ترتیب عملیات اردوی سیار، دستور حرکت به تنگ زاهد شیر، تکمیل قوای مأمور لرستان.
۵۰. حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان، نمره ۱۰، ۱۶ جوزا:

جبل و یک

- ابراز خرسندی از عملکرد قشون در عملیات لرستان ، تنقید و سرزنش پاره‌ای افراد قشون و تهدید ایشان به اعدام ، تغییر و تبدیل قسمت‌ها ، ترتیب عملکرد قوا ، اخبار مصادمات .
- ۵۱ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۱ ، ۱۷ جوزا : دستور حرکت به قلعه ماسور ، ترتیب ارسال مراسلات ، تشکیل محکمه نظامی جهت صدور حکم در مورد صاحب‌منصبان خاطی .
- ۵۲ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۲ ، ۱۸ جوزا : تغییر و تبدیل قسمت‌ها ، انتصابات جدید ، تعمیر قلعه ماسور و بروج بین خرم‌آباد و سنگ زاهدشیر ، ترتیب عملیات قسمت‌های مختلفه قوا ، تهدید خاطیان نظامی به اعدام ، کیفیت مستحفظی ، اخبار جبهه .
- ۵۳ . تلگراف وزارت جنگ به امیرلشکر غرب ، ۱۵ جوزا : ابراز تقدیر از عملکرد قشون در لرستان .
- ۵۴ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۳ ، ۱۹ جوزا : ابراز خرسندی از عملکرد قشون ، اخبار ورود قوا به خرم‌آباد ، احضار یک بهادران از فوج مظفر به کاروانسرای محسن‌آباد ، اخبار جبهه .
- ۵۵ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۴ ، ۲۰ جوزا : دستور حفظ انتظامات نظامی توسط افواج ، ارسال آدرس محل سکونت فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلف به دفتر ارکان حرب ، اخبار جبهه .
- ۵۶ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۵ ، ۲۱ جوزا : تشکیل کمیسیون تهیه ارزاق ، نقل و انتقالات قوا ، تجدید نظر در برنامه غذایی افراد ، حفظ انتظامات ، دستور و ترتیب حرکت طیارات ، اخبار جبهه .
- ۵۷ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۶ ، ۲۲ جوزا : نقل و انتقال نظامی ، تقدیر از سرب‌های محمدخان ، تغییر و تبدیلات قسمت‌های مختلف قوا ، اخبار جبهه .
- ۵۸ . تلگراف با تمانوف ، معاون قونسل جماهیر متحده شوروی در خوزستان به امیرلشکر غرب ، ۲۲ جوزا : ابراز خرسندی از عملکرد قشون و تریبک پیروزی قوای اهزامی غرب .

۵۹. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۷ ، ۲۳ جوزا :
اعمال بی‌رویه نظامیان در معابر و تجمع در قهوه‌خانه‌ها و دستور تأسیس قهوه‌خانه و تفریحگاه
برای ایشان ، منع نظامیان از سپردن امانت به اهالی ، حفظ انتظامات پس از شیور فرق ، ترتیب
عملکرد قوا ، اخبار جبهه .
۶۰. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۸ ، ۲۴ جوزا :
دستور قرائت حکم تلگرافی ریاست وزرا و فرماندهی کل قوا برای عموم نفرات ، حکم
تلگرافی وزارت جنگ و فرمانده کل قوا مبنی بر خشنودی از عملکرد قشون ، امتنان از انتظام
داخله اردوی سیار ، دستور جهت رسیدگی به حفظ الصحةٔ مجوسین ، منع فروش مسکرات ،
اخبار جبهه .
۶۱. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۱۹ ، ۲۵ جوزا :
تتقید از سهل‌انگاری برخی صاحب‌منصبان و افراد اردو در عدم مراعات احکامات صادرهٔ
فرماندهان ، خسارت نظامیان به دهائین و زارعین و منع ایشان از این عمل ، منع قماربازی ،
ترتیب آمادگی بهادران سوار ، سهل‌انگاری قلعه بیگی اردو و عدم رعایت احکام صادره ،
ترتیب تهیهٔ علوفهٔ دواب ، اخبار جبهه .
۶۲. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۲۰ ، ۲۶ جوزا :
دستور عملکرد روزانهٔ نظامیان ، اخبار جبهه .
۶۳. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۲۱ ، ۲۷ جوزا :
استقرار پست نظامی در بروج جدید ، پیشگیری از سرایت مالاریا ، انتقال قوا ، ترتیب چرای
دواب ، اخبار جبهه .
۶۴. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، ۲۸ جوزا :
مصادمه با الوار ، اعزام قوای کمکی برای اردوی سیار ، مصادمه در تنگ زاهد شیر ، انتقالات
نظامی .
۶۵. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، ۲۹ جوزا :
مصادمه در تنگ زاهدشیر ، انتقالات نظامی ، اخبار جبهه .
۶۶. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۲۴ :
نصرف جناح چپ تنگ زاهدشیر توسط الوار و دستور دفع ایشان از آن موضع ، ترتیب

عملکرد قشون در تصرف زاهدشیر .

- ۶۷ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۲۵ ، ۳۱ جوزا :
 مصادمه جناح چپ در تنگ زاهدشیر ، تصرف جناحین تنگ زاهدشیر توسط قوای اعزامی ،
 قدردانی از عملکرد ریاست پست جناح راست تنگ زاهدشیر ، تبریک پیروزی قشون .
- ۶۸ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۲۶ ، ۳۲ جوزا :
 نقل و انتقالات نظامی و تشکیل اردوگاه ، پیشگیری از شیوع امراض سری ، عدم تردد افراد
 به قهوه‌خانه‌ها ، نظافت قهوه‌خانه‌های نظامیان ، انتصابات جدید ، تبدیل قسمت‌های قوای
 اعزامی ، ترتیب کشیک اردو ، اخبار جبهه .
- ۶۹ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۲۷ ، ۱ سرطان :
 نقل و انتقالات نظامی ، تسطیح فرودگاه طیارات ، بازدید از اردوی سیار ، اخبار جبهه .
- ۷۰ . حکم عملیاتی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۲۸ ، ۳ سرطان :
 نقل و انتقالات نظامی ، حمل آذوقه نفرت ، منع استعمال تریاک ، اخبار جبهه .
- ۷۱ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۲۹ ، ۳ سرطان :
 حفظ السّحة محبوسین ، ورود مهمات به خرم‌آباد ، نقل و انتقالات نظامی ، تعمیر توپها ،
 حمل آذوقه قشون ، اخبار جبهه .
- ۷۲ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۰ ، ۴ سرطان :
 مأموریت‌های نظامی افراد ، توسعه اردوگاه ، سرکوبی محمودخان توسط قوای بانه ، تبریک به
 افراد قشون به مناسبت کشتن محمود خان ، اخبار جبهه .
- ۷۳ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۱ ، ۵ سرطان :
 ورود یک فروند طیاره به خرم‌آباد ، مراجعت فرمانده گردان اول فوج سرگک از ماسوریت
 تنگ زاهدشیر ، دستور حرکت طیاره ، حضور فرماندهان هنگام مشق افراد ، ترتیب اقدام
 بهادران احتیاط هنگام استماع شلیک تیر ، اخبار جبهه .
- ۷۴ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۲ ، ۷ سرطان :
 فرود طیاره در خرم‌آباد ، تولف طیارات در خرم‌آباد و کیفیت حفاظت از آنها ، عدم سرواده
 نظامیان با اهالی ، کیفیت اقامت قوا ، اخبار جبهه .
- ۷۵ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۳ ، ۸ سرطان :

- ترتیب مشق افراد ، نقل و انتقالات نظامی ، حفاظت طیارات ، ترتیب کشیک ، اخبار جبهه .
- ۷۶ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۴ ، ۹ سرطان :
ارسال احکام قسمت‌ها به دفتر ارکان حرب قوا ، بازدید البسه نقرات و نظافت آنها ، تعارض افراد قشون با مأمورین امنیه ، پاک کردن اسلحه ، اعزام قوا به قلعه ماسور ، اخبار جبهه .
- ۷۷ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۵ ، ۱۰ سرطان :
نقل و انتقالات نظامی ، ایجاد بروج جدید ، حمل آذوقه ، ارسال نتایج عملکردها به احکام صادره به دفتر ارکان حرب قوا ، اخبار جبهه .
- ۷۸ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۶ ، ۱۱ سرطان :
ترتیب تعویض قوای اعزامی ، حمل آذوقه ، حفظ انتظامات داخلی ، اخبار جبهه .
- ۷۹ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۷ ، ۱۲ سرطان :
بروز بی‌نظمی در اردو ، دستور حفظ انتظامات ، تنبیه قراول‌های خاطی ، عدم انتظام مرخصخانه ، نقل و انتقالات نظامی ، اخبار جبهه .
- ۸۰ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۸ ، ۱۳ سرطان :
نقل و انتقالات نظامی ، ترتیب اخذ علیق دواب ، ترتیب اداره ارزاق و اجناس ایتبای و توقیفی ، اخبار جبهه .
- ۸۱ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۳۹ ، ۱۴ سرطان :
نقل و انتقالات نظامی ، ترتیب راهپرت کشیک کلّ اردو و ارسال آن به دفتر ارکان حرب قوا ، معاصمه در جناح راست تنگ زاهدشیر ، ترتیب تیر صبح و موزیک شامگاه ، اخبار جبهه .
- ۸۲ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۴۰ ، ۱۵ سرطان :
نقل و انتقالات نظامی ، استعمال تریاک در اردو ، دستور منع استعمال تریاک ، ترتیب مشق افراد ، اخبار جبهه .
- ۸۳ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۴۱ ، ۱۶ سرطان :
عدم جلوگیری از بارهای اهالی ، نقل و انتقالات نظامی ، تشکیل اردوی مرکزی تپ ، اخبار جبهه .
- ۸۴ . حکم عملیاتی فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۴۲ ، ۱۷ سرطان :
اعزام قطب و شیورچی به فوج آهنین ، ترتیب استحمام افراد ، منع حرکات بی‌رویه افراد ،

نقل و انتقالات نظامی، اخبار جبهه.

۸۵. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۱۸۰۴۳، سرطان :
رسیدگی به پست‌های هزو، نقل و انتقالات افراد، اخبار جبهه.
۸۶. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۱۹۰۴۴، سرطان :
ترتیب کشیک کل اردو، نقل و انتقالات نظامی، اخبار جبهه.
۸۷. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۲۰۰۴۵، سرطان :
نقل و انتقالات نظامی، عدم انتظام در اردو، دستور حفظ انتظامات، اخبار جبهه.
۸۸. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۲۱۰۴۶، سرطان :
تبریک عید اضحی، حضور افراد در کاروانسرای محسن آباد، نقل و انتقالات نظامی، اجرای حرکات ژیمناستیک توسط افراد، اخبار جبهه.
۸۹. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۲۳۰۴۷، سرطان :
بروز هرزگی توسط دو نفر از نظامیان فوج آهنین، تهیه دو نظامی مزبور، ترتیب مرخصی و مأوریت افراد، اعزام موزیک به تنگ زاهدشیر، حمل جنس، اخبار جبهه.
۹۰. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۲۴۰۴۸، سرطان :
قتل یک نظامی توسط افراد بیرانوند، نقل و انتقالات نظامی، انتقال مجروحین به تهران، اخبار جبهه.
۹۱. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۲۵۰۴۹، سرطان :
قلع و فتح بیرانوند و حسونند، دادن تأمین به سران الوار، اخبار جبهه.
۹۲. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۲۶۰۵۰، سرطان :
ارتقاء درجه افراد دخیل در مصادمات، وضعیت بد نان اردو، اخبار جبهه.
۹۳. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۲۷۰۵۱، سرطان :
نقل و انتقالات نظامی، ترتیب مستحفظی اردو، فرق شدن یک نظامی در رودخانه، اخبار جبهه.
۹۴. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۲۹۰۵۲، سرطان :
پست‌بندی جدید عده مستحفظی خرم آباد، انتظام بهادران فوج مرگ، تبریک عید غدیرخم، دفیله افراد در جنب کاروانسرای محسن آباد، اخبار جبهه.

۹۵. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۵۳ ، ۳۱ سرطان :
حمل آذوقه ، وضعیت نامطلوب اسلحه افراد ، اخبار جبهه .
۹۶. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۵۴ ، ۱ اسد :
تشکیل کمیسیون جهت رسیدگی به وضعیت نان افراد ، نقل و انتقالات نظامی ، استرداد
قاطرهای مکاربان از الوار ، اخبار جبهه .
۹۷. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۵۵ ، ۲ اسد :
قتل سیدی از کابینه آهو قلندر توسط یکت نظامی ، تیبیه ریاست پست فوج بهادران ، استرداد
اسلحه و مال‌های غارتی توسط الوار ، اخبار جبهه .
۹۸. از محمدگودرزی به امارت لشکر غرب ، ۴ اسد :
شکایت از یاور اسفندیاری .
۹۹. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۵۶ ، ۴ اسد :
تحصن نظامیان خاطی فوج بهادر ، تیبیه نظامیان مزبور ، ترتیب مستحفظی و قراولی .
۱۰۰. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۵۷ ، ۵ اسد :
نقل و انتقالات نظامی ، انتصاب قلعه بیگی ، حمل آذوقه .
۱۰۱. از وزارت جنگ به امیرلشکر غرب ، ۵ اسد :
عدم رجوع خدمت به سرتیب حیدرقلی خان .
۱۰۲. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۵۸ ، ۶ اسد :
حفظ الصحه افراد ، حفاظت انبار بنزین و بیب‌ها .
۱۰۳. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۵۹ ، ۷ اسد :
نقل و انتقالات نظامی ، مصادمه با الوار ، ابراز خرسندی از یاور ابراهیم خان و نظامیان تحت
امر وی .
۱۰۴. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۶۰ ، ۸ اسد :
انتظامات داخلی و قراولی قسمت‌ها ، نقل و انتقالات نظامی ، عدم حضور فرماندهان هنگام
مشق افراد ، نامرتب بودن البسه پاره‌های افراد نظامی در معابر عمومی .
۱۰۵. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۶۱ ، ۹ اسد :
نقل و انتقالات نظامی .

۱۰۶. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶۲، ۱۱ اسد:
مصادمه با الوار چگینی در سراب چنگایی، منع رفتن طوایف به گرمسیر، سرکشی پست‌های
عرض راه تنگ رباط، ترتیب معاوضه قوای اعزامی، مصادمه در دره کرم، تجدید نظر در
پست‌های مستحفظی اطراف خرم‌آباد، اخبار جبهه.
۱۰۷. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶۳، ۱۲ اسد:
مصادمه با الوار و عدم تسریع قوای امدادی، ترتیب مواقع آشوب، ترتیب فرماندهی اردو در
غیاب امارت لشکر، منع زدن موزیک به مناسبت حلول ماه محرم، نقل و انتقالات نظامی.
۱۰۸. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶۳، ۱۳ اسد:
برگزاری عزیمت سیدالشهدا (ع) و ترتیب شرکت افراد نظامی در آن، نقل و انتقالات نظامی،
جلوگیری از امراض مسریه، اخبار جبهه.
۱۰۹. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶۴، ۱۴ اسد:
نقل و انتقالات نظامی، ترتیب شیور فرق.
۱۱۰. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶۵، ۱۵ اسد:
نقل و انتقالات نظامی، اخبار جبهه.
۱۱۱. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶۶، ۱۶ اسد:
ترتیب عملکرد افراد طی ایام عزاداری ماه محرم، رعایت حفظ الصحه افراد، اعزام قوا به دره
کرم.
۱۱۲. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶۷، ۱۷ اسد:
جلوگیری از تعرض الوار به دهات هژو، اخبار جبهه.
۱۱۳. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۶۸، ۱۸ اسد:
نقل و انتقالات نظامی، حمل آذوقه، مصادمه با الوار در آستان و گردنه بابا محمود، اخبار
جبهه.
۱۱۴. التزامنامه حسین علی خان باور و محمدرضا و عبدالرضا و محمدرحیم خان و
بهرام خان:

ارسال یک نفر رهبه به ادراة قشونی، اطاعت از امیرمخصوص پس از قلع ریاست امیرجنگ
والی و فتح پشتکوه، به اسارت درآوردن طوایف بیرانوند، قلع و قمع مستردین بیرانوند،

گواهی امیرمخصوص بر صدق التزام نامردگان و تعهد در تنبیه آنان در صورت عدم پایبندی به التزام نامه .

- ۱۱۵ . التزام نامه فتح الدوله ، مظفر ، خسرو ، سهراب ، مسعود ، رستم ، سلیمان ، باباخان : اطاعت اوامر امارت لشکر غرب ، اطاعت از امیرمخصوص ، به اسارت در آوردن طوایف پشتکوه ، خلع سلاح مشرودین ، تصدیق امیرمخصوص به التزام مزبور و تعهد در تنبیه نامردگان در صورت عدم پایبندی به التزام نامه .
- ۱۱۶ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۶۹ ، ۱۹ اسد : مصادمه با الوار ، نقل و انتقال نظامی ، اخبار جبهه .
- ۱۱۷ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۰ ، ۲۰ اسد : تعیین اسم عبور برای پست‌های صحرائی ، ترتیب سرکشی پست‌ها ، منع قه‌زنی ، اخبار جبهه .
- ۱۱۸ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۱ ، ۲۲ اسد : پیشگیری از شیوع مالاریا ، نقل و انتقالات نظامی .
- ۱۱۹ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۲ ، ۲۴ اسد : دستور سرکوبی طوایف درمله تخت ، تخت شاه جمشیدی و سراب بیدجل ، نقل و انتقالات نظامی .
- ۱۲۰ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۳ ، ۲۵ اسد : ترتیب ساعت مشق و خدمات صفی ، ترتیب اعزام پست‌های مخفی ، نقل و انتقال نظامی .
- ۱۲۱ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۴ ، ۲۶ اسد : سرکوبی الوار در مله تخت و تخت شاه جمشیدی توسط قوای اعزامی ، شکست الوار در آستان و گردنه بابا محمود و هزیمت آنان .
- ۱۲۲ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۵ ، ۲۷ اسد : تقدیر از انتحار نظامی ما نوک آواتسیان ، هدر دادن مهمات توسط افراد ، دستور تمرین تیراندازی توسط افراد .
- ۱۲۳ . حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۶ ، ۲۸ اسد : عدم توانایی فرماندهان در آموزش تیراندازی به افراد و اکتفاء به حرکات ظاهری ، عدم انتظام بروج ، حفظ روحیه افراد .

۱۲۴. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۷ ، ۲۹ اسد :
نقل و انتقالات نظامی ، گریز الوار به گرمسیر ، اخبار جبهه .
۱۲۵. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۸ ، ۳۰ اسد :
تقدیر از عملکرد افراد هنگام زدن شیور آشوب ، نقل و انتقالات نظامی ، حفاظت طیارات ،
مأموریت طیاره سیرغ .
۱۲۶. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۷۹ ، ۱ سنبله :
حمله هوایی به مواضع الوار ، نقل و انتقالات نظامی .
۱۲۷. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸۰ ، ۱ سنبله :
نتایج حملات هوایی به مواضع الوار ، نقل و انتقالات نظامی .
۱۲۸. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸۱ ، ۳ سنبله :
نقل و انتقالات نظامی ، منع نظامیان از قماربازی ، حمله هوایی به مواضع الوار ، اخبار جبهه .
۱۲۹. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸۲ ، ۵ سنبله :
نقل و انتقالات نظامی ، مأموریت طیاره شاهین ، بدی وضعیت صحبه ، اخبار جبهه .
۱۳۰. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸۳ ، ۶ سنبله :
نقل و انتقالات نظامی .
۱۳۱. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸۴ ، ۷ سنبله :
عدم نظافت چادرها ، برقراری پست قراول ، نقل و انتقالات نظامی ، اخبار جبهه .
۱۳۲. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸۵ ، ۸ سنبله :
قدردانی از تصرف مجدد تنگ زاهد شیر ، انتصاب نظامی ، منع تیراندازی تعلیمی با فشنگ
جنگی .
۱۳۳. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸۶ ، ۹ سنبله :
ترتیب کشیک و بازدید فراوان ، اخبار جبهه .
۱۳۴. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸۷ ، ۱۱ سنبله :
نقل و انتقالات نظامی ، حمل جنس ، اخبار جبهه .
۱۳۵. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان ، نمره ۸ ، ۱۳ سنبله :
انتصاب طبیب صحبه کل قشون ، دستور امتحان تیراندازی ، بروز بیماری در حیوانات و

دستور خرید گوسفند برای تغذیه افراد، بازدید بیطار فوج دفاع از احشام، فرار الوار به سمت طرهان، اخبار جبهه.

۱۳۶. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۸۹، ۱۴ سنبله: عدم کفایت تعلیم تیراندازی افراد، بازدید فرمانده کل قوا از خرم آباد، انتصابات و نقل و انتقالات نظامی، اخبار جبهه.

۱۳۷. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۹۰، ۱۹ سنبله: مراجعه فرمانده کل قوای لرستان و خوزستان به خرم آباد، ورود فرمانده کل قوا به خرم آباد.
۱۳۸. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۹۱، ۲۰ سنبله: ورود فرمانده کل قوا به خرم آباد و اعطای نشان به صاحب منصبان، ترتیب برنامه های بازدید فرمانده کل قوا.

۱۳۹. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۹۲، ۲۳ سنبله: تقدیر از فوج مرگ، حمل آذوقه و وجه، نقل و انتقالات نظامی، تحویل خبازخانه، تعیین قلعه بیگی نظامی خرم آباد، تعیین حکومت نظامی خرم آباد.

۱۴۰. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۹۳، ۲۴ سنبله: سقوط قلعه تنگ زاهد شیر و بروج بین راه به دست الوار، تئیه نظامیان مرعوب، ترتیب ساعات مشق و فروق، حرکت الوار به گرمسیر.

۱۴۱. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۹۴، ۲۵ سنبله: انتصابات نظامی، منع به بیگاری گماردن اهالی شهر توسط نظامیان، اخبار جبهه.

۱۴۲. حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان، نمره ۹۵، ۲۸ سنبله: تئیه صاحب منصب کشیک، بی بالائی در قسمت ها، نقل و انتقالات نظامی.

۱۴۳. از معین السلطنه به امارت لشکر غرب، ۳ عقرب: راپرت مناسبات الوار و شیخ خزعل.

۱۴۴. از وزارت جنگ به امیر لشکر غرب، ۳ عقرب: منع تعرض به خوانین بختیاری.

۱۴۵. از معین السلطنه به امارت لشکر غرب، ۴ عقرب: راپرت ملاقات قائد حسین و شیخ خزعل، مناسبات امیر جنگ والی ایل کلهر و شیخ خزعل.

۱۴۶. از معین السلطنه به امارت لشکر غرب ، ۴ عقرب :
تقریر قاصد بشکوه در موضوع شوالاتی که امیر جنگ والی از او نموده و جوابی که داده
است .
۱۴۷. از وزارت جنگ به امیر لشکر غرب ، ۳ جدی :
خلع سلاح ایل سنجابی و کیفیت استخلاص سران آن ایل .

اسناد سال ۱۳۰۵ هجری شمسی

۱۴۸. فرمان انتصاب امیراحمدی به ژنرال آجودانی رضاشاه ، ۱۱ تیر ۱۳۰۵ .
۱۴۹. از رضا نویسنده به امیراحمدی ، ۱ مرداد :
تقاضای نگارنده در الترام رکاب امیراحمدی .

اسناد سال ۱۳۰۷ هجری شمسی

۱۵۰. حکم اردویی ، ۲۳ فروردین ، نمره ۱ :
انتظارات امارت لشکر غرب از افراد تحت امر خود ، نقل و انتقالات نظامی .
۱۵۱. حکم اردویی ، ۲۴ فروردین ، نمره ۲ :
انتصابات نظامی ، تأمین بودجه ، تأمین آذوقه .
۱۵۲. حکم اردویی ، ۲۵ فروردین ، نمره ۳ :
مشق نظامی افراد ، ترتیب نواختن شیور قروق ، ترتیب اقسام و سوزیک ، تهیه راپرت
و ضمانت صندوق ، غذای افراد .
۱۵۳. حکم اردویی ، ۲۷ فروردین ، نمره ۴ :
تشکیلات ارکان حرب اردو ، تشکیلات دوائر مختلفه اردو و وظایف افراد در عزیمت
رضاشاه به بروجرد ، نقل و انتقالات نظامی .
۱۵۴. حکم اردویی ، ۲۹ فروردین ، نمره ۵ :
احزام تحت الحفظ عباس خان کلهر قبادیان به تهران و تخصیص اسلحه ، تجهیزات و دوآب

نامبرده به قسمت‌های مختلفه قشون، انتصابات و نقل و انتقالات نظامی .

۱۵۵ . حکم اردویی ، ۳ اردیبهشت ، نمره ۶ :

نقل و انتقالات نظامی ، انتصابات نظامی .

۱۵۶ . حکم اردویی ، ۴ اردیبهشت ، نمره ۷ :

تلگراف تبریک سالروز تاجگذاری رضاشاه ، پاسخ رضاشاه به تلگراف مزبور .

۱۵۷ . حکم اردویی ، اردیبهشت ، نمره ۸ :

نقل و انتقالات نظامی ، عدم مطابقت راپورت‌های واصله با نظامنامه خدمات صحرائی ، بی‌ترتیبی مریضخانه گردان ۱ فوج گارد آهنین ، مراقبت در امور صحیة افراد .

۱۵۸ . حکم اردویی ، ۱۴ اردیبهشت ، نمره ۹ :

سرکشی به ستون‌های اردوی اعزامی ، دستور و ترتیب نقل و انتقالات نظامی ، حفاظت از مهندسین و عملجات راهسازی ، دستور ساختمان بروج .

۱۵۹ . حکم اردویی ، ۱۶ اردیبهشت ، نمره ۱۰ :

نقل و انتقالات نظامی ، تشکیل محکمه نظامی ، کرایه دواب ، هزینه‌های اردوکشی .

۱۶۰ . حکم اردویی ، ۲۳ اردیبهشت ، نمره ۱۱ :

عزیمت فرمانده لشکر غرب به قصر شیرین و مراجعت وی ، دستورات جهت تنظیم امورات صحیة اردو و حفظ صحت نفرات ، کسر اسلحه از صورت ابواب جمعی الواج ، نقل و انتقالات نظامی .

۱۶۱ . حکم اردویی ، ۲۸ اردیبهشت ، نمره ۱۲ :

ابلاغ دستورات رضاشاه درباب نظامیان ، تعیین محل آشوب قسمت‌های مقیم خرم‌آباد ، نقل و انتقالات نظامی .

۱۶۲ . حکم اردویی ، ۲ خرداد ، نمره ۱۳ :

عزیمت امیرلشکر غرب جهت عرض گزارش‌های نظامی به مرکز ، نقل و انتقالات و انتصابات نظامی .

۱۶۳ . حکم اردویی ، ۷ خرداد ، نمره ۱۴ :

عدم رضامندی از رفتار برخی فرماندهان نظامی ، دستور رعایت انتظامات ، نقل و انتقالات نظامی ، تشکیل کمیسیون برای محاسبه اجرت و پرداخت حقوق فروردین ماه عملجات

۱۶۶ . حکم اردویی ، خرداد ماه ، نمره ۱۵ :

سرکشی به امورات راه و سیمکشی و قلاع و بروج جدید ، حفاظت عملیات و مهندسی راه ، دستورات در مورد راه ، سیمکشی ، برقراری پست‌های نظامی ، تهیه و ارسال صورت خسارات وارده هر عملیات به ارکان حرب اردو در اسرع وقت .

۱۶۵ . حکم اردویی ، ۱۳ خرداد ، نمره ۱۶ :

نقل و انتقالات و انتصابات نظامی ، تهیه نظامیان مقامر ، منع قماربازی نظامیان ، ایراد به نحوه تنظیم راپورت‌های نظامی و عدم دقت فرماندهان در این مورد .

۱۶۶ . حکم اردویی ، ۱۶ خرداد ، نمره ۱۷ :

بازدید از ساختمان بروج و قلاع نظامی ، راپورت صورت کسورات ابواب جمعی افواج ، عدم رضایت از آمادگی افراد در آشوب لیلۀ چهارم خرداد ، تهیه صاحب‌منصبان .

۱۶۷ . حکم اردویی ، ۲۲ خرداد ، نمره ۱۸ :

دستور و ترتیب اعزام قوا به قلعه ماسور ، نقل و انتقالات نظامی و اعزام قوا .

۱۶۸ . حکم اردویی ، ۳۱ خرداد ، نمره ۱۹ :

انتصابات نظامی ، عدم رعایت سلسله مراتب در تقدیم عرایض توسط نظامیان ، پرداخت کرایه دواب ، تفتیش ساختمان قلاع رعیتی .

۱۶۹ . حکم اردویی ، ۶ تیر ، نمره ۲۰ :

نقل و انتقالات نظامی و اعزام قوا ، کنترل ذبایح شهر ، خرید یومیۀ ارزاق ، تأمین آذوقه افراد ، تقسیم و احضار سواران مأمور خارج فوج گارد سوار پهلوی .

۱۷۰ . حکم اردویی ، ۱۸ تیر ، نمره ۲۱ :

عزیمت فرمانده لشکر غرب به تهران ، نقل و انتقالات نظامی ، مطالبه ورقه جواز مرخصی یا مأموریت از نظامیان متروود در بین راه ، پرداخت کرایه دواب ، اعزام قوا به دزفول .

۱۷۱ . حکم اردویی ، ۲۶ تیر ، نمره ۲۲ :

تشکیل کمیسیون جهت رسیدگی به محاسبات ساختمان بروج عرض راه ، نقل و انتقالات نظامی ، انتصابات جدید .

۱۷۲ . تلگراف امیرلشکر غرب به رضاشاه ، ۱۴ آبان :

- شکر از الطاف شاه، گزارش وضعیت راه و خلع سلاح و تنظیم امور لرستان.
 ۱۷۳. از رزم آرا به امارت لشکر غرب، ۲۸ اسفند:
 تمجید از فرماندهی امارت لشکر غرب.

اسناد سال ۱۳۰۸ هجری شمسی

۱۷۴. فرمان اعطای درجه سپهبدی به امیراحمدی از سوی رضاشاه، ۱ فروردین.
 ۱۷۵. از فرمانده فوج نادری به امارت لشکر غرب، ۱ فروردین.
 تبریک حلول سال جدید، تمجید از اقدامات امیرلشکر غرب.
 ۱۷۶. تلگراف رضاشاه به امیرلشکر غرب، ۱۵ فروردین:
 تبریک تفویض رتبه سپهبدی به امیرلشکر غرب.
 ۱۷۷. سواد لایحه محصلین مدرسه عشایری لرستان و رئیس معارف، ۲۰ فروردین:
 تمجید از اقدامات امارت لشکر غرب.
 ۱۷۸. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۵۷، ۱۶ تیر:
 نقل و انتقالات نظامی و اعزام قوا.
 ۱۷۹. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۵۸، ۲۷ تیر:
 بازدید از قلاع فلاحی، نقل و انتقالات نظامی و اعزام قوا به نواحی مختلف برای ممانعت از
 هجوم الوار و دستور محاصره مهاجمین و دفع تهاجم آنان.
 ۱۸۰. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۵۹، ۵ مرداد:
 بازدید از امورات نظام نهاوند، نقل و انتقالات نظامی و اعزام قوا.
 ۱۸۱. حکم نمره ۱۶۰ قوای غرب و جنوب غربی، ۱۴ مرداد:
 نقل و انتقالات نظامی.
 ۱۸۲. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۱، ۲۳ مرداد:
 نقل و انتقالات نظامی.
 ۱۸۳. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۲، ۳۰ مرداد:
 نقل و انتقالات نظامی.

۱۸۴. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۳، ۴ شهریور:
تعدی امنیه و نظامیون عرض راه شوسه نسبت به اهالی، کوچانیدن طایفه عباس خان جودکی،
نقل و انتقالات نظامی.
۱۸۵. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۴، ۱۴ شهریور:
نقل و انتقالات نظامی، استخدام قاصد، سرکشی به وضعیات الیتر.
۱۸۶. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۵، ۲۲ شهریور:
اعزام قوا به تعقیب سارقین، نقل و انتقالات نظامی، اعزام قوا جهت محاصره و خلع سلاح
الوار بیرانوند.
۱۸۷. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۶، ۳۰ شهریور:
نقل و انتقالات نظامی، تقدیر از سرجوخه شاه علی.
۱۸۸. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۷، ۲ مهر:
سرکوبی کدخدا علی شاه کردعلی وند، نقل و انتقالات نظامی.
۱۸۹. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۸، ۱۲ مهر:
نقل و انتقالات نظامی.
۱۹۰. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۶۹، ۲۷ مهر:
نقل و انتقالات نظامی، عزیمت فرمانده لشکر غرب به همدان، اخذ تعارف و رشوه توسط
نظامیان و منع ایشان از این عمل.
۱۹۱. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۷۰، ۷ آبان:
نقل و انتقالات نظامی، عزیمت فرمانده لشکر غرب به ناصری.
۱۹۲. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۷۱، ۱۳ مهر:
نقل و انتقالات نظامی.
۱۹۳. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۷۲، ۱۸ مهر:
نقل و انتقالات نظامی و اعزام قوا.
۱۹۴. حکم قوای و جنوب غربی، نمره ۱۷۳، ۱۰ آذر:
عزیمت فرمانده لشکر غرب به تهران جهت عرض راپرت به شاه، نقل و انتقالات نظامی.
۱۹۵. حکم قوای غرب و جنوب غربی، نمره ۱۷۴، ۱۱ آذر:

نقل و انتقالات نظامی .

۱۹۶ . حکم قوای غرب و جنوب غربی ، نمره ۱۷۵ ، ۱۹ آذر :

نقل و انتقالات نظامی .

۱۹۷ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۷۶ ، ۲۳ آذر :

وضعیات عمومی ، نقل و انتقالات نظامی و اعزام قوا .

۱۹۸ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۷۷ ، ۲۵ آذر :

نقل و انتقالات نظامی ، تبدیل احکام صادره از مرکز اردوی لرستان به نام حکم عملیاتی قوای

لرستان .

۱۹۹ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۷۸ ، ۲۷ آذر :

نقل و انتقالات نظامی و اعزام قوا .

۲۰۰ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۷۹ ، ۴ دی :

ترتیب تأمین علیق دؤاب مکاریان ، ترتیب تغذیه افراد ، نقل و انتقالات نظامی .

۲۰۱ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۸۰ ، ۵ دی :

نقل و انتقالات نظامی .

۲۰۲ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۸۱ ، ۷ دی :

بازدید از قوای دزفول ، تشکیلات بیطاری ستون‌ها ، نقل و انتقالات نظامی .

۲۰۳ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۸۲ ، ۷ دی :

نقل و انتقالات نظامی و ترتیب اعزام قوا .

۲۰۴ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۸۳ ، ۱۵ دی :

عزیمت رضاشاه به لرستان و تصمیمات متخذه امارت لشکر غرب .

۲۰۵ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۸۴ ، ۱۸ دی :

اخبار محاربات لرستان .

۲۰۶ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۸۵ ، ۱۹ دی :

اخبار محاربات لرستان .

۲۰۷ . حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۸۶ ، ۲۱ دی :

وضعیات عمومی محاربات لرستان ، نقل و انتقال نظامی و اعزام قوا .

۲۰۸. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۷۸ ، ۲۳ دی :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه فرمانده لشکر غرب .
۲۰۹. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۸۸ ، ۲۵ دی :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه فرمانده لشکر غرب .
۲۱۰. حکم عملیاتی قوای لرستان نمره ۱۸۹ ، ۲۷ دی :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه فرمانده لشکر غرب .
۲۱۱. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۹۰ ، ۲۸ دی :
وضعیات عمومی قوا و تصمیمات متخذه فرمانده لشکر غرب .
۲۱۲. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۹۱ ، ۱ بهمن :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه فرمانده لشکر غرب .
۲۱۳. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۹۲ ، ۲۰ بهمن :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه فرمانده لشکر غرب .
۲۱۴. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۹۳ ، ۳۰ بهمن :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه فرمانده لشکر غرب .
۲۱۵. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۱۹۴ ، ۵ بهمن :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه فرمانده لشکر غرب .

اسناد سال ۱۳۰۹ هجری شمسی

۲۱۶. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۲۲۶ ، ۱۶ اردیبهشت :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه امارت لشکر غرب .
۲۱۷. حکم عملیاتی قوای لرستان ، نمره ۲۲۷ ، ۱۹ اردیبهشت :
وضعیات عمومی لرستان و تصمیمات متخذه امارت لشکر غرب .
۲۱۸. از وزارت داخله به وزارت جنگ
تقاضای کسب جواز اسلحه برای رعایای بلوک چمجمال جهت دفع خوک .

اسناد سال ۱۳۱۱ هجری شمسی

۲۱۹. راپرت امیراحمدی به رضاشاه، ۲۲ شهریور.
نظر نگارنده درباب ارتباط طوایف لر با انگلیسی‌ها.
۲۲۰. از حاج علی رزم‌آرا به امارت لشکر غرب، ۷ اسفند:
تمجید از امارت لشکر غرب و شرح قضیه هیلان و طلب عفو از امیرلشکر غرب.

اسناد سال ۱۳۱۸ هجری شمسی

۲۲۱. از پیشکار ولایت عهد به سپهبد امیراحمدی، ۸ اردیبهشت:
تشکر از پیشکش اسب به فوزه.
۲۲۲. از پیشکار ولایت عهد به سپهبد امیراحمدی، ۸ اردیبهشت:
تشکر از پیشکش گلدان به ولیعهد.

اسناد سال ۱۳۲۰ هجری شمسی

۲۲۳. از رئیس ستاد عملیاتی به سپهبد امیراحمدی، ۵ شهریور:
انتصاب امیراحمدی به فرمانداری نظامی تهران.
۲۲۴. از کفیل ستاد ارتش به سپهبد امیراحمدی، ۲۷ شهریور:
اعطای نشان لیاقت درجه یکم به امیراحمدی.
۲۲۵. از وزارت جنگ به سپهبد امیراحمدی، ۹ مهر:
حکم استفاده امیراحمدی از تمام حقوق رتبه.
۲۲۶. از ریاست ستاد ارتش به سپهبد امیراحمدی، ۱۶ اسفند:
انتصاب امیراحمدی به ریاست دادگاه نظامی جهت رسیدگی به پرونده پنج تن از امر و بک
سرهنگ.

اسناد سال ۱۳۲۱ هجری شمسی

۲۲۷. از وزارت جنگ به سپهبد امیراحمدی، ۲۴ فروردین :
گزارش وضعیت نیروهای مسلح در شهریور ۱۳۲۰.
۲۲۸. از ریاست ستاد ارتش به سپهبد امیراحمدی، ۱۷ آذر :
انتصاب امیراحمدی به فرماندهی پادگان مرکز و فرمانداری نظامی تهران.
۲۲۹. از نخست وزیر به سپهبد امیراحمدی، ۱۷ آذر :
انتصاب امیراحمدی به فرمانداری نظامی تهران.
۲۳۰. از نخست وزیر به ستاد ارتش، ۱۷ آذر :
گزارش غائله آذر و دستور سرکوبی عناصر دخیل در این ماجرا.
۲۳۱. از ریاست ستاد ارتش به سپهبد امیراحمدی، ۱۷ آذر :
انتصاب امیراحمدی به فرماندهی پادگان مرکز و فرمانداری نظامی تهران.
۲۳۲. فرمان اعطای نشان درجه اول همایون به امیراحمدی توسط محمدرضا پهلوی ،
۲۵ آذر.
۲۳۳. فرمان انتصاب امیراحمدی به وزارت جنگ توسط محمدرضا پهلوی ، ۲۵
آذر.

اسناد سال ۱۳۲۲ هجری شمسی

۲۳۴. از نخست وزیر به سپهبد امیراحمدی، ۲۲ آذر :
استعفای نخست وزیر و تشکر از همکاری امیراحمدی.

اسناد سال ۱۳۲۳ هجری شمسی

۲۳۵. از وزارت جنگ به سپهبد امیراحمدی، ۱۱ آذر :
انتصاب امیراحمدی به سمت بازرس ناحیه ۳ بازرسی وزارت جنگ.

۲۳۶. فرمان انتصاب سپهبد امیراحمدی به وزارت جنگ از سوی محمدرضا پهلوی ،
۲۵ بهمن .

اسناد سال ۱۳۲۵ هجری شمسی

۲۳۷. از وزارت کشور به وزارت جنگ ، ۱۵ اردیبهشت :
دستور تهیه طرح تصویب نامه حکومت نظامی در اصفهان .
۲۳۸. از وزارت جنگ به نخست وزیر ، ۱۶ اردیبهشت :
درخواست ابلاغ روش برخورد ارتش با منازعات داخلی و پاسخ نخست وزیر به این
درخواست .
۲۳۹. از حاجی علی رزم آرا به سپهبد امیراحمدی ، ۲۰ خرداد :
گزارش وضعیت کردستان .
۲۴۰. از حاجی علی رزم آرا به سپهبد امیراحمدی ، ۲۸ خرداد :
گزارش وضعیت کردستان .
۲۴۱. از نخست وزیر به وزارت جنگ ، ۳ تیر :
انتصاب سرلشکر رزم آرا به ریاست ستاد ارتش .
۲۴۲. از وزیر کشور به وزارت جنگ ، ۱۸ تیر :
انخاذ تصمیم در مورد احمد قهستانی ، گزارش رئیس عملیات نگهداری کل کشور در مورد
نامبرده انتظامات به وزارت کشور در این باب .
۲۴۳. از وزارت کشور به وزارت جنگ ، ۱۹ تیر :
گزارش در مورد احمد قهستانی .
۲۴۴. فرمان انتصاب سپهبد امیراحمدی به وزارت جنگ توسط محمدرضا پهلوی ،
۱۲ مرداد :
۲۴۵. فرمان انتصاب سپهبد امیراحمدی به وزارت جنگ توسط محمدرضا پهلوی ،
۲۷ مهر .
۲۴۶. فرمان اعطای نشان آذرآبادگان به سپهبد امیراحمدی توسط محمدرضا پهلوی ،

اسناد سال ۱۳۲۶ هجری شمسی

۲۴۷. فرمان اعطای نشان درجه اول پاس به امیراحمدی توسط محمدرضا پهلوی ،
۱ فروردین .
۲۴۸. از وزارت جنگ به سپهبد امیراحمدی ، ۱۷ دی :
انتصاب امیراحمدی به ریاست انجمن نشان‌های ارتش .
۲۴۹. از وزارت جنگ به سپهبد امیراحمدی ، ۱۷ دی :
انتصاب امیراحمدی به ریاست هیأت عالی نظامی .
۲۵۰. فرمان انتصاب سپهبد امیراحمدی به وزارت کشور توسط محمدرضا پهلوی ،
۱۹ اسفند .

اسناد سال ۱۳۲۷ هجری شمسی

۲۵۱. از محمدرضا پهلوی به سپهبد امیراحمدی ، ۱۰ شهریور :
تشکر از امیراحمدی درباب مراقبت وی در امور شورای سلطنت .
۲۵۲. گزارش پلیس مخفی ، ۵ بهمن :
گرد همایی چند تن از نمایندگان مجلس در منزل عباس اسکندری .
۲۵۳. از سید ابوالقاسم کاشانی به ریاست ستاد ارتش ، ۲۱ بهمن :
خبر وصول دو تلگراف از سید ابوالقاسم کاشانی به انضمام متن آنها .

اسناد سال ۱۳۲۸ هجری شمسی

۲۵۴. از وزارت امور خارجه به وزارت جنگ ، ۱۹ دی :
طلب استرداد ایرج اسکندری از دولت فرانسه

۲۵۵. از وزارت جنگ به سپهبد امیراحمدی ، ۲۹ دی :
- اعطای یک قطعه نشان عالی لیاقت به امیراحمدی توسط هیأت افسران اعزامی سوریه
۲۵۶. از وزارت جنگ به سپهبد امیراحمدی ، ۱۵ اسفند :
- اعطای نشان کوکب درجه یک به امیراحمدی از کشور اردن هاشمی .
۲۵۷. فرمان انتصاب سپهبد امیراحمدی به نمایندگی سنا از جانب محمدرضا پهلوی ، ۱۸ بهمن :

اسناد سال ۱۳۲۹ هجری شمسی

۲۵۸. از ریاست ستاد ارتش به سپهبد امیراحمدی ، ۱۵ اردیبهشت :
- فرمان محمدرضا پهلوی جهت حضور امیراحمدی در مراسم تدفین رضاشاه ، بخشنامه ریاست ستاد ارتش در این مورد .

اسناد سال ۱۳۳۲ هجری شمسی

۲۵۹. فرمان انتصاب سپهبد امیراحمدی به نمایندگی مجلس سنا ، ۲۵ اسفند .

اسناد سال ۱۳۳۷ هجری شمسی

۲۶۰. حکم نظامی وزارت جنگ ، ۵ اسفند :
- اعطای مدال طلای نظامی به امیراحمدی

اسناد سال ۱۳۴۱ هجری شمسی

۲۶۱. فرمان انتصاب سپهبد امیراحمدی به سرپرستی کانون افسران .
- بازنشسته ارتش توسط محمدرضا پهلوی ، ۱۴ بهمن
۲۶۲. حکم فرمانده ژاندارمری کل ، ۱۵ اسفند :

برقراری امنیت و انتظامات اقبالیه .

۲۶۳ . دستورات سپهبد امیراحمدی درباب عملکرد وراث پس از فوت وی .

اسناد سال ۱۳۲۲ هجری شمسی

۲۶۴ . فرمان انتصاب سپهبد امیراحمدی به نمایندگای مجلس سنا توسط محمدرضا پهلوی ، ۳۰ مهر .

اسناد سال ۱۳۲۳ هجری شمسی

۲۶۵ . دستورات سپهبد امیراحمدی در مورد عملکرد وراث پس از فوت وی .

اسناد سال ۱۳۲۴ هجری شمسی

۲۶۶ . رونوشت گواهی فوت سپهبد احمد امیراحمدی

۲۶۷ . پروانه دفن سپهبد احمد امیراحمدی ، ۵ آذر .

اسناد سال ۱۳۲۵ هجری شمسی

۲۶۸ . از توران امیراحمدی به محمدرضا پهلوی ، ۳ اسفند :

شکایت از جراید و برخورد اداره مالیه در اخذ مالیات بر اراث

اسناد سال ۱۳۲۷ هجری شمسی

۲۶۹ . جواز انتقال جسد سپهبد احمد امیراحمدی ، ۲۷ فروردین .

گزیده اسناد سپہد احمد امیر احمدی

اسناد سال ۱۳۰۱ هجری شمسی

[۱]

شیر ایستاده، خورشید، تاج | تاریخ ۱۴ برج حمل ۱۳۰۱
وزارت جنگ | ضمیمه ...
اداره کابینه
نمره ۱۸۴

امیر لشکر غرب! مشروحه مورخه ۲۰ حوت واصل و از مندرجات آن اطلاع حاصل گشت. راجع به افراد و فرماندهان لشکر غرب، که عموماً از ژاندارم‌های سابق و دخیل در امور سیاسی و فاقد دیسپلین نظامی بوده‌اند، شرحی اظهار و ضمناً تقاضای تبدیل آنها را به صاحب‌منصبان لشکر مرکز کرده بودید. فعلاً، به جهاتی، بکمرته بدون مقدمه اقدام به این امر خارج از تناسب و صلاحیت است. ولی، مندرجاً ممکن است اقدام نمود. قدری تأمل لازم است تا ترتیبی در اجرای این امر اتخاذ شود که به سهولت، بدون ایجاد مشکلاتی، صورت انجام بگیرد.

راجع به تبدیل رئیس ارکان حرب لشکر غرب به رئیس ارکان حرب جنوب که تقاضا کرده بودید، همین قدر می‌نویسم که حیدرقلی خان طرف اعتماد و وثوق این جانب و

وجود او در کار لشکر جنوب به مناسباتی فوق‌العاده لازم و مهم است. در این صورت، قبول این تقاضا غیرمقدور و بهتر آن است که عجلتاً از این تبدیل صرف‌نظر نمائید. زیرا امور لشکر جنوب اهمیت دارد و حیدرقلی‌خان هم کاملاً طرف اعتماد من است و عجلتاً تغییر او مفتضی نیست. [امضاء: رضا.

[۲]

راپرت تلگرافی

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ و فرمانده کل قوا، دامت عظمته! رئیس قوای بروجرد راپرت می‌دهد که الوار از چند طرف به خاک نهانند تعرض؛ در نتیجه مقاومتی که از طرف قوای نظامی به عمل آمده، با ضایعات زیادی فرار؛ ضمناً «باویله» نام، دزد معروف، رئیس ایل جاوری مقتول؛ جنازه به دست نظامیان افتاد و یک نفر نیز از طایفه ایتوند موسوم به سلیمان مجروح و دستگیر شده است. از مقام محترم مستدعی است به ارکان حرب کلّ امر شود چند قطعه مدال جنگی برای رئیس قسمت و افرادی که در این محاربه بوده‌اند تهیه، تا پیشنهاد به حضور مبارک عرض شود. ۱۶ ثور [۱۳۰۱]. امیر لشکر غرب: احمد.

[۳]

راپرت تلگرافی

مقام منبع بندگان حضرت اشرف اعظم وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمته! در نتیجه محاربات چند روزه اخیر بروجرد، که الوار به استحکامات بزازنا و حسن‌آباد حمله نموده بودند، قوای تهاجمی به کلی درهم شکسته و با تلفات سنگینی فراری شده. از قوای نظامی یک نفر صاحب‌منصب و یک نفر نظامی مجروح و یک

اسب مفتول شده است. ۱۵ جوزا [۱۳۰۱]. نمره: ۶۱۸. امیر لشکر غرب: احمد.

[۴]

راپرت تلگرافی

مقام منبع بندگان حضرت اشرف اعظم وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمتها! دستخط تلگرافی نمره: ۴۰۷ زیارت. به سرهنگ گیگوخان قبلاً دستور داده و اینک نتیجه مصادمه که در ساروق با الوار نموده به عرض مبارک می‌رساند: یک عده چهارصد نفری الوار ساروق را محاصره و مشغول غارت بوده، احشام اهالی را مشغول حمل بوده‌اند. در حین عملیات اردو رسید. پس از چند ساعت محاربه شدید، کلیه احشام و اموال غارتی را مسترد داشته. در نتیجه یک نفر مجروح و یک اسب از اردو کشته شده است. از دشمن سی نفر و دو اسب دستگیر و عده‌ای مفتول و مجروح شده است. ۱۶ جوزا [۱۳۰۱]. نمره: ۶۳۹. امیر لشکر غرب: احمد.

[۵]

راپرت تلگرافی

مقام منبع بندگان حضرت اشرف اعظم وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت شوکتها! در نتیجه دو روز محاربات در نواحی سیلاخور و هجوم الوار، یک نفر وکیل دوم و یک نفر نظامی مفتول، تلفات الوار دوازده نفر و عده‌ای مجروح. اموال غارتی که از حدود ولایات ثلاث حمل نموده بودند مقداری مسترد، یک نفر هم اسیر شده است. ۱۶ جوزا [۱۳۰۱]. نمره: ۶۳۰. امیر لشکر غرب: احمد.

[۶]

راپرت تلگرافی

مقام منبع وزارت جلیله جنگ و فرمانده کل فئون، دامت عظمته! باکمال احترام به عرض مبارک می‌رساند که در ۲۵ جوزا در موقعی که عده کثیری از الوار احشام قراء داویجال را که متجاوز ۲۵۰۰ گاو و گوسفند بوده از ترگس ملایر می‌برد، بعد قوای نظامی مستحضر شده آنها را تعاقب، تمام غنایم مسترد، تلفات اشرار خبلی سنگین به طوری که هشت جنازه از آنها به جا مانده، چهار قبضه تفنگ غنیمت نظامیان و الوار به کلی متواری شده‌اند. ۲۸ جوزا [۱۳۰۱]. نمره ۱۳۵۰. امیر لشکر غرب: احمد.

[۷]

راپرت تلگرافی

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ و فرمانده کل فئون، دامت عظمته! با کمال احترام به عرض مبارک می‌رسانم که قلعه کیوره که چند روز بود در محاصره سخت الوار و به کلی راه آذوقه به آنها بسته شده بود، روز اول سرطان در نتیجه عملیات منهورانه محصورین و آتش توپخانه از محاصره خارج و الوار با تلفات سنگین پراکنده شده. روز گذشته فدوی شخصاً برای اظهار قدردانی و رضایت، در زیر آتش الوار به قلعه رفته عملیات صاحب‌متصبان و نظامیان رشید را تقدیر نموده و به مراجع حضرت اشرف، دامت عظمته، امیدوار نمودم. ۴ سرطان [۱۳۰۱]. نمره ۱۵۵۷. امیر لشکر غرب: احمد.

[۸]

راپرت تلگرافی

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمته! با کمال احترام به عرض مبارک می‌رسانم که از ساعت سه صبح روز هفتم سرطان شروع حمله به چادرهای الوار، که به واسطه دست داشتن تنگ‌هایی مهم در صفحه سیلاخور زده بودند، نموده و جنگ تا دیروز ساعت پنج عصر دوام داشت.

مفتخرأ خاطر مبارک را مستحضر می‌دارد که تاکنون نظیر این جنگ در صفحه لرستان واقع نشده. صاحب‌منصبان و افراد رشید با تهور و خونسردی فوق‌العاده پیشرفت نموده و تنگ و قلعه چگنی‌کش، که در دست الوار و محل عبور و مرور به صفحه سیلاخور و بگانه امید آنها بود، در ساعت ۱۱ صبح به دست اردوی دولتی مفتوح، تلفات الوار به قدری سنگین بود که از فرار اطلاعات صحیحه خود آنها تصور نمی‌توانستند نمود. فوری یک گروهان پیاده و دو مسلسل برای حفاظت خرابه‌های چگنی‌کش گذاشته و عمه با مصالح که قبلاً تهیه شده بود شروع به ساخت برج‌های لازم نموده، تا فردار ظهر برج‌ها خاتمه یافت.

در خاتمه، به عرض مبارک می‌رساند: کوه‌هایی که به تصرف اردو درآمده به قدری صعب و دشوار بوده که صعود بر آن جز با فداکاری عمده ممکن نبود. تلفات الوار از یکصد و پنجاه الی دویست نفر؛ تلفات اردو: مجروح صاحب‌منصب یک نفر، تا بین بیست و سه، مقتول چهارده، جراحت مجروحین مختصر و نحت معالجه؛ الوار به طوری منواری شده‌اند که دیگر یک چادر در کوه‌های غربی سیلاخور دیده نمی‌شود. ۸ سرطان ۱۳۰۱]. نمره ۱۷۶۷. امیر لشکر غرب: احمد.

[۹]

راپرت تلگرافی

از بروجرد

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمته! با کمال احترام به عرض مبارک می‌رساند که پس از اعزام اردو به جاپلق، رئیس اردو با معیت حکومت شروع به اقدامات نموده و عده‌ای از اشرار برای استرداد اموال غارتی و پرداخت بقایای مالیاتی حاضر؛ خواجه شکرالله‌خان، که یکی از رؤسای اشرار بود، از تسلیم اموال مسروقه امتناع نموده. روز ششم اسد از طرف اردو ده نو، قلعه مشارالیه، محاصره و پس از چند ساعت زد و خورد قلعه و آبادی ده نو به تصرف قوای دولتی درآمده، اشرار با دادن چند تن تلفات فراری، پسر خواجه شکرالله با سه نفر از همراهانش دستگیر شده، در تعاقب خواجه می‌باشند. از طرف اردو، به توجهات بندگان حضرت اشرف، به هیچ وجه تلفاتی نبوده. دستورات لازمه برای دستگیری مشارالیه و خاتمه عملیات آن محل به رئیس اردو داده شده. ۷ اسد [۱۳۰۱]. نمره ۳۱۰۵. امیر لشکر غرب: احمد.

[۱۰]

راپرت تلگرافی

از بروجرد

مقام منبع حضرت اشرف وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمته! تعقیب نمره ۳۱۰۵، با کمال احترام به عرض مبارک می‌رساند: قلعه ایروز نیز مفتوح و به تصرف اردو درآمده. پس از آن اردو برای قلع و قمع اشرار زلفی حرکت نموده، سه آبادی و قلعه نیز از زلفی‌ها مفتوح، اشرار با دادن تلفات عده‌ای تسلیم و عده‌ای فرار، مشغول

استرداد اموال غارنی است. اردو تلفانی نداشته. ۱۹ اسد [۱۳۰۱]. نمره ۳۱۹۴. امیر لشکر
غرب: احمد.

[۱۱]

راپرت تلگرافی

از بروجرد

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ، دامت عظمته! در تعقیب راپرت رمز
نمره ۴۹۲۲، با کمال احترام خاطر مبارک را مستحضر می‌دارد که اشرار چواری که از
بدو شروع اغتشاش و نهاجم الوار کلیه صفحه ملایر را محل ناخت و تاز و نهب و غارت
خود قرار داده بودند، تا این لحظه به واسطه محظورانی که در پیش بود به اعزام اردویی
جهت آنها موفق نگردیده بود. اینک که به توجهات بندگان حضرت اشرف ایل بیرانوند
و طوایف زلقی و سرکویی کاملاً تنبیه و قلع و قمع کلیه اشرار این صفحه خاتمه یافته،
اردوی اعزامی نهایند را برای سرکویی چواری‌ها حرکت. اشرار به واسطه در دست
داشتن قله‌های مرتفع و سنگرهای محکم در تنگ نارسوان مانع از ورود اردو به تنگ
شده، جنگ بسیار سختی میان قوای اشرار و اردوی اعزامی واقع می‌گردد. لیکن، اردوی
منصور پس از چند ساعت زد و خورد و وارد آمدن تلفات و گرفتن پنجاه نفر اسیر، در
۲۹ سنبه از تنگ گذشته و کلیه خاک چواری را به تصرف درمی‌آورند. غنابمی که از
اشرار به دست اردو آمده: چندین قبضه تفنگ، که تعداد آن را رئیس اردو راپرت نداده
و توضیح خواسته شده، و هفتصد رأس مال و حشم است. دستور لازمه به رئیس اردو
برای تعاقب اشرار و تنبیه و سرکویی سایر اشرار آن صفحه داده شده.

در خاتمه، به عرض مبارک می‌رساند که صاحب‌منصبان و افراد اردو در عبور از
تنگ و تصرف خاک چواری، فوق‌العاده فداکاری و شهامت بروز داده‌اند. زیرا که پس
از مدت‌ها اولین اردویی است که از تنگ مزبور فاتحانه عبور کرده. لیل۴ میزان

[۱۳۰۱]. نمرة ۶۱۲۳. امیر لشکر غرب: احمد.

[۱۲]

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

نمرة کتاب ۳۴۸ اداره تلگرافی دولت علیه ایران سة ۱۳۰۱

ار تهران	نمرة نص ۲۵۹۱۷	عدد کلمات	تاریخ اصل	نوصیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به بروجرد	نمرة تلگراف ۴۸	۵۰	۹	دولتی	شیر ۱۰ امیران	

امیر لشکر غرب! راپورت تلگرافی نمرة ۶۱۲۳، راجع به قلع و قمع اشرار چواری و تصرف مواقع آنها، واصل. با نهایت مسرت خدمات شما و صاحب منصبان نظامیان رشیدی که در سرکوبی اشرار شرکت داشته‌اند، تقدیر می‌نماید. نمرة ۳۱۴۳. وزیر جنگ و فرمانده کل قشون: رضا. [سجع مهر:] اخبار تلگرافی بروجرد.

[۱۳]

تلگراف وارده

از بروجرد

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمتها! اطلاعات و روزنامجات واصله از مرکز حاکی است که بندگان حضرت اشرف در صدد کناره جویی از وزارت جنگ و فرماندهی کل قوا هستند. با کمال احترام خاطر مبارک را مستحضر می‌دارد که فتوحات مشعش قشون جوان امروز این مملکت، فقط در پرتو وجود شخص شخیص حضرت اشرف است. صراحتاً به عرض مبارک می‌رسانم اینکه فدوی با نظامیان از جان گذشته لشکر خود موفق به فداکاری عمده و جلوگیری از هرج و مرج بی نظیری که غفلتاً در صفحه غرب حکم فرما شد گردید، فقط به پشتیبانی وجود

مقدس بود و بس. والّا، نه فدوی و نه هیچ‌یک از امرا و سرکردگان قشون بدون اطمینان به بازوی توانای آن خداوندگار عظمت، موفق به عملیات مشعشع نشده و نخواهیم شد. از طرف خود و به نام عموم صاحب‌منصبان و افراد لشکر، غرب با صدایی رسا، ولی عاجزانه، از مقام منبع وزارت متبوعه خود استعفا می‌نمایم که به این ملت بدبخت محکوم به زوال ترحم فرموده، اجازه ندهید که خاک مقدس وطن که با خون نظامی رنگین شده دستخوش حوادث روزگار گشته و فداکاری آنها بی‌نتیجه شود. در صورت کناره‌گیری بندگان حضرت اشرف، افتخار می‌کنم استعفای خود را با کمال احترام از ادامه خدمت تقدیم نموده که در صورت اجازه لشکر را به یکی از رؤسای نپ سواره [سپرده]، به مرکز حرکت نمایم. ۲۲ میزان [۱۳۰۱]. نمره ۷۰۷۲. امیر لشکر غرب: احمد.

[۱۴]

راپرت تلگرافی از بروجرد

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ، دامت عظمته! با کمال احترام خاطر مبارک را مستحضر می‌دارد که در تعقیب عملیات و اقدامات، شیخ‌علی‌خان، که رئیس طایفه بیرانوند است، چندین عریضه نوشته و استدعای عفو تقصیرات گذشته خود را نموده است. فدوی به مشارالیه جواب دادم به سیلاخور آمده تا به شروطی که به او ابلاغ می‌شود، ورود او به شهر اجازه داده شود. به رسیدن مراسله، مشارالیه به فوریت به سیلاخور آمده، فدوی نیز یک نفر از اجزای حکومتی را برای ملاقات مشارالیه فرستاده. لکن، در این موقع وصول بعضی روزنامه‌جات و اطلاعات افواهی از مرکز که بندگان حضرت اشرف قصد کناره‌گیری فرموده‌اند، قبلاً به مشارالیه اطلاع رسیده و با وجود درخواست و استدعای پی در پی که نموده و کلیه آنها موجود است، از آمدن به شهر

استنکاف و مراجعت نموده.

در خانمه، به عرض مبارک می‌رساند: چنانچه روزنامهجات این گونه مطالب بی‌اساس را نشر داده و در محیط غرب، که مرکز عشایر و ایلات و طوایف وحشی است، منتشر شود، زحمات فوق‌العاده جهت اولیای امور تهیه نموده فداکاری‌های فدوی و افراد این لشکر به کلی خشتی خواهد ماند. منوط به رأی مبارک است. ۲۲ میزان [۱۳۰۱]. نمره ۷۰۶۰. امیر لشکر غرب: احمد.

[۱۵]

راپرت تلگرافی

از بروجرد

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ، دامت عظمته! با کمال افتخار خاطر مبارک را قرین استحضار می‌دارد که محمد خنجر، دزد یاغی معروف که دوازده سال است صفحه ثلاث و بروجرد را محل نهب و تاخت و تاز خود قرار داده، در تعقیب اعزام اردو به چواری و قلع و قمع آنها با دستورانی که به مهر علی‌خان امیر منظم، رئیس ایل حسونند، داده شده بود، چند روز قبل دستگیر و نزد امیر منظم محبوس است. فدوی عده‌ای به نهبانند برای تحویل گرفتن مشارالیه اعزام نموده. رسیدن خبر کناره‌گیری بندگان حضرت اشرف، مهر علی‌خان از کرده خود نادم و از دادن مشارالیه خودداری می‌نماید. گرچه فدوی تلگرافات سخت به او مخابره نمودم، لیکن چنانچه مذاکرات کناره‌گیری بندگان حضرت اشرف دوام داشته باشد، دردست داشتن وضعیات این صفحه بی‌نهایت مشکل خواهد بود. ۲۲ میزان [۱۳۰۱]. نمره ۷۰۶۱. امیر لشکر غرب: احمد.

[۱۶]

[شیر ابستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

سرکه کتاب ۸۰ اداره تلگرافی دولت علیه ایران سده ۱۳۰۱

از بروجرد	سرکه فصل ۳۶۳۸	عدد کلمات	تاریخ اصل	توصیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به کرمانشاه	سرکه تلگراف ۷۸	۲۵	۲۹		۲۹	علا رسا

خدمت امارت جلیله لشکر غرب، دامت حشمته! «باز!» در انتظار تو چشم امیدوار، چون گوش روزه دار بر الله اکبر است. «شریف الدوله» [سجعه مهر]: شیر ابستاده، خورشید، شمشیر، تاج؛ اخبار تلگرافخانه مبارکه کرمانشاهان.

[۱۷]

اتحادیه تجار و اصناف ملایر به تاریخ ۷ شهر جمادی الثانیه ۱۳۴۱
 سرکه ۸۴ [دلو ۱۳۰۱.۸ ش.]

مقام منبع حضرت اشرف اعظم عالی آقای امیر لشکر غرب، دامت شوکته! پس از تقدیم احترامات فائقه، تشکرات قلبیه را از حسن مرحمت و ملاحظت بندگان عالی تقدیم می دارد. اصالتاً از طرف خود و کالتاً از طرف عموم کسبه تجار نما داریم، برای سرپرستی و تکمیل نواقص امور این صفحه در حرکت و تشریف فرمایی خودتان تعجیل فرموده و اهالی را زودتر از انتظار بیرون آورید. خدا می داند حسن رأفت و عملیات حضرت اشرف طوری طبقات این صفحه را مرهون نموده که همه وقت دعاگو و مندرک به ذکر خیر بندگان عالی بوده و هستیم.

در خصوص مطالبات تجار از اداره محترم قشونی که چند مرتبه به آستان مبارک مصدع شده، اخیراً در تلگراف سرکه ۱۶۲۱۴ صادره از همدان فرموده بودید: «به رئیس

قوای ثلث حکم شده کمیونی تشکیل و رسیدگی نماید. آقای باور رضاقلی خان طلبکارها را احضار و رسیدگی نموده، قبوضات را برای راپورت به حضرت اشرف سواد برداشتند. بدیهی است مراتب را به عرض مبارک رسانیده‌اند. در عالم نوع پرستی و بزرگواری که در وجود مبارک سراغ داریم، عاجزانه استدعا می‌شود: مقرر فرمائید این محاسبات را پردازند. مثل این است از کیسه فتوت و بزرگواری خودتان کمک و اعانه به کسبه ملایر داده، و در ضمن هم حفظ حیثیات دولت را در پرداخت قروض حقه او فرموده‌اید. شرحی هم در این خصوص به مقام وزارت جلیله جنگ عرض شده که کمک به اظهارات حضرت اشرف شده باشد. در خانمه، شوکت و اقتدارات حضرت اشرف را از خداوند مسئلت می‌نمایم. اقل الحاج معین التجار.

اسناد سال ۱۳۰۲ هجری شمسی

[۱۸]

راپورت تلگرافی

از کرمانشاه

مقام منبع بندگان حضرت اشرف اعظم وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمتها! با نهایت احترام به عرض مبارک می‌رسانم که در لیلۀ سوم ثور عده‌ای از الوار متشکله مال و حشم بیدکله و علی آباد را، که متجاوز از هفتصد و پنجاه رأس گاو بوده، به غارت برده، در ساعت سه از شب گذشته با عده‌ای از سوار نظام که به تعاقب آنها حرکت نموده بودند مصادف؟ پس از چند ساعت زد و خورد، کلبه احشام را مسترد، الوار با دادن سه نفر مقتول و یک نفر اسیر و عده‌ای مجروح متواری می‌شوند. از طرف نظامیان، به توجهات بندگان حضرت اشرف، تلفاتی نبوده فقط یک نفر سوار به طور

خفیف مجروح شده. مستدعی است، به نام حفظ امنیت عاونه، رای مبارک شرف صدور یابد که شخص دستگیر شده را پس از صدور رای محکمه صحرائی اعدام نماید. درخاتمه، خاطر مبارک را مستحضر می‌دارد که با این امتحانی که امسال الوار برای تجاوز به تصور سنوات ماضیه بودند، فدوی تصور نمی‌نماید دیگر میل به تجدید آن نمایند. به انتظار امر مبارک است. ۶ نور ۱۳۰۲. نمره ۴۳۴. امیر لشکر غرب: احمد.

[۱۹]

راپوت تلگرافی
از کرمانشاه

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمته! با نهایت احترام به عرض مبارک می‌رسانم که به نوجهات بندگان حضرت اشرف، روز یازدهم برج ثور با اردو وارد روانسر شده. سردار رشید دو روز قبل از ورود اردو، محل خود را تخلیه و در ارتفاعات جبال متواری گردیده بود. اردوهای عشایر نیز که احضار شده بود، کلبه در اطراف تمرکز یافتند. نقشه‌ای که طرح شده، به طریقی بود که روز دوازدهم کلبه اردوها به روانسر حمله نمایند. لیکن، طایفه ولدییگی، نظر به شوقی که برای خدمتگزاری و فداکاری داشتند، خودداری ننموده روز دهم حمله‌ور شده. پس از چند ساعت زد و خورد و وارد آمدن تلفات به متردین و گرفتن پنجاه رأس اسب و پنجاه قبضه تفنگ، فاتح می‌شوند. فدوی به فوریت عده‌ای از سوارهای عشایر را به معیت قسمت سوارنظام از هر طرف به تعاقب و دستگیری مشارالیه اعزام نمود. درخاتمه، به عرض مبارک می‌رسانم: عده‌ای از سوارهای سردار رشید [را] امروز خلع سلاح نموده و مأمورین مخصوص برای جمع آوری کلبه اسلحه این صفحه گمارده شد. نمره ۷۵۷. ۱۲ نور ۱۳۰۲. امیر لشکر غرب: احمد.

[۲۰]

راپرت تلگرافی

از کرمانشاه

مقام منبع بندگان حضرت اشرف وزیر جنگ و فرمانده کل قشون، دامت عظمته! تعقیب نمره ۷۵۷، با نهایت احترام خاطر مبارک را مستحضر می‌دارد: ورثه شرف‌الملک کردستانی که متجاوز از دویست هزار تومان اموال آنها را سردار رشید تصرف نموده و از کلیه املاک و دارایی آنها را محروم نموده، به طوری که در کرمانشاه در نهایت عسرت زندگانی می‌نمودند، حسب الامر مبارک امروز کلیه دهات آنها را به تصرف داده، با حالت تأثر با کلماتی که از اعماق قلب خارج می‌شود، به دعای عظمت و اقتدار قشون و بقای وجود مبارک مشغولند. و همچنین به سایر اشخاص که املاک آنها در تصرف غاصبانه سردار رشید بود، اطلاع داده شد که برای ضبط و سرپرستی املاک خود حاضر شده تحویل بگیرند. ۱۳ نور [۱۳۰۲]. نمره ۷۵۹. امیر لشکر غرب.

[۲۱]

تاریخ ۱۶ سنبله تنگوزئیل ۱۳۰۲

ضمیمه

[شیر ایستاده، خورشید، تاج]

وزارت جنگ

اداره کابینه

دایره ...

نمره ۹۲۰۳

شخصی است و محرمانه.

امیر لشکر غرب! بعضی از نوشتجات شما موجبات تکذیر کارکنان ارکان حرب کل را

فراهم کرده و از این حیث در مقام شکایت برآمده بودند که با آنکه در توضیح مطلب مختصر سثوالی از شما کرده بودند، مع هذا شما به طور تندی جواب نوشته و در تکدیر آنها نگارشات خود را خاتمه داده اید. چنانکه سابقاً هم نوشته ام، باز می گویم که ارکان حرب کلّ قشون نسبت به شما نمی توانند نزد من اعمال عقیده خود نموده و یا در مورد شما اعمال نفوذی نمایند. زیرا نوشتجات را قبلاً من می بینم و به امر خود من طرف اشعار واقع می شوند. در این صورت، برای اینکه روابط ادارات یک وزارتخانه در زیر جزئیات آلوده نشود، غدغن نمائید دفتر لشکر غرب قدری رعایت ترتیب نوشتجات را مرعی دارند که در خارج به عدم نزاکت اداری تعمیر نشود. و به اضافه، اگر طرز روش متصدیان ارکان حرب کلّ تولید مظنه ای برای شما نموده، ممکن است حقیقت آن را تصریحاً به خود من بنویسید که از موضوع اطلاع حاصل گردد.

مطلب دیگر راجع به احمدخان سرتیب فرمانده نپ سوار آنجاست که مقتضی است مورد استمالت شما واقع گردد. خوبست از او دلجوئی نمائید که اگر بی جهت رنجشی حاصل کرده، مرتفع گردد و بدون سبب در مقام استعفاء از خدمت برنیاید. وزیر جنگ [امضاء]: رضا.

[۲۲]

تاریخ ۱۷ برج میزان [تنگوز] تیل ۱۳۰۲	[شیر ابستانه، خورشید، تاج]
ضمیمه	وزارت جنگ
محرمانه	اداره ارکان حرب کلّ
	دایرة عملیات
	نمره ۳۰۱۲

امیر لشکر غرب! لازم است قسمت های اخیر را که برای معاونت قوای خرم آباد از

مرکز اعزام شده، به تهران عودت دهید. وزیر جنگ و فرمانده کل قوا [امضاء]: رضا.

[۲۳]

[۱] [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

نظام‌نامه داخلی کمیسیون بنایی مدرسه متوسطه احمدیه

کرمانشاه

برج قوس ۱۳۰۲

(مطبعة شرافت احمدی)

* * *

[۲] به توجهات کامله حضرت اشرف آقای امیر لشکر غرب، دامت نصرته.

نظام‌نامه داخلی کمیسیون بنایی مدرسه متوسطه کرمانشاه

اول. کمیسیون مزبور مرکب است از یک نفر رئیس و چهار نفر عضو که به میل و اراده حضرت آقای امیر لشکر غرب، مدظله، در تاریخ ... برج عقرب به سنه ایت لیل ۱۳۰۱ تعیین شده‌اند و اسامی آنها به قرار ذیل است:

رئیس: ریاست محترم تیب سوار لشکر غرب آقای احمدخان سرتیب؛ [۳] اعضاء: آقای آقاسیدحسن اجاق؛ آقای آقاسیدحسین کزازی رئیس معارف، شاهزاده محسن میرزا رئیس نلگرافخانه، یاور رکن‌الدین خان رئیس نظمی.

دوم. رئیس و اعضاء کمیسیون مزبور موظف هستند که در کلیه امورات راجعه به بنایی، جزئی و کلی، نظارت کامل داشته باشند.

سوم. معاون تحویلدار، محاسب، منشی، مباشر از اعضاء کمیسیون انتخاب خواهند شد.

چهارم. هرگاه برای شعب مزبور استخدام اجزاء جزء لازم شود، از مستخدمین اداره محترم معارف انتخاب می‌شوند.

پنجم. رئیس و اعضاء و اجزای مذکور دارای حقوق نخواهند بود.
 ششم. ملزوماتی که برای شعب مزبور لازم است، از طرف رئیس شعبه مربوطه به
 کمیسیون پیشنهاد شده، بعد از تصویب خریداری و تهیه می‌شود.
 [۴] هفتم. مسئول صحت دفاتر هر شعبه رئیس شعبه مربوطه است.
 هشتم. تعیین روز و ماه‌هایی که باید کمیسیون تشکیل شود، رئیس یا معاون کمیسیون
 تعیین خواهند کرد.

نهم. در روز و ساعات مقرر برای تشکیل کمیسیون باید اعضاء و اجزاء حاضر شوند.
 دهم. کمیسیون موقعی رسمیت خواهد داشت که سه نفر از اعضاء حاضر باشند.
 یازدهم. هر یک از اعضاء کمیسیون اگر سه مرتبه متواتر بدون عذر موجه غیبت
 نمایند، از عضویت کمیسیون محروم خواهند بود.

دوازدهم. در موقع تشکیل کمیسیون هر یک از اعضاء اگر برای حاضر نشدن عذر
 موجهی دارند، باید قبل از ساعتی که کمیسیون تشکیل می‌شود کتباً ربات محترم
 کمیسیون را مطلع نمایند.

سیزدهم. رؤسای شعب مزبور باید همه روزه دفاتر و اسناد خود را مرتب کرده، در
 مواقعی که کمیسیون تشکیل شده [۵] و رسمیت خواهد داشت در صورت لزوم ارائه
 دهند.

چهاردهم. وجوهای اعانه باید به تحویلدار تسلیم و به محلی که کمیسیون تعیین کرده
 است تحویل نماید.

پانزدهم. محاسب کمیسیون موظف است کلبه عواید و مخارجانی که راجع به امور
 بنایی است در دفاتر مخصوص ثبت نماید.

شانزدهم. بدون امضای رئیس و اعضاء کمیسیون، تحویلدار مجاز نیست وجهی به
 مصرف بنایی برساند.

هفدهم. منشی کمیسیون موظف است دفتری برای مذاکراتی که در جلسات می‌شود
 تهیه، و صورت مجلس را در دفتر مزبور نوشته به امضای رئیس و اعضاء برساند.

هیجدهم. مراسلات باید به امضای رئیس یا معاون و مهر کمیسیون باشد.

نوزدهم. هر یک از اعضاء که مسافرت کرده و با اینکه از عضویت کمیسیون محروم می‌شوند، انتخاب عضو دیگر با نظریه حضرت آقای امیر لشکر غرب خواهد بود و در صورت غیبت [۶] معزی‌الیه، به اکثریت عضو دیگر انتخاب خواهد شد.

یستم. کلیه وجوهاتی که بانک یا تجارخانه حواله می‌شود، باید به امضای رئیس یا معاون و مهر رسمی کمیسیون در تحت نمره مرتب بوده باشد. حواشی حوالجات باید به امضای کلیه اعضاء کمیسیون ممضی باشد.

یست و یکم. کلیه وجوهی که بابت اعانه به بانک داده می‌شود، رسید بانک باید به اسم کمیسیون بنایی مدرسه باشد.

یست و دوم. مهر کمیسیون در خاتمه هر جلسه در محل محفوظی گذارده شده و به مهر رئیس یا معاون مهور می‌شود که در جلسه آتیه در حضور یکی از دو نفر مذکور فوق باز شود.

یست و سوم. عایدات باید به وسیله تحویلدار از محلی که وجه سپرده شده است دریافت گردد.

یست و چهارم. کمیسیون موظف است در مواقع لزوم برای جمع‌آوری عایدات اقدامات مقتضیه بنماید.

رئیس تپ سوار لشکر غرب: احمد؛ رئیس معارف [۷]: حسین کرازی؛ رئیس نظمیه: رکن‌الدین؛ رئیس تلگراف: محسن‌الحسینی حسن.

مواد یست و چهارگانه فوق را تصویب می‌نمایم. رئیس کمیسیون موظف است که در رأس هر برج نتیجه اقدامات کمیسیون را به این جانب اطلاع دهد. امیر لشکر غرب: احمد. رئیس کمیسیون بنایی [امضاء]: احمد. [مهر بیضی به سجع]: کمیسیون بنایی.

شیر ایستاده، حورشید، شمشیر، ناخ] سره ۴۹۱۶ هجری ۸۰۲ هجری ۱۳۰۲

سره کتاب ۳ اداره نگراهی دولت علیه ایران سنه ۱۳۰۲

از: جنگ	سره لغت	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: بروجرد	سره نگراهی			دولتی	آول هجری	ع

امیر لشکر غرب! با اینکه نظر به اخلاق سربازی و سپاهگیری، که جلی و فطری من است، تمام افراد و آحاد مملکت را در انجام وظایف مملکتی ذمه دار می دانم، مع هذا، با اطلاعاتی که شخصاً از ترتیبات جغرافیایی و اشکالات طبیعی حدود خرم آباد و کلیه نواحی لرستان و مخصوصاً تنگه زاهدشیر و غیره دارم و می دانم که با چه نوع فداکاری و شهامت افراد اردو از این مرحله عبور کرده اند، خودداری از آن ندارم که رضایت قلبی و مسرت ضمیر خود را بدو از شخص شما که فرماندهی اردو را عهده دار هستید، و بعد از کلیه صاحب منصبان رشید، و پس از فرد فرد افراد فداکار اردو اظهار داشته و بهترین علائم خوشوقتی خود را از این شهامت و شجاعت عموم نظامیان دلیر خود آشکارا و هویدا سازم. این گونه شهامت های فداکارانه در تاریخ آئیه مملکت مرتسم و منقوش خواهد بود و تاریخ مملکت و جامعه نام رئیس و مرئوس و صاحب منصب و نابین و آحاد و افراد فداکاران را از دفتر ابدی خود محو و فراموش نخواهد نمود. تمام صاحب منصب ها باید سعادت جاوید را با خود شریک و انباز دیده و خود را فرین افتخار بدانند که خداوند سعادت داشتن نام ابدی را نصب آنها کرده و در دفتر خدمتگزاران حقیقی وطن به یادگار باقی می ماند. و در ضمن تقدیر خدمات شما، امر می دهم که عموم صاحب منصبان رشید و افراد فداکار را احضار و مراتب قدرشناسی و مسرت خاطر مرا نسبت به فرداً فرد آنها ابلاغ نمائید و به همه قویاً متذکر شوید که صرف نظر از درک سعادت خدمات مملکتی، این گونه خدمتگزاری ها در نزد من مجهول نخواهد ماند و جبران پذیر خواهد بود. و مخصوصاً من انتظار می برم که

مأمورین خرم آباد عموماً سعی نمایند که اسم آنها از سایر مأمورین و هم قطاران خود جلو افتاده و توجهات مملکت و وزارت جنگ را آن طور که مترصد هستید به جانب خود معطوف نمایند. نمرة ۴۲۰۰. رئیس الوزرا و فرمانده کل قوا: رضا. [سجع مهر:] اخبار تلگرافی بروجرد؛ ۱۳۴۰.

[۲۵]

[شیر ایستاده، حورشید، سنسیر، ناح] سره ۱۲،۵۰۳۲ جدی ۱۳۰۲

نمرة کتاب ۲۲۴ اداره تلگرافی دولت علیه ایران سه ۱۳۰۲

از: کرامشاه	نمرة فص ۴۵۱۶	عدد کلمات	تاریخ اصل	توصیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: بروجرد	نمرة تلگراف ۴	۱۲۴	۷		۷ جدی	ح

حضرت اجل امارت جلیله لشکر غرب دامت شوکته! بر اثر مزده فتح خرم آباد و شکست الوار، شب هفتم جدی از طرف حکومت جلیله بلدیة کرمانشاهان در میدان چراغان باشکوهی ترتیب و مجلس جشن دایر. اداره تلگرافخانه و نظمیة هم چراغان مفصلی نموده، از طرف اهالی نیز احساسات کاملی به ظهور رسیده. مجلس مذکور تا ۳ ساعت از شب با حضور رؤسای دوایر دولتی و آقای امیر کل و شاهزادگان و اعیان ادامه؛ در ختم مجلس نظامیان به سلامت وجود محترم و صاحب منصبان و افراد رشید فداکار اردوی دولتی هورا کشیده شد. حکومت جلیله و رؤسای دوایر دولتی بنده را وسیله تقدیم تبریک خود فرار داده و از این فتح نمایان به مقام محترم تبریک عرض می کند. نمرة ۹۹۱۸. احمد. [سجع مهر:] اخبار تلگرافی بروجرد؛ ۱۳۴۰.

[۲۶]

۱۱ برج جدی ۴۲ [۱۳] حاشیه: نمره ۵۴۱۹، ۲۲ جدی ۱۳۰۲

مقام محترم حضرت مستطاب اجل آقای امارت جلیله لشکر غرب، دام اقباله العالی! مراسله شریف، تحت نمره ۴۲۸۹، در تعقیب نوشنجات و دستورات حضرة والا باور سردار حشمت واصل برای سلامت و استقامت مزاج محترم نهایت مسرور، و فوق العاده بر مراتب امتنانم افزوده گردید. راجع به حرکت دادن یکی از ارادتمندزاده‌ها اشعار فرموده. هرچند باور سردار حشمت از ترتیبات و وضع حرکت دادن قشون نیرومند معظم کما هوه ابلاغ داشته و قبل هم تلگرافاً مطالب را زحمت داده، ولی نظر به اینکه نظریات حضرت مستطاب عالی را تا یک اندازه ملتفت نشده و در این خصوص هم از طرف حضرت آقای شریف الدوله، دام اقباله، اشاره شده که یک نفر از کسان خود اعزام و کسب دستورانی را تقاضا کنیم، بهتر این است باور سردار حشمت را به فوریت احضار فرمائید که ارادتمند هم پیشکار خود را در خدمت معزی الیه فرستاده، مذاکراتی که لازم است با حضرت مستطاب عالی بنماید. آن وقت به هر نحوی که صلاحیت است، اقدام نموده. سایر مطالب را باور سردار حشمت مفصلاً عرض می‌کند. مترصد جواب هستم. زیاده تصدیع نمی‌دهد. امیر جنگ والی.

[۲۷]

نمره ۴۹۹۷

۱۱ جدی ۱۳۰۲

خدمت جناب مستطاب اجل آقای امیر جنگ والی، دام اقباله! وصول راپرت هجوم عده پشنگوه به خاک کلهر خصوصاً باعث نهایت تعجب گردید. با اینکه این جانب باور سردار حشمت را خدمت جناب مستطاب عالی برای تجدید مراسم مودت اعزام داشته و

مطالب را به وسیله مشارالیه کاملاً اطلاع داده بودم. مع هذا پیش آمد اخیر این جانب را به کلی مردد نمود. از یک طرف سوق جمعیت به داخله پشتکوه و قضایای نظر علی خان، و از طرف دیگر اعزام عده به خاک کلهر و واقعه اخیر به کلی این جانب را متعجب نموده است. علی ای حال، برای اثبات مراتب دوستی، این مدت از اعزام اردو برای حلّ این قضیه غیر مترقبه خودداری و به اعزام نماینده برای تصفیه امر قناعت نمود. البته خود جناب مستطاب عالی رسیدگی کامل نموده و مرتکبین این حرکت را کاملاً تنبیه و مجازات و هویت آنها را به این جانب نیز اطلاع خواهید داد. زیرا قطع دارم که مسبب این حرکت جز خیال شرارت نظریه سیاسی نیز داشته و بعید نیست که برای تیره نمودن روابط حسنه فی مابین به این امر مبادرت نموده است. این جانب انتظار دارم که این رشته مودت به طوری مستحکم و متین گردد که سالبان متمادی مداومت نموده و از این گونه پیش آمدهای غیر متظره کاملاً مصون بماند. امیر لشکر غرب [امضاء] احمد.

[۲۸]

۲۵ جدی ۱۳۴۲ [۱۳]

مقام محترم حضرت مستطاب اجل آقای امارت جلیله لشکر غرب، دام اقباله العالی! مرقومه حضرت مستطاب عالی، که ۱۱ برج جاری تاریخ داشت، تحت نمره ۴۹۹۷، توسط سید قاصد عزّ و وصول بخشید. مبشر سلامت و استدامت مزاج محترم. فوق العاده مسرور و شکرگزار شده. حالات ارادتمند هم، بحمدالله، سلامت؛ امورات قرین انتظام. راجع به راپورت های کذب حضرات کلهر شرحی اشعار فرموده که یعنی ارادتمند عده فرستاده به جهت زد و خورد آنها. اولاً، مراتب را قبلاً توسط حضرت اجل آقای سالار اشرف، نماینده محترم کرمانشاه، زحمت و خاطر شریف را کما هوه مستحضر داشته‌ام. پس از اینکه رعایای سوماری [را] غارت [و] به علاوه چند اوبه از حضرات خزل [را] هم منسوب کردند، بعد از این اقدامات غیر قاعده آنها حضرات دیوانی چند

تفنگچی از ارادتمند خواستند برای امنیت و انتظام آنجا که رعایا مشغول امر زراعت خودشان بشوند. ارادتمند هم بنا به تقاضای آنها قریب پنجاه نفر تفنگچی فرستاد. باز حضرات کلهر برداشته بودند قریب یکصد و پنجاه سوار به ریاست پاشاخان، برادر امیر مخصوص، در بین راه غفلتاً دچار تفنگچی ها شده بودند. چند نفری از ایشان مقتول، باقی را دستگیر نموده مراجعت می‌کنند. به استماع این قضیه اهالی پشتکوه مجتمع و آماده تقاص شدند. به هر نحوی که بود آنها را اسکات کرده که کسب تکلیف از حضرت مستطاب عالی معین شود. همین مطلب [را] حضرت والا سردار حشمت که تشریف داشته‌اند به خوبی مسبوق و نیز مراتب را عرض نموده. حالا خوب است حضرت مستطاب عالی درست تصور فرمائید: از یک طرف حرکات ناشایسته خودشان و از یک طرف اخبارات کذب و اشتباه کاری‌شان ناچه اندازه است. خدا شاهد است در هیچ مورد ارادتمند راضی به این مسائل نبوده و نیستم و تمام نظریاتم این است که در حوزه اداره نظامی مستطاب عالی خللی و اغتشاشی واقع نشود. و الا، با فضل خداوندی، حضرات کلهر چندان اهمیتی ندارند که ارادتمند عجز و لابه از ایشان بکنم. سایر مطالب [را] باور سردار حشمت راپرت عرض می‌کند. لازم دید وقایع را تصدیق، در خاتمه تجدید عوالم مودت و ارادتم را بنمایم. زیاده ایام جلالت و شوکت مستدام باد. امیر جنگ والی.

[حاشیه: نمره ۶۵۶۶، دلو ۱۳۰۲.]

[۲۹]

نمره ۶۳۹۸

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

سنه [۲] ۱۳۰

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره کتاب ...

از: همدان	نمره قبض	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: حرم آباد	نمره تلگراف					

مقام محترم بندگان حضرت مستطاب اجل اکرم آقای امیر لشکر غرب، دامت شوکه!

بشارت فتوحات برجسته اردوی منصور تحت فرماندهی و تدابیر حسنه و فداکاری حضرت اجل، که هم‌روزه اوراقی پر از افتخار بر صفحات تاریخ عظمت ایران می‌افزاید، ایران و ایرانی را سربلند و مفتخر می‌دارد. زبان بیان بنده از عرض تبریک و تشکر عاجز، و از خداوند متعال بقای صحت و سلامت و عزت و شوکت حضرت اجل را برای آسایش اهالی صفحه غرب خواستارم. برای مسرت خاطر مبارک عرض می‌کند: در نتیجه جدیت و مساعی ریاست محترم ارکان حرب لشکر غرب، امور خرید منظم، نواقص تکمیل، کلیه فقرا جمع‌آوری و مشاغل آنها نیز تهیه و طوری که منظور و نظر حضرت اجل بوده انجام؛ و صورت راهپورنی که در این موضوع به تهران داده شد، برای مزید اطلاع خاطر مبارک از جزئیات اقدامات مخابره شد. امید است از اثر دعا‌های یریب و ربای فقرا، که به واسطه ظلم و غارتگری نوع الوار و اشرار به آن فلاکت افتاده بودند، موفقیت‌های بزرگتری برای حضرت اجل حاصل و در سایه مبارک زندگانی‌های بهتری را تحصیل نمایند. بشارت سلامت وجود مبارک را با فرمایشات مطاعه مترصد است. حسن.

«راپورت همدان. مورخه ۲ دلو ۱۳۰۲. در تعقیب راپورت‌های سابق، اوضاع دارالمساکین در نتیجه جدیت و علاقمندی آقای امیر لشکر غرب، که از جهت‌های لرستان انواع کمک‌های مادی و معنوی و دستورات عملی می‌دهند، صورت یک مؤسسه صنعتی را به خود گرفته است. پس از اینکه کلیه فقرا جمع‌آوری شده و انتظامات داخلی با یک اصل اداری در داخله مؤسسه مزبور حکمفرما گردیده، صنایع یدی از قبیل قالی و نساجی که هریک قریب هشت دستگاه آماده شد و چندین دستگاه ماشین جوراب‌بافی و سایر حرفه‌های مفید به کار افتاده، و همان اشخاصی که با وضع رفت‌آور نمایند و میزان احساسات ایرانیان در انتظار خارجی‌ها بودند، امروزه با بهترین طرز هر کدام به خدمتی مشغولند. حقیقتاً این اقدامات برجسته آقای امیر لشکر و مساعی اعضای کمیسیون، که انتخاب شده خود ایشان هستند، شایان تقدیر و جا دارد که این

وضعیت سرمشق سایر ولایات گردد. گرچه آقای امیرلشکر و اهالی به نوبه خود برای تأسیس این مؤسسه کمک‌های عمده کرده‌اند، ولی برای آنکه تشکیلات مزبور علی‌الدوام باقی و یکی از دارالصنایع‌های عمده گردد، احتیاج کامل به مساعدت هیأت معظم دولت داشته تا به وسیله یک سرمایه دائمی قدم‌های سریع به سوی تکامل بردارد. حسن.

[۳۰]

[شیر ایستاده، حورشید، نسیم، تاج]

نمره کتاب ...

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

شماره ۱۴۰ [۲]

از تهران: وزارت جنگ	نمره فیض	عدد کلمات	تاریخ اصل	توصیحات:	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: خرم‌آباد	نمره تلگراف ۴		۲ دلو	سواداست	شب ۳ دلو	

امیر لشکر غرب، از مفاد تلگرافات نمره ۵۵۹۱/۵۳۹۲ مستحضراً از فتوحات و موفقیت‌های بزرگی که حاصل نموده‌اید، بی‌نهایت مشغوف و خوشوقت شدم. اینکه، مراتب رضایت خاطر و قدردانی خود را از جدیت و فعالیت شما در تصفیة صفحه لرستان و تنکیل و سرکوبی رؤسای بیرانوند و قلع و قمع اشرار و شجاعت و فداکاری صاحب‌منصبان و افراد رشید اردو اظهار داشته، و بهترین علایم خوشوقتی خود را از این شہامت و جانبازی نظامیان دلیرم در راه تثبیت عظمت و اقتدار مملکت ابراز و آشکار می‌سازم. تاریخ ایران برای ثبت این فتوحات و فداکاری قشون ظفرنمون صفحات جدیدی باز نموده و نام نامی صاحب‌منصبان و نظامیان رشیدی که در این فتوحات شرکت جسته‌اند، در دفتر سرنوشت مملکت سیروس با خطوط برجسته ضبط و تاابد محو و فراموش نخواهد گردید. برای پاداش این خدمات بزرگ فعلاً شما را به داشتن یک قطعه نشان نظامی ذوالفقار تبریک گفته، و امر می‌دهم که مراتب قدردانی و رضایت کامل مرا به کلیه صاحب‌منصبان و نظامیان رشید اظهار و ابلاغ نمایند. نمره ۴۷۰۱. وزیر

جنگ و فرمانده کل قوا: رضا. [سجع مهر]: اخبار تلگرافی خرم آباد؛ ۱۳۴۰.

[۳۱]

سر...

سوادلیحه که در لیلۀ ۱۷ مرح دلو ۱۳۰۲ [نیر ایستاده، حورشید، شمشیر، تاج] تاریخ ...
در جشن فتوی کردستان فرائد نده فوج طغر نیب پیاده نظام لشکر عرب

نظر به اینکه روز افتتاح مسند لشکر غرب مطابق با یوم ۱۷ برج دلو می باشد، برای افتخارات تاریخی فدائیان این لشکر نقطهٔ اوّل و مرکز اولی شناخته می شود. امشب را به مقتضای حفظ عمده ترین شرایط و وظیفه شناسی، به نام نامی امیر با شوکت و ابهت بندگان حضرت اجل اکرم امیر لشکر غرب، دامت شوکته، یکی از شب های قدر و جشن حقیقی صاحب منصبان و افراد لشکر غرب، خصوصاً قسمت کردستان، به شمار می آید. ما نظامیان سپاسگزاریم که در این دو سال مدت تشکیلات جدیدۀ لشکر غرب با همه نواقص و نومیدی که در سرتاسر صفحهٔ غرب حکم فرما بوده، و از هرگونه گزند خارجی و طغیان اشراخ داخلی [مصون نبوده]، و بالاخره قضایایی که ضربت آن استقلال و هویت و هستی و روح اسلامیت و شرافت ما را متزلزل می داشت، به دست قدرت یگانه امیر مدبر باکیاست و قدم های دلیرانه و فداکاری های صمیمانه لشکر سلحشور غرب قسمت عمده فرین اصلاح و امیدواری گشته است. امروز مشاهده می فرمائید که در چنین موقع مهم و شدت سرما و برف در صفحهٔ لرستان، در تنگه های صعب العبور و بیفوله های اقم، با مجاهدات امیرانه و حملات فداکارانه لشکر چه نیک بختی ها که نمودار و چه تیره روزگاری های سال های متمادی که رفع نشده. این فداکاری ها و فتوحات محیر العقول و التیام زخم ها و اصلاحات مفاسد بنیان کن، امیدواری هر ایرانی، خصوصاً صفحه غرب، را در نزدیک ترین زمانی برای خاتمه دادن حیات متمرّدین سرحدی کردستان دلیل ساطع و حجتی قاطع است. سپس، از حضرت اقدس و الا ابالت جلیله و رؤسای محترم دواپر و

از عموم اهالی محترم کردستان که در جشن اولین روز تشکیل لشکر غرب مسرت این جانب را فراهم فرموده‌اند، تشکر داشته و احساسات و وطنخواهانه و حقوق شناسی ایشان را تمجید و تقدیر می‌نمایم. و با اقبال بی‌زوال بندگان حضرت اشرف سردار سپه رئیس‌الوزراء و فرمانده کل قوا، دامت عظمته.

دشمن آتش‌پرست بادپیما را بگویی خاک بر سر کن که آب رفته باز آمد به جوی شکر خدای را عمر بدبختی‌هایی که ما را از همه طرف به وادی نیستی سوق می‌داد. سپری گردیده و افتخارات از دست رفته ما به وجود مقدس یگانه دستور ملک و ملت و رئیس دولت، زنده کننده ایران و نگهبان تاج و کیان، تجدید گردید. ما نظامیان، که پروانه شمع استقلال ایران و آن وجود مبارک هستیم، با استدامة عمر و شوکتش از درون جان با یک دل و یک زبان می‌گوئیم: زنده باد یگانه سفینه نجات وطن عزیز ایران، حضرت اشرف رئیس‌الوزراء و فرمانده کل قوا! دامت عظمته؛ و پاینده باد حضرت بندگان اجل امیر لشکر محبوب، دامت شوکت! زنده باد صاحب‌منصبان و افراد لشکر غرب و قاطبة قشون ایران!

سواد مطابق اصل است.

[۳۲]

[حاشیه:] ۱۸ دلو ۱۳۰۲

[شیر استاده، حورشید، شنیر، تاج]

نسخه کتاب ... اداره نگارانی دولت علیه ایران سنه [۱۳۰۲]

از بروجرد	نسخه فص	عدد کلمات	تاریخ اصل	توصیحات:	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به:	نسخه نگاراف					

راپرت ۱۷ برج دلو، بروجرد. شهر و اطراف منظم است. دیشب به مناسبت تصادف با تاریخ تأسیس لشکر غرب در اداره قشونی جمع غفیری از اعیان و رؤسای دوایر دولتی و

تجار مدعو بودند. از طرف نظامیان نایب سرهنگ نصرالله خان لایحه مفصلی مبنی بر عملیات و اقدامات و فتوحات ناحیه لرستان ایراد نمود. در مقابل حاج سردار نطق بلیغی مبنی بر شکرگزاری از طرف قاطبه اهالی ابراز داشت. حضار با صدای رسا و زنده باد حضرت اشرف ریاست وزرای عظام و امارت مقتدر لشکر غرب، بلند هلهله شادی و خرمی از هر طرف طنین انداز، آتش بازی نمایی جلوه گر بود. پس از صرف شیرینی و شام مجلس خاتمه یافت. مسرورالدوله.

[۳۳]

[شیر استاده، خورشید، ششیر، ناح]

سنه ۱۳۰۲

اداره تلگرافی دولت عبه ایران

سره کتاب ...

از: وزارت جنگ	نمره فیص ۷۷۳	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات:	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: حرم آباد	نمره تلگراف ۳۰	۹۴	۲۲	سواد است	شب ۲۳ دلو	

امیر لشکر غرب! از مفاد راپرت تلگرافی نمره ۶۴۷۱ مستحضر، و از اینکه لشکر غرب با فتح و ظفر به سومین مرحله حیات خود قدم نهاده، قبلاً مسرور و مشعوف شدم. با تقدیم خدمات این مدت شما و سایر صاحب منصبان و افراد رشید آن لشکر، رجاء و اتق دارم که سرتاسر مرحله سوم عمر آن نیز با نصرت و مظفریت قرین بوده و در راه عظمت و اقتدار مملکت به خدمات و فداکاری های درخشنده تری نائل و موفق گردید. نمره ۲۰۱۲۲. وزیر جنگ و فرمانده کل قوا: رضا. [سجع مهر]: اخبار تلگرافی خرم آباد.

[۳۴]

هو

با حضور کلام الله مجید سوگند یاد می‌کنم: اولاً، با کمال افتخار و تشکر به جهت خدمتگزاری و فداکاری دولت و اطاعت و فرمانبرداری حضرت مستطاب اشرف اعظم آقای امیر لشکر غرب، دامت شوکه، حاضر؛ ضمناً، با حضور نمایندگان و وکلای آقایان مخصوص و فتح الدوله عهد می‌کنم و حاضر می‌شوم برای اینکه هر وقت از طرف دولت و حضرت اشرف امیر لشکر غرب، دامت شوکه، امر به خرابی و معدومی غلامرضاخان والی بشود، این بنده در اضمحلال و نابودی ایشان خودداری و فروگذار نمی‌کنم و فوراً برای رجوع این خدمت حاضر می‌شوم. فی ۴ برج حوت ۱۳۴۲. [امضاء:] محمد امیراعظم. [مهر بیضی به سجع:] امیراعظم.

[۳۵]

با حضور کلام الله مجید، این بندگان از طرف آقایان امیر مخصوص، ریاست عشایر غرب، و فتح الدوله و کالتاً قسم یاد می‌کنیم: همچنان که آقای امیراعظم مصدر خدمتگزاری و اطاعت او امر دولت و حضرت اشرف امارت جلیله لشکر غرب، دامت شوکه، شده‌اند [که] بعدها خلاف نکنند، آقای امیر مخصوص و فتح الدوله جاناً و مالاً از خیرخواهی و دوستی و مساعدت با آقای امیراعظم فروگذار نمایند؛ با دوست معظم‌الیه دوست باشند، با دشمن‌شان دشمن باشند. به تاریخ ۴ برج حوت سنه ۱۳۴۲. سالار ارفع بهرام. [سجع مهرها:] سالار ارفع رستم بهرام.

[۳۶]

روحی فداک! مرأسله شریف بعد از مدت چندی توسط ابوالقاسم وکیل باشی واصل؛ از مندرجاتش استحضاری حاصل آمد؛ برای سلامتی وجود شریف نهایت مسرور و فرحناک شده. انشاءالله، مزاجاً کسالت و نقاهتی ندارید. حالت ارادتمند هم، بحمدالله، سلامت؛ امورات از هر حیث منظم. اینکه اظهار داشته که یکی از ارادتمندزاده‌ها [را] به جهت ملاقات امیر مخصوص اعزام دارم؛ اولاً، ارادتمند در هیچ مورد تمرد فرمایش اولیای امور نکرده و نخواهم کرد و همواره فرمایشانشان را اطاعت دارم. اگرچه یک روز قبل از وصول مرأسله شریف خاطر محترم را زحمت داده و مترصد دستورات بوده، حال هم لازم است مراتب را زحمت دهد. زمانی که اینجا تشریف داشتید، قول دادید که غارت سوما و قلی‌وند و دبه مقتولین [را] استرداد فرمائید و محبوسین را مرخص کنید. ارادتمند هم قبول کردم که صارم‌السلطنه و میرزا صحبت‌الله [را] تا سوما بفرستم که امیر مخصوص را ملاقات نموده به کئی رفع مغایرت فی مابین بشود. غارت دولت را تمام و کمال به موجب رسید خودشان و نوشته وکیل باشی مسترد کردم. حالا چنانچه غارت سوما و قلی‌وند و دبه مقتولین گرفته می‌شود و محبوسین را مرخص می‌فرمائید، به همان قرارداد اولیه عمل را خاتمه بدهید، البته پس از استرداد غارت‌ها و دبه مقتولین ارادتمند هم صارم‌السلطنه [را] تا محل سوما اعزام که ملاقات امیر مخصوص را نماید و اصلاح قطعی داده شود. و اگر باز بخواهند به ظفره بگذارند و غارت‌ها مسترد نشود، دیگر حاجت ملاقات کردن امیر مخصوص نکرده است. ارادتمند که فرمایش حضرت امارت جلیله لشکر غرب و حضرت والا ابالت جلیله، دامت شوکتها، را اطاعت نموده غارت دولت را مسترد داشتم و من بعد هم از طرف اهالی پشتکوه نسبت به اهالی کلهر شرارت و تعدی نخواهد شد، مگر یک وقتی که باز خودشان بنای شرارت بگذارند. البته بعد از ختم مذاکرات مراتب را کماهو به حضرت امارت جلیله لشکر غرب عرضه خواهم داشت. در صورت عدم استرداد غارت‌ها، متمنی است تو شمال محمود را مرخص فرموده بیاید،

و مخصوصاً خواهش می‌کنم تلگرافی که از حضرت امارت جلیله لشکر غرب به حضرت والا صادر فرموده برای ارادتمند بفرستد که از مضمونش آگاه شوم. یقین محبت خواهند کرد و به فوریت مترصد جواب قطعی هستم. زیاد زحمتی نیست. امیر جنگک والی. [روی پاکت:] خدمت ذی‌مؤدت حضرت نواب والا آقای شاهزاده ابوالفتح میرزا، دام‌اجلاله، ملحوظ افتد. ۲۹ رجب ۱۳۴۲.

[ظهر پاکت: مهر مربع به سجع:] غلامرضا امیرجنگک.

[۳۷]

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج | اداره تلگرافی دولت علیّه ایران | شماره کتاب

شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج | اداره تلگرافی دولت علیّه ایران | شماره کتاب

اسم گیرنده	تاریخ وصول	توضیحات	تاریخ اصل	عدد کلمات	شماره نص ۱۷۱۷۹	از: کرمانشاه
	۱۸ حوت		۱۵	۸۳	شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج	به: خرم آباد

خدمت حضرت اجل آقای امیر لشکر غرب، دامت شوکه! نظر به فتوحات متوالیه لشکر دلیر غرب و ازاده آهنین فرمانده شجاع آن در تصفیه مملکت از لوٹ و وجود اشرار و افتتاح مدرسه سپه در خرم آباد و مدرسه امیریه در هرسین. برحسب احساسات شغف آمیز کارکنان معارف و معلمین مدرسه احمدیه، که بادگار آن امیر دلیر است، مجلس جشن در روز جمعه ۱۷ حوت منعقد. درخانمه عظمت و اقتدار قوای نیرومند ایران را از خداوند خواستار است. کفیل معارف: قوام‌العلماء. [سجع مهر:] شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تلگرافخانه رازان.

[۳۸]

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، نوح]

سرده کتاب اداره تلگرافی دولت علیه ایران سنه ۱۳۰۲ [۲]

از: ...	سرده فص	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات:	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: ...	سرده تلگراف					

راپرت همدان، مورخه ۲۰ حوت ۱۳۰۲: چند روز است که خیر حرکت آقای امیرلشکر غرب به همدان رسیده، اهالی از هر منطقه مشغول تهیه طاقه‌های نصرت و جشن آئین در شهر و خط عبور ایشان می‌باشند. دیروز که خیر مجازات رؤسای الوار رسیده، بیشتر مایه مسرت اهالی گردید. با اینکه هوا غیر مساعد است، مع هذا، برای ابراز احساسات و قدرشناسی از فداکاری و خدماتی را که آقای امیرلشکر در این مدت در صفحه غرب عموم و در لرستان خصوصاً نموده‌اند، هیچ چیز را مانع اقدامات خود قرار نداده و با یک روح مسرتی مشغول تهیه و لوازم تشریفات ورود می‌باشند. آقایان حجج‌السلام آقای آیت‌الله‌زاده خراسانی و آقای آقا شیخ جواد صاحب‌جواهر، دامت برکاتهما، دیشب با همراهانشان ورود به همدان فرمودند. حسن.

[۳۹]

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، نوح]

سرده کتاب اداره تلگرافی دولت علیه ایران سنه ۱۳۰۲

از: [کرمانشاه]	سرده فص	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات:	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: همدان	سرده تلگراف				۲۰ حوت	

راپرت ظهر ۲۰ حوت، کرمانشاه: در نتیجه اجتماعات دیروز و تعیین هیات مدیره جمهوری طلبان، امروز تمام بازارها و حجرات تجار تعطیل و عموماً به اتفاق سایر

اصناف و اهالی به تلگرافخانه آمده و جداً مطالبه جمهوری می‌کنند. حتی به هیچ زبانی قانع نشده. جز صدور جمهوری و اعلان جمهوریت چیز دیگری نمی‌خواهند. و حقیقتاً تمام شهر در حال تعطیل است و رفته رفته اجتماعات و احساسات شدیدتر شده و تصور نمی‌رود جز به گرفتن جمهوریت و اعلان تغییر رژیم، سکوت اختیار کنند. احساسات اهالی خارج از شهر کرمانشاه، از قبیل قصر و کردند و غیره، هم مثل شهر است و همه جا در تلگرافخانه متحصن هستند. محسن.

[۴۰]

[تیر ایستاده، خورشید، نسیم، نوح]

نسخه کتاب

سنه ۱۳۰۳

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نسخه کتاب

از: [کرمانشاه]	نسخه فیض	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات: تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: ...	نسخه تلگراف			شماره اول	

رپرت عصر ۳۰ حوت، کرمانشاه: بر حسب دعوت و اعلان سابقه، چهار به غروب امروز قریب هشت هزار نفر جمعیت در سمرقبره شهید سعید کزازی حاضر. تمام شاگردان مدارس با بیرق‌های سه‌رنگ و سرودخوانان، یک حال هیجان و خوشی غربی در حضار پدیدار گشته و ناطقین داد نطق و سخن داده. در این ضمن یک دسته هزار نفری با بیرق قرمزی که کلمات زنده باد جمهوریت ایران، در آن نقش بود، مشغول خواندن سرود جدیدی که به نام جمهوریت، انشاء شده بود، با یک فرح و شادمانی، در حالی که عکس شهید مرحوم کزازی را هم با گل‌های زیاد تزئین داده وارد شدند. و این منظره روح جدیدی به حضار داده و عموماً یک زبان تغییر رژیم و اعلان جمهوریت از خواستار و نسبت به [حسن انتظام که در این موقع حکم فرما است، دعا به وجود حضرت اشرف رئیس الوزرای محبوب کرده، دوام عمر و عزتشان را از خداوند خواهان شدند. با همان هیأت اجتماع و سرود، جمهوریت، را می‌خواندند به میدان آمده و در جلو تلگرافخانه

ایستادند. حکومت جلیله هم در تلگرافخانه بودند، مشغول نطق دیگری شدند. بالاخره، هیجان به حالی منجر شد که حکومت مجبور شد شخصاً برای اهالی نطق کرده و اطمینان دهد که عن قریب جواب مساعد خواهد رسید و من در تلگرافخانه خواهم بود تا جواب برسد. و چیزی که بر این ابهت این نهضت افزوده بود، چراغان مفصلی بود که برای مولود حضرت حجت در تمام شهر کرده‌اند. بازار که تعطیل داشته، فقط غروب برای همین چراغان به بازار رفته بودند. احساساتی که امروز نسبت به جمهوریت و قتل مرحوم کزازی و راجع به خدمات معارف ظاهر شد، تصور می‌کنم در کمتر محلی نظیر داشته است. محسن.

اسناد سال ۱۳۰۳ هجری شمسی

[۴۱]

[شیر ایستاده، خورشید، ناج]

اعلان

به طوری که خاطر عموم مستحضر است، از بدو تشکیل لشکر و ورود به منطقه غرب، فقط و فقط هَمَم مصروف تأمین خطه غرب و دفع اشرار و قطاع‌الطریق بوده و در راه انجام این مقصود نفرات لشکر من فداکاری‌های بی‌نظیری نموده‌اند؛ تا اینکه به نائیدات یزدانی و توجهات یگانه نابعه عصر، بندگان حضرت اشرف اعظم فرمانده کل قوا، دامت عظمت‌العالی، به انجام مرام خود موفق و گریبان مظلومین را از چنگال بیرحمانه اشرار مستخلص و آخرین امیدگاه اشرار، یعنی منطقه لرستان، همان منبع شرارت و مرکز بنماگرانی که سال‌های متمادی به واسطه لاقیدی زمامداران وقت به کلی از تحت استیلا مرکزبان خارج گردیده بود، به تصرف قوای نیرومند لشکر غرب درآورده، اشراری که سال‌های گذشته هستی ساکنین کلیه حوزه غرب را تهدید و در نتیجه

مسلح بودن اهالی را ایجاب نموده بود، به کلی محو و نابود کرد. بناءً علی هذا، با وجود اردوهای مسلح نظامی در کلیه نواحی غرب و فداکاری افراد رشید لشکر غرب در فصل زمستان و شدت سرما و بیتوته آنها در بیابانهای پربرف لرستان برای تأمین و آسایش اهالی و ابطار خونهای پاک خود برای حفظ اموال و نوامیس مردم، دیگر بودن اسلحه در نزد اشخاص به هیچ اسم و رسم وجوبی نخواهد داشت. و نظر به اینکه در مراجعت از لرستان و ورود به مرکز لشکر از طرف اهالی احساساتی نسبت به عملیات آن جانب و لشکر من بروز و ظهور نمود، به پاس این احساسات نمی خواهد که برای تسلیم اسلحه و اجرای موادی که در ذیل اخطاریه نمره ۵۹۲۹، مورخه ۵ حوت، درج گردیده و اینک مدت آن منقضی شده و مطلع است چه اشخاصی از تسلیم اسلحه خودداری می نمایند، اهالی را در مضیقه و فشار گذارده و به واسطه همان احساسات انتظار می رود که اهالی در اجرای مفاد اعلانها و اخطاریه های صادره لشکر نهایت کوشش را به عمل آورند. لذا، نظریه انقضای مدت اعلان مذکور، ده روز دیگر از تاریخ نشر این اعلان تمدید مدت داده و انتظار داریم که اهالی احساسات خود را عملاً ثابت و بهترین هدیه که شرکت آنها در خدمتگراری به وطن با نظامیان سلحشور ثابت می نماید. همانا تسلیم و تحویل اسلحه و فشنگ خود دانسته، به اسرع وقت به تحویل کلیه مباردت نمایند. لزوماً تذکر می دهد، در صورتی که از موعد مقرر بگذرد و اسلحه نزد کسی یافت شود، علاوه بر اخذ پنجاه تومان جریمه نقدی درازاء هر قبضه اسلحه مکشوفه، به بیست روز حبس غیر قابل ابتیاع محکوم و به علاوه تنبیهات دیگری هم برای متهمین از نقطه نظر احترام احکام صادره در نظر گرفته شده است. ضمناً، برای اطلاع و استحضار آن اشخاصی که پیوسته اختلال امنیت عمومی را به وسیله سرفت ها و راهزنی های کوچک شغل و کسب خود قرار داده اند، تذکر می دهد: بعد از خانمه خلع سلاح، در مقابل کوچکترین سرفت و شرارت، اعم از مرتکب و محرک، هرکس باشد تعقیب و پس از دستگیری و محاکمه اعدام خواهند شد. تشکیلات عالی نظامی و فداکاری که برای استقرار و بسط انتظام امنیت شده و می شود، این حشرات موذی را از حق حیات محروم و قربانی امنیت و آسایش جامعه

خواهد نمود. به تمام ساکنین نواحی غرب به موجب این اعلان اخطار می‌کنم: هرکجا کوچکترین سرفت و شرارت واقع شود، باید بلافاصله به نزدیک‌ترین پست امنیه مراتب را اطلاع دهند. اداره امنیه غرب با دستورانی که دارد سارق را تعقیب خواهد نمود. در صورتی که اداره علیه امنیه رد عبور سارقین را به دهی ببرد که از آنجا خارج شده باشد، مجاز خواهد بود با کمال سختی مرتکب شرارت را از کدخدا و ریش سفیدان ده مطالبه نماید. مسئولین ده یا باید سارقین را تحویل کنند، یا رد آنها را از منطقه نفوذ خود با دلایل مقنع اثبات نمایند. و الا، ساکنین ده عموماً مسئول و جبران هر خسارتی به عهده آنها تعلق خواهد گرفت. البته برای نقاطی که از منطقه حفاظت مأمورین امنیه دور است، تصمیمی اتخاذ شده که قریباً به عرض اطلاع عمومی گذارده خواهد شد. نمره ۶۵۹۴. امیر لشکر غرب: احمد. ۱۶ برج حمل سیچقان لیل ۱۳۰۳. رئیس قوای ولایات ثلاث.

[۴۲]

حکم عملیاتی

فرمانده کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱

ماده ۱. صاحب‌منصبان و افراد رشید من! در این موقع که برای خاتمه دادن به وضعیت لرستان و اعاده انتظامات آن صفحه فرماندهی کل قوا را شخصاً عهده‌دار گردیده‌ام، لازم دانستم که قبلاً نکاتی را به عموم شما تذکر دهم:

فرزندان من! لرستان که یکی از ایالات مهم و زرخیز مملکت باستانی است، سال‌ها است به واسطه عدم اقتدار دولت و عدم وجود قشون دستخوش نهب و غارت یک مشت اشرار و الوار گردیده و ترتیب ملوک‌الطوایفی کامل در کلیه نقاط این ایالت حکم فرما می‌باشد. اینک، من و شما می‌رویم که با تفصلات الهی، با اتکاء به بازوان توانای یگانه نابعه قرن حاضر و فرزند لایق ایران، بندگان حضرت اشرف اعظم وزیر جنگ و فرمانده

کَلِّ قُوا، دامت عظمته. با عزمی ثابت و نیتی راسخ برای اعاده روزگار تاریخ ایران فداکاری نموده و نفوذ فشون را در اقصا نقاط مملکت برقرار نمائیم.

سلحشوران من! ما به محلی می‌رویم که قرن‌ها می‌گذرد دشت و هامون آن قدم‌های آهین فشون را حس ننموده و آهنگ سرود روح‌بخش نظام رانشیده است. ما می‌رویم تا بیرق مقدس شیر و خورشید را در مرتفع‌ترین قله جبال سرحدی، که تاکنون خیانتگاه اشراز بوده، به اهتزاز درآورده روح نیاکان را از خود شادمان نمائیم.

نظامیان فداکار من! ما می‌رویم تا مامت‌های آهین را برگردن گردن‌کشان، یعنی همان یاغیانی که به دست دشمنان ما نهجیز شده زندگانی و هستی ساکنین ایلات را به نهب و تاراج می‌بردند، کوفته و گریبان ملتی را از جنگال ظلم و تعدی آنها نجات دهیم.

دلیران من! ما می‌رویم که به عالم ثابت نمائیم که ایران و ایرانی هنوز زنده و قادر به استقرار امنیت در مملکت خود بوده و از مریبان خارجی بی‌نیاز می‌باشند.

افراد رشید! نه تنها امروز چشمان یکت ایالت به سوی شما دوخته و پسران پدرمرده، مادران داغ‌دیده دست تضرع به سوی شما دراز نموده حفاظت جان و ناموس خود را از شما طلب نموده و انتقام خون جوانانشان را از ما می‌طلبند، بلکه امروز چشمان سی‌کرور نفوس ایران متوجه آهنگ قدم‌های شما می‌باشد. امروز عموم دول خارجه با چشم‌های باز عملیات شما را نگران و مختصر فتوری در قدم‌های شما رخ دهد، باعث خرسندی آنها خواهد گردید.

نظامیان فداکار! عملیات مشتع بگانه فائد و پیشوای بزرگ ما بزرگترین سرمشق دوره خدمتگزاری بوده و بایستی با ناسی به آن وجود مقدس از هیچگونه فداکاری خودداری ننموده و خود را لایق فرزندی چنین پدر عظیم‌الشانی بنمائیم.

اینک، با مراتب فوق رجا و اتق دارم که عموم صاحب‌منصبان و افراد با یکت حس فداکارانه برای جانفشانی در راه عظمت و وطن مقدس حاضر شده و افواجی که جدیداً برای قدم نهادن در میدان فداکاری ورود نموده و در معبت خود من به سوی لرستان عزیمت می‌نمایند، برای ربودن گوی سبقت از همگان خود لیاقت و کفایت و رشادت

خود را به منصهٔ بروز و ظهور خواهند رسانید.

مادهٔ ۲. ارکان حرب کَلّ قوا را به طریق ذیل تشکیل می‌دهم:

سر تیپ نمرهٔ ۲۰۰: محمدخان شاه‌بختی، رئیس تیپ پیادهٔ لشکر غرب، به معاونت فرماندهی قوا؛

نایب سرهنگ نمرهٔ ۳۰۰۲: محمدحسین میرزا جهانبانی، رئیس تنظیمات لشکر غرب، به ریاست ارکان حرب قوا؛

نایب سرهنگ نمرهٔ ۳۰۴۶: عباس‌قلی اسفندیاری، رئیس عملیات لشکر غرب، به ریاست عملیات قوا؛

نایب ۱ نمرهٔ ۳۰۲۷: میرزاحمدخان آذرهوش، منشی ۱ عملیات لشکر غرب، به ریاست استخبارات؛

نایب ۱ نمرهٔ ۳۰۱۶: صارم‌الملک صارم، رئیس شعبهٔ نقشه‌برداری لشکر غرب، رئیس شعبه نقشه‌برداری؛

نایب دوم نمرهٔ ۳۰۱۲: محمودخان کاوه، منشی ۱ دارالانشاء ارکان حرب لشکر، متصدی مرموزات؛

معین نایب ۱ نمرهٔ ۲: اسمعیل خان، عضو تنظیمات لشکر، متصدی ثبت و ضبط.

مادهٔ ۳. سرهنگ نمرهٔ ۹۰۰، عباس‌خان، فرماندهٔ فوج توپخانهٔ کوهستانی تیپ توپخانه، به فرماندهی کَلّ توپخانهٔ قوا منصوب و مأمور ارکان حرب قوا خواهد بود.

مادهٔ ۴. لازم است فرماندهان قسمت‌های مختلفه به اسرع وقت نواقصات سوق‌الجیشی خود را از هر حیث تکمیل نموده که در موقع حرکت اردو هیچ قسم مانع و محظوری نداشته باشند.

بروجرد. مورخهٔ هشتم برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوا: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمد حسین [جهانبانی]

[۴۳]

حکم عملیاتی فرماندهی قوای لرستان

نمره ۲

قوای لرستان مرکب است از افواج و قسمت‌های مختلفه ذیل:
 اردوی سیار تحت فرماندگی سرهنگ گبگوخان فرمانده فوج مظفر. و تشکیل
 می‌شود از:

آ. گردان اول فوج منصور؛

ب. بهادران ۴ فوج منصور؛

ت. گروهان ۴ مسلسل؛

ث. یک رسد پنجاه‌نیر؛

پ. یک دسته توپخانه کوهستانی. یک دسته توپخانه صحرائی از آتشبار اول.
 اردوی مختلط اعزامی از مرکز تیب پیاده نظام لشکر غرب. ساخلوی خرم‌آباد، تحت
 فرماندگی نایب سرهنگ حسین خان امیرعلایی فرمانده گردان اول فوج گارد سپه و
 تشکیل می‌شود از:

آ. گردان اول فوج گارد سپه؛

ب. بهادران دویم فوج مظفر؛

ت. گروهان اول مسلسل؛

ث. یک آتشبار کوهستانی.

ماده ۳. اردوی مختلط ساخلوی قلعه مظفر - البشتر - تحت فرماندگی

نایب محمودخان ندیمی فرمانده فوج توپخانه لشکر غرب، تشکیل می‌شود از:

آ. گردان دویم فوج منصور؛

ب. یک دسته سوار از بهادران سوم فوج مظفر؛

ت. یک دسته توپخانه کوهستانی از آتشبار اول.

از لشکر مرکز

ماده ۴. فوج آهن تحت ریاست سرهنگ علی محمدخان فرمانده فوج مزبور:

آ. دو گروهان پنجاه تیر؛

ب. یک گروهان مسلسل؛

ت. یک دسته توپخانه کوهستانی.

ماده ۵. فوج بهادر تحت ریاست نایب سرهنگ کریم آقا فرمانده فوج مزبور:

یک دسته توپخانه کوهستانی.

ماده ۶. فوج دفاع تحت ریاست سرهنگ رضاخان نوری فرمانده فوج مزبور.

ماده ۷. فوج مرگ تحت ریاست سرهنگ عبدالملی خان فرمانده فوج مزبور:

یک دسته پنجاه تیر سوار.

ماده ۸. یک عرادۀ توپ نه سانتی متری آخاسیوس نیز مأمور جزء خواهد بود.

ماده ۹. صاحب منصبان و قسمت های مختلفه ذیل در تاریخ های معینه وارد بروجرد

گردیدند:

آ. گردان دویم فوج بهادر تحت فرماندگی یاور محمدعلی خان بلوچ، ۲۸ ثور وارد و ۲۹

ثور به مأموریت رازان عزیمت نمود؛

ب. سرهنگ عباس خان فرمانده فوج توپخانه کوهستانی تیب توپخانه لشکر مرکز، ۳۰

ثور وارد؛

ت. نایب سرهنگ کریم آقارئیس نغلیه کل فشون و فرمانده فوج بهادر، ۳۱ ثور وارد؛

ث. گردان اول فوج مرگ، ۳ جوزا وارد؛

پ. اردوی سیار تحت فرماندگی سرهنگ گیگو خان، ۶ جوزا وارد و بوم ۹ برج جاری به

مأموریت سمت چالان جولان و رازان اعزام؛

ج. گردان اول فوج بهادر، ۵ جوزا وارد؛

ح. گردان سوم فوج بهادر، ۷ جوزا وارد؛

چ. اردوی بیشتر تحت فرماندگی نایب سرهنگ محمودخان ندیمی، در ۳ جوزا به قلعه

مظفر وارد شدند.

بروجرد. مورخه ۹ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوا: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۴۴]

حکم عملیاتی فرماندهی قوای لرستان و خوزستان

نمره ۳

احکام عملیاتی که از این تاریخ نشر می‌شود، حاوی مطالب مهمه سوق الجیشی و عملیاتی است که در منطقه جنگ بایستی اجرا شود و به طور عموم وظایف رؤسای افواج و قسمت‌های مختلطه را تعیین می‌نماید. لذا، برای حسن جریان امورات داخلی قسمت‌ها و سرعت عملیات جنگی رؤسا و فرماندهان کل و جزء، بدون استثنا، موظف خواهند بود تمام مواد احکامات را به موقع اجرا گذارده مفادی که مربوط به عملیات قسمت آنها است، در حکم عملیاتی جمعی خود ذکر و افراد را به فرا گرفتن مطالب آن ملزم نمایند. عموم فرماندهان کل و جزء موظفند علاوه بر احکام معمولی، یک نسخه هم حکم عملیات، به ترتیبی که در ماده فوق ذکر شده، صادر و منتشر نمایند.

غرض از مقاتله و مصادمه غلبه بر دشمن و نیل به این مقصود، نه تنها منحصر به ریختن خون و وارد کردن تلفات است، بلکه به انفاق آراء کل متخصمین فنون نظامی و واضمین قوانین جنگ و تعبیه الجیشی، غلبه بر دشمن عبارت از مجبور کردن او است به تسلیم و وصول به این مرام منوط خواهد بود از به کار بردن تدابیر و حیث نظامی و طرح نقشه‌های فریبنده برای اغفال و مرعوب نمودن دشمن که در نتیجه با تلفات خیلی جزئی محصور و اسیر گردند. بدیهی است از اسارت آنها نه تنها غلبه حاصل گردیده، بلکه از خسارات و

ضررهایی که به علت تلفات افراد و غیره وارد می‌گردد، جلوگیری خواهد شد. علی‌هذا، به عموم فرماندهان تذکر می‌دهم: حتی‌الامکان باید سعی باشند که مقصود فوق را انجام داده از دادن تلفات افراد نظام که مبالغی وجه و مدتی وقت صرف تربیت و تعلیم آنها شده جلوگیری و خساراتی که دولت از این راه متحمل شده، برای گرفتن عوض آنها تجدید نشود. به علاوه، تعداد رؤسای الوار متعبد و مخالف محدود و منحصر به چند نفر معین است. لهذا، تلفات کلیه الوار و سفک دماء عمومی نتیجه جز ضرر فاحش از حیث قلت نفوس به جامعه نخواهد داشت. ولی، در صورت اسارت ممکن است آنها را به دهات دوردست متفرق و بازوان قوی آنها را به کمک طبقه زارعین واداشته، ضمناً هم به مرور ایام به واسطه معاشرت با رعایا از خط توحش و شرارت خارج گردند.

فرماندهان قسمت‌ها تابعین خود را به حفظ اطفال صغیر و پیران سالخورده و نوامیس الوار ملزم و اکیداً غدغن نمایند که به هیچ وجه از طرف احدی از نظامیان نیابستی نسبت به آنان تعدی و تعرضی وارد شود، بلکه بالعکس در مواقع لزوم بایستی کمال مساعدت در آسایش آنها بنمایند.

و دیگر طبقه سلوک و رفتار با زارعین و دهاقین است و فرماندهان باید کاملاً مواظب افراد خود بوده و نگذارند کوچکترین زحمتی از طرف نظامیان نسبت به آنها وارد شود. و مخصوصاً به افراد گوشزد نمایند که در موقع عبور از دهات و قراة رفتار آنها باید طوری جلوه گر شود که دهاقین و زراعین با آغوش باز و محبتی برادرانه آنها را استقبال و با بدرقه نمایند. چنانچه برخلاف این ماده حکم رفتاری از نظامیان مشاهده شود، مرتکب جداً تعقیب و کمترین مجازات او اعدام خواهد بود؛ رؤسا و فرماندهان آنها هم قویاً مسئول خواهند بود.

بروجرد. مورخه ۹ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوا: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۴۵]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۴

ماده ۱. در این موقع که به تفضلات الهی و توجهات مخصوصه بندگان حضرت اشرف اعظم وزیر جنگ و فرمانده کل قوا، دامت عظمت، تشکیلات قشون از هر حیث مرتب و باکمال سرعت رو به تکامل و به وسیله آدات و ادوات حربیه جدیدالاختراع، از قبیل طیاره و تانک و اتومبیل های زره پوش و غیره، که فراهم فرموده اند نیل به مقصود و در آغوش کشیدن شاهد فتح آسان گردیده و لذا فرماندهان و رؤسای قسمت های مختلفه اردو بایستی تمام عملیات جنگی را به طرز جدید بر طبق نظام نامه خدمات صحرائی قرار داده که در ضمن تدمیر و تشکیل الوار، مشق هایی که افراد در سربازخانه فرا گرفته اند نیز عملی شود. علی هذا، لازم است موارد ذیل را با نهایت دقت به موقع اجرا گذارند:

اکتشافات و راپورت

ماده ۲. در میدان مبارزه عموم رؤسای قسمت ها از جزء و کل ممکن است هر لحظه به موانع و مسائلی بر بخورند که برای رفع و حل آن محتاج به تحصیل اطلاعات از ناحیه خصم باشند. لذا، برای سرعت جریان امور جنگی لازم است که رؤسای قسمت های مختلفه همروزه با نهایت جدیت، به وسائل مقتضیه، توسط سواره نظام و پیاده با اشخاص محلی و جاسوسین اطلاعات و اقیه راجع به موقعیت الوار را کشف و کتباً به ارکان حرب قوا راپورت دهند تا دستورات لازمه برای حفظ قوا از مخاطرات و نبل به مقصود صادر گردد. کلیه قسمت های مأمور مکلفند راپورت عملیات و مشاهدات خود را در میدان محاربه همروزه مرتباً در ساعت هشت صبح به ارکان حرب قوا ارسال و وقایع مهمه را هم علی الفور در هر ساعت اطلاع دهند.

طریقه ارسال راپورت با تفکیک از یکدیگر

آ. در اولین قسمت راپورت، به طور صریح محل توقف یا خط سیر و تعداد تقریبی الوار مسلح را ذکر نموده، تصادف و مدّت مصادمه و تلفات را نیز تعیین نمایند.

ب. در قسمت دویم راپورت، نتیجه مصادمه، وضعیت قوای خود، اشغال مواقع مقرر، انجام تکلیف و تغییراتی که در مدّت مأموریت رخ داده، با مواقعی که برای نیل به مقصود در پیش است کاملاً شرح دهند.

ت. کلیّۀ راپورت‌ها باید واضح و خوانا، حتی الامکان با مرکب یا مداد چایی نوشته شده باشند با ذکر تاریخ روز و تعیین ساعت راپورت دهند. باید ذیل ورقه را هم امضاء نماید هم اسم خود را خوانا بنویسد.

حفظ ارتباط

ماده ۳. نظر به اینکه حفظ ارتباط از حیث اهمیت در درجه اول است، رؤسای قسمت‌ها بایستی دستجات بزرگ و کوچکی را که در قسمت عمده مجزا نموده به مأموریت‌های دور یا نزدیک می‌فرستند، موظف نمایند ارتباط دائمی خود را با رئیس مستقیم و یا قسمت‌های همجوار در تمام مدت مأموریت برقرار و محفوظ داشته، رؤسا را به وسیله راپورت‌ها [ای] جامع‌الاطراف از موقعیت دشمن و عملیات پیش آمدهای یومیه مستحضر نمایند و بدانند که جزئی غفلت تولید اشکالات بزرگی را خواهد نمود و مرتکب مورد مؤاخذه شدید واقع خواهد گردید.

محافظت اردو در حرکت و سکون

ماده ۴. به رؤسای افواج و قسمت‌های مختلّفه مخصوصاً غدغن می‌نمایم که به صاحب‌منصبان خود اهمیت خدمات مستحفظی را در هنگام اردو کشی و در تمام مدت عملیات جنگی خاطر نشان نموده و برای حفظ قوای عمده و ستون‌هایی که تشکیل قورخانه و بنه اردو را می‌دهند از آتش دشمن، دستورات جامع در هر موقع بدهند. نظر به سرعت حرکت الوار به واسطه بصیرت و آشنایی کامل آنها به وضعیت جغرافیایی محل و بودن موانع مهمه ارضی در محیط صعب‌العبوری که در پیش داریم، باید عموم صاحب‌منصبان به خاطر خویش بسپارند که به محض خارج شدن از شهر بروجرد به

منطقه آتش وارد گردیده و برای حفظ نفرات تحت فرماندهی خود احتیاطات لازمه را از هر حیث بدهند.

بروجرد. مورخه ۱۱ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوا: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمد حسین [جهانبانی]

[۴۶]

حکم عملیاتی فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۵

روز یکشنبه ۱۲ برج جوزا، در ساعت پنج بعد از نصف شب، بقیه قوای در تحت فرماندهی نایب سرهنگ کریم آقا، فرمانده فوج بهادر، به سمت جالان چولان حرکت و تقسیمات آن را به طریق ذیل مقرر می‌دارم:

پیاده؛

توپخانه؛

سوار پنجاه تیر؛

قورخانه؛

بنه.

مسئولیت مستحفظی قوای فوق با گروهان اول پیاده نظام از گردان اول فوج بهادر و بهادران اول از گردان اول فوج مرگ به عهده نایب اول جلال الدین میرزا محول، و لازم است وضعیت جنگی و موقعیت جغرافیایی سیلاخور سفلی را با نهایت دقت سنجیده و موارد ذیل را به موقع اجرا گذارد:

آ. تعیین قسمت‌های مختلفه پیش فراول، طلیمه و حائل سوار، سرپیش فراولی، قسمت

عمده پیش‌قراولی؛

فاصله مابین قسمت‌های فوق و فاصله پیش‌قراول با ستون عمده، برقرار داشتن ارتباط دائمی مابین قسمت‌های فوق‌الذکر و ستون عمده؛

ب. حفظ جناح راست به وسیله بند اول مرکب از سوار و پیاده؛

ت. دستورات کافیه در مواقع لزوم برای محافظت توپخانه و جناح چپ و قسمت عقب قوا.

ماده ۳. توقفگاه اردو در چالان‌چولان خواهد بود.

ماده ۴. فرمانده اردو موظف است قبل از رسیدن اردو به توقفگاه، از هر قسمتی یک نفر وکیل به سمت نمایندگی از طرف رؤسای قسمت‌های مختلفه برای تهیه و تعیین محل اطراف قسمت‌ها به مسئولیت یک نفر صاحب‌منصب به توقفگاه اعزام داشته، محل هر قسمتی را با منازل جهت صاحب‌منصبان ارشد تعیین و تحویل نماینده آن قسمت بدهند که در موقع ورود اردو هر قسمتی بدون فوت وقت به استراحتگاه خود وارد گردند؛ و همچنین برای صاحب‌منصبان و اجزای ارکان حرب قوا تهیه منزل نمایند.

ماده ۵. فرمانده اردو تعلیمات لازمه برای خدمات مستحفظی اردو در هنگام توقف داده و استراحت افراد را به وسیله پست‌ها و گشتی‌های دائمی تأمین خواهد نمود. بروجرد. مورخه ۱۱ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوا: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمد حسین [جهانبانی]

[۴۷]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۶

ماده ۱. اردوی سیار روز ۱۲ برج جاری، ساعت ۵ صبح، از رنگرزان به سمت زاغه حرکت و ساعت ۸ در سایه خدمت و فعالیت افراد رشید آن اردو به اولین حمله دشمن را مغلوب و مواقع مهمه آنها را اشغال نموده. این موفقیت را به صاحب منصبان و افراد رشید آن اردو خصوصاً، و صاحب منصبان و افراد کلیه قوا عموماً، تبریک گفته، رجاء و اتق آنکه: با جدیت و فعالیت خستگی ناپذیری که باید جلی هر سربازی باشد، بنام نقاطی را که صاحب منصبان و افراد نالاین در نتیجه غفلت و لاقیدی به رایگان از دست داده اند به تصرف در آورند که صفحه لرستان از لوٹ و جود اشرار به کلی پاک و تصفیه شود.

ماده ۲. رضایت خود را از صاحب منصبان و افراد گردان ۲ فوج بهادر که در مصادمات با الوار نهایت درجه رشادت را به ظهور رسانده اند عموماً، و از افراد ذیل از همان گردان که شجاعت فوق العاده بروز داده که در نتیجه گردنه رازان را از تصرف قوای دشمن خارج و متصرف شده اند خصوصاً، اظهار می دارم و در پاداش این خدمت هر کدام را یک درجه فوق درجه فعلی که دارند مفتخر داشته به رئیس فوج مزبور اجازه می دهم ترفیعات را به آنها ابلاغ و در حکم فوجی درج نماید:

محمد باقر، ولد محسن، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر؛ شفیع، ولد حیدر علی، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر؛ بدالله، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر؛ میرزا قلی، ولد میرزا رضا، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر؛ [...]. ولد اسحق، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر؛ ماشاء الله، ولد محمد، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر؛ امامعلی، ولد محمد، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر؛ عیسی، ولد حیدر، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر؛ حسین، ولد

عابدین، از قسمت گردان ۲ فوج بهادر.

ماده ۳. از تاریخ ۱۲ جاری نایب سرهنگ محمد حسین میرزا جهانبانی رئیس ارکان حرب قوا ۱۵ روز مرخصی خواهد داشت و در غیاب مشارالیه نایب سرهنگ عباس قلی خان اسفندیاری در ضمن شغل خود متصدی ارکان حرب قوا نیز خواهد گردید.

ماده ۴. نایب ۱ قاسم خان پسیان ۱۱ جاری وارد و از همان تاریخ جزء مأمورین اردو به سمت مدیری مرموزات برقرار خواهد بود.

ماده ۵. توقفگاه اردو روز ۱۳ جاری در رنگرزان خواهد بود. کلیه فرماندهان عده جمعی خود را در ساعت ۳ بعد از نصف شب مرتباً حاضر نموده که ساعت ۴ حرکت نمایند. در موقع حرکت و بین راه باید مواظبت کامل از انتظامات قسمت های خود داشته که از ترتیب و تنظیم خارج نشوند. اگر دیده شود قسمتی به طور غیر منظم در حرکت است، فرمانده این قسمت قویاً مسئول خواهد بود و فرمانده اردو مأمور اجرای این حکم است.

ماده ۶. نظر به اینکه الوار تاب مقاومت در جلوی حملات دلیرانه افراد نخواهند داشت، ممکن است به سمت الشتر فراری و متواری گردند. [لهذا، به] اردوی ساخلوی قلعه مظفر امر می‌دهم در دستگیری و سد راه عبور آنها مراقبت و مواظبت کامل نماید.

ماده ۷. به طوری که در حکم نمره ۵ تذکر داده‌ام، فرمانده اردو راجع به قسمت مستحفظی از امروز تا ورود به خرم آباد مرتباً دستورات لازمه در خصوص عوض کردن قسمت های مستحفظی و سایر ترتیبات آنها خواهد داد.

چالان جولان. تاریخ ۱۲ جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرمودند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوای [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۴۸]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷

ماده ۱. از عملیات صاحب‌منصبان و افراد رشیدی که با فداکاری قابل تقدیری و وظایف سربازی خود را انجام داده‌اند، خوشحالی و شرف فوق‌العاده در خود احساس، ثبات قدم و استقامتی که صاحب‌منصبان و افراد رشید در مقابل اشرار به خرج داده و در نتیجه افتخارات تاریخی و شرافت ابدی برای کلبه قشون و لشکر غرب، خصوصاً قوای ساخلوی این جبهه، ایجاد نموده‌اند، مرا مطمئن می‌نمایند که خون مقدس سربازی در تمام عروق و شریان آنها جاری و انتظار دارم با جدیت و فعالیت خستگی‌ناپذیری با ایشار همین خون‌های پاک در آتیه نزدیکی عظمت و اقتدار مملکت باستانی را اعاده و موقعیت قشون را مستحکم نمائیم و صفحات تاریخ با خطوط برجسته و روشنی که سرلوحه آن به نام نامی بندگان حضرت اشرف اعظم رئیس الوزراء و فرمانده کل قوا، دامت عظمت، یگانه ناجی ملت و استقلال دهنده مملکت مزین باشد با شعله تمام در انتظار نظامیان جلوه گر می‌شود.

ماده ۲. رضایت کامل خود را از باور ابراهیم خان ضرابی، فرمانده قوای ساخلوی رنگرزان، و صاحب‌منصبان ذیل و همچنین از افراد رشید از قسمت فوج گارد سپه، فوج مظفر، فوج آهنین، فوج دفاع که در مصادمه با الوار رشادت و لیافت خود را به منصفه بروز و ظهور رسانیداند اظهار داشته و به آنها اطمینان می‌دهم که عن‌قرب به پاداش خدمات خود نایل خواهند گردید:

سلطان رحمت‌خان فرمانده گروهان ۷ فوج گارد سپه؛ نایب اول محمدعلی‌خان فرمانده گروهان ۶ فوج آهنین؛ سلطان حسام‌الدین فرمانده گروهان ۱ مسلسل فوج گارد سپه؛ نایب اول علی‌خان فرمانده گردان ۵ فوج آهنین؛ نایب سوم غلامعلی‌خان فرمانده

دسته آتشبار دوم گارد سپه؛ نایب ۳ رضاخان فرمانده، دسته پنجاه تیر فوج آهنین؛ نایب دوم سید باقرخان دکتر طبیب فوج مظفر؛ سلطان محمدعلی خان فرمانده بهادران ۳ فوج دفاع؛ نایب ۲ حسن خان فرمانده دسته ۴ فوج دفاع.

ماده ۳. رضایت خود را از افراد ذیل از قوای ساخلوی رنگرزان که در ضمن مصادمه با الوار در نتیجه نهور و شجاعت مجروح و تحت معالجه هستند ابراز، و به مباشرت ارکان حرب قوا امر می‌دهم مبلغ هفت لیره به رسم انعام به آنها پیردازند. به رؤسای مربوطه آنها هم اجازه می‌دهم در ضمن تقاضای مرخصی پیشنهاد امتیاز نظامی برای آنها بنمایند:

خداداد، ولدینگ میرزا، از قسمت گروهان ۲ فوج گارد سپه، ۲ لیره؛ شکوه، ولد رضاقلی، از قسمت بهادران ۴ فوج دفاع، ۱ لیره؛ قاسم علی، ولد سیف‌الله، از قسمت گروهان مسلسل فوج گارد سپه، ۲ لیره؛ عیسی، ولد اسمعیل، از قسمت بهادران ۴ فوج دفاع، ۱ لیره؛ محبعلی، ولد میرزا، از قسمت گروهان ۵ آهنین، ۱ لیره.

ماده ۴. اردو روز ۱۴ برج جاری، ساعت ۵ صبح، از رنگرزان حرکت [و] به طرف تنگ زاهدشیر رهپار و توقفگاه همان نقطه خواهد بود.

رنگرزان. ۱۳ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۴۹]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۸

ماده ۱. بر طبق راپورت واصله از اردوی سیار، مواقع مهمه آستان به تصرف اردو است. امر می‌دهم مواقع متصرفه را مستحکم نموده منتظر ورود من با بقیه اردو باشد. این موفقیت‌های پی‌درپی را به عموم صاحب‌منصبان و افراد آن اردو تبریک گفته، ضمناً هم

رضایت خود را از حسن خدمات صاحب‌منصبان و افراد رشید آن اردو اظهار می‌نمایم.
ماده ۲. طیاره جنگی نمره ۲۱۱۹ و طیاره جنگی موسوم به، سیم‌غ، که ازلی در تاریخ ۱۱ و دومی ۱۳ جاری به بروجرد فرود آمده‌اند، هر دو دستگاه برای شرکت در عملیات جنگی مأمور اردوی لرستان و مستقیماً تحت فرماندگی خود من خواهد بود.

ماده ۳. نظر به تصادف با قوای الوار، اردو شب را در نجره متوقف و خدمات مستحفظی را به عهده فرمانده فوج بهادر محول و امر می‌دهم قسمت‌های مکفی سوار، پیاده، مسلسل پنجاه‌تیر برای اشغال مواقع مهمه اطراف توفنگاه - جناح راست کوه نمک و جناح چپ کوه الجز، عقب اردو، دره دراز جبهه مقابل برج نمره ۱۲ و تپه‌های اطراف - اعزام و به فوریت سنگرهای محکم برای قسمت‌های قوای مستحفظی ساخته شود. به رئیس توپخانه امر می‌دهم توپخانه کوهستانی و صحرائی را به حالت جنگی درآورده مشغول بمباردمان مواقع الوار گردد.

ماده ۴. به موجب راپورتی که ساعت ۸ از فرمانده قوای مستحفظی و رئیس اردوی ستار واصل است، قوای الوار در نتیجه مصادمه با افراد و در تحت تأثیر آتش توپخانه و مسلسل، با دادن تلفات سنگین متلاشی و مواقع خود را به کلی تخلیه و متواری شده‌اند. لذا، به رئیس قوای ستار امر شد قوای خود را از برج نمره ۱۰ و تپه‌های اطراف جمع‌آوری نموده برای اشغال قلاع و بروج تنگ زاهدشیر و حفظ مواقع آن و جلوگیری از حمله ناگهانی الوار عزیمت نموده. با صدور حکم ثانوی مواقع مهمه قلاع و بروج متصرفه را با گذاشتن ساخلوهای مکفی مستحکم نماید.

ماده ۵. ساعت ۸ صبح ۱۵ جاری اردو به طرف تنگ زاهد شیر عزیمت خواهد نمود. وظایف مستحفظی به ترتیبی است که در احکام سابق تذکر داده‌ام.

ماده ۶. تصمیم ماده ۶ حکم نمره ۲. یک بهادران اسکورت فوج دفاع لشکر مرکز نیز مأمور قوای لرستان خواهد بود. ایضاً تصمیم ماده ۶ حکم نمره ۲، یک گروهان مهندس فوج آهن لشکر مرکز نیز مأمور قوای لرستان خواهد بود.

نجره. مورخه ۱۴ برج جوزای ۱۳۰۳. امیر لشکر غرب: احمد. اصل را امضاء

نموده‌اند.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۵۰]

مورخه ۱۶ جوزای ۱۳۰۳ حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱۰

ماده ۱. با یک قلب پراشتیافی که در رسیدن به نظامیان فداکارم داشته و با شنازدگی هرچه نامتر میل داشتم بدون فوت وقت جبهه‌های باز آنها را، که در سایه فداکاری و استقامت خود قدرت و عظمت قشون و نام مقدس سربازی را به کلیه ساکنین محیط لرستان متوجه و اعلان نموده‌اند، نماشا نموده و آن ساعت ملاقاتشان را از بهترین دوره حیاتیه محسوب و در لوحه خاطراتم با قلم طلائی ثبت و ضبط نمایم، شکر می‌کنم. خدای را که مرا به تنها آمال خود موفق و با هم آغوش نمودن شاهد فتح و ظفر همان سربازان فداکار را که کلمه قربانی به وطن با خون سیروس و خط برجسته در پیشانی آنها با قلم درشت ثبت شده و شهادت و عظمت سربازی از برق سرنیزه‌شان تجلی می‌نماید مواجه نموده و با ملاقاتشان مسرورم داشته است. حق دارم این بذل الطاف ایزدی را به خود تبریک گفته و مرا که در نیل به مقصودم مسعود و مسرورم فرموده است، مباحات نمایم.

۲. از صاحب‌منصبان و نضرات رشید اردو که در مدت این مصادمات با الوار شرکت داشته و با ابراز شجاعت نگذاشته‌اند لطمه به شوکت و حشمت سربازی وارد، بلکه در اثر یک استقامت و رشادت‌های محیرالعقول ارکان وجود دشمن را متزلزل [و] با گرفتن تلفات سنگین معنی انتقام و عظمت سلحشوری [را] به آنها تعلیم و تثبیت داشته‌اند، با ابراز رضایت قلبی خودم به آنها وعده می‌دهم که این جانفشانی و فداکاری‌های آنها را

بی نتیجه نگذاشته در آتیه نزدیکی به بهترین امتیازات نایل و مفتخرشان [خواهم] داشت؛ و بالعکس پاره‌ای صاحب‌منصبان نالایق و نفرات پست را که در اثر عملیات و حرکات خودشان نام با شرافت سربازی را لکه‌دار نموده و شئون با افتخار برادران خود را زیر پا گرفته و لطمه به حیثیات اندوخته آنها که تاکنون با دادن هزاران قربانی خریداری شده وارد آورده‌اند، تنقید و سرزنش نموده و به سایر نظامیان رشید فداکار نوید می‌دهم به نام انتقام و اعاده حیثیات آنها، این قبیل صاحب‌منصبان و نفرات فاسدالاخلاق را که روح شهدای نظام به حیات بیشرفانه آنها لعنت می‌خواند، با دادن شدیدترین مجازات‌ها و سیاست‌های فراموش نشدنی از میان خود طرد و بلکه حاضر خواهم شد در اثر این حق‌شکنی و لاقیدی آنها را به موحش‌ترین سیاستگاه‌های دنیا سوق و به حیات تنگ آور آنها خانمه دهم.

۳. نظر به زحمتی که در این مدت متوجه افراد اردوی خرم آباد گردیده و لازم است چند روزی رفع خستگی نموده و نظافت نمایند، لهذا امر می‌دهم فرمانده فوج بهادر هرچه زودتر استحکامات و مواقعی را که نظامیان در آنها پست دارند با کلیه مستحفظی شهر تحویل گرفته و دستورات لازمه به صاحب‌منصبان در حفظ و حفاظت مواقع خود [و] حسن جریان در انجام وظایف مرجوعه به آنها بدهد.

۴. لازم است فرمانده فوج آهن اطلاعات کافی از وضع جغرافیایی شهر خرم آباد و استحکاماتی که در دست نظامیان است قبلاً به فرمانده فوج بهادر داده و او را کاملاً از وضعیات مسبق نماید. و همچنین به صاحب‌منصبان ابواب جمعی خود غدغن نماید مواقع خود را که تسلیم صاحب‌منصبان و نفرات فوج بهادر می‌نماید، با دادن سابقه از اطلاعات این مدت خودشان آنها را کاملاً به وضعیات اراضی و موقعیت خود آشنا نماید.

۵. اطلاعاتی که از [...] رسیده است، حاکی است [که الوار] از ورود نظامیان رشید فوق‌العاده مرعوب گردیده احشام و عیالات خود را با عجله حرکت داده چهار فرسخ عقب نشسته‌اند.

۶. یک عده هشتصد نفری از سوار و پیاده از خط شاهنشاه عبور نموده، در ساعت ۵ صبح ۱۶ جوزا به استحکامات اردوی سیار و مواقع آنها که در تنگ زاهدشیر است مرض نموده، پس از سه ساعت مصادمه سخت، با دادن تلفات سنگین طرد و قوای خود را به طور منهزمانه عقب کشیده‌اند.

۷. پس از شکست فاحشی که نصب دشمن [گشته]، متعاقب آن هر قدر چادر که در شاهنشاه داشته و سکنای نموده بوده‌اند بار نموده، چهار فرسخ عقب رفته‌اند. در جلگه پشت قلعه ماسور و دامنه کوه شاهنشاه قوای دشمن مشاهده نمی‌شود.

۸. امر می‌دهم سرهنگ عباس خان فرمانده توپخانه توپ‌هایی را که در قلعه سپه است عوض نموده، به فوریت توپ‌هایی که جدید به اردو وارد شده است به قلعه سپه مأمور نماید.

خرم آباد. مورخه ۱۶ برج جوزای [۱۳۰۳]. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب کل قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۵۱]

مورخه ۱۷ جوزای [۱۳۰۳] حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱۱

ماده ۱. حکم می‌دهم سرنیب محمدخان، رئیس تیپ پیاده، با سه بهادران سوار و دو دستگاه مسلسل در ساعت ۶ صبح ۱۷ جوزا به قلعه ماسور حرکت نموده، پس از بازدید قلعه و اکتشافات از حال دشمن در جلگه و دامنه کوه شاهنشاه مراجعت نموده مشاهدات خود را راپورت دهد که دستورات لازمه صادر شود.

۲. لازم است فرمانده فوج دفاع همه روزه یک نفر صاحب منصب با پاتزده سوار

تعیین نماید که اول غروب به دفتر ارکان حرب قوا آمده مراسلات اداری را تحویل گرفته، در ساعت پنج بعد از نصف شب از شهر حرکت نموده به تنگ زاهدشیر نزد فرمانده اردوی سیار برده تحویل نماید. و مشارالیه نیز موظف است به اسرع وقت به وسیله سوار مراسلات را به مقصد برساند.

۳. امر می‌دهم نایب سرهنگ محمودخان، حکومت نظامی شهر، در تاریخ بیستم جوزا محکمه‌ای در تحت ریاست خود و عضویت صاحب‌منصبان ذیل: یاور اسدالله‌خان فرمانده گردان فوج آهن و سلطان مصطفی‌خان آجودان فوج آهن، نایب دوم مهدی‌خان آجودان فوج دفاع، تشکیل داده صاحب‌منصبانی را که در مصادمات با الوار خود را به عدم لیاقت معرفی نموده و پاره‌ای خطاهای نظامی فعلاً نسبت به آنها تصور می‌رود محاکمه نموده، نتیجه را با رأی محکمه راپورت نماید که احکامات لازمه درباره آنها صادر شود.

خرم‌آباد. مورخه ۱۷ جوزا [ای] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۵۲]

مورخه ۱۸ جوزا [ای] ۱۳۰۳ حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱۲

ماده ۱. لازم است من بعد فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو، صاحب‌منصبان و نفرات ابواب جمعی خود را که مأمور خدمتی نیستند هم‌روزه جهت افشام حاضر نمایند.

ماده ۲. حکم می‌دهم فردا، که ۱۹ جوزا است، چهار بعد از نصف شب به فوریت

یک گروهان پیاده از فوج آهن و دو پنجاه تیر و ۱۷ نفر سوار در تحت ریاست نایب سرهنگ ولی آقاخان، فرمانده گردان اول فوج دفاع، به قلعه ماسور رفته ساخلوی آنجا را عهده دار باشند. فرماندهی ساخلو [ی] قلعه مزبور با نایب سرهنگ مشارالیه خواهد بود. لازم است همروزه مشاهدات و اطلاعات خود را از دشمن راپورت داده و مفاد حکم نمره ۴ مورخه ۱۱ جاری را کاملاً مورد دقت قرار دهند.

ماده ۳. از این تاریخ نایب اول صارم الملک را به ریاست ساختمان اردو تعیین و حکم می دهم متصدی ساختمان سابق سلطان محمدرضاخان، فرمانده گروهان مهندسی، کلیه لوازمات ساختمانی را تحویل نایب اول مزبور نموده با دادن اطلاعات لازمه و سابقه های خود در سرعت جریان کار با مشارالیه مساعدت نماید.

ماده ۴. حکم می دهم نایب اول صارم الملک مشغول تعمیرات خرابی های قلعه تنگ زاهدشیر و قلعه ماسور و بروج بین راه خرم آباد و تنگ زاهدشیر گردیده، هرچه زودتر خرابی آنها را مرمت نموده نتیجه را راپورت دهند.

ماده ۵. لازم است یک عده از نفرات فوج گارد سپه را با یک نفر صاحب منصب مأمور نموده به بروج در بین راه تنگ زاهد شیر اعزام دارند که پست های ارتباطی را برقرار و بروج مزبور را از نفرات اردوی سیار، که فعلاً مأمور حفاظت آنها می باشند، تحویل بگیرند.

ماده ۶. فرماندهان افواجی که مسئولیت مستحفظی شهر و استحکامات اطراف را در عهده می گیرند، لازم است دستورات ذیل را در نظر گرفته: اولاً، ریاست مستحفظی کلیه قسمت های شهر را به یک نفر فرمانده گردان واگذار نموده، محل توقف فرمانده گردان مزبور را از ساعتی که خدمات و مسئولیت فرماندهی مستحفظی را عهده می گیرد، در قلعه سپه قرار داده و ریاست قلعه را ناخاتمه مأموریتش به همان فرمانده گردان واگذار و یک نفر صاحب منصب کشیک نیز به معیت مشارالیه تعیین نمایند. و ثانیاً، قسمت هایی که مأمور مستحفظی صحرائی می شوند، باید در تحت فرماندهی یک نفر فرمانده گردان قرار داده و دستوراتی که در تحت مواد ذیل داده می شود، به آنها خاطر نشان نموده

غدغن دارند در اجرای آن جدیت وافی به خرج دهند:

۱. چنانچه در بین نظامیان مأمورین خارج با دشمن تصادماتی رخ بدهد و یا مشاهداتی از عملیات و تعرض دشمن نسبت به خودشان نموده و احتمال مصادمه بدهند، لازم است به فوریت به وسیله فرمانده فوج خود به ارکان حرب قوا اطلاع دهند و چنانچه با قوای دشمن مشغول مصادمه شده و شروع به عملیات نمایند، باید در مقابل دشمن پافشاری نموده و منتظر جواب را پورت خود باشند. البته در صورت ایجاب عدة استمدادی جهت آنها فرستاده خواهد شد و اگر قوای دشمن چندین برابر آنها باشد، نیاستی تزلزل و خیال به خودشان راه بدهند؛ بایستی در کمال نهور و شهامت حملات آنها را دفع و عملیاتشان را عقیم بگذارند.

ب. چنانچه مشاهده شود که یکی از صاحب‌منصبان و یا نفرات در مقابل دشمن بدون گرفتن حکم مافوق مواقع و استحکامات خود را تخلیه و به تصرف دشمن بدهند، به موجب این حکم وعده می‌دهم این قبیل اشخاص را بدون محاکمه حکم اعدامشان را صادر خواهم نمود.

ت. چنانچه از صاحب‌منصب و یا نفرات مستحفظی شنیده یا دیده شود در موقعی که به ادای وظیفه و انجام خدمتی مأمور و محکوم می‌باشند از خدمت و وظایف مودوعه خودشان غفلت ورزیده از محل خود خارج و یا عدم مراقبت را در انجام وظیفه نشان داده از قبیل خواب و غیره خود را مشغول سازند، بدون قبول هیچ‌گونه عذر تسلیم محکمه صحرائی خواهم نمود.

ث. لازم است فرماندهان افواج در مواقع آزادی و راحتی به کلیه نفرات و صاحب‌منصبان مفاد دستورات و مواد حکم مرا فهمانده و آنها را کاملاً به وظایف خودشان آشنا نمایند. مخصوصاً فرماندهان گردان‌ها را به مرتب نمودن وضعیات داخلی نظامیان و حفظ حفاظت استحکامات متوجه نموده و دستورات کافی داده و مسئولیتی را که عهده‌دار می‌باشند، به آنها خاطر نشان نمایند.

ج. غدغن می‌نمایم فرمانده مسئول مستحفظی از عبور و مرور اشخاص خارج و

همچنین نظامیان که خدمات مستحفظی را عهده‌دار نیستند مانع شده و نگذارند که جلو [ی] دیده‌بان و افرادی که دارای فراولی و وظایف مهم می‌باشند رفته و آنها را از انجام خدمات خود بازداشته، با صحبت و غیره خیالاتشان را پریشان کرده و آنها را از انجام وظیفه مانع گردند.

سکوت در کلیه فرونت حکم فرما است، تصادماتی با دشمن رخ نداده است. خرم آباد، مورخه ۱۸ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۵۳]

نمره ۱۰۴۵، ۱۵ جوزا ۱۳۰۳ [شیر ایستاده، حورشید، ششیره، ناج]

نمره کتاب ۸۴۰ اداره تلگرافی دولت علیه ایران سنه ۱۳۰۳

از: جنگ	نمره فیض	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
۴: بروجرد	نمره تلگراف				۱۹ جوزا	ح

امیر لشکر غرب! از مفاد راپرت تلگرافی نمره ۱۰۴۵ راجع به مظفریت قشون در تنگ زاهدشیر مستحضر و مشعوف شدم. با ابراز مراتب قدردانی و ضایت خاطر خود از جدیت کامل و فداکاری شخص شما، مخصوصاً امر می‌دهم که خرسندی خاطر و رضایت مرا به عموم صاحب‌منصبان و افراد رشیدم ابلاغ و خدمات صادقانه و جانفشانی فرد فرد آنها را تقدیر نمائید. نمره ۹۹۴. وزیر جنگ و فرمانده کل قوا: رضا. [مهر بیضی به سجع:] بروجرد، اخبار تلگراف.

[۵۴]

مورخه ۱۹ جوزای ۱۳۰۳ حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱۳

امر می‌دهم کلیه صاحب‌منصبان و نفرات فوج آهن و فوج دفاع و قسمت اعزامی از تیپ پیاده لشکر غرب و توپخانه [را] سر ساعت ۷ صبح ۱۹ جوزا در گلستان جهت ابلاغ ترفیعات حاضر نمایند. در ساعت ۷ و نیم خود این جانب نیز در محل حاضر خواهم بود. امروز که ترفیعات و امتیازات صاحب‌منصبان و نفرات رشید اردوی فاتح را که در نتیجه یک سلسله فداکاری و شهامت نایل شده و احراز مقامات ارجمندی را نموده تبلیغ می‌کردم، در خود یک شعف نامحدودی را حس نموده و به خود حق می‌دهم همین روز را از مسعودترین ایام حیاتیه خود محسوب و ساعات آن را که با یک خوشی و مسرت برگزار شده است فراموش نکرده، و دقایقی را که آن به آن با یک حمایی فرح و سعادت از عمرم گذرانده‌ام، عزیز و پر قیمت شمارم.

صاحب‌منصبان فداکار و نظامیان رشیدم! بی‌نهایت مفتخر و مسعودم از اینکه از طرف بندگان حضرت اشرف اعظم رئیس الوزرا و فرمانده کل قوا، دامت عظمته، که یگانه ناجی این مملکت و حتی‌کننده روح نظام است، یک هدایا و امتیازات پر قیمت نظامی را حامل بودم که سربازان فداکارش در اثر نشان دادن رشادت و شجاعت‌های قابل تقدیر در میدان جانبازی گوی فاتحیت و افتخارات را از سایر برادران خود ربوده و مطمح نظر و مورد مراحم آن یگانه سردار فاضل مقتدر گردیده و به این پایه افتخارات نایل و موفق گشته‌اند. اولادان رشیدم! باید به خود بالیده و افتخار نمایم که امروزه در تحت سرپرستی و در پرتو قدرت و عظمت شخصی قرار گرفته‌ایم که ایران و ایرانی به وجودش افتخار نموده و اولین سردار با شهامتی است که این مملکت را از گرداب فلاکت و بدبختی نجات داده و با اینکه پنجه‌های قوی دیپلوماسی اجانب جراحات‌های التیام ناپذیر بر پیکر نحیف مادر

عزیز وطن وارد آورده بود، با یک قدرت و توانایی محیرالعقول دست علیل او را گرفته از خاک مذلت و خواری بلند و با صدای رسای سربازی، که تمام گوش سگان عالم را پر و آنها را به طرف خود متوجه ساخت، ندا داده و ثابت نموده که هنوز مهد زردشت از پروانیدن جوانان غیور خالی نگشته و دایهٔ مهربان وطن از تربیت اولادهای فداکارش خسته نگردیده است و شرعاً کشتی شکستهٔ مملکت را به دست توانایی و قدرت خود به فیض و به ساحل نجات رسانیده و با برق شمشیر جهانگیرش شرافت و قدرت از دست رفتهٔ مملکت باستانی را اعاده داده، حشمت و شوکت سربازی را در سراسر این مملکت جلوه گر ساخته و ما را به یک افتخارات و سعادت‌های ابدی مواجه و در بین جامعهٔ بشر سربلند و مفتخرمان فرمودند. من با یک قلب مملو از شعف به عموم صاحب‌منصبان و نفراتی که از طرف این نایفهٔ عصر و راد بی‌همتا به امتیازات سربازی مفتخر گردیده‌اند تریک گرفته، امیدوارم که عموماً موفق گردیم در پرتو جدیت و فعالیت و با ابراز خدمات برجسته نسبت به مملکت و وطن عزیز خود، جلب توجهات مخصوص بندگان حضرت اشرف اعظم رئیس الوزرا و فرمانده کل قوا، دامت عظمت، را به خود جلب و خاطر مبارکشان را از خود راضی و خشنود نمایم.

مادهٔ ۳. بر طبق راپورت سرهنگ عبدالعلی خان، فرمانده فوج مرگ، صاحب‌منصب مزبور با بقیهٔ عدهٔ خود در ساعت ۱۰ صبح ۲۰ جوزا وارد خرم‌آباد گردیده است.

مادهٔ ۴. نظر به اینکه فردا خود این جانب جهت بازدید به قلعهٔ ماسور و استحکامات آن جبهه حرکت خواهم نمود، امر می‌دهم فردا که ۲۰ جوزا است، در ساعت ۵ صبح کلیهٔ عدهٔ فوج مرگ با پنجاه تیر و فوج دفاع و یک بهادران از فوج مظفر در جلو [ی] کاروانسرای محسن آباد حاضر باشند که پس از ورود من به آنجا به اتفاق این جانب حرکت خواهند نمود.

مادهٔ ۵. در مدت ۲۴ ساعت سکوت و آرامش در کلیهٔ جبهه‌ها حکم فرما بود.

خرم‌آباد. مورخهٔ ۱۹ جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. منصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۵۵]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

مورخه ۲۰ جوزای ۱۳۰۳ فرماندهی کتل قوای لرستان

و خوزستان

نمره ۱۴

ماده ۱. به موجب این حکم اکیداً غدغن می‌دارم که کلیه فرماندهان اقواج و قسمت‌های مختلفه اردو به صاحب‌منصبان و نفرات ایواب‌جمعی خود گوشزد نموده و یادآور شوند که به هیچوجه حق ندارند در استحکامات خارج از شهر و هم‌چنین در پست‌های اطراف شهر شب آتش روشن کرده و مواقع خود را به این وسیله ظاهر ساخته و معرفی نمایند. چنانچه پس از صدور این حکم نظیر این‌گونه اتفاقات دیده و یا شنیده شود، مرتکب را به شدیدترین مجازات‌ها گرفتار نموده، فرمانده آن قسمت را نیز مؤاخذه سخت خواهم نمود.

ماده ۲. پاره‌ای از شب‌ها شنیده می‌شود در محل‌هایی که قسمت‌های مختلفه اردو سکنا نموده‌اند، پس از شیور فرق باز صدای نفرات قطع نشده و یا مشغول تردد در داخله قسمت‌ها می‌باشند. این مسئله را به فرماندهان قسمت‌های گوشزد نموده و خاطر نشان می‌نمایم گذشته از اینکه این قضیه به خلاف قوانین جاریه داخلی نظام بوده و معاند دیسیپلین سربازی است، باید این نکته را نیز در نظر بگیرند که کلیه ساعات زندگانی یک نفر نظامی محدود و با یک اسلوب صحیحی تقسیم شده است. آن چند ساعتی را که جهت استراحت نظامی تعیین داشته‌اند، چنانچه نخواهد از ساعت‌های راحتی خود استفاده نکرده و در حال بیداری بماند، بقیه‌ا پس از چند ساعت دیگر که خدمات فراولی و یا سایر وظایف را عهده‌دار خواهد شد، کسالت و تبلی سرتاسر وجود او را احاطه

نموده و به هیچوجه نمی‌تواند وظایف مقدس سربازی را به طور خوبی انجام داده و خدمات محوله خود را به طریق مستحسنی خاتمه دهد. و احتمال می‌رود در اثر کسالت و لاقیدی یک نفر نظامی از وظیفه خود، اتفاقات سویی پیش آمد نموده و لطمه بزرگی به کلیه اردو وارد آید. لذا، اکیداً غدغن می‌دارم فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو این مسئله را در تحت مذاقه فرار داده و غدغن دارند که کلیه نفرات پس از شیور فرق بدون فاصله استراحت نموده، صحبت و تردد در محل سکناى خودشان [را] موقوف داشته، جز سکوت مطلق نباید در محل استراحتگاه نظامیان چیز دیگر مشاهده شود.

ماده ۳. فرماندهان افواج مأمور ابلاغ و اجرای این حکم بوده و صاحب‌منصبان کشیک وقت نیز مسئولند کاملاً در اجرای حکم مواظبت نموده و جدیت کامل به خرج دهند. چنانچه برخلاف انتظار صدای افراد در شب شنیده شود، فرماندهان افواج و صاحب‌منصبان کشیک مورد مؤاخذه واقع خواهند گردید.

ماده ۴. منزل شخصی این جانب در دفتر ارکان حرب کل قوا در شرق خرم‌آباد، خانه آقای حاجی سیف‌الله خان خواهد بود.

ماده ۵. حکم می‌دهم فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو در ظرف ۲۴ ساعت، پس از ملاحظه حکم این جانب، آدرس منازل خود را نوشته به دفتر ارکان حرب کل قوا ارسال دارند که در موقع اخطار و مواقعی که مورد احتیاج است، دچار مشکلات نگردیده و سائل سهیل جربان کار را فراهم دارند.

ماده ۶. سکوت در فرونت برقرار است.

خرم‌آباد، مورخه [۲۰] برج جوزا [ی] سیچقان ثیل ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۵۶]

ارکان حرب لشکر محرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱۵

مورخه ۲۱ جوزای ۱۳۰۳

ماده ۱. برای تنظیم امور ارزاق خرم آباد و رفع اشکالات بین کسبه و نظامیان، امر می‌دهم کمیسیونی در تحت ریاست فرمانده فوج مرگ و یک نفر فرمانده گردان و یک نفر مباشر از هر فوج و چند نفر از اشخاص بصیر اهل شهر، که با نظریه حکومت نظامی انتخاب شده باشند، تشکیل، با ملاحظه و دقت کامل قیمت مبادله اجناس و علوفه و غیره را تعیین نموده، اضافه مبلغی نیز جهت منافع فروشنده به اسم حق الزحمه که متحمل زحمات خرید و فروش می‌شود منظور داشته، نتیجه را راپورت دهند.

ماده ۲. لازم است فرمانده توپخانه اردو، باور نصرت الله خان، فرمانده آتشبار سوم را با یک عراده توپ فرانسه و نمرات آن به قلعه ماسور فرستاده و دستورات لازمه به صاحب منصب مزبور بدهد که ساخلوی آنجا را عهده دار باشد.

ماده ۳. حکم می‌دهم فرمانده فوج مرگ نیز یک بهادران تعیین و مأمور نماید که در موقع بردن توپ قلعه بدرقه و محافظت نمایند.

ماده ۴. امر می‌دهم کمیسیونی در تحت ریاست فرمانده فوج بهادر و عضویت یک نفر فرمانده گردان از هر فوج و رئیس صحیه اردو و مباشرین قسمت‌های مختلفه تشکیل، تجدید نظری در پروگرام گذشته غذای نفرات نموده، مجدداً پروگرامی تهیه و ترتیب بدهند که غذای نفرات با این فصل تابستان که حرارت هوا رو به تزیاید است، با حفظ الصحه مطابق بوده و موافقت نماید. در ضمن لازم است قیمت اجناس یک ماه قبل از روی پروگرامی که به نفرات غذا داده شده تعیین، و در تحت مذاقه قرار داده معلوم نمایند قیمت غذای امروزه که مطابق قبض تعیین می‌شود، در چه میزان تمام شده و قیمت غذای یک ماه قبل نیز چه مقدار بوده و تفاوت بین غذای امروز و یک ماه قبل چه میزان

خواهد بود. نتیجه کمیسیون را هرچه زودتر راپورت نمایند که دستورات لازمه صادر گردد.

ماده ۵. حکم می‌کنم فرمانده فوج آهن، باور اسدالله‌خان، فرمانده گردان سوم آن فوج را به قلعه ماسور اعزام داشته استحکامات آنجا را از نایب سرهنگ ولی آفاخان تحویل گرفته و فرماندهی فوای قلعه مزبور را عهده‌دار گردد.

ماده ۶. لازم است نایب سرهنگ ولی آفاخان فرمانده گردان اول فوج دفاع استحکامات قلعه ماسور را به باور اسدالله‌خان تحویل داده و خود به شهر مراجعت نماید.

ماده ۷. به کلیه فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلف اردو امر می‌دهم به طوری که دستورات لازمه به سرتیپ محمدخان، رئیس تیپ پیاده لشکر غرب، داده و مسئول نموده‌ام، از تاریخ صدور این حکم برای حسن جریان در امورات داخل قسمتها لازم است در امورات خودشان آنچه راجع به انتظامات داخل و مستحفظی است به سرتیپ مزبور مراجعه و دستورات مقتضیه اخذ و احکاماتی که از طرف مشارالیه دایر به پاره‌ای فضایی انضباطی صادر می‌شود، به موقع اجرا بگذارند.

ماده ۸. به کفیل تیپ پیاده امر می‌دهم که کلیه طیاره‌های موجوده در بروجرد را ساعت ۶ صبح چهارشنبه ۲۲ جاری، برطبق دستورالعمل و مطابق نقشه‌هایی که ارسال شده، به طرف خرم‌آباد پرواز دهد. خود مشارالیه هم برای بازدید عملیات طیاره‌چی‌ها اجازه دارد با یکی از آنها پرواز نماید و به طیاره‌چی‌ها دستور دهد متفقاً، بدون رعایت پاره‌ای احساسات خصوصی و نوعی، در معیت یکدیگر پرواز نمایند. در موقع حرکت از بروجرد از بالای بحرین مابین رود سوارکوه ازگنه از ناحیه پایی و سگوند سیر نموده، از کوه هشتاد پهلوی آمده و از آنجا در سمت جنوب غربی به چگنی و جودکی رفته، مجدداً به خرم‌آباد مراجعت نموده و از آنجا از بالای کوه نمک در دیرکوند گردنه پونه و قلعه رحیم‌خان به بروجرد معاونت نمایند. و ناکیداً غدغن می‌نمایم کلیه طیارات باید متفقاً حرکت کرده و ثابته‌ای از یکدیگر عقب نمانند. مخصوصاً، این دستورات را به طیاره فرانسوی ابلاغ نماید که سایرین در تعاقب او پرواز نمایند. و لازم است در آسمان

خرم آباد ابابا و ذهاباً نمایشانی بدهند. ولی، به هیچوجه نباید مبادرت به بمب‌اندازی شود.

ماده ۹. آرامش در کلیه فرونت حکم فرماست.

خرم آباد. ۲۱ جوزا [ای] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرمودند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. منصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۵۷]

مورخه ۲۲ جوزا [ای] ۱۳۰۳ حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۱۶

ماده ۱. امر می‌دهم فرمانده فوج بهادر بک عده نظامی به تنگ رباط و بروج بین تنگ زاهدشیر و خرم آباد اعزام داشته، نفراتی که از فوج گارد سپه مأمور آنجا می‌باشند عوض کرده و همچنین آذوقه ده روزه با مشک آب همراه نفرات فرستاده، وسائل راحتی خیال آنها را فراهم دارد.

ماده ۲. از حسن کفایت و فرط جدیتی که در موقع تهاجم الوار به خرم آباد از سرتیب محمدخان، رئیس تیپ ساوه، مشهود گردیده و در اثر استقامت‌هایی که در مقابل قوای دشمن به خرج داده از نبل به مقصود آنها را محروم و مأیوس داشته است، به موجب این حکم رضایت قلبی خود را به مشارالیه تبلیغ و خدمات قابل تحسین سرتیب مزبور را به نام قدردانی تقدیر می‌نمایم.

ماده ۳. امر می‌دهم نایب سرهنگ حسین خان علایی، فرمانده گردان اول فوج گارد سپه، صبح ۲۳ جوزا از خرم آباد با بک بهادران از فوج مظفر و نفرات قسمت پیاده‌ای که از فوج گارد سپه مأمور خرم آباد می‌باشند حرکت کرده، به هزو برود و قسطنی را که از فوج آهن و یک بهادران از فوج دفاع در هزو می‌باشند، آنها را عوض نمایند. لازم است

یاور ابراهیم خان فرمانده گردان دوم فوج آهن و یک بهادران از فوج دفاع در هزو می‌باشند، آنها را عوض نمایند. لازم است یاور ابراهیم خان فرمانده گردان دوم فوج دفاع پس از ورود نایب سرهنگ حسین خان فسمتی که از فوج آهن و یک بهادران از فوج دفاع مأمور هزو هستند، جمع‌آوری کرده آنها را به خرم‌آباد اعزام دارد. لازم است فرماندهان افواج آهن و دفاع پس از جمع شدن نفرانشان از مأموریت اطراف، هرچه زودتر کسورات و نواقصات داخلی افواج خود را رسیدگی نموده و مرتب نمایند. ماده ۴. در بیست و چهار ساعت مصادمانی در جبهه‌ها با دشمن رخ نداده است. خرم‌آباد. مورخه ۲۲ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۵۸]

[شیر استاده، خورشید، ششیر، ناج]

سرده کتاب ۹۴۱ اداره تلگرافی دولت علیه ایران سنه ۱۳۰۳

از: ناصری	سرده فیص ۱۷۴۶	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به: خرم‌آباد	سرده تلگراف ۱	۷۵	۲۱		۲۲ جوزا	

جناب جلالت‌مآب اجل آقای احمد آفاخان امیر لشکر غرب، دام‌اجلاله‌العالی، به مناسبت فتوحات درخشانی که به سرپرستی و فرماندهی جناب اجل عالی نصیب لشکر مظفر غرب گردیده، تبریکات خالصانه تقدیم و یقین داریم که قشون نیرومند ملی ایران در سایه راهنمایی فائدین لاین و سران شجاع خود همواره گوی فیروزی قطعی را خواهد ربود. قونسول جماهیر متحده شوروی در خوزستان: باتمانوف، معاون قونسول. نمره ۲۴۰. [سجع مهر:] اخبار تلگرافی بروجرد.

[۵۹]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱۷

ماده ۱. به طوری که مشاهده می‌شود، غالب نظامیان در کوچه و معابر به طور غیرمنتظم با لباس‌های کثیف و یقه‌باز جلو [ی] دکاکین بین شهر یا وسط بازار و معبر عمومی لایق‌دانه ایستاده مشغول صحبت کردن و امرار وقت می‌نمایند. اغلب هم در قهوه‌خانه‌های عمومی اجتماع نموده و [به] حرکاتی که شئونات و حیثیات نظام و نظامی را لکه‌دار می‌نماید مبادرت. [و] از این حیث ابهت و شرافت شخصی را پایمال و عزت مسلک مقدس سربازی را از بین برده و خود را در انظار غریب و یومی بی‌اهمیت جلوه می‌دهند. لذا، به نام عظمت قشون و برای جلوگیری از حرکات بی‌رویه این قبیل اشخاص، به حکومت نظامی امر می‌دهم هرچه زودتر چندباب قهوه‌خانه و تفریحگاه در محل‌های متعدد و معینی که به توقفگاه نظامیان نزدیک باشد تخصیص داده، مراتب را هم فوراً به قلمه‌یگی نظامی اطلاع دهد. و ضمناً هم به مباشرین و اجزای قهوه‌خانه‌های مزبور اکیداً غدغن دارد که به هیچ وجه اشخاص خارج و غیرنظامی را راه نداده و جداً از ورودشان ممانعت نمایند. قلمه‌یگی اردو مکلف است پس از معین شدن قهوه‌خانه‌ها، به فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو قضیه را اطلاع داده و قهوه‌خانه‌های مذکور را معرفی نماید. فرماندهان افواج نیز موظفند به فوریت مفاد این حکم را به افراد تحت فرماندگی خودشان ابلاغ و از رفتن به قهوه‌خانه‌های خارج جداً ممنوع داشته و آنها را از سیاست سخت من که در نتیجهٔ تمرد و تخلف از مفاد این حکم متوجه آنها خواهد بود مطلع دارند.

ماده ۲. به قلمه‌یگی نظامی امر می‌دهم در اجرای مادهٔ فوق جدیدت کامل به خرج داده به مأمورین خود دستور دهد چنانچه پس از انتشار این حکم مجدداً نفرات نظامی

در قهوه‌خانه‌های خارج اجتماع نموده و یا با لباس‌های غیرمنظم در کوچه و معابر عمومی مشاهده شوند، به فوریت و بدون استثناء مرتکبین را به قلمه‌یگی جلب نموده و راپورت دهد تا مجازات آنها را معین نمایم.

ماده ۳. از فرار راپورت واصله، اغلب از نظامیان اشیاء و اثاثیه یا وجهی که دارند، در نزد اهالی شهر به طور امانت می‌سپارند. گذشته از اینکه این مسئله به انتظامات داخلی قسمت‌ها سکنه وارد آورده، عیوبات بزرگی را نیز تولید می‌نماید. به علاوه، مأموریت‌های آبی و فوری اغلب نظامیان [از] از تحویل گرفتن امانتی خود محروم و یا در صورت داشتن وقت به واسطه عجله و شتابزدگی در پس گرفتن امانت کلیه اهالی را از حرکت و مأموریت خودشان مستحضر داشته، عملیات جنگی را که باید کاملاً در خفیه انجام یابد به کلی فاش خواهد شد. بدیهی است افشای این قبیل مطالب عملیات نظامی را خشی، بلکه فلج خواهد نمود. علی‌هذا، به فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو امر می‌دهم معایب این کار را به افراد و زیردستان گوشزد نموده و غدغن دارند این قبیل معاملات را کلیه متروک و موقوف داشته، در صورت تکرار و وقوع نظایر مرتکبین را به شدیدترین مجازات‌ها مواجه خواهم نمود.

ماده ۴. بر طبق اطلاعات متوالیه بعضی از صاحب‌منصبان، اعم از ارشد و غیره، اشخاص غیرنظامی را پس از شیور فرق اسم شب برای انجام امورات شخصی به نقاط مختلفه شهر اعزام می‌دارند. چون این مسئله مخالف با وضعیات فعلی اردو است، لذا برای مرتفع داشتن این قضیه به فرماندهان افواج و عموم صاحب‌منصبان اکیداً غدغن می‌دارم به هیچ‌وجه مجاز نیستند جواز عبور شبانه به اشخاص غیرنظامی بدهند. اگر اتفاقاً پاره‌ای مسایل اعزام اشخاص غیرنظامی را شبانه به نقاط مختلفه شهر ایجاب نمود، ممکن است شخص خارجی را به معیت یک نفر نظامی اعزام دارند. چنانچه مشاهده شود اشخاص غیرنظامی پس از شیور فرق در شهر عبور نمایند، دهندگان اسم شب قویاً مشول و مورد مؤاخذه سخت واقع خواهند شد.

ماده ۵. به قلمه‌یگی نظامی امر می‌دهم مفاد ماده چهار را کاملاً به موقع اجرا گذاشته،

به کلیه مأمورین قلعه‌یگی دستورات لازمه در جلب اشخاص غیرنظامی که شب‌ها در شهر عبور می‌نمایند صادر نماید.

ماده ۶. به فرماندهان فوج دفاع امر می‌دهم یک بهادران سوار برای اسکورت تعیین نموده، به محبت من که ساعت ۵ صبح ۲۳ جاری برای سرکشی به اردوی سیار و بازدید استحکامات تنگ زاهدشیر خواهم رفت عزیمت نمایند.

ماده ۷. به فرماندهان افواج امر می‌دهم افرادی را که مأمور دایره قلعه‌یگی می‌نمایند، قبل از انقضاء مدت یک ماه عوض ننمایند.

ماده ۸. امر می‌دهم فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو به افرادی که مجروح و در مریضخانه تحت معالجه هستند، نفری پنج تومان به رسم انعام تأدیه نموده در محاسبه قیمت خودشان منظور دارند.

ماده ۹. در مدت ۲۴ ساعت در کلیه فرونت آرامش برقرار و مصادمانی رخ نداده است.

خرم آباد، مورخه ۲۳ برج جوزای ۱۳۰۳. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا (امضاء): عباس قلی (اسفندیاری)

[۶۰]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱۸

ماده ۱. حکم تلگرافی صادره از مقام منبع بندگان حضرت اشرف اعظم رئیس الوزرا و فرمانده کل قوا، دامت عظمته، را جهت اطلاع عموم صاحب‌منصبان و نفرات اردو عیناً درج و امر می‌دهم فرماندهان افواج و رؤسای مختلفه قسمت‌های اردو در جلو ای صف خوانده و عموم نفرات را از مفاد آن مستحضر و مسبوق دارند.

«امیر لشکر غرب! از مفاد راپورت تلگرافی نمره ۱۰۲۵ راجع به مظفریت قشون در تنگ زاهدشیر مستحضر و مشعوف شدم. با ابراز مراتب قدردانی و رضایت خاطر خود از جدیت کامل و فداکاری شخص شما، مخصوصاً امر می‌دهم که خرسندی خاطر و رضایت مرا به عموم صاحب‌منصبان و افراد رشیدم ابلاغ و خدمات صادفانه و جانفشانی فرداً فرد آنها را تقدیر نمایم. نمره ۹۹۴ وزیر جنگ و فرمانده کل قوا: رضا.»

این موهبت عظمی و مراحم عالیّه بندگان حضرت اشرف اعظم، دامت عظمته، که کوچکترین خدمات و جان‌فشانی‌های ما را با یک افتخارات نامحدودی مقابله و با بذل توجهات مخصوصه مورد الطاف سرشار خودشان فرار می‌دهند، تشکرات خود را به حضور مقدسشان تقدیم و سپس این عطوفت و مراحم مبذوله حضرت معظم‌الیه را به خود و فرداً فرد صاحب‌منصبان فداکار و نفرات رشید تبریک و تهنیت می‌گوئیم.

ماده ۲. از حسن انتظام و مرتب بودن داخله اردوی ستار که دیروز موقع بازدید مشهودم گردیده، مراتب رضایت خود را از حسن کفایت و جدیت سرهنگ گیگوخان فرمانده اردوی مزبور به موجب این حکم ابراز داشته و خدمات مشارالیه را قدردانی می‌نمایم.

ماده ۳. از فرار راپورت‌های واصله، پاره‌ای از صاحب‌منصبان در موقع اقسام همراه نفرات خود سرصفوف حاضر نشده و به دفع‌الوقت می‌گذرانند. لهذا، به موجب این حکم امر می‌دهم که من بعد لازم است کلیه صاحب‌منصبان، به استثنای فرماندهان افواج که مجبور از رسیدگی به امورات داخلی و ضروری خود هستند، همه‌روزه در موقع اقسام حاضر گردیده و از غیبت‌های بی‌مورد احتراز جویند.

ماده ۴. لازم است رئیس صحبه اردو یک نفر طبیب تعیین نماید که هفته‌ای دو مرتبه به محبس حکومت نظامی رفته محبوسین و مرضای آنها را بازدید و دستورات لازمه در نظافت محبس داده و از شیوع امراض مسریه جلوگیری نماید.

ماده ۵. از نقطه نظر منطقی جنگی و جلوگیری از فساد اخلاق غدغن می‌دارم حکومت

نظامی شهر از فروش مسکرات معانت نموده و لوازم مشروبکشی [که] در شهر موجود است توفیف، صاحبان آنها را نیز ملتزم نماید که از فروش مشروب به صاحب‌منصبان و نظامیان قوا احتراز نموده و فروش آن را به کلی متروک دارند.

ماده ۶. قلعه‌بیگی اردو مأمور است کسانی را که برخلاف مندرجات حکم رفتار می‌نمایند، دستگیر و راپورت دهد که حکم مجازات آنها صادر گردد.
ماده ۷. آرامش و سکونت در مدت بیست و چهار ساعت در کلیه استحکامات آمریت دارد.

خرم‌آباد. مورخه [۲۴] برج جوزا ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۶۱]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۱۹

ماده ۱. نظر به اینکه بعضی از صاحب‌منصبان احکامات صادره فرماندهان مربوطه خود را به طور لاقیدی تلقی نموده و رؤسای آنها احکامات خود را محترم نشمرده اجرای آن را تعقیب نکرده‌اند، این عدم جدیت فرماندهان باعث سوءاستفاده زبردستان [واقع و] تسامح و غفلت را عادت دیرینه خود قرار داده‌اند. اینک نیز در معیت همان عادت و همان غفلت به احکام قشونی با همان نظریه رفتار [و] دستورات و احکامات صادره را بلااثر و اجرا می‌گذرانند. لذا، به کلیه صاحب‌منصبان اردو گوشزد و خاطر نشان می‌نماید احکامی که از طرف من صادر می‌شود، حتمی‌الاجراء است و انتظار ندارم اندک مسامحه و سهل‌انگاری در اجرای کوچکترین جمله از مواد آن داده شود.

علی‌هذا، نظر به علاقمندی مفرطی که به حفظ دیسیلین سربازی و قوانین انضباطیه داشته دارم، به فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه اردو امر می‌دهم به صاحب‌منصبان و افراد تحت فرماندهی خودشان تعلیمات لازمه راجع به حفظ دیسیلین و قوانین انضباطیه و اجرای احکام مافوق صادر و به آنها گوشزد نمایند از نقطه نظر منطقه جنگی اشخاص در مقابل کوچکترین خطاها با بزرگترین مجازات‌های غیرقابل عفو مواجه خواهند گردید.

ماده ۲. از فرار راپورت‌های متوالیه، غالب نظامیان به باغات و مزارع اطراف شهر رفته خسارت دهاقین و زارعین را موجب می‌شوند. وقوع این قضایای غیرمنتظره از کسانی که بایستی معنأ و مادناً حافظ و حارس اموال و علاقه‌آهالی باشند، فوق‌العاده مستبعد است. علی‌هذا، به فرماندهان افواج غدغن می‌دارم باکمال جدیت در حرکات و اعمال زیردستان خود مواظبت کامل به عمل آورده در حسن رفتار آنها نسبت به عامه، اعم از کسبه و زارعین [و] غریب و بومی، دقت نموده و نگذارند زیردستان خود با رفتارهای غیرمطلوبه محبوبیتی را که افراد قشون در سایه خدمات برجسته خود احراز کرده‌اند مبدل به تنفر و تکدر عمومی و در نتیجه انزجار اهالی را ایجاب نماید. این است غدغن می‌دارم چنانچه در آتیه نظیر این شکایات تجدید شود، گذشته از اینکه مرتکبین را شدیداً مجازات خواهیم داد، رؤسای مربوطه آنها هم تحت مؤاخذه و مسئولیت سخت واقع خواهند شد.

ماده ۳. باینکه در احکام قبل راجع به احتراز از قمار و نتایج سوئی که از ارتکاب آن متوجه اشخاص می‌شود گوشزد نموده‌ام، ولی نظر به اینکه پاره‌ای از نظامیان در نتیجه عدم مواظبت فرماندهان خود اهمیت مقام سربازی را احساس نکرده مجدداً مرتکب این فعل شنیع که حیثیات اشخاص را لکه‌دار می‌نماید گردیده‌اند، این است که به فرماندهان افواج و رؤسای قسمت‌ها تجدیداً تذکر می‌دهم لازم است به افراد تحت فرماندهی خودشان اهمیت و عظمت مقام ارجمند سربازی و وظایف مقدسی را که عهده‌دار هستند، مخصوصاً در منطقه جنگی و حوزه مستحفظی، تعلیم داده و به آنها بفهمانند

رفتار و عملیات یک نفر نظامی باید طوری باشد که علاوه بر جلب رضایت رؤسا و فرماندهان خود، محبوبیت فوق‌العاده هم در قلوب اهالی ایجاد نماید. برای آخرین دفعه به رؤسای قسمت‌ها اخطار می‌کنم چنانچه پس از انتشار این حکم مجدداً این قبیل حرکات از افراد مشاهده و نظایر پیدا نماید، مرتکبین را به اشدّ تنبیهات مجازات خواهم داد و رؤسای مربوطه آنها هم جداً مشول خواهند بود.

ماده ۴. امر داده بودم همه روزه یک بهادران سوار با اسب‌های زین کرده در مدت ۲۲ ساعت به طور احتیاط حاضر باشند. نظر به اینکه حرارت آفتاب زین و برگ‌ها را ضایع و بالاخره محتمل است به کلی از بین بروند. لذا، امر می‌دهم در آتیه از زین کردن کلبه اسب‌های بهادران احتیاطیه خودداری نموده، فقط یک رسد اسب‌ها را زین کرده بقیه اسب‌های بهادران بدون زین کاملاً حاضر باشند؛ چنانچه اتفاقات فوری رخ داد بتوانند در مدت پنج دقیقه حاضر و به محل مأموریت خود حرکت نمایند.

ماده ۵. به طوری که مشاهده می‌شود، در پاره‌ای اوقات از طرف قلعه‌یگی اردو و مأمورین آن نظر به پاره‌ای ملاحظات و نظریات خصوصی در اجرای احکام من یک اندازه مسامحه و سهل‌انگاری ملحوظ و در انجام وظایف محوله جدیت کامل به خرج نمی‌دهند. به موجب این حکم خاطر نشان می‌نماید من بعد نظریات خصوصی را کنار گذاشته و در اجرای احکامی که به عهده‌شان محول است، جدیت لازمه به خرج داده و مأموریت خود را به طور اکمل انجام دهند؛ و الاً، در صورت وقوع اندک مسامحه در انجام وظیفه به مسئولیت سخت مواجه خواهند گردید.

ماده ۶. چون ممکن است رؤسای قسمت‌های مختلفه اردو وسائلی که برای تهیه علوفه دواب قسمت جمعی خود اتخاذ نموده‌اند اشکالاتی فراهم و علف هم به قدر کفایت به دست نیاورند، لذا، از این تاریخ مسئولیت تهیه علوفه جهت دواب کلبه اردو و تقسیم آن را به عهده سرهنگ عبدالعلی خان، فرمانده فوج مرگ، واگذار و امر می‌دهم با طرز خوش و اسلوب صحیحی کلبه علوفه که وارد شهر می‌شود در یک محل متمرکز داده و به نسبت بین قسمت‌های مختلفه اردو تقسیم نماید. فرماندهان قسمت‌های مختلفه اردو

هم موظفند همه روزه صورت دَوَاب قسمت خود را به فرمانده فوج مرگ داده و به میزان معینه و تعداد دَوَاب علف دریافت دارند.
 ماده ۷. در مدت ۲۴ ساعت سکون و آرامش حکم فرما بوده است.
 خرم آباد. مورخه ۲۵ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرمودند. امیر لشکر غرب: احمد.
 سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۶۲]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۲۰

مورخه ۲۶ جوزا [ی] ۱۳۰۳

ماده ۱. به فرماندهان و روسای قسمت های مختلفه قوا [ی] ساخلو [ی] خرم آباد امر می دهم که دستورات ذیل را همه روزه درباره نظامیان معمول و مجرا دارند.

صبح

از ساعت ۷ الی ۸ ورزش های بدنی و حرکات ژیمناستیکی و بازی هایی که باعث استحکام اعصاب آنها خواهد بود؛
 از ساعت ۸ تا ۱۰ تعلیم نظام نامه راجع به وظایف قراولی و مستحفظی و امورات داخلی و غیره.

عصر

از ساعت ۵ الی ۶ پاک کردن اسلحه و تعلیم باز کردن و بستن تفنگ و طپانچه؛
 از ساعت ۶ الی ۷ تعلیم خدمات صحرائی و سایر امورات مربوطه به آن.
 ماده ۲. به فرماندهان افواج امر می دهم برای نظافت بدن و لباس نظامیان به

صاحب‌منصبان زیردست خود تعلیمات لازمه صادر و غدغن دارند هفته‌ای دو مرتبه افراد را تحت نظریات خودشان به رودخانه برده به شستشو و نظافت وادار نمایند.

ماده ۳. به فرماندهان افواج حکم می‌دهم در تنظیم و ترتیب غذای نفرات دقت کامل نموده، پاکی و نظافت اشیاء و لوازم طبخ را از هر حیث مورد توجه قرار دهند و مخصوصاً برای تغذیه نظامیانی که در استحکاماتند دستورات لازمه صادر نموده، مشروب و ماکول آنها را به موقع رسانده که وسائل آسایش آنها فراهم گردد.

ماده ۴. آرامش در فروت برقرار است.

خرم‌آباد، مورخه ۲۶ جوزای ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرمودند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۶۳]

ارکان حرب لشکر محروب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۲۱

ماده ۱. به فرمانده فوج آهن امر می‌دهم برای استقرار و گذاشتن پست نظامی در بروجی که جدیداً ساخته می‌شود، یک نفر صاحب منصب با پست و چهار نفر نظامی اعزام و دستورات لازمه برای حفظ بروج و مواقع آنها به صاحب‌منصب مشارالیه بدهد.

ماده ۲. برای جلوگیری از بروز تب نوبه - مالاریا - بین نظامیان، به رئیس صحیه اردو امر می‌دهم برای نظامیان ساخلوی قلعه ماسور هفته‌ای دو مرتبه، ساخلوی شهر و قلعه سه هفته‌ای یک مرتبه به قدر لازم گنه گنه تقسیم نماید.

ماده ۳. به فرمانده فوج آهنین امر می‌دهم گروهان هفتم آن فوج را برای ساخلو به قلعه ماسور اعزام و گروهان ۸ را احضار نماید.

ماده ۴. به فرماندهان افواج و قسمت‌های مختلفه امر می‌دهم در موقع اعزام قاطرها برای حمل و نقل آذوقه یا برای چرا به خارج شهر، عده مکفی مستحفظ به معیت آنها روانه داشته و دستورات لازمه به رئیس مأمورین برای حراست آنها بدهد. هرگاه در اعزام مستحفظین غفلت شود و در نتیجه پاره‌ای انصافات برای قاطرها پیش آید، فرماندهان مربوطه مسئول خواهند بود.

ماده ۵. سکونت و آرامش در کلیه فروت حکم فرماست.

خرم‌آباد. مورخه ۲۷ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۶۴]

ارکان حرب لشکر محرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

ماده ۱. راپورت سرهنگ گیگوخان، فرمانده اردوی سیار، حاکی است یک عده پانصد نفری از طایفه بیرانوند، مرکب از سوار و پیاده، به معیت غلام‌علی خان معروف در ساعت ۱۲ بعد از ظهر - نصف شب - لیلۀ ۲۹ جوزا به بروج جناح چپ تنگ زاهد شیر، واقعه در کوه سیاه کمر، تعرض نموده و حملات خود را نسبت به استحکامات مزبور تا صبح ادامه داده‌اند. نظر به تقاضای قوای استمدادیه از طرف فرمانده اردوی سیار، به فرمانده فوج بهادر امر می‌دهم به فوریت یک گروهان پیاده برای تقویت و کمک به عده اردوی سیار اعزام داشته، به رئیس گروهان اعزامی دستور دهد خود را به رئیس اردوی سیار معرفی نماید و احکام صادره از طرف فرمانده مزبور را به موقع اجرا گذارد.

ماده ۲. لازم است پس از رسیدن قوای امدادیه، فرمانده اردوی سیار در متلاشی نمودن قوای الوار جدیت نموده آنها را از اطراف بروج طرد و متفرق نماید.

ماده ۳. بر طبق راپورت واصله، یک عده هفتصدنفری از دشمن، مرکب از سوار و پیاده، طایفه پایپی و سگوند از سمت تنگ بزه به جناح راست تنگ زاهدشیر حمله ور شده و با تهاجمات شدید خود استحکامات آنجا را تهدید می نمایند. امر می دهم فرمانده فوج بهادر یک گروهان پیاده، ۳ قبضه پنجاه تیر به تنگ زاهدشیر اعزام داشته، به فرمانده آن قسمت دستور دهد قبلاً از کوه های جناح چپ در استقامت تنگ زاهدشیر حرکت کرده و عده دشمن که در اطراف بروج تعرض می ورزند با مساعدت نظامیان مدافع قوای آنها را در هم شکسته، پس از متفرق نمودن دشمن با دستور رئیس اردوی سیار به جناح راست تنگ زاهد شیر حمله نموده قوای دشمن را متفرق و مواقع آنها را متصرف شوند.

ماده ۴. پس از متلاشی شدن قوای دشمن، فرمانده اردوی سیار بدون فوت وقت دو گروهان پیاده به جناحین تنگ زاهد شیر اعزام داشته به وسیله گذاشتن پست های امدادیه در سنگرهای زمینی حادثه بین بروج و نقاط لازمه، با استقامت کامل از حملات شبانه دشمن جلوگیری نمایند. و لازم است آب و آذوقه برای نفرات فرستاده و وسائل آسایش آنها را از حیث تغذیه فراهم نماید.

ماده ۵. اطلاعات واصله حاکی است طایفه چگنی و دیربگونند قصد دارند به لیل ۲۹ جاری به استحکامات کوه های جناحین شهر خرم آباد - کوه مدبه و کوه چگینی کش - تعرضاتی نمایند. لهذا، برای ختنی نمودن عملیات دشمن به فرمانده فوج آهنین امر می دهم به قوای مستحفظی استحکامات مزبور نیم گروهان پیاده اضافه نموده و دستورات لازمه در حفظ مواقع خود به صاحب منصبان و نفرات مأمور خطوط جناحین (...) داده، آنها را از نظریات دشمن مطلع دارد.

ماده ۶. لازم است فرمانده فوج مرگ همه روزه در ساعت ۷ صبح یک نفر صاحب منصب و ۳۰ نفر سوار ارتباط به تنگ رباط اعزام داشته، پس از کسب اطلاع از وضعیات آنجا معاودت نموده مشاهدات خود را راپورت دهد.

ماده ۷. حکم می دهم فرمانده توپخانه قوا یک عراده توپ شنیدر فرانسوی را به قلعه ماسور ارسال داشته، توپی که در آنجا است معاوضه نماید.

خرم آباد. مورخه ۲۸ جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرمودند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوای [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۶۵]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

ماده ۱. گروهانی که از فوج بهادر جهت اشغال کوه جناح چپ تنگ زاهدشیر شبانه اعزام گردیده، راپورت می دهد در ساعت ۱۱ بعد از ظهر به مواقع دشمن هجوم نموده. پس از چندین ساعت مصادمه سخت، الوار در مقابل حملات شدید نفرات رشید مقاومت نیاورده به ترک استحکامات خود مجبور و با دادن تلفات سنگین فراری و متواری گردیده اند.

ماده ۲. راپورت واصله حاکی است هنوز دشمن از جناح راست تنگ زاهدشیر به تعرضات خود ادامه داده و یکی از برج های نظامیان را تهدید می نماید. لازم است فرمانده اردوی سیار با اعزام یک عده مکفی دشمن را طرد و از پیشرفت آنها به استحکامات نظامیان جلوگیری نماید.

ماده ۳. نظر به اینکه ممکن است دشمن در نتیجه حملات نظامیان مواقمی را که در جناح راست تنگ زاهد شیر در دست دارند ترک و قوای خود را به طرف تنگ بره بکشند. لهذا، امر می دهم رئیس نیپ پیاده با یک عراده توپ، دو بهادران سوار، یک گروهان پیاده و ۴ قبضه پنجاه تیر به کوه مدبه رفته عقب سر دشمن را از طرف تنگ بره تهدید و نیز در مواقمی که قوای خود را عقب می کنند، با قسمت سوار به آنها هجوم نموده به آتش توپخانه تلفات سنگینی به الوار وارد آورد.

ماده ۴. برای معدوم داشتن راه عبور الوار از تنگ بره و تنگ زاهدشیر، لازم است

رئیس نیپ پیاده با قوای خود نا انتهای کوه مدبه جلو رفته، پس از پاک کردن کوه مزبور از دشمن، محل هایی که سابقاً پست نظامی برقرار بوده است مجدداً پست های آنجا را مستقر و در حفظ استحکامات و مواقع خود به صاحب منصبان و نفرات مأمور آنجا سفارشات لازمه نموده و دستورات مکفی بدهد.

ماده ۵. به موجب اطلاع واصله، تلفاتی که در نتیجه مصادمات دیروز به دشمن وارد آمده چند نفر از کدخدایان معروف آنها مقتول گردیده اند. لهدا، حملات خود را به جناحین شهر خرم آباد موقوف داشته و اقداماتی در لیلۀ گذشته از دشمن به عمل نیامده است.

ماده ۶. در جبهۀ تنگ زاهدشیر مصادمه با دشمن در طول مدت روز با شدت مداومت داشته است.

خرم آباد. مورخه ۲۹ برج جوزا [ی] ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. سرلشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. منصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۶۶]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر محرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۲۴

ماده ۱. نظر به غفلتی که از احضار نظامیان مأمور جناح چپ تنگ زاهدشیر رخ داده و در نتیجه همین غفلت مواقع مهمه جناح چپ تنگ به سهولت در دست الوار افتاده است، با اظهار نأسف از این پیش آمد، امر می دهم یک گروهان از فوج آهن شبانه از کوه جناح چپ به استقامت تنگ زاهدشیر حرکت نموده، نقاطی که در دست دشمن است اشغال و الوار را حتماً متفرق نمایند.

ماده ۲. پس از این که گروهان اعزامی از فوج آهن جناح چپ تنگ زاهد شیر را به تصرف در آورد، لازم است فرمانده اردوی سیار نایب عباس خان را با قسمت خود به محل مذکور اعزام داشته و استحکامات آنجا را تحویل صاحب منصب مزبور نماید.

ماده ۳. عباس خان مأمور است که استحکامات جناح چپ تنگ زاهد شیر را با قسمت خود در دست داشته، در حفظ موقعیت خود جدیت کامل به عمل بیاورند. و باور مزبور در کلیه حرکات و عملیات جنگی در تحت امر مستقیم خود این جانب خواهد بود.

ماده ۴. عملیات دبروز رئیس تیپ پیاده فوق العاده مؤثر و آتش توپخانه تلفات سنگین به الوار وارد آورده و از فرار راپورت های واصله تا انتهای کوه مدبه الوار را تعقیب و پس از متفرق داشتن دشمن پست های نظامی را در محل های لازمه برقرار نموده است.

ماده ۵. امر می دهم فرمانده اردوی سیار برجی [را] که در جناح راست تنگ زاهد شیر واقع و معروف به برج صاحب منصب است، به هیچ قیمت از دست نداده و موقعیت آنجا را کاملاً حفظ و به مأمورین آن نقطه با تذکر به استقامت و پافشاری در مقابل حملات دشمن ابلاغ نماید چنانچه اندک سستی در انجام وظیفه از آنها دیده شود یا تزلزلی به خود راه داده و مواقع خود را به تصرف دشمن بدهند، بدون پذیرفتن هیچ گونه عذری، اعم از صاحب منصب و نظامی، همگی اعدام خواهند گردید.

ماده ۶. امر می دهم رئیس تیپ پیاده با سه بهادران سوار و دو عراده توپ از سمت کوه مدبه به استقامت تنگ بره حرکت نموده، به آتش توپخانه الواری راکه در جلگه و اطراف تنگ اجتماع نموده اند متفرق؛ سپس دو بهادران سوار آنها را تعقیب نمایند و تلفات سنگینی به دشمن وارد آورد.

ماده ۷. امر می دهم سرهنگ گیگوخان، فرمانده اردوی سیار، و ۵۰ پیاده با دو دستگاه مسلسل جهت قلعه تنگ زاهد شیر مأمور و در ساعت ۵ صبح ۳۰ جوزا با بقیه عده خود به اطراف تپه امامزاده تمرکز نموده منتظر اقدامات و عملیات رئیس تیپ پیاده که در تنگ بره شروع خواهد شد بوده و پس از اینکه آتش توپخانه الوار را کاملاً

متواری و سواره نظام در تعقیب آنها حرکت نمود، مشارالیه نیز با قوای خود از سمت راست به الوار هجوم نموده زنجیر قوای خود را با قسمت مهاجم رئیس تیپ پیاده ارتباط داده و [با] حملات متفقانه دو قسمت مزبور تلفات سنگینی به دشمن وارد و آنها را از هم متلاشی نمایند. و ضمناً لازم است فرمانده اردوی سیار ارتباط جناح چپ خود را با برج معروف به صاحب منصب کاملاً محفوظ و در موقع استحکامات آن را هم تقویت نماید. ماده ۸. امر می دهم نایب سرهنگ ولی آفاخان در ساعت ۶ صبح با بیست نفر سوار از فوج مرگ و بیست و پنج پیاده از فوج بهادر حرکت نموده، ارتباط را بین راه خرم آباد با تنگ زاهد دائر و جناحین را از حملات ناگهانی الوار محافظت و نتیجه را نیز به فوریت به من راپورت دهید.

خرم آباد. مورخه ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرمودند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۶۷]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۲۵

ماده ۱. راپورت واصله حاکی است که گروهانی که از فوج آهنین جهت تصرف مواقع مهم جناح چپ تنگ زاهد شیر اعزام گردیده بود، در ساعت ۸ بعد از ظهر لیلۃ ۳۱ جوزا با دشمن مواجه گردید. پس از یک ساعت و نیم مصادمه سخت، دشمن را با تلفات مهمی عقب رانده سنگرهای آنها را اشغال و تحویل یاور عباس خان فخرائی، فرمانده گردان سیم فوج بهادر، نموده اند.

ماده ۲. رئیس تیپ پیاده با سه بهادران سوار و دو عراد توپ که به کوه مدبه اعزام گردیده بود، راپورت می دهد با آتش مؤثر توپخانه دشمن را در تنگ بره متفرق داشته،

از جناح راست تپه‌های بالای سر آب یاس را هم به قوهٔ یک بهادران سوار متصرف و ده خرابهٔ معروف به «کمال‌وند» را نیز در نتیجهٔ حملات متهورانهٔ نظامیان باکشتن و مجروح نمودن چندین نفر از دشمن اشغال نموده و کلبهٔ قوای الوار را با وارد کردن تلفات سنگین به طرف کوه‌های شاهنشاه متواری نموده‌اند. در همین حین فرمانده اردوی سیار نیز با قوای خود به جناح راست تنگ زاهدشیر حمله نموده، نقاطی که روز قبل دشمن متصرف و در یکی از برج‌ها نظامیان را محصور نموده بودند، مجدداً اشغال و با حملات شدیدانه و فداکاری‌های نظامیان رشید به برج مزبور از محصوریت خارج نموده، قوای دشمن را متفرق و با گرفتن تلفات معنابه آنها را طرد و متلاشی ساخته و نقاط مهم جناحین تنگ زاهد شیر را به تصرف نظامیان درآورد.

مادهٔ ۳. نظر به رشادت فوق‌العاده و استقامتی که از طرف نظامیان برج محصور جناح راست تنگ زاهدشیر در مدت محصوریت این دو روزه مشهود گردیده، که در مقابل تعرضات سخت دشمن پافشاری نموده و با یک تهور و شهامت فوق‌العاده حملات آنها را دفع و بالاخره دشمن را به مقصود خود موفق نداشته‌اند، از اظهار خوشحالی خودداری نداشته و به نام قدردانی از این فداکاری رئیس پست برج مزبور را به یک درجه فوق درجهٔ فعلی مفتخر داشته و امر می‌دهم فرمانده فوج بهادر ارتقای رتبهٔ او را در حکم فوجی درج نموده و به هر یک از نظامیان برج مزبور نیز مبلغ پنج تومان به رسم انعام تأدیبه و رضایت مرا نیز به آنها ابلاغ نماید.

مادهٔ ۴. عدهٔ کثیری از قوای دشمن - مرکب از طوایف دیرکوند، بیرانوند، سگوند، پای و غیره - دو روز بود به استحکامات جناحین تنگ زاهدشیر حمله نموده و تعرضات خود را با شدت ادامه می‌دادند. بعون‌الله تعالی، در اثر فداکاری و رشادت نظامیان رشید قوای دشمن بدون اخذ نتیجه از خیالات خود مغلوب و با تلفاتی زیاد در کمال یأس فراری و متواری گردیدند. فعلاً ارتباط از خرم‌آباد تا بروجرد دائر و مصادمانی جدیداً با دشمن رخ نداده است.

مادهٔ ۵. این فاتحیت را که نصب صاحب‌منصبان و افراد رشید اردو گردیده، به آنها

تبریک گفته و از جدیت که در انجام وظیفه مقدس سربازی با شجاعت و رشادت در قلع و فمع اشرا نشان داده و می دهند، اظهار رضایت می نمایم.

خرم آباد. مورخه ۳۱ جوزای ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [سفندبازی]

[۶۸]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۲۶

ماده ۱. امر می دهم رئیس تیپ پیاده به فوریت محلی را در کنار رودخانه شهر جهت اردوگاه تعیین نموده، سپس غدغن دارد کلیه قسمت های مختلفه از گلستان خارج و در محلی که جهت اردوگاه تعیین شده چادر بزنند.

ماده ۲. لازم است رئیس صحبه اردو مواظبت کامل در حفظ الصحة صاحب منصبان به عمل آورده و از شیوع امراض مسریه جداً جلوگیری نماید.

ماده ۳. به طوری که در ماده ۱ حکم نمره ۱۷ راجع به عدم تردد افراد به قهوه خانه های شهری تذکر داده ام، تجدیداً و تاکیداً به فرماندهان افواج امر می دهم برای حفظ دیسپلین و رعایت انتظامات لازم است در اجرای کلیه احکام، اعم از کبی و شفاهی خدمت کامل به خرج داده و نفرات را از مسئولیتی که در نتیجه غفلت و عدم مراقبت در اجرای احکام من متوجه آنها خواهد گردید، مستحضر و مسیوق دارند. قلعه بیگی نظامی نیز به مأمورین خود غدغن دارد نظامیانی که برخلاف احکام صادره رفتار نموده و به قهوه خانه های شهری تردد می نمایند جلب، و راپورت دهد تا حکم تنبیه آن صادر گردد.

ماده ۴. لازم است رئیس صحیة اردو یک نفر از طبیب‌های اردو را مأمور نماید هفته‌ای دو مرتبه فہوہ خانہ‌هایی را کہ به نظامیان اختصاص داده شده بازدید نموده، در نظافت محل و لوازم چایخوری دقت کامل نموده و دستورات مکفی به مباشرین و اجزای فہوہ خانہ‌ها صادر نموده و آنها را ملزم نماید کہ در پاکی و تمیزی محل و اشیاء فہوہ خانہ‌ها از هر حیث جدیدی وافی به عمل بیاورند.

ماده ۵. فرمانده فوج بہادر با تحصیل مرخصی از برای تکمیل نواقصات و رفع کسورات و آوردن بقیہ نفرات فوج خود موقتاً بہ تہران حرکت می نماید. امر می دہم در غیاب مشارالہ باورقاسم خان، فرماندہ گردان اول آن فوج، کفالت را عہدہ دار گردیدہ و در حفظ انتظامات کلیہ امور آن فوج جدیدت کامل بہ خرج دہد.

ماده ۶. یک گردان از فوج بہادر کہ در معیت باور عباس خان بہ مأموریت ننگ زاهدشیر اعزام گردیدہ بودند، خدمات خود را بہ طور رضایت بخش انجام داده بہ خرم آباد عودت نموده اند. در ضمن اظهار رضایت از خدمات باور عباس خان، فرماندہ گردان مزبور کہ احکام و دستورات مرا بہ طوری کہ انتظار داشتیم بہ موقع اجرا گذارده است، فداکاری نفرات رشید آن گردان را نیز بہ نام قدردانی تمجید و تحسین می نمایم.

ماده ۷. فرماندہ فوج آہنیں راہورت می دہد گردانی کہ از فوج مزبور مأمور ہزو بودند، پس از تحویل نمودن پست‌های خود بہ قسمت اعزامی از فوج گارد سپہ، بہ خرم آباد دعوت نموده اند.

ماده ۸. امر می دہم در اول برج سرطان جاری در ہر ۲۴ ساعت یکی از فرماندہان افواج کشیک کلیہ اردو را عہدہ دار گردند. بدو از فرماندہ فوج آہنیں شروع، سپس فرماندہ فوج دفاع، فرماندہ فوج نوپخانہ، فرماندہ فوج مرگ، کفیل فوج بہادر بہ نوبہ کشیک داده مسئولیت انتظامات ۲۴ ساعت کلیہ اردو را عہدہ دار خواهند بود.

ماده ۹. در مدت ۲۴ ساعت سکون و آرامش در کلیہ فروت حکم فرما بودہ است. اصل را امضاء فرمودند. امیر لشکر غرب: احمد.

خرم آباد. مورخہ ۳۲ جوزا [ی] ۱۳۰۳. سواد مطابق با اصل است. متصدی ارکان حرب

[۶۹]

ازکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۲۷

ماده ۱. حکم می‌کنم فرمانده فوج آهن دو دستگاه مسلسل جهت تکمیل قوای قلعه ماسور مأمور و اعزام داشته و به فرمانده قوای قلعه مزبور نیز دستور دهد که محل مسلسل‌ها را در برج‌های قلعه قرار دهند.

ماده ۲. حکم می‌کنم فرمانده فوج دفاع همه روزه در ساعت ۵ صبح یک نفر صاحب‌منصب بایک (... سوار به قلعه ماسور اعزام نموده و به صاحب‌منصبانی که مأمور می‌شوند دستور دهد تا غروب در قلعه متوقف گردیده، پس از آن به شهر مراجعت نمایند. در مدت توقف خودشان در قلعه مزبور در تحت فرماندهی رئیس ساخلوی آنجا خواهند بود.

ماده ۳. امر می‌دهم فرمانده گروهان مهندس، محلی را که قبلاً جهت هواپیمایی و فرود طیارات در بیرون شهر تعیین گردیده تسطیح نموده، تا روز پنج‌شنبه که پنجم سرطان است بایستی مرتب و حاضر نموده راپورت دهید.

ماده ۴. امروز در ساعت ۵ صبح که جهت بازدید اردوی ستار به تنگ زاهدشیر رفته بودم، ترتیبات و انتظامات داخلی اردو را به طور امیدبخش مشاهده نمودم و از هر حیث مرتب و منظم بوده است.

ماده ۵. در مدت ۲۴ ساعت مصادمانی بادشمن رخ نداده. سکوت و آرامش در کلبه فرونت برقرار می‌باشد.

خرم‌آباد. مورخه اول سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۷۰]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۲۸

ماده ۱. امر می‌دهم فرمانده فوج دفاع نایب سرهنگ ولی آقاخان، فرمانده گروهان ۱ آن فوج، را به قلعه ماسور اعزام دارد که باور اسدالله خان صاحب‌منصب فوج آهین را عوض نموده و فرماندهی قوای قلعه مزبور را عهده‌دار شود.

ماده ۲. لازم است فرمانده فوج دفاع فردا، که ۳ برج سرطان است، در ساعت ۴ بعد از نصف شب یک بهادران سوار همراه قاطرهای قسمت‌ها که برای حمل‌گندم و جو جهت آذوقه نفرات اردو به جالان چولان می‌روند تعیین و اعزام دارد که در موقع ایاب و ذهاب همراه بارها بوده و مسئولیت حفاظت آنها را به عهده بگیرند.

ماده ۳. امر می‌دهم کفیل فوج بهادر نفرانی که از گردان دوم آن فوج در برج‌های بین راه تنگ رباط مأمور پست هستند به فوریت عوض کرده، از گردان ۱ به جای آنها اعزام و کلیه نفرات گردان ۲ فوج بهادر را در بروج و قلاع بین راه از خرم‌آباد الی آستان ساخلو نموده و حفاظت خط مزبور را به عهده این گردان اختصاص می‌دهد.

ماده ۴. از قرار راپورت‌های واصله، بعضی از نظامیان در قهوه‌خانه‌ای که اختصاص به آنها داده شده به طور علنی به کشیدن تریاک اشتغال می‌ورزند. گذشته از اینکه ارتکاب به این عمل حیثیات نظامی را پایمال می‌نماید، اخلاق سایر افراد را نیز از این رهگذر فاسد [و] آنها را به استعمال تریاک تلقین و ترغیب نموده و شریک بدبختی‌های خود قرار خواهد داد. لهذا، امر می‌دهم فرماندهان افواج از حرکات نفرات ابواب جمعی خود که گرفتار این سم مهلک هستند جلوگیری نموده، جدیت نمایند نفرات را به ترک آن مجبور

داشته نگذارند سایرین نیز به استعمال آن آلوده و گرفتار گردند.

ماده ۵. در تعقیب حکم نمره ۲۰ امر می‌دهم فرماندهان افواج از ساعت ۵ صبح الی ۸ نفرات حاضری را جهت مشق و تعلیم حاضر نموده و بقیه ساعات روز را به طوری که در حکم مزبور تصریح گردیده عمل و رفتار نمایند.

ماده ۶. در مدت ۲۴ ساعت مصادمانی با دشمن رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۳ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب فوا [امضاء: عباس قلی اسفندیاری]

[۷۱]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۲۹

ماده ۱. لازم است رئیس صحبه اردو یک نفر طبیب تعیین و مأمور نماید که همه روزه به حکومت نظامی رفته محبوسین جنگی را بازدید و مرضی آنها را معالجه و مداوا نماید و دواهایی را که مورد احتیاج است از رئیس صحبه اردو تحویل گرفته به مصرف برسانند.

ماده ۲. سرهنگ عبدالعلی خان، فرمانده فوج مرگ، با یک گردان سوار که دو روز قبل جهت آوردن مهمات حمل شده از بروجرد به چالان چولان اعزام گردیده بود مراجعت نموده و مهمات محموله را وارد خرم آباد نموده است.

ماده ۳. سرهنگ عباس خان، فرمانده توپخانه اردو، مأمور است کلیه مهمات وارده را از سرهنگ عبدالعلی خان، فرمانده فوج مرگ، تحویل گرفته در قلعه سپه انبار نماید. صاحب منصب مزبور در دادن فشنگ به فرماندهان قسمت‌های مختلفه اردو به هیچ وجه

مجاز نبوده، در حین لزوم فقط در مقابل حواله خود این جانب به فرماندهان افواج به قدر کفاف تحویل خواهد نمود.

ماده ۴. لازم است فرمانده توپخانه اردو بک عراده توپ به قلعه زاهدشیر فرستاده، نوبی را که در قلعه مزبور است معاوضه نماید. کفیل فوج بهادر نیز موظف است نیم گروهان پیاده‌ای که از گردان ۲ آن فوج مأمور تنگ زاهدشیر است، جهت محافظت در معیت توپ اعزام داشته و به صاحب‌منصب قسمت مزبور دستور دهد که پس از رسیدن به تنگ زاهدشیر، ورود توپ را با عده خود به فرمانده اردوی ستار راپورت نماید.

ماده ۵. امر می‌دهم سرهنگ عباس‌خان، فرمانده توپخانه اردو، به وسیله ویلتن، نام مکانیک آلمانی که جهت اصلاح نواقصات پاره‌ای از توپ‌ها از مرکز وارد گردیده، به فوریت در اصلاح نواقصات و تکمیل کسورات توپ‌ها کوشیده، پس از مرمت خرابی آنها نتیجه را راپورت نماید.

ماده ۶. لازم است سرهنگ رضاخان، فرمانده فوج دفاع، مسئولیت کلیه جنسی که از چالان چولان به این طرف در نقاط مختلفه جهت آذوقه وارد و انبار گردیده و فعلاً در تحت نظر و مسئولیت نایب ۳ مرآت‌الملک است، شخصاً عهده‌دار گردیده و به قدر کفاف در مقابل قبض به فرماندهان قسمت‌ها تحویل نماید. نایب ۳ مرآت‌الملک نیز تا خانمه مأموریت خود تحت امر فرمانده فوج دفاع خواهد بود.

ماده ۷. فرماندهان افواج را امر می‌دهم قاطرهای قسمت خودشان را جهت حمل جنس به دستور فرمانده فوج دفاع اعزام داشته، در مقابل قبض خود جنس تحویل بگیرند. و نیز سرهنگ رضاخان موظف است بک بهادران سوار مأمور نماید که در موقع ایاب و ذهاب قاطرهای قسمت‌های مختلفه اردو، در معیت مال‌ها حرکت نموده و حفاظت آنها را عهده‌دار شوند.

ماده ۸. در مدت ۲۴ ساعت سکون و آرامش در کلیه جبهه‌ها حکم فرما بوده است. خرم‌آباد، مورخه ۳ سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس‌قلی [اسفندیاری]

[۷۲]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۳۰

ماده ۱. «و بلیتن» نام مکانیک آلمانی که جدیداً از مرکز وارد شده، نظر به علت مزاج و عدم استفاده از وجود مشارالیه اجازه می‌دهم به تهران مراجعت نماید.

ماده ۲. نایب ۲ تقی‌خان برنا، صاحب‌منصب آنتیبار لشکر مرکز، جهت انجام مأموریت مخصوص به تهران اعزام می‌شود. امر می‌دهم فرمانده توپخانه اردو صاحب‌منصب مزبور را پس از اخذ دستورات لازمه در ۴ برج جاری به محل مأموریت خود روانه نماید.

ماده ۳. نظر به عدم وسعت و مکفی نبودن محل فعلی اردوگاه، امر می‌دهم رئیس تیپ پیاده محلی را در ساحل رودخانه قسمت شرقی شهر جهت اردوگاه تعیین و به فرماندهان افواج دستور دهد هر چه زودتر چادرهای افراد را در نقطه‌ای که جدیداً تعیین می‌شود برپا دارند.

ماده ۴. محمودخان نام، که یکی از سرکردگان متنفذ بانه بوده، با اینکه در دوره زندگانی اش سابقه‌های خوبی را در آن حدود جهت خود تهیه ننموده و در ادوار گذشته نیز همیشه به قتل و غارت اهالی آن سامان مشغول و تاکنون از هیچ‌گونه فجایع خودداری نکرده بود، مع هذا از آنجایی که این جانب به نفقذ و مراحم مخصوص بندگان حضرت اشرف اعظم رئیس‌الوزرا و فرمانده کل قوا، دامت عظمت، نسبت به فردا فرد اهالی این مملکت سابقه داشته و میل دارم که همیشه بر طبق اراده و نظریه حضرت معظم‌الیه رفتار نموده و با عدم تمایلاتی که شخصاً به قتل نفس داشته و راضی نمی‌شوم که یکی از آحاد این مملکت دچار بدبختی و مذلت گردیده و بالاخره منجر به محو و فناء آنها گردد، لهذا، همه اوقات در این صدد بوده‌ام تا حدی که ممکن است کمتر به قتل نفس مبادرت

نموده و آنچه بتوانم این قبیل اشخاص را قبلاً با نصیحت و اندرز متنبه ساخته و از رفتار زشت و عقاید فاسدشان نادم داشته و به سعادت ابدی نائلشان دارم. لہذا، از همین نقطه نظر بود کہ چندی قبل مشارالیه را بہ مراحم دولت امیدوار نموده و از هیچ گونه محبت در حقش دریغ و مضایقه نکرده، از گرداب فلاکت و بدبختی نجات داده، زندگانی آتیه اش را با خوشی و سعادت تأمین و تحکیم نمودم. متأسفانه، قدر نعمت را مجهول و از این تلطفاً و نظریہ مهرآمیز اولیای دولت سوءاستفادہ نموده و در اثر اغواء و تحریکات پارہ ای اشخاص آشوب طلب، مجدداً عملیات زشت و خیالات فاسد خود را تعقیب و دنبال نموده، بدبختی و اضمحلال را جهت خود خریدار و مرا نیز از اصلاح اخلاق و عقیدہ فاسد خود ناامید و مأیوس داشته و بہ اعمال قوہ جبریہ مجبورم گردانید. لہذا، برای قطع ریشہ فساد و خانمہ دادن بہ فجایع محمودخان مذکور، بہ فرماندہ قوای بانہ امر دادم درصدد دستگیری برآمدہ مشارالیه را سرکوبی و قلع و قمع نماید. این است در نتیجہ اقدامات خود فرماندہ قوای بانہ راپورت می دہد (...). صاحب منصب با عده ای نظامی جهت دستگیری مشارالیه اعزام، با اینکه عده او مکفی و مواقع مهم - از قبیل قتل مرتفع شمال و جنگل های انبوه - را در دست داشته اند، مع هذا، پس از چند ساعت مصادمہ محمودخان معروف با چند نفر (...). مقتول و بک عده مجروح و بقیہ (...). فراری و متواری شدہ اند. چندین قبضہ تفنگ و چند رأس اسب غنیمت اردو گردیدہ، نعش مقتول را نیز جهت عبرت سایرین بہ قصبہ بانہ حمل و پس از چند ساعت دفن نمودہ اند. این موفقیت های پی در پی را، کہ در اثر یک سلسلہ رشادت و فداکاری نصیب صاحب منصبان و نفرات مشجع لشکر غرب می شود، بہ عموم آنها تبریک گفته و امیدوارم در پرتو قدرت و سرپرستی یگانه ناجی مملکت موفق گردیم خدمات برجستہ تری را نسبت بہ وطن محبوب خود نشان داده و گوی موفقیت را در میدان جانبازی از سایر برادران خود ربودہ و کلیہ (...). تہر و خودسری را با خون اشخاص فاسدالعقیدہ و آشوب طلبان این مملکت شستشو داده و بہ جای همان کلمہ، مولود جدید امنیت آسایش را قائم مقام و اعلان نمائیم و از این گذر نیز خرسندی و رضایت خاطر

مبارک بندگان حضرت اشرف اعظم رئیس الوزرا و فرمانده کل قوا، دامت عظمته، را فراهم داشته و توجه حضرت معظم الیه را نسبت به خود معطوف داریم.
ماده ۵. در مدت بیست و چهار ساعت مصادماتی در کلیه فرونت با دشمن رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۴ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرمودند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۷۳]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۳۱

ماده ۱. بر حسب حکمی که قبلاً داده بودم، امروز یک فروند طیاره از بروجرد طیران نموده و در ساعت ۴ و نیم بعد از نصف شب به خرم آباد در محلی که تعیین شده سقوط نمود. پس از یک ربع ساعت توقف و اخذ دستورات لازمه مجدداً به طرف بروجرد پرواز نمود.

ماده ۲. بر طبق راپورت فرمانده فوج مرگ، باور حسین خان فرمانده گردان اول آن فوج که با ده نفر سوار مأمور تنگ زاهد شیر بود، روز گذشته از محل مأموریت خود مراجعت نموده است.

ماده ۳. امر می‌دهم فردا، که ۶ سرطان است، یک فروند طیاره در ساعت ۴ بعد از نصف شب از بروجرد طیران نموده و جهت اخذ پاره‌ای تعلیمات و دادن راپورت‌های خود در خرم آباد فرود آمده و تا صدور حکم ثانوی توقف نماید.

ماده ۴. لازم است فرماندهان افواج مختلفه اردو فردا، که ۶ سرطان است، در ساعت

۵ صبح کلبهٔ عدهٔ خودشان را در محل هواپیمایی و قبل از ورود طیاره حاضر نمایند. فرماندهان افواج سوار و قسمت توپخانه نفرات را پیاده حاضر خواهند نمود.

مادهٔ ۵. از این تاریخ به بعد فرماندهان موظفند در ساعاتی که برای تعلیم و مشق نفرات تعیین گردیده، شخصاً در موقع مشق نظامیان حاضر شده و مواظبت کامل در تعلیم و تربیت آنها به عمل بیاورند.

مادهٔ ۶. عطف به مادهٔ ۴ حکم نمرة ۱۹، فرمانده بهادران احتیاطیهٔ وقت مکلف است چنانچه در باره‌ای مواقع از استحکامات و نفاطی که پست نظامی برقرار است صدای تیر شنیده می‌شود، به فوریت از آن (...) زین کرده و حاضر دارد و یک جوفه جهت کسب اطلاع به محلی که تیراندازی می‌شود اعزام داشته، علت و سبب تیراندازی را کشف و هرچه زودتر اطلاعات خود را راپورت نمایند.

مادهٔ ۷. در مدت ۲۴ ساعت سکونت و آرامش در کلبهٔ فرونت آمر بوده است. خرم‌آباد. مورخهٔ ۵ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۷۴]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۳۲

مادهٔ ۱. به طوری که قبلاً امر داده بودم، یک فروند طیاره در ساعت ۵ بعداز نصف شب یوم ۶ برج جاری از بروجرد پرواز نموده و در ساعت ۵ و نیم در خرم‌آباد فرود آمد.

مادهٔ ۲. نظر به اینکه از این تاریخ به بعد دو فروند طیاره در خرم‌آباد متوقف خواهند

بود، لازم است رئیس تیپ پیاده برای محافظت آنها از تعرضات الوار دستور دهد بک گروهان پیاده در اطراف محل هواپیمایی پست‌های مخفی گذاشته و به وسیله کندن سنگ‌های زیرزمینی خودشان را نیز از حملات الوار محفوظ دارند.

ماده ۳. از فرار راپورت‌های واصله، عده‌ای از اشخاص مجهول‌الهویه در شهر دیده می‌شوند که اغلب هم به عنوان انتساب و خویشی با نظامیان در چادر افراد و اردوگاه ایاب و ذهاب نموده با نظامیان خلطه و آمیزش دارند. چون وجود این قبیل اشخاص در منطقه جنگی حاضر در اردوگاه منافی عملیات نظامی و قواعد تعیینه‌الجیش است، لهذا، به فرماندهان افواج امر می‌دهم اکیداً از مرادۀ این اشخاص در اردوگاه با نفرت جدأ جلوگیری نموده و حقیقتاً هم اگر کسانی هستند که با نظامیان قرابت و خویشی دارند، ملاقات آنها را در داخل شهر و خارج از اردوگاه فرار دهند و نیز هرچه زودتر آنها را به محل خود عودت دهند.

ماده ۴. نظر به بعد مسافت بین اردوگاه پیاده با سوار و توپخانه، امر می‌دهم از این تاریخ به بعد افواج پیاده تحت فرماندهی و سرپرستی سرتیپ علی محمدخان در اردوگاه خود، سوار و توپخانه هم در محلی که توپ‌ها هستند تحت فرماندهی سرهنگ عباس‌خان برای اقسام حاضر شوند. عده موزیک در اردوی پیاده، شیورچیان در اردوی سوار و توپخانه مراسم سلام اقسام را به جای (...) آورد.

ماده ۵. به طوری که مشاهده می‌شود، پاره‌ای از نظامیان اشخاص غیر نظامی را به اسم مهتری در داخلۀ اردو و نزد خودشان نگاه داشته‌اند. به موجب این حکم اکیداً غدغن می‌دارم فرماندهان افواج کلیۀ اشخاص متفرقه را از اردوگاه و بین نظامیان خارج نموده (...) به توجه و رسیدگی به مال‌ها و سایر امورات خود و ادار نمایند که بدین وسیله افراد به تنبلی و تن‌پروری عودت ننموده و انتظامات داخلی کاملاً محفوظ باشد.

ماده ۶. به موجب راپورت‌های واصله، در مدت ۲۴ ساعت مصادمانی در کلیۀ فروت با دشمن رخ نداده، سکونت و آرامش حکم فرما بوده است.
خرم‌آباد، مورخ ۷ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب:

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۷۵]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۳۳

ماده ۱. از تاریخ نشر این حکم مشق و تعلیمات افراد در ساعت ۶ صبح شروع خواهد گردید و لازم است فرماندهان افواج با کلیه صاحب منصبان صف از ابتدای شروع به مشق تا اختتام آن حضور داشته باشند.

ماده ۲. فرمانده قوای مستحفظی قلعه سپه موظف است یک پست ۳ نفری جهت محافظت انبار مهمات که در قلعه سپه است برقرار نمایند.

ماده ۳. حفاظت طیاره‌ها و محل هواپیمایی را به عهده فوج آهنین و فوج بهادر محول می‌دارم. فرماندهان افواج مذکور موظفند به نوبه، که ابتدا از فوج آهنین شروع خواهد شد، برای مدت ۲۴ ساعت یک گروهان جهت مستحفظی محل مزبور اعزام نمایند. مرکز گروهان در برج حسین خان و دارای ۱۲ پست در اطراف محل هواپیمایی خواهند بود.

ماده ۴. فرماندهان افواج لازم است حتی الامکان کشیک فوجی را به عهده صاحب منصبان محول دارند. در صورت عدم امکان و حاضر نداشتن صاحب منصب، ممکن است به عهده معین نایبان واگذار نمایند.

ماده ۵. مسئولیت حفاظت کوه چگنی کش در شمال غربی خرم آباد را به عهده فرمانده فوج آهنین و کوه مدبه [در] شمال شرقی [را] به کفیل فرمانده فوج بهادر واگذار و مقرر می‌دارم بر طبق دستوراتی که سابقاً به فرماندهان افواج مزبور در خصوص اعزام

عده مستحفظی به کوه‌های مذکور داده شده، معمول و رفتار نموده و در هر ۴۸ ساعت مأمورین را عوض نمایند.

ماده ۶. در طول مدت ۲۴ ساعت مصادمه با دشمن رخ نداده است.

خرم‌آباد، مورخه ۸ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب:

احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۷۶]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۳۴

ماده ۱. امر می‌دهم فرماندهان افواج و رؤسای قسمت‌های مختلفه اردو همه روزه یک نسخه از احکام صادره خودشان را در ساعت پنج بعد از ظهر به دفتر ارکان حرب قوا ارسال دارند.

ماده ۲. لازم است فرماندهان قسمت‌ها به رؤسای گروهان‌ها و فرماندهان جزو دستور دهند هفته‌ای دو مرتبه کلیه البسه، حتی پیراهن زیرین نفرات ابواب جمعی خودشان را بازدید نموده، افراد را به پاک نگاه داشتن البسه خود مجبور و آنها را از امراضی که ممکن است در نتیجه چرک و کثافت تولید شود آگاه نمایند.

ماده ۳. از قرار راپورت‌های واصله، نظامیان در پست‌ها و غیره با نفرات امنیه به طور خوبی سلوک ننموده و بیگانه‌وار به آنها رفتار می‌نمایند. لهذا، به فرماندهان افواج امر می‌دهم به کلیه زیردستان خودشان گوشزد کرده و به آنها حالی نمایند که امروزه در نظر است امنیه نیز جزو قشونی محسوب و در حدود خودشان نسبت به دولت و وطن خود مشغول خدمت بوده و در پاره‌ای مواقع نیز فداکاری می‌نمایند. لازم است نظامیان با یک

صمیمیت و مهر برادری با آنها رفتار کرده و در تشویق و تحبیبشان سعی کامل به عمل آورند.

ماده ۴. امر می‌دهم فرماندهان افواج و رؤسای قسمت‌های مختلفه اردو در پاکی اسلحه نفرات جدید نموده و هفته‌ای دو مرتبه اسلحه کلیه نفرات ابواب جمعی خود را بازدید و آنها را به پاک نگاه داشتن تفنگ‌های خود وادار و مجبور نمایند.

ماده ۵. امر می‌دهم فرمانده فوج آهنین بیست نفر نظامی به قلعه ماسور اعزام داشته، بقیه عده ساخولی قلعه مزبور را تکمیل نماید.

ماده ۶. در مدت ۲۴ ساعت مصادماتی با دشمن رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۹ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب:

احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۷۷]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۳۵

ماده ۱. امر می‌دهم فرمانده فوج آهنین نیم گروهان پیاده اعزام داشته در برجی که جدیداً در جناح راست قلعه ماسور بنا می‌شود تا غروب متوقف گردیده و از پاره‌ای اتفاقات غیر مترقبه و اقدامات الوار جلوگیری نمایند.

ماده ۲. فرمانده فوج مرگ نیز موظف است نیم بهادران سوار در ساعت ۴ بعد از ظهر ۱۰ برج جاری به قلعه ماسور اعزام دارد. چنانچه نرضانی از طرف دشمن به مستحفظین برجی که جدیداً بنا می‌شود به عمل آید، فوری به آنها کمک داده و عملیات دشمن را عقیم گذارند.

ماده ۳. لازم است فردا صبح کلبه قسمت‌ها فاطرهای بنه خودشان را آنچه ممکن است جهت حمل آذوقه به هژو فرستاده، به قدر لزوم گندم و جو حمل نمایند.

ماده ۴. فرمانده فوج دفاع موظف است یک بهادران سوار در ساعت ۴ بعداز نصف شب ۱۱ برج جاری جهت محافظت در معیت فاطرهای قسمت‌ها که برای حمل آذوقه به هژو می‌روند، اعزام نمایند.

ماده ۵. امر می‌دهم کفیل فوج بهادر بیک نفر صاحب‌منصب با ۲۳ نفر نظامی، که ۹ نفر آن وکیل باشد، جهت تحویل گرفتن سه دستگاه برجی که در جنوب شهر خرم‌آباد جدیداً بنا شده است اعزام داشته، برج‌های مزبور را از نفرات فوج آهتین تحویل گرفته پست‌های خود را برقرار نمایند. و نیز مرکز و محل توقف صاحب‌منصبانی که با آن قسمت فرستاده می‌شوند، در برج وسطی خواهد بود.

ماده ۶. امر می‌دهم فرمانده فوج دفاع بیک بهادران سوار در ساعت ۴ بعداز نصف شب ۱۱ برج جاری جهت اکتشافات و کسب پاره‌ای اطلاعات درین راه الیشر اعزام داشته و دستور دهد بهادران مزبور پس از یک روز توقف در اردوی الیشر و تحصیل اطلاعات لازمه، مجدداً به خرم‌آباد معاودت نمایند.

ماده ۷. لازم است از این تاریخ همه روزه اقسام را در قسمت‌ها نیم ساعت به غروب مانده شروع نمایند.

ماده ۸. به طوری که قبلاً هم تذکر داده‌ام، مجدداً نیز امر می‌دهم مأمورینی که به فرماندهان افواج و صاحب‌منصبان قسمت‌ها داده می‌شود، اعم از اینکه آن حکم کتبی یا شفاهی باشد، بایستی پس از انجام آن نتیجه را کتباً به دفتر ارکان حرب قوا راپورت نمایند.

ماده ۹. در طول مدت ۲۴ ساعت مصادمانی با دشمن رخ نداده، در کلبه فروت آرامش و سکونت برقرار بوده است.

خرم‌آباد، مورخه ۱۰ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب:

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۷۸]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۳۶

ماده ۱. در تعقیب ماده ۵ حکم نمره ۳۳ مورخه ۸ برج سرطان، نظر به اینکه بایستی افراد به موقعیت اراضی و منطقه جنگی خرم آباد کاملاً آشنا شوند، لهذا، امر می‌دهم فرماندهان افواج از این تاریخ نفراتی که مأمور مستحفظی کوه‌های جناحین خرم آباد می‌نمایند، مأموریتشان را تا یک هفته ادامه داده و در آخر هفته آنها را عوض نمایند.

ماده ۲. فرمانده فوج دفاع راپورت می‌دهد سلطان حسن خان وزیر، فرمانده بهادران ۳ آن فوج، که با ۶۰ نفر نظامی جهت حفاظت مال‌های حمل آذوقه در معیت آنها به چالان چولان اعزام گردیده بود، پس از انجام مأموریت خود به خرم آباد معاودت نموده است.

ماده ۳. پاره‌ای از معین نایبان و وکلای قسمت‌های مختلفه اردو دیده می‌شود که امتیازات و درجات نظامی خود را استعمال ننموده و متکراً در کوچه و معابر حرکت می‌نمایند. لهذا، فرماندهان افواج و رؤسای قسمت‌های مختلفه اردو را تذکر داده و امر می‌دهم از این قبیل بی‌نظمی‌های داخلی قسمت‌های ابواب جمعی خودشان جلوگیری نموده، مرتکبین را تنبیه و مجازات سخت درباره آنها به عمل آورند که نظیر این گونه لایقیدی و عدم علاقمندی در اجرای قوانین نظام در بین آنها دیده نشود.

ماده ۴. لازم است کلبه صاحب‌منصبان در اعمال و رفتار زیردستان خود در حفظ دیسپلین و اجرای قوانین موضوعه نظام جدید نموده و همیشه آنها را به صحت عمل و اطاعت مافوق خود دعوت نمایند.

ماده ۵. در مدت ۲۴ ساعت مصادمه با دشمن رخ نداده است.
 خرم آباد. مورخه ۱۱ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب:
 احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۷۹]

حکم عملیاتی
 ارکان حرب محترم لشکر غرب
 فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
 نمره ۳۷

ماده ۱. با اینکه تصور می‌نمودم نظامیان با داشتن عده مکفی صاحب‌منصب ناکتون به وظایف خودشان آشنا گردیده و خدمات مقدسه سربازی را با نهایت جدیت و سعی انجام می‌دهند، به طوری که ابداً غفلت و قصوری در انتظامات داخلی قسمت‌ها رخ نداده و به هیچوجه مورد ایراد و اعتراضی که مستلزم تئیه یا توییح و ملامت باشد واقع نخواهد شد. متأسفانه، دیشب در ساعت ۱۲ بعد از ظهر - نصف شب - که شخصاً جهت بازدید وضعیات داخله اردو و مستحفظین اطراف شهر رفته بودم، برعکس تصورات خود به پاره‌ای بی‌نظمی‌ها و عدم وظیفه‌شناسی مواجه گردیدم. اولاً، قراولان قسمت‌ها بی‌نهایت نامرتب، بعضی از قراولان و وکلای آنها اسم عبور شبانه را صحیحاً یاد نگرفته بودند. مخصوصاً خود من جهت امتحان اسم عبور را عرضی اظهار داشته، بدون هیچ گونه ایراد و اعتراض قبول نموده. اغلب از قراولان نیز با اینکه اسم عبور صحیحاً گفته می‌شد، یا به علت فراموش کردن یا به واسطه اینکه اساساً اسم عبور به آنها نداده‌اند، در اظهارات من تردید پیدا کرده و در عدم صحت آن اصرار می‌ورزیدند. ثانیاً، بک نفر از قراولان فوج آهنین و بک نفر از قراولان صحرائی فوج مرگ در موقع خدمت خوابیده و با خیال آسوده استراحت نموده بودند. من این‌گونه پیش آمدهای غیرمتظره و عدم

وظیفه‌شناسی افراد را در انجام خدمات محوله فقط حمل به بیعلافگی صاحب‌منصبان نسبت به قوانین موضوعه نظام و وظایف مقدسه سربازی و تسامح در تربیت افراد زیردست خودشان می‌نمایم و بس. و آنها را به تعلیم و تربیت نفرت‌ها به طوری که مرام و مسلک سربازی و نظامی داخلی جهت ما و دبعه گذاشته است دعوت نموده و گوشزد می‌نمایم که جدیت افراد در انجام وظیفه و حسن تربیت آنها نمونه لیاقت و فعالیت صاحب‌منصبان آنها، [و] بالعکس تنبلی و بطالت و آشنا نبودن به وظایف و غفلت در انجام خدمات مرجوعه، دلیل عدم لیاقت فرماندهان آنها خواهد بود و بیعلافگی آنها را نسبت به زیردستان خود کاملاً تثبیت می‌نماید. گرچه مجازات این قبیل خطاهای فراوان در منطقه جنگی اعدام خواهد بود. ولی از آنجایی که بقیین دارم وقوع این قضایا در نتیجه مسامحه و سهل‌انگاری صاحب‌منصبان در تعلیم زیردستان خود بوده، این مرتبه فقط به توبیخ و ملامت صاحب‌منصبان مربوطه آنها اکتفا می‌نمایند و افرادی که در موقع خدمت فراولی خوابیده بودند هر یک به یک صد ضربه شلاق تنبیه و وکلای آنها را نیز یک درجه نزل داده و امر می‌دهم سرتیپ علی محمدخان فرمانده فوج آهنین امروز، که ۱۲ سرطان است. در موقع افشام فرارگاه پیاده حاضر شده و این حکم را به کلیه فرماندهان افواج ابلاغ دارد. آنها نیز موظفند به وسیله فرماندهان قسمت‌ها کلیه نفرت‌ها را از علت مجازات دو نفر فراول و دو نفر وکلای فوق‌الذکر مطلع داشته، مفاد حکم را به فردآفرد نظامیان حالی کرده و از اجتناب به این گونه غفلت‌ها و بطالت‌ها آنها را ملزم داشته و بفهمانند که در نتیجه اندک غفلتی علاوه بر اینکه لطمه بزرگی به قوانین موضوعه نظام وارد می‌شود، خطراتی نیز متوجه اردو خواهد گردید. علی‌هذا، این آخرین دفعه است که از اجرای مجازات‌های سخت و سیاست‌های شدیدی که وقوع این گونه قضایا و بی‌مبالائی پاره‌ای اشخاص در انجام خدمات ایجاب می‌نمایند، خودداری نموده‌ام؛ ولی، به آنها وعده می‌دهم چنانکه دفعه دیگر در موقع بازدید نظیر این گونه خطاها از نفرت مشاهده بشود، بدون قبول هیچ‌گونه عذری مرتکبین را اعدام خواهم نمود. همچنین صاحب‌منصبان مربوطه که در تعلیم و تربیت افراد فصور ورزیده‌اند، مسئولیت سخت

متوجه آنها گردیده و شدیداً منجارات خواهند شد.

ماده ۲. امر می‌دهم قلمه‌ی یکی اردو برای عبرت سایرین مجازاتی را که درباره‌ی فراولان معین داشته‌ام، در مقابل صف به موقع اجرا گذارد.

ماده ۳. با اینکه از بدو ریاست و تصدی یاور دکتر سید حسن خان ناکنون در امورات صحیة نیب وارد و انتظامات داخلی مریضخانه‌ها و فعالیت مشارالیه در انجام خدمات محوله و معالجه مرضی غفلتی مشهود نگردیده، به علاوه نظر دقت مرا هم جلب و در احکام سابق خود نیز رضایت خاطر مرا نسبت به مشارالیه اظهار و ابراز داشته‌ام، متعجبانه دیشب در موقع بازدید مریضخانه، برخلاف انتظار، صاحب‌منصب کشیک حاضر نبوده و انتظامات آنجا را به طوری که میل داشتم مشاهده نمودم. چون این مرتبه اول است که این قسم بی‌نظمی دیده می‌شود، لذا، نظر به پاس خدمات گذشته مشارالیه از توبیخ و ملامتش صرف نظر، و گوشزد می‌نمایم بایستی مواظبت کامل به عمل آورده که در آتی نظیر این گونه بی‌نظمی‌ها در داخله مریضخانه رخ ندهد. و نیز لازم است از این تاریخ به بعد در هر ۲۴ ساعت یک نفر صاحب‌منصب طبیب جهت کشیک مریضخانه تعیین نموده و غدغن دارد که با کمال جدیت مراقب و مواظب مریض‌ها بوده و تا انجام کشیک حق خارج شدن از مریضخانه را نخواهد داشت.

ماده ۴. در تعقیب ماده ۵ حکم نمره ۳۵، امر می‌دهم کفیل فوج بهادر علاوه بر آن ۲۳ نفری که جهت استقرار پست در بروج جدیدالبناء اعزام داشته است، ۷ نفر نظامی دیگر یا یک نفر وکیل تعیین نموده، به برجی که جدیداً در جنوب خرم آباد بنا شده است اعزام و پست نظامی برقرار نماید.

ماده ۵. در مدت بیست و چهار ساعت تصادماتی رخ نداده است.

خرم‌آباد. مورخه ۱۲ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. تصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۸۰]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۳۸

ماده ۱. به رئیس پیاده امر می‌دهم یک گردان از فوج آهنین با چهار قبضه پنجاه تیر و یک بهادران از فوج دفاع به رنگرزان اعزام داشته که در تحت فرماندهی یاور ابراهیم خان مستحفظی منطقه هژو را عهده‌دار شوند؛ و نیز به نایب سرهنگ امیرعلایی دستور دهد کلیه عده اعزامی از تیپ را، به استثنای توپخانه، جمع آوری کرده به سیلاخور سفلی ببرد و در آنجا اردویی به اسم اردوی مرکزی تیپ تشکیل و ترتیب بدهد و ریاست اردوی مزبور را نایب سرهنگ امیرعلایی عهده‌دار خواهد بود.

ماده ۲. امر می‌دهم فرمانده فوج مرگ یک نفر معین نایب با ده نفر سوار به قلعه ماسور اعزام داشته، ده نفر سواری که از فوج دفاع در قلعه مزبور مأموریت دارند، آنها را عوض نمایند.

ماده ۳. یک رسد سواری که هم‌روزه به سرآب باس رفته و عصرها به شهر عودت می‌نمودند، نظر به عدم احتیاج امر می‌دهم از این تاریخ اعزام سوار را به محل مزبور موقوف دارند.

ماده ۴. در تعقیب ماده ۶ حکم نمره ۱۹، برای رفع اختلاف لازم است فرماندهان افواج صورت دؤاب علیق بگیرشان را هم‌روزه در ساعت هفت صبح به امضای مباشرت فوج نزد فرمانده فوج مرگ ارسال داشته و علیق جهت دؤاب موجودی خودشان از مشارالیه دریافت دارند. مقرر آنکه صورت مذکور با راپورنی که به ارکان حرب قوا ارسال می‌دارند، مطابقت نماید.

ماده ۵. از این تاریخ اداره نمودن ارزاق و اجناس اتباعی یا توقیفی از الوار را به عهده فرمانده فوج مرگ واگذار می‌نمایم. لازم است هرچه زودتر انبار مخصوص تعیین و تهیه

نموده که کلبه اجناس را به انبار وارد کرده و نیز دفتر مخصوصی برای این کار ترتیب دهد که صادرات و واردات را معین نموده در آخر هر هفته صورت موجودی را کتباً به خود من راپورت دهد.

ماده ۶. در مدت ۲۴ ساعت مصادمه با دشمن رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۱۳ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۸]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۳۹

ماده ۱. چندی قبل که نظر به موقعیت وقت و دستوری که داده بودم از طرف فرمانده فوج بهادر جهت ارتباط در بین خرم آباد و تنگ زاهدشیر علاوه بر پست‌های سابق ۳ پست نظامی برقرار گردیده است. فعلاً نظر به عدم احتیاج به وجود پست‌های مزبور، امر می‌دهم کفیل فوج بهادر آنها را جمع آوری کرده و به شهر احضار دارد.

ماده ۲. لازم است همه روزه صاحب منصب کشیک کل اردو پس از تحویل نمودن کشیک خود به صاحب منصبانی که جدیداً مسئولیت را عهده دار می‌شوند، راپورت کتبی تحویلی خودشان را که دارای امضای صاحب منصب تحویل گیرنده و تحویل دهنده باشد به دفتر ارکان حرب قوا ارسال دارند. و نیز صاحب منصب کشیک قبل موظف است مشاهدات و نظریات خود را با اتفاقاتی که در مدت مسئولیتش در داخله قسمت‌ها رخ داده است، راپورت کتبی نموده و به راپورتی که دایر به تحویلی کشیک به اتفاق مصاحب منصب کشیک مشول جدید امضاء نموده‌اند، ضمیمه داشته به دفتر ارکان

حرب قوا ارسال نماید.

ماده ۳. در تعقیب و تصحیح ماده ۱ حکم نمره ۲۵، ۳۱ جوزا، به طوری که فرمانده اردوی سیار مشروحاً راپورت می دهد، گروهانی که از فوج آهنین جهت تصرف جناح راست تنگ زاهدشیر اعزام گردیده بود، قبل از رسیدن گروهان مزبور موقعی را که روز قبل آن دشمن به تصرف خود درآورده بود مجدداً از طرف عده یاورعباس خان شبانه محل های مزبور اشغال و قوای دشمن را عقب رانده بودند، و پس از رسیدن گروهان فوج آهنین به اتفاق قسمت یاورعباس خان به قلعه کوهی که دشمن در تصرف داشته و به طرف نظامیان تیراندازی کرده و مدافعه می نموده اند حمله برده، پس از وارد آوردن تلفات سنگینی قوای الوار را درهم شکسته و سنگرهای آنها را متصرف شده اند.

ماده ۴. نظر به اینکه تیر صبح قبل از ساعت مقرر زده می شود و بدین وسیله اسباب ناراحتی نظامیان فراهم می گردد، امر می گردد، امر می دهم از این تاریخ صبح ها در ساعت چهار بعد از نصف شب موزیک بیداری زده شود.

ماده ۵. اتفاقاتی در کلبه فرونت رخ نداده و مصادمانی در ۲۴ ساعت با دشمن رخ نداده است.

خرم آباد، مورخه ۱۴ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۸۲]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۴۰

ماده ۱. امر می دهم فرمانده فوج مرگ یاورحسین خان، فرمانده گردان دوم آن فوج،

را به قلعهٔ ماسور اعزام دارد که مسئولیت حفظ قلعهٔ مزبور را عهده‌دار و قوای مستحقظی آنجا را از نایب‌سرهنگ ولی آقاخان تحویل گرفته و مشارالیه را عوض نماید.

مادهٔ ۲. لازم است سرهنگ عبدالعلی خان، فرمانده فوج مرگ، با یک بهادران سوار جهت بازدید موقعیت محل اراضی و زراعت بیرانوند متردد که در ده پیرکشت و زرع نموده رفته، پس از معاینهٔ محل و کسب اطلاعات لازمه با تعیین مقدار تخمینی محصول الوار، نتیجه را کتیباً راپورت نماید که دستورات لازمه صادر گردد.

مادهٔ ۳. از فرار راپورت‌های واصله برخلاف انتظاری که داشتم، اغلب از صاحبان اردو استعمال تریاک را جهت خود در ردیف مسئولیت و تفریح دماغی قرار داده و اکثر اوقات در چادرها و منازل خودشان، بدون آنکه از زیردستان خود و با سایر صاحب‌منصبان مخفی دارند، علنی به شرب این سم مهلک مبادرت و اشتغال آنرا یک نوع خوشگذرانی فرض می‌نمایند. و گذشته از اینکه حبشیات نظامی و شرافت صاحب‌منصبی را لکه‌دار و مرتکبین را در انتظار خفیف می‌نمایند، تدریجاً قوای بدنی خود آنها را نیز تحلیل برده و در عوض فعالیت و جدیت، که لازمهٔ هر یک نفر صاحب‌منصب و نظامی است، بطالت و سستی را در ارکان وجودشان قائم‌مقام آن فرار خواهند داد. در این صورت، پس از مدت قلیلی دولت از وجود آنها استفاده که نخواهد کرد سهل است، بودن این قبیل صاحب‌منصبان در داخلهٔ قشون جز تولید فساد اخلاق در بین سایر صاحب‌منصبان منتج به نتیجهٔ دیگری نخواهد بود. لهدذا، به معنای این سم قاتل و دشمن حیات جامعهٔ بشریت که در قسمت‌های اردو موجودند، قبلاً تذکر داده امر می‌دهم بدون هیچ‌گونه خجالت و انفعال لازم است نزد پاور سیدحسن خان رئیس صحبهٔ اردو جهت معالجه حاضر گردیده و به طوری که به پاور مزبور شفاهاً در تسریع معالجه آنها تأکید نموده‌ام، در ظرف بیست روز خودشان را از این بدبختی و فلاکت خانه‌برانداز نجات دهند. و پس از انقضاء مدت مزبور که ضراب‌الاجل قرار داده شده، چنانچه باز استعمال آن در بین صاحب‌منصبان ادامه پیدا نموده و معنایین به ترک آن مبادرت و اقدام ننمایند، امر خواهم داد فرماندهان افواج از صاحب‌منصبانی که معناد به استعمال

ترباک می‌باشند صورت داده و آنها را حتماً معرفی نمایند. در صورت اخیر وعده می‌دهم به نام عظمت قشون و حفظ شئونات سربازی، از طرد و اخراج آنها از بین یک عده صاحب‌منصبان [که] جدی و علاقمندان به حیثیات نظام هستند، از هیچ‌گونه اقدامات خودداری ننموده و از بدبختی سایرین نیز که به وسیله فساد اخلاق آنها در آتیه گرفتار مذلت خواهند گردید جلوگیری نمایم.

ماده ۴. از این تاریخ امر می‌دهم مشق و تعلیمات را در قسمت‌ها ساعت ۸ خانمه داده و از ساعت ۹ الی ۱۰ صاحب‌منصبان موظفند وظایف قراولی و خدمات داخلی را به افراد تعلیم دهند.

ماده ۵. در طول مدت ۲۴ ساعت مصادماتی با دشمن رخ نداده است.

خرم‌آباد. مورخه ۱۵ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس‌قلی [اسفندیاری]

[۸۳]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۴۱

ماده ۱. امر می‌دهم قلمه‌بستگی اردو به کلبه مأمورین مستحفظی پست‌های حضر و گرداب و پل واقع در مشرق شهر دستور دهد که از این تاریخ از بارهای اهالی شهر و عابرین جلوگیری ننموده و در موقع ایاب و ذهاب آنها از محمولاتشان تفتیش به عمل نیاورند.

ماده ۲. لازم است کفیل فوج بهادر دو نفر پیاده به برجی که جدیداً در جنوب شهر ساخته می‌شود اعزام داشته و تا خانمه ساختمان آنجا به نظامیان مستحفظی فعلی برج

مزبور کمک داده و پس از اتمام برج به شهر عودت نمایند.

ماده ۳. برای یک سلسله عملیات نظامی که در نظر دارم، امر می‌دهم اردویی به اسم اردوی مرکزی تیپ در تحت ریاست نایب سرهنگ حسین خان امیرعلایی، که عبارت از سه گروهان پیاده و یک گروهان مسلسل و یک بهادران سوار است. در سرآب رازم سیلاخور تشکیل داده شود. و من بعد لازم است کلیه قسمت‌های مختلفه اردو این قسمت تشکیل شده را به نام اردوی مرکزی تیپ نامیده و نایب سرهنگ مزبور نیز موظف است هرچه زودتر کسورات داخلی و ترتیبات قسمت ابواب جمعی خود را منظم نموده نتیجه را راپورت دهد.

ماده ۴. مصادمانی در مدت بیست و چهار ساعت با دشمن در کلبه فروت رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۱۶ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۸۴]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۴۲

ماده ۱. امر می‌دهم فرمانده اردوی سیار هر چند نفر شیورچی و طبال دارد. جهت تعلیم به فوج آهنین اعزام داشته و فرمانده فوج آهنین نیز موظف است تا خاتمه تعلیم آنها یک نفر طبال و با یک نفر شیورچی از قسمت خود در عوض برای اردوی سیار مأمور و اعزام نماید.

ماده ۲. امر می‌دهم فرمانده اردوی سیار تدریجاً، به ترتیب گروهانی، قسمت خود را

جهت نظافت و برای استحمام به خرم آباد اعزام نموده و به فرماندهان گروهان‌ها دستور دهد قسمت خودشان را صبح از تنگ زاهد شیر به طرف شهر حرکت داده و پس از نظافت عصر مجدداً به اردو عودت نمایند.

ماده ۳. لازم است قلعه بیگی اردو به مأمورین خود دستور دهد مدتی که نفرات اردوی سیار در شهر توقف دارند، مواظبت کامل به عمل آورده در صورت ارتکاب به پاره‌ای حرکات بی‌رویه، از آنها جلوگیری نمایند.

ماده ۴. کفیل فوج بهادر موظف است فردا، که ۱۸ برج سرطان است، یک نفر معین نایب با دو نفر نظامی به برجی که در پشت سر آب یاس جدیداً ساخته می‌شود اعزام نموده و تا خاتمه ساختمان مستحفظی برج مزبور را عهده‌دار گردند.

ماده ۵. بر طبق راپورت‌های فرماندهان قسمت، در طول مدت ۲۴ ساعت مصادماتی در کلیه فرونت رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۱۷ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۸۵]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۴۳

ماده ۱. اجازه می‌دهم سرهنگ رضاخان، فرمانده فوج، دفاع جهت سرکشی به پست‌های هزو و رسیدگی به امورات مرضی و نفراتی که از فوج دفاع در بروجرد می‌باشند، (...) ۱۸ سرطان به سمت بروجرد عزیمت نموده پس از رسیدگی و مرتب داشتن (...) آنها معاودت نماید.

ماده ۲. بر طبق راپورت فرمانده فوج دفاع نایب سرهنگ ولی آقاخان، فرمانده گردان اول آن فوج که مأمور مستحفظی قلعه ماسور بوده، مستحفظی خود را به یاور حسین خان، فرمانده گردان دوم فوج مرگ، تحویل نموده و خود در شهر حاضر گردیده است.

ماده ۳. بر حسب تقاضای سرهنگ گیگو خان، رئیس اردوی سیار، به مشارالیه اجازه می‌دهم جهت مرتب داشتن امورات شخصی خود خرم آباد آمده، پس از هشت ساعت توقف در شهر و انجام کارهایش مجدداً عصر به اردوی خود مراجعت نماید.

ماده ۴. در مدت ۲۴ ساعت مصادمانی با دشمن رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۱۸ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۸۶]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۴۴

ماده ۱. در تعقیب ماده ۸ حکم نمره ۲۶، ۳۲ برج جوزا، از نقطه نظری که فرماندهان افواج بیش از چند نفر نیستند، لازم است فرماندهان گردان‌های افواج مختلفه اردو نیز در دادن کشیک کل اردو با آنها شرکت نموده، از این تاریخ به نوبه مسئولیت کشیک اردو را عهده‌دار شوند. و نیز بدو از فرماندهان گردان‌های فوج آه‌نین شروع خواهد گردید.

ماده ۲. کفیل فوج بهادر موظف است ده نفر نظامی با یک نفر معین نایب به برجی که جدیداً در سمت تنگ رباط، نزدیک به ده نمک، ساخته می‌شود، اعزام داشته، دستور دهد تا خاتمه ساختمان برج مزبور مستحفظی آنجا را عهده‌دار گردیده و نیز پس از خاتمه یک پست هفت‌نفری در برج مزبور برقرار نماید.

ماده ۳. بر طبق راپورت فرمانده فوج آهنین پاوراسدالله خان، رئیس گردان ۳ آن فوج، که جهت استقرار پست‌های نظامی در هژو و سرکشی به آنها به رنگرزان رفته بود، پس از انجام مأموریت خود معاودت نموده است.

ماده ۴. در مدت ۲۴ ساعت مصادمه با دشمن رخ نداده است.

خرم‌آباد. مورخه ۱۹ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۸۷]

ارکان حرب محترم لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۴۵

کتابخانه مرکزی
Central Library
Tehran University

ماده ۱. امر می‌دهم سرتیپ محمدخان، رئیس تیپ پیاده لشکر غرب، با یک بهادران سوار و دو پنجاه تیر به هژو حرکت نموده، محل و موقعیت جغرافیایی آنجا را بازدید کرده، پس از کسب اطلاعات نتیجه مشاهدات و نظریات خود را راپورت نماید.

ماده ۲. لازم است سرتیپ علی محمدخان فرمانده فوج آهنین عده‌ای را مأمور و اعزام داشته نفرات مستحفظی ساخلوی سابق قلعه ماسور را تعویض نماید.

ماده ۳. لیلۀ گذشته، در ساعت ۲ بعداز نصف شب، که جهت سرکشی به داخله و پست‌های اطراف اردو رفته بودم، با اینکه پس از صدور حکم نمره ۳۷ خود که پاره‌ای هیویات را در آن گوشزد نموده تصور نمی‌رفت چیزی را که برخلاف انتظامات باشد در داخله اردو مجدداً مشاهده نمایم، متأسفانه، به طوری که میل داشتم این دفعه نیز ترتیبات و انتظامات داخله اردو را به طور مستحسن ملاحظه ننمودم. چون میل ندارم مجدداً در حکم شرح داده و به این وسیله دوسیه فرماندهان افواج و صاحب‌منصبان را که

در این محیط پرزحمت مشغول فداکاری هستند تاریک و سابقه بدی از جهت آنها یادگار بگذارم، لہذا، نظر به پاس خدمات گذشته‌شان از قید عیوبات و مشاہدات خود که متوجه فرماندهان افواج و کلیه صاحب‌منصبان اردو خواهد بود، این مرتبه صرف‌نظر نموده و به طوری که شفاهاً به فرماندهان افواج تذکر داده و یادآور شده‌ام، انتظار دارم در آتیہ رسیدگی کامل در امورات و وظایف که به عہدہ آنها محول شده نموده، و اهتمام کافی به عمل بیاورند که نظیر این گونه قضایا رخ ندادہ و تجدید نشود.

مادہ ۴. در مدت ۲۴ ساعت مصادمہ با دشمن رخ ندادہ است.

خرم آباد، مورخہ ۲۰ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرمودہ‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۸۸]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندہی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرہ ۴۶

مادہ ۱. این عید سعید ملی را به عموم صاحب‌منصبان فداکار و افراد رشید اردو از صمیم قلب تبریک گفته، امر می‌دهم دقت برای (...) و در پرتو سرپرستی یگانه نابغه عصر و ناجی مملکت حضرت اشرف اعظم رئیس‌الوزراء و فرماندہ کل قوا، دامت عظمتہ، موفق گردیدہ خدمات برجستہ را به مملکت و وطن عزیز خود نشان داده و هزاران اعیاد متبرکہ را در آتیہ به خوشی و سعادت استقبال نمائیم.

مادہ ۲. (...) لیلہ ۲۲ سرطان و مصادف با عید سعید اضحی است، امر می‌دهم کلیه قسمت‌ها در تحت فرماندہی رئیس تیپ پیادہ در جنب کاروانسرای محسن آباد در ساعت ۷ صبح جهت دفیله حاضر باشند. افواج سوارہ نظام سوارہ و توپخانه را نیز بستہ و

بارکرده حاضر خواهند گردید.

ماده ۳. نظر به موقعیت وقت که چندی قبل وعده دادم بودم در محلی نزدیک شهر خرم آباد یک پست نظامی برقرار نمایند، فعلاً نظر به عدم احتیاج [تعلق گرفته و] اجازه می‌دهم فرمانده فوج مرگ یک گروهان مزبور را جمع و به شهر احضار نمایند.

ماده ۴. نظر به اینکه حرکات ژیمناستیکی در صبح‌ها به نفرات توپخانه تعلیم می‌نمایند، اجازه می‌دهم هفته‌ای ۳ روز موزیک به محل مشق نفرات مزبور حاضر شده که با آهنگ موزیک مشق و حرکات ژیمناستیکی را به نفرات تعلیم و تربیت نمایند.

ماده ۵. راپورت فرماندهان مستحفظی قسمت‌ها حاکی است که در طول مدت ۲۴ ساعت مصادمانی با دشمن رخ نداده، سکونت و آرامش در کلیه فرونت فرمانفرما بوده. خرم آباد، مورخه ۲۱ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۸۹]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۴۷

ماده ۱. بر طبق راپورت فرمانده فوج گارد سپه، دو نفر نظامی از فوج آهنین که با مأمورین خرید آذوقه بروجرد رفته‌اند، عصر ۱۵ برج سرطان به یکی از فاحشه‌خانه‌های شهر رفته، پس از استعمال مشروب مرتکب هرزگی و شرارت می‌گردند. و در موقعی که مأمورین قلعه‌یگی می‌خواهند از عملیات بی‌رویه و شرارت آنها جلوگیری نمایند، از طرف نظامیان مزبور به مأمورین تیراندازی گردیده در نتیجه سیدعباس نظامی از قسمت مسلسل فوج گارد سپه مقتول و بک نفر مهتر و دو نفر غیر نظامی مجروح می‌شوند. من این

حرکت شرم آور را گذشته از جنبه و حیث جنایتی را که داراست، از نقطه نظر مهر و محبت سربازی و علاقمندی مخصوصی که همیشه بین نفرات نسبت به همدیگر موجود است، علت این پیش آمد سوء را نمی توانم غیر از فساد اخلاق به چیز دیگری تعبیر و ترجمه نمایم. این است با یک دنیا تأثر از وقوع این قضیه، صاحب منصبان نفرات مزبور را که در تربیت و تصفیه اخلاق زبردستان خود جدیت ننموده و بالاخره فساد اخلاق آنها منجر به حدوث این قبیل اتفاقات غیر منظره می گردد، ملامتشان کرده و سرزنش می نمایم. و امر دادم فرمانده فوج گارد سپه مرتکبین را تحت الحفظ به خرم آباد اعزام دارد که پس از محاکمه مجازات آنها را تعیین و حکم سیاستشان را صادر نمایم.

ماده ۲. حکم می کنم عموم نظامیان، اعم از صاحب منصب و نفرات، که به مرخصی و یا به مأموریت بروجرد می روند، لازم است به محض ورود آنجا خود را به قلعه بیگی معرفی نموده و نیز نفرات نظامی موظفند اسلحه خودشان را به قلعه بیگی تحویل داده و در موقع حرکت از شهر مجدداً دریافت نمایند.

ماده ۳. امر می دهم قسمت موزیک تیپ پیاده لشکر غرب را جهت تفریح نفرات اردوی سیار به تنگ زاهدشیر اعزام دارند که پس از یک هفته توقف در اردوی مزبور، مجدداً به شهر معاودت نمایند. دستور دادم جیره و غذای مدت توقف آنها را در اردوی سیار بپردازند و در غیبت قسمت موزیک خدمات آنها را پتال و شیورچی های افواج عهده دار خواهد بود.

ماده ۴. لازم است فرماندهان افواج مباشرین خود را با مال هایی (...) که موجود دارند، جهت حمل جنس فردا، که ۲۴ سرطان است، در ساعت ۴ بعد از نصف شب به هر دو اعزام دارند.

ماده ۵. امر می دهم یک بهادران سوار نیز از فوج دفاع در معیت مال های که جنس از هر دو حمل می نمایند، در ساعت ۴ بعد از نصف شب حرکت کرده و در حین ایاب و ذهاب محافظت آنها را کاملاً عهده دار گردند.

ماده ۶. در مدت ۲۴ ساعت مصادماتی با دشمن رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۲۳ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. امیر لشکر غرب:
احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا (امضاء:) عباس قلی (اسفندیاری)

[۹۰]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۴۸

ماده ۱. در نتیجه غفلت و آشنا نبودن به وضعیت محل، روز گذشته یک نفر نظامی از قسمت فوج بهادر با اشرار بیرانوند مصادف و بالاخره مقتول می گردد. علت این پیش آمد غیرمستظره همانا سهل انگاری فرمانده مربوطه نظامی فقید است که در تعلیم نفرات زیردست خود جدیت نداشته و نفراتی که در موقع لزوم ممکن است استفاده کلی از وجود آنها بشود، به رایگان از دست می روند. علیهذا، با اظهار تأسف از این قضیه امر می دهم فرماندهان قسمت ها در موقع اعزام مأمورین به اطراف آنها را به وضعیت محل و حفظ خود از خطراتی که متوجه آنها خواهد بود آگاه نمایند.

ماده ۲. امر می دهم فرمانده فوج آهنین یک گروهان پیاده بادو قبضه پنجاه تیر تحت ریاست یاور اسدالله خان، فرمانده گردان سوم آن فوج، برای مأموریت مخصوص حاضر نموده و دستور دهد آذوقه دو روزه نفرات را تهیه نماید، ولی به ترتیبی که خود نظامیان بتوانند حمل نمایند. سپس فرمانده قسمت مزبور خود را به رئیس تیپ پیاده معرفی نموده، با دستورات مشارالیه به محل مأموریتی که در نظر گرفته شده حرکت نمایند.

ماده ۳. به کفیل فوج بهادر امر می دهم دو نفر نظامی که در مصادمه با الوار مجروح و در نتیجه منجر به قطع دست و پای آنها گردیده، به تهران اعزام نمایند. به طوری که از مقام منبع بندگان حضرت اشرف اعظم رئیس الوزرا و فرمانده کل قوا، دامت عظمت، استدعای

بذل رحمت در حق آنها نموده‌ام، امر مبارک شرف صدور یابد که به وسیله نصب دست و پاس مصنوعی به جای اعضای مقطوعه نقصان خلقت آنها در انظار ظاهر آ مرتفع گردد و نظامیان را به خدمتگزاری ماضی و آتی امیدوار نموده و به اتکاء مراحم مخصوصه بندگان حضرت اشرف اعظم رئیس الوزرا و فرمانده کل قوا، دامت عظمت، خرسند و شادمانه به خدمات محوله قیام و اقدام نمایند.

ماده ۴. در مدت ۲۴ ساعت در کلیه فرونت مصادفاتی با دشمن رخ نداده است.
خرم آباد. مورخه ۲۴ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۹۱]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۴۹

ماده ۱. البته عموم صاحب‌منصبان و نفرات اردو تاکنون از جریان اوضاع گذشته لرستان مطلع و مسیوق گردیده‌اند که سال گذشته در موقع ورود اردو به خرم آباد، در مقابل تصمیم دولت از طرف طایفه بیرانوند، که مهمترین طوایف و شرورترین ایلات لرستان است، در آستان و تنگ زاهدشیر جلوگیری به عمل آمده تصور می‌نمودند که مثل ادوار سلف به خیالات واهی خود موفق گردیده با متفرق داشتن اردوی من مجدداً به خودسری‌های سابق ادامه داده و محیط لرستان را جولانگه نهب و غارت خود قرار داده و عملیات جنایتکارانه خودشان را بسط و توسعه خواهند داد. غافل از اینکه با اراده آهنین نفرات قشون نیرومند گذشته از اینکه عملیات و نظرات آنها را عقیم و خشی خواهیم گذاشت، به تفضل الهی و تأییدات ربانی، موفق خواهیم گردید با پنجه‌های

پولادین نظامیان رشید در سایهٔ تهوّر و شجاعت صاحب‌منصبان فداکارم درخت‌های کهن‌سال قساوت و شقاوت را که سال‌های متمادی در سرزمین لرستان شاخ و برگ انداخته و یک مشت اشخاص وحشی خوی انسان صورت در سایهٔ آنها آرمیده و به عملیات جابرانهٔ خودشان ادامه داده بودند، از ریشه و بن‌کنده و بر سر‌سایه‌نشینان آنها پرتاب داشته. فسادشان را به آتش انتقام سلحشوران فداکار سوزانده محو و نابودشان خواهم نمود. به طوری که دیده و شنیده‌اید، همان طایفهٔ مغرور و همان ایل خودپسند که همیشه به قدرت و قوّهٔ خود بالیده و تصور می‌نمودند که در مقابل نفرت رشید اردوی فاتح من عرض‌اندام و قدرت‌نمایی خواهند کرد، در نتیجهٔ (...) و عملیات نظامی و حملات شجاعانه و متهورانهٔ نظامیان فداکار طوری نار و بود زندگانی آنها را از هم تلاشی و قلع و قمع گردیدند که سال‌های سال به بدبختی‌های گذشته و مذلت‌های آیندهٔ خودشان مات و مبهوت خواهند بود. و همچنین ایل حسونند که در عملیات خیانتکارانهٔ طایفهٔ بیرانوند شرکت داشته و با آنها هم‌خیال بودند، به کيفر اعمال خود رسیده و به طوری که لازم بود سرکوبی و تدمیر گردیدند. و به نام ثبت عظمت و سطوت قشون در محیط لرستان به گرفتن قربانی‌های متعدد، از قبیل شیخ‌علی‌خان‌ها و امیراعظم‌ها و سردار اشرف‌ها و چند نفر دیگر از سرکردگان نامی لرستان، بیرق مظفریت را با پرچم‌های گلگون فتح و نصرت در قتل (...) جبال‌عظیم لرستان به احتزاز در آورده و معنی عظمت دولت و قدرت قشون امروز را در پرتو شهامت و برقی سرنیزه‌های نظامیان رشید به کلیهٔ ساکنین دور و نزدیک لرستان ترجمه و اعلان نمودم. اگرچه پاره‌ای از طوایف لرستان از قبیل دیرکوند و فلاوند و پایی و غیره سال گذشته در موقع عملیات اردو حضور نداشته و در آن موقع گرمسیر رفته بودند، ولی واضح و مبرهن بود از پیش آمد و اضمحلال طوایف بیرانوند و حسونند و صفات بهت‌آور آنها که در نتیجهٔ عملیات خودسرانه و حرکات متمردهانهٔ بدبختی را جهت خود تهیه کرده بودند متنبه گردیده و ابدأ پیرامون پاره‌ای خیالات موهوم سابق خود نخواهند گردید، ولی از آنجایی که همیشه خائنین داخلی برای به هم زدن امنیت و آسایش عمومی و خرابی مملکت منتظر و مترصد وقت

بوده و بی فرصت می‌گردیدند. مجدداً دست آشوب‌طلبی را از آستین خیانتکارانه خود درآورده و یک مشت جماعت وحشی لرستانی را، که ابداً قوه مدرکه و ممیزه نیک و بد آتیه خودشان را ندارند، آلت دست قرار داده و می‌خواستند به وسیله همین جماعت بدبخت به آمال منفعت پرستانه خویش موفق گردیده و مقاصد پست و خیانتکارانه خود را به انجام برسانند. و در اثر همین خیالات و عقاید سخیف خود موفق گردیدند مجدداً چند صباحی به انتشارات اراجیف اذهان لرستانی را مشوب و آنها را به پاره‌ای اقدامات ضدقشونی مجبور داشته، دچار بدبختی و زحمت نمودند. ولی از آنجایی که عظوفت و مراحم یگانه سرپرست مقتدر و زمامدار محبوب ابن مملکت شامل حال عموم اهالی بوده و کاملاً از عملیات خائنانه داخلی مستحضر و ایلات لرستان [را] در این غائله اخیر بی‌تقصیر و دستخوش غرض‌ورزی مفسدین و یک مشت جماعت فاسدالعقیده این مملکت می‌دانستند، لهذا، از اعمال قوه مجرب و قلع و قمع آنها صرف‌نظر فرموده و با چشم‌های مملو از مهر و محبت به طرف آنها نگرسته و به ساده‌لوحی و بدبختی جماعت لرستانی متأثر و متالم گردیده، شفاهاً و کتباً به خود من امر و دستور فرمودند به هر وسیله که ممکن است از خونریزی احتراز و خودداری نموده و آتشی را که نظامیان رشید برای کشیدن انتقام برادران عزیز خود پس از طی فرسنگ‌هزاره و رسیدن به لرستان با شنابردگی هر چه تمام‌تر برای سوزاندن بدنه خیانت‌متردان افروخته‌اند، به آب شفقت و مهر پدری یگانه فرزند لاین و ناجی این مملکت فرو نشانده و حتی الامکان طوایف متعمرد را با دادن نصایح مشفقانه متنبه ساخته و آنها را به حرکات زشت و خطاهای سنگین خودشان متوجه نموده از عاقبت و نتیجه عملیات آنها، که فوق‌العاده ناریک و سیاه خواهد بود، کاملاً مطلع و مستحضر داشته، به خدمتگزاری صمیمی دعوت نا به این وسیله اخلاق فاسده آنها تصفیه و به شاهراه سعادت ابدی هدایت کردند. گرچه پس از ورود من به خرم‌آباد از طرف طوایف لرستانی مجدداً به بعضی اقدامات بی‌رویه مبادرت و خیالات پوچ خودشان را تعقیب ابلهانه [و] به استحکامات نظامیان هجوم نموده و بالاخره با دادن تلفات سنگین عقب‌رانده شدند، لیکن من در اثر اوامر و دستورات بندگان

حضرت اشرف اعظم رئیس الوزرا و فرمانده کل قوا، دامت عظمته، از سرکوبی آنها صرف نظر نموده به طوری که میل مبارک حضرت معظم له بود، به تحیب سرکردگان آنها اقدام نموده. اینک، به طوری که ملاحظه می شود، دستجات مختلف از سرکردگان و کدخدایان متنفذ طوایف دیرکوند، چگنی، میر، فلاوند، پاپی و غیره در شهر حاضر [و] با گرفتن تأمین به مراحم بندگان حضرت اشرف اعظم فرمانده کل قوا، دامت عظمته، امیدوار و مفتخرشان داشته و به طوری که میل مبارک حضرت معظم له است، بدون هیچ گونه مصادمه موفق گردیده سرتاسر لرستان و خوزستان را در ذیل لوای قدرت و نفوذ قشون نیرومند در آورده، رؤسا و سرکردگان آنها را به اطاعت و انقیاد دعوت، از بدبختی و مذلتی که دامنگیر آنها گردیده نجاتشان دهم.

ماده ۲. در طول مدت ۲۴ ساعت مصادمات با دشمن رخ نداده است.

خرم آباد. مورخه ۲۵ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۹۲]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۵۰

ماده ۱. از نفرات قسمت های مختلفه اردو شصت و چهار نفر نظامی، مطابق شرح ذیل، که در مصادمات اخیر در مقابل الوار تهوّر و رشادت فوق العاده به خرج داده و در نتیجه مجروح شده اند، هر یک را به یک درجه فوق درجه فعلی که دارا هستند ترفیع رتبه داده و امر می دهم فرماندهان افواج مراتب را به ابلاغ دارند که درجات خود را استعمال نمایند:

۱. فوج منصور ۲۰ نفر؛
۲. فوج مظفر ۶ نفر؛
۳. فوج بهادر ۲۶ نفر؛
۴. فوج آهنین ۱ نفر؛
۵. فوج دفاع ۱ نفر.

ماده ۲. نظر به اینکه نان نفرت اردو به واسطه مخلوط شدن گندم با مواد خارجی در این چند روزه اخیر فوق‌العاده تلخ و غیرمأکول بود. لهذا، برای جلوگیری از اختلاط و امتزاج اشیای خارجی با گندم و خانمه دادن به تقلبات نانوا و آسیابان‌ها، از این تاریخ امورات نانواخانه‌ها را تحت نظر سرهنگ عبدالعلی‌خان، فرمانده فوج مرگ، قرار داده و امر می‌دهم فرماندهان قسمت‌های مختلفه اردو از اول برج اسد به فرمانده فوج مرگ گندم تحویل داده در مقابل آن جهت نفرت موجودی خودشان نان خالص که تهیه خواهد شد دریافت دارند.

خرم‌آباد، مورخه ۲۶ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب فوا [امضاء:] عباس‌قلی [اسفندیاری]

[۹۳]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر خوب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۵۱

ماده ۱. در تعقیب ماده (...) حکم نمره ۴۸ مورخه (...) سرطان بر طبق راپورت فرمانده فوج آهنین یاورالله‌خان، فرمانده گردان ۳ آن فوج، با یک گردان پیاده و دو پنجاه تیر از جهت مأموریت مخصوص اعزام شده بود، در تاریخ ۲۶ سرطان مراجعت

نموده است.

ماده ۲. عده مستحفظی داخلی که در بیست و چهار ساعت عوض می‌شوند، امر می‌دهم از تاریخ صدور این حکم ساعت عوض کردن آنها را همه روزه ساعت ۹ صبح قرار دهند.

ماده ۳. بر طبق راپورت فرمانده فوج مرگ یک نفر از وکیل‌باشی‌های آن فوج که در نتیجه عدم مراقبت صاحب‌منصب مربوطه و به واسطه غفلت خود وکیل‌باشی مزبور در موقع آب دادن به اسب خود در رودخانه چالان چولان غرق و نعلش او بعد از سه روز مکشوف می‌شود. نظر به اینکه چندی قبل هم دو نفر در همین رودخانه غرق شده‌اند، این است که توجه صاحب‌منصبان را به وقوع این اتفاقات مؤلمه و غیرمنتظره که موجب تأسف من است، جلب نموده و امر می‌دهم که کاملاً مواظب نفرات خود بوده و به وسیله دستورات و تعلیمات لازمه زیردستانشان را به این قبیل مخاطرات آگاه نموده و حتی الامکان سعی باشند که این قبیل تلفات نظایر پیدا ننمایند و افرادی را که دولت مبالغی وجه و مدتی وقت صرف تربیت آنها نموده، بدون اخذ نتیجه مطلوبه از وجود آنها به دیار عدم رهپار نگردند.

ماده ۴. در مدت بیست و چهار ساعت مصادمانی در کلبه فرونت با دشمن رخ نداده است.

خرم‌آباد. مورخه ۲۷ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس‌قلی [اسفندیاری]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمرة ۵۲

ماده ۱. به رئیس تیپ پیاده لشکر غرب امر می‌دهم، به طوری که دستور داده‌ام، تقسیمات عده مستحفظی خرم‌آباد را تعیین و مرتب داشته، صورت پست‌بندی را جدید را جهت اطلاع من هرچه زودتر ارسال دارد.

ماده ۲. روز گذشته در موقع بازدید اردوی ستار یک بهادرانی که از فوج مرگ اسکورتم نموده بود را به طوری که از وضع حرکت و رفتار نظامیان آن بهادران مشاهده نمودم، جدیداً تغییرات عمده در فوج مرگ سوار پیدا شده و از پاره‌ای بی‌نظمی‌ها که همیشه در قسمت سوار حکم فرما بوده، خیلی شباهت با حالت سواران چریک داشته‌اند، فعلاً آن نواقصات سابق به کلی مرتفع و دبیلین و انتظامات قابل توجهی مقابل آن قائم مقام گردیده است. لهذا، بدو رضایت و خشنودی خود مرا از این جدیت و حسن فعالیت فرمانده فوج مرگ ابراز داشته و سپس امر می‌دهم رضایت مرا به فرمانده بهادران مزبور ابلاغ نماید.

ماده ۳. فردا، که ۳۰ سرطان و مصادف با عید سعید خم است، این روز فرخنده و سعید را به عموم صاحب‌منصبان فداکار و نفرات رشید اردو تبریک گفته و امر می‌دهم کلیه قسمت‌ها در قسمت فرماندهی رئیس تیپ پیاده در ساعت ۷ بعد از نصف شب در پشت کاروانسرای محسن آباد جهت دقبله حاضر گردند. افواج سوار نظام سوار و توپخانه بسته و بارکرده حاضر خواهند بود.

ماده ۴. در طول مدت بیست و چهار ساعت مصادماتی در فرونت با دشمن رخ نداده است.

خرم‌آباد. مورخه ۲۹ برج سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب:

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۹۵]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۵۳

ماده ۱. بر طبق راپورت فرمانده فوج مرگ، بهادرانی که از فوج مزبور در مسیت مال‌های حامل آذوقه جهت محافظت آنها به هژو رفته بودند، در ۲۸ برج سرطان به خرم‌آباد معاودت نموده است.

ماده ۲. چند روز قبل که جهت سرکشی اردوی سیار به تنگ زاهدشیر رفته بودم، در نتیجه بازدیدی که از تنگ‌های چند نفر از قراولان اردو به عمل آوردیم، به طوری که میل داشتم اسلحه نقرات را پاکیزه و تمیز مشاهده نکرده و تصور نمودم چند قبضه از تنگ‌های آنها نیز محتاج به تعمیر باشد. لهذا، در اثر همین نظر به خود فرمانده اردوی سیار امر دادم تنگ‌ها را که محتاج به تعمیرات است به شهر نزد میکانیک اردو فرستاده و هر چه زودتر نواقصات آنها را (...) نمایند. فعلا که اردوی سیار حکم مرا به موقع اجرا گذاشته، معلوم می‌شود بیست و هفت قبضه اسلحه که محتاج به تعمیر می‌باشد در گروهان دوم گردان اول فوج منصور موجود بوده است. من سبب و علت این گونه پیش آمدها و عدم علاقه‌مندی را در داخله قسمتی که در مهمترین نقاط فرونت جنگ و وظیفه سربازی خود را انجام داده و هر لحظه مصادمه با دشمن را احتمال می‌دهند، جز عدم آشنایی فرماندهان مربوطه به وظایف خود و ناقابل بودن صاحب‌منصبان پیاده اردو نمی‌توانم به علل دیگری حمل نمایم. این آخرین دفعه است که به صاحب‌منصبان مسئول گوشزد نموده و تذکر می‌دهم. چنانچه نظیر این گونه غفلت و بی‌مبالاتی‌ها در داخله قسمت آنها

دیده شود به سخت‌ترین مجازات‌ها گرفتار و شدیداً سیاست خواهم نمود.
 ماده ۳. امر می‌دهم فرمانده فوج مرگ یکت بهادران تعیین نماید فاطرهایی که از قسمت‌های مختلفه اردو جهت حمل آذوقه به هژو می‌روند، در معیت آنها حرکت کرده در موقع ایاب و ذهاب محافظت آنها را عهده‌دار گردند.
 ماده ۴. مصادمانی با دشمن در کلیه فرونت رخ نداده است.
 خرم آباد. مورخه ۳۱ سرطان ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا (امضاء): عباس قلی (اسفندیاری)

[۹۶]

حکم عملیاتی
 ارکان حرب محترم لشکر غرب
 فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
 نمره ۵۴

ماده ۱. فردا، که ۲ برج اسد است، امر می‌دهم کمبسیونی در تحت ریاست سرنیپ علی محمدخان، فرمانده فوج آهنین، و عضویت فرماندهان افواج مختلفه تشکیل و راجع به نان نفرات اردو رسیدگی کامل نموده دو نکته را در نظر بگیرند: اولاً اینکه به افراد نان گندم خالص رسانده، و دوم اینکه تعیین نمایند گندمی که تحویل ناناواخانه می‌شود، در مقابل هر خروار گندم چه مقدار نان تحویل قسمت‌ها گردیده و چه میزان نیز منفعت دولت در آن منظور خواهد گردید. نتیجه را کتباً راپورت نمایند که حکم معین صادر گردد.

ماده ۲. لازم است فرمانده فوج دفاع نایب‌سرهنگ ولی آقاخان فرمانده گردان اول آن فوج را فردا، که ۲ اسد است، به قلعه ماسور اعزام داشته فرماندهی قوای مستحفظی قلعه مزبور را از یاورحسن خان، فرمانده گردان دوم فوج مرگ، تحویل گرفته مسئولیت آن قلعه را عهده‌دار گردد.

ماده ۳. امر می‌دهم سرنپ علی محمدخان، فرمانده فوج آهنین، دستور دهد کاروانسرای را که در تصرف نفرات آن فوج است تخلیه نموده، جهت انبار نمودن جنس به فرمانده فوج مرگ تحویل نمایند.

ماده ۴. لازم است کمسیونری در تحت ریاست سرهنگ رضاخان، فرمانده فوج دفاع، و عضویت دو نفر از فرماندهان گردان‌های فوج مرگ و آهن تشکیل گردیده، از قاطرهای بنه افواج مختلفه که چندی قبل الوار به سرقت برده و جدیداً چند رأس از آنها به توسط طایفه چگینی پس گرفته شده و به شهر آورده‌اند، به تصدیق فرماندهان افواج به صاحبانش مسترد داشته، صورت مجلس را به امضای مکاریان اردو که صاحبان قاطر هستند به دفتر ارکان حرب قوا ارسال آرند.

ماده ۵. در مدت بیست و چهار ساعت مصادمه با دشمن رخ نداده است. خرم‌آباد، مورخه ۱ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. متصدی ارکان حرب کل قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۹۷]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۵۵

ماده ۱. چند روز قبل یک نفر از نظامیان فوج بهادر در نتیجه آشنا نبودن به وظیفه سربازی خود خطایی را مرتکب گردیده، در یکی پست‌های دره دراز یک نفر سیدی را از طایفه آهو قلندران مفتول می‌نماید. گرچه این حرکت نظامی مزبور غیر قابل عفو و اغماض بوده و گذشته از اینکه جنایتی را مرتکب گردیده است، لطمه سختی به عملیات من در لرستان وارد ساخته و در نتیجه این حرکت وحشیانه که از نظامی مزبور سرزده است، سیاست‌های شدیدتر دامنگیرش می‌گردد، ولی از نقطه نظر علاقمندی مفرطی که به

فردآفرد نظامیان دارم و همچنین نظر به پاس فداکاری سایر برادران نظامی او که در فوج بهادر در راه حفظ امنیت و آسایش عمومی و بسط عظمت قشون در محیط پرزحمت لرستان مشغول جانفشانی می‌باشند، عطوفت و مهر سربازی مرا نسبت به مشارالیه جلب و در اثر همین نظر به مجازات سخت و شدید را که درباره نظامی مزبور در خیال گرفته و تصمیم به اجرای آن داشتم، عفو و صرف نظر نموده و به وسائل مقتضیه صاحبان دم و بستگان مقتول را با دادن انعام و امیدوار داشتن به مراسم دولت، رضایت خاطرشان را به عمل آورده و راحتی خیال آنها را فراهم داشتم. ولی، در مقابل غفلتی که رئیس پست نظامی مزبور نموده که در نتیجه این گونه پیش آمد غیر منتظره رخ داده است، رئیس پست مزبور را به یک درجه تنزل رتبه مجازات می‌نمایم. در ازای این همه مهر و محبت و مساعدت‌های معنوی خود، انتظار دارم که صاحب منصبان و نفرات فوج بهادر در انجام خدمات محوله طوری جانفشانی نموده و با خدمات برجسته و ابراز فداکاری این قضیه تأثر آور را جبران کرده و مرا از خدمات خودشان خشنود و خرسند سازند.

ماده ۲. امر می‌دهم کفیل فوج بهادر وکیل و نظامی مذکورترین در فوق را به یکی از پست‌های تنگ رباط مأمور و اعزام دارد.

ماده ۳. در تعقیب ماده ۱ حکم نمره ۴۹ عملیاتی، به طوری که در انقیاد و اطاعت سرکردگان و کدخدایان طوایف لرستان اشاره رفته بود، لهذا، برای ابراز اطاعت و صمیمیت خودشان و در اثر امر و دستوری که به کدخدایان مختلفه داده بودم، تعداد ۵ قبضه پنجاه تیر دوباره که نظامیان سست عنصر ناقابل که در نتیجه عدم علاقمندی خودشان بر شرافت و حیثیات نظام در فضایای اخیر لرستان از دست داده بودند، با ۵۰ رأس از قاطرهای حامل بنه جمعی افواج مختلفه که الوار تدریجاً سرقت برده بودند، به وسیله کدخدایان از طوایف و سارقین مسترد گردیده و نیز آنچه از تجهیزات نظامیان در نزد الوار موجود است، مسترد و مأخوذ خواهد گردید.

ماده ۴. در مدت ۲۴ ساعت مصادمانی با دشمن رخ نداده است. خرم آباد. مورخه ۱۲ اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۹۸]

۴ اسد ۱۳۰۳ [۱]

خصوصی است.

تصدق وجود مبارک شوم! پس از تقدیم عرض بندگی و ارادت، معروض می‌دارد: مدتی است که آقای باور اسفندیاری فدوی را مورد حمله و تعرضات خود قرار داده و همه روزه اسباب زحمت چاکر را فراهم و عملیات فدوی را معکوساً جلوه می‌دهد. چون حضرت مستطاب عالی را یکی از اشخاص صاحب وجدان می‌دانم، عرایض خود را عرض و فضاوت و حکمت را هم به وجدان پاک آن حضرت واگذار می‌نمایم.

اولاً، آقای باور، بنا به اظهار خودشان، تلگرافاً راپورتی به حضرت بندگان امارت جلیله لشکر غرب، دامت شوکه، مخابره و فدوی را خائن قلمداد نموده و اظهار داشته است که در سانور خیانت کرده است. ضمناً کاغذهایی را که بنده توقیف نموده برای مشارالیه فرستاده‌ام. به اسم اینکه این کاغذها از سانور رد شده نمایش داده است. در صورتی که این واضح است که در ولایات ثلاث فقط خمین سانور بوده [است]. اگر از پستخانه خمین کاغذ گذشته است، کجا و کی سانور نموده است. چنانچه این مسئله را ثابت نمودند، حاضریم بنده را به نام یک نفر خائن اعدام نمایند.

ثانیاً، آقای باور بدون مدرک بنده را خائن خوانده‌اند. بنده با مدرک و دلایل ذیل مشارالیه را خائن قشون می‌دانم:

۱. در موقع ورود آقای باور به این حدود و مأموریتی که به مشارالیه واگذار شده بود لازمه آن این بود که اهالی را تحجیب نماید (...). دارم. در صورتی که بقیناً بیشتر گرفته شد. قریب ششصد تومان از (...) و چاپلق و سیصد تومان از خمین به فشار (...)
۲. از طرف حضرت بندگان اجل امارت جلیله غرب، دامت شوکه، امر صادر شد که

یک هزار و پانصد خروار جنس برای خرم آباد حمل (... حاصل نمودند، حاضر بودند با کول خود گندم حمل نمایند. لکن، آقای یاور دهات اجاره خود و ناظم الرعایا همدست خود را از دادن مال مستثنا نموده و اغلب از قراء را هم به واسطه اخذ (... از دادن الاغ معاف داشته،] به علاوه با ناظم الرعایا شریک گردیده جنس را به رعیت بدبخت تحویل و از آنها قبض گرفتند. معلوم است در هر خرواری اقلأ ده من به آنها کسر تحویل نمودند. پس از آنکه رعایا جنس را برای تحویل به چالان چولان بردند، در هر خروار مقداری کسر قبض داشتند. با یک شدت فوق العاده مأمور به سر رعایا گذارده، در صورتی که گندم خرواری هفت تومان و جو سه تومان و نیم است، گندم را از قراء خرواری پانزده تومان و جو را خرواری ده تومان وجه دریافت داشته اند.

۳. بزرگترین خیانت این شخص آن است که با آنکه حدود (... و چابلق کمال امنیت را داشته و هیچ اتفاقی تا به حال در این حدود رخ نداده ایلات هم در کمال انتظام مشغول کار خود می باشد، آقای یاور برای آنکه به اهمیت خود بیافزاید همه روزه این حدود را مغشوش و (... و چابلق را یکپارچه آتش نمایش داده و تقاضای عده می کنند. و البته تصدیق فرمائید که یک عده نظامی را بدون جهت در نقطه ای [معطل کردن عین خیانت است.

ممکن است تمام عرایض فدوی مبنی بر غرض باشد. لکن، همین قدر که یک نفر مفتش به این حدود اعزام گردید، صدق عرایض مکشوف و خیلی چیزهای دیگر معلوم خواهد شد. ضمناً، برای اینکه نظر مرحمت حضرت عالی را به خود جلب نمایم، عرض می دارم که در این مدت یک سال و نیم که بنده در این حدود می باشم، تمام مقاصد و نظریه اداره محترم به دست فدوی انجام و به نام آقای یاور تمام شده است. باز هم اگر مراجعه به اهالی و آقای امیرانعم - حکومت این حدود - شود، صدق عرایض معلوم خواهد گردید.

در خانمه، چون آقای یاور فوق العاده به بنده بی لطف هستند و بالاخره ممکن است که بنده را لکه دار نمایند، استدعا می کنم اجازه فرمائید پس از یک سال و نیم مأموریت

این حدود، چندی هم در عراق خدمت خود را ادامه دهم. بقیه منوط به امر مبارک است. ارادتمند حقیقی شما: نایب‌اول محمدگوردزی. [امضاء: محمدگوردزی.]

[۹۹]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۵۶

ماده ۱. دو نفر از نظامیان فوج بهادر که به علت غفلت از خدمت و تنبیه صاحب‌منصب دو روز قبل تحصن اختیار کرده بودند، گذشته از اینکه این حرکت نظامیان مزبور روح سربازی را جریحه‌دار و حیثیات نظام را پایمال نموده است، مرانیزی نهایت افسرده و متأثر گردانیده. زیرا تثبیت و نوسل به این گونه مسائل که عجز و پریشانی فوق‌العاده را نشان می‌دهد، اغلب از اشخاص سست‌عنصر و کسانی که خود را بدون ملجاء و پناه تصور نموده و در مقابل اندک فشار طبیعت کاملاً مقصور و خودشان را بی‌چاره و ذلیل می‌شمارند دیده شده، و به این وسیله عجز و مسکنت خود را به عموم ثابت داشته و از این رهگذر نزد اشخاص قوی‌الاراده و متین‌العزم همیشه پست و دنی‌الطبع معرفی گردیده و نظرهای حقارت‌آمیز همان اشخاص را به خود جلب و معطوف می‌نمایند. ولی، مسلک و مرام سربازی از این قبیل قضایا دور و منزّه بوده و اشخاصی که داخل در خدمت با شرافت نظام گردیده‌اند، لازم است دوره حیات خود را با یک افتخارات قابل تقدیر طی نموده و همیشه سطوت و قدرتی را که نام با عظمت سربازی جهت آنها ودیعه سپرده از دست نداده و در حفظ و حراست شئونات حقه خودشان پافشاری نموده و به هیچوجه عجز و انکسار را به خود راه نداده و حیثیات و شرافتی را که با هزاران فداکاری اندوخته و با جان خریداری نموده‌اند، به سهولت از دست ندهند. در صورتی که نفرات مزبور با وجود بودن صاحب‌منصبان مافوق خود،

ممکن بود در صورت ذی حق بودن شکایاتی را که داشته به آنها اظهار کرده، محذورات و تعدیات خود را رفع نمایند. و اگر چنانچه از طرف صاحب منصبان مافوقشان تریب اثری به شکایت آنها داده نمی‌شد، می‌توانستند مستقیماً به خود من شکایت نموده و تقاضای رسیدگی و احقاق حق نمایند. لهذا، مراتب فوق ثابت و مدلل می‌نماید که [در] این اقدام نظامیان جز تصبیح نظام و وارد نمودن لطمه به شئونات سربازی، چیز دیگر منظور و منضم نشده است. این امر می‌دهم برای تنبیه سایرین و جهت تصفیه و تهذیب اخلاق آنها، هر یک از نظامیان مرتکب را به پانصد ضربه شلاق در جلوی صف مجازات و سیاست نمایند. و در خاتمه به عموم نفرات اردو گوشزد کرده و خاطر نشان می‌نمایم: به طوری که در حکم عملیاتی نمره ۵۵ مشاهده نموده‌اید، در ارتکاب نظامی به خطای غیر قابل عفو، از نقطه نظر اینکه خطای مشارالیه و هن و فتوری به شئونات نظام وارد نمی‌ساخت، من از تقصیرات عمده غیر قابل عفو او صرف نظر و چشم‌پوشی نموده و از بذل مهر و محبت صاحب‌منصبی خود در حق مشارالیه دریغ و مضایعه نمی‌نمودم؛ بالعکس، از تقصیرات کوچکی نیز که در نتیجه ارتکاب به آن به اقتدارات و حیثیات نظام لطمه وارد می‌سازد، به هیچوجه خودداری ننموده عرق نظامی مرا محکوم و مجبور داشته که مرتکبین را تعقیب و تنبیه نموده و این قبیل اشخاص ست عنصر را از مجازات‌ها و سیاست‌های شدید خود بی‌بهره نگذارم. لهذا، امر می‌دهم فرماندهان قسمت‌های مختلفه اردو عدم صلاحیت این گونه حرکات ننگ‌آور را به فردا فرد نظامیان گوشزد نموده و آنها را از پیروی نمودن و مبادرت به این قبیل عملیات که مخرب و معاند اساس مسلک سربازی است، بازداشته به وظایف خود آشنا نمایند.

ماده ۲. امر می‌دهم از تاریخ صدور این حکم در هر ۲۴ ساعتی یکی از افواج آهنین و بهادر مسئولیت مستحفظی و قراولی داخل را عهده‌دار گردند.

خرم آباد. مورخه ۴ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۰]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمرة ۵۷

ماده ۱. به فرمانده فوج گارد کوهستانی امر می‌دهم نظر به عدم احتیاج، توپی که در قلعه ماسور هست به شهر مراجعت دهند.

ماده ۲. امر می‌دهم معین ناییبی که به جای صاحب‌منصب به ریاست پست‌های کوه چگینی کش مأمور داشته‌اند، هر چه زودتر عوض نموده به جای مشارالیه یک نفر صاحب‌منصب تعیین و اعزام دارند. و ضمناً تذکر می‌دهم من بعد لازم است به ریاست پست‌های جناحین شهر، که کوه مدبه و چگینی باشد، حتماً صاحب‌منصب مأمور نموده و از فرستادن معین نایب به این قبیل مواقع مهم خودداری نمایند.

ماده ۳. اجازه می‌دهم نفرات ساخلوی قلعه ماسور را معاوضه نمایند.

ماده ۴. امر می‌دهیم باور نصرت‌الله‌خان، فرمانده آتشبار سوم لشکر غرب، از تاریخ صدور این حکم مسئولیت شغل قلعه‌بیگی اردو را در عهده گرفته و آنچه سابقه و اثاثیه مربوط به دایرة قلعه بیگی هست، از سرهنگ میرزا محمدخان، فرمانده گردان اول فوج آهنین، تحویل گرفته مشغول انجام وظیفه مرجوعه خود باشد. و نیز تذکر می‌دهد باور مزبور موظف است فقط در اموراتی که راجع به نظامیان است مداخله و رسیدگی نموده جدیت لازمه به عمل آورد، ولی در کارهای شهری که خارج از وظیفه مشارالیه است به هیچ وجه اقدام ننموده و نباید خود را دخیل قرار دهد.

ماده ۵. لازم است سرهنگ میرزا محمدخان، قلعه‌بیگی اردو، مدلول حکم را به موقع اجرا گذاشته و مسئولیت شغل مزبور را به عهده باور نصرت‌الله‌خان تفویض و واگذار نمایند.

ماده ۶. برطبق راپورت فرمانده فوج مرگ، بهادراتی که در معیت قاطرهای حمل

آذوفه به هژو رفته بودند. روز گذشته عدوت نموده‌اند.
 خرم آباد. مورخه ۵ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.
 سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۱]

تاریخ ۵ برج اسد ۱۳۰۳
 ضمیمه

[شیر ایستاده، خورشید، ناخ]
 وزارت جنگ
 اداره کابینه
 دایره
 نمره ۳۵۱۷

امیر لشکر غرب! از مدلول مراسله خصوصی شما در مورد سرتیپ حیدرقلی خان
 استحضار حاصل گردید. من در تعیین و رجوع خدمت به مشارالیه دریغ و مضایقه ندارم.
 چیزی که هست، فعلاً در قشون به هیچ وجه جای خالی نیست. باید قدری صبر و تأمل
 نماید تا حکومت یکی از نقاط را که در خور احوال او باشد در نظر گرفته و در اصدار
 حکم آن دستور داده شود. [امضاء:] رضا.

[۱۰۲]

حکم عملیاتی
 ارکان حرب محترم لشکر غرب
 فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
 نمره ۵۸

ماده ۱. یاور دکتر سیدحسن خان، رئیس صحبه اردو، را اجازه می‌دهم جهت

سرکشی به پست‌های بین راه و مریضخانه مرکز نیپ به بروجرده رفته پس از دادن دستورات لازمه در حفظ‌الصحة نفرات و بازدید مریضها، در ظرف ده روز مأموریت خود را انجام داده به اردو معاودت نماید.

ماده ۲. در غیاب یاور مزبور کفالت صحیة اردو با سلطان دکتر محمدخان صحت‌الدوله، طبیب فوج بهادر، خواهد بود. لازم است در انجام وظیفه محوله خود جدیت وافیه به عمل آورده در معالجه مرضی و حفظ‌الصحة صاحب‌منصبان و نفرات اردو مواظبت کامل ابراز نماید.

ماده ۳. صاحب‌منصبان مأمور مستحفظی داخلی موظفند از تاریخ صدور این حکم یک پست نظامی چهار نفری جهت محافظت انبار بتزین و بمب‌ها، که در محوطه توپخانه است، تعیین نموده و در حفظ و حراست انبار مزبور مواظبت بوده و کاملاً مراقبت نمایند.

خرم‌آباد. مورخه ۶ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۳]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۵۹

ماده ۱. به فرماندهان افواج مختلفه اردو امر می‌دهم فردا، که هشتم برج اسد است، مأمورین مباشرت خود را با آنچه قاطر در قسمت‌ها موجود دارند، در ساعت ۳ بعد از نصف‌شب جنب کاروانسرای محسن‌آباد حاضر نموده که در معیت یک بهادران سوار برای حمل جنس به هژو حرکت نمایند.

ماده ۲. فرمانده فوج مرگ موظف است یک بهادران سوار مأمور نماید که در ساعت

۴ بعد از نصف شب در معیت فاطره‌های حامل جنس به هژو حرکت نموده و محافظت آنها را ایاباً و ذهاباً عهده‌دار شوند.

ماده ۳. اجازه می‌دهم نایب ۱ نمره ۸۳۹، محمودخان خسروی، صاحب‌منصب فوج مرگ، به علت کسالت مزاج جهت معالجه به تهران رفته، پس از بهبودی و رفع کسالت مجدداً به محل مأموریت خود عودت نماید. مدرک: تقاضای نمره ۲۵۷ فرمانده فوج مرگ و تصدیق نمره ۱۵۴ رئیس صحیة اردو.

ماده ۴. به یوسف آفاخان، فرمانده گروهان ۳ فوج بهادر، که چندی است مریض و تحت معالجه می‌باشد، جهت تکمیل معالجه ده روز مرخصی داده می‌شود که بروجرد رفته، پس از نقضای مدت مرخصی به مرکز فوا معاودت نماید. مدرک: تقاضای نمره ۵۶ کفیل فرمانده فوج بهادر و تصدیق نمره ۱۰۶ رئیس صحیة اردو.

ماده ۵. بر طبق دستوری که قبلاً رئیس قوای مستحفظی هژو برای مسدود نمودن راه عبور الوار و اشاری که در خیال حمل اشیاء و آذوقه خود بوده‌اند داده بودم و پست‌های مخفی در بین راه عبور آنها برقرار گردیده بود، اینک راهپورت فرمانده قوای مزبور حاکی است در ساعت ۱۲ بعد از ظهر نصف شب ۱۴ اسد یک عده از الوار حامل گندم و احشام به پست‌های مخفی نظامیان مصادف گردیده‌اند و پس از چند ساعت مصادمه، در نتیجه رشادت نظامیان الوار با دادن تلفات و دو نفر اسیر و به جا گذاشتن ۹ بار گندم و چند رأس از احشام خود به کوه‌های همجوار فراری و متواری می‌شوند. عملیات یاور ابراهیم‌خان در مدت مأموریت به حوزه هژو اغلب مورد تحسین، و رضایت مرا نسبت به خدمات خود جلب نموده است و از این قضیه هم از نقطه نظر اینکه کاملاً دستورات مرا به موقع اجرا گذاشته و موفقیت حاصل نموده است، لهذا، بدو رضایت خود را از یاور مشارالیه ابراز داشته و امر می‌دهم از طرف من خدمات و زحمات نظامیان را قدردانی و غنایمی را که به دست آورده‌اند به رسم انعام در بین آنها تقسیم نماید و خوشوقتی مرا نیز از این موفقیت و فداکاری که بروز داده‌اند به فرداً فرد آنها ابلاغ نماید. خرم‌آباد، مورخه ۷ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. منصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۴]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۶۰

ماده ۱. نظر به اینکه انتظامات داخلی و فراولی قسمت‌ها مرتب گردیده و در این چند روز اخیر تغییرات کلی پیدا نموده است، لهذا، فرماندهان افواج را از تاریخ صدور این حکم از دادن کشیک معاف داشته و امر می‌دهم فرماندهان گردان‌ها به اتفاق رؤسای گروهان‌های مسلسل کشیک عمده اردو را به جای فرماندهان افواج عهده‌دار گردیده و نیز در هر بیست و چهار ساعت یک نفر از فرماندهان گروهان‌ها کشیک داخلی هر فوج را در عهده بگیرند.

ماده ۲. به نایب ۱ محمدخان، فرمانده قسمت بمب‌انداز، به علت کسالت مزاج ۲۰ روز مرخصی داده می‌شود که جهت معالجه به تهران رفته، پس از بهبودی مجدداً به محل مأموریت خود معاودت نماید. مدرک: تقاضای نمره ۷۲۶ فرمانده فوج آهنین و تصدیق رئیس صحیفه اردو.

ماده ۳. به فرمانده فوج آهنین امر می‌دهم یک گروهان پیاده و دو پنجاه تیر که در ساعت ۳ بعداز نصف شب لیل ۹ اسد جهت مأموریت مخصوص اعزام خواهند شد، در تحت فرماندهی یاور اسدالله خان، فرمانده گردان ۳ آن فوج، تعیین و حاضر داشته؛ یاور مزبور را در ساعت ۷ بعداز ظهر هشتم برج اسد جهت اخذ دستورات لازمه نزد این جانب اعزام نماید. و نیز لازم است دستور دهید غذای نفرات را طوری تهیه نمایند که نفرات بتوانند آذوقه ۴۸ ساعت خودشان را همراه برداشته که دچار مضیقه نگردند.

ماده ۴. با اینکه تاکنون دو مرتبه تذکر داده شده، مجدداً پاره‌ای از صاحب‌منصبان

دیده می‌شوند که در ساعت معین در موقع مشق نفرات حاضر نگردیده و در تعلیم و تربیت زیردستان خود شخصاً جدیت و مواظبت به عمل نمی‌آورند. اینک، این آخرین مرتبه است به صاحب‌منصبانی که از وظیفه خود غفلت می‌ورزند گوشزد نموده و یاد آورد می‌شوم چنانچه دفعهٔ دیگر اندک مسامحه و غفلتی در انجام وظیفه از آنها دیده شود و یا در اجرای احکام سستی و سهل‌انگاری از آنها مشاهده نمایم، به شدیدترین مجازات گرفتارشان خواهم نمود.

مادهٔ ۵. با تأکیدات مکرره باز پاره‌ای از نفرات در کوچه و معابر دیده می‌شوند که با لباس‌های غیر مرتب و یقه‌های باز گردش نموده و ابداً مواظب و مراقب حفظ حیثیات سربازی خود نبوده و از این رهگذر لطمهٔ سخت به شئون نظام وارد می‌آورند. لهذا، به فرماندهان افواج مختلفهٔ اردو امر می‌دهم که از این قبیل رفتار بی‌رویهٔ نظامیان ابواب جمعی خودشان جلوگیری به عمل آورده و نفرات را به معایب آن مطلع داشته و به آنها غدغن دارند موقمی که از قرارگاه خارجی می‌شوند، در مرتب بودن لباس و تجهیزات نظامی خود کاملاً مواظبت داشته و به این گونه بی‌مبالانی‌ها که در انظار عموم خفت‌آور است میدان ندهند. و الاً، در صورت تجدید، مسئولیت سخت متوجه فرماندهان مربوطهٔ نفرات و مرتکب خواهد گردید.

خرم‌آباد. مورخهٔ ۸ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۵]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرهٔ ۶۱

مادهٔ ۱. به فرمانده فوج مرگ امر می‌دهم ساعت ۱ بعد از ظهر ۹ اسد یک رسد سوار با

یک نفر صاحب منصب جهت ارتباط به تنگ رباط اعزام دارد که پس از کسب (...) چهار نفر از سوارهای مزبور را در نزد صاحب منصب مأمور تنگ رباط جهت رساندن راپورت های فوری مأمور نموده و بقیه را به شهر معاودت دهد. و لازم است فرمانده فوج مرگ صاحب منصب مأمور را قبل از حرکت نزد من اعزام دارد که پس از اخذ دستورات به صوب مأموریت خود حرکت نماید.

ماده ۲. فرمانده فوج آهنین موظف است که یک گروهان پیاده از ساعت ۴ بعد از نصف شب لیلۀ ۱۴ برج اسد به هژو اعزام نماید. قسمت مزبور در تحت فرماندهی باور ابراهیم خان، فرمانده قوای (...) و به طور (...) مقیم آنجا خواهند بود.

ماده ۳. فرمانده فوج مرگ را امر می دهیم فردا، که دهم برج اسد است، در ساعت پنج صبح یک سوار از فوج مرگ با یک نفر صاحب منصب جهت ارتباط به تنگ رباط فرستاده و به صاحب منصب مأمور را دستور دهد که پس از اکتشافات و کسب اطلاعات از پست ها، مجدداً مراجعت نماید.

خرم آباد. مورخه ۹ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۶]

حکم عملیاتی ارکان حرب محترم لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۶۲

ماده ۱. نظر به راپورت هایی که رسیده بود، در پاره ای شب ها جمعی از اشرار و سارقین طایفه چگینی و غیره در سراب چنگایی اجتماع نموده و از آنجا به اطراف حرکت نموده و اقدام به سرقت می کردند. لهذا، به سرهنگ محمودخان پولادین امر دادم با یک گروهان پیاده و یک بهادران سوار و دو پنجاه تیر لیلۀ ۱۰ اسد، در ساعت

یک بعد از نصف شب، به محل مزبور حرکت کرده سارقین را قلع و قمع سازد. از فراری که راپورت می دهد، پس از ورود قوای اعزامی به سراب چنگایی و تفتیشات لازمه در محل مزبور، چون اثری از سارقین پیدا نبوده، لهنذا (...) به شهر معاودت نموده است.

ماده ۲. از قرار اطلاعات حاصله، پاره‌ای از طوایف متمرد که خیال مراجعت به گرمسیر را دارند، متدرجاً با حشم و اثاثیه خود از راه خران سر به طرف گرمسیر عبور می نمایند. لهنذا، به یاور عباس خان، فرمانده گردان ۳ فوج بهادر، امر می دهیم با یک گروهان پیاده به محل مزبور رفته سر راه آنها را مسدود داشته و از عبورشان جلوگیری به عمل آورده دستگیرشان نمایند.

ماده ۳. به فرمانده فوج دفاع امر می دهیم همه روزه ۱۵ نفر سوار با یک نفر صاحب منصب جهت ارتباط به تنگ رباط اعزام داشته و به صاحب منصب مأمور دستور دهد پست‌های عرض راه را سرکشی نموده و پس از کسب اطلاعات و اکتشافات لازمه مراجعت نمایند.

ماده ۴. فرمانده فوج آهنین را امر می دهیم نظامیانی را که مدتی است مأمور حکومت نظامی می باشند، دستور دهد نفرات مزبور را معاوضه نمایند.

ماده ۵. نظامیان مستحفظی جناحین خرم آباد که به موجب حکم قبل در هفته یک مرتبه عوض می گردیدند، نقطه نظر شدت گرما امر می دهیم از تاریخ صدور این حکم در آتیه سه روز یک مرتبه معاوضه نمایند.

ماده ۶. برطبق راپورت واصله، جمعی از الوار سارق در دره کرم اجتماع کرده و مبادرت به پاره‌ای سرفتها نموده و اسباب زحمت عابریں را فراهم داشته‌اند. لهنذا، به فرمانده فوج آهنین امر دادم نیم گروهان پیاده با یک نفر صاحب منصب کافی به محل مزبور اعزام داشته سارقین را متفرق و مواقع مهم سرآسان را اشغال نموده و برجی را جهت جلوگیری از اقدامات الوار در محل مزبور بنا نمایند.

ماده ۷. به رئیس تیپ پیاده لشکر غرب امر می دهیم فرمانده فوج آهنین و کفیل فوج بهادر را در معیت خودش به پست‌های مستحفظی اطراف شهر خرم آباد برده و تجدید

نظری در پست‌هایی که فعلاً در مواقع لازمه مستقر گردیده به عمل آورد. چنانچه در نتیجه بازدید پاره‌ای از پست‌های فعال را زاید و مورد احتیاج ندیدند، آنها را کسر نموده و نتیجه نظریات خود را راپورت نماید.

ماده ۸. در مدت ۲۴ ساعت مصادمانی با دشمن رخ نداده است.

خرم‌آباد. مورخه ۱۱ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۷]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۶۳

ماده ۱. روز قبل در موقعی که جهت بازدید پست‌های خارج شهر رفته بودم، عده‌ای از الوار در میان درّه‌ای که نزدیک به جاده بود خود را مخفی داشته، غفلتاً هجوم نموده و مشغول تیراندازی گردیدند. گرچه نفرانی که جهت اسکورت همراه داشتم مشغول به دافعه گردیده و عملیات آنها را عقیم گذاشتند، ولی از آنجایی که در نظر داشت الوار را تعقیب و کاملاً سرکوبی نمایم، یک عده نظامی را از شهر احضار و مخصوصاً به قید فوریت در حرکت قوا امر مؤکد صادر نمودم. متأسفانه، به طوری که انتظار داشتم در اعزام نفرات تسریع نشده و دشمن از دیر رسیدن قوای استمدادی استفاده نموده، بالاخره فراری و متواری گردیدند. لهذا، به فرماندهان افواج گوشزد نموده و این نکته را تذکر می‌دهم: در آتیه مواظبت نمایند که به این قبیل پیش آمدها میدان نداده و در موقع احتیاج به اعزام قوا، با فعالیت هرچه تمامتر و ثبات سربازی در سرعت جریان احکام جدید لازمه به خرج داده و بدون فوت وقت دستورات صادر و انجام داده و به موقع اجرا

گذارند. و نیز به طوری که قبلاً هم دستور داده شد، در موقع آشوب خط آتش را جنب کاروانسرای محسن آباد قرار داده و امر می‌دهم افواج پیاده به فاصله ده دقیقه، سوار یک ربع ساعت و توپخانه در مدت بیست دقیقه در محل مزبور حاضر گردند. افواج پیاده در حال ستون رسد پشت به کاروانسرا و رو به شهر، رسد اردو به کاروانسرا و پشت به شهر، توپخانه در وسط هر دو قسمت خواهند ایستاد.

ماده ۲. نظر به اینکه اغلب اوقات جهت سرکشی به پست‌های خارج شهر می‌روم و معاون من نیز در پاره‌ای مواقع در معینم حرکت می‌نمایند، لهذا، با مراعات سلسله مراتب امورات داخله اردو و در غیاب من به عهده ارشدترین صاحب‌منصبان قوا خواهد بود و احکام صادره از طرف من نیز در حین لزوم به وسیله همان صاحب‌منصب ارشد به فرماندهان مختلفه اردو ابلاغ خواهد گردید. فرماندهان افواج لازم است من بعد این نکته را مراعات نموده، امر می‌دهم بدون تردید و فوت وقت دستورات را در موارد لازم به موقع اجرا گذارند که وقفه در اجرای احکام رخ ندهد.

ماده ۳. نظر به بودن ماه محرم، از تاریخ این حکم امر می‌دهم زدن موزیک در ساعات مشق و غیره موقوف داشته، اجازه می‌دهم فقط افشام و سر صبح زده شود.

ماده ۴. از نقطه نظر مراعات حال اهالی شهر که شب‌ها مشغول تعزیه‌داری بوده به مساجد و تکایا تردد می‌نمایند، لهذا، امر می‌دهم جلوگیری از عابرین را در شب تا ساعت ۱۱ بعد از ظهر موقوف داشته شیور اول فرق در ساعت ده و نیم و شیور دوم در ساعت ۱۱ زده می‌شود.

ماده ۵. یاور عباس‌خان، فرمانده گردان ۳ فوج بهادر، که با یک گروهان پیاده مأمور خران سرگردیده بود، بر طبق راپورت کنفیل فرمانده فوج بهادر در تاریخ ۱۱ اسد با عده خود مراجعت نموده است.

ماده ۶. به طوری که در ماده ۲ حکم نمرة ۶۰ امر داده بودم، یاور اسدالله‌خان، فرمانده گردان ۳ فوج آهنین، با یک گروهان پیاده و دو پنجاه‌تیر جهت مأموریت مخصوص به هژو حرکت نماید، در مراجعت دستور دادم به درّه کرم آمده، دو شب در

آنجا متوقف گردیده و برجی را که جدیداً بنا شده از تعرضات الوار محافظت نماید. نظر به اینکه مدت دو شب است یاور مزبور در درّه کرم متوقف و افرادی که در معیت مشارالیه هستند خسته شده‌اند، لهذا، به فرمانده فوج آهنین امر می‌دهم نیم گروهان پیاده با یک نفر صاحب‌منصب در ساعت ۴ بعد از نصف شب لیلۀ ۱۳ اسد اعزام داشته، قسمت یاور مزبور را معاوضه نمایند. و نیز لازم است صاحب‌منصبی که مأمور خواهد نمود، در ساعت ۵ بعد از ظهر نزد من آمده که پس از اخذ دستورات لازمه به محل مأموریت خود حرکت نماید.

خرم آباد. مورخه ۱۲ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۸]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۶۳

ماده ۱. نظر به اینکه از روز چهاردهم ماه محرم مراسم تعزیه‌داری اعلیحضرت سیدالشهداء در گلستان از طرف اداره قشون شروع خواهد گردید، لهذا، فرماندهان افواج مختلفه اردو را امر می‌دهم نفرات حاضر ابواب جمعی خود را دو قسمت نموده، همه روزه یک قسمت از آنها را به مجلس روضه‌خوانی حاضر کرده، یک قسمت را نیز در اردوگاه به طور احتیاط نگاه دارند. و نیز لازم است در وقع ورود نفرات به مجلس روضه و مراجعت آنها، صاحب‌منصبان مواظب رفتار و حرکات نظامیان بوده که با یک اسلوب صحیح و طرز مطلوبی مجلس خاتمه یابد.

ماده ۲. گردان اول فوج منصور که از بدو ورود اردوی اخیر به خرم آباد مأمور تنگ زاهدشیر بوده و در مهمترین نقاط فرونت خدمات محوله خود را ادامه داده‌اند، لها، نظر

به خستگی فوق‌العاده نفرات مزبور، کنبیل فوج بهادر را امر می‌دهم به علاوه نفراتی که قبلاً از فوج مزبور در تنگ زاهدشیر مأمور دارند، هفتصد نفر نیز مجدداً اعزام داشته و پست‌های نفرات گردان اول فوج منصور را تحویل گرفته و آنها را عوض نمایند. عده مزبور مدت توقف خود در تنگ زاهدشیر تحت فرماندهی سرهنگ گبگوخان، فرمانده فوج مظفر تیب سوار لشکر غرب، خواهد بود.

ماده ۳. فرمانده فوج گارد کوهستانی موظف است دو عراده توپ کوهستانی با نفرات آن به تنگ زاهدشیر فرستاده، توپ‌های مأمور آنجا را با کلبه نفرهایش عوض کرده احضار به شهر نماید.

ماده ۴. فرمانده اردوی ستار را امر می‌دهم پس از رسیدن قسمت‌های پیاده و آتشبار که جدیداً مأمور تنگ زاهدشیر گردیده‌اند، توپ‌های سابق را با نفرهای آن به اتفاق گردان اول فوج منصور جهت استراحت و تزئید قوای روحی آنها به خرم‌آباد اعزام دارد. ماده ۵. برای حفظ نظافت و جلوگیری از امراض مسریه لازم است فرماندهان قسمت‌ها دستور دهند به وسیله نظامیان مستراح‌های کوچک زمینی در دوپست‌قدمی اطراف اردو در محل‌های متعدد کننده و در هر چند روز یک مرتبه آنها را با خاک پوشانیده در محل‌های دیگری مجدداً به همان ترتیب مستراح تهیه نموده، نظافت و حفظ‌الصحه را کاملاً مراعات نمایند.

ماده ۶. در طول مدت بیست و چهار ساعت مصادماتی با دشمن رخ نداده است. خرم‌آباد. مورخه ۱۳ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء:] عباس قلی [اسفندیاری]

[۱۰۹]

حکم عملیاتی
ارکان حرب محترم لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۶۴

ماده ۱. نایب ۲ تنی خان برنا از قسمت آتشبار دوم فوج گارد کوهستانی لشکر مرکز که جهت مأموریت مخصوص اعزام تهران گردیده بود، بر طبق راپورت فرمانده فوج گارد کوهستانی پس از انجام مأموریت خود در ۱۳ برج اسد خرم آباد معاودت نموده است.

ماده ۲. در تنقیب ماده ۴ حکم نمره ۶۳، نظر به رفاهیت حال اهالی شهر امر می‌دهم شیور اول فروق در شهر ساعت ۱۱ و نیم و شیور دوم در ساعت ۱۲ نصف شب زده شود.

ماده ۳. بر طبق راپورت فرمانده فوج آهنین یاور اسدالله خان، فرمانده گردان ۳ آن فوج، که با یک گروهان پیاده و دو قبضه پنجاه تیر جهت مأموریت مخصوص به هژو اعزام گردیده بود، در تاریخ ۱۳ برج اسد مراجعت به اردو نموده است.

ماده ۴. بر طبق راپورت فرمانده اردوی سیار، گردان اول فوج منصور که با یک قسمتی از آتشبار مأمور تنگ زاهد شیر بودند، پست‌های خود را تحویل قسمت اعزامی از فوج بهادر نموده خرم آباد حاضر گردیده‌اند.

خرم آباد. مورخه ۱۴ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. متصدی ارکان حرب قوا [امضاء]: عباس قلی [اسفندیاری]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۶۵

ماده ۱. نایب سرهنگ محمدحسین میرزا جهانبانی، رئیس ارکان حرب قوا، که از تاریخ ۱۲ برج جوزا به مرخصی ۱۵ روزه به همدان عازم و به علت کسالت مزاج مدت ۴۸ روز تمدید مرخصی به صاحب منصب مشارالیه داده شد، در تاریخ ۱۳ برج جاریه به خرم آباد حاضر و شغل ریاست ارکان حرب قوا را عهده دار می باشد.

ماده ۲. در تاریخ ۱۴ برج جاری باور ابراهیم خان کاتوزیان، صاحب منصب لشکر غرب، به خرم آباد وارد و جزو مأمورین (...) محسوب می شود.

ماده ۳. امر می دهم به فرماندهان افواج آهنین و دفاع که یک گروهان پیاده و پنجاه نفر سوار در ساعت ۵ صبح ۱۶ حاضر نموده و تحویل باور ابراهیم خان نمایند. صاحب منصب مزبور مأمور است که با عده فوق به البشتر عزیمت و در تحت ریاست فرمانده اردوی البشتر قرار خواهد گرفت.

ماده ۴. نایب ۱ یدالله خان زنگنه، صاحب منصب لشکر غرب، در تاریخ ۲۹ سرطان به خرم آباد وارد و از همان تاریخ در جزو صاحب منصبان ارکان حرب قوا محسوب خواهد بود.

ماده ۵. کلیه فرونت قرین سکونت و حادثه جدیدی رخ نداده.

خرم آباد. مورخه ۱۵ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوا نایب سرهنگ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۱۱]

ارکان حرب لشکر محرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۶۶

ماده ۱. نظر به اینکه افراد شب‌ها مشغول عزاداری و از مدت استراحت آنها کاسته می‌شود، از تاریخ ۱۷ برج جاری (...) افراد را به طریق ذیل امر می‌دهم:

ا. بیداری: ساعت چهار بعد از نصف شب؛

ب. مشق و خدمات: ساعت ۷ بعد از نصف شب الی ساعت ۱۸

ت. و تعلیمات شفاهی: ساعت ۸ بعد از نصف شب الی ساعت ۹؛

ث. بعد از ظهر همه روز تا اختتام روضه خوانی، به شرحی که سابقاً دستور داده‌ام، عده‌ای را برای استماع روضه خوانی در گلستان حاضر خواهند نمود.

ماده ۲. به فرماندهان افواج امر می‌دهم مواظبت کامل در حفظ الصحه افراد زیر دست خود داشته، مخصوصاً آنها را از شرب آب‌های راکد و یا آب‌های جاری که آلوده به کثافت شده منع نموده و دستور دهند حتی الامکان افراد آب را جوشانیده بیاشامند که بدین وسیله از امراضی که در نتیجه شرب آب‌های کثیف تولید می‌شود، جلوگیری شده باشد.

ماده ۳. به فرمانده فوج آهین امر می‌دهم ساعت چهار بعد از نصف شب یوم ۱۷ جاری بک رسد پیاده به کوه درّه کرم اعزام داشته، نیم گروهانی که در آنجا ساخلو هستند عوض نمایند.

ماده ۵. به کفیل فوج بهادر امر می‌دهم ۸ نفر نظامی در ساعت ۳ بعد از نصف شب برج جاری برای ساخلوی برج جدید الاحداث کوه درّه کرم آذوقه ده روزه اعزام دارد. خرم‌آباد. مورخه ۱۶ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوا نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:]
محمدحسین [جهانبانی]

[۱۱۲]

حکم عملیاتی ریاست محترم ارکان حرب لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۶۷

ماده ۱. راپورتهای واصله حاکی است که عده‌ای از الوار، به ریاست غلام علی خان و لطیف، در مله تخت و تخت شاه جمشیدی تجمع نموده و در صدد می‌باشند که به دهات هژو تعرضاتی نمایند. لازم است فرمانده قوای هژو به پست‌های خود دستورات کامل جهت جلوگیری از عملیات آنها داده و کوچکترین حرکتی را که از دستجات الوار مشاهده می‌نماید، راپورت دهد. همچنین فرمانده قوای آستان بایستی بیشتر در قسمت‌های مستحفظی خود دقت نموده پست‌های مخفی برقرار نماید.

ماده ۲. در بروج و پست‌ها اتفاقی رخ نداده است.

خرم‌آباد. مورخه ۱۷ برج اسد سیچقان ثیل ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوا نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:]
محمدحسین [جهانبانی]

[۱۱۳]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۶۸

ماده ۱. به فرمانده فوج دفاع امر می‌نمایم چهار نفر سوار به قلعهٔ ماسور اعزام نموده و سوارهای فوج مرگ را عوض نمایند.

ماده ۲. کلیهٔ فرماندهان افواج موظفند آنچه فاطر موجود در شهر دارند، در ساعت چهار صبح ۱۸ تحویل سلطان سیدحسین خان، فرمانده بهادران ۲ فوج مرگ، نمایند که برای حمل آذوقه به رازان عزیمت نماید. فقط ۵۰ رأس فاطر از فوج بهادر در شهر خواهد ماند.

ماده ۳. لازم است فرمانده فوج دفاع هشت نفر نظامی در تحت ریاست یک نفر معین نایب به شعبهٔ ساختمان اعزام دارد.

ماده ۴. به رئیس توپخانهٔ قوا امر می‌کنم که در ساعت ۴ دو عراده توپ کوهستانی روس در تحت ریاست سلطان حسن خان حاضر نماید که در معیت ۵۰ نفر سوار فوج مرگ حرکت نماید.

ماده ۵. نایب ۱ حسین علی خان، فرمانده بهادران ۴ فوج مرگ، با پنجاه نفر سوار مأمور است که در ساعت ۴ صبح ۱۸ در معیت دو عراده توپ کوهستانی حرکت نموده به اردوی مرکزی تپ پیاده ملحق گردد.

ماده ۶. یک عده از سوار الوار که در لیلۀ ۱۷ کوشش نموده‌اند که از بین پست‌های آستان و گردنهٔ بابامحمود عبور نمایند، به پست‌های مخفی مصادف و بدون حصول موفقیت به محل‌های خود معاودت نموده‌اند.

ماده ۷. سرتیپ محمدخان، معاون کل قوا، به مأموریت مخصوص عزیمت می‌نمایند.

ماده ۸. در فروت‌ها تغییری رخ نداده.

خرم‌آباد. مورخه ۱۸ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۱۴]

بندگان حاج حسین علی خان باور و محمدرضا و عبدالرضا و محمدرحیم خان و بهرام خان که ذیل ورقه را امضاء نموده‌اند، در حضور مبارک بندگان حضرت اشرف امارت جلیله لشکر غرب، دامت شوکه، ملتزم هستیم که موارد چهارگانه ذیل را به موقع اجرا گذارده و منحرف نشویم. چنانچه در اطراف خدمتگزاری چاکران راجع به هر یک از موارد مزبوره خلاف رفتار و سوء کرداری بروز نماید، به موجب این التزام جاناً و مالاً مشول کارگزاران حضرت معظم‌الیه بوده و حق هیچ‌گونه شفاعت و تمنای بذل مرحمت را نداشته باشیم.

۱. در جزو سه نفر رهینه که جناب فتح‌الدوله و سایر خوانین فرستاده‌اند، از چاکران هم یک نفر به اداره قشونی کرمانشاه فرستاده و تا برخی از طرف حضرت امارت مرحمت نشود، در اداره قشون مقیم و مرهون خواهد بود.

۲. حسب‌الامر اطاعت داریم که پس از قلع ریاست امیرجنگ والی و فتح پشتکوه، تا مادامی که حضرت اشرف امارت جلیله لشکر غرب، دامت شوکه، ریاست رسمی پشتکوه را معین فرمایند، حرکات و عملیاتمان مطابق با نظریات حضرت امیرمخصوص باشد و احدی حق تجاوز نداریم.

۳. پس از ورود به خاک پشتکوه، حاضریم هر قدر از طوایف بیرانوند در آن حوزه باشد آنها را با عیالات و اسلحه که دارند، تحت‌الحفظ به قشون خرم‌آباد تسلیم داریم.

۴. بعد از فرار والی و تصفیه کار پشنگوه، حاضر هستیم که تمام قوای خود را در معیت اردوی نظامی و قستی که از ایل کلهر معین شده، به طرف پشنگوه حرکت داده و در قلع و قمع متاردین و خلع سلاح آنها اقدام نمائیم. به تاریخ هشتم شهر محرم الحرام ۱۳۴۳. بهرام خان، محمدرحیم خان، محمدرضا بیگ، حاجی علی خان یاور، عبدالرضا بیگ. [سجع مهرها: بهرام، ۱۳۲۴ محمد رحیم، ۱۳۳۰ محمدرضا، ۱۳۳۰ حاجی علی بن قاسم؛ عبدالرضا.

[حاشیه: چاکر، امیر مخصوص کلهر، به انجام مواردی که درین التزام از طرف (...)
پشنگوه به مقام محترم امارت جبله لشکر غرب، دامت شوکت. سپرده اند، مطمئن هستیم که به فضل الله تعالی به موقع اجراگذاشته خواهد شد. و شخصاً ضامن و متعهد هستیم که هرگاه خدای نخواست از ملتزمین خلاف خدمتی بشود، با تمام قوای کلهر در خرابی و دستگیری آنها اقدام نموده و تخلف کننده را جاناً و مالاً معدوم نمائیم. تاریخ متن.
[امضاء: عباس کلهر. [سجع مهر: عباس قبادیان کلهر، ۱۳۳۹.

[۱۱۵]

بندگان فتح الدوله و امضاءکنندگان و رفته در حضور مبارک بندگان حضرت اشرف امارت جبله لشکر غرب ملتزم هستیم که موارد چهارگانه ذیل را به موقع اجراگذاشته و منحرف نشویم. چنانچه در اطراف خدمتگزاری چاکران راجع به هر یک از موارد مزبوره خلاف رفتار و سوء کرداری بروز نماید، به موجب این التزام جاناً و مالاً مسئول کارگزاران حضرت معظم الیه بوده و حق هیچ گونه شفاعت و بذل مرحمت رانداشته باشیم.

۱. چهار نفر رهینه را که برای اطمینان به صحت عمل آئینه چاکران خواسته اند به اداره قشونی کرمانشاه بفرستیم، امتثال نموده و فرستادیم که دو تا مرخصی از طرف حضرت امارت نشود، در اداره قشونی تسلیم و مرهون باشند.

۲. حسب الامر طاعت داریم که پس از قلع ریاست امیر جنگ والی و فتح پشنگوه، تا

مادامی که حضرت اشرف امارت جلیله لشکر غرب ریاست رسمی ماها را معین فرمایند، حرکات و عملیاتمان مطابق با نظریات حضرت امیرمخصوص باشد و احدی حق تجاوز نداریم.

۳. پس از ورود به خاک پشکوه، حاضریم هر قدر از طوایف در آن حوزه باشند آنها را با عیالات و اسلحه که دارند، تحت الحفظ به قشون خرم آباد تسلیم داریم.

۴. بعد از فرار والی و تصفیة کار پشکوه، حاضر هستیم که تمام قوای خود را در معیت اردوی نظامی و قسمتی که از ابل کلهر معین شده، به طرف پشکوه حرکت داده و در قلع و قمع منردین و خلع سلاح آنها اقدام نمائیم. به تاریخ هشتم شهر محرم الحرام ۱۳۴۳. [سجع مهرها: مظفر؛ خسرو. ۱۳۰۰؛ سهراب؛ مسعود؛ رستم؛ سلیمان؛ باباخان؛ رضافلی فیلی فتح الدوله.

[حاشیه:] چاکر، امیرمخصوص کلهر، به انجام مواردی که درین التزام از طرف خوانین پشکوه سپرده به مقام محترم حضرت اشرف امارت جلیله غرب، دامت شوکت، شده مطمئن هستیم که به فضل الله تعالی به موقع اجرا گذارده خواهد شد. و شخصاً ضامن و متعهد هستیم که هرگاه خدای نخواست از طرف جناب فتح الدوله و یا احدی از خوانین خلاف خدمتی بشود، با تمام قوای کلهر در خرابی و دستگیری او اقدام نموده و تخلف کننده را جاناً و مالاً معدوم نمایم. تاریخ متن ۱۳۴۳. [امضاء:] عباس کلهر. [سجع مهر:] عباس قبادیان کلهر. ۱۳۳۹.

[۱۱۶]

ازکان حرب لشکر

حکم عملیاتی

فرماندهی کتلی قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۶۹

ماده ۱. در لیلة هیجدهم اسد عده متناهی از الوار که در صد عبور از بین کنارستان و

رضاآباد بود [ند]، با پست‌های مخفی اردو مرکزی تیب پیاده مصادف و با دادن سه نفر مقتول و دو نفر مجروح، بدون احراز موفقیت متواری گردیده‌اند.

ماده ۲. نایب سرهنگ عباس قلی خان، رئیس عملیات فوا و نایب آقای قاسم خان، متصدی مرموزات که به همدان عزیمت نموده‌اند، از ۱۸ برج از صورت صاحب‌منصبان ارکان حرب فوا کسر می‌شوند.

ماده ۳. یوم تاسوعا و عاشورا مشق در قسمت‌ها تعطیل خواهد بود.

ماده ۴. به فرمانده فوج دفاع امر می‌کنم هشت نفر سوار همه شب برای گشتی شهر مأمور قلعه‌یگی نموده، مأمورین فوج مرگ را عوض نمایند.

ماده ۵. یک بهادران سوار که از فوج مرگ جهت بدرقه به چالان چولان رفته بود، در ۱۹ برج مراجعت نمودند.

ماده ۶. در فرونت‌ها تغییری رخ نداده.

خرم‌آباد. مورخه ۱۹ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۱۲]

ارکان حرب لشکر

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷۰

ماده ۱. به فرماندهان افواج امر می‌دهم از این تاریخ به بعد به پست‌های صحرائی اطراف اردوگاه اسم عبور نیز بدهند.

ماده ۲. به کفیل فرمانده فوج بهادر امر می‌دهم یک نفر صاحب‌منصب در مدت ۲۴

ساعت مأمور سرکشی پست‌های پنجگانه ذیل نموده و دستور دهند صاحب‌منصب مشارالیه مرکز توقف خود را در برج حسین‌خان قرار داده، در مدت شب ۳ الی ۴ دفعه به تمام پست‌های حوزه استحفاظی خود سرکشی نماید و مشاهدات خود را راجع به پست‌های مزبور و کوه آسان مستقیماً به ارکان حرب قوا را پورت دهد:

۱. پست روی قبرستان؛

۲. پست مخفی بین قبرستان و برج حسین‌خان؛

۳. پست برج حسین‌خان؛

۴. پست برج موستان؛

۵. پست صحرائی راه الیستر.

ماده ۳. فرمانده فوج آهنین رئیس پست خضر را بک نفر معین نایب معین نماید.

ماده ۴. از نقطه نظر منطقتی جنگی و برای حفظ قوای روحیه افراد، به فرماندهان اکیداً غدغن می‌دارم که در موقع اقسام عموم افراد را حاضر نموده و آنها را از زدن قمه جداً ممنوع داشته و گوشزد نمائید که احدی از نظامیان نباستی به این عمل مبادرت نمایند. در صورت تخلف، فرماندهان افواج قویاً مسئول خواهند بود.

ماده ۶. در فرونت‌ها تغییری رخ نداده.

خرم‌آباد. مورخه ۲۰ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲

[امضاء:] محمد حسین [جهانبانی]

[۱۱۸]

ارکان حرب لشکر غرب

حکم عملیاتی

فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷۱

- ماده ۱. نظر به شدت مالاریا و مبتلا شدن افراد، امر می‌کنم رئیس صحیّه به عموم افراد گنه خورنده و رؤسای قسمت‌ها در حفظ الصحه افراد بیشتر دقت نمایند.
- ماده ۲. گروهان اول فوج آهنین به تنگ زاهدشیر عزیمت نموده به قوای ساخلو تنگ زاهدشیر اضافه می‌گردد.
- ماده ۳. کفیل فوج بهادر هشت نفر نظامی برای ساخلوی برج دوم درّه کرم که جدیداً بنا شده اعزام نماید.
- ماده ۴. به فرمانده فوج آهنین امر می‌دهم که رسد پیاده که برای محافظت برج دوم درّه کرم اعزام داشته بود و پس از برقرار شدن ساخلو از طرف فوج بهادر در آن محل آنجا را تخلیه نموده، محل ساختمان برج ۳ را اشغال نماید.
- خرم آباد. مورخه ۲۲ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.
- سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کلّ قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء: محمدحسین [جهانبانی]

ارکان حرب لشکر

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷۲

ماده ۱. نظر به اینکه قوای عمده‌ای از الوار متمرکز اخیراً در مله‌تخت و تخت شاه‌جمشیدی و سراب بیدخل تجمع نموده و خطوط ارتباط قسمت‌ها را تهدید می‌نمایند، لذا برای محاصره نمودن قوای مزبور به فرماندهان قسمت‌های ذیل امر می‌نمایم که در تاریخ ۲۳ برج اسد بر طبق دستور و نقشه که به آنها داده شده، از محل خود حرکت نموده و در تحت ریاست سرتیپ محمدخان شاه‌بختی، رئیس تیپ پیاده، شروع به عملیات نمایند. این نکته را تذکر می‌دهم که قسمت‌ها بایستی در ساعاتی که رئیس اردو معین می‌نماید، نقاط و مواقع لازمه را اشغال نمایند که قوای الوار را به کلی محاصره و نتیجه مطلوبه حاصل شود.

ا. اردوی مرکزی تیپ پیاده با عده‌ای سواران یاراحمدی از سیلاخور از طریق بزهل در تحت فرماندهی مستقیم رئیس تیپ پیاده؛

ب. قوای هزو با سواران چریک رازانی و قوای منصورخان از طریق گردنه سوج و گردنه پونه در تحت فرماندهی سرهنگ گیگوخان از تنگ زاهد شیر به طرف مله‌گاوه؛

ت. اردوی البشتر با قوایی که جدیداً به آن قسمت اضافه شده، در تحت ریاست نایب سرهنگ محمودخان با سوار چریک حسونند به طرف کوه نشانه و شترمل؛

ث. قسمتی از اردوی مرکزی تیپ پیاده نیز با تفنگچی‌های گودرزی و وفایی از خط وفایی به طرف مله‌تخت حرکت خواهد نمود.

ماده ۲. لازم است فرمانده اردوی سیار به قدر کافی عده برای مستحفظی تنگ زاهدشیر ساخلوگمارده، با بقیه عده خود و مخصوصاً گروهانی که اخیراً از فوج آهنین اعزام شده، به طور زبده برای انجام مأموریت محوله حرکت نمایند.

ماده ۳. امر می‌کنم سرهنگ عبدالملی‌خان، فرمانده فوج مرگ، با یک عراده توپ کوهستانی شنیدرو یک بهادران سوار و فست پنجاه نیر فوج مرگ به تنگ زاهدشیر عزیمت نموده و با قوای خود و عده‌ای که از اردوی سیار در تنگ باقی مانده، ریاست ساخلوی تنگ را تا خاتمه عملیات اردوی سیار عهده‌دار شود.

ماده ۴. باور اسدالله‌خان خلغئری، فرمانده گردان ۳ فوج آهنین، به ریاست بروج جناح راست تنگ زاهدشیر برقرار، و لازم است باور مزبور موقعیت مهم فست مستحفظی خود را کاملاً در نظر داشته و محافظت نماید.

خرم‌آباد. مورخه ۲۴ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۰]

ارکان حرب لشکر

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷۳

ماده ۱. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۶۲، نظر به خاتمه عزاداری ساعت مشق و خدمات صبی را به طریق ذیل معین می‌نمایم: صبح از ساعت ۶ الی ۷، و عصرها از ساعت ۵ الی ۶.

ماده ۲. به طوری که مشاهده می‌نمایم، پست‌های مخفی را دیرتر از موقعی که دستور داده شده به محل اعزام می‌نمایند. لازم است در ساعت ۷ کلیه پست‌های مخفی اعزام گردد.

ماده ۳. امر می‌نمایم پنجاه نفر پیاده از فوج بهادر در تحت ریاست یک نفر فرمانده

گروهان لایق و ده نفر سوار از فوج مرگک برای تقویت قوای آبستان نزد فرمانده ساحلو [ی] مزبور اعزام شود.

ماده ۴. پست‌هایی که به قسمت مستحفظی اضافه شده، تا مراجعت قسمت‌ها به شهر کماکان باقی خواهد بود.

خرم آباد. مورخه ۲۵ اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۱]

حکم عملیاتی اداره محترم ارکان حرب لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷۴

ماده ۱. عطف به حکم عملیاتی نمره ۷۴، قوایی که برای سرکوبی الوار به مله‌نخت و نخت شاه‌جمشیدی اعزام شده بودند، موفقیت کامل حاصل نموده؛ پس از وارد نمودن شصت نفر تلفات به دشمن و اشغال کلیه مواضع مستحکمه، قوای الوار به کلی متلاشی و بر طبق راپورت‌های واصله قسمتی از دشمن از بین پست‌ها موفق به فرار گردیده و قسمت دیگر هنوز در کوه‌های ریمله و نمک متواری می‌باشند.

ماده ۲. در لیله ۲۶ برج قسمتی از قوای دشمن که سعی می‌نمودند در بین آبستان و گردنه بابامحمود زنجیر پیاده‌نظام را گسیخته خود را از تعاقب اردوهای اعزامی خلاص نموده و به طرف دیرکوندها فرار نمایند، موفقیت حاصل ننموده و با دادن تلفات سنگینی به کوه‌های اطراف رانده گردیده‌اند.

ماده ۳. به رئیس تیپ پیاده امر می‌نمایم پس از تفتیش کامل در کوه‌های شیشه و شیرتل و ریمله، اردوی الیشر را از گردنه نخود در به قلعه مظفر و اردوی سیار را به ننگ

زاهدشیر، قوای اعزامی از هژو را به محل خود عودت داده با اردوی مرکزی نیپ به خرم آباد عزیمت نماید.

ماده ۴. راپورت جاسوسین حاکی است که دشمن به طوری خائف و پریشان بوده که قسمت عمده آذوقه و اثباته خود را در کوه‌ها ریخته‌اند.

خرم آباد. مورخه ۲۶ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۲]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷۵

ماده ۱. تسلیم نمودن اسلحه به دشمن بزرگترین لکه عار و ننگی است که متوجه افراد قشون می‌گردد. در جنگ‌های دول منجده موفقی که یک قسمت قشون تا آخرین نقطه امکان استقامت ورزیده و آخرین فشنگ را به مصرف می‌رساند، یا به واسطه واقع شدن در محاصره شدید مجبور به قبول ننگ تسلیم شده و دستگیر می‌گردند، از طرف قشون فاتح نسبت به اسرا نهایت احترام و محبت را مرعی می‌دارند. لیکن، در مملکت ما چون قشون برای استقرار امنیت داخله و سرکوبی اشرار و باغیان محلی به کار می‌رود، و این اشرار و باغیان عموماً از عشاير معروف به قساوت قلب می‌باشند، بدون مراعات هیچگونه قانونی غالباً اسرا پس از خلع سلاح به قتل می‌رسانند. بنابراین، قبول ننگ تسلیم که بالاخره منجر به چشیدن شربت هلاکت می‌شود، فوق‌العاده شرم‌آور و افراد بایستی عموماً تا آخرین نقطه امکان و بازپسین فشنگ خود در مقابل دشمن استقامت ورزیده،

روح سلحشوری را به عشاير اين صفحه ثابت و مبرهن نمايند و چنانچه دستگير شدن خود را حتم داشته، قبل از تسليم نمودن اسلحه آخرين فشنگ را در مغز خود جاي داده و ننگ تسليم را جهت خود قبول نمايند. براي ذكر مثل، عمليات يک نفر از نظاميان قسمت اسکورت، موسوم به مانوک آوانسيان، را در اينجا ذکر مي نمايم. نظامي مزبور پس از اينکه با نهايت رشادت به نهايي در مقابل عده معتابهي از الوار استقامت ورزيده و چند نفر تلفات به آنها وارد آورده و باعث استخلاص جمعي از رفقای خود مي شود، بالاخره الوار موفق به محاصره مشاراليه گرديده و به او تکليف تسليم مي نمايند. ليکن، نظامي مزبور پس از آنکه از استخلاص خود مأیوس و مشاهده مي نمايد که قطارهاي او خالي شده، لذا، براي اينکه اسلحه را در حيات خود تسليم دشمن ننموده و به بزرگترين ننگها را دوچار نشود، آخرين فشنگ را به مغز خود خالي نموده و به اين حرکت متهورانه قلوب دشمن را متزلزل و روح نظام را خرسند و مفتخر مي نمايد. من عمليات نظامي فقيد را تقدير و تمجيد نموده و در صورت مرگ حتم، چنين مرگ شرافتمندانه [را] که نام نسان را ثبت دفاتر تاريخ مي نمايد، در عوض تسليم به نظاميان توصيه مي نمايم. البته به ورثه و بازماندگان نظامي فقيد همه گونه محبت خواهد شد.

ماده ۲. اغلب راپورتهاي فرماندهان قسمتها افلام برجسته راجع به فشنگهاي مصرف شده در مصادمات را حاكي است. چنانچه در يک مصادمه مختصر که تلفات وارده به دشمن به منزله صفر بوده، از طرف پستها متجاوز از هفتصد تير فشنگ تيراندازي شده. اين مسئله، يعني مصرف نمودن فشنگ بدون اخذ کوچکترين نتيجه، علاوه بر اينکه خسارت عمدهاي راجع به قيمت آن متوجه قشون مي نمايد، روحیه افراد را فاسد و بر تجزی دشمن مي افزايد. نظامي مشاهده مي نمايد که با مصرف نمودن بکصد تير فشنگ به هيچوجه تلفاتي به دشمن وارد نياورده و در عوض دشمن با پرتاب نمودن معدودي گلوله نتايج عمده گرفته است. لذا، به فرماندهان افواج غدغن مي نمايم که همروزه افراد را براي مشق تيراندازي حاضر نموده و قبلاً لازم است آنها را به فنون تيراندازي آشنا نموده، سپس اجازه خواهم داد که فشنگ به مصرف تيراندازي برسانند.

از تاریخ حکم نیز راپورت‌های فرماندهان قسمت‌ها را راجع به خارج نمودن فشنگ‌های تیراندازی شده از صورت‌ها نخواهم پذیرفت. مگر موقعی که از تیراندازی مزبور نتیجه کامل به دست آمده باشد.

خرم آباد. مورخه ۲۷ اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۳]

حکم عملیاتی ریاست محترم ارکان حرب لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷۶

ماده ۱. با نهایت تأسف در موقع مشق مشاهده نمودم که فرماندهان قسمت‌ها در حین تعلیم افراد جهت تیراندازی، بدون مراعات موقعیت مهمی که در پیش دارند، وقت را تلف نموده و مانند مواقعی که در سربازخانه‌ها ساخلو می‌باشند، در عوض آنکه فنون تیراندازی را به افراد خود کاملاً بیاموزند، به عملیات ظاهری اکتفا نموده و فقط سعی آنها در با هم حرکت نمودن نفرات و موزون بودن حرکات سرنیزه می‌باشد. این است که بدین وسیله برای دفعه آخر به عموم صاحب‌منصبان تذکر می‌دهم ما در محیط جنگی [هستیم] و مقصود از تعلیمات تیراندازی، که در حکم نمره ۷۵ قید شده، نه توازن حرکات بدن و سرنیزه است، بلکه فهماندن طریقه تیراندازی و آشنا نمودن افراد با درجه مسافت می‌باشد. همچنین صاحب‌منصبان و وکلای قسمت مسلسل و پنجاه تیر را مشاهده نمودم که بک سلسله دستورات بی‌معنی را، که به هیچوجه افراد نمی‌توانند از آنها استفاده نمایند، به دفعات فصیحانه تکرار می‌نمایند. در صورتی که خود آنها نیز معنی دستورات را نمی‌دانند. لازم است عموم صاحب‌منصبان با دانستن موقعیت بس مهم

فعلی قشون را در لرستان بیشتر دقت نموده و افراد خود را حقیقتاً جهت تیراندازی تربیت نمایند. تا روز هشتم سنبله به آنها وقت داده و در روز مزبور امتحان تیراندازی با فشنگ را خواهم نمود. قسمتی که مطابق قانون تیراندازی از فشنگ‌هایی که تیراندازی می‌نمایند تعداد معین را به هدف نزدند، علاوه بر سرزنش در حکم، قیمت فشنگ نیز از حقوق صاحب‌منصبان هم کسر خواهد شد.

ماده ۲. به طوری که مشاهده می‌نمایم، رؤسای پست‌های بروج کاملاً مواظب و مراقب وضعیتات و مسئولیت خود بوده، در محافظت نظامیان کوتاهی می‌نمایند؛ چنانچه برای بردن آب به بروج، یک نفر نظامی را با قاطر به رودخانه و چشمه‌ها اعزام می‌دارند بدون اینکه وسائل محافظت آنها را از حملات ناگهانی دشمن فراهم نمایند. لذا، به فرماندهان قسمت‌ها امر می‌کنم که به عموم پست‌ها این نکته را تذکر دهند که در موقع اعزام نفرات جهت بردن آب، قبلاً فراول به موقع لازمه گمارده، سپس نفرات را اعزام دارند.

ماده ۳. نظر به اینکه موقعیت جنگی و کلیه افراد بایستی کاملاً در محافظت خود دقت نمایند، به رؤسای قسمت‌ها غدغن می‌نمایم که دستور دهند به هیچوجه نفرات بدون اسلحه از بروج خارج نشده و در خارج شهر همواره با اسلحه باشند.

ماده ۴. فرماندهان افواج موظفند بیشتر در روحیه افراد ابواب جمعی خود دقت نموده، به فرماندهان گروهان‌ها دستور دهند که با نهایت جدیت قوای روحیه افراد را همیشه تازه و خوب نگاه دارند.

خرم‌آباد، مورخه ۲۸ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۴]

حکم عملیاتی ریاست محترم ارکان حرب لشکر غرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمرة ۷۷

- ماده ۱. رئیس تیپ پیاده راپورت می دهد که در ساعت ۵ عصر ۲۷ برج، با اردوی مرکزی تیپ پیاده به خرم آباد ورود نموده.
- ماده ۲. فرمانده اردوی سیار راپورت می دهد در ساعت ۱۱ صبح ۲۷ برج، با قوای اعزامی به فرارگاه خود، تنگ زاهدشیر، مراجعت و ریاست ساخلو را عهده دار گردیده.
- ماده ۳. سرهنگ عبدالعلی خان فرمانده فوج مرگ باکلیه قوایی که در ۲۴ برج اسد به موجب ماده ۳ حکم عملیاتی نمرة ۷۲ به تنگ زاهدشیر عزیمت نموده بود، به خرم آباد مراجعت نموده است.
- ماده ۴. باوراسدالله خان خلغیری، فرمانده گردان ۳ فوج آهنین، که به ریاست بروج جناح راست تنگ تعیین شده بود، پس از ورود اردوی سیار به خرم آباد مراجعت نماید.
- ماده ۵. امر می دهم گروهان اول فوج آهنین دو قبضه پنجاه تیر که در تاریخ ۲۲ برج به تنگ زاهدشیر اعزام شده بود، به فرارگاه فوج خود عودت نمایند.
- ماده ۶. عطف به ماده ۳ حکم عملیاتی نمرة ۷۳، پنجاه نفر از فوج بهادر که موقتاً برای تقویت ساخلو [ی] آستان اعزام شده بود، به خرم آباد مراجعت نمودند.
- ماده ۷. راپورت واصله از جاسوسین حاکی است که الوار با نهایت وحشت مشغول فرار به طرف گرمسیر می باشند.
- ماده ۸. اتفاق جدیدی در فرونت هارخ نداده.
- خرم آباد. مورخه ۲۹ برج اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. امیر لشکر غرب: احمد.
- سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲

[۱۲۵]

حکم عملیاتی ریاست محترم ارکان حرب لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۷۸

ماده ۱. در زدن شیور آشوب لیلۀ ۲۹ مشاهده نمودم که صاحب‌منصبان و افراد در نهایت عجله و با نهایت فوریت برای عملیات حاضر بودند. با اظهار رضایت از فرماندهان افواج که افراد خود را در کمترین مدت برای سوق دادن به میدان مبارزه حاضر کرده بودند، تذکر می‌دهم که آن نظم و تربیتی که در داخله گروهان‌ها و بهادران‌ها می‌بایستی همواره حکم‌فرما باشد، فاقد بودند؛ چنانچه عده‌ای با ترتیب مفشوش و درهم به طرف پل حرکت می‌کرد. لازم است بعدها صاحب‌منصبان دقت نمایند که به محض آشوب هر فرماندهی افراد ابواب جمعی خود را قبلاً در قرارگاه اردو مرتب نموده، سپس با نظم و ترتیب کامل در محل‌هایی که جهت این قبیل مواقع تعیین شده حاضر نمایند.

ماده ۲. در ساعت ۴ صبح یک بهادران از فوج مرگ با کلیۀ فاطره‌های افواج برای حمل آذوقه به هژو حرکت می‌نماید.

ماده ۳. به کفیل برج بهادر امر می‌دهم چهار قبضه مسلسل و ۴۰ نفر پیاده در معیت بهادرانی که به بروجرد عزیمت می‌نماید، به تنگ زاهد شیر اعزام دارد و فرمانده اردوی سیار موظف است به رسیدن این عده، مسلسل‌های فوج منصور را با مراعات محافظت کامل آن به شهر اعزام نماید.

ماده ۴. امر می‌کنم کفیل فوج بهادر هشت نفر پیاده به برج سوم درّه کرم، که جدیداً احداث شده، اعزام و رسیدی که از فوج آهنین برای ساختمان برج مزبور مأمور [گشته]، از طرف فوج آهنین احضار شود. به وکیل برج مزبور دستور داده شود در هر موقع که طیاره

در فرودگاه خود فرود آید. به فوریت چهار نفر از عده خود [را] به جناح راست برای اشغال قلعه کوه اعزام داشته ناموقمی که طیاره در محل خود می‌باشد نفرات در قلعه بوده. پس از پرواز طیاره به برج مراجعت نماید.

ماده ۵. طیاره سیمع در ساعت ۶ صبح به خرم آباد فرود آمده و در ساعت هفت نیم برای عملیات و تفتیشات مواقع دشمن پرواز می‌نماید.

خرم آباد. مورخه ۳۰ اسد ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۶]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۷۹

ماده ۱. راپرت‌های واصله جاسوسین حاکی است که عملیات طیاره در این دو روزه فوق‌العاده رضایت‌بخش و به وسیله پرناب نمودن بمب و آتش فشانی پنجاه تیر، تلفات عمده به الوار وارد آورده؛ به طوری که تمام چادرها و اموال و احشام خود را به جای گذاشته. به کوه‌های اطراف متواری و فراری شده‌اند. و نیز به موجب راپورت‌های واصله یک عده از آنها حس کرده‌اند که در مقابل قوای نیرومند دولت تاب مقاومت نخواهند آورد و بالاخره عظمت و سلحشوری فشنون را تصدیق و گردن اطاعت را بایستی خم نمایند. این است که درصدد تسلیم برآمده‌اند. ولی، قسمت دیگر که بدبختی آنها را به پرتگاه فنا سوق می‌دهد، به طرف گرمسیر فراری شده‌اند.

ماده ۲. امر می‌دهم فرمانده فوج آهنین پنجاه نفر به فرارگاه طیاره فرستاده. عده قراولان فوج بهادر را عوض نموده مستحفظی آنجا را عهده‌دار گردند.

ماده ۳. به فرمانده فوج مرگ امر می‌دهم یک بهادران به تنگ زاهد شیر اعزام داشته بهادران فوج دفاع را عوض نمایند. بهادران مزبور تا خاتمه مأموریت در تحت فرماندگی اردوی ستار خواهند بود.

ماده ۴. به رئیس نیپ پیاده امر می‌دهم برای استقرار پست‌های سیلاخور گروهان دوم فوج گارد سپه و بهادران دوم فوج مظفر را به بروجرد اعزام داشته که پست‌های لازمه برقرار نموده و بقیه عده هم در ساخلوی شهر باقی باشند و دو گروهان دیگر از همان فوج در خرم‌آباد باقی خواهند بود.

ماده ۵. ابوالحسن خان تلگرافچی از ۵ برج اسد جزو مأمورین لرستان و در تاریخ ۱۲ اسد حضور خود را به دفتر ارکان حرب قوا را پورت داده است.
خرم‌آباد. مورخه ۱ برج سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد. سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۷]

ارکان حرب لشکر

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۸۰

ماده ۱. طیاره شاهین که در ۲۹ برج اسد به بروجرد پرواز کرده بود. امروز در ساعت ۵ صبح به خرم‌آباد طبران نموده و مأمور ناحیه جنگی محسوب می‌شود.

ماده ۲. بر طبق راپرت واصله، وضعیات و روحیه الوار فوق‌العاده مغشوش و خراب و بمباردمان طیاره کاملاً رضایت‌بخش بوده است. الوار با حالت پریشان هر یک از یک طرفی متواری و سعی دارند زودتر خود را به طرف گرمسیر کشیده و یا به وسیله عشاير خدمتگذار نقاضای تأمین نمایند. کریم‌خان ایل‌بیگی سگوند و حسین‌قلی‌خان رئیس

طایفه پایی، که از رؤسای مهم الوار محسوب می‌شوند، به وسیله ارسال قرآن مهپور از عملیات گذشته خود نادم و با خم نمودن گردن اطاعت و بندگی در پیشگاه عظمت فثون استدعای تأمین نموده‌اند.

ماده ۳. پاورابراهیم خان کانونزی، صاحب منصب لشکر غرب، مأمور اردوی الیشر، به فرماندهی اردوی مزبور برقرار و امر می‌دهم نایب سرهنگ محمودخان ندیمی کلیه وظایف خود را به صاحب منصب مشارالیه تحویل نموده سپس با فوایی که از لشکر غرب در تحت فرماندهی خود دارد، بدون تویخانه کوهستانی به خرم آباد حرکت نماید.

خرم آباد، مورخه اول برج سنبله ۱۳۰۳، اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل فوای لرستان: نایب سرهنگ ۳۰۰۲
[امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۸]

ارکان حرب لشکر

حکم عملیاتی

فرماندهی کل فوای لرستان و خوزستان

نمره ۸۱

ماده ۱. به فرمانده فوای هزو امر می‌دهم نیم گروهان از فوج آهنین که اخیراً به مأموریت هزو اعزام شده بودند، به قرارگاه خود، خرم آباد، عودت دهد.

ماده ۲. با وجود تأکیدانی که راجع به منع قمار در اردوها داده‌ام، باز مشاهده می‌نمایم فرماندهان افواج کاملاً احکام من را به موقع اجرا نگذاشته و در اغلب قسمت‌ها این حرکت مداومت دارد. لذا، برای آخرین مرتبه به فرماندهان افواج تذکر می‌دهم چنانچه در این خصوص راپرتی دریافت نمایم، نه تنها مرتکبین را شدیداً تنیه می‌نمایم، بلکه فرماندهان مزبور نیز مورد مؤاخذه سخت واقع خواهند شد.

ماده ۳. راپورت واصله حاکی است که در نتیجهٔ بمباردمان محل‌های الوار، پسر شیخ‌علی‌خان معروف به سختی مجروح و عدهٔ معتنابهی از اشرار مقتول گردیده‌اند.

ماده ۴. طیارهٔ سیم‌رخ که از تاریخ ۲۷ اسد برای عملیات به خرم‌آباد پرواز نموده و در این چند روزه با نهایت مهارت و زبردستی از عهدهٔ انجام وظایف خود برآمده بود. لذا، بدین وسیله از طیارهٔ چیان ذبل موسوم به موساخرو دادمن اظهار رضایت نموده و امر می‌دهم طیارهٔ مزبور به واسطهٔ خانمه عملیات به بروجرد و سپس به تهران پرواز نماید.

ماده ۵. در پست‌ها اتفاقی رخ نداده و در فرونت سکونت کامل حکم فرماست.

خرم‌آباد. مورخهٔ ۳ سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۲۹]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرهٔ ۸۲

ماده ۱. به فرماندهٔ فوج دفاع امر می‌کنم بهادران اسکورت ارمنه را به تنگ زاهدشیر اعزام دارد.

ماده ۲. فرماندهٔ اردوی سیار به رسیدن بهادران اسکورت، بهادرانی [را] که از فوج مرگ مأمور تنگ می‌باشد به هژو اعزام می‌دارد.

ماده ۳. به فرماندهٔ قوای هژو امر می‌دهم پس از اینکه فرمانده بهادران ۲ فرج مرگ ورود خود را به مشارالیه راپورت می‌دهد، بهادران ۳ فوج دفاع را به مرکز فوج خرم‌آباد اعزام دارد.

ماده ۴. طیارهٔ شاهین به بروجرد و سپس به تهران پرواز خواهد نمود.

ماده ۵. چنانچه مشاهده می‌نمایم. وضعیات صحیحه جریان صحیح خود را طی نمی‌نمایند؛ اطباء به طوری که موظف می‌باشند، به مرضی رسیدگی نکرده مسئولیت عمده‌ای که راجع به حفظ الصّحة نفرات به عهده دارند، مراعات نمی‌نمایند. چنانچه اخیراً از طرف یاور دکتر سیدحسن خان، رئیس صحبه فوا، در معاینه و معالجه یکی از نفرات فوج منصور سهل‌انگاری شده و مریض مذکور با وجود اینکه چندین دفعه به مریضخانه برای معالجه حاضر شده، بدون معاینه او را خارج و در نتیجه مرض مشارالیه شدت کرده است. بنابر این، امر می‌دهم محکمه‌ای تحت ریاست فرمانده فوج مرگ تشکیل و یاور مشارالیه را محاکمه نموده، نتیجه را راپورت دهند.

ماده ۶. به موجب ابلاغیه ارکان حرب کلّ نمره ۱۸۰۲، فوج آهنین از سرتیپ علی محمدخان تحویل گرفته و به سرهنگ میرزا محمدخان تحویل می‌شود.

ماده ۷. در پست‌ها اتفاقی رخ نداده و سکونت در سرتاسر فروت حکم فرماست.

خرم آباد، مورخه ۵ سنبله ۱۳۰۳، اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کلّ قوای لرستان نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۰]

حکم عملیاتی

فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان

نمره ۸۲

ماده ۱. عطف به ماده ۲ حکم عملیاتی نمره ۸۲، اجازه می‌دهم فرمانده فوج مرگ در عوض بهادران ۴، بهادران دیگر به هژو اعزام دارد.

ماده ۲. عطف به ماده ۴ حکم عملیاتی نمره ۶۸، دو عراده توپ کوهستانی که در تحت ریاست سلطان حسن خان برای ملحق شدن به اردوی مرکزی تیپ پیاده اعزام شده

بود. در تاریخ ۵ سنبله به خرم آباد دعوت نموده‌اند.
 ماده ۳. تعقیب ماده ۲ حکم عملیاتی نمره ۷۸. بهادران اول فوج مرگ که برای حمل
 آذوقه به بروجرد عزیمت نموده بودند، در تاریخ ۵ سنبله مراجعت نموده است.
 خرم آباد. مورخه ۶ سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.
 سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان نایب سرهنگ
 ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۱]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۸۴

ماده ۱. به طوری که مشاهده می‌شود. صاحب‌منصبان کشیک اردوها کاملاً به
 وظایف خود عمل ننموده در نظافت اطراف چادرها دقت نمی‌نمایند. لازم است
 صاحب‌منصبان مزبور بیشتر دقت نموده و غدغن نمایندگشتی‌های هر قسمت در ۲۴
 ساعت تمام مسئولیت اطراف را عهده‌دار باشند.

ماده ۲. برای جلوگیری از ورود اشخاص متفرقه به اردو. فوج آهنین یک پست
 قراول در روی پل برقرار نمایند.

ماده ۳. به فرمانده فوج آهنین امر می‌دهم پنجاه نفر پیاده به تنگ رباط اعزام داشته،
 نفرات فوج بهادر را عوض نمایند.

ماده ۴. از روز ۸ سنبله کلیه مأمورین پیاده قلعه‌یگی از فوج آهنین خواهد بود. لازم
 است فوج بهادر مأمورین خود را احضار و فوج آهنین به تعداد مأمورین مزبور از نفرات
 خود اعزام دارد.

ماده ۵. در پست‌ها اتفاقی رخ نداده و در جبهه‌ها سکوت حکم فرمات.

خرم آباد. ۷ سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.
سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب فوای لرستان و خوزستان: نایب سرهنگ
۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]
سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کلّ فوای لرستان و خوزستان نایب سرهنگ
[محل امضاء]

[۱۳۲]

حکم عملیاتی

فرماندهی کلّ فوای لرستان و خوزستان

نمره ۸۵

ماده ۱. نظر به اینکه گردان اول فوج منصور اول قسمتی بود که در جزو اردوی ستار
به اشغال دفعه دوم تنگ زاهد شیر موفق گردید. و مخصوصاً در مصادمات ۲۸ الی ۳۱
جوزا در مقابل تهاجم فوای عمده الوار استقامت شایان تقدیری به منصفه بروز رسانید.
لذا، برای اظهار قدردانی از خدمات این مدت و ابقای افتخارات فوج مزبور، حسب الامر
مبارک بندگان حضرت اشرف اعظم فرمانده کلّ قوا، دامت عظمته، قلعه تنگ زاهد شیر
از این تاریخ قلعه منصور نامیده می‌شود.

ماده ۲. سلطان محمدحسین خان عمیدی، صاحب منصب ارکان حرب لشکر غرب،
تاریخ ۵ سنبله به خرم آباد وارد و مأمور ارکان حرب قوا خواهد بود.
ماده ۳. نظر به اینکه تعلیمات نیراندازی افراد هنوز کامل نیست، نیراندازی با
فشنگ‌های جنگی را موقوف به صدور حکم ثانوی می‌نماید.

خرم آباد. مورخه ۸ برج سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. امیر لشکر غرب: احمد.
سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کلّ فوای لرستان و خوزستان: نایب سرهنگ
۳۰۰۲ [محل امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۳]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۸۶

ماده ۱. برای کشیک عمده امر می‌کنم همه‌روزه یک نفر فرمانده گردان تعیین شود.
 ماده ۲. صاحب‌منصب کشیک عمده در ساعت ۱۱ صبح در محوطه اردوگاه حضور به هم رسانیده کلیه فراوان را بازدید، و به صاحب‌منصبان کشیک افواج دستورات لازم را می‌دهد و در تمام مدت کشیک در اردوگاه عمده خواهد بود. در موفقی که برای سرکشی از محوطه فرارگاه اردوی پیاده‌نظام خارج می‌شود، ارشدترین فرمانده گروهبانی که کشیک فوجی را عهده‌دار است فائز مقام او خواهد بود.

ماده ۳. در امر فوج یک نفر فرمانده گروهبان - بهادران - کشیک فوجی را عهده‌دار می‌باشند. صاحب‌منصبان کشیک‌های جزو مطابق احکام سابق باقی خواهند بود.

ماده ۴. صاحب‌منصب کشیک عمده در ساعت دو صبح برای گرفتن دستورات و اطلاع از احکامات صادره به ارکان حرب قوا حاضر خواهد شد.

ماده ۵. در جبهه‌ها سکوت برقرار و حادثه جدیدی رخ نداده.
 خرم‌آباد. مورخ ۹ سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب:

احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان: نایب

سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۴]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۸۷

- ماده ۱. امر می‌دهم گروهان مسلسل فوج گارد سپه به بروجرد حرکت، و از تاریخ ورود به شهر از صورت مأمورین فرونت لرستان خارج می‌شود.
- ماده ۲. یاور نصرت‌الله‌خان، قلعه‌بیگی قوا، ده روز مرخصی بروجرد خواهد داشت.
- ماده ۳. نایب ۱ احمدخان درگاهی، فرمانده گروهان هشتم فوج آهنین، موقتاً وظایف قلعه‌بیگی قوا را عهده‌دار خواهد بود.
- ماده ۴. به فرمانده فوج مرگ امر می‌دهم یک بهادران سوار در ساعت ۴ صبح حاضر نماید که به معیت کلبه فاطمهای افواج برای حمل جنس به هژو بروند.
- ماده ۵. نایب ۲ تقی‌خان برنا، صاحب‌منصب توپخانه، برای بردن گهواره‌های توپ کوهستانی به مأموریت تهران اعزام می‌شود.
- ماده ۶ در پست‌ها اتفاقی رخ نداده
- خرم‌آباد. مورخ ۱۱ برج سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب: احمد.
- سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۵]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۸۸

ماده ۱. باور دکتر نفی خان، طبیب صحیة کل فشون، که در تاریخ ۱۳ برج جاری به خرم آباد ورود [نموده]، جزو مأمورین قوا محسوب و امر می‌کنم رئیس صحیة معالجه افراد قسمت‌هایی که از لشکر غرب در خرم آباد می‌باشند، به مشارالیه محول نماید.

ماده ۲. امر می‌کنم فردا قسمت‌ها جهت تیراندازی، مطابق دستوری که داده می‌شود، حاضر باشند.

ماده ۳. نظر به بروز مرض «شارپون» در حیوانات، غدغن می‌نمایم به کلی خرید گوشت را در افواج موقوف نموده برای مصرف خوراک افراد گوسفند خریداری نمایند.

ماده ۴. بیطار فوج دفاع موظف است که همه روزه کلیة احشامی که برای مصرف اردو لازم است، معاینه نمایند. قبل از معاینه دکتر مزبور، احشام نایستی ذبح شوند.

ماده ۵. راپورت واصله حاکی است که غلامعلی خان بیرانوند با معدودی از نفرات خود به طرف طرهان متواری، و از وحشت قوای دولتی از طرهان نیز به طرف گرمسیر فرار نموده است.

ماده ۶. سکونت کامل در جبهه‌ها حکم فرماست.

خرم آباد. مورخ ۱۳ سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب:

احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان: نایب

سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۶]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمرة ۸۹

- ماده ۱. چون تعلیمات تیراندازی افراد را کامل مشاهده ننمودم، امر می‌کنم مجدداً فرماندهان قسمت‌ها در تکمیل تعلیمات افراد کوشش نمایند. پس از چند روز دیگر مجدداً اجازه تیراندازی داده خواهد شد.
- ماده ۲. نظر به اینکه بندگان حضرت اشرف اعظم فرمانده کل قوا، دامت عظمت، برای بازدید فرونت به خرم آباد تشریف فرما خواهند شد، لذا، این جانب برای استقبال بندگان حضرت معظم‌الیه به رازان عزیمت می‌نمایم.
- ماده ۳. در مدت غیبت خود سرتیپ محمدخان شاه‌بختی، رئیس تیپ پیاده لشکر غرب، را به کفالت معرفی می‌نمایم.
- ماده ۴. فرمانده فوج مرگ با دو بهادران سوار و قسمت پنجاه تیر همان فوج و یک بهادران از فوج دفاع در معیت این جانب حرکت خواهند نمود. در ساعت ۴ صبح عده مزبور در مقابل کاروانسرای محسن آباد حاضر باشند.
- ماده ۵. راپورت‌های واصله حاکی از حکم فرما بودن سکونت کامل در کلبه جبهه‌ها می‌باشد.
- خرم آباد. مورخ ۱۴ برج سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب: احمد.
- سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۷]

حکم عملیاتی ریاست محترم ارکان حرب لشکر مغرب
فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان
نمره ۹۰

ماده ۱. یاور نصرالله خان، قلعه بیگی قوا، در تاریخ ۱۹ بدون استفاده از مرخصی خود [به] خرم آباد مراجعت نموده، کماکان شغل خود را عهده دار خواهد بود.

ماده ۲. این جانب در رکاب بندگان حضرت اشرف اعظم فرمانده کل قوا، دامت عظمت، به خرم آباد مراجعت و فوایی که به موجب ماده ۴ حکم نمره ۸۹ در معیت این جانب حرکت نموده بود، به آرامگاه خود عودت نموده است.

ماده ۳. امر می‌دهم کلیه قوای ساخلو [ی] خرم آباد در ساعت ۴ عصر ۲۰ در محل فرارگاه پیاده برای بازدید و سان بندگان حضرت اشرف، دامت عظمت، حاضر باشند.

ماده ۴. ورود مرکب بندگان حضرت اشرف اعظم فرمانده کل قوا، دامت عظمت، به لرستان باعث سرافرازی من و عموم صاحب‌منصبان و نترات رشید قوا می‌باشد. این اظهار مرحمت و بذل توجهی که از طرف فرمانده معظم و قائد توانای قشون نسبت به نظامیان فداکار این جبهه به منصف بروز رسیده، در تاریخ قشون با خطوط برجسته ثبت و مزید افتخارات عموم می‌گردیده. من از صمیم قلب این موفقیت درخشان را به عموم صاحب‌منصبان و افراد مأمور لرستان تبریک گفته و امیدوارم که در مدت توقف بندگان حضرت اشرف اعظم، عموم قسمت‌ها علی قدر مرا تبهم مورد مرحمت و الطاف مخصوص واقع شوند.

خرم آباد، مورخ ۱۹ سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب:
احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان: نایب
سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۸]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۹۱

ماده ۱. امروز موقعی که بندگان حضرت اشرف، دامت عظمته، برای باز بد کلیه قوا به فرارگاه پیاده تشریف فرما گردیده بودند، مشاهده می نمودم که روح جدیدی در کالبد عموم صاحب منصبان و افراد دمیده و با جبهه های گشاده یگانه ناجی و فرمانده معظم خود را زیارت می نمودند. بذل مراحم و عواطفی که نسبت به هر قسمت از طرف حضرت معظم الیه بروز می یافت، موجب بسی افتخار و میاهات این جانب بود و خدمات افواج گارد سپه، آهنین، منصور، بهادر، مظفر، مرگ، دفاع [و] قسمت نوبخانه هر یک جداگانه مورد توجه ذات اشرف واقع گردید. با نهایت خوش وقتی و مسرت قلبی این موفقیت های پی در پی شایان را به عموم صاحب منصبان و افراد قوا صمیمانه تبریک گفته و از حضرت احدیت مسئلت می نمایم با همان نیت و قصد پاکی که عموم نظامیان در این مدت برای استقرار و استقلال مملکت و خدمت به وطن مقدس از هیچگونه فداکاری کوتاهی ننموده اند، بعدها نیز با همین نیت مقدس به خدمات خود ادامه داده و وسائل استرضای خاطر مبارک بندگان حضرت اشرف، دامت عظمته، را فراهم و گوی سبقت از سایر همگنان برابند.

ماده ۲. نظر به پاس خدمات و فداکاری این مدت، افواج ذیل هر یک از طرف بندگان حضرت اشرف به اعطای افتخارات و امتیازات مندرجه نائل گردیدند:

فوج گارد سپه تیپ پیاده لشکر غرب اعطای یک قطعه نشان افتخار جهت کلاه ۱۰

فوج منصور تیپ پیاده لشکر غرب به اعطای یک قطعه نشان افتخار جهت کلاه ۱۰

فوج مظفر تیپ سوار لشکر غرب به اعطای یک پرده بیرق فوجی ۱

فوج آهنین تیپ پیاده لشکر مرکز به اعطای یک قطعه نشان افتخار جهت کلاه ۱۰

فوج بهادر تیپ پیاده لشکر مرکز به اعطای یک قطعه نشان افتخار جهت کلاه؛

فوج دفاع تیپ گارد سوار مرکز به تغییر اسم به فوج نصرت.

ماده ۳. امر می‌دهم فردا در ساعت ۵ صبح فرمانده فوج مرگ با همان عده‌ای که در حکم نمره ۸۹ فید شده بوده است، در مقابل کاروانسرای حسن آباد برای التزام رکاب مبارک بندگان حضرت اشرف حاضر باشند.

ماده ۴. لازم است در ساعت ۵ صبح فرمانده تیپ پیاده، گردان فوج گارد سپه و گردان فوج منصور تیپ پیاده را از درب منزل این جانب به طرف شوسه در عرض راه فراول تشریفاتی گمارده و کلیه قسمت‌های دیگر فوار را در خارج شهر حاضر نمایند.

ماده ۵. عده موزیک سواره در رکاب بندگان حضرت اشرف تارازان خواهند رفت. ماده ۶. خود این جانب در رکاب بندگان حضرت اشرف اعظم عزیمت و در مدت غیبت من سرتیپ محمدخان، رئیس تیپ پیاده لشکر غرب، به امورات جاریه رسیدگی خواهد نمود.

خرم آباد. مورخه ۲۰ برج سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۳۹]

حکم عملیاتی ریاست محترم ارکان حرب لشکر غرب

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۹۲

ماده ۱. این جانب که در رکاب بندگان حضرت اشرف عزیمت نموده بودم، در تاریخ

۲۲ برج جاری مراجعت و عده‌ای که در معین این جانب حرکت نموده بودند، در همان

تاریخ عودت نموده‌اند.

ماده ۲. نظر به اینکه فوج مرگک در مدت اردو کوشی کاملاً از عهده خدمات مرجوعه برآمده، و مخصوصاً تنظیمات داخلی فوج مزبور در موقعی که در التزام رکاب مبارک بندگان حضرت شرف، دامت عظمته، بود جلب توجه این جانب را نمودند، بدین وسیله مراتب رضایت خود را از فرمانده فوج مزبور اعلان داشته، به فرمانده فوج مذکور امر می‌دهم که از هر بهادران ۵ نفر برای امتیاز پیشنهاد نماید.

ماده ۳. امر می‌دهم یک بهادران از فوج دفاع باکلیه دواب کرایه برای حمل وجه و جنس فردا به طرف بروجرد حرکت نمایند.

ماده ۴. امر می‌دهم گردان اول فوج گارد سپه دو عراده توپ کوهستانی فرانسه به مرکز تیب عزیمت، و از تاریخ ورود به بروجرد اردوی مرکزی تیب پیاده منحل و از صورت مأمورین خارج خواهند بود.

ماده ۵. امر می‌دهم کمپسینی در تحت ریاست سرتیب علی محمدخان و عضویت فرماندهان افواج تشکیل [و] پس از رسیدگی کامل مأمور خبازخانه، آن را از باورحسن‌خان افشار منصدی فعلی تحویل و به سلطان محمدآقاخان، صاحب‌منصب فوج آهنین، تحویل نمایند.

ماده ۶. نظر به اینکه باور نصرت‌الله‌خان، فرمانده آتشبار سوم فوج توپخانه لشکر غرب، با قسمت خود از جزو مأمورین خارج می‌شود، لذا، باور حسن‌خان افشار به سمت قلعه‌یگی نظامی خرم‌آباد منصوب می‌گردد.

ماده ۷. سرهنگ محمودخان پولادین، حاکم نظامی خرم‌آباد، با مرخصی یک ماهه به نهران عزیمت و سرهنگ رضاخان فرمانده فوج دفاع، از تاریخ ۲۰ به حکومت نظامی شهر خرم‌آباد برقرار می‌گردد.

خرم‌آباد. مورخه ۲۳ برج سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کلّ قوای لرستان و خوزستان: نایب

[۱۴۰]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۹۳

ماده ۱. نظر به اینکه در نتیجه عدم قابلیت و کفایت چند نفر از صاحب‌منصبان نالاین، که در مقابل حملهٔ مثنی الوار مرعوب گردیده بودند، از تاریخ ۲۴ ثور قلعهٔ تنگ زاهدشیر و بروج راه سقوط و به دشمن تسلیم گردیده و همین قضیه باعث نجزی و حملات متوالیهٔ آنها به خرم آباد و قطع ارتباط شهر مزبور با بروجرد شده بود، لذا همان طوری که قسمتی از صاحب‌منصبان و نفرات در موقع تشریف‌فرمایی بندگان حضرت اشرف اعظم فرمانده کل قوا، دامت عظمته، مورد بذل مرحمت و توجه واقع و به افتخارات بزرگ نائل گردیدند، صاحب‌منصبان ذیل نیز که خود را به عدم لیاقت و شرافت در برداشت لباس مقدس سربازی معرفی و باعث تنگ سایر هم‌قطاران نظامی خود را فراهم نموده بودند، از خدمت فشون اخراج و فقط رحم و رأفت بندگان حضرت اشرف آنها را از مجازات شدیدتری رهانید:

از فوج آهنین: سلطان محمدعلی خان قلعه‌یگی فرمانده قوای ساخلوی تنگ زاهدشیر، نایب سوم حسین خان کلهر صاحب‌منصب قسمت زاغه، نایب سوم مرآت‌الملک صاحب‌منصب قوای تنگ زاهد شیر؛

از فوج دفاع: نایب ۱ حسام‌السلطان رئیس ساخلوی [زاغه].

ماده ۲. نایب ۱ حسین‌علی خان مظهری، صاحب‌منصب فوج منصور، که در مصادمات ۳۰ جوزادر تنگ زاهدشیر بدون حکم مافوق خود عقب‌نشینی نموده و بک قبضه مسلسل از دست داده، حسب الامر مبارک بندگان حضرت اشرف، دامت عظمته، از

فشون اخراج می‌گردد. من امیدوارم این آخرین تنبیه و سیاستی باشد که نسبت به صاحب‌منصبان قوای لرستان مجری گردیده، و عموماً سعی نمایند که با فداکاری‌های قابل توجه و خدمات برجسته این لکّه ننگ را که به دامن شرافتمندان صاحب‌منصبی وارد شده، محو و نابود نمایند.

ماده ۳. ساعات مشق قسمت‌ها به طریق ذیل خواهد بود:

صبح از ساعت ۶ الی ۸، و عصرها از ساعت ۴ الی ۶.

ماده ۴. امر می‌دهم قروق در ساعت نه و نیم عصرها اعلان گردد.

ماده ۵. راپرت‌های واصله حاکی است که الوار عموماً به طرف گرمسیر حرکت نموده‌اند.

خرم آباد. مورخه ۲۴ برج سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کلّ قوای لرستان و خوزستان: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۴۱]

حکم عملیاتی

فرماندهی کلّ قوای لرستان و خوزستان

نمره ۹۴

ماده ۱. عطف به ماده ۴ حکم عملیاتی نمره ۸۶، امر می‌دهم در عوض فرماندهان گردان، فرماندهان گروهان ریاست ساخلوی قوای عهده‌دار بوده و کشیک‌های فوجی به عهده فرماندهان دسته واگذار شود.

ماده ۲. از این تاریخ ریاست ساخلوی قلعه ماسور به عهده فرمانده گروهان مأمور قلعه مزبور خواهد بود.

ماده ۳. به طوری که مشاهده می شود، اغلب قسمت ها اهالی شهر را به بیگاری گرفته و باعث مزاحمت آنها گردیده و بدین وسیله وسایل ازجار خاطر اهالی را فراهم می نمایند؛ در صورتی که در هر قسمت مال به قدر کفایت حمل و نقل احتیاجات آنها موجود و جهت سایر امور نیز ممکن است از نفرات بیگاری گرفته شود. لازم است فرماندهان افواج این مسئله را غدغن نموده و به فلعه بیگاری شهر امر می دهم که از این قبیل پیش آمدها جلوگیری نماید.

ماده ۴. در کلیه فرونت آرامش کامل حکم فرما می باشد.

خرم آباد. مورخه ۲۵ سنبله ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده اند. فرمانده لشکر غرب:

احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کل قوای لرستان و خوزستان: نایب

سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمد حسین [جهانبانی]

[۱۴۲]

حکم عملیاتی

فرماندهی کل قوای لرستان و خوزستان

نمره ۹۵

ماده ۱. لبله گذشته در موقعی که جهت سرکشی به قسمت ها رفته بودم، صاحب منصب کشیک فلعه سپه. نایب ۲ عبدالخالق خان از فوج بهادر، در سر خدمت خود حاضر نبوده، پس از ختم کشیک، مشارالیه را یک هفته حبس تنبیه می نمایم.

ماده ۲. به طوری که مشاهده نمودم، رؤسای ساخلو از محل پست های مخفی خود مطلع نبوده و به هیچوجه جهت سرکشی به پست های صحرائی نرفته و تصور می نمایند مسئولیت آنها فقط انتظامات داخلی اردو است. در صورتی که وظیفه آنها همان وظیفه است که جهت صاحب منصبان کشیک عمده تعیین و ذیل نمره ۲۴۱۷ ابلاغ شده.

علی‌هذا، لازم است فرماندهان افواج رؤسای ساخلو را کاملاً به تکالیف خود آشنا نموده تا تجدید این بی‌مبالاتی در قسمت‌ها رخ ندهد.

ماده ۳. امر می‌دهم گردان ۱ فوج منصور، که در داخله خرم‌آباد می‌باشد، در ساعت ۶ صبح ۲۹ برای ملحق شدن به قسمت خود - اردوی ستار - به تنگ زاهدشیر حرکت نماید.

ماده ۴. لازم است کفیل فوج بهادر به رئیس قسمت خود در تنگ زاهدشیر دستور دهد به رسیدن گردان ۱ منصور به تنگ، نیم‌گروهان از عده مزبور به آبستان حرکت نموده به فوای آنجا ملحق و یک گروهان به خرم‌آباد عودت نماید.

ماده ۵. به کفیل فوج بهادر امر می‌دهم دو گروهانی که از گردان ۴ آن فوج در ساخلوای آستان می‌باشد، در هر ده روز یک گروهان آن را با گروهانی که در شهر می‌ماند معاوضه نمایند.

خرم‌آباد، مورخه ۲۸ سنه ۱۳۰۳. اصل را امضاء فرموده‌اند. فرمانده لشکر غرب: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب کلّ قوای لرستان و خوزستان: نایب سرهنگ ۳۰۰۲ [امضاء:] محمدحسین [جهانبانی]

[۱۴۳]

۳ برج عقرب ۱۳۰۳. نمره ۸۵۸

از قرار تقریر میرشعیب خان، پسر سرهنگ خان دیرکوند، عباس خان و فاضل فلاوند در چندی قبل نزد شیخ خزعل رفته و مایوس معاودت کرده‌اند. در مراجعت به ضدیت شیخ خزعل عده‌ای قاطر و حیوان و حشم از حوالی دزفول به غارت برده‌اند.

چند نفر از کدخدایان دیرکوند نزد شیخ خزعل رفته و هنوز معاودت نکرده‌اند که نتیجه را به عرض رساند.

در بین خوانین بیرانوند، یعنی غلامعلی خان و لطیف خان، تولید اختلافاتی شده. چنانچه اقبال بندگان حضرت اجل مساعدت کند و فعلیت پیدا کند، نتیجه کامل گرفته خواهد شد. غلامعلی خان و برادرهای او در صیمره مانده‌اند و سایر خوانین بیرانوند به پشتکوه رفته‌اند.

از طرف والی باقرخان، که از جمله خوانین پشتکوه است. با عده‌ای سوار به صیمره آمده، به حفظ و حراست رعابا و ساکین صیمره مشغول و از تعدیات ابل بیرانوند آنها را محافظت می‌نماید.

از قرار اخباری که از دزفول رسیده و در خرم آباد انتشار دارد، از سوارهایی که همراه صادق خان هستند، نزد شیخ خزعل رفته‌اند؛ در جنگ سه نفرشان تیرخورده و آنها را با (... معاودت داده‌اند. محض استحضار خاطر مبارک عرض شد. معین‌السلطنه.

[۱۴۴]

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] تاریخ ۳ برج غفر [سیچقان] ثیل ۱۳۰۲
وزارت جنگ محرمانه ضمیمه
اداره ارکان حرب کل قشون
دایرة علمیات بختیاری
نمره ۳۲۵۰

امیر محترم لشکر غرب! راپرت نمره ۸۹۳۷ از نظر بندگان حضرت اشرف گذشته. حسب الامر زحمت افزا می‌شود: عجالاً تعرض نسبت به محصول و علاقجات خوانین متردد بختیاری لازم نیست. مقرر فرمائید اقدامی در این باب ننمایند. رئیس ارکان حرب کل قشون [امضاء: ...]

[۱۴۵]

۴ برج عقرب ۱۳۰۳، نمره ۷۶۰

قاصد مزبور در آنجا حاضر بوده که قائد حسین نام، گماشته والی، از نزد شیخ خزعل معاودت کرده. از او حویا شده که سردار اقدس به زبانی به شما چه گفته‌اند؟ در جواب اظهار نموده که سردار فرمایش کرده خدمتان عرض کنم که هر قدر پول و اسلحه لازم دارید، امینی بفرستید که جهت شما روانه کنم؛ و تا هر اندازه که شما جمعیت فراهم نمایید، اسلحه برای آنها تهیه خواهد شد. چون از خوانین بیرانوند و کدخدایان دیرکوند چند نفری در آن مجلس حاضر بوده‌اند، مقصود والی این بوده که با حضور آنها این سئوالات را از قائد حسین بکند و پیغامات شفاهی شیخ خزعل را شنیده بر تجزی آنها افزوده شود.

از طرف حاکم بغداد هم قاصدی نزد والی آمده و از او سؤال نموده‌اند که عملیات شما با ایل کلهر به کجا منتهی شد؟ جواب داده است که عباس خان شکست خورده عملاً او هم غارت شد. و همچنین در جواب شیخ خزعل نوشته که امیر حرب از جنگ کلهر مظفر و منصور مراجعت کرده و عباس خان کلهر مغلوب و منکوب به طرف کرمانشاهان رفته است و اکثر خوانین لرستان، از قبیل خوانین بیرانوند و بالاگریوه، در نزد من حاضر و از هیچگونه مساعدت مضایفه ندارند.

در مراجعت امیرحرب از جنگ کلهر، به قانون عشایری دو شبانه‌روز ساز و دهل و موزیک نواخته‌اند. پسر کدخدا شیرمحمد و پسر نوروز و پسر میرایمان‌خان که توپ‌های پنجاه تیر را برده بودند، در همان حین توپ‌ها را سوار کرده و تعدادی فشنگ با آنها شلیک کرده بودند. معین السلطنه.

۴ برج عقرب ۱۳۰۳. نمره ۷۶۱

تقریر فاسد پشتکوه در موضوع شوالانی که والی از او نموده است و جوابی که داده:

س. عده نظامیان منیم خرم آباد چقدر است؟

ج. سه مقابل آن عده‌ای است که پارسال آقای امیر لشکر همراه خود به خرم آباد آورده بودند.

س. نظامیان با من چه کار دارند و چه عداوتی با من دارند؟

ج. من نمی دانم و از سر دولت آگاه نیستم.

س. اوقاتی که آقای رئیس الوزرا به خرم آباد تشریف آوردند، با امیر لشکر چه سوال -

جوابی نمودند؟

ج. من نمی دانم.

س. شنیده‌ام از زمان ورود آقای رئیس الوزرا به خاک لرستان، به هر نقطه که وارده

شده‌اند، از امیر لشکر مؤاخذه کرده و تغییر نموده‌اند که شما چرا سرکردگان لرستان را

کشته‌اید، ایل و طایفه و فامیلشان را از من روگردان کرده‌اید؟

ج. من آگاه نیستم و از این مطالب چیزی نفهمیده‌ام.

س. روز ورود آقای رئیس الوزرا به خرم آباد، از پل کرگانه که رد شدند و جمعیت

حسین آباد هم به استقبال رفته بودند و همه حاضر بودید، تغییرات آقای رئیس الوزرا را

درباره امیر لشکر شنیدید؟

ج. من نشنیده‌ام.

س. شما دروغ می گوئید. چگونگی می شود که من در پشتکوه شنیده‌ام و شما که خودتان در

آنجا حاضر بوده‌اید نشنیده‌اید؟

س. اهالی لرستان و خرم آباد اطلاع دارند که احمد شاه و سالارالدوله در چه

نقطه‌ای هستند و آگاه شده‌اند که رضاقلی میرزا پسر سالارالدوله به تهران رفته

است؟

ج. آنها از کجا خبر دارند؟ خود سرکار از همه کس بهتر خبر دارید.
معین السلطنه.

[۱۴۷]

[شیر ایستاده، خورشید، شمیر، تاج] تاریخ ۳۰ برج جدی [سیچقان] ثیل ۱۳۰۳
وزارت جنگ
اداره کابینه
دایرة
نمره: ۸۱۰۷

امیر لشکر غرب! در مورد خوانین سنجابی و استخلاص آنها از اطراف توصیه‌های
زیادی به من می‌رسد. برای اینکه قرار قاطعی در کار آنها داده شده باشد، لازم است پس
از انجام عمل پشتکوه بلافاصله به خلع سلاح ایل سنجابی اقدام و بعد دستور استخلاص
سردار مقتدر و سردار ظفر در تحت شرایط مخصوصی مقرر گردد که محظوری در
اطراف این موضوع متصور نباشد؛ و اگر هم نظریاتی در این موضوع دارید اطلاع بدهید.
[امضاء: رضا]

اسناد سال ۱۳۰۵ هجری شمسی

[۱۴۸]

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]
پهلوی شاهنشاه ایران

به پاس خدمات سابقه و لاحقۀ امیر لشکر احمد آقاخان در نظام و امتیّه و رضایتی که از خدمات مشارالیه حاصل است، به موجب صدور این دستخط همایونی او را به سمت ژنرال آجودانی خود مفتخر و منصوب می‌فرمائیم که رضایت خاطر ما را بیشتر از پیشتر از خدمات خود قرین‌خشودی سازد. ۱۱ نیرماه ۱۳۰۵.

[۱۴۹]

روز جمعه اوّل مردادماه ۱۳۰۵

تصدیق حضور مبارک شوم! باکمال توقیر و احترام خاطر مقدس را فرین استحضار می‌دارد: تاکنون معمولاً موقع عزیمت فرماندهی معظم به سرکشی نواحی، به مناسبت بودن مرموزات در شعبۀ عملیات رئیس شعبۀ مزبوره ملتزم رکاب می‌شد. در تشکیلات اخیر ارکان حرب که مرموزات نیز جزو دارالنشاء شده و چندی است امور مربوطه را تحویل و فدوی عهده‌دار است، بعد از این چنانچه عزیمت محلی بفرماید، اصولاً بایستی فدوی برای انجام تحریرات و مرموزات ملتزم رکاب مبارک بشوم. و چون به حضرت آقا میرزا بدالله‌خان اخوی نیز و عدۀ بذل مرحمتی و هرگونه مساعدت مرحمت فرموده‌اند، مطابق تشکیلات نیز که این طور پیش آمده، جای هیچ‌گونه تردید و شبهه باقی نگذارده و التزام رکاب مبارک نیز برای چاکر و سائل هیچ قسم سوءظنی را فراهم

نخواهد کرد. منوط به اقتضای رأی مقدس است. امر امر مبارک مطاع. فدوی: رضا نویسند.

اسناد سال ۱۳۰۷ هجری شمسی

[۱۵۰]

حکم اردویی

مورخه ۲۳ فروردین [۱۳۰۷]، نمره ۱

ماده ۱. در تمثیب متحدالمال نمره ۵۴، در این موقع که حسب الامر جهان مطاع همایونی، ارواحناده، به فرماندهی لشکر غرب افتخار می‌یابم، نظر به تکدیری که خاطر خطیر ملوکانه، ارواحناده، از طرز عملیات صاحب‌منصبان و افراد لشکر و نظامیان مأمور این صفحه حاصل فرموده‌اند، تذکر نکات ذیل را لازم می‌شمرم:

اولاً، با توجهات و تعلیماتی که از طرف ذات قرین‌الشرف همایون شاهنشاهی، ارواحناده، به طور دائم نسبت به افراد مبذول می‌گردد، سزاوار است که عملیات و پیشرفت‌های فزون در روی پایه محکمی استوار و با یک انتظام (...) سیر تکاملی خود را ادامه دهد. مع‌الأسف، مشاهده می‌شود که بر اثر بی‌مبالاتی صاحب‌منصبان و سستی افراد، آن شهامت و خون با شرافت سربازی از دست رفته و یک حرکت قهقرائی بایگترین روح ترقیات و فداکاری‌های بی‌آلایش سابق گردیده است. بنابراین، عموم صاحب‌منصبان موظفند که روح خدمات سپاهی را در افراد زبردست با مراجعه به نظامنامه‌ها تربیق و به آنها بفهمانند که جانبازی و لباس باشرافت سربازی نباید اجازه دهد که وظایف مقدسه خود را فراموش و تا این حد به مشتی اشرار بی‌وجود اجازه عرض وجود دهند. لذا، باید بدانند که این عده ناچیز الوار، با این رشته از هم گسیخته قابل و درخور مشغول ساختن یک عده به این عظمت نظامیان نبوده و امروز دیگر بر اثر

دستورات اوامر بندگان اعلیحضرت همایونی، ارواحنفاذیه، عده معدودی از نظامیان برای محویت گروه دشمن کافی خواهد بود.

ثانیاً، از آنجایی که بذل مراحم و توجهی که از طرف خلاق مقتدر قشون نسبت به نظامیان اعطاء می‌گردد برای ایجاد آسایش رعایای شاهنشاهی است، عموم صاحب‌منصبان و افراد باید متذکر طرز رفتار و معاشرت خود و ابراز ملکات اخلاقی با اهالی بوده و بر طبق مدلول امر شاهانه به هیچ وجه قلع و قمع اشرار را علت بنفس خود نسبت به نفوس لرستان فرض ننموده و نهایت رعایت را در طرز سلوک خود داشته باشند. ثالثاً، قسمتی که به هیچ‌وجه قابل عفو اغماض نخواهد بود، آلایشات مادی صاحب‌منصبان و افراد، اعم از قسمت‌های داخلی قوای این صفحه و با مأموریت‌های خارجی که مورد تماس با اهالی است، که به طور عموم باید بدانند با آنکه از عملیات گذشته احدی صرف‌نظر نمی‌شود، متخلفین با شدیدترین وضعی مورد قهر و غضب ملوکانه واقع شده و سیاست خواهند گشت، در آتیه نیز مرنکین کوچکترین آلایشات مادی به بزرگترین و شدیدترین مجازات‌ها تنبیه خواهند گردید.

رابعاً، از صاحب‌منصبان و افراد مأمور این منطقه جز صحت عمل و پاک دامن‌ی به هیچ قسم تراوشاتی انتظار نمی‌رود. (... با نصب‌العین قرار دادن نکات فوق، با اطلاع کاملی که از درجه استعداد و لیاقت هر یک دارم، به عموم صاحب‌منصبان و افراد نظامیان به طور صریح و عده داده و امیدوارم در آتیه نزدیکی به کسب افتخارات و شرافت اولیه نائل، و با قدم‌های برجسته که در پیشرفت و کسب شهرت و نامی که سزاوار افراد نظامی است برداشته می‌شود، به جلب رضایت بندگان اعلیحضرت همایون شاهنشاهی، ارواحنفاذیه، و توجه مراحم و الطاف شاهانه مفتخر خواهند شد.

ماده ۲. امر می‌دهم فوج مختلط منصور به خرم‌آباد حرکت کرده در قسمت شمال غربی شهر اردو زده و فرمانده آن مشغول حفظ انتظامات فوج مزبور است. سرهنگ مهدی قلی‌خان از این تاریخ به ارکان حرب اردو منتصب می‌گردد.

۳. به فرمانده گردان پروجرده امر می‌دهم به فوریت به طرف چالان‌چولان حرکت، و

عده خود را بین پست‌های امنیه در تمام برج‌های عرض راه تا زاغه [در] پست‌های صحرائی هفت نفره بگمارد و برای حفظ ارتباط بین پست‌های مزبور، ۱۵ نفر سوار در رنگرزان و ۱۵ نفر در زاغه برقرار نماید؛ و چنانچه در محلی ساختن برجی را مورد احتیاج بدانند، فوراً راپورت دهد؛ و بروج سابق می‌بایستی کاملاً تعمیر و از هر حیث برای زندگانی افراد مهیا باشد، و برای این منظور به مأمورین راه‌سازی مراجعه کرده و سائل تعمیر را فراهم نمایند؛ و به طور کلی مسئولیت انتظام از شهر بروجرد تا زاغه از هر حیث به عهده او است.

۴. گروهان دوم فوج گارد سپه و ۳۰ نفر سوار بهادران ۱ آن فوج را امر می‌دهم برای محافظت راه خرم‌آباد (...) زاغه تخصیص داده که نفرات پیاده را بین (...) مهمه تقسیم نموده و ۱۵ نفر سوار را در تنگ زاهد و بقبه در (...) جهت ارتباط تمرکز یابد.

۵. فرمانده گروهان مستحفظی خرم‌آباد الی زاغه در تنگ زاهد و فرمانده رسد پیاده و رسته سوار در آستان مستقر خواهند بود. کلیه ستون‌های اعزامی لرستان، بدون استثناء، تا صدور دستور ثانوی در محل‌های سابق ساخلو خواهند بود و وظایف محوله را انجام خواهند داد.

خرم‌آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده کل قوای اعزامی لرستان: احمد.

اصل را امضاء فرموده‌اند. رئیس ارکان حرب لشکر غرب: سرهنگ [امضاء...]

[۱۵۱]

حکم اردویی

مورخه ۲۴ فروردین ۱۳۰۷. نمره ۲

ماده ۱. از این تاریخ باورحاج علی‌خان به ریاست ساخلو [ی] شهر خرم‌آباد منصوب می‌گردد. امر می‌دهم باور مشارالیه همه روزه بعد از ساعت مشق صبح کلاس درس در

سربازخانه - مجمع صاحب‌منصبان - تشکیل داده نظامنامه خدمات ساخلوی و خدمات داخله را به عموم صاحب‌منصبان تعلیم و تدریس نماید. رئیس ساخلو باید برای حسن اجرای وظیفه فراولی دستورات کتبی تهیه کرده و شخصاً مراقبت نام نماید که مدلول دستور فوق کاملاً از طرف صاحب‌منصبان به موقع اجراگذاشته شود.

ماده ۲. کلیه عده فراول همه روزه از فوج مختلط منصور خواهد بود که عده فوج گارد سپه جمع آوری شده و مشغول تکمیل تعلیمات نظامی باشند.

ماده ۳. امر می‌دهم سلطان مهدی‌خان، آجودان گردان مهندسی، و نایب ۱ سیدجلال‌خان، رئیس دستگاه بی‌سیم تیپ ۱ گارد پیاده مرکز، و نایب ۱ عبدالحمین‌خان فرمان آرا جهت اخذ بودجه قسمت‌های خود به بروجرد رفته پس از اخذ بودجه از بانک بروجرد، به فوریت مراجعت نموده، و در موقع مراجعت فرمانده گردان بروجرد موظف است ده نفر سوار جهت اسکورت وجه به همراهی مشارالیه اعزام [نماید] که پس از رسانیدن وجه به خرم‌آباد مراجعت نمایند. و ضمناً بایستی ده نفر سوار از پست‌های عرض راه تا پست دیگر به عده مزبور ملحق و آنها را اسکورت نمایند.

ماده ۴. سلطان مجیدخان، فرمانده بهادران ۳ فوج گارد سوار پهلوی، با ۳۰ نفر سوار از فوج مزبور و ۳۰ نفر پیاده از فوج مختلط گارد سپه مأمور [است] آذوقه گردان مهندس و قسمتی که از فوج گارد سپه در اردو است و آذوقه فوج سوار گارد پهلوی را به مقصد رسانیده و مراجعت نمایند.

خرم‌آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیرلشکر غرب و فرمانده کل فوای اعزامی لرستان: احمد.

اصل را امضاء فرموده‌اند. رئیس ارکان حرب لشکر غرب: سرهنگ [امضاء...]

[۱۵۲]

حکم اردویی

مورخه ۲۵ فروردین ۱۳۰۷، نمره ۳

ماده ۱. امر می‌دهم افواج و قسمت‌های اعزامی از مرکز، به مناسبت تکمیل مشق‌های نظامی در ساعات مشق به ورزش‌های بدنی و بازی‌های مربوطه به آن مشغول بوده و افواج لشکر غرب به تعلیمات و مشق‌های نظامی اشتغال ورزند.

ماده ۲. امر می‌دهم من بعد شیور فرق را در ساعت دو و نیم از شب گذشته و سکوت در ساعت ۳ از شب زده شود.

ماده ۳. امر می‌دهم بهادران فوج مختلط منصور از هنگ کلهر برای الحاق به قسمت مربوطه به خرم آباد حرکت کند.

ماده ۴. باور مصطفی‌خان، فرمانده گردان اول فوج گارد نادری، مأمور است که با رئیس طرق در معیت یک عده اسکورت تا پل کلهر رفته، وضعیت راه را بازدید نموده مشهودات خود را مشروحاً راپورت دهد.

ماده ۵. اقسام همه روزه در فرارگاه فوج مختلط منصور اجرا شده و کلیه افراد و صاحب‌منصبان ساخلو [ی] شهر در محل مزبور در موقع اقسام بایستی حضور داشته باشند.

ماده ۶. موزیک فوج مختلط گارد سپه در ساعت $1\frac{1}{4}$ به غروب بایستی همه روزه در قلعه مترنم و نیم ساعت به غروب مانده جهت اقسام در فرارگاه فوج منصور حضور به هم رسانند.

ماده ۷. امر می‌کنم عموم افواج و گردان‌های مستقل مشروحاً تعیین نمایند مطالبات آنها، اعم از بابت بودجه یا بابت کرایه فاطر و غیره، تا اول فروردین ماه جاری چه میزان بوده و وضعیت صندوق را مفصلاً راپورت دهند.

ماده ۸. امر می‌کنم همه روزه نمونه غذای افواج و قسمت‌های ساخلو [ی] شهر را نزد

این جانب بفرستند.

خرم آباد. رئیس امنیه کتل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده کتل فوای اعزامی لرستان:
احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردو (امضاء: باور) غلامعلی انصاری.

[۱۵۳]

حکم اردویی

مورخه ۲۷ فروردین ۱۳۰۷، نمره ۴

ماده ۱. تشکیلات ارکان حرب اردو را به طریق ذیل مقرر می‌دارم:

الف. رئیس ارکان حرب: باور غلامی علی خان انصاری.

ب. دفتر ارکان حرب و رمز و امور مربوطه به لشکر:

رئیس: سلطان قاسم خان سپان؛

نویسنده: معین نایب اسدالله خان رمز؛

نویسنده: معین نایب علی اکبر خان زرین فلم؛

تبات: وکیل ۱ حسن خان یارسیور فرزام؛

ضباط: وکیل ۱ تقی خان زمانی.

ج. رکن اول:

رئیس: سلطان سید علی خان وکیلی.

د. رکن دوم:

رئیس: سلطان مصطفی خان صارم؛

معاون: ...؛

نویسنده: وکیل ۱ احمد آقا اسلام پناه.

ه. رکن سوم:

رئیس: نایب ۱ محمدخان کاوه.

و. رکن چهارم:

رئیس: ...

ماده ۲. تشکیلات دوائر مختلفه اردو را به شرح ذیل مقرر می‌دارم:

الف. ارکان اردو:

رئیس: سلطان علی اصغرخان امیری؛

صندوق‌دار و دفتردار: نایب ۲ سیدعلی خان میرقزایی؛

نویسنده: معین نایب پدالله میرزا دیهیم.

ب. دائره منازل اردو:

مدیر: یاور اسدالله خان شهیدی؛

معاون: نایب ۱ محمدحسن میرزا جهانسوزی.

ج. دائره صحیة اردو:

رئیس: هم‌ردیف سرهنگ طیب منوچهرخان سیاح سپانلو.

د. دائره مخابرات اردو:

تلگرافچی: غیرنظامی عزیزالله خان حکمت؛

رئیس دستگاه بی‌سیم ۱: نایب ۱ سیدجلال‌الدین خان؛

رئیس دستگاه بی‌سیم ۲: نایب ۲ محمدرضاخان گنجه‌ای.

ماده ۳. نظر به اینکه موکب اقدس همایونی، ارواحن‌فداه، روز ۲۷ جاری به صوب

بروجرد عزیمت می‌فرمایند، امر می‌دهم:

الف. کلیه عده مقیم خرم‌آباد در ساعت ۶ $\frac{۱}{۴}$ صبح در نزدیکی پل کرگانه به طریق ذیل

حاضر شوند:

اول دسته موزیک، دوم گردان اول فوج گارد آهنین، سزم فوج مختلط منصور.

ب. فرماندهی کلیه عده مزبور به عهده یاورحاج علی خان رزم‌آزار، کفیل فرماندهی

فوج مختلط منصور، خواهد بود.

ج. عده فوج گارد سپه بین منزل اعلی حضرت اقدس همایون شاهنشاهی. ارواحنافداه، و پل کرگانه پست اقدامی خواهد بود.

د. بهادران سوار فوج مختلط منصور از خرم آباد تا زاغه در ارتفاعات خط عبور مرکب ملوکانه، ارواحنافداه، پست خواهند گذارد.

ه. فرمانده گردان مختلط بروجرد کلبه عده سوار خود را از زاغه تا بروجرد در نقاط مرتفع خط سیر بندگان اعلیحضرت قدر فدرت همایونی، ارواحنافداه، پست گذارده و پس از عبور موکب اقدس همایونی سواران مزبور به پست‌های خود مراجعت خواهند نمود.

در داخل شهر بروجرد نیز از نفرات نظمی و نظامیان ساخلو در جاده عبور پست تشریفاتی خواهند گذارد.

ماده ۴. گردان اول فوج گارد آهنین تپ گارد پیاده ساخلو [ی] مرکز در تاریخ ۲۴ جاری به فرماندهی باور نورالدهر میرزا با هشت نفر صاحب منصب و یک نفر طبیب و ۴۳۴ نفر افراد وارد خرم آباد گردیده‌اند.

ماده ۵. بهادران سوار فوج مختلط منصور در تاریخ ۲۵ جاری تحت فرماندهی سلطان عباس خان زراء و نایب ۱ فتح الله خان مفخمی و ۵۴ نفر افراد و ۵۶ رأس اسب وارد خرم آباد گردیده‌اند.

ماده ۶. اسکندر خان رازانی در تاریخ ۲۴ جاری به مأموریت مخصوص اعزام گردیده است.

خرم آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده کل قوای اعزامی لرستان: امیر احمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردو [امضاء:] باور غلامعلی انصاری.

[۱۵۴]

حکم اردویی

مورخه ۲۹ فروردین ۱۳۰۷، نمره ۵

ماده ۱. حسب الامر جهان مطاع بندگان اعلیحضرت قوی شوکت هماپونی، ارواحناده، عباس خان کلهر قبادیان باده نفر گماشتگان خود خلع سلاح و تحت الحفظ به تهران اعزام؛ اسلحه و تجهیزات و دوآب مومی الهیم توقیف و به شرح ذیل به قسمت های مفضله تخصیص می یابد.

ا. دو قبضه تفنگ ۲۵ تیر عثمانی و یک قبضه پنج تیر شکاری و ۶۳ تیر فشنگ و سه رأس مادیان به فوج گارد سپه؛

ب. سه رأس اسب به بهادران فوج مختلط منصور، سه رأس قاطر به قسمت مسلسل

همان فوج.

ماده ۲. گروهان ۱ گردان ۱ فوج گارد آهنین در تاریخ ۲۸ جاری با ۲ نفر صاحب منصب و ۱۱۸ نفر افراد برای تحویل گرفتن پست های بین خرم آباد الی گردنه نکه از عده فوج مختلط گارد سپه اعزام و عده فوج اخبر الذکر، به استثنای عده سوار که به اختیار فرمانده گروهان فوق باقی می ماند، به مرکز قسمت مربوطه مراجعت خواهد کرد.

ماده ۳. فرمانده گردان مختلط بر و جرد و فرمانده گروهان فوق الذکر موظفند کلیه عده سواران موجوده در پست های ذیل را - رنگرزان، زاغه، آبستان، تنگ زاهد - در ساعت ۶ صبح و ۳ عصر همه روزه برای اجرای خدمات گشتی و نفتیش جاده و تعاطی اطلاعات و اکتشافات با یکدیگر، تا وسط پست های واقعه در بین راه اعزام و راپورت های مهمه را مرتباً به ارکان حرب اردو راپورت دهند.

ماده ۴. نایب سرهنگ احمدخان منصور، رئیس سابق ارکان حرب اردو، در تاریخ ۲۷ جاری از فرارگاه تل جابدر با کارکنان دفتر به خرم آباد مراجعت و به ارکان حرب اردو متصب می گردد.

ماده ۵. از این تاریخ ریاست دژبانی نظامی خرم آباد به عهدهٔ باور ناصرقلی خان، آجودان نپ محتلط گارد سپه، محول و نایب دوم غلامحسین خان، مصلح دژبان سابق، به معاونت مشارالیه تعیین می‌گردد.

ماده ۶. سلطان اسدالله خان گلشائیان به ارکان حرب اردو منتصب و امورات مربوطه به داخلی لشکر را عهده‌دار می‌گردد.

ماده ۷. عطف به ماده ۴ حکم نمره ۲ اردویی. سلطان مجیدخان، فرمانده گردان ۲ فوج گارد سوار پهلوی، پس از انجام مأموریت محوله در تاریخ ۲۹ جاری به معیت سی نفر نظامیان سوار جمعی به خرم آباد مراجعت نموده است.

ماده ۸. یک قبضه تفنگ پنج تیر روسی و یک قبضه تفنگ عثمانی که در تاریخ ۱۶ جاری توسط مأمورین فوج گارد سپه از طایفه محمودوند اخذ و ضبط شده، به موجودی اسلحه فوج گارد سپه اضافه می‌شود.

ماده ۹. ۱۶ نفر نظامیان قسمت‌های مختلفه به شرح ذیل جهت معالجه به مرکز اعزام شده‌اند:

فوج گارد نادری: پرستار ۰۱، مریض ۰۵، فوج گارد پیاده پهلوی: مریض ۰۲، فوج گارد سوار پهلوی: مریض ۰۴، گردان مستقل مهندس: پرستار ۰۱، مریض ۰۵.

ماده ۱۰. عطف به ماده ۳ حکم نمره ۲. سلطان مهدی خان و نایب ۱ سیدجلال‌الدین خان و نایب ۱ عبدالحسین خان در تاریخ ۲۹ از بروجرده به خرم آباد مراجعت نموده‌اند.

خرم آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیرلشکر غرب و فرمانده اردوی اعزامی لرستان: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۵۵]

حکم اردویی

مورخه ۳ اردیبهشت ۱۳۰۷، نمره ۶

قسمت اول

ماده ۱. یک گروهان پیاده و دو قبضه پنجاهتیر از گردان ۱ فوج گارد آهنین تحت فرماندهی سلطان کریش خان در ساعت ۴ بعد از نصف شب ليله ۳۰ فروردین به مأموریت مخصوص اعزام گردیدند.

ماده ۲. گردان ۱ فوج مختلط منصور در ساعت ۱۲، ۳۱ فروردین با پنج نفر صاحب منصب و دو سب و پنج نفر افراد و سه رأس فاطر دولتی و چهل رأس دواب کرایه به صوب کرمانشاهان اعزام گردیدند.

ماده ۳. سلطان مجیدخان غفاری در معیت ۲۳ نفر سوار و یک نفر پیاده در تاریخ ۳ ماه جاری برای دائر نمودن ارتباط بین پستهای گردان مختلط بروجرد و گردان فوج گارد آهنین به زاغه اعزام می گردد.

قسمت دوم

ماده ۴. صاحب منصبان منصله الاسامی ذیل در تاریخ ۳۰ فروردین به خرم آباد وارد و شغل های مصرحه در حکم نمره ۴ را عهده دار گردیدند:

دکتر منوچهرخان از مرکز لشکر؛ باور اسدالله خان شهیدی از مرکز لشکر؛ سلطان سیدعلی خان و کیلی از مرکز لشکر؛ نایب ۱ محمدحسن میرزا جهانسوزی از مرکز لشکر؛ نایب ۲ دفتری سیدعیسی خان میرفخرایی از مرکز لشکر؛ نایب ۱ محمودخان کاوه با ۵ نفر سوار از بهادران ۴ فوج گارد سوار پهلوی و یک نفر از بهادران فوج منصور در تاریخ ۱ ماه جاری از طهران.

ماده ۵. سلطان حسام الدین خان با ده نفر سوار از فوج مختلط منصور به مأموریت نمایندگی نظامی و تقویت حکومت طایفه بیرانوند از تاریخ حکم به معیت حاکم بیرانوند

اعزام گردیده است.

ماده ۶. نایب ۳ یوسف آقا بهنام از تاریخ ۲ جاری به سمت نمایندگی نظامی به داخله طوایف میر اعزام می‌گردد.

ماده ۷. معین نایب هادی خان از تاریخ ۲ ماه جاری به سمت نمایندگی نظامی به داخله طوایف بیرانوند به مله نخت و پلکان اعزام می‌گردد.

ماده ۸. نظامی نمره ۴۳۹ غلامحسن، ولد ابراهیم، از گروهان ۲ فوج گارد پیاده پهلوی در تاریخ ۲۰ فروردین ماه به علت ابتلا به مرض اسهال در اردوگاه تنگ زک زک فوت نموده. اسم متوفی از صورت‌های مربوطه خارج گردد.

ماده ۹. نایب ۳ غیب‌الله خان در معیت ۱۵ نفر پیاده و پنج نفر سوار در تاریخ ۳ جاری برای مسحوظی خزان راه و غیره به ازنا اعزام گردیده است.

ماده ۱۰. امان‌الله خان غضنفری امرایی از تاریخ ۲۹ فروردین به حکومت طرهان انتصاب می‌یابد.

ماده ۱۱. منصورخان بیرانوند از تاریخ ۲ ماه جاری به حکومت کلبه طوایف بیرانوند منصوب می‌گردد.

ماده ۱۲. فتح‌الله خان سگوند از تاریخ ۲ ماه جاری به حکومت کلبه طوایف سگوند انتصاب می‌یابد.

ماده ۱۳. یاور غلامحسین خان قویمی با چهار نفر سوار از فوج گارد سپه در تاریخ ۲۹ فروردین به سمت نمایندگی قشون به طرهان اعزام شده است.

ماده ۱۴. معین نایب عزیزالله خان ناصحی از قسمت فوج سوار گارد پهلوی با ده نفر سوار در ساعت ۱۲ ظهر ۳۱ فروردین برای عوض کردن ده نفر سوار فوج مختلط گارد سپه به تنگ زاهدشیر اعزام گردید.

خرم‌آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده اردوی اعزامی لرستان: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی

[۱۵۶]

حکم اردویی

مورخه ۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۷، نمره ۷

ماده ۱. نظر به تصادف یوم سه‌شنبه ۴ اردیبهشت با روز تاریخ ناجگذاری بندگان اعلیحضرت قدر قدرت قوی شوکت همایون شاهنشاه پهلوی، ارواحنافداه، این جانب تلگراف ذیل را به خاک پای مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاهی، ارواحنافداه، معروض داشته:

«به خاک پای جواهر آسای بندگان اعلیحضرت همایون شاهنشاهی، ارواحنافداه! وصول ۴ اردیبهشت، روزی که تاج و تخت مملکت کهن ایران به وجود معظم ذات قدرقدرت پسر تاجدار حقیقی خود افتخار و مباهات نمود و بالاخره بر عالمیان مدلل گردید که دست قدرت احدیت بازوان توانای بندگان اعلیحضرت همایونی، ارواحنافداه، را برای نگهداری ایران با نهایت (...) عظمت جلوه و ظهور داده و مملکت جمشید و کبان به نام نامی خسرو تاجدار خود به مملکت پهلوی معرفی گردید، برای ایرانیان عموماً و سربازان جانفشان آستان ملائک پاسبان مبارک خصوصاً از بزرگترین اعیاد محسوب می‌گردد. لذا، به افتخار این روز با شرافت تاریخی، فدوی جان‌نثار از طرف خود و عموم صاحب‌منصبان و نفرات امنیه مملکتی و لشکر غرب و قوای اعزامی لرستان تریکات فدویانه و سربازی خود را تقدیم خاک پای جواهر آسای اعلیحضرت همایون شاهنشاهی، ارواحنافداه، نموده و امیدوار است در ظلّ عطوفت و توجهات مخصوصه ذات اقدس شاهانه بیشتر از پیشتر به انجام وظایف سربازی و جانبازی و فداکاری در راه اجرای نیت مقدس ملوکانه موفق گردیده و با اینار خون ناقابل خود و سربازان فداکار آن پگانه شاهنشاه عظیم‌الشان و منجی کشتی شکسته

ایران، به استرضای خاطر خطیر بندگان اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاهی، ارواحنقاد، نائل و مفتخر گردیم. ۳-۲-۷. نمره ۹۰۷. رئیس امنیه کلّ مملکتی و امیر لشکر غرب.

اینک، دستخط انجم نقط تلگرافی جوایه که از آستان مبارک ملوکانه شرف صدور یافته، ذیلاً برای اطلاع عموم درج می‌گردد:

«امیر لشکر غرب و رئیس کلّ امنیه! از تبریکات و احساسات شما کمال مسرت حاصل شد. توجهات ما را به عموم صاحب‌منصبان و نفرات قشون و امنیه ابلاغ نماید. ۴ اردیبهشت ۱۳۰۷. شاه.»

در این موقع که توجهات و مراحم و الطاف بی‌پایان شاهانه، که خوشبختانه نصیب و شامل فرداً فرد شما صاحب‌منصبان و نفرات نیز گردیده، لازم و بلکه واجب است که هرگونه آسایشی و راحتی را از خود دور ساخته و هیچ حدی برای فداکاری در راه اجرای ثبات مقدس ملوکانه و بسط و توسعه امنیت در اطراف مملکت قائل نشده، بیشتر از پیشتر به استرضای خاطر خطیر ملوکانه و جلب توجهات مبارک ذات اقدس شاهانه، ارواحنقاد، مفتخر و مباهی گردیده و گوی سبقت را از همگان بربائیم.

ماده ۲. امر می‌دهم کلبه قسمت‌ها مدلول این حکم را در موقع اقامت برای اطلاع عموم نفرات در مقابل صف قرائت نمایند.

خرم آباد. رئیس امنیه کلّ مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده کلّ قوای اعزامی لرستان: احمد.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۵۷]

حکم اردویی

مورخه (...) اردیبهشت ماه ۱۳۰۷، نمره ۸

ماده ۱. نایب ۱ سیدجلال‌الدین خان و نایب ۲ محمدرضاخان، صاحب‌منصب دستگاه‌های بی‌سیم، به اتفاق نفرات مفصله‌الاسامی ذیل در تاریخ ۶ ماه جاری به تهران عزیمت و مأموریت دارند که هرچه زودتر و در کمترین مدت نوافصات دستگاه‌های بی‌سیم را مرتفع نموده به خرم‌آباد مراجعت نمایند:

محمودخان بدایتی؛ تقی‌خان برخوردار؛ فتح‌الله‌خان امینی؛ سیدعلی‌خان وکیل‌راست معینی؛ تقی‌خان نظامی گماشته؛ تقی‌خان نظامی گماشته؛ ابوالفتح‌خان فتی‌زاده به مرخصی تهران، مدت یک ماه.

ماده ۲. به طوری که غالباً مشاهده می‌شود، انشای متن راپورت‌های واصله برخلاف مدلول مواد ۶ و ۴۹ نظامنامه خدمات صحرائی بوده، و از مفاد این راپورت‌ها جز سجع و قافیه‌سطور و یک سلسله جملات و کلماتی که بدون ترتیب و منظور داشتن معنای اصلی و مقصود (...) به هم دیگر تلفیق شده‌اند، چیز دیگری استنباط نمی‌شود. علی‌هذا، به عموم صاحب‌منصبان و کسانی که راپورت می‌نویسند، تذکر داده می‌شود: اجرای موارد فوق‌الذکر نظامنامه خدمات صحرائی را در موقع تفریر راپورت‌ها در نظر گرفته و با اجرای کامل مفاد آنها از نوشتن جملات معترضه یا اضافی یا مسائل خصوصی قویاً خودداری نموده و راپورت‌های خود را کاملاً ساده و با ذکر مدارک لازم به رشته تحریر آورده به مقامات مربوطه تقدیم نمایند.

ماده ۳. با اینکه پاره‌ای بی‌ترتیبی‌ها در مریضخانه‌گردان ۱ فوج گارد آهنین ملاحظه شد که دال بر عدم مراقبت و جدیت نایب - احمد آفاکشاورزی صاحب‌منصب گردان مزبور است که در اجرای نکالیش خود غفلت نموده، از تنبیه مشارالیه صرف‌نظر کرده و تذکر می‌دهم: در صورت تجدید نظایر آن، صاحب‌منصب مزبور به اشد مجازات

مواجه خواهد گردید. ضمناً مراتب ذیل لزوماً به عموم فرماندهان قسمت‌ها و مأمورین صحیحه خاطر نشان می‌شود:

کلیه صاحب‌منصبانی که فرمانده قسمتی را عهده‌دار می‌باشند، موظفند همواره صحت مزاج و تندرستی افراد ابواب جمعی خود را نصب‌العین قرار داده و در حسن انجام و پیشرفت این نظریه جدیت کافی نمایند. زیرا بدون نورات صحیح المزاج و قوی البینه، اجرای وظایف نظامی غیر مقدور و بلکه ممنوع‌الحصول خواهد بود. علی‌هذا، برای نیل به این مقصود، می‌بایستی مأمورین صحیحه قسمت مربوطه خود را که از نقطه نظر فنی مسئولیت مستقیم داشته و مکلف هستند، علاوه به معاینه و معالجه افراد مریض همیشه قبل از بروز و شیوع پاره‌ای امراض مسریه و غیره، با تدابیر عملی و علمی حتی‌الامکان افراد را از ابتلاء به آن محفوظ و مصون نگهداشته و از انتشار مرض جلوگیری نمایند [و] تحت نظر مراقبت و مواظبت خود گرفته و ایفای وظایف مقرر را به وجه اتم و اکمل از آنها بخواهند.

ماده ۴. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۶ اردوی، سلطان کریش خان به واسطه کسالت عارضه به شهر احضار و در تاریخ ۶ جاری به خرم‌آباد وارد گردیده است.

ماده ۵. از تاریخ ۶ ماه جاری مستحفظی پست‌های بین راه از زاغه الی گردنه نعل شکن به عهده سلطان علی خان مهاجر، فرمانده گروهان ۲ گردان ۱ فوج گارد آهنین، محول می‌گردد که پست‌های حوزه مزبور را از گردان مختلط بروجرد تحویل بگیرد.

ماده ۶. پست‌های از گردنه نعل شکن الی شهر بروجرد به عهده گردان مختلط بروجرد باقی می‌ماند که نهایت مراقبت در حفظ انتظامات حدود سیلاخور، مخصوصاً محل‌هایی که معبر اشراز است، به عمل آورده پست‌هایی علاوه بر پست‌های فعلی نیز در صورت لزوم برقرار نماید.

ماده ۷. ۲۳ نفر سوارانی که تحت فرماندهی سلطان مجید خان به زاغه عزیمت نموده بودند، به فوریت به رنگرزان رفته خود را به سلطان علی خان مهاجر، فرمانده گروهان ۲ گردان ۱ فوج گارد آهنین، معرفی نموده و خدمات گشتی را انجام دهد.

خرم آباد. رئیس امینة کلّ مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده کلّ اردوی اعزامی لرستان: امیراحمدی.
سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۵۸]

حکم اردویی

مورخه ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۷. نمره ۹

ماده ۱. این جانب در تاریخ ۶ ماه جاری به معیت سلطان مصطفی خان صارم و نایب نصرالله خان مدبر برای سرکشی به ستون‌های اردوی اعزامی در جابدر و دزفول و پل تنگ با طباره [حرکت]، و در تاریخ ۹ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نمودم.
ماده ۲. فرمانده ستون ۲ قوای اعزامی لرستان مأمور است یک گروهان پیاده از فوج گارد پیاده پهلوی و ۵ نفر سوار از فوج گارد سوار پهلوی مأمور ستون دوم (...) در پل تنگ ساخلو گذارده و بقیه قوای ستون مربوط را [تنگ] لیلان حرکت داده و تا صدور دستور ثانوی در آنجا متوقف خواهد بود. پس از ورود به تنگ ابلان، ۲ رسد پیاده از فوج گارد پهلوی و ۵ نفر سوار از فوج گارد سوار پهلوی به تنگ فنی اعزام داشته و جدیت کامل در حفظ انتظامات حوزه مستحفظی به عمل آورده، دستورات ذیل را نیز به موقع اجرا گذارد:

۱. از وضعیات کبیرکوه و اطراف ناحیه بین تنگ فنی و پل تنگ به وسیله رؤسای عشایر اطلاع به دست آورد. اگر از اشرار در آن ناحیه یافت شدند، راپورت دهد تا دستور لازمه جهت سرکوبی آنها صادر گردد.

۲. حفاظت عملجات و مهندسین را در عهده گرفته. اقدامات لازمه جهت تسریع کار مهندسین و پیشرفت امور راه‌سازی به عمل آورده، و نیز شروع به ساختمان بروج نظامی

نموده از بل تنگ به طرف تنگ فنی، به فاصله تیررس، به نوعی که بروج با یکدیگر ارتباط نظری داشته باشند، بروج واحد ساخته. پس از خانمه هر برجی پنج نفر نظامی در هر یک پست گذارده و نیز مساعدت و کمک لازمه به مأمورین سیمکشی نموده و جدیت کنند که هرچه زودتر ارتباط تلفونی بین دزفول و خرم آباد دایر گردد. توضیح آنکه: اجرت عمله و بناهای ساختمان بروج نظامی به وسیله فرمانده ستون ۲ تأدیه خواهد شد.

ماده ۳. در تعقیب ماده ۲ این حکم، فرمانده ستون ۲ رسد بمبانداز فوج گارد پیاده پهلوی را تحت اختیار مهندس باکاتوری جهت حفاظت مهندسین و عملجات و اسکورت نمودن آذوقه که از شهر دزفول حمل می شود، خواهند گذاشت.

ماده ۴. فرمانده فوج گارد نادری و ستون اول در تاریخ ۷ جاری کلیه قوای ابواب جمعی خود را که در تنگ فنی و سراب حمام می باشند، حرکت داد و با در نظر گرفتن نقطه مناسبی در واشیان یا گل گل تمرکز داده، موارد ذیل را به موقع اجرا گذارد:

۱. یک گروهان پیاده با ۱۵ نفر سوار از فوج گارد سوار پهلوی برای حفاظت موقعیت دم شران اعزام. و قوای ناب سرهنگ سیف الله میرزا، فرمانده فوج سوار گارد پهلوی و ستون ۳، [را] که در ناحیه مزبور برای حفاظت عمله و مهندسین گمارده شده اند، تحویل گرفته مسئولیت انتظامات از تنگ گاو زرده الی واشیان و ساختمان بروج ارتباطیه دو ناحیه مزبور را به شرح ذیل عهده دار گردد:

فرمانده گروهان اعزامی می بایست عده و عمله و بنا (...) برای ساختمان بروج (...) تحت اختیار خود گرفته، از تنگ گاو زرده شروع به ساختمان بروج نماید. کلیه بروج بایستی در (...) واقع و در کنار جاده بنا گردد. فاصله آنها بایستی طوری تعیین شود که ارتباط نظری به آنها دایر باشد؛ یعنی قسمتی انتخاب شود که جاده را کاملاً محافظت نماید. پس از اتمام هر برج، بلافاصله فرمانده گروهان اعزامی نظامی در برج مذکور گذارده و بدین ترتیب به جلو، به طرف دم شران واشیان، برای دایر کردن پست در بروج دیگر خواهد آمد. مرکز گروهان اعزامی در تنگ دم شران، و مسئولیت حفظ ارتباط با

قوای تنگ گاو زرده خواهد بود. فرمانده گروهان مزبور موظف است که هرچه زودتر جدیت کاملی در دایر نمودن ارتباط تلفنی بین گاو زرده و واشیان به عمل آورد، و مساعدت‌های لازمه برای پیشرفت امور سیم‌کشی با مأمورین آن و رسد رابطه معمول دارد که زودتر موفق به امتداد سیم به واشیان گردد.

ب. ارتباط بین مرکز قوای عمده فوج و گروهان اعزامی به تنگ دم‌شران. از طرف قوای عمده دایر خواهد شد. در صورت لزوم اجازه می‌دهم در حدود یک گروهان جهت تقویت گروهان اعزامی دم‌شران برای استقرار مأمورین (...) در مرکز قسمت عمده قوای خود اعزام دارد.

ج. بقیه سوار و پیاده حاضر در اردو از فوج گارد سوار پهلوی را در تحت اختیار خود گرفته در واشیان و گل‌گل تمرکز دهند، به استثنای سوارهایی که اسب ندارند؛ آنها را در معیت باورقاسم خان خداباری، معاون فوج گارد سوار پهلوی، به تنگ دم‌شران اعزام [دارند] که در معیت فرمانده فوج گارد سوار پهلوی و قوای ابواب جمعی مشارالیه به شهر حرکت نمایند.

د. قسمت نوبخانه مأمور ستون ۱ با فرمانده فوج گارد سوار پهلوی به شهر اعزام خواهد شد.

ه. به طور کلی مسئولیت حفاظت عملیات و مهندسین از تنگ گاو زرده الی پل کور دختر و ساختمان بروج ارتباطیه و استقرار پست‌های لازمه، از قرار هر برجی پنج نفر، و مساعدت لازمه با مأمورین سیم‌کشی و رسد رابط فوج گارد نادری جهت تأسیس و استقرار تلفن بین دو نقطه فوق‌الذکر، به عهده آن ستون خواهد بود. و نیز یک گروهانی که از گردان ۱ فوج گارد نادری در اردو مانده است، نزد فرمانده گردان مزبور اعزام [شود] که از پل کلهر الی تنگ گاو زرده مسئولیت حفظ انتظام و حفاظت مهندسین و عملیات و ساختمان بروج و استقرار پست و دایر نمودن سیم و ارتباط تلفنی [را] عهده‌دار گردد.

ماده ۵. پس از ورود گردان فوج گارد نادری مأمور ناحیه بین گاو زرده و واشیان به دم‌شران، نایب سرهنگ سیف‌الله میرزا، فرمانده فوج سوار گارد پهلوی، موقعیت مزبور را

به فرمانده گروهان اعزامی تحویل داده، قوای ابواب جمعی خود را، اعم از قسمت فوج مختلط گارد سپه و قسمت پنجاه تیر سوار، به طرف خرم آباد حرکت دهد. قسمت توپخانه مأمور ستون ۱ و بقیه قسمت گارد سوار پهلوی که اسب ندارند، با یاور قاسم خان خدایاری به آن ستون ملحق و در معیت آن قسمت به شهر حرکت نمایند.

ماده ۶. در تاریخ ۱۰ ماه جاری بقیه فوج منصور، به استثنای بهادران آن فوج که در خرم آباد باقی می ماند، به صوب کرمانشاهان عزیمت نمودند.

ماده ۷. در تعقیب و تکمیل ماده ۳ حکم نمره ۸ اردویی، تذکر داده می شود: اطبای نظامی موظفند به اظهارات و شکایات خصوصی و امورات بعضی نظامیانی که در مریضخانه تحت معالجه می باشند رسیدگی نموده، چنانچه مرضی شکابانی داشته باشند به دفتر ارکان حرب اردو اطلاع دهند.

ماده ۸. در تاریخ ۱۸ اردیبهشت ماه دکتر منوچهر خان، رئیس صحیبه لشکر، برای تکمیل نواقصات صحیبه اردو و سرکشی به امور صحیبه لشکری به کرمانشاه عزیمت نمود که هرچه زودتر امور مزبور و انجام داده به خرم آباد مراجعت نماید.

ماده ۹. از تاریخ ۱۱ ماه جاری نایب سرهنگ احمدخان زاویه، فرمانده فوج گارد آهنین، به ریاست ساخلو [ی] خرم آباد منصوب می گردد.

ماده ۱۰. گروهان ۳ فوج گارد آهنین [زا] با سه قبضه پنجاه تیر تحت فرماندهی فرمانده گردان ۱ در تاریخ ۱۴ ماه جاری به میراحمدی اعزام نمود. فرمانده گروهان مزبور موظف است گروهان سوم را در قریه میراحمدی تمرکز داده و با دایره نمودن ارتباط سرپرستی قسمت مستحفظی از خرم آباد الی گردنه نعل شکن را، که از گروهان ۲ و ۳ همان گردان و قسمت سوار از افواج گارد سوار پهلوی و گارد مختلط سپه تشکیل شده، عهده دار و کاملاً انتظامات جاده و نقاط بیلابقی را تأمین نموده که سوء اتفاقی رخ ندهد. ضمناً، سه نفر سوار از فوج مختلط گارد سپه تحت امر فرمانده گردان مزبور گذارده شود که با پنجاه و دو نفر سواری که در آن خط مأمور می باشد، به شرح ذیل آنان را به محل های معینه تقسیم و مأمور نمایند:

تنگ زاهدشیر ۱۰ نفر؛ زاغه ۱۰ نفر؛ آبستان ۱۰ نفر؛ رنگرزان ۱۰ نفر؛ در میراحمدی نزد فرمانده گردان ۱۵ نفر.

بایستی آذوقه گردان برای هر ۱۵ روز قبلاً ارسال شود که افراد از حیث آذوقه در مضیقه واقع نشوند.

ماده ۱۱. فرمانده گردان مختلط بروجرد با وجودی که وضعیات عمومی رضایت بخش است، مع هذا، احتیاطاً تغییرات ذیل را در تقسیم عمده گردان خود قبل از عصر ۱۵ جاری به موقع اجرا گذارد:

الف. سوارهای مأمور رازان را احضار نماید.

ب. پست های خارخ از جاده خرم آباد را در سیلاخور تخفیف داده، معادل چهل نفر از آنها کسر نمایند.

ج. عده ای مرکب از ۲۰ نفر سوار و پنجاه نفر پیاده تحت فرماندهی نایب اردشیرخان به بزهل اعزام دارد.

د. عده اعزامی مذکور مأمور خواهد بود کاملاً مراتب جریانات عملیات اشرا در ناحیه بروجرد، ونایی، مله تخت، تنگ دینار آباد و کلیه تنگ های ناحیه مزبور بوده و در قلع و قمع نمودن آنها اقدامات لازمه بنماید.

ه. عده مزبور با فرمانده گردان ۱ فوج گارد آهنین، که مرکز آن میراحمدی مربوط بوده، در موقع ضروری مساعدت لازمه را به یکدیگر بنمایند.

ماده ۱۲ از تاریخ ۱۳ ماه جاری تعداد ۳۵ رأس فاطر کتراتی، از قرار هر رأس در روز سه قران و ده شاهی، به فوج گارد آهنین داده می شود.

خرم آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۵۹]

حکم اردویی

مورخه ۱۶ اردیبهشت ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۰

ماده ۱. در تاریخ ۹ ماه جاری گردان دوم و سوم فوج گارد آهنین، که مرکب از ۲۳ نفر صاحب منصب و ۱۰۰۷ نفر صاحب منصب و ۱۰۰۷ نفر افراد و دارای ۸ رأس اسب شخصی و ۱۴ رأس دولتی و ۲۵ رأس قاطر دولتی می باشند، در تحت فرماندهی نایب سرهنگ احمدخان زاویه، کفیل فرماندهی فوج مزبور، از مرکز وارد خرم آباد گردیدند.

ماده ۲. عطف به ماده ۸ حکم نمره ۹ اردویی، بنیه فوج مختلط گارد سپه، که مرکب از ده نفر صاحب منصب و ۲۴۹ نفر افراد و دارای ۷ رأس اسب شخصی و ۲۵ رأس اسب دولتی و ۱۳ رأس قاطر دولتی می باشند، در ۲۳ اردیبهشت وارد خرم آباد گردیدند.

ماده ۳. از این تاریخ محکمه نظامی به ریاست نایب سرهنگ سیف الله میرزا جهانبانی، فرمانده فوج گارد سوار پهلوی، و به عضویت صاحب منصبان مفصله الاسامی ذیل در خرم آباد تشکیل خواهد شد:

یاور عبدالحسین: عضو

سلطان مجیدخان غفاری: عضو

سلطان ناصرخان آزادی: عضو

نایب ۱ احمدخان شیخان: عضو

سلطان غلام رضاخان شاهین: مدعی العموم

نایب ۱ سیدعلی قلی خان: مستنطق

نایب ۱ میرزا مهدی خان داوری: تقریر نویس.

ماده ۴. از تاریخ ۱۶ ماه جاری تعداد سی رأس قاطر کتراتی، از فرار هر رأس در روز سه قران و ده شاهی، به تعداد دواب کرابه بگیر فوج گارد آهنین اضافه می شود.

ماده ۵. چنانچه سابقاً نیز امر شده است، هیچ یک از افواج لشکر و افواج مرکز مأمور لرستان حق اینکه بدون اجازه این جانب از فصول بودجه مربوطه صرف مخارج متفرقه یا اردوکنشی نمایند، ندارند.

اشیاء و لوازمات و مصارف فوق‌العاده خارج از فصول بودجه که برای اردوکنشی ضروری است باید قبلاً پیش‌بینی نمود و اعتبار آن را افواج از مالیه کلّ قشون و افواج لشکر غرب مستقیماً از این جانب بخواهند، چنانچه در محاسبات افواج مخارج اردوکنشی بدون داشتن محل و اعتبار مخصوص این جانب مشاهده شود علاوه بر این که به خرج حساب پذیرفته نمی‌شود مسئولیت مالی و انضباطی هم متوجه آنها خواهد شد. خرم‌آباد، رئیس امنیه کلّ مملکتی و امیرلشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: (امیراحمدی)

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء:] غلامعلی انصاری.

[۱۶۰]

حکم اردویی

مورخه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۱

ماده ۱. این جانب در تاریخ ۱۳ ماه جاری برای سرکنشی به امورات نظامی با طیاره به قصر شیرین عازم، و در تاریخ ۱۸ ماه جاری به خرم‌آباد مراجعت نمودم. سلطان قاسم‌خان پسیان و نایب ۱ نصرالله‌خان نیز در معیت این جانب بوده‌اند.

ماده ۲. برای تنظیم امورات صحیه اردو و حفظ صحت نفرات اجرای مواد ذیل [را] به عموم قسمت‌ها مقرر می‌دارم:

الف. کلیه اطبای افواج اردوی اعزامی لرستان از نقطه نظر فنی مرتوس رئیس صحیه اردو بوده و دستورات او را مطابق التعل بالتعل انجام داده، و به علاوه باید اقلأ هفته‌ای

بک مرتبه راپورتی از وضعیت صحتی نفرات فوج خود مرتباً به مشارالیه بدهند.

ب. رئیس صحبته موظف است که در عرض ماه افلاً دومرتبه راپورت جامعی از وضعیت صحتی کلبه اردو به دفتر ارکان حرب اردو بدهد.

ج. غدغن می شود قسمت های قشونی مقیم خرم آباد غیر از آب منبع گرداب یا چشمه برج حسین خانی، آب دیگری را برای نوشیدن استعمال نمایند. کلبه قسمت ها باید همه روزه آب خوراکی خود را از منابع مزبوره فوق تحصیل نمایند.

د. لازم است فوج گارد آهنین دو پایه چادر جهت مرضای جزء خود، که فعلاً در چادرهای نفرات سالم استراحت می نمایند، اختصاص دهد.

ه. رئیس صحبته اردو باید به اسرع اوقات کمیونی با حضور حکومت خرم آباد و دژبان و رئیس نظمی و عده ای از اهالی تشکیل، و تصمیماتی راجع به نظیف شهر و جلوگیری از امراض مسریه اتخاذ نمایند.

و. نظر به اینکه به مرضای بستری در مریضخانه غذای بهتری باید داده شود، از این تاریخ به بعد کلبه افواجی که مریض در مریضخانه دارند، باید برای آنها از قرار نفری در روز دو قران اعتبار جیره منظور دارند و مریضخانه موظف است در آخر هر ماه صورت حساب مرضای هر فوج را تهیه و به آن فوج ارسال و وجه خود را دریافت دارد. ماده ۳. سه قبضه تفنگ پنج تیر روسی به نمرات ذیل - نمره ۳۵۶۸، نمره ۴۱۷، نمره ۲۵ - و ۱۳۰ تیر فشنگ که در مصادمه ۱۳ اسفندماه ۱۳۰۶ از گردان ۱ گارد نادری مفقود و تیراندازی شده است، از صورت اسلحه ابواب جمعی فوج مزبور کسر نمایند.

ماده ۴. چهار قبضه تفنگ پنج تیر روسی به نمرات ذیل - نمره ۲۸۰۸، نمره ۱۸۶۷، نمره ۲۲۶۶، نمره ۲۹۶۳ - متعلق به فوج گارد ناصری که به واسطه برگشتن کلک در رودخانه سمیره آب برده است، از تعداد اسلحه ابواب جمعی فوج مزبور کسر شود.

ماده ۵. صاحب منصبان ذیل در تاریخ های معینه از مرکز لشکر به خرم آباد وارد

شده‌اند:

دکتر منوچهرخان در تاریخ ۱۹ ماه جاری؛ نایب سرهنگ نصرالله‌خان زنده‌دل در تاریخ ۱۴ ماه جاری؛ سلطان عباس‌خان زره‌پوش در تاریخ ۲۰ ماه جاری. ماده ۶. معین نایب داودخان طراح در تاریخ ۱۳ ماه جاری از کرمانشاهان به خرم‌آباد وارد گردیده است.

ماده ۷. به فوج گارد سپه امر می‌دهم کلیه پست‌های خود را به قسمت‌های مفصله ذیل تحویل داده، عده‌های خود را در خرم‌آباد جمع‌آوری نمایند:

الف. مأمورین سوار به بهادران فوج مختلط منصوره؛

ب. مأمورین البشتر و راه بروچرد به فوج گارد آهنین؛

ج. مأمورین خط‌کشکان به فوج گارد نادری؛

خرم‌آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیرلشکر غرب و فرمانده قوایی اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۶۱]

حکم اردویی

مورخه ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۲

ماده ۱. عین امر جهان‌مطاع مبارک ملوکانه، ارواح‌فداه، ذیلاً درج می‌گردد:

اولاً، غیر از نظامیان معلول و ضعیف که به درد خدمت نمی‌خورند، هیچ یک از نظامیان قدیمی نایستی از خدمت معاف و اخراج شوند، مگر به امر مخصوص.

ثانیاً، تکمیل عده قسمت‌ها به وسیله نفرات جدید و یا داشتن عده‌ای علاوه بر تشکیلات، مستلزم افواج نفرات قدیمی نیست؛ بلکه هر لشکر یا تیپ حق دارد در وقت

جدیدگیری آنچه در منطقه مربوطه نفرات اجباری اخذ می‌شود به خدمت قبول و در صورت اضافه بودن بر تشکیلات، برای مخارج آنها ضمن برآورد در احصائیه اعتبار علیحده تقاضا نمایند و پس از ترتیب افراد جدید، بنابر اوامری که صادر می‌شود، ممکن است عده زائد بر تشکیلات از خدمت معاف شوند.

بناءً علی هذا، امر می‌دهم:

اولاً، فرماندهان نپ و افواج و گردان‌های مختلط و رؤسای دوائر به هیچ وجه حق اخراج نفرات را، اعم از افراد جدید یا قدیم ندارند.

ثانیاً، چنانچه اخراج نفراتی، اعم از افراد قدیم یا جدید یا معلول و ضعیف و غیره، ضرورت پیدا کند، فرمانده قسمت مربوطه مراتب را با رعایت سلسله مراتب و با قید مدارک لازمه به ارکان حرب لشکر راپورت و منتظر صدور دستور خواهد بود.

ثالثاً چنانچه از طرف مأمورین نظام اجباری عده‌هایی تحویل فوج یا گردان مختلطی بشوند، در صورتی که در آن فوج یا گردان مختلط مطابق تشکیلات محل خالی موجود نباشد، مع هذا، فرمانده آن قسمت موظف است نفرات جدید را پذیرفته و برای عده اضافه بر مأخذ تشکیلاتی تقاضای بودجه اضافی از لشکر بنماید.

ماده ۲. محل آشوب قسمت‌های مقیم خرم آباد فرارگاه فوج گارد آهنین خواهد بود.
ماده ۳. نایب سرهنگ سیف‌الله میرزا جهانبانی، فرمانده فوج گارد سوار پهلوی، در تاریخ ۱۵ ماه جاری به اتفاق ۵ نفر صاحب‌منصب و ۱۱۴ نفر نظامی از همان فوج از دم‌شران به خرم آباد وارد گردیده‌اند.

ماده ۴. نظامی نمره ۲۹۲ نورعلی، ولد ذوالفقار، از بهادران ۴ فوج گارد سوار پهلوی در تاریخ ۲۴ ماه جاری در آب صیمره مفقود گردیده، اسم مشارالیه از صورت‌های مربوطه کسر گردد.

خرم آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیرلشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی

[۱۶۲]

حکم اردویی

مورخه ۲ خرداد ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۳

ماده ۱. ابن جانب از تاریخ ۲۸ اردیبهشت برای عرض راپورت‌های مهمه به خاک پای مبارک ملوکانه، ارواحنافداه، باطیاره به تهران عازم و در تاریخ ۱ خرداد به خرم آباد مراجعت نمود. نایب ۱ نصرالله‌خان مدبر نیز در معیت ابن جانب بوده است.

ماده ۲. صاحب‌منصبان مفضلة‌الاسامی ذیل در تاریخ‌های مصرحه از مرکز لشکر به خرم آباد وارد گردیده‌اند:

الف. یاور نصرت‌الله‌خان سیف در تاریخ ۲۷ اردیبهشت؛

ب. سلطان جلال‌خان خاضع در تاریخ ۳۰ اردیبهشت.

ماده ۳. در تعقیب ماده ۴ حکم نمره ۶ اردویی، نایب ۲ سیدعیسی‌خان میرفخرانی در تاریخ ۲۷ اردیبهشت به مرکز لشکر مراجعت می‌نماید.

ماده ۴. از تاریخ ۱۸ اردیبهشت ماه تعداد ۱۵ رأس قاطر به تعداد دواب کرایه‌بگیر فوج گارد آهنین اضافه می‌گردد.

ماده ۵. از تاریخ ۲۷ اردیبهشت ماه یاور نصرت‌الله‌خان سیف به ریاست عشایری ییلاقی منصوب می‌گردد. امر می‌دهم ده نفر سواران فوج مختلط منصور مأمور عشایر ییلاقی را تحت امر خود گرفته، به فوریت به محل مأموریت خود حرکت و شروع به رسیدگی و رتق و فتق به امور عشایر مزبور نماید.

خرم‌آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیرلشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان (امضاء): غلامعلی

[۱۶۳]

حکم اردویی

مورخه ۷ خرداد ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۴

ماده ۱. گرچه در این مدت قلیلی که با صاحب منصبان اردوی اعزامی لرستان تماس خدمت پیدا کرده‌ام تغییرات کلی در رفتار و اعمال آنها مشاهده نموده و موجبات رضایت مرا فراهم آورده‌اند، لیکن در این اواخر چند مرتبه مشاهده نمودم که از طرف پاره‌ای صاحب منصبان به طور کلی شاید و باید مراقبت در اجرای وظایف محوله و بروز علاقمندی به کار خود نمی‌شود. لزوماً متذکر می‌گردد که فرمانده با رئیس که به خودی خود، بدون دستور یا مراقبت یا فشار از طرف مقامات بالاتر، علاقه به اجرای وظایف خود بروز ندهد، فاقد مهم‌ترین خصلت فرماندهی و ریاست است؛ چه هنگام جنگ که سبب وجود فثون است، بیشتر اوقات رئیس و فرمانده تحت نظر و مراقبت رئیس یا فرمانده بالاتری نیست و چنانچه هر رئیس یا فرمانده ذاتاً و فطرتاً علاقه به وظیفه نداشته باشد، هیچ وقت فتح نصب او نخواهد شد. به علاوه، لازم است عموم این نکته را نصب العین خود بنمایند که انضباط فقط عبارت از این نیست که مرئوسین احترامات ظاهری را نسبت به رؤسا مراعات و احکام آنها را طابقاً التعل بالتعل اجرا نمایند، بلکه و مخصوصاً شخص با دیسیپلین و انضباط شخصی است که اراده و افکار خود را با اراده و افکار رئیس خود وفق داده و در موارد لازمه برای نیل به مقصود اصلی رئیس خود، اقداماتی به ابتکار خود بنماید؛ ولو آن که احکامی در آن باب به او صادر نشده باشد. با مراتب مذکوره در فوق راجع به وظایف مرئوسین متذکر می‌شوم: دلیل اینکه تاکنون ایراد به قصوری که از طرف بعضی‌ها سرزده است نگرفته‌ام، این است که مشارالیه به خودی خود، بدون فشار آشنا به وظایف خود بشوند. لیکن، در صورتی که این اشخاص

به این روئے خود را تصحیح نمایند و به بی‌علاقگی خود ادامه دهند، به وسیله فشار و مجازات‌های شدید متوالی آنها را مجبور به آشنا شدن به وظایف خود خواهم نمود.

ماده ۲. نایب سرهنگ سیف‌الله میرزا، فرمانده فوج گارد سوار پهلوی، مأمور است کمیونی تحت ریاست خود و عضویت سلطان‌علام‌رضا خان شاهین و سلطان‌علی‌اصغر خان امیری و نایب ۱ حاجی‌خان سیاح و نایب ۲ علی‌خان شهید تورایی تشکیل، و صورت کلیه کسورات تجهیزات فوج گارد سبه را هرچه زودتر تهیه و راپورت دهد.

ماده ۳. از تاریخ ۸ ماه جاری فرمانده فوج گارد سوار پهلوی سوارهای مأمور بهاداران فوج مختلط منصور را به شرح ذیل از نفرات فوج سوار پهلوی عوض نماید:

خط بروجرد به اختیار گردان ۳ فوج گارد آهنین، صاحب‌منصب ۱ نفر، درجه‌دار ۴ نفر، سوار ۱۹ نفر، البشتر به اختیار حکومت عشایری البشتر، درجه‌دار ۱ نفر، سوار ۹ نفر؛ هژو به اختیار یاور نصرت‌الله خان، درجه‌دار ۱ نفر، سوار ۹ نفر؛ قلعه ماسور، سوار ۵ نفر؛ شهنشاه، سوار ۲ نفر.

ماده ۴. از تاریخ ۸ ماه جاری کفیل فوج گارد سوم فوج مزبور را مأمور نماید که پست‌ها را از گردان ۱ تحویل و گردان مزبور به شهر حاضر شود.

ماده ۵. از تاریخ ۷ ماه جاری یاور قاسم‌خان خداپاری به معیت رئیس ناحیه ۸ طرق و ده نفر از سواران پیاده فوج گارد سوار پهلوی برای عرض راه شوسه خط دزفول حرکت، و کمیونی با عضویت سلطان محمد رضا خان، فرمانده قسمت مهندس، و یک نفر صاحب‌منصب دیگر از همان قسمت تشکیل و هرچه زودتر به محاسبه اجرت و حقوق فروردین‌ماه عملجات راه رسیدگی و تماماً پرداخت نمایند.

خرم‌آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امپرلشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

مورخه خرداد ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۵

ماده ۱. این جانب در تاریخ ۸ ماه جاری برای سرکشی به امورات راه و سیمکشی و فلاح و بروج جدیدالبناء با طیاره به دزفول عازم، و در تاریخ ۹ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نمودم. سلطان حبیب الله خان مدیر و سلطان مصطفی خان صارم نیز در معیت این جانب بوده اند.

ماده ۲. به طوری که سابقاً به فرمانده گردان دزفول دستور داده شده، مجدداً خاطر نشان و گوشزد می کنم که اقدامات مجدانه جهت ساختمان بروج به عمل آورده و نیز پست های لازمه بین پل زال و پل تنگ برقرار نماید. و به طور کلی مسئولیت حفظ انتظامات از دزفول الی پل تنگ و حفاظت عملجات و مهندسین آن منطقه به عهده مشارالیه خواهد بود.

ماده ۳. حفاظت عملجات و مهندسین، و به طور کلی حفظ انتظامات منطقه بین پل تنگ الی پل گوردختر، به عهده فرمانده ستون ۲ به شرح ذیل محول می شود:

۱. جدیت کامل به عمل آورد که هرچه زودتر بروج مستحفظی ساخته شده، به محض خاتمه دادن هر برجی فوراً پست نظامی در آن برقرار نماید.
۲. عده مکفی مستحفظ با مهندسین و عملجات از تنگ فنی به استقامت گوردختر به جلو مندرجاً اعزام، و در صورت لزوم در نقاط لازمه پست نظامی برقرار نماید.
۳. در موضوع تسریع در امر سیمکشی مساعدت لازمه با مأمورین سیمکشی نموده که هرچه زودتر در پل گوردختر سیم متصل گردد.
۴. در جمع آوری عمله جهت ساختمان راه جدیت کامل به عمل آورد که به وسیله

میرعباس خان و سایر خوانین جمع آوری و تحویل مهندسین نماید.

ماده ۴. فرمانده فوج گارد نادری، گروهان مسلسل گردان ۱ آن فوج را با مستحفظ کامل به مرکز گردان مزبور اعزام که به اختیار فرمانده گردان ۱ مراکز گردان و گروهان‌ها را تقویت نماید.

ماده ۵. در تعقیب متحدالمال محرمانه ۲۶۵۳، لزوماً به کلیه فرماندهان قسمت‌ها متذکر می‌گردد که پس از خاتمه هر عملیات جنگی و ارسال راپورت عملیاتی، بایستی کلیه ضایعات وارده از قبیل نفرات و اسلحه و مهات و تجهیزات و دوآب را نیز بلافاصله از روی دقت تعیین و راپورت نمایند تا اجازه کسر ضایعات فوراً صادر گردد. ضمناً برای ضایعات گذشته لازم است افواج تابعه این اردو صورت جامعی از کلیه ضایعات از ابتدای ۱۳۰۶ تا حال، با ذکر تاریخ محاربه و طایفه اشرار و اسم فرمانده ستون و قید اینکه آیا اجازه کسر ضایعات مزبور صادر شده است یا خیر، تهیه و به اسرع اوقات به ارکان حرب اردو ارسال دارند.

خرم آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۶۵]

حکم اردویی

مورخه ۱۳ خرداد ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۶

ماده ۱. سرهنگ مهدی قلی خان ناح بخش در تاریخ ۱۰ خرداد به خرم آباد وارد و فرماندهی تیپ مختلط لرستان را عهده دار گردید.

ماده ۲. فرماندهی ساخلوی شهر خرم آباد از تاریخ ۱۳ ماه جاری به عهده سرهنگ

مهدی قلی خان ناج بخش، فرمانده نپ مختلط لرستان، محول می‌گردد.

ماده ۳. از راپورت‌های واصله چنین استنباط می‌شود که بعضی از صاحب‌منصبان که از ذکر اسامی آنها خودداری می‌شود، قسمت اعظم وقت و هم خود را صرف قمار نموده و در نتیجه علاوه بر معایب اخلاقی، لطمه به امور خدمتی هم وارد می‌آید. بنابراین، از این تاریخ قمار را در اردو اکیداً غدغن می‌کنم و چنانچه معلوم شود مجدداً اشخاصی به این امر اقدام نموده‌اند، مجازات خواهند شد. ضمناً، برای اینکه صاحب‌منصبان تفریحی در ساعات بیکاری خود داشته باشند، امر می‌دهم فرمانده نپ مختلط لرستان مطالعاتی در اطراف مجمع صاحب‌منصبان فوج گارد سپه نموده، پیشنهادات عملی راجع به توسعه آن و فراهم آوردن وسایل تفریح صاحب‌منصبان هرچه زودتر بنماید.

ماده ۴. نظر به اینکه فرماندهان مسئول که ذیل راپورت‌های خود را امضاء می‌نمایند، گاهی اوقات توجهی به مندرجات اوراق و صورت‌های ضمیمه آن - در صورتی که داشته باشد - ننموده و تهیه آن را به عنده نویسندگان جزء دفتر محول می‌نمایند که بالتبیین اغلب صورت‌های ضمیمه واصله حاوی مونسین مهمات تجهیزات و غیره مغلوط و غیرقابل ملاحظه می‌باشند، علی‌هذا، اکیداً غدغن می‌شود که کلیه اوراق ضمائم راپورت‌های واصله از این تاریخ به بعد بایستی با دقت تهیه و به امضای امضاءکننده راپورت یا آجودان قسمت رسیده باشد.

خرم‌آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۶۶]

حکم اردویی

مورخه ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۷

ماده ۱. این جانب برای بازدید ساختمان بروج و قلاع در تاریخ ۱۴ به بروجرد عازم، و در تاریخ ۱۵ جاری به خرم آباد مراجعت نمودم. سلطان حبیب الله خان مدبر، رئیس دارالانشای امنیه کل مملکتی، و سلطان مصطفی خان (...) نیز در معیت این جانب بوده‌اند.

ماده ۲. در تعقیب ماده ۲ حکم نمره ۱۴ اردویی، کمیسیون مزبور مأمور است با حضور متصدی فوج مختلط گارد سپه صورت کسورات ابواب جمعی آن فوج را، که طی راپورت خود اشعار داشته است، یک یک رسیدگی نموده و اقلامی که باید از اشخاص مختلف، فراری و غیره، دریافت شود و اقلامی که به طور تحقیق به مصرف رسیده تجزیه و تعیین نموده راپورت دهد.

ماده ۳. از آشوب لیلۀ ۱۴ ماه جاری به طور کلی چنین استنباط گردید که صاحب منصبان کاملاً از مفاد ماده ۱۹۶ خدمات صحرائی قسمت راجع به آشوب کاملاً مستحضر نبوده، و در نتیجه قسمت‌های تابعه به اندازه لزوم به سرعت حاضر حرکت نگردیدند. نسبتاً باز فوج گارد آهنین زودتر از فوج گارد سپه حاضر حرکت گردید و قسمت سوار و مخصوصاً توپخانه خیلی دیر حاضر شدند. علی‌هذا، چون دفعه اولی بود که مراسم آشوب به عمل آمده بود. از تنبیه صاحب منصبان خودداری نموده، فقط امر می‌دهم صاحب منصبانی که دیر حاضر شده‌اند، یک ماه از محل اردوگاه افواج گارد آهنین و گارد سپه خارج نشوند و این تنبیه را نصب‌العین خود قرار دهند که قسمت‌ها همیشه اوقات بتوانند در کمترین مدت حرکت نمایند و عذرهایی از قبیل حاضر نبودن زین و براق و غیره و غیره، به هیچ وجه مسموع نخواهد بود.

خرم آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان:

امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [مضاء:] غلامعلی انصاری.

[۱۶۷]

حکم اردویی

مورخه ۲۲ خرداد ماه ۱۳۰۷، نمره ۱۸

ماده ۱. امر می‌دهم در تاریخ ۱۸ ماه جاری اردویی تحت فرماندهی سرهنگ مهدی قلی‌خان، فرمانده تیپ مختلط گارد سپه، مرکب از گردان دوم فوج گارد پیاده آهنین و یک بهادران سوار از فوج مختلط گارد سپه و دسته توپخانه گردان سفر تشکیل و صبح یوم ۱۹ جاری به قلعه ماسور حرکت نماید. دستور عملیات ستون مزبور بعداً معین خواهد شد.

ماده ۲. فرمانده گردان مختلط بروجرود یک گروهان پیاده برای عوض نمودن پست‌های گروهان ۹ فوج گارد آهنین، که مأمور مستحفظی از گردنه نعل‌شکن الی زاغه می‌باشند، اعزام داشته که فوراً پست‌های مزبور را از گروهان ۹ تحویل گیرد. لیکن، سوارهایی که فعلاً در مستحفظی خطه مزبور می‌باشند، کماکان به محل خود باقی خواهند بود و نیز کفیل فرماندهی فوج گارد آهنین دستور دهد گروهان ۹ پس از تحویل دادن محوطه مسئولیت خود به گروهان اعزامی از گردان بروجرود، پست‌های مستحفظی گروهان ۱۷ آن فوج را تحویل گرفته و گروهان ۷ بلادرننگ به شهر حاضر گردد.

ماده ۳. از تاریخ ۲۰ ماه جاری ۲۵ نفر سوار از بهادران فوج مختلط منصور تحت فرماندهی نایب افتح‌الله خان مفخمی برای اسکورت در معیت حکومت پشنگوه اعزام گردیده‌اند و قسمت مزبور بایستی چادر و اثاثیه و دو روز آذوقه نیز همراه داشته باشند.

ماده ۴. در تعقیب و تکمیل ماده فوق، از تاریخ ۲۱ جاری سلطان عباس‌خان، فرمانده

بهادران فوج مختلط منصور، مأمور است بقیهٔ عدهٔ حاضر حرکت بهادران ابواب جمعی خود را به فوریت حرکت داده و در کشکان به حکومت پشنگوه ملحق [و] خود را به مشارالیه معرفی و ۲۵ نفر سواری که فعلاً تحت ریاست نایب ۱ فتح‌الله‌خان مفخمی حرکت نموده است، تحت اختیار خود بگیرد.

مادهٔ ۵. فرمانده گروهان ۹ فوج گارد آهنین ۸ نفر از سوارانی که در زاغه مأمور هستند از تاریخ ۱۹ جاری به آستان اعزام [شوند] که در تحت امر رئیس مستحفظی آستان قرار گیرند. و نیز سه نفر از سواران مأمور رنجران را به زاغه بفرستند که با دو نفری که از ده نفر سواران سابق در محل مزبور باقی خواهند بود، کلیهٔ ۵ نفر سوار در زاغه متوقف باشند. و نیز فرمانده گروهان ۷ فوج مزبور مأمور مستحفظی آستان، پس از رسیدن سواران مزبور سواران ابواب جمعی خود را به محل‌های معین ذیل تقسیم نماید: تنگ زاهد ۱ نفر، آستان ۱۰ نفر.

مادهٔ ۶. نظر به اینکه سلطان غلامرضاخان شاهین به مأموریت اعزام گردیده است، سلطان سیدعباس‌خان طباطبائی سمت مدعی‌العموم دیوان حرب را عهده‌دار خواهد بود. مادهٔ ۷. در تعقیب مادهٔ ۳ حکم نمرة ۱۷، نظر به اینکه اولین دفعه بود که قسمت‌ها برای آشوب حاضر می‌شدند. امر می‌دهم صاحب‌منصبان از تاریخ ۱۸ جاری از توقیف در اردو خارج گردند. لیکن، در صورت تجدید غفلت از طرف صاحب‌منصبان مزبور، مرتکبین شدیداً تنبیه خواهند شد.

مادهٔ ۸. در تعقیب مادهٔ ۲ حکم نمرة ۱۳ اردویی، سلطان جلال‌خان خاضع، رئیس بیطاری لشکر، در تاریخ ۲۰ ماه جاری به مرکز لشکر مراجعت نمود.

مادهٔ ۹. از تاریخ ۲۲ ماه جاری صاحب‌منصبان مفسلة‌الاسامی ذیل به مشاغل مصرحه منصوب و به محل مأموریت خود اعزام می‌گردند:

باور اسدالله‌خان شهیدی مأمور تفتیش قلاع رعیتی از خرم‌آباد الی دزفول؛

سلطان سیدعلی‌خان وکیلی کفیل آجودانی ستون ۱ قوای اعزامی؛

نایب ۱ محمدحسن میرزا جهانسوز مأمور تفتیش قلاع رعیتی از خرم‌آباد الی

برو حرد.

خرم آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۶۸]

حکم اردویی

مورخه ۳۱ خرداد ماه ۱۳۰۷. نمره ۱۹

ماده ۱. نایب سرهنگ احمدخان منصور از تاریخ ۲۳ ماه جاری به سمت حکومت عشایری سلسله و دلفان و کاکاوند منصوب و به البشتر اعزام. و از همان تاریخ نایب سرهنگ دفتری نصرالله خان نجفداری، حکومت عشایری سلسله و دلفان، به خرم آباد احضار می گردد.

ماده ۲. به طوری که مشاهده می شود، نظامی ها بدون رعایت سلسله مراتب عرایض خود را به مقاماتی که حق ندارند، مستقیماً تقدیم می دارند و این رویه کاملاً برخلاف قوانین انضباطیه و آئین خدمت نظامی است. علی هذا، قویاً خاطر نشان می شود که از این اقدام خلاف وظیفه مرئوسین جلوگیری به عمل آورده و بانذکار مفاد نظامنامه های لازمه دستور داده می شود نظامی ها عرایض خود را همواره با رعایت سلسله مراتب تقدیم دارند.

ماده ۳. به موجب این حکم مقرر می دارم کرایه دواب قسمت ها از اول فروردین ماه ۱۳۰۷ به شرح ذیل تأدیه و پرداخت گردد:

در حرکت، هر یک رأس روزی سه فران؛
در توقف و اطراف، یک رأس روزی دو فران.

در صورتی که قسمت‌ها تا به حال طبق مقررات سابق عمل کرده باشند، بایستی اضافه را مسترد و به ترتیب فوق معمول دارند.

ماده ۴. از تاریخ ۲۸ ماه جاری سرپرستی نفتیش ساختمان قلاع رعینی بیدرویه و آب‌زال، کنار بلوط و سربازخانه جابدر به نایب سرهنگ نصرالله‌خان زنده‌دل محول می‌گردد که هر چه زدوتر به معیت یک نفر مهندس از اداره مالیه و استاد اسدالله معمار همدانی، که ساختمان قلاع مزبور را کترات نموده است، با عده لازم بنا به محل رفته شروع به ساختمان نمایند.

ماده ۵. از تاریخ ۲۳ ماه جاری معین نایب محمودخان اسپاه‌انگیزی از مرکز لشکر به خرم‌آباد وارد و مأمور دفتر ارکان حرب اردو می‌باشد.

ماده ۶. سواران علی‌محمدخان غضنفری امرایی از تاریخ ۲۲ ماه جاری جیره و علیق از فوج مختلط گاردسپه (...) دریافت می‌دارند.

خرم‌آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۶۹]

حکم اردویی

مورخه ۶ تیرماه ۱۳۰۷، نمره ۲۰

ماده ۱. در تاریخ ۲۹ خردادماه بهادران ۲ فوج مختلط گارد سپه تحت فرماندهی سلطان ناصرخان آزادی برای تحویل گرفتن مأموریت ستون ۱ اعزامی به شهنشاه اعزام می‌گردد.

ماده ۲. در تعقیب ماده ۱ حکم نمره ۱۸ اردویی، سرهنگ مهدی‌قلی‌خان

تاج‌بخش، فرمانده تیب مختلط گارد سپه و ستون اول اعزامی، پس از تحویل مأموریت محوله به سلطان ناصرخان با قسمت ابواب جمعی خود در تاریخ ۳۰ خرداد به خرم‌آباد مراجعت نموده است.

ماده ۳. ستون اول اعزامی شهنشاہ در تحت ریاست سرهنگ مهدی قلی خان تاج‌بخش پس از ورود به شهر منحل و واحدهای ترکیبی آن به قسمت‌های مربوطه ملحق می‌شوند.
ماده ۴. از تاریخ ۱۵ اردیبهشت رسد مستقل نوبخانه کوهستانی گردان سفر از فوج پیاده گارد نادری مجزا و به فوج گارد سپه منتصب می‌گردد.

ماده ۵. سلطان قاسم‌خان پسیان، رئیس دفتر ارکان حرب اردو، مأمور است کمیسونی به عضویت صاحب‌منصبان منضلة ذیل - سلطان علی‌اصغرخان امیری، نایب ۲ علی‌خان شهید نوایی - تشکیل داده و در اطراف راپورت نمره ۲۸۶۱ فوج گارد سپه رسیدگی کامل نموده نتیجه [را] راپورت دهد.

ماده ۶. عطفاً به ماده فوق و راپورت کمیسیون مزبور، اجرای مراتب ذیل مقرر می‌گردد:

الف. سرهنگ مهدی قلی خان تاج‌بخش، فرمانده تیب مختلط گارد سپه، مأمور است کمیسونی مرکب از فرماندهان افواج ساخلوی خرم‌آباد و طبیب فوج گارد سپه تحت ریاست خود تشکیل و پروگرام غذای سالیانه را سه ماه به سه ماه تدوین نموده راپورت دهد.

ب. برای حصول اطمینان از گوشت مصرف شهر، یک نفر بیطار از فوج گارد سپه مأمور نماید ذبایح را قبلاً معاینه و تصدیق نماید که بدون تصدیق بیطار گوشتی به مصرف غذای افراد نرسانند.

پ. به فرمانده فوج گارد سپه دستور دهد برای تهیه اجناس که باید به طور یومیه از بازار خریداری شود، با تشکیل کمیسون با یکی از کسبه با اهالی شهر کترات بسته و با یک اسلوب منظم و صحیحی معامله نمایند.

ت. فرمانده گردان مختلط بروجرد مأمور است برای تأمین آذوقه سالیانه افراد آن

گردان و فوج مختلط گارد سپه و از نقطه نظر حفظ منافع و ملاحظه صرفه دولت، قیمت اجناس مصرفی سه ماهه قسمت‌های مزبور را در اوّل هر سه ماه به طور مناقصه بین تجار اعلان نموده و پس از معلوم شدن قیمت، با رعایت نهایت صرفه‌جویی قیمت و مرغوبی اجناس یک نفر از تجار معتبر شهر را طرف معامله قرار داده با مراجعه به فوج گارد سپه اجناس مصرف سه ماهه گردان و فوج گارد سپه را تحویل و قیمت یک ماهه آن را قبلاً نقداً تأدیه و دو ماهه دیگر را نیز در اوّل هر ماه بپردازند.

ماده ۷. از این تاریخ در موقع آوردن نمونه غذای افواج لازم است نمونه نان را هم بیاورند.

ماده ۸. از این تاریخ اکیداً غدغن می‌شود که فرماندهان قسمت‌ها بدون کسب اجازه به هیچ وجه حق دادن مرخصی به صاحب‌منصبان و افراد قسمت خود را ندارند.

ماده ۹. از تاریخ ۷/۴/۲ امر می‌دهم عده سواران مأمور خارج فوج گارد سوار پهلوی مطابق صورت ذیل تقسیم شده، آنچه اضافه بر این مأخذ مأمور است احتضار گردد:

رنگرزان: ۷ نفر؛ زاغه: ۵ نفر؛ آبستان: ۱۰ نفر؛ تنگ زاهد: ۱۰ نفر؛ میراحمدی: ۱۰ نفر؛ هزو: ۲۰ نفر؛ الیستر: ۵ نفر؛ ازنا: ۳ نفر؛ ماسور: ۵ نفر.

ماده ۱۰. به فرماندهان افواج و گردان‌های مختلط لشکر غرب اکیداً خاطر نشان می‌کنم قسمت خود را طبق مقررات حکم لشکری نمره ۳۰ اداره نموده، تشکیلات امور اداری قسمت خود را مطابق مدلول حکم لشکری نمره ۳۱ پیشنهاد نمایند. خرم‌آباد. رئیس امنیه کلّ مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء]: غلامعلی انصاری.

[۱۷۰]

حکم اردویی

مورخه ۱۸ نیرماه ماه ۱۳۰۷، نمره ۲۱

ماده ۱. این جانب در تاریخ ۱۰ ماه جاری برای عرض راپورت‌های لازمه به خاک پای ملوکانه، ارواحناده، با طیاره به تهران عازم، و در تاریخ ۱۷ جاری، با انومیل به خرم‌آباد مراجعت نمودم. سلطان حبیب‌الله‌خان مدبّر، رئیس دارالانشای امنیه کسل مملکتی، نیز در معیت این جانب بوده است.

ماده ۲. کفیل فوج گارد آهنین مأمور است ۶۰ نفر پیاده تحت فرماندهی یک نفر صاحب‌منصب در تاریخ ۳۰ خرداد با یک دستگاه کامیون هانزابوید به وبسیان اعزام، و تحت اختیار فرمانده گردان ۱ فوج گارد نادری قرار گیرند، و از عده فوق‌الذکر ۳۰ نفر به قالبی اعزام و ۳۰ نفر در وبسیان توقف نماید.

ماده ۳. در تعقیب ماده فوق، ۶۰ نفر نظامی که تحت فرماندهی نایب ۱ هرمزخان به قالبی اعزام شده بودند، در تاریخ ۶ ماه جاری به خرم‌آباد مراجعت نمودند.

ماده ۴. در تعقیب و تکمیل ماده ۵ حکم اردویی نمره ۲۰، کمیسیون مزبور مأمور است که کلیه جریانات مالی اردیبهشت ماه فوج گارد سپه را در تحت نظر بگیرد که مطابق مفاد احکام نمره ۳۰ و نمره ۳۱ در جریان افتاده و نتیجه راپورت دهد.

ماده ۵. از نقطه نظر تسهیل شناخته شدن افراد مأمور و مرخصی و فراری از یکدیگر، مراتب ذیل لزوماً تذکر داده می‌شود که عموم فرماندهان قسمت‌ها به مرئوسین خود اجرای آن را در هنگام مأموریت‌های مستحفظی و اجرای خدمات پستی اکیداً گوشزد نمایند:

۱. عموم مأمورین نظامی پست‌های عرض راه موظفند به محض مشاهده نفراتی که منفرداً یا به هیأت اجتماع بدون صاحب‌منصب در بین راه یا در ایاب و ذهاب می‌باشند، فوراً ورقه جواز مرخصی یا مأموریت از آنها مطالبه؛ در صورت عدم ارائه، به فوریت

توفیف و به مرکز مربوطه اعزام دارند.

۲. عموم قسمت‌ها بایستی در مواقعی که از نفرات قسمت خود به مأموریت با مرخصی اعزام می‌دارند، ورقة رسمی به دست افراد بدهند تا مشمول مراتب مزبوره نگردیده و انجام مأموریت با مرخصی آنها به تعویق نیفتد.

ماده ۶. دکتر متوجه‌خان، رئیس صحبۀ لشکر، در تاریخ ۹ ماه جاری به مرکز لشکر مراجعت نموده است.

ماده ۷. در تعقیب ماده ۳ حکم اردویی نمره ۱۹، کرایه دواب قسمت‌ها از همان تاریخ، چه در حرکت و چه در توقف و اطراف، هر بک رأس در روز سه قران پرداخت گردد.

ماده ۸. فرمانده گردان مختلط دزفول از تاریخ ۸ تیرماه مأمور است برای تحویل گرفتن مستحفظی ستون دوم در تنگ فنی تمرکز دهد و نیز از همان تاریخ فرمانده ستون دوم بک گروهان به کمک گردان دزفول اعزام، و برای انجام مأموریت مخصوص به آب افزیه حاضر باشد.

خرم‌آباد. رئیس امنیۀ کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان: امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان: یاور غلامعلی انصاری.

[۱۷۱]

حکم اردویی

مورخه ۲۶ تیرماه ۱۳۰۷، نمره ۲۲

ماده ۱. فرمانده فوج مختلط گارد سبه مأمور است کمیسیونی تحت ریاست خود و به عضویت سلطان اسدالله‌خان گلشایبان و نایب ۱ نصرالله‌خان بایندر تشکیل داده، و دقیقاً

به محاسبه ساختمان بروچی که در عرض راه به وسیله فوج گارد نادری انجام گرفته است رسیدگی و نتیجه را راپورت دهد.

ماده ۲. در تاریخ ۱۶ ماه جاری نایب ۲ حاجی خان سلیمانی و ۳۱ نفر نظامی از فوج گارد آهنین و ۱۷ نفر نظامی از فوج گارد سوار پهلوی و نایب ۳ غلامعلی خان اشرفی از رسد مستقل توپخانه کوهستانی گردان سقر با یک عراده توپ کوهستانی، تحت فرماندهی نایب ۱ آقاسی از فوج گارد سوار پهلوی، به آب افرینه مأمور شده‌اند که توپ مزبور را به ستون دوم تحویل داده رسد توپخانه فوج گارد سپه را به خرم آباد بیاورند.

ماده ۳. در تعقیب ماده ۶ حکم اردویی نمره ۱۹، از تاریخ ۱۲ ماه جاری ۸ نفر سوار با اسب به تعداد سواران جیره و علی‌بن‌بگیر علی محمدخان غضنفری امرایی اضافه گردیده‌اند.

ماده ۴. در تعقیب ماده ۱ حکم اردویی نمره ۸، نایب ۱ سیدجلال‌الدین خان، رئیس دستگاه بی‌سیم تیپ ۱ گارد پیاده لشکر مرکز، در تاریخ ۱۵ ماه جاری از تهران به خرم آباد مراجعت نموده است.

ماده ۵. وکلای اول ذیل در تاریخ‌های معینه از مرکز لشکر به خرم آباد وارد و به شغل‌های مصرحه منصوب و برقرار می‌گردند:

۱. وکیل ۲ حسین آقا مبصری از تاریخ ۹ خرداد به سمت نویسندگی دفتر امنیه؛
۲. وکیل ۱ پرویزخان از تاریخ ۲۳ خرداد به سمت نویسندگی دفتر رکن سوم ارکان حرب اردو.

ماده ۶. در تعقیب ماده ۲ حکم اردویی نمره ۴، معین نایب بدالله میرزا دهبیم از تاریخ ۱ تیرماه به فوج مختلط گارد سپه عودت داده می‌شود.

ماده ۷. در تعقیب و تکمیل ماده ۱ حکم اردویی نمره ۴، وکیل ۱ تقی خان زمانی، ضابط ارکان حرب اردو، به قسمت مربوطه خود عودت؛ معین نایب محمودخان اسپهانگیزی از تاریخ ورود به سمت ضابطی دفتر ارکان حرب اردو منصوب می‌گردد.

خرم آباد. رئیس امنیه کل مملکتی و امیر لشکر غرب و فرمانده قوای اعزامی لرستان:

امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب اردوی اعزامی لرستان [امضاء:] غلامعلی انصاری.

[۱۷۲]

نمره

[شیر ایستاده، خورشید، شمشر، ناج]

تلگرافی

وزارت جنگ

اداره تشکیلات امنیت کل مملکتی

رکن ...

تهران مورخه [۱۴] ماه [آبان] ۱۳۰۷

به خاکپای جواهر آسای مبارک بندگان اعلیحضرت قدر قدرت قوی شوکت همایون شاهنشاهی، ارواحنافداه! با نهایت افتخار مقتضیات رای جهان آرای همایون شاهنشاهی، ارواحنافداه، صادر به نمره ۹۱۸۶ زیارت. از اینکه ناچیزترین خدمات فدایی آستان مبارک جالب رضایت و موجد خشنودی خاطر خطیر ملوکانه، ارواحنافداه، واقع گردیده، فدوی خود را به اعظم مواهب مفتخر می‌داند و همواره در عالم جانپازی و وظایف سربازی نیل به افتخار ایثار آخرین قطرات خون خود در آستان مقدس ملوکانه، ارواحنافداه، به طوری که در پیشگاه مبارک همایونی نیز مشهود می‌باشد، غایت آمال و بزرگترین آرزوهای فدوی محسوب بوده است. مراحم و الطاف شاهانه به عموم صاحب‌منصبان و افراد و اجزاء کارکنان طرق مجدداً ابلاغ و هر یک به استظهار و به رأفت خسروانه با جدیت و دقت لازمه به ادای وظایف مشغول می‌باشند. و در وضعیت راه نیز، با اینکه پنج شبانه‌روز بارش علی‌التوالی مجال کار کردن در راه و تکمیل شن‌ریزی را از عملجات سلب نموده، ولی، به طوری که به عرض خاکپای مبارک قبلاً رسانیده است، نهایت جدیت در اجرای تعلیمات و اوامر ملوکانه به عمل آمده و در همین

دو سه ماهه را برت اختتام فطمی آن را تقدیم می‌دارد. در قسمت خلع سلاح و تنظیم امور لرستان نیز اوامر جهان مطاع مبارک دقیقاً به موقع اجرا گذارده شده و تا آخر سال جاری ختم اردو کشی لرستان را، طبق دستور و اوامر جهان مطاع، به نحوی که جزوه آن برای همیشه بسته شود، مفتخرأ به عرض خاکبای جواهر آسای اقدس همایونی، ارواحنا فداء، خواهد رسانید. ۷/۸/۱۴. نمره ۴۰۷۵. امیر لشکر غرب: امیراحمدی.

[۱۷۳]

نمره ۵۱۵. مورخه ۲۸ اسفندماه ۱۳۰۷

مقام منبع بندگان حضرت اجل امارت جلیله لشکر غرب و فرمانده کُل قوای اعزامی لرستان، دامت عظمت! حضرت اجل! با کمال توفیر و افتخار اجازه می‌طلبم یک رشته احساسات بی‌آلایش و افکار ساده صاحب‌منصبان و افراد فوج مختلط منصور را به مناسبت اختتام سال ۱۳۰۷ شمسی و عید سعید وروز سلطانی به پیشگاه مقدس تقدیم عرض دارم.

حضرت اجل! روح جوان و خستگی‌ناپذیر صاحب‌منصبان و افراد فوج مختلط در سال گذشته و سنة ماضیه تغییرات مهمی را ناظر و شاهد بوده، چه در اوایل سال صفحه و منطقه غرب که محوطه و محیط لشکر است، در نتیجه پیش آمدهای متواتر در آتش بدبختی و شرارت سوخته، کلبه نفاط و اماکن آن دچار هرج و مرج آشوب بود. در نتیجه همین پیش آمدهای ناگوار و سوانح پی‌درپی، هر کس با نظر حفات و پستی به لشکر غرب نظاره نموده و وقوع این حوادث را حمل به عدم علاقه صاحب‌منصبان و افراد و راحت‌طلبی و تن‌پروری آنها نموده، روح عموم افسرده و پژمرده بود. پر واضح است که قسمتی از این افکار و تصورات نیز شامل حال صاحب‌منصبان و افراد این فوج بود، با وجود آنکه دقیقه و لحظه‌ای نیا سوده و ساعات و دقائق را برای اجرا و انجام اوامر و وظایف محوله می‌شمردند. خوشبختانه، از آنجایی که خوشبختی لشکر غرب از افق

سعادت هویدا بود، مؤسس و تشکیل دهنده لشکر، یگانه سردار و وطن خواه ایران دوست، بندگان حضرت اجل، دامت عظمته، به سمت فرماندهی و سرپرستی منصوب شده و در نتیجه روح جدیدی به لشکر عطا و زندگانی تازه‌ای برای عموم مهیا گردید. در اندک زمانی محیط و منطقه لشکر تغییر شکل و تغییر لونی داده که تشخیص آن دشوار و مقایسه آن با گذشته بسیار مشکل می‌باشد؛ لشکر مورد توجه خاص و عام و منظور نظر مخصوص ناجی فتنون گردیده. بر عموم صاحب‌منصبان و افراد لشکر، بخصوص فوج مختلط منصور، پوشیده نیست که تمام این افتخارات و مباحات، تمام این الطاف و اظهارات، تمام این توجهات بیکران به واسطه وجود یگانه شخص جدی و فعال، امیر و فرمانده معظم لشکر غرب، دامت عظمته، می‌باشد. به عموم صاحب‌منصبان و افرادی که سال گذشته قسمت‌های مختلفه لشکر و مخصوص ناحیه لرستان را سیر نموده و وضعیت اسف‌آور آن را مشاهده نموده‌اند، وضعیت بهجت آور و سرور انگیز امروزه مخفی و پوشیده نیست، جهت و سبب این تغییر عظیم آیا جز جدیت و سعی، جز بافشاری بندگان حضرت اجل، دامت عظمته، چیز دیگری می‌تواند باشد؟ این ترقیات عظیم و سعادت جدیده را فقط و فقط در قبال توجه فرمانده معظم خود می‌دانیم و بس. پس به شکرگزاری این مراحم مبذوله و این موهبت عظمی که شامل حال فرد فرد آحاد و افراد لشکر شده، فوج مختلط منصور یک صدا و یک زبان، از صمیم قلب، با وجد و شمع بیکران فریاد زده می‌گوئیم: زنده و پاینده باد امیر مقتدر و احیاءکننده لشکر غرب، امیر احمدی!

در خانمه، از درگاه احدیت مسئلت و درخواست می‌نمائیم که در سال جدید با همان جدیت و صمیمیت و همان حرارت که لازمه زندگانی و وضعیت فعلی صاحب‌منصبان و افراد فوج مختلط منصور است، اوامر و وظایف محوله را انجام داده جلب نظر لطف و مرحمت مخصوص حضرتت را بنمایند. فرمانده فوج مختلط منصور [امضاء]: رزم آرا.

اسناد سال ۱۳۰۸ هجری شمسی

[۱۷۴]

با نایب‌دات خداوند متعال

ما

بهلولی شاهنشاه ایران

به پاس خدمات و نظر به مراتب لیاقت امیر لشکر احمد آقاخان امیراحمدی، بنابر استدعای وزارت جنگ، به موجب این فرمان همایون مشارالیه را به درجه سپهبدی فرین افتخار می‌نمائیم. به تاریخ اول فروردین ماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی.

[۱۷۵]

مقام منبع‌بندگان احضر اجل امارت جلیله لشکر غرب و ریاست عالیة امنیه کل مملکتی و فرماندهی معظم قوای لرستان. دامت عظمته! در این عید سعید ملی باستانی و اول سال ۱۳۰۸، فوج گارد نادری سعادت‌مندی و افتخار خود را در این می‌داند که در ظلّ مراحم‌بندگان حضرت اقدس فرماندهی محبوب منبع معظم خود یک سال جدیدی را شروع، و در ضمن با مراجعه به خدمات یک ساله ۱۳۰۷ خود، در تحت تأثیر اراده قوی و مطاع آن مقام منبع معظم به این حسن اتفاق و چنین مرئوسیت و خدمتگزاری مباهات و فخریه داشته و لذا فدوی از طرف عموم صاحب‌منصبان و افراد با بیانی قاصر معروض می‌دارد: گرچه این فوج از صاحب‌منصب و نفر همواره در صدد ابراز حس شاه‌پرستی و وظیفه‌شناسی و خدمتگزاری بوده و متوالیاً در مسافرت‌ها و اردوکنشی‌ها همین منظور را تعقیب نموده است، لکن، هیچ‌گاه چنین

جریانات فوق‌العاده و موفقیت‌های مشعشعی را مشاهده ننموده و هیچ وقت حلاوت این اردوکنشی را فراموش نمی‌نماید. و اینست که عموماً از ابراز خوشوقتی و سپاسگزاری بی‌اختیار، و با شواهدی که از تجربیات و مشاهدات چند ساله خود داریم، اینک یک حقیقت روشن و مسلمی را که تمام مراتب معروضه به آن متکی و مربوط است، به الهام احساسات درونی به شرف عرض انور عالی می‌رساند. و آن این است که این عملیات سریع و بزرگ یک ساله در تحت ارادهٔ یک ارادهٔ قوی، عزم آهنین، کفایت عالی و روح توانایی واقع، و این قدرت نمایی محیرالعقول را موجد و مسببی بزرگوار، و این اوضاع در پرتو انوار افکار عالیه و از پیروی تعلیمات صادره از مرکز سعی و عمل مافوق الطاقه و مقدسی می‌باشد؛ و الا، چه بسا این قوا و معظم‌ترها وجودشان معطل و بی‌ثمر مانده است. چراکه در این عصر زرین و حیات نوین و وطن عزیز ما در ظلّ عنایت و توجه خاص ذات مقدس بندگان اعلیحضرت اقدس شهریار عظیم‌الشان و با اقتدارمان، ارواحنا فدا، همه اسباب تفوق برای قسمت‌های قشونی فراهم است. و از اینرو جزئی عدم موفقیت قطعاً در اثر سوء اعمال و افکار متصدیان آن می‌باشد. و در اینجا چون منظور ایراد در اوضاع خارج از این محیط نیست، پس از ابرام در آن منحرف و به همین صفحه که صحنهٔ عملیات با قوای لرستان است باز می‌گردد. در اوّل سال گذشته در تمام لرستان راه شوسه عبارت بود از قطعات مقطع مخروط که در هر یک فقط مقداری ابزار و معدودی عمله و اندکی تصرف در اراضی مشهود می‌شد و بس؛ و حتی اینکه طرق سابقه، یعنی راه بروجرد، هم ناقص و غیر قابل عبور بوده. در اوّل سال گذشته عبور و مرور در همه جای لرستان، حتی در نزدیکی شهرهای خرم‌آباد و بروجرد، ابداً اطمینانی نداشت و قتل و غارت اشرار در همه جا حکمفرما بود؛ چنانکه خاطرات اسف‌آور آن هنوز در عموم باقی است. در اوّل سال گذشته در سرتاسر لرستان عمارت و آبادانی جزو موهومات و یا تصورات و، نزدیکتر برویم، فقط بر سر زبان‌های بعضی اشخاص حساس با هزاران آه و آرزو جاری می‌شد. در اوّل سال گذشته هر روزه تصادفات بدون موقعیت و با ضایعات نصیب دستجات قشونی بود و هر روزه بر تجری

اشرار می‌افزود. سال گذشته تشکیلات و تعداد فوای اصلی لشکر غرب در حکم صفر و بلکه از هر حیث افاده آن جز به طرف منفی نمی‌بود. این بود رثوس خرابی‌ها و اوضاع منقلب و مغشوش لرستان در سال قبل. و حال برای اجتناب از تطویل کلام، از ذکر جزئیات مطالب صرف نظر و به همین دلیل به بیان رثوس قناعت و مقایسه آن وضعیت را با حالت کنونی نگفته می‌گذارد و جهت اتمام راه شوسه، قلاع رعیتی، بروج نظامی، خلع سلاح لرستان، اطفاء اخگرهای نمرود و غارتگری، تنظیم و تکمیل مادیات و روحیات قسمت‌ها در حین عملیات، تکامل و عمران شهر خرم‌آباد و بسیاری پیشرفت‌های دیگر که مورد نظاره و تعجب و تحسین عموم است، البته شرح و بسط آن هم توضیح واضحات می‌باشد. ولی، تنها محرک تحریر این عریضه بک حسن و علاقه سرشار و بک مجدویت و فریفتگی بی‌نهایت است نسبت به موجد و مدیر کل این تحولات که حقیقتاً قدرت نمایی و فعالیت حضرتش با اندک تعین در بناین این دو عید، یعنی عید سال گذشته و امسال در لرستان، هر مخلوقی را مبهوت و متعجب داشته. و اینست که با وجود اعتراف به اینکه چنانچه باید از عهده شکرش نتوانیم برآمد، و با اذعان به عدم توانایی و استمداد او، خود در جلوه و تعریف موضوع مراتب نشکر و نکریم و تقدیر خوبش را به امید قبول به پیشگاه بکتا فرمانده جلیل محبوب و ذات مقدس محترمی که شب و روز آرام و فرار را از وجود بی‌نظیر و گرامش سلب و تمام جزئی و کلی امور را از هر حیث در نحت نظر و توجه مخصوص و ذره‌بین حضرتش گرفته، عرضه می‌دارم. همان مقام منبع و مقدسی که حتی در حین اشغال به امور مهمه و مشاغل معظمه، بازجویی جریانات یومینه هر فردی را از تعلیمات روحیات، ملبوس، راه‌پیمایی و هزاران دقائق دیگر مراقب و تمام نواقصش را با سرعت و صحت غیرقابل تصویری مرتفع می‌نماید. و در حین حال منانت اخلاق، رزانت رأی، علو مقام، ندایر بی‌نظیر، خصائل سربازی، خصائص سرداری و بسیاری فضائل و صفحات مدوح را، که کوچکترین آن سرمشق بزرگان و قابل ستایش ما نظامیان است، دارا و بالتبجیه همین مزایای شگفت است که اوضاع ساکن و سالم و مترقی امسال لرستان را باعث گردیده؛ به طوری که با مقایسه به سوابق می‌بینیم تازه بک

ایالت بر ایالات مملکت افزوده و وسعت وطن عزیز ما به اندازهٔ وسعت لرستان و پشتکوه افزون شده است. علی‌هذا، از این بیان مختصر نتیجه چنین می‌شود که اینکه از زبان عموم فوج مجدد با قلبی مملو از تمایلات فدویت و سپاسگزاری، و احساسانی برانگیخته از صمیمیت و علاقمندی، تیربکات خالص و تحیات سربازی خود را با به آستان اجل اعلیٰ فرمانده محبوب مفخم خویش تقدیم و بقای ذات والا و وجود مقدس حضرتش را از قادر ذوالجلال مثلث نموده، و افتخار مسعادت و لذت این مدت خدمت خود را در تحت لوای قیادت و ضیاء تعلیمات عالیة مقام محترمش هیچ‌گاه فراموش ننموده و همواره آرزومندان باشیم که بهترین وسیلهٔ سربلندی و فیروزمندی است.

در خانمه، از دور با صدای رسا فریاد می‌زنیم: به سلامتی ذات مقدس و وجود لایقی که در بک سال کار چندین سال را انجام داده است، یعنی فرمانده با افتدار و عظمت متبوعمان، بندگان حضرت اجل، دامت عظمت، هورا! به سلامت و پابندگی یگانه فرمانده قادر و مدبر محبوبمان که حسن جریبان اوضاع عمران و تکامل احوال اغلب نقاط وطن عزیز ما مدیون قدت و فعالیت و مرهون به کفایت و کاردانی ذات بزرگوارش است، هورا! به سلامتی و پابندگی امیر حلیل و فرمانده نبیل و عقیل عزیزمان که در حین اجرای این عملیات مشتع و برجسته روح خستگی‌ناپذیرش در اجرای منویات ذات مقدس بندگان اعلیٰ حضرت اقدس شهریاری، ارواحنفاذ، و ترقی وطن مقدس همیشه مستعد و مغتنم است، هورا! فرمانده فوج گارد نادری: نایب سرهنگ [امضاء: احمد]

[۱۷۶]

[تبر استاده، حورنبد، ششیر، ناح]

سرده کتاب اداره تلگرافی دولت عتبه ایران سنه ۱۳۰۸

اسم گیرنده	تاریخ وصول	توضیحات	تاریخ اصل	عدد کلمات	سرده فص ۲۱۸	از: نصر مایور
	شبه ۱/۱۶		۱۵	۸۲	سرده تلگراف ۶	به: خرم آباد

امیر لشکر غرب و رئیس کلّ امنیه، با رضایت و خوشحویی که از خدمات و زحمات شما داریم، و چون فرماندهی لشکر و ریاست اداره امنیه هر دو به عهده شما محول است، و نظر به اهمیت این دو رشته کار، دازا شدن مقام سپهبدی با مشاغل فعلی شما منافی نخواهد بود. این است که تفویض رتبه سپهبدی را، که تاکنون به کسی داده نشده است، به موجب این دستخط به شما تبریک می‌گوئیم. ۱۵ فروردین ماه ۱۳۰۸. شاه.

[۱۷۷]

بسم الله الرحمن الرحيم

سواد لایحه‌ایست که از طرف محصلین مدرسه عشایری لرستان و رئیس معارف در تاریخ ۲۰/۱/۰۸ [۱۳]، موقع ورود بندگان حضرت مستطاب اشرف سپهبد اعظم و ریاست کلّ امنیه مملکتی و امارت جلیله لشکر غرب، دامت شوکته، به خرم آباد رحیم خان ولد مرحوم تقی خان سپه‌وند، که یکی از محصلین مدرسه مذکور است، قرائت و تقدیم گردیده.

پس از سپاس و نیایش به درگاه حکیم مطلق و قادر و توانایی که وجود بشریت را لایق و قابل خلقت و متذکر به نام بنی آدم فرموده، به قدری نوع انسان را لیاقت بخشوده که با اندک جنبش و شناسایی در حق خویشتن، قدم به فرق فرقدان ترقی و سعادت گذارده، گوی سبقت را از میدان تنازع بقا خواهد ربود. درود نامحدود بر روان تابناک پیغمبر

محمود و آل اطهار او که شریعت‌اش ناسخ ادیان و قوانین مدقش نابود کننده شرک و کاخ‌های جور و اعتساف است.

ما، نونهالان بوستان ملت و نوباوگان نیک‌بختی و سعادت، اعنی اطفال عشایر لرستان و محصلین مدرسه شبانه‌روزی، دارالتربیه پهلوی، موقع را مغتنم شمرده برای عرض تشکر و تقدیم تبریک خردسالانه نشرف حاصل نموده، عرضه می‌داریم: اگر حقیقتاً جان‌های ناقابل خود را ایثار قدوم میمنت و سعادت ملتزم مبارک نمائیم کاری نکرده و یکی از هزاران مراحم صوری و معنوی وجود مقدست را سپاسگزاری ننموده‌ایم. لیکن، به مفاد، لم یشکر الناس لم یشکر الله، به لسان خردسالانه برای ادای وظیفه سپاسگزاری با قلبی مملو از حمیت و عشق پاک بی‌آلایش به وجود مقدست بندگان حضرت اشرف، دامت شوکه، عرضه می‌داریم:

سپهبد! بر اثر عزم و اراده آهنین و بازوی توانایت بود که هفت سال تمام در صفحه غرب، و مخصوصاً قسمت بروجرد و لرستان، استقامت ورزیده، آنی استراحت نداشته، به بستر آسایش نغفودید تا مانند طیبی حاذق دردهای این سرزمین را دقیقاً معلوم و به معالجه این مریض محتضر امرعالی صادر و مراقبت فرمودید تا لباس عافیت امنیت و آسایش واقعی را بر پیکر فرسوده اهالی از دست رفته این سرزمین پوشانیدید.

حضرت اشرف سپهبد اعظما! به خدای لایزال قسم که جز صبر و استقامت و علاقمندی به ملت و مملکت که در وجود مقدست مخمر است، دردهای بی‌درمان لرستان را به چیز دیگر دوا و چاره ننموده؛ درست قولی و شرافتمندی ذات مقدست بود که عموم عشایر لرستان را متقاد و مطیع گردانیده، طوق اطاعت و فرمانبرداری به گردن نهاده، چشم بر حکم و گوش بر فرمان، صمیمانه حاضرند که با مختصر اشاره‌ای هستی و جان خود را ایثار قدوم مقدست نمایند.

حضرت اشرف سپهبد اعظم و راد امیر! خرم آباد و معارف تا چند سال قبل خیالی بروج و بیهوده به نظر می‌رسید. مدرسه شبانه‌روزی، آن هم برای اولاد عشایر که عمر خود را در کوهستان و دیدن هرج و مرج گذرانیده، و بویی از تمدن به مشامشان نرسیده،

تصورش امری بی‌جا و دور از عقل شمرده می‌شد. لکن، بر اثر جدیت و فعالیت و فداکاری ذات مقدست معلوم گردید که نتیجه سپردن و تفویض کار به کاردان، به طور حتم نتیجه مثبت داشته و بایستی چنین باشد. لرستان علاوه بر امنیت و نشر معارف، دارای جاده شوسه و ترفیات اجتماعی گردیده برای عبور و مرور قوافل و اتومبیلرانی و مسافرین سواره و پیاده این عرصه شب و روز یکسان و احدی قدرت تند نگاه کردن به دیگری ندارد. امروزه، در ظل عواطف وجود مقدست، صحرانشینی و کوه گردی و جهالت و توحش اطفال عشایر لرستان تبدیل به مدرسه شبانه‌روزی گردیده و مسائلی برای چاکرزادگان خود فراهم فرموده‌اند که جهت اطفال اعیان فراهم نموده، و از پرتو زحمات و فعالیت و معارف پروری ذات مقدست در مهد علم و آسایش و ادب تنموده، و از پرتو عطوفت بندگان حضرت امیراحمدی به درجات عالیه ارتقاء جسته و برای فداکاری و خدمتگذاری به مملکت و وطن عزیز و محبوب و مقدس خود در آبه لایق و شایسته گردیده، قابل زندگانی آدمیت خواهیم شد.

اینک، از طرف آقای (...) محمد اعتضاد رازانی، ریاست معارف بروجرد و لرستان، و عموم محصلین عشایری و طوایف خود نبریکات صمیمانه و بی‌آلایش کودکانه خود را از اعطاء مقام مقدس و شرافتمندانه سپهدی اعظم نثار راه و قدوم مبارکت نموده عرضه می‌داریم:

«باش با صبح دولت بدمد کسین هنوز از تسایح سحر است»
 ۱. زنده باد پادشاه محبوب و پدر ناحدار ملت ایران، اعلیحضرت قدر قدرت شاهنشاه پهلوی!

۲. پاینده باد وجود مقدس بندگان حضرت اشرف سپهد اعظم و ریاست کل امنیه مملکتی و امارت جلیله لشکر غرب، دامت شوکه!

۳. زنده باد صاحب‌منصبان فداکار و قشون نیرومند و توانای ایران!

فدوی حقیقی: محمد اعتضاد رازانی.

[۱۷۸]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۵۷

ماده ۱. یک گردان از فوج مختلط منصور که احضار شده بود، تحت فرماندهی سلطان باقرخان کریمیان در ساعت ۷ بازده ماه جاری به خرم آباد وارد شدند. مدرک: راپرت نمره ۱۳ فرمانده گردان اعزامی.

ماده ۲. عطف به ماده ۱ حکم قوای نمره ۱۵۵، بقیه گروهان چهارم اعزامی الیگودرز با چهار قبضه پنجاه تیر از فوج گارد آهنین، طبق دستور صادره در ساعت $۴\frac{1}{۲}$ صبح هفتم ماه جاری به الیگودرز اعزام گردید که تا صدور دستور ثانوی تحت امر سرتیپ مهدی قلی خان تاج بخش قرار گیرند. مدرک: راپرت نمره ۱۳۴۶ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۳. در تعقیب ماده ۲ فوق، قسمت های ذیل به الیگودرز اعزام می گردند که در تحت فرماندهی سرتیپ مهدی قلی خان، فرمانده تیپ مختلط گارد سپه، تشکیل ستون داده و دستورات صادره را به موضع اجرا گذارد:

الف. گردان اعزامی فوج مختلط منصور؛

ب. یک بهادران سوار از گردان مختلط بروجرد؛

ج. یک دسته آتشبار کوهستانی از گردان مختلط سقر مأمور خرم آباد.

ضمناً به فرمانده تیپ مختلط گارد سپه و ستون اعزامی الیگودرز امر می دهیم به محض ورود قسمت های فوق الذکر به الیگودرز، به استثنای پنجاه تیر که جزء ستون مزبور باقی خواهند بود، بقیه مأمورین فوج گارد آهنین را به خرم آباد اعزام دارد. گردان فوج مختلط منصور و دسته آتشبار کوهستانی سقر در ساعت ۲ صبح ۱۴ ماه جاری از خرم آباد حرکت نمودند. مدرک: راپرت نمره ۷۴۸ فرمانده دسته آتشبار کوهستانی سقر.

ماده ۴. پنج نفر نظامی به کمرگاه و ده نفر نظامی به قلعه ماسور در تاریخ ۷ ماه جاری از

گروهان اول فوج گارد آهنین اعزام گردیده‌اند که پنج نفر اول تحت اختیار سلطان سهراب‌خان و ده نفر دوم تحت اختیار نایب اول غلامرضاخان قرار گیرند. مدرک: راپرت نمره ۱۳۴۷ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۵. ۴۹ نفر نظامی به فرماندهی معین نایب سیدعلی‌خان از فوج گارد آهنین در تاریخ ۷ ماه برای تعویض مأمورین سابق به تنگ ازنا اعزام شده‌اند. مدرک: راپرت نمره ۱۳۴۶ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۶. ۱۷۴ نفر نظامیان و طبقه بلوک دامغان از فوج گارد آهنین که موعد خدمت قانونی آنها منقضی شده است، با ۸۲ قبضه تفنگ پنج‌تیر انگلیسی اضافه آن فوج تحت مسئولیت سلطان محمدآقاخان مه‌سلطان در تاریخ هفتم ماه جاری به تهران اعزام گردیده‌اند. امر می‌دهم نفرات و اسلحه مزبور از احصائیه مأمورین لرستان فوج گارد آهنین کسر گردند. مدرک: راپرت نمره ۱۳۱۱ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۷. ۱۰۷ نفر نظامیان و طبقه بلوک خمسه که در تاریخ ۲۹ خرداد به خرم‌آباد وارد شده‌اند، از همان تاریخ به تعداد مأمورین لرستان فوج گارد آهنین اضافه می‌شوند. مدرک: راپرت نمره ۱۳۱۱ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۸. یاور سیدعباس‌خان طباطبایی که در تاریخ هفتم جاری برای عهده‌دار شدن شغل مربوطه خود همراه نظامی مصدر مشارالیه به تهران اعزام گردیده‌اند، از تاریخ حرکت و احصائیه مأمورین لرستان فوج گارد آهنین کسر می‌شوند. مدرک: راپرت نمره ۱۳۲۲ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۹. از تاریخ ۲۱ خرداد ماه برای رسیدگی به امورات شخصی مدت یک ماه مرخصی تهران به یاور نصرت‌الله‌خان سیف داده می‌شود.

ماده ۱۰. از تاریخ هشتم ماه برای رسیدگی به امورات شخصی مدت یک ماه مرخصی تهران به نایب سرهنگ عباس‌قلی‌خان اسفندیاری داده می‌شود.

ماده ۱۱. تعقیب ماده ۶ حکم فوایی نمره ۱۵۶، مدت ده روز تمدید مرخصی به سلطان محمدخان امیرشاهی داده می‌شود. مدرک: راپرت نمره ۱۳۵۸ فرمانده فوج گارد

آهین.

ماده ۱۲. تمفیب ماده ۱ حکم عملیاتی نمرة ۱۴۴. نایب دوّم ابوالفاسخان، کفیل
 آجودانی فوج گارد آهین، در تاریخ ۲۹ خرداد حضور خود را در خرم آباد به فوج
 مربوطه راپرت داده است. مدرک: راپرت نمرة ۱۲۹۵ فرمانده فوج گارد آهین.
 خرم آباد. مورخه ۱۶ تیرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سید احمد
 امیراحمدی.
 سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور وکیلی [امضاء:]

[۱۷۹]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمرة ۱۵۸

ماده ۱. برای یازدید قوا و وضعیات فلاح فلاحی در ساعت ۶ صبح یوم ۲۳ جاری به
 جایدر عزیزمت و در ساعت ۸ بعدازظهر همان روز به خرم آباد مراجعت نمودم. باور
 جلال خان خاضع و سلطان حبیب الله خان مدر نیز در معیت من بوده اند و باور مشارالیه با
 دستورات مخصوصه به آبدانان اعزام گردید.

ماده ۲. باور غلامحسین خان خسروی، صاحب منصب تیب مختلط خوزستان، در
 ساعت ۱۷/۱۹ جاری از ناصری به خرم آباد وارد و حضور خود را راپرت داده است.
 مدرک: راپرت نمرة ۱۳۷ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۳. باور جلال خان خاضع، رئیس بیطاری قوا، که به خرم آباد احضار شده بود،
 در تاریخ ۱۲ خرداد وارد و حضور خود را راپرت داده است. مدرکی راپرت نمرة ۱
 باور مشارالیه.

ماده ۴. در این موقع که باور غلامحسین خان خسروی، صاحب منصب تیب مختلط
 خوزستان، برای استقرار ارتباط صیمره و جایدر به مأموریت صیمره تعیین و اعزام

می‌گردد. لازم است حفظ ارتباط بین قوای آبدانان و ارکان حرب را از طریق جایدر عهده‌دار و نیز به فرمانده گروهان اول فوج مختلط گارد سپه مأمور جایدر امر می‌دهم شخصاً مسئولیت رساندن احکام و مراسلات را از جایدر به صیمره و به شهر عهده‌دار بوده و به محض وصول راپرت‌های فرمانده ستون آبدانان به جایدر، آنها را مفتوح نموده و عیناً به وسیله تلگراف یا تلفن فوراً مخابره، و همچنین در رساندن احکام به فرمانده ستون آبدانان نهایت جدیت و مراقبت را به عمل آورد که جزئی تأخیری در جریان ارتباط رخ ندهد.

ماده ۵. چون طبق راپرت واصله دسته‌ای از اشراز به خیال دست‌برد به دهات سیلاخور و سربندر رفته‌اند، امر می‌دهم سلطان کریش خان با پنجاه نفر سوار از فوج مختلط گارد سپه از خرم‌آباد حرکت نموده در معیت سلطان غلامعلی خان آزاد و قوای عشایری هزو و رازان، تحت امر فرمانده گردان مختلط بروجرد - که با بقیه سوارهای گردان دستور داده شده است که در گردنه رازان حاضر شوند - فرار گرفته و اشراز را تعقیب و دستگیر نمایند.

ماده ۶. در تعقیب ماده ۵ فوق، چون طبق راپرت واصله اشراز در کوه باباخر دیده شده‌اند، برای محاصره نمودن و دستگیری آنان امر می‌دهم یک دسته سوار - ۸ نفر از گردان بروجرد و ۲۱ نفر از فوج مختلط گارد سپه - تحت امر فرمانده فوج گارد آهتین به فوریت به ازنارفته در محل امامزاده سیدزیا محمد موقعیت مناسب اتخاذ و منتظر باشد به محض پدیدار شدن اشراز آنها را سرکوبی نمایند.

ماده ۷. طبق دستور صادره افراد گروهان ۲ مسلسل فوج گارد سپه از ۲۰ ماه جاری برای تعویض با افراد گروهان مسلسل گردان مختلط دزفول اعزام و گروهان مسلسل گردان مذکور در عوض به خرم‌آباد خواهد آمد.

ماده ۸. یک رسد پیاده از گروهان ۶ فوج مختلط گارد سپه از ۱۱ ماه جاری برای تعویض ۷ پست گروهان ۲ مسلسل همان فوج به و بسیان اعزام گردیده که بقیه آن قسمت جهت تعویض گروهان ۴ در تاریخ ۱۳ ماه جاری به پست‌های معمولان مأمور گردد.

مدرک: راپرت نمرة ۳۵۷۵ تیب مختلط گارد سپه.

ماده ۹. گروهان ۴ فوج مختلط گارد سپه که در مولان مأموریت داشت، به دربند ملای اعزام و تا صدور دسته ثانوی در محل مذکور متوقف خواهد. مدرک: راپرت نمرة ۲۵۷۵ تیب مختلط گارد سپه.

ماده ۱۰. امر می دهم پنجاه نفر سوار از فوج مختلط منصور و بیست نفر سوار از گردان مختلط دزفول به فوریت به خرم آباد اعزام گردند.

ماده ۱۱. نایب اول حسین آقا نعیمی، رئیس دسته موزیک فوج مختلط گارد سپه، در ساعت ۱۵/۱۷ ماه جاری از کرمانشاه به خرم آباد وارد شده است. مدرک: راپرت نمرة ۱۴۳ دژیان نظامی خرم آباد.

ماده ۱۲. نایب سرهنگ میرزا علی خان زره پوش، فرمانده گروهان مختلط دزفول، که برای اخذ دستورات لازمه احضار شده بود، در ساعت ۱۶/۱۸ جاری به خرم آباد وارد و برای نصفه محاسبه گردان مربوطه در صبح ۱۷ جاری به کرمانشاه عزیمت و در عصر ۲۴ ماه جاری حضور خود را در خرم آباد راپرت داده است. مدرک: راپرت نمرة ۱۳۴ دژیان (...). خرم آباد.

ماده ۱۳. امر می دهم سلطان عبدالله خان افشار، صاحب منصب فوج گارد سپه، و نایب سوم سید اسدالله خان معتمدی، صاحب منصب گردان مختلط بروجرد، به فوریت به ناصری حرکت و حضور خود را به کفیل فرماندهی تیب مختلط و خوزستان معرفی نمایند. شغل رسمی صاحب منصبان مذکور نیز بعداً اعلام خواهد شد.

ماده ۱۴. عطف به ماده ۵ حکم عملیاتی نمرة ۱۴۸، سلطان اسمعیل خان جوانشیر، صاحب منصب فوج مختلط گارد سپه، که برای معالجه به مرخصی تهران رفته بود، در تاریخ ۱۵ جاری به خرم آباد وارد و در تاریخ ۲۳ جاری به ناصر اعزام می گردد. شغل تشکیلاتی مشارالیه نیز بعداً اعلام خواهد شد.

ماده ۱۵. عطف به ماده ۱۱ حکم قوایی نمرة ۱۵، سلطان محمدخان امیرشاهی، صاحب منصب فوج گارد آهین، با نظامی نادعلی مصدر خود در تاریخ ۲۳ ماه جاری از

مرخصی مراجعت نموده است. مدرک: راپرت نمرة ۱۵۳۱ فرمانده فوج گارد آهنین.
 ماده ۱۶. عطف به ماده ۹ حکم قوا نمرة ۱۵۶. نایب سوم شمس‌الله خان زندیه،
 صاحب‌منصب تیپ مختلط خوزستان، در ۱۲ ماه جاری حضور خود را در قسمت
 مربوطه راپرت داده است. مدرک: راپرت نمرة ۳۶۶۸ کفیل تیپ مختلط خوزستان.
 ماده ۱۷. از تاریخ ۱۹ ماه جاری مدت ۳۵ روز مرخصی تهران به باور نمرة ۴۱۰۱
 علی‌اکبرخان متین رزم، صاحب‌منصب تیپ مختلط خوزستان، داده می‌شود، مدرک:
 تقاضای نمرة ۳۸۹۵ و ۳۱۷۸ کفیل تیپ خوزستان.
 خرم‌آباد. مورخه ۲۷ تیرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد احمد
 امیراحمدی.
 سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور وکیلی [امضاء:]

[۱۸۰]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمرة ۱۵۹

- ماده ۱. برای بازدید امورات نظام (...) نهاوند در ساعت ۶ صبح ۲۹ تیرماه به نهاوند
 عزیمت و در ساعت ۸ بعدازظهر همان روز به خرم‌آباد مراجعت نمود. سلطان
 حبیب‌خان مدیر در معیت من بوده است.
- ماده ۲. سلطان مصطفی‌خان صارم و کاساکوفسکی مهندس در ساعت ۶ صبح ۸
 تیرماه جهت تعیین محل قنوت به کرگگاه عزیمت و در ساعت ۱۷ همان روز مراجعت
 نموده‌اند.
- ماده ۳. سلطان غلامعلی‌خان آزاد بگانه طبق دستور صادره در تاریخ هشتم خردادماه
 به مأموریت هزو اعزام گردیده است.
- ماده ۴. تعینب ماده ۱۰ حکم قوا نمرة ۱۵۸، سلطان عباس‌خان زراعی با پشاه نفر

سوار از فوج مختلط منصور به خرم آباد وارد شدند. مدرک: راپرت نمرة ۱۵۷ دزبان نظامی خرم آباد.

ماده ۵. نایب سوم حسین خان اعرابی به فرماندهی سی نفر نظامی به مأموریت پونه اعزام گردیده‌اند. مدرک: راپرت نمرة ۱۰۸ یاور خسروی.

ماده ۶. عطف به ماده ۳ فوق، سلطان سهراب خان مهنام در عوض سلطان غلامعلی خان آزاد از تاریخ ۲۷ تیرماه به مأموریت هژو اعزام گردیده است.

ماده ۷. تعقیب ماده ۷ حکم قوایی نمرة ۱۵۸. نایب اول عبدالحسین خان باگروهان مسلسل گردان مختلط دزفول در ساعت ۲۷/۱۲ تیرماه به خرم آباد وارد شده‌اند. مدرک: راپرت نمرة ۱۵۳ دزبان نظامی خرم آباد.

ماده ۸. طبق دستور صادره نایب دوم قهار قلی میرزا شاهرخ شاهی به فرماندهی پنجاه نفر نظامی از گروهان ۱ فوج گارد آهنین در لیلۀ ۲۷ تیرماه به مأموریت نهنداند اعزام شده است. مدرک: راپرت نمرة ۱۶۰۳ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۹. عطف به ماده ۴ حکم قوایی نمرة ۱۵۸. سلطان علی آقاخان آگهی و نایب سوم حسین خان اعرابی باگروهان چهارم مختلط گارد سپه در ۲۲ تیرماه به قلعه شیخ خان صیمره اعزام شده که تحت فرماندهی یاور غلامحسین خان خسروی قرار گیرند. مدرک: راپرت آجودان فوج مختلط گارد سپه.

ماده ۱۰. عطف به ماده ۳ حکم قوایی نمرة ۱۵۷، نایب اول حاجی خان سیاح با شصت نفر نظامی گروهان ۴ فوج گارد آهنین در ساعت ۹ اول مردادماه جاری به خرم آباد وارد شده‌اند. مدرک: راپرت نمرة ۱۶۰۴ فرمانده فوج گارد آهنین و راپرت نمرة ۱۶۷ دزبان نظامی خرم آباد.

ماده ۱۱. عطف به مواد ۵ و ۹ فوق، سلطان علی آقاخان آگهی باده نفر نظامی از صیمره به مأموریت به سمت پونه اعزام شده‌اند. مدرک: راپرت نمرة ۱۲۳ یاور خسروی.

ماده ۱۲. نایب اول فضل‌الله خان جهانشاهی، صاحب‌منصب فوج مختلط گارد سپه،

در تاریخ ۱۸ تیرماه به دزفول اعزام گردیده که خود را به فرمانده گردان مختلط معرفی نماید. شغل تشکیلاتی مشارالیه بعداً نیز اعلام خواهد شد. مدرک: راپرت نمرة ۱۴۹ دزبان نظامی خرم آباد.

مادة ۱۳. عطف به مادة ۵ حکم قوایی نمرة ۱۵۱. نایب دوم سید مرتضی خان، صاحب منصب فوج گارد آهنین، در تاریخ ۱۸ تیرماه حضور خود را راپرت داده است. مدرکی راپرت نمرة ۱۷۲ دزبان نظامی خرم آباد.

مادة ۱۴. نعتیب حکم قوایی نمرة ۱۵۱. نیاب اول سیدعلی رضاخان، صاحب منصب فوج گارد آهنین. ۲۹ تیرماه حضور خود را در خرم آباد به فوج مربوطه راپرت داده است. مدرک: راپرت مورخه ۳۱ تیرماه دزبان نظامی خرم آباد.

مادة ۱۵. (...) عضو ارکان حرب قواکه از کرمانشاه به خرم آباد اعزام شده بود، (...) در خرم آباد حاضر شده است.

خرم آباد. مورخه پنجم مرداد ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سبهد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کتیب ارکان حرب قوای لرسنان: یاور و کیلی [امضاء:]

[۱۸۱]

حکم نمرة ۱۶۰ قوای غرب و جنوب غربی

مادة ۱. سلطان عباس خان زره پوش که جهت تصنیف امور شخصی به مرخصی یک ماه تهران اعزام شده بود، در تاریخ ۵ ماه جاری به خرم آباد مراجعت و در تاریخ ۶ جاری به سمت فرماندهی ساخلو [ی] جاپلق و بروجرد به الیگودرز اعزام گردید. مدرک: راپورت صاحب منصب مزبور و صادره نمرة ۳۲۵۸۴ ارکان حرب قوا.

مادة ۲. نایب ۲ باقرخان بقایی، رئیس امور اداری گردان دزفول، که برای تصنیف امور محاسباتی به کرمانشاه اعزام شده بود، در تاریخ ۵ ماه جاری به خرم آباد مراجعت و در

تاریخ ۷ جاری به دزفول عزیمت نمود. مدرک: راپورت نمرة ۱۸۳ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۳. سلطان غلامعلی خان آزاد در تاریخ ۷ ماه جاری از هژو به خرم آباد وارد گردید. مدرک: راپورت نمرة ۱۹۳ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۴. نایب سرهنگ میرزا علی خان زره پوش، فرمانده گردان مختلط دزفول، که برای تصفیه امورات شخصی به مرخصی تهران عزام شده بود، در تاریخ ۸ ماه جاری به خرم آباد مراجعت و در تاریخ ۱۰ جاری به محل مأموریت خود دزفول اعزام گردید. مدرک: راپورت های نمرة ۱۹۷ و نمرة ۲۰۲۰ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۵. در تعقیب ماده ۶ حکم نمرة ۱۵۸، نایب سرهنگ احمدخان زاویه، فرمانده فوج گارد آهنین، به اتفاق سلطان کریش خان و نایب فتح الله خان بایک بهادران سوار از فوج گارد سپه در تاریخ ۹ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت نمرة ۱۹۹ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۶. به کفیل فرماندهی تیپ مختلط خوزستان اجازه می دهم برای سرکشی و بازدید گردان بهبهان در تاریخ ۴ ماه جاری به بهبهان حرکت نموده و در غیاب خود امورات تیپ را به عهده باور میر محمد علی خان قادر پناه واگذار نماید. مدرک: تقاضای نمرة ۱۱۱۶ کفیل تیپ خوزستان و نمرة ۳۲۴۴۲ ارکان حرب قوا.

ماده ۷. در تعقیب ماده فوق، کفیل فرماندهی تیپ خوزستان در تاریخ ۷ ماه جاری به مرکز تیپ مراجعت نموده است. مدرکی راپورت نمرة ۱۲۳۴ کفیل فرماندهی تیپ خوزستان.

ماده ۸. از تاریخ ۱۴ ماه جاری الی مدت ده روز برای تصفیه امورات شخصی به سلطان غلامعلی خان آزاد مرخصی کرمانشاه داده می شود. مدرک: تقاضای صاحب منصب مذکور و اجازه نمرة ۱۳۲۹۲۸ ارکان حرب قوا.

ماده ۹. باوری حاجی علی خان رزم آرا، فرمانده فوج مختلط منصور، در تاریخ ۱۰ ماه جاری به خرم آباد و اردو در تاریخ ۱۱ جاری برای بازدید قسمت جمعی خود به

اصفهان اعزام گردید. مدرک: راپورت نمرة ۲۰۶ دژبان نظامی خرم آباد.
 ماده ۱۰. نایب دوّم مرئضی خان صبور در تاریخ ۱۲ ماه جاری از کرمانشاه به
 خرم آباد وارد و در تاریخ ۱۳ جاری برای تسویة امورات محوله به مشارالیه به کرمانشاه
 مراجعت می نماید. مدرک: راپورت نمرة ۲۱۲ دژبان نظامی و اجازه نمرة ۱۳۳۱۳۴
 ارکان حرب فوا.
 ماده ۱۱. امری می دهم ۳۱ نفر نظامی از گروهان ۴ دو قبضه پنجاه تیر و ۷ نفر از
 گردان ۲ فوج گارد آهنین تحت فرماندهی نایب ۱ حاجی خان ستیاح، فرمانده گروهان ۴
 فوج گارد آهنین، در تاریخ ۱۱ ماه جاری به الیگودرز حرکت نماید. مدرک: راپورت
 نمرة ۱۶۸۵ فرمانده فوج گارد آهنین.
 خرم آباد. مورخه ۱۴ مرداد ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپید
 امیراحمدی.
 سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب غرب قوای لرستان: باور وکیلی [امضاء]

[۱۸۲]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمرة ۱۶۱

ماده ۱. در تعقیب ماده ۱۰ حکم نمرة ۱۵۸. امر می دهم از تاریخ ۱۴ ماه جاری
 بیست نفر نظامیان سوارگردان دزفول به مرکزگردان عودت نمایند. مدرک: تقاضای نمرة
 ۳۲۰۹ گردان دزفول.
 ماده ۲. در تعقیب و تصحیح ماده ۱۳ حکم نمرة ۱۵۶، نایب ۱ سیدعلی رضاخان
 معصومی در تاریخ ۲۱ تیر و نایب ۲ سیدمرئضی خان اخوی در تاریخ اوّل مردادماه
 جاری از تهران به خرم آباد مراجعت و به قسمت مربوطه ملحق گردیده اند. مدرک:
 راپورت های نمرة ۵۰۱۷ و نمرة ۱۷۵۴ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۳. کفیل فرماندهی تیپ مختلط خوزستان که به خرم آباد احضار شده بود، در تاریخ ۱۷ ماه جاری وارد و در تاریخ ۱۸ به مرکز تیپ مراجعت نمود. مدرک: راپورت‌های نمره ۲۳۸ و نمره ۲۴۲ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۴. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۵۱، یاور جلال خان خاضع، رئیس بیطاری قوا، که در تاریخ ۲۳ تیرماه به مأموریت آبدانان اعزام شده بود، احضار و در تاریخ ۱۶ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت صاحب‌منصب مزبور.

ماده ۵. ۹ نفر نظامیان مفصله ذیل از گروهان ۲ و ۵ فوج مختلط گارد سپه که در دستگیری نظامیان فراری گروهان ۵ آن فوج ابراز لیاقت نموده‌اند، از تاریخ ۱۹ ماه جاری به درجه و امتیاز مصرحه مفتخر می‌گردند:

۱. نابین رجبعلی، ولد ربیع، از گروهان ۲، به درجه نابین اولی و اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره؛

۲. نابین عباس، ولد ابراهیم، از گروهان ۲، به درجه نابین اولی و اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره؛

۳. نابین کلب‌علی، ولد حیدر، از گروهان ۲، به اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره؛

۴. نابین جعفر، ولد الله‌وردی، از گروهان ۲، به اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره؛

۵. سرجوفه محمدحسین، ولد حیدرقلی، از گروهان ۲، به اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره؛

۶. سرجوفه امید، ولد علی‌محمد، از گروهان ۵، به اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره؛

۷. نابین ۱ ولی‌الله، ولد آفاکوچک، از گروهان ۵، به اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره؛

۸. نابین قربانعلی، ولد سیف‌الله، از گروهان ۵، به اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره؛

۹. نابین نجاتعلی، ولد رجبعلی، از گروهان ۵، به اعطای یک قطعه مدال جنگی نقره.

مدرک: راپورت نمره ۴۳۸۳ فرمانده فوج گارد سپه و نمره ۳۳۶۱۴ ارکان حرب

قوا.

ماده ۶. عطف به ماده ۸ حکم نمرة ۱۵۹، نایب دوم قهار قلی میرزا که در معیت پنجاه نفر نظامیان گروهان ۱ فوج گارد آهنین به نهاوند اعزام شده بودند، ۱۶ نفر قسمت مزبور در تاریخ ۱۲ ماه جاری و هفت نفر در تاریخ ۱۳ و بیست و هفت نفر در معیت صاحب منصب مزبور در تاریخ ۱۵ ماه جاری به خرم آباد مراجعت و به قسمت مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت نمرة ۱۷۵۶ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۷. عطف به ماده ۱۰ حکم نمرة ۱۵۹، نایب ۲ حاجی خان سلیمانی در معیت یک نفر وکیل انفرمیه که جزو مأمورین الیگودرز بوده اند، به مأموریت خود خاتمه داده و در تاریخ ۱۸ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمرة ۱۷۸ فرمانده فوج گارد آهنین.

خرم آباد. مورخه ۲۲ مرداد ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی [امضاء]

[۱۸۳]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمرة ۱۶۲

ماده ۱. عطف به ماده ۳ حکم نمرة ۶۱، کفیل فرماندهی تیپ مختلط خوزستان در تاریخ ۱۹ ماه جاری به مرکز تیپ وارد و امورات مربوطه را عهده دار گردیده. مدرک: راپورت نمرة ۵۰۰۸ کفیل فرماندهی تیپ خوزستان.

ماده ۲. عطف به ماده ۴ حکم نمرة ۱۶۱، یاور جلال خان خاضع، رئیس بیطاری قوا، در تاریخ ۲۳ ماه جاری به کرمانشاه حرکت نمود. مدرک: راپورت نمرة ۲۲ صاحب منصب مذکور.

- ماده ۳. امر می‌دهم سلطان مصطفی خان صارم، رئیس نقشه‌برداری و رکن سوم ارکان حرب قوا، در تاریخ ۲۳ جاری برای انجام مأموریت محوله به دزفول حرکت نماید.
- ماده ۴. هم‌ردیف سلطان دقتری میرزا مصطفی خان همایونی در تاریخ ۱۷ جاری از کرم‌مانشاه به خرم‌آباد وارد و در تاریخ ۲۳ جاری به دزفول حرکت نمود. مدرک: راپورت نمرة ۲۶۷ و ۳۶۸ دژبان نظامی خرم‌آباد.
- ماده ۵. نایب ۱ حبیب‌الله خان باسری، آجودان فوج مختلط گارد سپه، در تاریخ ۲۳ جاری به دزفول حرکت نمود. مدرک: راپورت نمرة ۲۶۸ دژبان نظامی خرم‌آباد.
- ماده ۶. عطف به ماده ۳ حکم نمرة ۱۵۲، باور اسفندیارخان سبازکه از مأموریت جاپلق و بربرود به خرم‌آباد احضار شده بود، در تاریخ ۲۱ جاری به خرم‌آباد وارد گردید و طبق دستور صادره در تاریخ ۲۲ جاری به زاعه حرکت نمود. مدرک: راپورت‌های نمرة ۲۵۴ و ۲۷۷ دژبان نظامی خرم‌آباد.
- ماده ۷. از تاریخ ۹ ماه جاری بک نفر صاحب‌منصب در معیت ۲۵ نفر نظامی از گردان مختلط بروجرد به وسیله اتومبیل به خوانسار اعزام گردیده‌اند. مدرک: راپورت نمرة ۲۴۴۱ فرمانده گردان مختلط بروجرد.
- ماده ۸. سلطان احمدخان نخجوان، صاحب‌منصب نیپ خوزستان، در تاریخ ۲۳ ماه جاری به خرم‌آباد ورود نمود. مدرک: راپورت نمرة ۲۶۹ دژبان نظامی خرم‌آباد.
- ماده ۹. در تعقیب ماده ۸ حکم نمرة ۱۶۰، سلطان غلامعلی خان آزاد در تاریخ ۲۴ ماه جاری از مرخصی کرم‌مانشاه به خرم‌آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت نمرة ۲۷۲ دژبان نظامی خرم‌آباد.
- ماده ۱۰. نایب ۱ حسن‌خان بغیای در تاریخ ۲۴ ماه جاری به خرم‌آباد وارد گردید و به ناصری حرکت نمود. مدرک: راپورت نمرة ۲۷۳ دژبان نظامی خرم‌آباد.
- ماده ۱۱. عطف به ماده ۴ نمرة ۱۵۶ عملیاتی، نایب سرهنگ نصرت‌الله‌خان مفخمی در معیت ده نفر صاحب‌منصب و ۴۸۳ نفر افراد و ۷۲ رأس دؤاب در تاریخ ۲۶ ماه جاری از آبدانان به خرم‌آباد مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمرة ۲۷۵ دژبان

خرم آباد.

ماده ۱۲. به باور ناصرخان، آجودان نپ مختلط گارد سپه، امر می‌دهم کمیسیون به ریاست خود و عضویت چند نفر از صاحب‌منصبان تشکیل و کلیه امورات صحبه و مریضخانه فوج مختلط و گارد سپه و از باور طیب سیف‌الله خان پارسا تحویل گرفته و به باور طیب سید محمدخان مجلل تحویل نمایند.

ماده ۱۳. امر می‌دهم نایب‌سرهنگ میرزا علی‌خان زره‌پوش، فرمانده گردان مختلط دزفول، فوراً کلیه امورات گردان، اعم از نفرات و غیره، را به نایب‌سرهنگ نصرت‌الله خان مفخمی تحویل نموده سپس به خرم‌آباد حرکت نماید. شغل تشکیلاتی آنها بعداً تعیین خواهد شد.

ماده ۱۴. از تاریخ ۳۰ ماه جاری مدت یک ماه مرخصی تهران به باور طیب سیف‌الله خان پارسا برای رسیدگی به امورات شخصی داده می‌شود.

ماده ۱۵. عطف به ماده ۱۳ این حکم، سلطان مصطفی خان صارم در تاریخ ۲۸ جاری از دزفول به خرم‌آباد مراجعت نمود. مدرک: راپورت صاحب‌منصب مذکور. خرم‌آباد، مورخه ۳۰ مرداد ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهدار امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور و کیلی (امضاء):

[۱۸۴]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمرة ۱۶۳

ماده ۱. در این موقع که پست‌های مختلط از امنیه و نظامی در عرض راه شوسه گمارده شده، طبق راپورت‌های واصله، از طرف افراد امنیه نسبت به اهالی تمدبانی می‌شود. چنانچه کراراً به فرماندهان قسمت‌های مستحفظی عرض راه شناهاً تذکر داده

شده است. در مناطق مستحفظی هر یک از آنها مسئولیت طرز رفتار و سلوک افراد امنیه که در پست‌ها و بروج گمارده شده‌اند نیز به عهده آنها محول است و می‌بایست از هرگونه اعمال سوء و خلاف انتظام و انضباط آنها جلوگیری نمایند. چنانچه کوچک‌ترین تخطی از طرف افراد امنیه یا نظامی نسبت به عابرین یا اهالی شده و تولید شکایتی بنماید، فرمانده منطقه مربوطه به محکم جلب و شدیداً مورد تنبیه و مجازات واقع خواهد شد.

ماده ۲. سلطان عبدالحسین میرزا دولتشاهی که در تاریخ ۲۶ مردادماه برای کوچانیدن طایفه عباس‌خان جودکی به تل اعزام شده بود، در تاریخ ۲۸ مرداد در معیت ۲۰ نفر پیاده از فوج گارد آهنین و دو نفر سوار از فوج مختلط گارد سپه به خرم‌آباد مراجعت نمود. مدرک: راپورت نمره ۱۲۳ صاحب‌منصب مذکور.

ماده ۳. از تاریخ ۲۸ مرداد الی مدت ۴۸ ساعت مرخصی بروجرد به نایب‌دوم سیدحسین‌خان مهدوی، صاحب‌منصب فوج گارد آهنین، داده می‌شود. مدرک: تقاضای نمره ۱۹۰۱ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۴. تعقیب ماده ۵ حکم نمره ۱۶۲، نایب ۱ حبیب‌الله‌خان یاسری، آجودان فوج مختلط گارد سپه، در تاریخ ۳۰ مردادماه از مأموریت دزفول به خرم‌آباد مراجعت نمود. مدرک: راپورت صاحب‌منصب مزبور.

ماده ۵. باور طیب موسی‌خان در تاریخ ۲۸ مرداد ماه به خرم‌آباد وارد گردید. مدرک: راپورت نمره ۲۷۲ دژبان نظامی خرم‌آباد.

ماده ۶. از تاریخ ۳۰ مردادماه سلطان طیب شکرالله‌خان امینی موقتاً به سمت کمک صحتیه فوج مختلط گارد سپه منصوب می‌گردد.

ماده ۷. عطف به ماده ۴ حکم نمره ۱۶۲، هم‌ردیف سلطان دفتری مصطفی‌خان همایونی در تاریخ ۲۹ مرداد ماه از دزفول به خرم‌آباد مراجعت نمود. مدرک: راپورت صاحب‌منصب مزبور.

ماده ۸. امر می‌دهم باور ناصرقلی‌خان، آجودان تیپ مختلط گارد سپه، فوراً کمیسیونی به رسایت خود و عضویت صاحب‌منصبان مفصله ذیل: سلطان حسام‌الدین

خان، نایب ۱ عبدالحسین خان، نایب ۱ عبدالحسین خان افشار، تشکیل و امورات و کلیه دفاتر امور اداری فوج مختلط گارد سپه راز از نایب ۱ دفتری علی اکبر خان بهشتی تحویل گرفته و به سلطان مصطفی خان همایونی تحویل نمایند. شغل تشکیلاتی آنها بعداً تعیین خواهد گردید.

ماده ۹. سلطان حسین خان یمنی در تاریخ ۳۰ مرداد ماه از دزفول به خرم آباد وارد و در تاریخ ۳۱ به کرگه اعزام گردید. مدرک: راپورت نمرة ۲۸۲ دژبان نظامی خرم آباد. ماده ۱۰. نایب ۳ دفتری سلیمان خان مبشر در تاریخ ۲۹ از تهران به خرم آباد وارد و در تاریخ ۳۰ مرداد ماه به ناصر حرکت نمود. مدرک: راپورت نمرة ۲۸۰ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۱۱. از تاریخ ۵ مرداد الی مدت پانزده روز مرخصی کردستان جهت رسیدگی به امورات شخصی به سلطان طیب شکرالله خان امینی داده می شود.

ماده ۱۲. عطف به ماده ۱۱ حکم نمرة ۱۶۰، قسمت اعزامی به خوانسار و در تاریخ ۲۴ مرداد به البگودرز مراجعت نمودند. مدرک: راپورت های نمرة ۳۷ و نمرة ۷۷ فرمانده قوای جابلق.

خرم آباد. مورخه ۴ شهریور ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی [امضاء:]

[۱۸۵]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمرة ۱۶۴

ماده ۱. عطف به ماده ۱۱ حکم نمرة ۱۶۰، ۳۱ نفر نظامی و دو قبضه پنجاه تیر و ۶ نفر افراد آن، چهار نفر از مأمورین سابق جابلق تحت فرماندهی نایب ۱ حاجی خان

ستیاخ، فرمانده گروهان ۴ فوج گارد آهنین، که به مأموریت خوانسار اعزام شده بودند، در تاریخ اول شهریورماه به خرم آباد مراجعت و به سمت مربوط ملحق گردیده‌اند. مدرک: راپورت نمرة ۲۰۱۲ فوج گارد آهنین.

ماده ۲. سلطان علی خان شریف، بیطار فوج منصور، که به خرم آباد احضار شده بود، در تاریخ ۳ ماه جاری به خرم آباد وارد و در تاریخ ۴ جاری به مأموریت ناصری اعزام گردید. مدرک: راپورت نمرة ۲۱۹۱ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۳. در تعقیب ماده ۱ این حکم، بیست و یک نفر نظامیان مأمور جابلق از فوج گارد آهنین در تاریخ ۸ ماه جاری به خرم آباد مراجعت و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت نمرة ۲۰۷۹ فوج گارد آهنین.

ماده ۴. عطف به ماده ۱۷ حکم نمرة ۱۵۸، یاور علی اکبرخان متین رزم، فرمانده آتشبار صحرائی تپ خوزستان، با داشتن ده روز تمدید مرخصی در تاریخ ۲۷ مرداد از مرخصی تهران مراجعت و به تپ مربوطه ملحق گردید و سه روز تأخیر به واسطه تحویل گرفتن اشیاء بوده است. مدرک: راپورت نمرة ۵۲۶۰ کفیل فرماندهی تپ خوزستان.

ماده ۵. دو گروهان پیاده و یک گروهان پنجاه تیر از فوج گارد آهنین در تاریخ ۹ ماه جاری تحت فرماندهی یاورنورالدهر میرزا به مأموریت الیشر حرکت نمودند که طبق دستورات صادره مأموریت محوله را انجام دهند. مدرک: راپورت نمرة ۲۰۶۷ فوج گارد آهنین.

ماده ۶. سرهنگ عبدالله علی خان در تاریخ ۸ ماه جاری از تهران به خرم آباد وارد و در تاریخ ۱۱ جاری به الیشر مأمور گردید. مدرک: راپورت نمرة ۳۰۳ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۷. گردان ۱ فوج مختلط منصور و بهادران گردان بروجرد که در تاریخ ۱۴ تیرماه به مأموریت اصفهان اعزام شده بودند، در تاریخ ۸ ماه جاری به خرم آباد ورود نمودند. مدرک: راپورت‌های نمرة ۳۰۲ دژبان نظامی و نمرة ۱۶۳ فرمانده گردان ۱ فوج منصور.

ماده ۸. در تعقیب ماده ۲ حکم نمره ۱۵۷، چهار قبضه پنجاه تیر با هفده نفر افراد فوج گارد آهنین و چهار رأس دؤاب آن که به مأموریت الیگودرز اعزام شده بودند، در تاریخ ۸ ماه جاری به خرم آباد وارد و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک راپورت نمره ۲۰۷۹ فوج گارد آهنین.

ماده ۹. دو نفر اشخاص مفصله ذیل هر یک با ماهی نه تومان حقوق از تاریخ ۱۳ ماه جاری به سمت قاصدی ارکان حرب قوا استخدام می شوند:

۱. ماشاءالله، ولد برزو، ساکن اشترینان؛

۲. مراد حسین، ولد بهزاد، ساکن توده زن.

ماده ۱۰. این جانب برای سرکشی به وضعیت البیشر در تاریخ ۱۱ ماه جاری به سمت البیشر عزیمت نموده و در تاریخ ۱۲ جاری به خرم آباد مراجعت نمودم. سلطان حبیب الله خان مدیر و سلطان مصطفی خان صارم نیز در معیت این جانب بوده اند. خرم آباد. مورخه ۱۴ شهریورماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی [امضاء]

[۱۸۶]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۶۵

ماده ۱. امر می دهم یک گروهان پیاده و دو قبضه پنجاه تیر از فوج گارد آهنین و بیست نفر سوار تحت فرماندهی سلطان عبدالحسین میرزا دولت شاهی از فوج گارد سپه تحت اختیار نایب سرهنگ احمدخان زاویه، فرمانده فوج گارد آهنین، در تاریخ ۵ ماه جاری از خرم آباد حرکت و در امتداد رودخانه کاکارضا به حدود کوه کر و برای تعقیب سارقین و تفتیش آن حدود و خلع سلاح طوایف اعزام گردند.

ماده ۲. به فرمانده فوج گارد سپه امر می‌دهم چهل نفر سوار با یک هفته آذوقه تحت فرماندهی نایب دوم محمدرضاخان در تاریخ ۵ ماه جاری به الیستر اعزام و برطبق دستور صادره مأموریت محوله را انجام دهد.

ماده ۳. سلطان حبیب‌الله خان نیرومند که از کرمانشاه به خرم‌آباد احضار شده بود، در تاریخ ۱۷ ماه جاری به خرم‌آباد وارد گردید. مدرک: راپورت صاحب‌منصب مزبور.

ماده ۴. معین‌نایب عبدالله خان افتداری در تاریخ ۱۶ جاری از کرمانشاه به خرم‌آباد وارد گردید. مدرک: راپورت معین‌نایب مزبور.

ماده ۵. هم‌ردیف مهین‌نایب سوم دفتری حسن‌قلی خان بهرامی در تاریخ ۱۶ ماه جاری از کرمانشاه به خرم‌آباد وارد و جزو مأمورین ارکان حرب قوا منظور می‌گردد. مدرک: راپورت مشارالیه.

ماده ۶. عطف به ماده ۵ حکم قوایی نمره ۱۶۴ و تعقیب ماده ۶ حکم قوایی نمره ۱۶۴، امر می‌دهم عده‌ای که تحت فرماندهی یاور نورالدهرمیرزا بدیمی و چهل نفر سواری که تحت فرماندهی نایب ۲ محمدرضاخان به الیستر اعزام شده‌اند، از تاریخ ۱۲ ماه جاری در تحت اختیار سرهنگ عبدالعلی خان قرار گیرند.

ماده ۷. عطف به ماده ۵ حکم قوایی نمره ۱۵۴، نایب سوم علی‌اصغرخان سیاه‌پوش، بیطارگردان دزفول، که از ۱۶ خرداد به مرخصی یک ماهه تهران اعزام شده بود، در تاریخ ۱۵ ماه جاری به خرم‌آباد وارد و در تاریخ ۱۶ جاری به محل مأموریت خود دزفول حرکت نمود. نظر به اینکه مدت ۵۸ روز پس از انقضاء مدت مرخصی حاضر گردیده، امر می‌دهم مشارالیه ۵۸ روز در دزفول توقیف شده و برای این مدت تأخیر محرومیت از دریافت حقوق تنبیه گردد.

ماده ۸. عطف به ماده ۱ این حکم، شش نفر از نظامیان فوج گارد آهنین در تاریخ ۱۰ ماه جاری از الیستر به خرم‌آباد مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمره ۲۰۸۰ فوج گارد هنین.

ماده ۹. نظر به اینکه یک عده از اشرار متش‌بیرانوند در ناحیه آب‌سرد و پلکان

متمرکز شده و دارای اسلحه بودند، و بین سایر طوایف متمرکز در امتداد رود هژو، کاکا رضا عده‌ای از بیرانوندهایی که جدیداً تأمین گرفته و بدان ناحیه رفته‌اند دارای اسلحه بودند، برای خلع سلاح کلیه آنها طبق دستورات صادره سه ستون به شرح ذیل مأمور گردیدند که در ساعت ۱۴/۹ جاری تحت ریاست فرمانده فوج گارد آهنین در محل آبرده اشراز منش را بدو محاصره و خلع سلاح نمایند و بعداً اسلحه سایرین را نیز مأخوذ نموده به شهر مراجعت نمایند:

۱. نایب سرهنگ احمدخان زاویه، فرمانده فوج گارد آهنین، با عده ابوابجمعی خود از خط مله تخت؛

۲. یاور اسفندیارخان ستار با بهادران فوج مختلط منصور و قوای چریک محلی از خط گردنه پونه؛

۳. فرمانده گردان مختلط بروجرده با دو رسد پیاده و یک بهادران سوار از خط آبرده.

عده مزبور در ساعت مقرر به محل مأموریت خود وارد و شروع به جمع‌آوری اسلحه نموده‌اند.

ماده ۱۰. عطف به ماده ۷ حکم قوایی نمره ۱۶۴، گردان ۱ فوج مختلط منصور تحت ریاست سلطان باقرخان کریمیان، فرمانده گردان مزبور، در تاریخ ۱۴ ماه جاری به صوب کرمانشاه نمود.

خرم‌آباد. مورخه ۲۲ شهریورماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی [امضاء]

[۱۸۷]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۶۶

ماده ۱. از تاریخ ۱۴ ماه جاری سلطان حسین خان یمینی به فرماندهی بهادران اول فوج گارد سپه منصوب و به الیستر اعزام گردید. امر می دهم عده بهادران اول فوج مزبور که در الیستر می باشند، از تاریخ فوق تحت اختیار صاحب منصب مزبور قرار گیرند.

ماده ۲. هفت نفر صاحب منصبان مفصله ذیل به معیت شانزده نفر از وکلا و نظامیان برای سرپرستی و تعلیمات افراد تیپ خوزستان در تاریخ ۲۴ جاری از ناصری به خرم آباد وارد گردیده اند:

۱. نایب ۱ حسن خان محمدی؛

۲. نایب ۲ محمدخان زرگری؛

۳. نایب ۲ شاهرخ خان شاهرخی؛

۴. نایب ۲ باقرخان؛

۵. نایب ۳ محمدحسین میرزا قاجار؛

۶. نایب ۳ میرزا علی خان ضرابچی؛

۷. نایب ۳ اورنگ میرزا اورنگ.

مدرک: راپورت نمره ۳۳۹ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۳. امر می دهم نایب اول حسن خان محمدی با سه نفر که بک نفر آنها وکیل ۲ و دو نفر تاین اول اعزامی در تاریخ ۲۵ ماه جاری برای سرپرستی افراد تیپ خوزستان که در کرمانشاهان تحت تعلیم می باشند، به کرمانشاه عزیمت نمایند.

ماده ۴. امر می دهم نایب اول اسدالله خان نقدی و وکلایی که مأمور اصفهان بوده و در تاریخ ۳ جاری به بروجرد وارد گردیده و نایب سوم محمد حسین میرزا قاجار که در تاریخ ۲۵ جاری از خرم آباد به بروجرد اعزام شده است، سرپرستی افراد منتصبه به تیپ

خوزستان را در بروجرد عهده‌دار گردند.

ماده ۵. نایب سرهنگ احمدخان زاویه، فرمانده فوج گارد آهنین، برای عرض راپورت‌های حضوری در تاریخ ۲۳ ماه جاری به خرم‌آباد وارد و در تاریخ ۲۴ جاری به محل مأموریت خود مراجعت نمود. مدرک: راپورت نمرة ۳۳۶ دژیان نظامی خرم‌آباد.

ماده ۶. به سلطان احمدخان نخجوان امر می‌دهم برای انجام مأموریت محوله در تاریخ ۲۳ جاری به تهران حرکت نماید.

ماده ۷. نظر به رشادتی که از سرجوقه شاه‌علی، ولد ملک، از گروهان ۴ فوج گارد سپه، در عملیات نل به معرض بروز رسیده است، از تاریخ ۲۴ ماه جاری به درجه وکیل‌چی مفتخر میگردد. مدرک: تقاضای نمرة ۵۷۶۷ تپ گارد سپه.

خرم‌آباد. مورخه ۳۰ شهریورماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور وکیلی (امضاء):

[۱۸۸]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمرة ۱۶۷

ماده ۱. چون در مقابل مساعدت‌های بی‌پایان و مرحمتی که از طرف قشون نسبت به کدخدا علی‌شاه کرد علی‌وند معمول گردیده بود، کدخدای مشارالیه باز هم دست از دسیسه و شرارت برنداشته با اتباع خود و بک عده از اشرار که از طوایف مختلفه دور خود جمع نموده بود در محل نل مرکز یافته و مبادرت به راهزنی و غارت می‌نمود. برای اینکه به اشرار ثابت بشود که سیاست محبت ولایت که درباره آنها از بدو ۱۳۰۸ در جریان است فقط از نقطه نظر تعلیماتی است که برای رفاه و آسایش آنها از طرف ذات

مقدس بندگان اعلیحضرت قدر قدرت همایون شاهنشاهی، ارواحنافداه، رسیده بود که حتی المقدور از راه مسالمت و ملائمتی آنها را به شاهراه ترقی و تمدن سوق دهند در هم شکستن یک مشت اشخاص بی سرو پا برای قوای نظام اشکالی نداشته و نخواهد داشت، در تاریخ ۱۲ شهریور ساعت ۱۰ بعد از ظهر یک ستون زبده، مرکب از دو گروهان پیاده و یک گروهان مسلسل از فوج گارد آهنین، یک بهادران سوار و یک دسته آتشبار از فوج گارد سپه تحت امیر باور عبدالحسین خان، فرمانده گردان ۲ فوج گارد آهنین، از شهر خرم آباد حرکت و در همان ساعت یک گروهان پیاده از فوج گارد سپه در معیت فرمانده فوج مزبور از ویسپان حرکت کرده و در ساعت ۵ صبح تمام مواقع مهم اطراف قرارگاه اشراشغال و در ظرف چند دقیقه اشراش به کیفر اعمال سوء خود رسیدند. متجاوز از سی نعش آنها به وسیله نظامیان جمع آوری گردیده و عده زیادی نیز مجروح و مقتول در دره ماهورها و بین جنگلها مفقود شدند. عدهای هم دستگیر و به شهر جهت تسلیم به دیوان حرب اعزام گردیدند. در عملیات مزبور خود من حضور داشتم، صاحب منصبان ذیل نیز در معیت من بوده‌اند: سلطان حبیب‌الله خان مدبر، سلطان مصطفی خان صارم، نایب ۱ غلامرضا خان قائم‌پناه.

ماده ۲. چهل نفر از نظامیان گروهان اول فوج گارد آهنین که در تاریخ اول شهریور ماه بیست نفر از آنها تحت فرماندهی نایب دوم قهار قلی میرزا شاهرخ شاهی از طریق پابی برای اسکورت مهندسین راه آهن به دزفول اعزام و بیست نفر دیگر نیز تحت فرماندهی نایب ۲ عبدالله خان سالاری به مأموریت کرگانه اعزام شده بودند، به مأموریت خود خاتمه داده و در تاریخ ۲۸ شهریور ماه هر دو قسمت مزبور به خرم آباد وارد و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت نمره ۲۲۰۶۰ فوج گارد آهنین.

ماده ۳. هشتاد نفر نظامی از گروهان ۴ فوج گارد آهنین تحت فرماندهی نایب ۱ حاجی خان سیاح در تاریخ ۲۸ شهریور ماه برای پست‌بندی به مأموریت کرگانه اعزام شده‌اند. مدرک: راپورت نمره ۲۲۰۴ فوج گارد آهنین.

ماده ۴. پنج نفر نظامیان گروهان ۵ فوج گارد آهنین در تاریخ ۲۵ مرداد ماه در معیت

سلطان قاسم خان پسیان به مأموریت الیشر اعزام شده بودند. در تاریخ ۲۷ شهریورماه به خرم آباد مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمرة ۲۲۰۵ گارد آهنین.
 خرم آباد. مورخه دوم مهرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهد امیراحمدی.
 سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی (امضاء):

[۱۸۹]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمرة ۱۶۸

ماده ۱. عطف به ماده ۱ حکم قوایی نمرة ۱۶۵. نایب سرهنگ احمدخان زاویه. فرمانده فوج گارد آهنین. به مأموریت خود خاتمه داده و با عده اعزامی در تاریخ ۳ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمرة ۲۲۵۳ فرمانده فوج گارد آهنین

ماد ۲. در تعقیب ماده ۸ حکم قوایی نمرة ۱۶۴، ۳۱ نفر نظامیان فوج گارد آهنین که برای انجام مأموریت محوله در الیگودرز متوقف بودند، به مأموریت خود خاتمه داده و در تاریخ اول ماه جاری به خرم آباد مراجعت و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت نمرة ۲۲۳۹ فوج گارد آهنین.

ماده ۳. سلطان مصطفی خان صارم که برای بازدید قلاع جدیدالبناء در تاریخ ۳ ماه جاری به جابدر اعزام شده بود، در تاریخ ۴ جاری به خرم آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت شفاهی صاحب منصب مزبور.

ماده ۴. برای بازدید وضعیت گردان مختلط دزفول و سرکشی به پست‌های نظامی و قلاع جدیدالبنای عرض راه، در تاریخ ۹ ماه جاری به دزفول حرکت نموده و در تاریخ ۱۰ جاری به خرم آباد مراجعت نمودم. سلطان حبیب‌الله خان مدبر و سلطان مصطفی خان

صارم نیز در معیت من بوده‌اند.

ماده ۵. نایب‌اول سیف‌الله میرزا به معیت نایب ۳ محمد حسن میرزا فاجار و ۳۷۸ نفر وکلا و نظامیان جدید و وظیفه از قسمت تیپ مختلط خوزستان که در بروجرد مشغول تعلیم و تربیت بوده‌اند، در تاریخ ۹ جاری به خرم‌آباد وارد شدند. مدرک: راپورت نمره ۳۰۱ منصدی تعلیمات افراد جدید و وظیفه خوزستان.

خرم‌آباد. مورخه ۱۲ مهرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی [امضاء:]

[۱۹۰]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۶۹

ماده ۱. به فرمانده فوج گارد آهنین امر می‌دهم یک نفر وکیل و پنج نفر نظامی مسلح برای اسکورت وجوه ارسالی اداره طرق در تاریخ ۶ ماه جاری به دزفول اعزام دارد.

ماده ۲. عطف به ماده ۳ حکم نمره ۱۶۷، پنجاه و دو نفر نظامیان گروهان ۱ فوج گارد آهنین با یک نفر مأمور صحیح نحت فرماندهی نایب ۲ سید حسین خان مهدوی در تاریخ ۶ ماه جاری برای پست‌بندی منطقه جنوبی اطراف ماسور اعزام، و هشتاد نفر نظامیان گروهان ۴ فوج مزبور بعد از تحویل پست‌های خود در تاریخ ۷ ماه جاری به معیت نایب ۱ حاجی خان سیاح، فرمانده گروهان مربوطه، به خرم‌آباد مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمره ۲۳۱۵ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۳. عطف به ماده ۹ حکم قوایی نمره ۱۶۴، مراد حسین، ولد بهزاد، که به سمت فاصدی استخدام شده بود، از اول مهر ماه جاری اخراج می‌گردد.

ماده ۴. عطف به ماده ۴ حکم قوایی نمره ۱۶۶، نایب اول اسدالله‌خان نقدی در

تاریخ ۱۱ ماه جاری به ناصری وارد و به نیپ مربوطه ملحق گردیده است. مدرک: راپورت نمره ۶۸۵۷ نیپ خوزستان.

ماده ۵. پنج نفر نظامیان گروهان اول فوج گارد آهنین که در تاریخ ۱۲ ماه جاری برای حمل تجهیزات به دزفول اعزام شده بودند، پس از انجام مأموریت محوله در تاریخ ۱۵ ماه جاری به خرم آباد مراجعت و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت نمره ۲۳۸۷ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۶. برای عرض راپورت های حضوری به خاک پای مبارک بندگان اعلیحضرت قدر قدرت همایون شاهنشاهی، ارواحفداه، در تاریخ ۱۶ ماه جاری به همدان عازم و در تاریخ ۱۹ جاری به خرم آباد مراجعت نمودم. سلطان حبیب الله خان مدیر و سلطان مصطفی خان صارم نیز در معیت من بوده اند.

ماده ۷. نایب ۱ اسدالله خان داوری، صاحب منصب نیپ خوزستان، در تاریخ ۱۵ ماه جاری از ناصری به خرم آباد وارد گردید. مدرکی راپورت نمره ۳۸۱ دژیان نظامی خرم آباد.

ماده ۸. طبق راپورت فرمانده قوای اعزامی سلسله و دلفان، نظر به اینکه اشرار در نقطه ای توقف ندارند که احتیاج به عملیات آتشبار باشد، نایب اول تقی خان آلپ، فرمانده آتشبار کوهستانی فوج گارد سپه، با قسمت ابوابجمعی خود از الیستر مراجعت و در تاریخ ۱۴ ماه جاری به خرم آباد وارد گردید. مدرک: راپورت نمره ۱۶۸ فرمانده قوای اعزامی سلسله و دلفان.

ماده ۹. سلطان قاسم خان پسیان که در تاریخ ۱۹ مردادماه جهت اجرای اوامر و پاره ای تحقیقات از خرم آباد به خاوه اعزام شده بود، در تاریخ ۲۶ همان ماه مراجعت و مجدداً در همان روز برای جلب و تأمین اشرار حسنونند و اخذ اسلحه آنها به الیستر اعزام [و] در تاریخ ۵ شهریور ماه با انجام مأموریت محوله به خرم آباد مراجعت نموده است. ماده ۱۰. به طوری که شنیده می شود، بعضی از صاحب منصبان و نظامیان در مأموریت هایی که به آنها محول می شود، از اخذ تعارف و رشوه خودداری ننموده.

گاهی هم در مأموریت‌های خارج مزارع خودشان را به اهالی تحمیل می‌نمایند. نظر به اینکه این رفتار مخالف شئونات سپاهگیری و او سرپازی است و ممکن است نظامی را از شاهراه صمیمیت و صداقت منحرف و به طرف خیانت سوق دهد، به کلیه صاحب‌منصبان و نظامیان قوای غرب و جنوب غربی و مأمورین نظامی این منطقه خاطر نشان می‌کنم: چنانچه از این تاریخ شنیده شود از طرف آنها یکت دینار به عنوان تعارف و رشوه از کسی اخذ شود یا اینکه در مأموریت‌های محوله خود و دوابشان را به اهالی تحمیل نمایند، به فوریت مرتکب به دیوان حرب جلب و طبق مقررات قانونی مجازات خواهد شد.

ماده ۱۱. در تعقیب ماده ۹ همین حکم، سلطان قاسم خان پسیان که در تاریخ ۸ شهریورماه به طرهان و سلسله و دلفان اعزام شده بود، پس از انجام مأموریت محوله در تاریخ ۱۴ ماه جاری به خرم‌آباد مراجعت نموده است.

ماده ۱۲. از تاریخ ۹ شهریورماه نایب اول فضل‌الله خان جهانشاهی به خرم‌آباد احضار و فرماندهی بهادران گردان مختلط دزفول از همان تاریخ به نایب اول فتح‌الله خان مفخمی محول می‌گردد. نایب اول مزبور از تاریخ ۱۳ ماه جاری برای تحویل گرفتن بهادران خود از خرم‌آباد حرکت نمود.

ماده ۱۳. عطف به ماده فوق، نایب اول فضل‌الله خان جهانشاهی پس از تحویل دادن گردان دزفول به نایب اول فتح‌الله خان مفخمی، در تاریخ ۲۳ ماه جاری به خرم‌آباد وارد گردید. مدرک: راپورت نمرة ۶۲۲۳ فرمانده گردان دزفول و نمرة ۳۸۹ دزبان نظامی خرم‌آباد.

خرم‌آباد. مورخه ۲۷ مهرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور وکیلی [امضاء:]

[۱۹۱]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۷۰

ماده ۱. سلطان سیداحمدخان فرزام که از ملایر به خرم‌آباد احضار شده بود، در تاریخ ۶ مهرماه به خرم‌آباد وارد گردید. مدرک: راپورت نمره ۳۹۶ دژبان نظامی خرم‌آباد.

ماده ۲. از تاریخ ۲۶ مهرماه مدت ده روز مرخصی تهران برای رسیدگی به امورات شخصی به نایب اول حاجی خان سیاح، صاحب‌منصب فوج گارد آهنین، داده می‌شود.

ماده ۳. سلطان اسمعیل خان جوانشیر که از ناصری به خرم‌آباد احضار شده بود، در تاریخ ۳۰ مهرماه به خرم‌آباد وارد گردید. مدرک: راپورت نمره ۴۰۳ دژبان نظامی خرم‌آباد.

ماده ۴. از تاریخ ۲۹ مهرماه الی مدت ۱۵ روز برای رسیدگی به اموات شخصی مرخصی تهران به نایب اول فضل‌الله‌خان جهانشاهی داده می‌شود.

ماده ۵. امر می‌دهم گل مراد، ولد کوه‌گرد، از تاریخ ۲۵ مهرماه به سمت قاصدی ارکان حرب قوا با ماهی شش تومان استخدام گردد.

ماده ۶. عطف به ماده ۳ حکم قوایی نمره ۱۶۶، نایب اول حسن‌خان محمدی با وکلاء نفرات ذیل در تاریخ ۲۹ مهرماه از کرمانشاه به خرم‌آباد ورود نمودند:

۱. وکلاء رسد از قسمت تیپ خوزستان: ۳ نفر - یک نفر وکیل، ۲، دو نفر نایب ۱ - ۲

۲. افراد وظیفه از قسمت تیپ خوزستان: ۱۹۷ نفر

۳. مأمورین رسد رابط: ۷ نفر

۴. مأمورین فوج منصور: ۱۰ نفر.

مدرک: راپورت نمره ۴۰۲ دژبان نظامی خرم‌آباد.

ماده ۷. عطف به ماده ۱ این حکم، امر می‌دهم سلطان سیداحمدخان فرزام در تاریخ

۲۹ مهرماه به ناصری حرکت نموده و خود را به کفیل فرماندهی تیپ خوزستان معرفی نماید. شغل مشارالیه بعداً تعیین خواهد شد.

ماده ۸. عطف به ماده ۱ حکم قوایی نمره ۱۶۹، مأمورین اعزامی به دزفول از فوج گارد آهنین در تاریخ ۲۸ مهرماه به خرم آباد مراجعت و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت نمره ۲۵۱۷ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۹. برای سرکشی و بازدید قسمت‌ها در تاریخ دوم ماه جاری به ناصری عزیمت نموده و در تاریخ ۶ جاری به خرم آباد مراجعت نمود. سلطان حبیب‌الله خان مدیر و سلطان مصطفی خان صارم نیز در معیت من بوده‌اند.

ماده ۱۰. سلطان اسدالله خان افشار که از دزفول به خرم آباد احضار شده بود، در تاریخ اول ماه جاری به خرم آباد وارد گردید. مدرک: راپورت نمره ۴۰۷ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۱۱. سلطان قاسم خان پسبان که برای پاره‌ای تحقیقات در تاریخ ۳ ماه جاری به الیستر اعزام شده بود، در تاریخ ۵ جاری به خرم آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت شفاهی صاحب‌منصب مزبور.

خرم آباد. مورخه ۷ آبان‌ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور وکیلی [امضاء]

[۱۹۲]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۷۱

ماده ۱. عطف به ماده ۲ حکم قوایی ۱۷۰، نایب اول حاجی خان سیاح، فرمانده گروهان ۴ فوج گارد آهنین. در تاریخ ۵ ماه جاری از مرخصی تهران به خرم آباد

مراجعت نموده است. مدرک: راپورت نمره ۲۵۹۳ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۲. یاور دکتر سیدمحمد مجمل که از تاریخ ۲۲ مهرماه به مرخصی ۱۵ روزه تهران رفته بود، در تاریخ ۱۰ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نموده است. دو روز تأخیر به واسطه نبودن وسائل و خرابی اتومبیل در راه معطل بوده. مدرک: راپورت نمره ۹۶۳ صاحب منصب مزبور.

ماده ۳. امر می دهم حسن، ولد عبدال، ساکن گیلوران، از طایفه کربیرانوند، از تاریخ ۸ ماه جاری با ماهی چهار تومان حقوق به سمت جاسوسی ارکان حرب قوا استخدام گردد.

ماده ۴. فرمانده بهادران دوم فوج مختلط گارد سپه که با یک نفر صاحب منصب و چهل نفر نظامی از فوج مزبور در لیلۀ ۹ ماه جاری به مأموریت مخصوصی اعزام شده بودند، در ساعت ۱۹ یوم ۹ ماه جاری از مأموریت مرجوعه به خرم آباد مراجعت و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت های نمره ۷۳۴۱ و نمره ۷۳۶۶ فوج گارد سپه.

ماده ۵. عطف به ماده ۶ فقره ۴ حکم قوایی نمره ۱۷۰. امر می دهم مأمورین فوج منصور در تاریخ ۴ ماه جاری با اسلحه به کرمانشاه مراجعت نموده و به فوج مربوطه ملحق شوند.

خرم آباد. مورخه ۱۳ مهرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سبهد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی (امضاء)

[۱۹۳]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۷۲

ماده ۱. عطف به ماده ۵ حکم ۰۱۶۴. پنج نفر صاحب منصب و ۳۶۳ نفر افراد گردان

۱. فوج گارد آهنین با ۱۳ رأس اسب دولتی و شخصی که به شرح ذیل به مأموریت الیستر اعزام شده بودند، در تاریخ ۱۴ ماه جاری به مأموریت خود خاتمه داده و به خرم آباد مراجعت نمودند:

۱. از گروهان ۲: ۱۴۰ نفر

۲. از گروهان ۳: ۱۴۵ نفر

۳. ارکان گردان: ۱۱ نفر

۴. گروهان پنجاه تیر گردان ۳: ۶۷ نفر.

مدرک: راپورت نمرة ۲۶۶۹ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۲. یک نفر وکیل راست و یک نفر وکیل چپ و سه نفر نظامی از بهادران ۱ فوج گارد سپه برای حمل پالتو به وسیله اتومبیل در تاریخ ۱۲ ماه جاری به الیستر اعزام گردیدند. مدرک: راپورت نمرة ۷۴۴۴ تیپ مختلط گارد سپه.

ماده ۳. عطف به ماده فوق، پنج نفر وکلاء و نظامیان فوج گارد سپه در تاریخ ۱۴ ماه جاری از مأموریت الیستر به خرم آباد مراجعت نموده و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت نمرة ۷۵۱۵ تیپ گارد سپه.

ماده ۴. نایب ۲ عبدالله خان لطیفی، صاحب منصب تیپ خوزستان، که برای سرپرستی افراد متصبه به تیپ مزبوره از ناصری به خرم آباد اعزام شده بود، در تاریخ ۱۴ مهرماه با دو نفر از وکلای گروهان اول و یکصد و شصت و شش نفر نظامیان وظیفه با اسحه و مهمات و تجهیزات از خرم آباد به مرکز تیپ مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمرة ۷۵۸۳ تیپ مختلط خوزستان.

ماده ۵. سلطان اردشیرخان، فرمانده بهادران دوم فوج مختلط گارد سپه، با دو نفر صاحب منصب و ۴۴ نفر نظامی و ۴۴ رأس اسب به مأموریت الیستر اعزام شد. مدرک: راپورت نمرة ۷۵۰۹ تیپ گارد سپه.

ماده ۶. عطف به ماده ۶ حکم نمرة ۱۴۸، از تاریخ ۲۹ مهرماه تصدی امور اداری قوای لرستان به عهده هم ردیف معین نایب ۳ حسین خان رضایی واگذار می شود.

ماده ۷. امر می‌دهم در تاریخ ۱۵ ماه جاری نایب سرهنگ احمدخان زاویه، فرمانده فوج گارد آهنین، به مأموریت مخصوص اعزام گردد و در غیاب مشارالیه ریاست دیوان حرب قواریا پاور نورالدهر میرزا، فرمانده گردان ۱ فوج مزبور، عهده‌دار خواهد بود.

ماده ۸. عطف به ماده ۳ حکم نمره ۱۵۶، سرتیب مهدی قلی‌خان تاج‌بخش، فرمانده تیپ گارد سپه، در تاریخ ۱۶ ماه جاری به خرم‌آباد وارد گردید. مدرک: راپورت شفاهی صاحب‌منصب مزبور و راپورت نمره ۴۴۸ دزبان نظامی خرم‌آباد.
خرم‌آباد. مورخه ۱۸ مهرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کنفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور و کبلی [امضاء]

[۱۹۴]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۷۳

ماده ۱. برای تقدیم راپورت‌های لازمه و اخذ تعلیمات راجع به عملیات لرستان از خاک پای جواهرآسای مبارک بندگان اعلیحضرت قدرقدرت همایون شاهنشاهی، ارواحنافداه، در تاریخ ۱۹ آبان‌ماه از خرم‌آباد به مرکز عزیمت می‌نمایم سلطان حبیب‌الله‌خان مدیر در معیت من خواهد بود. در غیاب من سرتیب مهدی‌قلی‌خان تاج‌بخش به امورات اردو رسیدگی خواهد نمود.

ماده ۲. یکصد و چهار نفر نظامیان گروهان ۴ فوج گارد آهنین تحت فرماندهی نایب‌اؤل حاجی‌خان سیاح، فرمانده گروهان مزبور، با آذوقه ۴۸ ساعته در تاریخ ۱۷ آبان‌ماه به مأموریت مخصوصی اعزام گردیدند. مدرک: راپورت نمره ۲۷۰۲ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۳. نایب اؤل رضاخان ساتراپ، کنفیل گروهان ۲ پنجاه‌تیر فوج گارد آهنین، در

تاریخ ۱۱ آبان ماه به خرم آباد مراجعت و به فوج مربوطه ملحق گردید. مدرک: راپورت‌های نمره ۲۶۶۸ و نمره ۲۷۱۰ فرمانده فوج گارد آهنین. ماده ۴. از تاریخ ۲۱ آبان ماه مدت ده روز مرخصی تهران به نایب اول رضاخان ساتراپ، کفیل گروهان ۲ پنجاه تیر فوج گارد آهنین، داده می‌شود. مدرک: تقاضای نمره ۲۶۲۷ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۵. یکصد و پنجاه نفر افراد گروهان اول فوج گارد آهنین و نایب اول محمدخان ماهرخ با دو قبضه پنجاه تیر و ۶ نفر افراد آن تحت فرماندهی سلطان آقامعلی خان انصاری، فرمانده گروهان اول فوج مزبور، که با سه دستگاه کامیون کرایه در تاریخ ۱۸ آبان به مأموریت مخصوصی اعزام شده بودند، در تاریخ ۲۲ آبان ماه مراجعت نموده و به فوج مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت‌های نمره ۲۷۹۱ و ۲۷۰۹ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۶. امر می‌دهم نایب اول حسین خان نعیمیان، رئیس موزیک فوج مختلط گارد سپه، برای سرکشی به قسمت موزیک تیپ مختلط خوزستان و قسمت بالابانچیان گردان دزفول در تاریخ ۲۰ آبان عزیمت نماید. مدرکی راپورت نمره ۷۷۸۶ تیپ مختلط گارد سپه.

ماده ۷. عطف به ماده ۷ حکم نمره ۱۷۲، از تاریخ ۲۶ آبان ماه یاور نورالدهر میرزا، فرمانده گردان اول فوج گارد آهنین، در عوض یاور علی رضاخان شمشیر، فرمانده گردان امنیه لرستان، به سمت قضاوت دیوان حرب قوا تعیین می‌گردد. مدرک: تقاضای نمره ۳۵۸ و نمره ۳۵۹ رئیس دیوان حرب قوا.

ماده ۸. سلطان قاسم خان پسیان که در تاریخ ۱۵ آبان ماه برای اجرای مأموریت محوله به بروجرد اعزام شده بود، در تاریخ ۲۲ آبان ماه به خرم آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت شفاهی صاحب‌منصب مذکور.

ماده ۹. تعقیب ماده ۴ حکم نمره ۱۷۰، نایب اول فضل‌الله‌خان جهانشاهی در تاریخ ۲۵ آبان ماه از مرخصی تهران به خرم آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت نمره

۴۷۹ دژیان نظامی خرم آباد.

ماده ۱۰. یاور طبیب علی خان شفاهی، رئیس صحبته فوج مختلط مظفر، که به خرم آباد احضار شده بود، در تاریخ ۱۸ آبان ماه از کردستان به خرم آباد وارد و در تاریخ ۱۹ آبان به ناصر حرکت نموده، شغل تشکیلاتی مشارالیه بعداً تعیین خواهد شد.

ماده ۱۱. عطف به ماده ۹ این حکم، نایب اول فضل الله خان جهانشاهی در تاریخ ۲۸ آبان ماه به مرکز تیپ خوزستان ناصری اعزام گردید. شغل تشکیلاتی مشارالیه بعداً تعیین خواهد شد.

ماده ۱۲. نایب ۲ محسن میرزا دولتشاهی، صاحب منصب تیپ خوزستان، در تاریخ ۲۷ آبان ماه به خرم آباد وارد و در تاریخ ۲۸ آبان ماه برای خرید دواب و عضویت کمیسیون به همدان اعزام گردید. مدرک: راپورت نمره ۴۹۰ دژیان نظامی خرم آباد.

ماده ۱۳. از تاریخ اول آذرماه بیست روز مرخصی نهران به نایب دوم غلامحسین خان گوران، صاحب منصب گردان دزفول، داده می شود. مدرک: تقاضای نمره ۶۹۳۴ فرمانده گردان دزفول.

ماده ۱۴. عطف به ماده ۶ حکم نمره ۱۶۶، سلطان احمدخان نخجوان، صاحب منصب تیپ خوزستان، در تاریخ ۲۲ آبان از نهران به خرم آباد وارد و در تاریخ ۲۴ آبان ماه به مرکز تیپ خوزستان اعزام گردید.

خرم آباد. مورخه ۱۰ آذر ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی [امضاء]

[۱۹۵]

حکم قوای غرب و جنوب مغربی

نمره ۱۷۲

ماده ۱. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۷۳، در تاریخ ۹ ماه جاری از مرکز به خرم آباد مراجعت نمودم. سلطان حبیب الله خان مدیر در معیت من بوده است.

ماده ۲. عطف به ماده ۶ حکم نمره ۱۷۳، نایب اول حسین خان نعمیان، رئیس موزیک فوج گارد سپه، در تاریخ ۴ ماه جاری از مأموریت خوزستان به خرم آباد مراجعت نمود. مدرک: راپورت نمره ۸۲۳۸ تیب گارد سپه.

ماده ۳. از ۴۶ نفر نظامیان گروهان ۵ فوج گارد آهنین که در معیت نایب ۲ عبدالله خان سالاری در مأموریت پست‌های جنوبی شهر و اطراف کرگناه و ماسور بوده‌اند، ۱۵ نفر در پست‌های مشروحه ذیل باقی و بقیه با نایب دوم مزبور در تاریخ ۱ آذرماه به خرم آباد مراجعت نمودند:

۱. دیناروند: ۶ نفر؛

۲. ماسور: ۵ نفر؛

۳. بدرآباد: ۴ نفر.

مدرک: راپورت نمره ۲۸۴۷ فوج گارد آهنین.

ماده ۴. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۶۶، سلطان حسین خان بمینی، فرمانده بهادران اول فوج گارد سپه، با یک نفر صاحب منصب و ۴۵ نفر نظامی و ۴۷ رأس اسب که مأمور الیشر بودند، مأموریت خود را خاتمه داده و در تاریخ ۲ آذرماه به خرم آباد مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمره ۸۱۹۶ تیب مختلط گارد سپه.

ماده ۵. عطف به ماده ۱۴ حکم نمره ۱۷۳، سلطان احمدخان نخجوان، صاحب منصب تیب مختلط خوزستان، در تاریخ ۲۶ آبان ماه به مرکز تیب مربوطه وارد گردیده است. مدرک: راپورت نمره ۸۴۳۶ تیب خوزستان.

ماده ۶. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۷۳ و ماد ۱ این حکم، معین نایب میرزا آفاخان کلانتری نیز در معیت من بوده است.

خرم آباد. مورخه ۱۱ آذرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور وکیلی [امضاء:]

[۱۹۶]

حکم قوای غرب و جنوب غربی

نمره ۱۷۵

ماده ۱. برای سرکشی و بازدید قسمت‌ها در تاریخ ۱۶ ماه جاری به دزفول عزیمت نموده و در تاریخ ۱۸ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نمود. سلطان حبیب‌الله خان مدیر و سلطان مصطفی خان صارم در معیت من بوده‌اند.

ماده ۲. عطف به ماده ۴ حکم نمره ۱۷۳، نایب اول رضاخان ساتراپ، کفیل گروهان ۲ مسلسل فوج گارد آهنین، در تاریخ ۱۰ ماه جاری از مرخصی تهران به خرم آباد مراجعت نموده. ۹ روز تأخیر در مرخصی به واسطه تحویل گرفتن اسلحه و تجهیزات لباس از اداره قورخانه و مباشرت کُل بوده است. مدرک: راپورت نمره ۲۹۶۹ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۳. سی نفر نظامیان گروهان ۵ فوج گارد آهنین که مأمور تنگ ازنا بودند، در تاریخ ۱۳ ماه جاری به مأموریت خود خاتمه داده و به خرم آباد مراجعت نمودند. مدرک: راپورت نمره ۳۰۰۳ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۴. نایب دوّم حسن آفا افشار به معیت گروهان اول مسلسل فوج گارد سپه در تاریخ ۱۰ ماه جاری به خرم آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت نمره ۵۱۶ هزبان نظامی خرم آباد.

ماده ۵. دو نفر صاحب منصب و یکصد و چهل و نه نفر نظامی از گروهان ۴ فوج گارد آهین در تاریخ ۱۴ ماه جاری به مأموریت مخصوصی اعزام گردیدند. مدرک: راپورت نمره ۳۰۵۲ فوج گارد آهین.
 خرم آباد. مورخه ۱۹ آذرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور و کیلی [امضاء].

[۱۹۷]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۷۶

ماده ۱. وضعیت عمومی:

در اثر عملیات نظامی و اقدامات سیاسی که تاکنون در لرستان به وقوع پیوسته، تباین کلی در روحیات لرستانی ها و وضعیت این منطقه از نقطه نظر انتظامات حاصل گردیده. دسته های بزرگ اشرار لرستانی که تا چندی قبل از محل خود تجاوز نموده و قراء شهرهای همجوار، مثل بروجرد و عراق و نهاوند و ملایر و غیره، را میدان قتل و غارت خویش فرار می دادند، به هیچ وجه وجود خارجی ندارند و اکثر سردستانان و محرکین اشرار معدوم یا دستگیر گردیده؛ به استثنای عده معدودی که هنوز دست از توحش و یابانگردی برنداشته به حال تردید باقی مانده اند، مابقی تخته قاپو شده و به زراعت گمارده شده اند. مخصوصاً ایل بهاروند که سال های متمادی در شرارت با بیرانوند هم دست بوده، هر وقت اردو کشی می شد رؤسای آن جزء خدمتگذاران دولت حاضر گردیده در باطن با اشرار مساعدت کرده و ملجاء و مأمن آنها بودند، کلیه در جلگه کرگانه در قلاع جدید و در ناحیه نل تخته قاپو شده اند. فلاوندها به طور کلی در امتداد خط شوسه در حوالی جاده بین جابدر و تنگ تیر متمرکز و مشغول زراعت شده اند. بدیهی

است، چنانچه فوقاً ذکر شد، یک عده از هر یک از طوایف فوق هنوز هم دارای اسلحه هستند و در کوه‌ها به طور مخفی زیست نموده‌اند. به علاوه، یک عده از بیرانوندها هنوز به طور حقیقی تأمین حاصل ننموده و متواری می‌باشند. مقصود اصلی و اساس از عملیات امسال خانمه دادن به شرارت اشخاص فوق‌الذکر و خلع سلاح کامل اشرار و تأمین انتظامات حقیقی در صفحه لرستان است. سیاست تحیب که تاکنون منتج به نتایج مهم بوده و عده کثیری از اشرار را به راه خدمتگزاری به دولت و زراعت و اطاعت قشون سوق داده، از این تاریخ به بعد اثر و ثمری نخواهد داشت. زیرا اشخاصی که از این راه قابل هدایت بوده‌اند، در این مدت حاضر برای تسلیم اسلحه خود شده و به زندگانی خودسرانه خانمه داده‌اند. اشخاصی که از راه جهل و عدم تربیت نتوانسته‌اند از مراحل قشون استفاده نمایند، قطعاً لیاقت و استعداد آن را ندارند که نسبت به آنها بیش از این محبت و مساعدت شود. لذا، طبق تعلیمات و اوامر صادره از خاک پای جواهرآسای مبارک بندگان اعلیٰ حضرت قدر قدرت همایون شاهنشاهی، ارواحنا فدا، از تاریخ شروع به عملیات نسبت به متمرذین به هیچ وجه سیاست تحیب اجرا نخواهد شد. اشرار و متمرذین با سخت‌ترین و شدیدترین طرز سرکوبی و قلع و قمع و خلع سلاح خواهند گردید. نظر به اینکه از چندی قبل به وسائل مختلفه و ممکنه، به وسیله اعلانات عدیده و غیره، به کلیه طبقات لرستانی گوشزد شده است که منطقه را که میدان عملیات خواهد بود ترک گفته و به نقاط اطراف جاده و نزدیک به پست‌ها و مراکز قشونی جمع گردند و الا در ردیف متمرذین محسوب میشوند، چنانچه در خط سیر ستون‌های اعراسی اشخاصی یافت گردند قطعاً متمرذ و بایست خیلی سخت تعقیب و قلع و قمع و اسیر گردند. این است به فرماندهان ستون‌ها مخصوصاً تذکر داده می‌شود:

۱. چنانچه در خط سیر خود و نقاطی که تفتیش آن به عهده آنها محول می‌شود به اشخاصی تصادف نمایند، اعم از اینکه مسلح باشند یا نه، اشخاص مزبور را متمرذ و در ردیف اشرار بشناسند و برای سرکوبی و معدوم نمودن آنان به هیچ وجه خودداری ننمایند.

۲. سیاست ملایمت را که در عملیات گذشته به موجب دستوراتی که دریافت نموده بودند موقع عمل می‌گذارند، در عملیات هده‌السنه به کلی متروک و بعکس در نیست و ناپود نمودن و اسیر نمودن اشرار خط سیر خودشان تأمل ننمایند. چون منطقه لرستان وسیع و دارای عوارض طبیعی بی‌حد است، چنانچه به امنحان پیوسته است، عملیات منظم تحت پروگرام معین نتیجه مطلوب نمی‌دهد؛ بسا اتفاق افتاده است در اطراف نزدیک خط سیر ستونی یک عده از اشرار در مغاره‌ها و موانع طبیعی دیگر پنهان شده و چون رمانده ستون موظف بوده است در ساعت معین به محل مأموریت خود برسد، فرصت ننموده کلیه نقاط مهم خط سیر خود و اطراف آن را بازدید نماید. از این نقطه نظر اولاً برای طی مسافتات به فرماندهان ستون‌ها بیشتر وقت داده می‌شود که بتوانند تمام نقاط عرض راه و جناحین خط سیر خودشان را کاملاً تفتیش و پاک نمایند. لذا، به آنها اجازه می‌دهم در هر منزلگاهی در شب توقف نموده، روز سوم به طرف منزلگاه ثانوی حرکت نمایند. به علاوه، به آنها اختیارات کاملتر داده می‌شود که در تعقیب و قلع و قمع اشرار تا اندازه‌ای که از حیث مدت و خط سیر پروگرام عمومی عملیات خارج نشوند، به قسمی که مقتضی می‌دانند عمل نمایند؛ مشروط بر اینکه همیشه نتیجه حاصله را در نظر گرفته از اقداماتی که می‌نمایند استناد حقیقی عملیاتی حاصل گردد.

تصمیم منخده:

برای اجرا و انجام مراتب فوق‌الذکر، قوای مأمور لرستان را به شرح ذیل به شش ستون تقسیم و امر می‌دهم فرماندهان ستون‌های مذکوره به فوریت قوای ابوجمعی خودشان را در مراکزی که جهت هر یک تعیین شده جمع نموده، و به محض صدور امر ثانوی از خط سیری که برای هر یک تعیین گردیده با قوای خود حرکت نموده و وظایف مصرحه را انجام دهند:

۱. ستون اول:

ستون اول مرکب از گردان اول فوج گارد آهنین، سه گروهان پیاده، یک گروهان مسلسل و یک گروهان پنجاه‌تیر و دو عراده توپ کوهستانی دسته آتشبار سفر و بهادران

اول فوج گارد سپه با رسد گارد از فوج گارد آهنین، تحت امر نایب سرهنگ احمدخان زاویه، فرمانده فوج گارد آهنین، در معیت خود من با ارکان حرب قوای لرستان از طریق ذیل حرکت خواهد نمود و وظایفی را که تصریح می شود انجام خواهد داد. مقصد: کرکی. خط سیر: از جاده قدیم شاهنشاه، چمشک، آبسرد، میشوند، کول رود، کرکی. در عرض راه دره نصوص، شوراب، نل و کوماه و حبان، دادآباد و ریفان، قسمت های شمالی کوه غزال، قلعه نصیر، تنگ افرینه و قسمت های غربی کوه کرد و از رود زال الی گردنه کل سوخته و از دو طرف کوه دهلیج از ناحیه گردکانه و تخت چول را تفتیش و از وجود اشرار پاک خواهد نمود. پس از ورود به کرکی، برای عملیات بعد به دستورات جدید به فرمانده ستون مزبور داده خواهد شد.

۲. ستون دوم:

مرکب از گردان دوم فوج گارد آهنین - سه گروهان پیاده، یک گروهان پنجاه تیر - یک عراده توپ کوهستانی از فوج گارد سپه و یک بهادران سوار از گردان مختلط بروجرد، تحت امر سرتیپ مهدی قلی خان تاج بخش، فرمانده تیپ مختلط گارد سپه، از خط ذیل حرکت نموده نقاطی را که جهت آن تعیین میشود تفتیش و از وجود اشرار پاک خواهد نمود. مقصد: تنگ حل بین کوه گرد و دهلیج کنار سرچشمه آب زال. خط سیر ستون: خرم آباد، کشور، دامنه کوه کوس. نقاطی که بایست حتماً تفتیش شوند: ترس و گریت، کوه ناف، قسمت شرقی هشتاد پهلوی، ناحیه تهی کوه کوس، قسمت شرقی و جنوبی کوه گرد، ناحیه بین کوه گرد و کوه دهلیج، و به طور کلی به فاصله دو فرسنگ در جناحین خط سیر ستون را تفتیش و از وجود اشرار پاک خواهد نمود.

۳. ستون سوم:

مرکب از گردان ۱ فوج مختلط گارد سپه - سه گروهان پیاده و یک گروهان مسلسل - و یک عراده توپ و بهادران ۲ سوار همان فوج، تحت امر سرهنگ حسن آقا آذربرزین، فرمانده فوج مختلط گارد سپه خواهد بود. قرارگاه ستون قبل از شروع به عملیات جایدر خواهد بود. مقصد: کرکی. خط سیر آن از جایدر به پشت تنگ فی، سراب گل، گردنه

کیلان، چغافریه، کرکی خواهد بود. در عرض راه کلبه کوه کیلان را بین دمب چل الی تنگ چین زال به طور کلی به فاصله یک فرسنگ جناحین خط سیر ستون را نفتیش نموده از وجود اشراک پاک خواهد نمود. مخصوصاً، گردنه سواران، گردنه کیلان، برنج کار، گردنه سراب دوغ فروش، چغافریه، کول چپ. به طور کلی تمام مواقع کوه کیلان را نفتیش و از وجود اشراک پاک خواهد نمود.

۴. ستون چهارم:

مرکب از سه گروهان پیاده، یک گروهان مسلسل و یک عراده نوپ کوهستانی از فوج مختلط منصور نحت امر سرهنگ عبدالله علی خان اعتماد مقدم در قلعه آفرینه تمرکز یافته. در اخطار ثانوی از خط پل شکسته، آفرینه، کُل سوخته، بادامک، تخت چون، از راه بین میشوند و سراب گل به کوه بین تخت چون و کرکی که مشرف به کرکی است خواهد رفت. در عرض راه به فاصله دو فرسنگ جناحین خط سیر خود را، مخصوصاً نقاط ذیل را، کاملاً نفتیش و از وجود اشراک پاک خواهد نمود: قسمت های مرکزی و قسمت های جنوبی کوه غزال از تنگ گاو زرده الی کوه غزال؛ کلبه تپه و دره های جناحین رود آفرینه از قلعه آفرینه الی پل شکسته؛ کلبه قسمت های کوه دهلیج بین گردنه دهلیج بزرگ و گردنه عصر، بابا بهرام، تنگ بین آباد، تنگ خوشاب، تخت چون؛ و به طور کلی کلبه کوه های واقعه بین بادامک و کرکی را در خط سیر و جناحین ستون.

۵. ستون پنجم:

مرکب از کلبه پیاده و بهادران و سوار و گروهان مسلسل گردان مختلط دزفول و یک عراده نوپ کوهستانی از تیپ مختلط خوزستان، نحت امر نایب سرهنگ نصرت الله خان مفخمی، قبل از شروع به عملیات در قلعه پل زال تمرکز یافته، سپس در تاریخی که تعیین خواهد شد به استقامت کوه چاونی مشرف به کرکی از طریق ذیل با دردست داشتن مرتفعات جناحین تنگ چین زال از تنگ مزبور به طرف کوه چاونی حرکت خواهد نمود و ناصدور دستور جهت عملیات بعدیه در گردنه چاونی متوقف شده و مواقع مهم کوه

مزبور را در دست خواهد داشت. نفاطی که بایست حتماً از طرف ستون مزبور تفتیش شود عبارت از کوه‌های جناحین ننگ چین زال، کوه چناره و کلیه مواضع کوه چاونی، مخصوصاً قسمت‌های غربی آن به طرف کرکی، خواهد رفت.

۶. ستون ششم:

مرکب از کلیه پیاده‌گردان مختلط بروجرد و یک گروهان مسلسل از فوج مختلط گارد سپه تحت امر باور مصطفی خان هوشمند، فرمانده گردان مختلط بروجرد، مأمور ساخلو [ی] خرم آباد و مسئول حفظ انتظامات شهر و اطراف آن خواهد بود. در صورتی که از اشرار در قسمت‌های مرکزی کرگاه و چگینی و ازنا و هزو و البشتر پدیدار گردند، می‌بایست فوراً اقدام به قلع و قمع و سرکوبی آنان بنمایند.

ماده ۲. فرماندهان ستون‌های اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم موظف هستند هر کدام چند نفر بلد و قاصد همراه ستون برای راهنمایی و ارسال راپورت‌ها بگردند. ضمناً، با هر ستون یک عده چریک عشایری اعزام خواهد شد که به هر نفر آنها در روز ده سیر آرد خواهند داد.

خرم آباد. مورخه ۲۳ آذرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: باور و کبلی [امضاء].

[۱۹۸]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۷۷

ماده ۱. نایب اول سیدعلی نقی خان بی‌نیاز، فرمانده گروهان مسلسل فوج گارد آهنین، از تاریخ ۲۱ ماه جاری برای تحویل محاسبه فوج مذکور به مرکز اعزام گردید که ده روز به مأموریت خود خاتمه داده به خرم آباد مراجعت نماید. مدرک: راپورت نمره ۳۱۱۰

و نمره ۲۹۹۲ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۲. از تاریخ ۲۰ ماه جاری الی مدت ده روز مرخصی تهران به سلطان یارمحمدخان تیموری، فرمانده گروهان مسلسل فوج گارد آهنین، داده می‌شود. مدرک: راپورت‌های نمره ۲۹۶۷ و نمره ۳۱۰۹ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۳. سلطان قاسم خان پسیان که در تاریخ ۱۶ ماه جاری برای تحقیقات محلی به ملایر و نهاوند اعزام گردیده بود، با انجام مأموریت خود در تاریخ ۲۲ جاری به خرم‌آباد مراجعت نموده است. مدرک: راپورت شفاهی صاحب‌منصب مذکور.

ماده ۴. عطف به ماده ۵ حکم نمره ۱۷۵، یک نفر معین نایب بانه نفر نظامی از فوج گارد آهنین با آذوقه ده روز در شهنشاه پست گذارده شده. دو نفر صاحب‌منصبان و بقیه عده مذکور در تاریخ ۱۷ ماه جاری از مأموریت محوله به خرم‌آباد مراجعت و به فوج مربوطه ملحق گردیده‌اند. مدرک: راپورت نمره ۳۰۸۸ فوج گارد آهنین.

ماده ۵. از تاریخ ۲۳ ماه جاری احکام صادره از مرکز اردوی لرستان به نام حکم عملیاتی قوای لرستان شناخته می‌شود.

خرم‌آباد. مورخه ۲۵ آذرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: یاور وکیلی [امضاء].

[۱۹۹]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۷۸

ماده ۱. در تعقیب ماده ۱ حکم نمره ۱۷۶، امر می‌دهم ستون‌های دوم و سوم و چهارم و پنجم از نقاطی که فعلاً متوقف هستند به طرف مراکز که تعیین شده است به شرح ذیل حرکت نمایند:

۱. ستون دوم فواروز سوم دی ماه از خرم آباد حرکت نموده. کوه تاف و نرس و گریت و کشور و به طور کلی ناحیه بیلافی پایی را نفتیش؛ طوایفی را که در آنجا هستند، طبق تعلیمات صادره خلع سلاح نموده. سپس از خط سیری که قبلاً تعیین گردیده ناحیه نهی، کوه کوس و بین کوه دهلیج و کوه گرد را نفتیش از وجود اشراک پاکت و در تنگ حل، واقعه در شمار دهلیج، بین دهلیج و کوه گرد تمرکز یافته تا صدور دستور ثانوی در آنجا متوقف باشند و در تاریخ ۱۸ دی ماه می‌بایست حتماً به محل مزبور برسند.

۲. ستون سوم روز اول دی ماه حرکت نموده واحدهای خود را در جابدر تمرکز داده، در تاریخی که ذیلاً تعیین می‌شود به طرف مقصد مرحله اول عملیات حرکت خواهد نمود در عرض راه از خرم آباد به جابدر طوایفی را که در جاده و در جناحین خط سیر ستون هستند، کاملاً نفتیش نموده خلع سلاح خواهد نمود. پس از رسیدن به جابدر، اقدام به خلع سلاح طوایف جودکی و میر و بیرانوندهایی که در منطقه جابدر و اطراف نزدیک آن هستند خواهد نمود.

۳. مشولان چهارم فواروز ۲۸ آذرماه از کرمانشاه حرکت نموده و روز پنج حتماً به افرینه خواهد رسید.

۴. ستون پنجم فواروز دوم دی ماه از دزفول حرکت نموده، در قلعه حسینیه تمرکز خواهد یافت و تا تاریخ حرکت به طرف مقصد مرحله اول عملیات کلیه طوایف پایی و میر و فلاوند و غیره را که در اطراف دزفول و بین دزفول و پل زال هستند نفتیش و خلع سلاح کامل خواهد کرد. یک عراده توپ تپ خوزستان مأمور آن ستون پس از وصول زمین‌ها به ستون مربوطه ملحق خواهد شد. تاریخ حرکت و طرز ملحق شدن توپ مزبور به ستون ۵ بعداً تصریح خواهد شد.

۵. ستون ششم فواروز اول دی ماه از بروجرد حرکت نموده و در خرم آباد تمرکز یافته، دستورانی که در حکم نمره ۱۷۶ عملیاتی داده شده است انجام خواهد داد.

ماده ۲. تاریخ حرکت ستون‌های مختلفه قوای لرستان را از مرکز فوق‌الذکر و تاریخ ورود آنها را به مقصد مرحله اول عملیات، مطابق شرح ذیل تعیین می‌کنم. برای نفتیش

مناطق مربوطه به هر ستون، فرماندهان اختیارات لازمه راجع به طرز راه‌پیمایی و مدت توقف در هر منزلگاه دارند؛ مشروط بر اینکه در تاریخ معینه به مقصد برسند و نقاطی را که تعیین شده است حتماً تفتیش و از وجود اشرار پاک نمایند.

۱. ستون ۱، هشتم دی ماه از خرم‌آباد حرکت نموده روز ۱۸ دی ماه در ساعت ۱۲ صبح وارد قسمت شمالی کرکی خواهد شد.

۲. ستون ۲، در تاریخ ۱۸ دی ماه به تنگ حل رسیده فوراً به وسیله قاصد با ارکان حرب قوا و ستون‌های همجوار خود ارتباط حاصل خواهد شد.

۳. ستون ۳، روز سیزدهم دی ماه از جابدر حرکت نموده در تاریخ ۱۸ دی ماه در ساعت ۱۲ صبح وارد دیگ‌پل، قسمت جنوب‌شرقی کرکی، شده ارتباط خود را با ستون‌های همجوار و ارکان حرب قوا مستقر خواهد نمود.

۴. ستون ۴، روز ۱۳ دی ماه از افرینه حرکت نموده روز ۱۸ دی ماه در ساعت ۱۲ صبح به مرتفعات سمت مغرب کرکی، بین تخت چون و کرکی، متمرکز شده فوراً با ارکان حرب قوا ارتباط خود را دایر خواهد نمود.

۵. ستون پنجم قوا در ساعت ۱۲ صبح ۱۸ دی ماه تمام مرتفعات کوه چاوانی را در سمت مشرق کرکی در دست داشته و در گردنه چاوانی متمرکز و ارتباط خود را با ارکان حرب قوا دایر خواهد نمود. تاریخ حرکت ستون مزبور از قلعه حسینه بعداً تعیین خواهد شد.

۶. به طور کلی در حین حرکت و پس از ورود به مقصد، فرماندهان ستون‌ها موظف هستند پیوسته ارتباط خودشان را با ارکان حرب قوا و ستون‌های همجوار به وسیله قاصدهای محلی دایر و برقرار نموده، اتصالاً از وضعیت خودشان و سایر ستون‌ها راپورت بدهند. قسمت‌های رابطه هر ستون به محض ورود به منزلگاه ستون‌ها اکیداً امر می‌دهم به صاحب‌منصبان و مأمورین خلع سلاح گوشزد نمایند: پس از خلع سلاح اشرار، بدون تأمل و تأخیر کلبه اسلحه و فشنگ مأخوذه را با راپورت رسمی خودشان به فرماندهان ستون‌های مربوطه بدهند. فرماندهان ستون‌ها نیز موظف هستند پس از ۲۴

ساعت راپورت آن را به ارکان حرب قوای لرستان داده، در صورتی که فاصله اجازه دهد، اسلحه و فشنگ‌های مآخوذه را فوراً ارسال دارند که تحویل نماینده فوج گارد سبه شود. هرگاه فاصله زیاد است، برای ارسال آن از ارکان حرب قوای لرستان کسب تکلیف نمایند. هرگاه از این تاریخ شنیده شود بک تیر فشنگ یا بک قبضه از اسلحه مآخوذه نزد مأمورین بیش از ۲۴ ساعت بماند، یا اینکه اسلحه و فشنگ‌های مآخوذه را تعرض نمایند، یا معاملاتی در اطراف آن بین نظامیان و عشایر یا بین خود نظامیان بشود، مرتکب فوراً جلب و تسلیم به دیوان حرب مجازات خواهد شد و مسئولیت شدید متوجه فرمانده ستون مربوطه خواهد گردید.

ماده ۴. به فرمانده فوج مختلط گارد سبه و ستون ۳ امر می‌دهم یک نفر صاحب‌منصب و چند نفر نظامی تعیین نموده، در سربازخانه جایدر بگمارد و کلیه اسلحه و فشنگ‌های مآخوذه از اشرار را از مأمورین ستون‌های مختلفه تحویل گرفته ضبط نمایند. صاحب‌منصب مزبور موظف است یک کتابچه جهت ضبط اسلحه تهیه [کند] که موقع تحویل گرفتن اسلحه و فشنگ نمره و سیستم و اسم صاحب اسلحه و هویت مشارالیه و اسم تحویل دهنده و تاریخ تحویل گرفتن اسلحه را در آن کتابچه ثبت نمایند. فرماندهان ستون‌ها نیز موظف هستند اسم و هویت صاحب اسلحه و نمره و سیستم اسلحه را به محض اخذ اسلحه تعیین نموده در راپورت‌های خودشان که به ارکان حرب قوای لرستان می‌فرستند ذکر نموده، و در حین تحویل دادن به صاحب‌منصب مأمور جایدر نیز اطلاعات لازمه به مشارالیه راجع به اسم و هویت صاحب اسلحه و غیره بدهند.

ماده ۵. سلطان محسن خان کاظمی در تاریخ ۲۳ ماه جاری به مأموریت مخصوصی به محرمه اعزام گردید.

خرم‌آباد. مورخه ۲۷ آذرماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سبهدی امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ اسفندیاری
[امضاء.]

[۲۰۰]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۷۹

ماده ۱. چون در منطقه عملیات برای مکاربان تهیه علق جهت دواب استخدامی و آذوقه جهت خودشان غیرمقدور است، و برای اینکه دواب مزبور از حیث نرسیدن علق مفلوک نشده و آذوقه خود مکاربان به اردو تحمیل نگردد، و برای جلوگیری از هرگونه اشکال و زحمت، به فرماندهان ستون‌ها و افواج امر می‌دهم مکاربان را موظف نمایند برای هر پنج - شش رأس از دواب خودشان یک رأس فاطر جهت حمل علق و آذوقه تخصیص داده و همراه داشته باشند که در مدت اردوکشی به قدر مکفی علق و آذوقه خود را حمل نموده و در مضیقه نیفتند. چنانچه در حین عملیات یک رأس فاطر به واسطه فقدان علق مفلوک شود، مسئولیت شدید متوجه فرمانده ستون و قسمت مربوطه خواهد شد.

ماده ۲. برای اینکه افراد همیشه به حال زنده حرکت نمایند و در حین عملیات از وجود آنها استفاده کامل بشود و از حیث سنگینی بار لطمه به سرعت عملیات وارد نشود، امر می‌دهم در غیر خط شوشه به افراد قسمت‌های مختلفه قوای لرستان آبگوشت داده شود. لذا، فرماندهان ستون‌ها موظف هستند مقدار مکفی آرد و گوسفند و لوازم آبگوشت و فند و چای همراه ستون داشته باشند و غذای دو نوبه افراد را همیشه یک مرتبه شب طبخ نموده به آنها بدهند. لیکن، هر وقت به شوشه می‌رسند، مطابق معمول و پروگرام مقرر به افراد غذا خواهند داد و وسائل تغذیه افراد خود را در مراکز عرض راه خط شوشه می‌بایست تهیه و آماده داشته باشند.

ماده ۳. نظامی نمره ۹۱۹ گروهان ۴ فوج گارد آهنین، مهدی، ولد موسی، که سابقاً در مصادمات تل مجروح گردیده بود، در تاریخ ۲۰ آذرماه جاری در مقابل صف به اعطای یک قطعه مدال نقره مفتخر گردید. مدرک: تقاضای نمره ۳۱۷۸ فرمانده فوج

گارد آهنین.

ماده ۴. سرتیب ابوالحسن خان در تاریخ ۲۷ آذرماه از مرکز به خرم آباد وارد و به حکومت پشکوه منصوب گردیده و در تاریخ ۳۰ آذرماه به محل مأموریت خود به پشکوه اعزام گردید. مدرک: راپورت نمره ۵۶۵ دژبان نظامی خرم آباد.

ماده ۵. دو نفر اشخاص مفصله ذیل - عنبرعلی و سیف الله - از تاریخ اول دی ماه به سمت قاصدی ارکان حرب قوا استخدام می گردند. عنبرعلی ماهی هفت تومان و سیف الله ماهی ده تومان حقوق دارا خواهند بود.

خرم آباد. مورخه ۴ دی ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. کفیل ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ اسفندیاری [امضاء.]

[۲۰۱]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۸۰

ماده ۱. نایب سرهنگ عباس قلی خان اسفندیاری در تاریخ سوم دی ماه وارد خرم آباد شده حضور خود را راپورت داد. مدرک: راپورت شفاهی مشارالیه.

ماده ۲. یاور جلال خان خاضع در تاریخ ۲ دی ماه حضور خود را در خرم آباد راپورت داد. مدرک: راپورت نمره ۱ مشارالیه.

ماده ۳. تشکیلات ارکان حرب قوای لرستان [زا] به شرح ذیل تعیین می نمایم:

۱. نایب سرهنگ عباس قلی خان اسفندیاری: رئیس ارکان حرب قوای لرستان؛

۲. یاور سیدعلی خان وکیلی: رئیس رکن ۱ ارکان حرب قوای لرستان؛

۳. سلطان حبیب الله خان مدبر: آجودان مخصوص؛

۴. سلطان قاسم خان پسیان: نماینده ارکان حرب قوا در خرم آباد
۵. سلطان مصطفی خان صارم: رئیس رکن ۲ و رکن ۳ ارکان حرب قوا
۶. نایب ۱ محمدخان کاوه: منتصب به ارکان حرب قوا
۷. نایب ۱ مختارخان مختاری: کمک رکن ۲ و ۳
۸. نایب ۲ حسین خان افغان: منتصب به ارکان حرب قوا
۹. نایب ۱ غلامرضاخان قائم پناه: منتصب به ارکان حرب قوا.
- ماده ۴. ریاست صحیة قوای لرستان به عهده سرهنگ سیدحسن خان طباطبایی محول می شود.
- ماده ۵. ریاست بیطاری قوای لرستان به عهده باورجلال خان خاضع محول می شود.
- ماده ۶. عطف به ماده ۱ ممیزه ۱ حکم نمره ۱۷۸ عملیاتی، امر می دهم ستون ۱ قوا در ساعت ۱۵ روز ۷ جاری برای بازدید حاضر شده و در ساعت ۸ روز ۸ جاری از خرم آباد حرکت نموده و وظایف مصرحه در حکم عملیاتی نمره ۱۷۶ را انجام دهد.
- ماده ۷. عطف به ماده ۲ حکم عملیاتی نمره ۱۷۸، امر می دهم، به استثنای فرمانده ستون های ۲ و ۶. فرماندهان سایر ستون ها پس از رسیدن به مقصد مرحله اول عملیات شخصاً برای اخذ دستورات به قرارگاه ارکان حرب قوا بیایند.
- ماده ۸. عطف به ماده ۸ حکم عملیاتی نمره ۴۸، امر می دهم از این تاریخ ساعات شبانه روزی [را] از یک الی بیست و چهار ساعت تعیین و در احکام و مراسلات ذکر نمایند.
- ماده ۹. نایب ۱ محمد حسن میرزا جهانسوزی کمافی السابق دژبانی شهر خرم آباد را عهده دار خواهد شد.
- ماده ۱۰. عطف به ماده ۱ ممیزه ۳ حکم عملیاتی نمره ۱۷۸، نایب سرهنگ حاجی علی خان رزم آرا با قسمت ابوابجمعی خود در تاریخ ۴ ماه جاری به افرینه وارد گردید. مدرک: راپورت نمره ۳۷ مشارالیه.
- خرم آباد. مورخه ۵ دی ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهد

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ اسفندیاری
[امضاء.]

[۲۰۲]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۸۱

ماده ۱. برای سرکشی و بازدید قسمت‌ها در تاریخ ۵ ماه جاری به دزفول حرکت
نموده و در تاریخ ۶ جاری به خرم‌آباد مراجعت نمود. سلطان حبیب‌الله خان مدبر و
سلطان مصطفی خان صارم در معیت من بوده‌اند.

ماده ۲. تشکیلات بیطاری ستون‌ها را به ترتیب ذیل مقرر می‌دارم:

۱. نایب ۲ مصطفی خان شاملو، بیطارگردان مختلط سقر. بیطار ستون ۱

۲. نایب اول علی‌اصغر خان کلهر. بیطار فوج مختلط گارد سپه، بیطار ستون ۲

۳. نایب اول اسمعیل خان عشقی، بیطارگردان بروجرد. بیطار ستون ۳

۴. سلطان علی‌خان شریف، بیطار فوج مختلط منصور. بیطار ستون ۴

۵. نایب ۳ علی‌اصغر خان سیاه‌پوش، بیطارگردان دزفول، بیطار ستون ۵

۶. معین نایب اسماعیل خان سلیمی، دواساز فوج گارد سپه، بیطار ستون ۶.

مدرک: راپورت نمره ۴ رییس بیطاری قوای لرستان.

ماده ۳. فرمانده گردان مختلط بروجرد و ستون ۶ قواد در تاریخ ۴ ماه جاری با قسمت
جمعی خود به خرم‌آباد وارد گردید. مدرک: راپورت نمره ۵۸۲ دژبان نظام خرم‌آباد.

ماده ۴. عطف به ماده ۶ حکم نمره ۱۶۴، سرهنگ عبدالعلی‌خان اعتماد مقدم،

فرمانده ستون ۴ قوای لرستان، در تاریخ ۴ ماه جاری به خرم‌آباد وارد و در تاریخ ۷
جاری برای تحویل گرفتن ستون به ابواب جمعی خود به افرینه حرکت نمود. مدرک:

راپورت نمره ۵۸۰ دژبان نظام خرم آباد.

ماده ۵. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۷۷. نایب اول سیدعلی نقی خان بی نیاز، صاحب منصب فوج گارد آهنین. در تاریخ سوم ماه جاری از مأموریت مرکز به خرم آباد مراجعت نمود. دو روز تأخیر مشارالیه به علت بارندگی بوده است. مدرک: راپورت نمره ۳۲۵۶ فرمانده فوج گارد آهنین.

خرم آباد. مورخه ۷ دی ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ اسفندیاری
[امضاء: اسفندیاری]

[۲۰۳]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۸۲

ماده ۱. نظر به اینکه قلعه پل زال به منطقه مرحله دوم عملیات نزدیکتر خواهد بود و تهیه آذوقه و تمرکز آن به سهولت انجام خواهد گرفت: امر می‌دهم کلیه فرماندهان ستون‌ها آذوقه پانزده روزه قسمت‌های ابواب جمعی خودشان را برای مرحله دوم عملیات تهیه نموده به قلعه پل زال حمل و در آنجا انبار نمایند.

ماده ۲. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۷۶ عملیاتی قوای لرستان، ارکان حرب قوا با ستون ۱ حرکت خواهد نمود و در کرکی منتظر من خواهد بود. خود من با ستون پنجم قوا حرکت نموده به کرکی خواهم رفت. سلطان حبیب‌الله خان مدبر و سلطان مصطفی خان صارم نیز در معیت من خواهند بود. تاریخ حرکت ستون ۵ از قلعه حسینیه بعداً در حکم درج خواهد شد.

ماده ۳. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۷۶، تغییرات ذیل در تشکیلات ستون‌ها حاصل گردیده است:

۱. بهادران بروجرد و یک بهادران از فوج مظفر مأمور ستون اول می‌گردد؛
۲. بهادران اول فوج مختلط گارد سپه مأمور ستون دوم قوا می‌گردد؛
۳. بهادران فوج مختلط منصور مأمور ستون هادیه قوا می‌گردد؛
۴. سیزده نفر از سواران ستون ۵ تا دستور ثانوی مأمور پل زال (و) تحت امر سلطان فضل‌الله خان همایونی قرار گرفته‌اند.

ماده ۴. عطف به ماده ۴ حکم نمره ۱۴۹، از این تاریخ دیوان حرب سابق منحل و دیوان حرب جدید مطابق شرح ذیل تشکیل می‌گردد:

- یاور مصطفی‌خان، فرمانده ستون ۶، رئیس دیوان حرب؛
- سلطان حسام‌الدین خان راغبیان، قاضی؛
- سلطان قاسم خان پسیان، دیوان‌پسگی؛
- نایب حبیب‌الله خان امیری، مستنطق؛
- سلطان اسمعیل خان جوانشیر، آجودان تیب مختلط ارومیه، قاضی؛
- سلطان محمدخان نامور، قاضی؛
- نایب عبدالحسین خان افشار، قاضی؛
- نایب ۲ حسن آقا، قاضی.

ماده ۵. طبق تعلیمات صادره حفاظت نصف از بروج عرض راه از خرم‌آباد به دزفول به عهده امنیه، نصف دیگر آن به یک گروهان از فوج مختلط گارد سپه و یک گروهان از گردان مختلط دزفول محول شده است. گروهان فوج گارد سپه یک در میان برج‌های بین جابدر و خرم‌آباد و گروهان گردان دزفول یک در میان برج‌های بین جابدر و دزفول را تحویل گرفته‌اند.

ماده ۶. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۷۶ و ماده فوق، نظر به اینکه یک گروهان از گردان مختلط دزفول مأمور مستحفظی عرض راه گردیده است، گروهان پنجم فوج گارد

سپه مأمور ستون پنجم فواگردیده. یک رسد از گروهان مزبور تا صدور دستور ثانوی در پل زال تحت امر سلطان فضل الله خان همایونی فرار گرفت.

ماده ۷. به طوری که مشاهده می شود. اغلب از صاحب منصبان تاریخ حرکت مأموریت یا مرخصی و مراجعت خودشان را راپورت نداده و در حکم درج نمی شود. برای اینکه برخلاف جریانات اداری رفتار نشده باشد، امر می دهم کلیه صاحب منصبان که به مأموریت یا مرخصی می روند. تاریخ حرکت به مأموریت یا مرخصی و مراجعت خودشان را فوراً به مقامات مربوطه راپورت دهند که پس از طی جریانات اداری در حکم درج گردد. در صورت تخلف علاوه بر اینکه مرتکب مورد مؤاخذه شدید واقع خواهند شد، از خرج سفر و فوق العاده هم محروم خواهند بود.

ماده ۸. سلطان قاسم خان پسیان، نماینده ارکان حرب و مسئول رسانیدن کلیه تلگرافات و مکاتیب و راپورت ها می باشد. تا صدور دستور ثانوی کلیه راپورت ها را به پل زال نزد سلطان فضل الله خان همایونی خواهد فرستاد و مشارالیه موظف است پست های ارکان حرب را مرتباً به فرارگاه یا خود من یا ارکان حرب قوا برساند. به استثنای راپورت های فوری که به طور فوق العاده فوراً ارسال خواهند گردید، پست های ارکان حرب قوا دو مرتبه در هفته، یعنی روزهای شنبه و سه شنبه، در ساعت ۷ از خرم آباد حرکت خواهند نمود.

خرم آباد. ساعت ۱۹؛ ۷/۱۰/۱۳۰۰]. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ اسفندیاری [امضاء.]

[۲۰۴]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۸۳

ماده ۱. در این موقع که موکب مسعود مبارک ملوکانه، ارواحنا فدا، به لرستان نزول اجلال فرموده و وضعیات عمومی این منطقه و عملیات نظامیان به خاکپای جواهر آسای مبارک راپورت تقدیم گردیده، از آنجایی که خدمت و فداکاری صاحب‌منصبان و افراد نظام موجبات خرسندی و رضایت خاطر خاطر خطیر ذات مقدس شاهانه ارواحنا فدا، را فراهم ساخته، حسب الامر جهان مطاع مبارک به وسیله این حکم الطاف و عنایات خسروانه به عموم مأمورین اردوی لرستان ابلاغ می‌گردد. توفیق به جلب رضایت و مسرت خاطر خاطر خطیر خلاق مقتدر قشون برای افراد نظامیانی که در میدان فداکاری به جانفشانی مشغولند، عظیم‌ترین شرافت و افتخاراتی است که بک فرد سرباز بدان نائل می‌شود. اینکه که خدمات ناقابل مأمورین لرستان در خاکپای جواهر آسای مبارک بندگان اعلیحضرت قدر قدرت همایون شاهنشاهی، ارواحنا فدا، به این اندازه مورد توجه و جالب مراحم و الطاف مبارک گردیده، انتظار دارم که برای کسب افتخارات کامل‌تر و ذخیره شرافت‌های مهمه در این حال که ستون‌ها به عملیات صحرائی مشغول می‌باشند، مقدار قلیل و بی‌اهمیتی که در کارهای لرستان باقی مانده با جدیت لازمه در سه چهار ماهه اردو کوشی انجام یابد و حتی بک نفر مشکوک و آلوده به زندگانی با افکار سرت و چپاول باقی نماند؛ و از این رهگذر با اجرای انجام اوامر و تعلیمات جهان مطاع خلاق مقتدر قشون به تکمیل افتخارات و شئون نظامی نائل و سرافراز شده و در صف اول مفتخرین مجریان امر جهان مطاع مبارک قرار گرفته و در آیین خدمت سربازی به اسطوره پرافتخار و مشعشی گوی سبقت را از هم قطاران برابند.

ماده ۲. برای تشرف به خاکپای جواهر آسای بندگان اعلیحضرت قدر قدرت همایون شاهنشاهی، ارواحنا فدا، در تاریخ ۸ ماه جاری به بروجرد عزیمت نموده، در تاریخ

بازدهم به خرم آباد مراجعت، در تاریخ ۱۲ در رکاب موکب مسعود ملوکانه به دزفول عزیمت و در تاریخ چهاردهم در حسینیه به ستون ۵ قوا ملحق گردیدیم. سلطان حبیب‌الله خان مدیر و سلطان صارم در معیت من بودند.

تصمیم‌متخذه:

ماده ۳. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۸۲ عملیاتی قوای لرستان، خود من با ستون پنجم قوا در تاریخ ۱۶ جاری ساعت $۷\frac{۱}{۴}$ به استقامت دیگک پل حرکت خواهم نمود. برای اینکه قسمت‌ها بتوانند راپورت‌های خودشان را به موقع به من برسانند، تصمیم اتخاذ گردید که ستون پنجم قوا در عرض کوه چاونی که در ماده ۱ حکم عملیاتی قوای لرستان نمرة ۱۷۶ تصریح شده است، به محل دیگک پل وارد شده توقف نماید و یک گروهان پیاده برای در دست داشتن مرتفعات کوه چاونی به کوه مزبور اعزام دارد و ستون ۳ قوا در عوض دیگک پل به محل دره کی برود.

ماده ۴. عطف به ماده ۱ حکم عملیاتی قوای لرستان نمرة ۱۷۶، چون طبق راپورت واصله یک عده از اشرار در منطقه چقافرینه و چل سیرک بین زال و گردنه کیالون پنهان بوده‌اند و ممکن بود از جلو ستون ۳ متواری گردند، به فرمانده ستون مزبور دستور داده شد یک گروهان پیاده تحت امر یاور اسفندیارخان از خط شوسه اعزام دارد که ناحیه برنجکار، چل سیرک و چقافرینه را از وجود اشرار پاک نموده با گردانی که از ستون ۵ اعزام می‌شود ارتباط حاصل نموده، روز ۱۸ جاری به ستون مربوطه ملحق گردد؛ و فرمانده ستون ۳ با بقیه ستون از خط سیری که قبلاً تعیین شده وظایفی را که به عهده آن ستون محول گردیده انجام داده به مرکز مأموریت خود برود.

ماده ۵. در تعقیب ماده ۴ فوق، به فرمانده ستون پنجم امر داده شد یک گروهان پیاده تحت امر سلطان فضل‌الله خان همایونی بگذارد که مشارالیه با یک رسد پیاده از گروهان ۲ گردان مختلط برود که تحت امر او گذارده می‌شود، از طریق چین زال به استقامت دیگک پل حرکت نموده یک شب در کوه شرقی چین زال متوقف شده روز بعد به ستون مربوطه ملحق گردد.

ماده ۶. به فرمانده گروهان مختلط بروجرد و ستون ۶ امر می‌دهم گروهان ۲ گردان خود را به فوریت به وسیله اتومبیل نزد سلطان فضل‌الله‌خان همایونی به قلعه پل زال اعزام دارد که مشارالیه گروهان مزبور را تحت امر خود گرفته، در نقاطی که لازم می‌داند پست بگذارد که در حین عملیات از فرار اشرار جلوگیری به عمل آید و ضمناً اشراری را که بین طوایف میر و غیره پراکنده خواهند شد، خلع سلاح نماید.

ماده ۷. در تعقیب ماده فوق، به سلطان فضل‌الله‌خان همایونی امر می‌دهم یک پست از نظامیان گروهان ۲ گردان مختلط بروجرد جهت حفاظت انبار ارزاق ستون پنجم به حسینیه اعزام دارد که تا صدور دستور ثانوی در آنجا متوقف باشند نیز ۱۰ نفر پیاده از گروهان مزبور تحت امر سلطان سهراب‌خان در پل تنگ ساخلو گذارد.

ماده ۸. به فرماندهان ستون‌ها امر می‌دهم به واسطه برودت هوا تا صدور دستور ثانوی قراولان را ساعت به ساعت تعویض نمایند.

ماده ۹. به فرماندهان ستون‌ها امر می‌دهم در صورتی که در حین عملیات از اشرار غنایمی به دست آورند، به فوریت صورت جامع از غنایم مزبور تهیه و به ارکان حرب قوا راپورت دهند.

ماده ۱۰:

۱. نایب ۲ سیدحسین‌خان مهدوی، مأمور ستون اول قوا، به واسطه ابتلای به ورم پا در شهر خرم‌آباد متوقف گردیده است که پس از بهبودی به اردو ملحق شود؛
 ۲. نایب ۲ قهار قلی‌میرزا، مأمور ستون اول از شهنشاه، به واسطه عارضه کسالت با یک نفر نظامی جهت معالجه به شهر خرم‌آباد اعزام گردیده است که پس از رفع کسالت به ستون مربوطه ملحق شود. مدرک: راپورت نمرة ۳۳۰۴.

ماده ۱۱. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۷۷، سلطان یارمحمدخان تیموری، فرمانده گروهان ۱ مسلسل ۱ فوج گارد آهنین، در تاریخ سوم دی‌ماه جاری از مرخصی مراجعت نموده. سه ورز ایام تاخیر در مرخصی را در اثر بارندگی و نبودن وسائل اتومبیل بوده است. مدرک: راپورت نمرة ۳۲۵۷ فرمانده فوج گارد آهنین.

ماده ۱۲. معین نایب سیدعلی نقی خان میرآقایی، متصدی سجلات تیپ مختلط گارد سپه، از تاریخ ۷ دی ماه جاری تا خاتمه اردوکشی در ارکان حرب قوای لرستان ادامه خدمت خواهد داد.

ماده ۱۳. عطف به ماده ۵ حکم نمرة ۱۷۸، سلطان محسن خان کاظمی در تاریخ اول دی ماه جاری از محل مأموریت مربوطه به مرکز قوا وارد گردید و چون از طرف ارکان حرب محترم کل قشون به تهران برای دادن بعضی توضیحات احضار شده بود، در تاریخ ۱۲ جاری به تهران اعزام گردید.

۱۵/۱۰/۱۳۰۱]. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.
سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء].
اسفندیاری

[۲۰۵]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمرة ۱۸۴

ماده ۱. عطف به ماده ۳ حکم نمرة ۱۸۳، ستون پنجم قوا در معیت خود من در ساعت ۱۲، ۱۸ جاری وارد دیگ پل گردید.

ماده ۲. عطف به ماده ۱ حکم نمرة ۱۷۶، ستون ۲۵ قوا در تاریخ ۵ جاری، ساعت ۹، از خرم آباد به سالی رهسپار گردیده در روز ۸ در ساعت ۸ به استقامت کشور حرکت نموده است. مدرک: راپورت های نمرة ۹ و نمرة ۲۲ فرمانده ستون.

ماده ۳. عطف به ماده ۵ حکم نمرة ۱۸۳، گروهان پنجم فوج گارد سپه و رسد گروهان ۲ گردان مختلط بروجرد تحت امر سلطان فضل الله خان همایونی در ساعت مفرره کوه باراب راه، که در مشرق چین زال واقع است، اشغال نموده در ساعت ۱۴ در نزدیکی دیگ پل حضور خود را راپورت داد و طبق دستور صادره به گروهان پنجم

فوج گارد سپه ستون مربوطه ملحق گردید و رسد گروهان ۲ گردان مختلط بروجرد تحت امر سلطان فضل‌الله‌خان به استقامت پل زال از طریق چغافرینه حرکت نمود که از عرض راه نقاط مهمه کوه مزبور را تفتیش و از وجود اشرار پاک نماید.

ماده ۴. عطف به ماده ۱ حکم نمرة ۱۷۶، ستون ۴ در تاریخ ۱۳ جاری از قلعه افرینه حرکت نموده، بدون تصادف با اشرار در تاریخ ۱۸ طبق دستور صادره وارد کوه‌های غربی کرکی گردید. مدرک: راپورت نمرة ۸ فرمانده ستون ۴.

ماده ۵. به ماده ۱ حکم نمرة ۱۷۶، ستون اول قوای لرستان در تاریخ ۱۷ جاری وارد کول رود شده در خط سیر و نقاطی که از طرف ستون مزبور تفتیش شده است، چهار نفر زن و دو نفر مرد از بستگان کدخدا آقابابا دستگیر گردیده‌اند. مدرک: راپورت نمرة ۳۳۱۶ فرمانده ستون ۱.

ماده ۶. عطف به ماده فوق، یک گروهان پیاده از ستون ۱ جهت تعقیب اشرار از محل کول رود به دره وازی حرکت در دره مزبور با اشرار مصادف و در نتیجه چند ساعت زد و خورد، هشت نفر از اشرار مقتول و مقداری ااثیه و سیاه‌چادر آنها در جا مانده، مابقی متواری شده‌اند. گروهان اعزامی به واسطه تاریکی شب از تعقیب آنها خودداری نموده، لیکن، طبق راپورت فرمانده گروهان مزبور، روز بعد آنها را تعقیب خواهد نمود. مدرک: راپورت نمرة ۳۳۲۳ فرمانده ستون ۱.

ماده ۷. عطف به ماده ۱ حکم نمرة ۱۷۶ و ماده ۱ حکم نمرة ۱۷۸، کلیه ستون‌های اول و سوم و چهارم و پنجم و گروهان‌های اعزامی در تاریخ معینه به محل مأموریت خود رسیدند. از ستون ۲ قوای تاریخ ۱۸ راپورتی نرسیده است، لیکن، فاصدهای متعدد جهت کسب اصلاح از ستون مزبور اعزام شده‌اند.

ماده ۸. در حین عبور از چغافرینه و کوه کیلان ستون ۳ قوا در چغافرینه با عده‌ای از میرها تصادف حاصل نموده و آنها را دستگیر نموده است. طبق دستور صادره اسرای مزبور تحویل ستون پنجم قوا شده‌اند. امر می‌دهم محبوسین مزبور را با کلیه محبوسین کول رود به وسیله مأمورین حمل آذوقه ستون اول به پل زال اعزام دارند که تحویل

سلطان فضل‌الله خان همایونی شده در پل زال حبس گردند.
 ماده ۹. برای ملحق شدن به ارکان حرب قوا و ستون اول در تاریخ ۱۹ جاری ساعت ۹ از دیگ پل به کول رود حرکت خواهم نمود.
 ساعت ۱۱۵، ۱۸/۱۰/۱۳۰۱]. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.
 سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء].
 اسفندیاری

[۲۰۶]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۸۵

تصمیمات متخذه

ماده ۱. نقشه مرحله اول عملیات نوعی تدوین شده بود که می‌بایستی اشرار کلیه در کرکی محاصره و قلع و قمع گردند. لکن، متأسفانه، به واسطه غفلت بعضی از فرماندهان قسمت‌ها که به اشرار مجال فرار داده و به طور دقیق در تمام نقاط عرض راه و جاده‌های جناحین خط سیر خودشان اکتشافات لازمه ننموده‌اند [و] به اخذ مقداری حشم قناعت کرده، اشرار توانسته از جلوی ستون‌ها متواری گردند. نظریه من در این عملیات البته غیر این بوده. چنانچه دستور داده بودم، می‌بایستی تا آخرین نفر اشرار دستگیر و نابود گردند. فعلاً چون طبق راپورت‌های واصله اشرار مزبور از جلوی ستون‌ها به طرف تخته چول متواری گردیده‌اند، برای تعقیب و سرکوبی آنان امر می‌دهم مطابق دستور ذیل از هر ستون یک قسمت زبده باده روز آذوقه از خطوط سیری که تعیین می‌شود، در تاریخ ۲۰ جاری ساعت $7\frac{1}{4}$ رهسپار گردیده خط فرار اشرار را کشف و آنها را در تخت چول محاصره و قلع و قمع نمایند. خود من به ارکان حرب و ستون اول قوا در تخت چول نیز

تمرکز یافته، در صورت لزوم دستورات مقتضی جهت تعقیب اشرار در صورتی که از تخت چول به طرف دیگری متواری شده باشند صادر خواهم نمود.

فرماندهان ستون‌ها موظف هستند ارتباط کامل با ارکان حرب قوا حاصل نموده، هر روزه چند راپورت فرستاده و دستور اخذ نمایند. در مدت عملیات در تعقیب اشرار، فرماندهان ستون‌ها بایست آذوقه ۱۵ روزه کلیه ستون ابواب جمعی خودشان را مطابق دستورات ذیل در مراکزی که تعیین می‌شود از پل زال حمل و حاضر نمایند.

به فرماندهان ستون‌ها مخصوصاً تذکر داده می‌شود: چنانچه کوچکترین غفلت را در مرحله دوم عملیات بنمایند، به هیچ وجه صرف نظر نشده و مورد مؤاخذه و تعقیب قرار خواهند گرفت.

۱. ستون اول قوا فاطرهای خالی خود را، به غیر فاطرهای بنه جنگی، به مأمورین ستون ۲ قوا تحویل خواهند داد که مشارالیهم آذوقه ۱۵ روزه جهت کلیه ستون‌های اول و دوم از پل زال حمل به دیگک پل بیاورند که از آنجا برای ستون‌های مربوطه ارسال شود. ستون اول در معیت خود من از خط کل مورت به استقامت تخت چول حرکت نموده، جناحین خود را اکتشاف لازمه خواهد [کرد] و در ساعت ۱۲ روز ۲۲ جاری وارد تخت چول خواهد گردید.

۲. از ستون دوم قوادو پست بیست نفری، یکی در گردنه کل اسبی و دیگری در گردنه خرگوشان، که هر دو در امتداد کوه دهلیج واقع‌اند، برقرار خواهد نمود. یک رسد پیاده از ستون دوم قوا با کلیه فاطرهای خالی ستون، به غیر فاطرهای بنه جنگی، به فوریت به کرکی آمده فاطرهای ستون اول قوا را تحویل گرفته به پل زال جهت حمل آذوقه خواهند رفت و آذوقه هر دو ستون را به دیگک پل، قرارگاه ستون پنجم، آورده و طبق دستوری که بعداً صادر می‌شود به ستون‌های مربوطه حمل خواهند نمود. فرمانده ستون ۲ موقعیت قوای خود را در محل تنگ حل به باور عبدالحمین خان، فرمانده گردان دوم فوج گارد آهنین، سپرده خودش با یک گروهان پیاده و یک بهادران سوار و کلیه قوای عشایری ستون مزبور به طور زبده با مختصر چادر و آذوقه ده روزه، که عبارت از

آرد و جو خواهد بود، از تنگ حل از نزدیک‌ترین راه به کول رود و گردکانه و قورباوانی و میشوند رفته، از آنجا روز بیست و دوم ساعت ۱۲ در تخت چول حضور خود را راپورت دهد. در عرض راه اشرار را کشف و تعقیب و قلع و قمع خواهد نمود.

۳. فرمانده ستون سوم قوا موظف است ستون را در گردنه چغافرینه تمرکز داده، دورسد پیاده در گردنه‌های کبلان و سواران پست گذارده، بک رسد پیاده با قاطرهای خالی ستون، به غیر قاطرهابه جنگی، به پل زال جهت حمل آذوقه ۱۵ روزه اعزام داشته مسئولیت ستون را به عهده سلطان علی آقاخان آگهی یا ارشدترین صاحب‌منصب ستون محول نموده، خود فرمانده ستون با یک گروهان پیاده و یک بهادران سوار با مختصر چادر و آذوقه ده روزه، که عبارت از آرد و جو خواهد بود، به طور زبده با کلیه قوای عشایری ستون از خط گردنه سواران رد اشرار پیدا نموده آنها را تعقیب و سرکوب نماید. عده مزبور به طور سیار در تعقیب اشرار حرکت خواهد نمود و در هر نقطه آنها را یافت، در صورتی که احتیاج به کمک داشته باشد به ستون مجاور اطلاع داده کمک دریافت خواهد داشت.

۴. نایب سرهنگ حاجی علی خان رزم آرا با یک بهادران سوار از ستون پنجم و یک گروهان پیاده از ستون چهارم در تاریخ بیستم جاری از گردنه شالی راه حرکت نموده، در تاریخ ۲۲ جاری در ساعت ۱۲ در تخت چول حضور خود را راپورت خواهد داد. در عرض راه اکتشافات کامل نموده، تمام نقاط و پناهگاه‌های خط سیر و جناحین خود را نقش‌برداری نموده از وجود اشرار پاک خواهد نمود.

۵. فرمانده ستون چهارم موظف است مسئولیت ستون را به عهده سلطان باقرخان کریمیان سپرده، ستون مربوطه را در کوه غربی کرکی که جهت مرکز آن ستون تعیین گردیده تمرکز داده، خود فرمانده ستون با یک گروهان پیاده و یک بهادران سوار به طور زبده با کلیه عشایر ستون باده روز آذوقه آرد جو، روز بیست و یکم جاری از خط سیری که آمده است مراجعت نموده و در تاریخ بیست و دوم ساعت ۱۲ حضور خود را در تخت چول راپورت دهد. سلطان باقرخان موظف است قاطرهای خالی ستون را با مأمور

مکفی به پل زال اعزام داشته آذوقه ۱۵ روزه ستون را به مرکز ستون حمل نماید.

۶. ستون پنجم قوا یکت گروهان پیاده به کوه چاونی اعزام خواهد داشت که در گردنه‌های لازم و جاده و کوه مشرف به راه پلنستان و بس بس پست گذارده، فرمانده گروهان مزبور در محل معروف به (...) تمرکز یافته همه روزه اکتشافات عمیق در کلیه کوه چاونی به عمل آورده و از عبور اشرار به طرف مسگره و پنونون و ورون و قسمت‌های انارکی و شمالی کوه چاونی جلوگیری به عمل آورده؛ و یکت بهادران سواراز ستون پنجم با ده روز آذوقه تحت امر نایب سرهنگ حاجی علی خان رزم آرا قرار خواهد گرفت، یکت رسد پیاده با کلیه قاطرهای خالی ستون، به غیر قاطرهای بنه جنگی، جهت حمل آذوقه ۱۵ روزه به پل زال خواهد رفت؛ بقیه ستون در دبتگ پل تمرکز یافته، پست‌های لازمه در اطراف محل مذکور گمارده، نوعی مراقبت خواهد نمود که احدی نتواند از تنگ هرئلی و راه ورون و جاده‌های مختلف چاونی متواری گردد.

قاطرهای بنه جنگی همیشه در ستون خواهند بود.

۷. به طور کلی به فرماندهان ستون‌ها امر می‌دهم نهایت دقت را در حفظ ارتباط بین خودشان و ارکان حرب قوا و سایر ستون‌ها به عمل آورند که اتصالاً از وضعیت خودشان ارکان حرب را مستحضر نموده و به سایر ستون‌های همجوار وضعیت دشمن را اطلاع دهند.

ماده ۲. عطف به ماده ۱ این حکم، به سرهنگ حسن آقا امر داده شد برای اینکه رد اشرار را زودتر پیدا نموده و در سرکوبی آنان موفقیت حاصل بنماید، صبح ۱۶ جاری با بهادران و گروهان مأمور به طور زبده با عشایر ستون خود حرکت نموده قسمت عمده ستون به عهده ارشدترین صاحب‌منصب ستون محول شده و یاور اسفندیارخان به فوریت به اردوی ستون اوّل آمده حضور خود را به من راپورت دهد.

ماده ۳. به فرماندهان ستون‌ها امر می‌دهم هر کدام نایب اوّل محمودخان کاوه و قوای عشایری بیرانوند را که در معیت مشارالیه هستند ملاقات نمودند، به مشارالیهم ابلاغ نمایند روز بیست و دوم جاری در تخت چول حضور به هم رسانند.

ماده ۴. به فرمانده ستون‌ها امر می‌دهم کلبهٔ مرضی سخت خودشان را با مأمورین حمل آذوقه به پل زال اعزام دارند.

ماده ۵. عطف به ماده ۱ این حکم، امر می‌دهم ستون ۱ قوا در ساعت $۷\frac{۱}{۴}$ ، ۲۰ جاری به استقامت درهٔ وازی حرکت نموده شب را در آنجا توقف نمایند.

ساعت ۲۳، ۱۹/۱۰/۱۳۰۱]. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ اسفندیاری [امضاء.]

[۲۰۷]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۸۶

ماده ۱. وضعیت عمومی. عطف به ماده ۱ حکم ماده ۱ حکم نمره ۱۸۵، در نتیجه اقداماتی که در مرحلهٔ دوم عملیات انجام یافت، به استثنای چند نفر از اشرار میر که در کوه‌های چاونی پنهان گردیده‌اند، بقیه در تاریخ ۲۰ جاری با گروهان اعزامی از ستون ۱ و قوای ستون ۳ تصادف حاصل نموده، با دادن تلفات و درجا گذاردن سنگین بارهای خودشان - که عبارت از مقدار زیادی بلوط، متجاوز از سیصد باب سیاه‌چادر و تعداد معتدله‌ی دواب مفلوک و امانده بود - از تاریکی شب و موانع طبیعی استفاده نموده به طرف کوه دهلیج و چول‌چول متواری گردیده‌اند. چون ستون‌های زبده در تعقیب اشرار حرکت نمودند، یک روز زودتر به محل تخت چول وارد گردیدند.

ماده ۲. عطف به ماده ۴ حکم نمره ۱۸۵ ارکان حرب که در ساعت ۱۳، ۱۹ جاری وارد کول رود شده بود، در ساعت $۷\frac{۱}{۴}$ ، ۲۰ جاری با ستون ۱ قوا به طرف درهٔ وازی حرکت نموده ساعت ۱۱ وارد میدان میرسماق گردید.

ماده ۳. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۸۵، یاور اسفندیارخان در ساعت ۲۰، ۲۰ جاری حضور خود را در گردنة درة وازی راپورت داد.

ماده ۴. تصمیم متخذه:

چون مقصود اصلی محو و نابود نمودن کلیة اشرار است و بایست به هر قیمت است تا آخرین نفر آنها مقتول یا دستگیر گردند، نقشه مرحله سوم عملیات امساله به شرح ذیل تدوین می‌گردد:

۱. حفظ گردنة کیلان و سواران و دوغ فروش و چنابفرینه به عهده قسمت ستون سوم قوامی باشد. لازم است متصدی آن ستون پست‌های لازمه در نقاط مذکوره برقرار نموده نهایت مراقبت را بنمایند که اشرار از کوه کیلان متواری نگردند.

۲. حفظ کوه چاوانی و کوه ماراب و راه ورون و غیره طبق دستور صادره به عهده ستون ۵ قوا خواهد بود.

۳. حفظ گردنة شالی راه به عهده قسمت عمده ستون چهارم می‌باشد و نیز از ستون مزبور یک پست در گردنة بریجه گذارده خواهد شد که در حین عملیات اشرار رازان راه متواری نشوند.

۴. یک گروهان پیاده و نیم بهادران سوار از ستون ۱ قوا با کلیة عشایر کدخدای شیرمحمد و علی‌خان بیرانوند که تحت امر نایب ۱ غلامرضاخان قائم‌پناه می‌باشند، با خود مشارالیه تحت امر یاور نورالدهر میرزا قرار گرفته ساعت هفت و نیم ۲۲ جاری از طریق گردنة دهلیج به آب سرد، قلعه نصیر، کول غزال رفته از خط پل شکسته، افرینه و کل سوخته و راه بوکان به میشوند مراجعت خواهد نمود. پس از رسیدن به قلعه آب سرد، ناحیه بین کوه گرد، کره و دهلیج را تفتیش نموده با ستون ۲ قوای لرستان ارتباط حاصل کرده، سپس به طرف قلعه نصیر و کول غزال خواهند رفت. در این عملیات کوچکترین نقاط عرض راه و جناحین بایست تفتیش و از وجود اشرار پاک گردد. تاریخ حرکت از میدان میرسماق ساعت هفت و نیم ۲۲، تاریخ مراجعت به میشوند ساعت ۱۲، ۲۷ جاری خواهد بود.

۵. نایب سرهنگ حاجی علی خان رزم آرا با یک بهادران سوار و یک گروهان پیاده قوای عشایر ابواب جمعی خودش از خط گردنه کَلّ سوخته به کنار رود افرینه رفته، از آب عبور نموده قسمت مرکزی کوه غزال و چشمه اواس را کاملاً نفتیش، از وجود اشرار پاک نموده؛ از گردنه دم کلفچی در کوه غزال به طرف بابا بهرام و گردنه عصر مراجعت نموده، از خط جنوبی تنگ بین آباد به میشوند مراقبت و حضور خود را راپورت خواهد داد. در عرض راه به فاصله یک فرسنگ جناحین خط سیر خود را با تمام پناهگاه‌ها و نقاط مهم نفتیش خواهد نمود. تاریخ حرکت از میدان میرسماق تخت چول ساعت هفت و نیم ۲۲ جاری، تاریخ مراجعت به میشوند ساعت ۱۲ بیست و هفتم جاری خواهد بود.

۶. سرهنگ عبدالملی خان با یک گروهان پیاده و یک بهادران سوار ابواب جمعی خودش با قسمت عشایری که در معیت مشارالیه می‌باشند از خط میدان سماق و قسمت شرقی واشیان به گردنه عصر رفته، از ثنا ناحیه چول چول و قسمت غربی کوه غزال که عبارت از گردنه گاو زرده و قسمت‌های بین گردنه دارکل و خط شوسه است کاملاً نفتیش نموده، از خط گردنه گیج خر و گل‌گل و واشیان به میشوند مراجعت خواهد نمود. تاریخ حرکت از تخت چول ساعت ۱۴، ۲۲ جاری، تاریخ مراجعت به میشوند ساعت ۱۲ بیست و هفتم جاری خواهد بود. در عرض راه کلیه نقاط مهم و شکاف‌های کوه‌ها و کلیه موانعی که اشرار ممکن است از آن استفاده نمایند، به فاصله یک فرسنگ در جناحین جاده نفتیش و از وجود اشرار پاک خواهد نمود.

۷. سرهنگ حسن آقا آذربرزین با گروهان بهادران و قسمت عشایری ابواب جمعی خودش به طور ستیارد اشرار را پیدا کرده، در تعقیب آنان به هر طرف که رفته‌اند حرکت نموده و آنها را سرکوبی و دستگیر خواهد نمود و در تاریخ ۲۷ جاری ساعت ۱۲ حضور خود را در میشوند راپورت خواهد داد.

۸. به طور کلی به فرماندهان ستون‌ها امر می‌دهم در هر نقطه‌ای که با اشرار تصادف نمودند، به مرکز قوا در میشوند راپورت دهند که ستون احتیاط سوار به کمک آنها اعزام

گردد و همچنین فوراً ستون‌های مجاور خودشان را نیز اطلاع دهند. ستون‌های مجاور با ستونی که با اشرار تصادف می‌نماید، موظف هستند به محض وصول راپورت به کمک با آن ستون حرکت نموده و در تعقیب و در قلع و قمع اشرار تشریک مساعی نمایند. هرگاه به واسطه تعقیب اشرار برای اینکه نتیجه از تعقیب آنان حاصل شود ستونی نتواند در ساعت مقرر به میشوند مراجعت نماید، برای اینکه منظور اصلی سرکوبی اشرار است، اجازه میدهم به طوری که مقتضی است اشرار را تعقیب نموده و فوراً راپورت دهد.

۹. در خاتمه، به فرماندهان ستون‌ها تذکر داده می‌شود: در این عملیات نباید به مختصر زد و خورد با اشرار قناعت نموده بگذارند اشرار متواری گردند؛ بعکس، به محض اینکه از طرفی صدای تفنگ بلند شد یا با اشرار تصادف حاصل گردید، بایست نوعی در تعقیب آنها اقدام شود که تا آخرین نفر اشرار مقتول یا دستگیر گردند. هرگاه برخلاف دستورات فوق رفتار شود و اشرار بتوانند از جلو ستون‌ها پراکنده و متواری شوند، مسئولیت شدید متوجه فرماندهان ستون خواهد گردید.

ماده ۵. امر میدهم یاور اسفندیارخان با نیم گروهان پیاده و ده نفر سوار از ستون ۱ ساعت $۲۲.۷\frac{1}{۲}$ جاری برای اکتشاف به ناحیه شهریان و جیلان و تنگ ایلام و تنگ فنی رفته کلیه تپه‌ها و موانع بین کوه کیلان و کوه بوکان را تفتیش نموده، عصر ۲۳ جاری در بمشوند حضور خود را راپورت دهد.

ماده ۶. عطف به ماده ۳ حکم نمرة ۱۸۵، نایب اول محمدخان کاوه و قسمت عشایری بیرانوند در ساعت ۲۱.۱۷ جاری در میدان میرسماق حضور خود را راپورت داد.

ماده ۷. سلطان غلامعلی‌خان آزاد از تاریخ شروع به عملیات هذله‌السه به سمت آجودانی فرمانده ستون چهارم قوا منصوب می‌گردد. شغل تشکیلاتی مشارالیه محفوظ خواهد بود. مدرک: راپورت نمرة ۱۲ فرمانده ستون ۴.

ماده ۸. از تاریخ ۲۱ جاری سلطان بیوک‌خان، فرمانده بهادران فوج مظفر، به ارکان حرب قوای لرستان منتصب و در معیت ارکان حرب حرکت خواهد نمود.

ماده ۹. عطف به ماده ۱۴ این حکم. ارکان حرب ستون ۱ قواد در ساعت دوازده بیست و دوم جاری از میدان میرسماق حرکت نموده به استقامت میشوند رهسپار گردیده و تا صدور دستور ثانوی در میشوند متمرکز خواهند بود.

ماده ۱۰. عطف به ماده ۱۰ حکم نمره ۱۸۳ قوای لرستان، نایب ۲ قهار فلی میرزا شاهرخ شاهی بهبودی حاصل نموده در ساعت ۱۴ ۲۱ جاری به معیت بهادران سوار فوج مظفر در قرارگاه میدان میرسماق حضور خود را راپورت داد. مدرک: راپورت نمره ۳۳۵۷ فرمانده ستون یک ۱.

ماده ۱۱. عطف به ماده ۳ حکم نمره ۱۸۲، بهادران فوج مظفر تیپ کردستان ساعت ۱۷، ۲۱ جاری در میدان میرسماق به ستون مربوطه ملحق گردید. مدرک: راپورت نمره ۳۳۵۷ فرمانده بهادران مزبور.

ساعت ۱۲۰ ۲۱ دی ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهد امیراحمدی. سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ اسفندیاری

[۲۰۸]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۸۷

ماده ۱. وضعیت عمومی:

۱. طبق راپورت واصله به طور تحقیق اشرار از خط کل سوخته به طرف چول چول توارگی گردیده و ستون های اعزامی در تعقیب آنها رهسپار شده اند.

۲. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۸۵، طبق راپورت فرمانده ستون دوم، ستون مزبور با مشکلات فوق العاده باریک و شدت برف و سرما دچار شده بودند، در تاریخ پانزدهم جاری به دشت لاله رسیده و فوراً راپورت داده است. لیکن، به واسطه کثرت برف قاصدهای اعزامی آن ستون پس از هشت روز در تاریخ بیست و سوم جاری

راپورت‌های مزبور را رسانیده‌اند.

ماده ۲. تصمیم متخذ:

۱. نظر به اینکه به واسطه بعد مسافت و کثرت برف نزدیک شدن ستون دوم به ارکان حرب و سایر ستون‌ها مشکل است، ستون مزبور از شرکت در تعقیب اشرار بالا گریوه معاف می‌گردد. لیکن، مأموریت دارد در دشت لاله یا نقطه دیگری که نزدیک به طایفه میرزاوند باشد، تمرکز یافته به طور مسالمت و منات در جلب و خلع سلاح میرزاوندها اقدام نماید. چنانچه طایفه مزبور حاضر برای تسلیم اسلحه خود نگردند، بایستی ستون مزبور موقعیتی را در دست داشته باشد که در محاصره و قلع و قمع متمرذین مزبور با سایر ستون‌ها شرکت جسته و عامل قوی سرکوبی آنان گردد.

۲. چون مفتشین ارکان حرب در تاریخ ۲۲ جاری به دو نفر از اشرار مسلح در ناحیه بیدپور بین میشوند و واثیان تصادف نموده بودند، در تاریخ بیست و سوم نایب اول محمدخان کاوه با پانزده نفر سوار از ستون اول و سواران عشایری ابواب جمعی خود برای دستگیری اشرار مزبور و تفتیش کامل ناحیه بیدپور اعزام گردیده بود در ساعت شانزده همان روز بدون تصادف مراجعت نموده و راپورت داد در نزدیکی تنگ بین آباد بک عده از طوایف جوذکی متمرکز هستند و تصور می‌رود اشرار فوق‌الذکر از چادرهای آنها خارج شده باشند. لذا، به نایب اول محمودخان امر می‌دهم با پانزده نفر سوار و قوای عشایری خود با چهل و هشت ساعت آذوقه به تنگ بین آباد و محل توقف طوایف مزبور رفته دو نفر تفنگچیان را حتماً از آنها بخواهد. چنانچه در تحویل آنان خودداری نمودند، کدخدایان و اشخاص مهم طایفه را با خود به اردو بیاورد و چنانچه با اشرار تصادف نمود و محتاج به کمک شد، به فوریت به مرکز قوا در میشوند راپورت دهد تا عده مکفی سوار به کمک مشارالیه اعزام گردد.

۳. چون قاصدهای ارکان حرب در محل بین سراب‌کل و میشوند به چند نفر اشرار مسلح تصادف نموده‌اند و طبق اطلاع حاصله اشرار مزبور از دسته دلفانی‌های بیرانوند در محل باغ بره گلان بین شهریان و جبلبان در کوه کیلان متمرکز هستند، امر می‌دهم سلطان

هرمزخان تا صد نفر پیاده از گروهان خودش و پنج نفر سوار و عشایر ابواب جمعی میر میرزا با بلدیت قاصدهای ارکان حرب، به طور زبده با چهل و هشت ساعت آذوقه در ساعت چهار بیست و چهارم جاری حرکت نموده اشرار را کشف، محاصره و سرکوبی نماید و در مراجعت کلیه موانع و شکاف‌های ناحیه بین میشوند و سراب‌گل را تفتیش و از وجود اشرار پاک نماید.

قرارگاه میشوند. ساعت بیست دو و بیست سوم دی ماه ۱۳۰۸. فرمانده قوای غرب و جنوب غربی: سپهد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ اسفندیاری

[۲۰۹]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمرة ۱۸۸

ماده ۱. وضعیت عمومی:

۱. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۸۷. عده اعزامی تحت امر سلطان هرمزخان در محل باغ بزه گلان به عده‌ای از اشرار تصادف نموده، پس از چند ساعت زد و خورد نقاط مهمی را که اشرار در دست داشته‌اند اشغال و اشرار با دادن سه نفر مجروح و درجا گذاردن مقداری آرد و سیاه‌چادر از تاریکی و بارندگی استفاده نموده متواری گردیده‌اند. مدرک: راپورت نمرة ۳۴۳۰ فرمانده ستون ۱.

ماده ۲. تصمیمات متخذه:

۱. به فرماندهان ستون‌ها امر می‌دهم دستورات لازمه صادر نمایند صاحب‌منصبانی که به موجب احکام مستقیم ارکان حرب قوا به مأموریت می‌روند، برای جلوگیری از اتلاف وقت و برای اخذ سریع نتیجه مطلوب راپورت‌های جنگی برای رؤسای مربوطه صاحب‌منصبان مأمور نخواهد بود.

۲. امر می‌دهم یاور اسفندیارخان با یکصد نفر پیاده و ده نفر سوار از ستون اول به بلدیت میرشعیق و همراهان مشارالیه در ساعت هفت بیست و ششم جاری با بیست و چهار ساعت آذوقه به طور زبده از میشوند حرکت نموده به قورباوالی تا پای گردنه خرگوشان رفته، از آنجا از خط بین قورباوالی و کوه دهلیج از پای گردنه‌های طاوسیان فرجی ره و سرنجه به میشوند مراجعت نمایند. در ایاب و ذهاب تفتیشات کامل به عمل آورده، چنانچه در منطقه مزبور با اشارت تصادف نمود آنها را سرکویی و قلع و قمع نماید و به طور دقت ناحیه بدکوره را بازدید نموده، معلوم دارد اشارت از آن ناحیه به طرفی رهسپار شده‌اند یا خیر. در صورتی که رد پاس آنها و احشامشان را مشاهده نمود، معلوم دارد به کدام طرف متواری گردیده‌اند. در ساعت دوازده بیست و هفتم جاری حضور خود را از قرارگاه میشوند راپورت دهد. در صورت تصادف حق مراجعت نخواهد داشت. بایست اشارت را تعقیب نموده راپورت دهد تا نقویت شده و اشارت کاملاً سرکویی شوند.

۳. به فرماندهان ستون‌ها اکیداً امر می‌دهم موقعی که با اشارت تصادف می‌نمایند، به مختصر زد و خورد قناعت ننموده اشارت را تا آخرین نقطه تعقیب و به مرکز قوا راپورت دهند تا در صورت لزوم برای آنها کمک فرستاده شود و از عملیات نتیجه قطعی، که عبارت از سرکویی کامل اشارت باشد، حاصل گردد.

ماده ۳. به فرماندهان ستون‌ها امر می‌دهم راپورت‌های صحی خودشان را مرتباً به ارکان حرب قوا ارسال؛ در صورت بروز مرض عمومی - اپیدمی - چنانچه از حیث ادویه و غیره نواقصی دارند راپورت دهند که از طرف صحیه کلاً قوا برای مرتفع نمودن نواقص مزبور اقدام مقتضی به عمل آید. مدرک: تقاضای نمره ۴۰ رئیس صحیه قوای لرستان.

ماده ۴. در تکمیل ماده ۷ حکم نمره ۱۸۳، پانزده نفر نظامی از گردان دوم گردان مختلط بروجرد مأمور پل زال در معیت سلطان سهراب‌خان به مأموریت مخصوص اعزام گردیده‌اند. مدرک: راپورت نمره ۲۷۵ سلطان فضل‌الله‌خان همایونی.

قرارگاه میشوند. ساعت دوازده بیست و پنجم دی ماه ۱۳۰۸. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی: سپید امیراحمدی.
سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء]:
اسفندیاری

[۲۱۰]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۸۹

ماده ۱. وضعیت عمومی:

۱. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۸۵، فرمانده ستون سوم قوا در تعقیب یک قسمت از اشرار به ناحیه تل و کوماس رفته در آنها طبق راپورت غیرمستقیم یک عده از اشرار با دادن اسلحه خود تسلیم گردیده‌اند. صورت اسامی اشخاص مهم اشرار و تعداد جمعیت تسلیم شدگان بعداً در حکم درج خواهد شد.
۲. قسمت اعزامی تحت امر سرهنگ عبدالعلی خان چون راپورت گرفته بود عده‌ای از اشرار به طرف کوه مقله متواری شده‌اند، آنها را تعقیب نموده وارد جایدر گردیده است.
۳. قسمت اعزامی تحت امر نایب سرهنگ حاجی علی خان رزم آرا که با قسمت اعزامی از ستون سوم اتصالاً ارتباط داشته، پس از اینکه قسمتی از اشرار تسلیم شده‌اند از محل تل مراجعت نموده است، در روز بیست و هشتم جاری ساعت ده وارد قرارگاه میشوند گردید. یک روز تأخیر در مراجعت قسمت مزبور به واسطه این بوده است که اشرار را تا تل تعقیب نموده، به علاوه نزول برف و باران مانع از پیشرفت سریع آنها بوده است.
۴. قسمت اعزامی از ستون اول بدون تصادف با اشرار مأموریت محوله را انجام، در

ساعت پانزده بیست و هفتم جاری حضور خود را در میشوند راپورت داد. مدرک: راپورت نمرة ۳۳۵۴ فرمانده ستون ۱.

۵. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۸۸، یاور اسفندبارخان با قوای ابواب جمعی خود بدون تصادف مأموریت محوله را انجام داده در ساعت هفده بیست و هفتم جاری در میشوند حضور خود را راپورت داد نزول برف و باران باعث پنج ساعت تأخیر در مراجعت مشارالیه بوده است. مدرک: راپورت نمرة ۳۴۵۵ فرمانده ستون.

ماده ۲. عطف به ماده ۴ حکم نمرة ۱۸۰، سرهنگ دکتر سیدحسن خان طباطبایی رئیس صحبته قوای لرستان، در تاریخ یازدهم جاری وارد خرم آباد شده و به ارکان حرب قوا ملحق گردید. مدرک: راپورت نمرة ۴۳ رئیس صحبته قوای لرستان.

ماده ۳. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۸۷ و ماده ۱ حکم نمرة ۱۸۸، سلطان هرمزخان و قسمت اعزازی به باغ بزه گلان در ساعت سیزده بیست و پنجم جاری به قرارگاه میشوند مراجعت و به ستون مربوطه ملحق گردیدند. مدرک: راپورت نمرة ۳۴۳ فرمانده ستون ۱.

ماده ۴. در تکمیل ماده ۳ حکم نمرة ۱۸۰، یاور سیدعلی خان ریاست رکن ۴ ارکان حرب قوای لرستان را نیز عهده دار است.

ماده ۵. هیأت دیوان حرب صحرائی اردو را به قرار ذیل تعیین می نماید:

نایب سرهنگ احمدخان زاویه: رئیس؛ ۱. یاور وکیلی: قاضی؛ ۲. سلطان صارم:

قاضی؛ ۳. سلطان یارمحمدخان: قاضی؛ ۴. نایب اول نقی خان آلب: قاضی؛ ۵. نایب

خسروخان: قاضی.

مدعی العموم: یاور دکتر سیداحمدخان دیوان بیگی؛ نایب اول سیدعلی نقی خان:

مستطلق؛ نایب ۲ سیدمرتضی خان: منشی.

عضو علی البدل: ۱. یاور نورالله میرزا؛ ۲. سلطان آقامعلی خان؛ ۳. سلطان بیوک خان؛

۴. نایب اول مختاری؛ ۵. نایب حسین خان.

ماده ۶. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۸۷، نایب اول محمدخان کاوه با قوای عشایری

و نظامی اعزامی در معیت مشارالیه در ساعت هفده بیست و ششم جاری حضور خود را در میشوند راپورت داده. پنج نفر از کدخدایان جودکی [را] که برخلاف دستور دور از جاده تمرکز یافته بودند در معیت خود به اردو آورده. برای اینکه طوایف مزبور نتوانند با اشرار مساعدت نمایند، امر داده شد از محل واشیان که تمرکز یافته بودند کوچ نموده تا دستور ثانوی به سربازخانه جایدر بروند. مدرک: راپورت نمره ۳ مشارالیه.

قرارگاه میشوند. ساعت ۱۵؛ بیست و هفتم دی ماه ۱۳۰۸. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی: سپهد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء:] اسفندیاری

[۲۱۱]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۹۰

ماده ۱. در تعقیب احکام عملیاتی صادره، از پیش آمدها و قایع اخیر چنین استنباط و تصور می‌رود که دستورات صریح کتبی و سفارشات مؤکد شفاهی صادره به فرماندهان ستون‌ها و فرماندهان ستون‌های فرعی کاملاً منتهوم نگردیده و یا اینکه محبت و رأفت من مورد سوءاستفاده آنها واقع شده است؛ چه که بعکس انتظار، عملیات جنگی را نوعی اداره نموده و اوامر صادره عذیده را قسمی به موقع اجرا گذارده‌اند که نه فقط تضييع وقت، مهمات، تجهیزات و موجبات فرسودگی صاحب‌منصبان و افراد ابواب‌جمعی را مهیا ساخته‌اند، بلکه از این رهگذر ابهت و عظمت فثون که در تحت قوانین (...) برقرار و درحقیقت چنین آماده شده است که باید در مقابل یک قوای مهم منتظمی عرض اندام نموده و با انواع افتخارات و مباحات هم آغوش گردد. نه که عجز و ضعف فکری خود را در برابر چند دسته از اشرار که از عدم مراقبت و توجه فرماندهان استفاده نموده و در

شکاف‌های کوه‌های همجوار قرارگاه آنها در حالت خوف و تزلزل پنهان و به انتظار عبور قسمت‌ها شبانه‌روزی را به زحمت و ذلت بسر می‌برند، به منصفه ظهور برسانند؛ و بعضی از فرماندهان که به لیاقت و منانت خود بالیده برای تصدی خدمات مهم‌تری حاضر و آماده شده‌اند، در مقابل وظایف و تکالیف سهل و ساده و با اینکه مسائل تعبیه‌الجیشی و سوق‌الجیشی فوا با نظر مخصوص و توجهی عمیقانه طرح و حل شده زحمت فکری و نگرانی آن به هیچ وجه متوجه آنها نمی‌شود، در پیشرفت و موفقیت امور محوله علاقمندی لازم ابراز نموده و یکت دسته اشرار خسته [را] که در قسمت آنها محاصره شده‌اند، به سستی و لاقیدی نظر کرده مخصوصاً به واسطه ترسیدن به محل مأموریت خود و بی‌خبر گزاردن مرکز قوا را از وضعیت خود و دشمن، مثل ستون دوم، یا به واسطه منحرف شدن بدون حصول نتیجه از خط سیر مصرحه، مثل ستون چهارم که به کوه مقله رفته بود، یا قناعت نمودن به مختصر زد و خورد و مجال فرار دادن به اشرار، مثل ستون اول در مصادمه دره وازی، یا بالاخره سستی نمودن در تعقیب اشرار و عدم رسانیدن راپورت خود به مرکز قوا، مثل ستون سوم در تل و کوماس، عملیات را فلج نموده و نتایج منظوره به هیچ وجه حاصل نگریده و فرماندهی قوا را ناچار نماید که در عوض تعقیب نقشه‌های مدونه شخصاً در تعاقب یکت مشت اشرار حرکت کند. بنابر راپورت فوق نکات ذیل را به فرماندهان ستون‌ها متذکر می‌شوم:

۱. به موجب اوامر مطاعه صادره از پیشگاه قرین الشرف ذات مقدس اعلیحضرت قوی شوکت، ارواحنا فدا، باید حتماً اردو کشی اسال کلیه الوار شریر تا آخرین نفر دستگیر و منکوب شده و رفاهیت و آسایش در سرتاسر لرستان برقرار گردد. لذا، با اوامر جامع و اختیاراتی که به فرماندهان ستون‌ها داده شده، برای آخرین مرتبه به آنها امر می‌دهم نظریه من را شخصاً نصب‌العین قرارداداده و به عموم صاحب‌منصبان زبردست خود صریحاً ابلاغ نمایند که از این به بعد از کوچکترین غفلت در اجرای اوامر و تسامح نسبت به قلع و قمع اشرار صرف نظر ننموده و مرتکبین را در عوض همان اشرار به دیوان حرب صحرائی تسلیم و شدیداً سیاست خواهم نمود.

۲. چنانچه صاحب‌منصبان اردوی ارستان عموماً به اخلاق الوار یاغی بصیر و آشنا می‌باشند، چه احتیاج به سفارش و تأکیدات یومیه من دارند که عملیات جنگی را بر طبق اوامر صادره نسبت به موقعیت جغرافیایی و وضعیت اشرار به نحوی اداره کنند که با افراد قوی و تمام آلات و وسائل مهمی که به دست آنها سپرده شده، در مدت قلیل به آنها فاتح آمده لرستان را از لوٹ و جود اشرار پاکت و منزه نمایند.

۳. به عموم فرماندهان قوای لرستان و صاحب‌منصبانی که به فرماندهی ستون‌های فرعی برقرار و یا صاحب‌منصبانی که برای انجام خدمتی مستقیماً مأمور می‌شوند، امر می‌هم که اولاً در هر چهل و هشت ساعت راپورت علمباتی خود را به قرارگاه من ارسال، وضعیت خود و دشمن را مشروحاً راپورت و کسب تکلیف کنند. و در صورت تخلف، امر صادره در ماده ۱ این حکم درباره آنها به موقع اجرا گذارده می‌شود.

ماده ۲. تصمیم متخذه:

۱. امر می‌دهم ارکان حرب قوا و ستون ۱ در ساعت هفت و نیم بیست و نهم جاری از خط گردنه دهلج به استقامت ریفان حرکت نموده، شب را در قلعه آب سرد توقف نموده روز بعد در ساعت هفت و نیم از خط چمشک حرکت نموده به قلعه خرابه ریفان برود. مرکز فرماندی قوا تا صدور دستور ثانوی در قلعه ریفان خواهد بود.

۲. سرهنگ عبدالعلی خان، فرمانده ستون چهارم، امر می‌دهم تا دور دستور ثانوی در قلعه سراب گل توقف نموده از وضعیت پست‌های شالی‌راه و گردنه بریجه و گردنه‌های کبالان و سواران و دوغ‌فروش اطلاع حاصل نموده و دستور لازم به پست‌های مزبور بدهد که کاملاً مراقبت نمایند چنانچه اشرار بخواهند از آن ناحیه متواری گردند، جلوگیری نموده آنها را سرکوبی نمایند. به طور کلی مسئولیت حفظ منطقه سراب گل و شالی‌راه و گردنه بریجه به عهده مشارالیه واگذار می‌شود و بایست با پست‌های کبالان و دوغ‌فروش و سواران و ستون پنجم قوا نیز ارتباط داشته باشد و مرتباً وضعیت قوای خود و پست‌های مذکوره در فوق را با وضعیت اشرار هر بیست و چهار ساعت به وسیله قاصد به من در ریفان راپورت دهد.

۳. به نایب سرهنگ حاجی علی خان امر می‌دهم با قوای ایواب جمعی از خطر گردنه گاو زرده و حیاب به استقامت حیاب حرکت نموده در تاریخ اول بهمن ماه، ساعت هفده حضور خود را در گردنه حیاب راپورت دهد. در عرض راه جناحین و خط سیر خود را کاملاً تفتیش نموده، در صورت تصادف با اشرار آنها را تعقیب و فوراً راپورت دهد.

۴. به نایب سرهنگ نصرت‌الله خان منخمی امر می‌دهم تا صدور دستور ثانوی در محل دیگک پل متوقف شده، اتصالاً از وضعیات قسمت عمده ستون سوم و پست‌های مربوطه به آن ستون و از وضعیات پست گردنه‌های شالی راه و گردنه بریجه استحضار حاصل نموده، دستورات اکید به آنها بدهد کاملاً مراقبت نمایند چنانچه اشرار بخواهند از جلو ستون‌ها متفرق شده از خطوط مزبور متواری گردند، کاملاً جلوگیری به عمل آورند.

۵. ستون دوم دستوراتی که تحت ماده ۲ حکم نمره ۱۸۷ صادر شده است انجام خواهد داد.

قرارگاه میشوند. ساعت هفده بیست و هشتم دی ماه ۱۳۰۸. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی: سپهد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء]: اسفندیاری.

[۲۱۲]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۹۱

ماده ۱. وضعیات عمومی:

۱. در تاریخ ۲۶ دی ماه فرمانده ستون چهارم از محل توقف جهانگیر جودکی، که یکی از باغیان مهم است، استحضار حاصل نموده با قوای خود به طرف هلوش حرکت

نموده. عیال رحیم جودکی و عیال جهانگیر و هفت رأس دؤاب مشارالیه، که در چادر سیدعلی محمد از طایفه سیدحاجی خان باقی است، توقیف^۱ سپس خود جهانگیر جودکی، که به خانه میر میرزا حسین رفته بوده است، با یک قبضه سه تیر تسلیم فرمانده ستون چهارم گردیده. جهانگیر و سیدعلی محمد میر میرزا حسین در اردوی ستون چهارم می باشند. مدرک: راپورت نمرة ۳۲ و نمرة ۳۴ فرمانده ستون ۴.

۲. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۹۰، فرمانده ستون چهارم قوای لرستان با قوای ستون فرعی ابواب جمعی خودش ساعت هفت و نیم بیست و نهم جاری برای اجرای امر صادره به طرف سرآب گل رهسپار گردیده است. مدرک: راپورت نمرة ۳۶ فرمانده ستون ۴.

۳. عطف به ماده ۱ حکم نمرة ۱۸۹، سید محمدخان پسر عباس جودتی و احمدخان و چهار نفر دیگر از اشرار جودکی با شش قبضه تفنگ و هشت رأس قاطر به وسیله فرمانده ستون سوم قوای لرستان در تل و کوماس دستگیر گردیده اند. مدرک: راپورت نمرة ۱۴۰ فرمانده ستون سوم قوای لرستان.

۴. عطف به ماده ۲ حکم نمرة ۱۹۰، ارکان حرب و ستون اول قواد در ساعت هفت و نیم ۳ دی ماه از آب سرد حرکت نموده، شب به واسطه نزول بارندگی و برق زیاد در قسمت جنوبی تنگ چمشک توقف نموده، در عرض راه پهلودارهای چپ ستون دو رأس مادیان و یک رأس اسب و یک رأس قاطر متعلق به اشرار را در شکافی از کوه غزال کشف و راپورت دادند. دؤاب مزبور توقیف گردیده، یک رسته پیاده بلافاصله برای تعقیب رد اشرار و تفتیش کوه غزال از خط جنوبی کوه مزبور، و یک بهادران سوار و عده ای عشایر بیرانوند با نایب اول محمودخان (...) و نایب ۲ حسین خان افغان، تحت امر یاور سیدعلی خان و کیلی، مأمور گردیدند از تنگ چمشک عبور نموده از قسمت شمالی کوه غزال، که نسبتاً برای حرکت سوار مناسب تر است، جهت تفتیش کوه غزال و دستگیری اشرار بروند. قسمت سوار بدون تصادف به فرازگاه مراجعت نموده، لیکن، رسد پیاده طبق تعلیماتی که دریافت نموده بود در کوه وارد گردیدند. مدرک: راپورت

نمره ۳۵۰۷ فرمانده ستون اول.

۵. باورنورالدهر میرزا با یک گروهان پیاده و پنج نفر سوار که از میشوند از راه گردنه عصر و کوه غزال اعزام شده بود. در تاریخ اول بهمن ماه در ساعت یک در فرارگاه ریقان خود را راپورت داده. مدرک: راپورت نمره ۳۵۱۱ فرمانده ستون اول.
ماده ۲. تصمیمات متخذه:

چون طبق راپورت های جاسوسین و اطلاعات دیگر، اشرار در منطقه بین کوه غزال و کوه شهنشاه پنهان شده اند، تعلیمات ذیل برای دستگیری و سرکوبی آنان اتخاذ می گردد:
۱. باور اسفندیارخان با هشتصد نفر سوار نظامی و قسمت عشایری بیرانوند و نایب اول محمودخان کاوه مأمور است رد اشرار را در کوه غزال گرفته، در تعقیب آنان حرکت و اقدام به دستگیری آنان بنماید.

۲. یک رسد پیاده از ستون اول قوا با آذوقه جهل و هشت ساعته به رسد اعزامی به کوه غزال اضافه می گردد که به گردنه کلفچی رفته تمرکز یافته، تحت امر باور اسفندیارخان قرار گیرند. چنانچه باور مشارالیه اشرار را کشف نموده و محتاج به کمک شد، کلیه دو رسد مزبور به کمک مشارالیه رفته راپورت دهد جهت آنها آذوقه ارسال گردد.

۳. به سرهنگ حسن آقا و نایب سرهنگ حاجی علی خان امر می دهم چنانچه باور اسفندیارخان محتاج به کمک گردید و به یکی از آنها که نزدیکتر بود اطلاع داده شود. بهادران قسمت ابواب جمعی خودش را با آذوقه مکفی تحت امر باور مشارالیه جهت تعقیب اشرار بگذارد.

۴. به فرمانده ستون اول امر می دهم باور نورالدهر میرزا را با سی نفر سوار مأمور نماید به شهنشاه رفته دره نصو و تنگ بهرام کش و کلیه ناحیه شهنشاه و کوه هشناد پهللو و کرگاه را تفتیش نموده، به وسیله اهالی شهنشاه و کرگاه از محل توقف اشرار اطلاع حاصل نموده، پنجاه نفر پیاده از ستون ۶ را، که قبلاً دستور داده شده است برای منظور اکتشافات به شهنشاه اعزام دارند، تحت امر خود گرفته اشرار را کشف و تعقیب و

سرکوبی نموده و به قدر رفع احتیاج قوای خود از شهر خرم آباد آذوقه تهیه نماید.

۵. به فرمانده ستون اول امر می‌دهم به سلطان امام فلی خان فرمانده گروهان اول فوج گارد آهنین با پنجاه نفر پیاده از قسمت ابواب جمعی خودش مأمور نماید به ناحیه شوراب رفته ناحیه مزبور، مخصوصاً اشکفت چنار بگالی و اشکفت تنوره و اشکفت شوراب را که دارای پناهگاه هستند، تفتیش نموده؛ در صورت تصادف با اشرار آنها را تعقیب و راپورت دهند کمک و آذوقه برای او رسال گردد.

۶. نایب اول غلام رضاخان قائم پناه و عدهٔ عشایر کرد علیوند با کدخدا میرمحمد نیز برای تفتیش ناحیهٔ نل و کوماس و درهٔ نصو اعزام می‌گردند.

۷. عطف به مادهٔ ۲ حکم نمرهٔ ۱۹۰، چون ممکن است اشرار به طرف چول چول متواری گردند، برای اینکه ناحیهٔ مزبور به کلی خالی از قوای نظامی نباشد به نایب سرهنگ حاجی علی‌خان، فرمانده فوج مختلط منصور امر می‌دهم قوای خود را به چول چول برده تمرکز دهد و تا صدور دستور ثانوی در آنجا متوقف گردد و همه روزه بین کوه دهلیج و کوه غزال، یعنی چول چول و غیره، تفتیشات کامل به عمل آورده، در صورت کشف رد اشرار آنها را تعقیب و سرکوبی نماید.

۸. به فرمانده ستون ششم امر می‌دهم اکتشافات لازمه در ناحیهٔ ازنا و هزو و کرگاه نموده، چنانچه اشرار بین طوایف سگوند و بیرانوندهای کرگاه یا هزو پنهان شده باشند، آنها را کشف و دستگیر؛ ضمناً اشخاصی را که با آنها ارتباط دارند، سرکوب نماید.

۹. به سلطان ناصرخان آزادی امر می‌دهم با عدهٔ سوار سگوند و بیرانوند رد اشرار را در ناحیهٔ ازنا و سراپرده و چک تقی و غیره پیدا نموده، آنها را تعقیب نماید و در آتیه کاملاً مراقبت نمایند اشرار به منطقهٔ مسئولیت مشارالیه نروند.

قرارگاه پشت تنگ چمشک. اول بهمن ماه ۱۳۰۸. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی: سهبید امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء]: اسفندیاری.

[۲۱۳]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۹۲

ماده ۱. وضعیات عمومی:

۱. فرمانده ستون سوم قوا با عده ابواب جمعی خودش که پس از دستگیری سید محمد پسر عباس و همراهان مشارالیه برای کشف اشرار به طرف چول چول رفته بوده است. در عرض راه اطلاع حاصل می نماید صید هاشم و عباس جودکی و همراهان آنها به طرف مادر گیگ احمد رفته اند. لذا، قوای خود را برای محاصره نمودن آنها به طرف شهنشاه و مادر گیگ احمد سوق داده و در تاریخ اول بهمن ماه وارد شهنشاه شده. روز دوم جاری ساعت نه، از شهنشاه به استقامت کرگاه حرکت نموده است. مدرک: راپورت نمره ۱۵۰ فرمانده ستون سوم.

۲. بر طبق راپورت فرمانده ستون سوم، یک عده از اشرار دلفانی بیرانوند که در معیت سید هاشم و عباس بوده اند، از آب کشکان عبور نموده به طرف کوه امیران رفته اند. حکومت چگنی و عده چریک چگنی و طولله لی در تعقیب آنان اعزام شده اند.

۳. سه نفر اشخاص ذیل با سه قبضه اسلحه به وسیله مأمورین ستون سوم دستگیر و خلع سلاح شده اند:

اول، قاسم علی از طایفه شبان بیرانوند؛ دوم، حاجی قلی از طایفه هراتی بیرانوند؛ سوم، بابا از طایفه هراتی بیرانوند.

ماده ۲. عطف به ماده ۲ حکم نمره ۱۹۱. قسمت اعزامی به کوه غزال با سلطان هرمزخان و قسمت اعزامی تحت امر باور اسفندیارخان در ساعت شانزده دوم جاری [بدون] هیچ گونه تصادف با اشرار به قرارگاه ریفان به ستون مربوط ملحق شدند. مدرک: راپورت نمره ۳۵۱۳ فرمانده ستون اول.

ماده ۳. تصمیمات متخذه:

۱. در تعقیب ماده ۲ تصمیم منخذه حکم نمره ۱۹۱، امر می‌دهم سرهنگ حسین آقا، فرمانده فوج مختلط گارد سپه، قوای باور نورالدهر میرزا و عدة اعزامی از ستون ششم و قوای عشایری کرد علیوند را، که در معیت نایب اول غلام‌رضاخان قائم‌پناه به دره منصور اعزام شده‌اند، تحت امر خود گرفته با قوای ابواب جمعی خود سیدهاشم و عباس جودکی و همراهان آنها را، که طبق راپورت مشارالیه به طرف مادرگیگ احمد متواری شده‌اند، محاصره و دستگیر نماید.

۲. امر می‌دهم باور اسفندیار خان باسی نفر سوار از ستون اول و خوانین بیرانوند که در معیت نایب اول محمودخان کاوه هستند، ساعت هفت سوم جاری به شهنشاه رفته خود را به سرهنگ حسن آقاخان آذربرزین، فرمانده فوج مختلط گارد سپه و ستون سوم، عرض نموده برای تعقیب اشرار تحت امر مشارالیه قرار گیرند و پس از دستگیری سیدهاشم و عباس، مجدداً به ستون مربوطه ملحق شوند.

ماده ۴. به فرماندهان ستون‌ها امر می‌دهم احصائیه قوای ابواب جمعی خودشان را با احکام ستونی، بدون فوت وقت، مرتباً به وسیله مطمن به ارکان حرب قوای لرستان ارسال دارند.

ماده ۵. نظر به عدم لیاقت عنبرعلی، جاسوس ارکان حرب قوا، مشارالیه از اول دی‌ماه، تاریخ استخدامش، اخراج می‌گردد. مدرک: راپورت شفاهی رکن سوم ارکان حرب قوای لرستان.

قرارگاه ریقان. دوّم بهمن‌ماه ۱۳۰۸. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء]: اسفندیاری.

[۲۱۴]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۹۳

ماده ۱. وضعیت عمومی:

۱. عطف به ماده ۲ حکم نمره ۱۹۳، نایب سرهنگ حسین خان رزم آرا در تاریخ اول بهمن به گردنه کل گوره حیان وارد گردیده. به مشارالیه تأکید شد برای اجرای امری که تحت ماده ۴ حکم نمره ۱۹۱ صادر شده است، به چول چول بیاید. مدرک: راپورت نمره ۱۹۷ نایب سرهنگ حسین خان.

۲. طبق راپورت فرمانده گردان مستقل امنیه لرستان، علی محمدخان پسر عباس جودکی و علی ابدالی و کریم و علی رضا و یاره، خانان جودکی، با پنج قبضه اصلحه در محل واشیان محاصره و تسلیم شده‌اند. مدرک: راپورت نمره ۵۳۱ فرمانده گردان مستقل امنیه لرستان.

ماده ۲. تصمیم متخذه:

عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۹۱ عملیاتی قوای لرستان، نظر به کثرت برف و شدت برودت هوا در محل ریقان، که باعث انلاف دواب ستون می‌گردد، امر می‌دهم ارکان حرب و ستون اول قوا در ساعت سیزده سوم جاری به چمشک - قلعه خرابه چمشک - رفته و تا خاتمه امر سیدهاشم و عباس جودکی در آنجا متوقف گردند. فرمانده ستون‌ها و ستون‌های فرعی و صاحب‌منصبان [که] به مأموریت‌های مختلفه اعزام شده‌اند، موظف هستند راپورت‌های خودشان را تا صدور دستور ثانوی به قلعه خرابه چمشک نزد من اعزام دارند.

قرارگاه ریقان، ساعت یازده؛ ۳ بهمن ماه ۱۳۰۸. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء:]

[۲۱۵]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۱۹۴

ماده ۱. وضعیت عمومی:

۱. طبق راپورت‌های جاسوسین و اطلاعات حاصله، سید هاشم بیرانوند و عصمت‌الله چرم‌آرن و جعفر بهاروند با قریب هشتصد نفر سوار و تفنگچی از خط مادر گیگ احمد و تنگ بره به طرف چک تفی و ناحیه بیلانی متواری گردیده‌اند.

۲. شاه حسین نام، از اشرار جودکی، با یک قبضه اسلحه و (...) نفر به وسیله فرمانده گردان مستقل امنیه دستگیر گردیده است. دستورات لازمه جهت نگاهداری آنها در حبس گردان امنیه داده شده.

ماده ۲. تصمیمات متخذه:

۱. عطف به فقره اول وضعیت عمومی ماده ۱ این حکم، امر می‌دهم نایب سرهنگ احمدخان زاویه، فرمانده فوج گارد آهنین و ستون اول قوا [ی] لرستان، با یک بهادران سوار در ساعت شش ششم جاری به کرگاه رفته پس از تعیین خط سیر اشرار مزبور، آنها را تا هر کجا رفته‌اند تعقیب نموده، با تشریک مساعی فرمانده فوج مختلط گارد سپه، ستون ۳ و فرمانده ستون ششم قوا در محاصره و دستگیری آنها اقدام عاجل به عمل آورد. چون ظن قوی می‌رود که در کوه‌های سیاه کمر و ناحیه ده پیر پنهان شده باشند، نواحی مزبور را بیشتر مورد تفتیشات خود قرار دهد.

۲. سرهنگ حسن آقا آذربرزین، فرمانده فوج مختلط گارد سپه و ستون سوم، تأکید می‌شود با قوای سوار و پیاده و چریک که علاوه بر قوای ابواب جمعی خودش تحت امر

او گذارده شده است، بدون فوت وقت در ظرف مدت قلیلی اشرار را کشف و با معاضدت فرانده فوج گارد آهنین آنها را محاصره و دستگیر نماید و در مواقع لازمه به قوای نایب سرهنگ احمدخان زاویه کمک مؤثر بدهد.

۳. به فرمانده گردان مختلط بروجرد و ستون ششم امر می‌دهم در صورتی که نایب سرهنگ احمدخان زاویه محتاج به کمک شد و استمداد نمود، فوراً کمک مکفی به مشارالیه برساند.

۴. نظر به اینکه اشرار بین کوه غزال و قسمت‌های شمالی متفرق شده‌اند، برای اینکه خط رجعت و فرار آنها مسدود [و] کاملاً محاصره گردند، امر می‌دهم:

۱. یک پست بیست نفری از ستون اول، تحت فرماندهی سلطان بیوک‌خان، در محل کوگان و جالوس، در منطقه مناسبی گمارده شده و تا صدور دستور ثانوی از فرار اشرار به طرف پاپی و کرکی و قسمت‌های جنوبی جلوگیری نماید.

ب. سه پست بیست نفری از قوای ستون اول، تحت امر یک نفر صاحب‌منصب، در گردنه‌های خرگوش و کول غزال و رهک در کوه غزال گمارده شده و به وسیله اکتشافات بومیه و حصول ارتباط با یکدیگر، از فرار اشرار از تنگ چمشک الی گردنه سه گوش جلوگیری به عمل آورند.

ج. دو پست بیست نفری از قوای پیاده نایب سرهنگ حاجی‌علی‌خان رزم‌آرا در گردنه‌های سه گوش و گاو زرده در کوه غزال گمارده شود که از جاده شوسه الی گردنه رهک را با حفظ ارتباط بین خودشان و پست‌های ستون اول حفظ و از عبور اشرار جلوگیری به عمل آورند.

د. نایب سرهنگ حاج‌علی‌خان رزم‌آرا بقیه قوای خود را در نقطه مناسبی بین تل و چول‌مول، در نزدیک جاده شوسه تمرکز داده و به وسیله اکتشافات روزانه اتصالاً از وضعیت طوایف مقیم در کنار جاده و روابط آنها با اشرار مستحضر شده و کاملاً از حصول ارتباط بین اشرار و طوایف فوق‌الذکر جلوگیری به عمل آورد و در صورت

بروز اشرار، با قسمت سوار ابواب جمعی خودش آنها را تعقیب و دستگیر نمایند. به طور کلی مسئولیت بین شوراب و چول چول به عهده نایب سرهنگ مزبور محول می‌شود که با اعزام جاسوسین متعدد و اکتشافات (...) نگذارند اشرار بین طوایف رفته پنهان شوند یا از آنها آذوقه دریافت دارند، و هر وقت از اشرار کشف نموده، آنها را تعقیب و دستگیر نماید.

ماده ۳. به یاور سید علی خان و کیلی، رئیس رکن اول و چهارم ارکان حرب قوای لرستان، امر می‌دهم با چهار نفر سوار به اردوی نایب سرهنگ حاجی علی خان رفته، سی نفر سوار از مشارالیه تحویل گرفته با چهل نفر پیاده به گردنه (...) و سه گوش رفته، در نقاط مقتضی پست‌های متصرحه در فقرة هج، ماده ۲ این حکم را برقرار و به صاحب‌منصب مربوطه سپرده، خودش با سی نفر از سواران نایب سرهنگ حاجی علی خان و چهار نفر سواری که از ستون اول در اختیار دارد به قرارگاه ارکان حرب مراجعت نماید.

ماده ۴. در تعقیب ماده ۳ فوق‌الذکر، تا صدور دستور ثانوی سی نفر سوار از قسمت ابواب جمعی نایب سرهنگ حاجی علی خان رزم آرا مأمور ارکان حرب قوای لرستان می‌گردند.

قرارگاه قلعه خرابه چمشک. مورخه پنجم بهمن ماه ۱۳۰۸. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس ارکان حرب قوای لرستان: نایب سرهنگ [امضاء:] اسفندیاری.

اسناد سال ۱۳۰۹ هجری شمسی

[۲۱۶]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمره ۲۲۶

ماده ۱. وضعیت عمومی:

۱. عطف به ماده ۲ حکم نمره ۲۲۳، شیرخان چرم آرن و صبدعلی از تیره کمر بیرانوند با پنج نفر دیگر از اشرار دره نصو در کوه بلومان رؤیت شده و به وسیله مأمورین نظامی و عشایری زاغه و آبستان تعقیب گردیده، یک نفر از آنها با اسلحه دستگیر، بقیه نیز با تحویل اسلحه‌های خود تسلیم گردیدند. مدرک: راپورت نمره ۳۰ یاور آزادی و راپورت نمره ۸۴ سلطان سهراب خان.

۲. عباس از تیره متش بیرانوند با پنج نفر دیگر از متش‌ها با پنج قبضه اسلح تسلیم گردیدند، و دستور داده شده خود عباس کلیه خانوار متفرق متش را جمع آوری نموده و به سیلاور بروجرود ببرد که در یکی از قرای خالصه دولتی تخته قاپو شده به زراعت مشغول گردند.

۳. در اثر اقداماتی که در جلب نواریان به عمل آمده، سلیم دلفان که جزء متهمین دره نصو بود با ۴ نفر از اشرار همراهان خودش و پنج قبضه اسلحه تسلیم گردید.

۴. عطف به ماده ۳ حکم نمره ۲۲۱، بنا به تقاضای میرشفیع و نظر به اینکه در کرگاه باز هم اراضی زراعتی به قدر مکنفی موجود بود، طوایف مشارالیه به کرگاه سوق داده شده و در قرای خالصه تخته قاپو شدند. طبق دستور صادره مسئولیت محافظت آنها به یاور نیرومند محول گردیده و نایب ۱ سلماسی و نظامیان ابوابجمعی مشارالیه به شهر مراجعت نمودند.

ماده ۲. تصمیمات متخذه:

۱. امر می‌دهم نایب ۱ سلماسی با پانزده نفر سوار از فوج مختلط به ازنارفته، حفظ انتظامات منطقه مزبور را طبق تعلیمات شفاهی که به مشارالیه داده شده است عهده‌دار گردد. ده قبضه اسلحه نیز تحت اختیار مشارالیه گذاشته می‌شود که، به ضمانت امام‌قلی‌خان سگوند، به دست اشخاصی که از طایفه سگوند ساکن ازن [و] طرف اعتماد هستند سپرده، در مواقع لازمه از وجود آنها جهت تعقیب اشرار استفاده نماید. صاحب‌منصب مزبور موظف است ارتباط خود را با سرهنگ عبدالعلی‌خان اعتمادمقدم، که در کوه طاف ساخلو می‌شود، دایر نماید.

۲. به یاور عبدالحسین میرزا دولتشاهی امر می‌دهم به فوریت با بهادران فوج مظفر حرکت نموده به نشکن و گنداب و چمدارو و حیات‌الغیب رفته، کلیه سادات مناطق را مطابق احصائیه‌ای که از طرف ارکان حرب قوا به مشارالیه داده شده است کویچانیده به خرم‌آباد بیاورد. علاوه بر صورت مزبور، چنانچه اشخاصی از سادات به طور منفرد در منطقه بین چمدارو الی خرم‌آباد باشند، بایست نیز کوچ داده شوند.

۳. به فرمانده فوج مختلط گارد سپه امر می‌دهم کلیه سادات شاهنشاهیونند مقیم بین طوایف آبسری جودکی و بقیه ساداتی را که بین جایدر و تنگ تیر در طوایف جودکی و زیودار و غیره هستند، کلیه را جمع‌آوری نموده به فوریت به خرم‌آباد کوچ دهد.

۴. امر می‌دهم فرمانده گروهان ۲ فوج مختلط گارد سپه با یک دستگاه هلیوگراف از فوج گارد آهنین و ده نفر سوار از فوج مختلط گارد سپه، با گروهان ابوابجمعی خودش به فوریت به تل رفته بیست نفر نظامی تحت امر نایب ۲ حسن آقاافشار بگنارد که پانزده نفر از آن با خود نایب ۲ حسن آقا و ده نفر تفنگچی کرد علیوند و پسر کدخدا شیرمحمد جهت سرپرستی کرد علیوندها در تل متمرکز گردند، و پنج نفر نظامی به قلعه کوماس اعزام دارد که در آنجا پست نظامی برقرار نمایند و حفاظت کوماس را عهده‌دار گردند. سپس، به چمشک رفته بیست و پنج نفر نظامی پیاده و سه نفر سوار تحت امر نایب ۱ غلامرضاخان قائم‌پناه بگنارد که با پنج نفر سواری که قبلاً نزد مشارالیه بوده‌اند و ده نفر تفنگچیان کدخدا حسین‌خان رد علیوند، سرپرستی طوایف مقیم چمشک و منطقه ریفان

و دادآباد را عهده‌دار گردند. سپس، فرمانده گروهان ۲ با بقیه قوای خودش به تهی رفته مأموریت یاور اسفندیارخان سیار را راجع به مستحفظی تهی و سرپرستی طوایف کدخدا شیرمحمد تحویل بگیرد. خود کدخدا شیرمحمد با بیست نفر تفنگچیان ابوابجمعی مشارالیه نیز در تهی خواهند بود. فرمانده گروهان ۲ موظف است به وسیله هلیوگراف با قوایی که در کوه طاف ساخلو خواهد شد ارتباط حاصل نماید و حفاظت کامل منطقه تهی را عهده‌دار شده، در صورت بروز اشرار، بدو اقدام به جلب آنها بنماید؛ در صورتی که از راه تحبیب موفق به جلب آنها نشود، به آنها شیخون زده و معدومشان سازد. پس از رسیدن گروهان ۲ به نقاط مصرحه در فوق، یاور اسفندیارخان با پنج نفر سوار از گران مختلط بروجرد که در معیت مشارالیه حرکت نموده‌اند و باقی گروهان ۴ فوج مختلط گارد سپه به خرم‌آباد مراجعت خواهند نمود. فرمانده گروهان ۲ فوج گارد سپه موظف است در ساختمان چهار برج در نقاطی که یاور سیار تعیین نموده، در منطقه تهی تسریع نموده و هرچه زودتر طوایف کدخدا شیرمحمد را وادار به ساختمان خانه‌های گلی نماید که به فوریت نخته‌قاپو گردند.

۵. به سرهنگ عبدالعلی‌خان اعتمادمقدم امر می‌دهم به فوریت با گروهان ۳ فوج گارد آهنین و یک دستگاه هلیوگراف از همان فوج و یک دسته سوار از فوج مختلط گارد سپه به کوه طاف رفته قوای مزبور را در آنجا ساخلو و متمرکز ساخته، قوای ساخلو [ی] چشمک و تهی و تل و کوماس را، که در ماده فوق ذکر شده، نیز تحت امر خود گرفته اتصالاً به وسیله هلیوگراف یا قاصد ارتباط با قوای مزبور داشته، تعلیمات لازمه با آنها صادر نماید و به وسیله جاسوسین از بروز و ظهور اشرار استحضار حاصل نموده، به محض پدیدار شدن آنها بدو اقدام به جلب آنها بنماید و در صورت عدم موفقیت با قوای ساخلو [ی] کوه طاف و قوای نظامی و عشایری چشمک و تهی و تل و کوماس اقدام عاجل به سرکوبی و قلع و قمع آنها بنماید. و نظر به اینکه عملیات شبانه در لرستان بیشتر منتج به نتیجه می‌گردد، به اشرار شیخون زده آنها را محو و نابود نماید. و نیز موظف است با قوای تحت امر یاور آگهی، که در قلعه آبرس تمرکز دارند، ارتباط حاصل نماید و

راپورت‌های مرتب‌جامع همه‌روزه به وسیله هلیوگراف یا به وسیله فاصد به ارکان حرب فوا ارسال دارد. منطقه مستحفظی مشارالیه عبارت از ناحیه چمشک، تهی، ریسان، دادآباد، تل، کوماس، شوراب، شهنشاه، مادر گیگ احمد، تنگ بهرام‌کش، ازنا، ترس، گریت، هشاد پهلوی و دره‌نصو و نقاطی که بین مناطق مصرحه فوق واقع شده‌اند می‌باشد. ماده ۳. عطف به ماده ۴ حکم نمرة ۱۸۲، از این تاریخ دیوان حرب فوای لرستان به شرح ذیل تشکیل می‌گردد:

رئیس دیوان حرب: یاور سیدعلی خان وکیلی.

قضات

۱. سلطان حسام‌الدین خان؛

۲. نایب ۱ تقی خان آلپ؛

۳. نایب ۱ جهانسوزی؛

۴. نایب ۱ عبدالحسین خان افشار.

مدعی‌العموم:

۱. دیوان‌بگی: سلطان اسمعیل خان جوانشیر؛

۲. مستنطق نایب ۱ حبیب‌الله خان یاسری؛

۳. منشی: نایب ۱ میرزا مهدی خان داودی؛

اعضای علی‌البدل:

۱. سلطان اردشیرخان؛

۲. نایب ۲ عبدالجواد دولتشاهی؛

۳. نایب ۲ جلال خان امیرعزیزی؛

۴. نایب ۲ اسکندخان.

ماده ۴. نایب سرهنگ مصطفی خان منصور، فرمانده فوج مختلط مظفر، که جهت اخذ تعلیمات به خرم‌آباد احضار شده بود، در تاریخ ۱۳ جاری حضور خود را راپورت داده. مدرک: راپورت نمرة ۸۴ دژبان نظامی خرم‌آباد.

ماده ۵. عطف به فقرة ۳ ماده ۲ حکم نمرة ۲۱۷، نایب سرهنگ حاج علی خان رزم آرا، فرمانده فوج مختلط منصور، مأموریت محوله را انجام داده و حضور خود را در تاریخ ۱۶ جاری در خرم آباد راپورت داد. گروهان فوج مختلط منصور برای بدرقه عشایر زرین جویی و کله جویی نا ورامین خواهد رفت. مدرک: راپورت نمرة ۱۵۰۰ فرمانده فوج مختلط منصور.

خرم آباد. مورخه ۱۶ اردیبهشت ۱۳۰۹. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی: سپهبد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس رکن ۱ و ۲ ارکان حرب قوای لرستان: سلطان صارم (امضاء).

[۲۱۷]

حکم عملیاتی قوای لرستان

نمرة ۲۲۷

ماده ۱. وضعیت عمومی:

۱. در اثر اقداماتی که از طرف حکومت کبیرکوه به عمل آمده است، مجید بیرانوند با بیست و سه نفر مرد و زن و پنج قبضه اسلحه در صیمره محاصره و تسلیم شده‌اند. مدرک: راپورت نمرة ۹ سرتیپ بهزادی حکومت کبیرکوه.

۲. عطف به ماده (...). حکم نمرة ۲۲۵، گروهان ۴ فوج گارد آهنی در معیت فرمانده گردان ۲ آن فوج در تاریخ ۱۶ جاری در ساعت ۱۶^۱/_۲ به خرم آباد وارد و به فوج مربوطه ملحق گردید. مدرک: راپورت نمرة ۴۳۵۹ فوج گارد آهنین.

۳. عطف به فقرة ۵ ماده ۲ حکم نمرة ۲۲۶، قوای اعزامی به کوه طاف نحت امر سرهنگ عبدالعلی خان اعتماد مقدم در کوه مزبور ساخلو گردید. مدرک: راپورت نمرة ۱ سرهنگ اعتماد مقدم.

۴. عطف به ماده ۴ حکم نمرة ۲۲۲، گروهان اول فوج مختلط منصور که به مأموریت بدرقه عشایر میر و سگوند در معیت باور (...) خان تا عراق رفته بود، یوم ۱۷ جاری به خرم آباد مراجعت نمود. مدرکت: راپورت نمرة ۱۵۱۸ فرمانده فوج مختلط منصور.

۵. عطف به فقرة ۳ ماده ۱ حکم نمرة ۲۲۶، برادر سلیم دلفان و برادر (...) تأمین دریافت نموده با دو قبضه اسلحه تسلیم شدند.

۶. در اثر اقداماتی که از طرف ارکان حرب فوای لرستان به عمل آمده است، مظفرکر و کدخدا جوجه میخک با سه قبضه اسلحه تسلیم گردیدند. به وسیله اشخاص مذکور جهت جلب سایر همراهان آنها به عمل آمده، خود آنها برای این منظور حرکت نمودند. ماده ۲. تصمیمات متخذة:

۱. عطف به فقرة ۲ ماده ۲ حکم نمرة ۲۲۶، چون طبق راپورت واصله یک عده از سادات گنداب و حیات الغیب به عنوان فروش گوسفند با مقداری اغنام خودشان به طرف جلوه رفته اند، امر می دهم فرمانده بهادران ۲ فوج مختلط گارد سپه با پانزده نفر سوار از بهادران ابواب جمعی خود در ساعت ۴ نوزدهم جاری به اده رفته کلیه صادرات مزبور را با اغنامشان به خرم آباد بیاورد که با بقیه سادات کوچ داده شوند.

۲. امر می دهم نایب محمدخان هر سینی با ده نفر از بهادران فوج مختلط منصور به فوریت به هر سین رفته، بارانمایی خیرالله خان کاکاوند و کدخدایان محل اقدام به دستگیری چند نفر سارقین کاکاوند که هنوز در آن منطقه باقی مانده اند نموده، سپس برای ملحق شدن به قسمت مربوطه به کرمانشاهان برود.

۳. امر می دهم نایب ۲ فرج الله خان با بیست نفر سوار از بهادران فوج مختلط منصور در تاریخ نوزده سنه جاری به البشتر رفته، با کمک و راهنمایی حکومت سلسله و دلفان و خوانین و کدخدایان حسنونند اقدام عاجل در دستگیری مهدی نام سارق با شش نفر همراهان مشارالیه که در سرگردنه دردرانه رؤیت شده اند نموده پس از دستگیری سارقین مزبور آنها را با اسلحه های مأخوذه به کرمانشاهان ببرد.

ماده ۳. طبق دستور صادره، گروهان اول فوج مختلط منصور و قسمت حاضره بهادران و گروهان مسلسل رابط فوجی با کلیه بنه و ارزاق گردان فوج مختلط منصور مأمور لرستان، در تاریخ نوزدهم جاری تحت فرماندهی سلطان باقرخان گرمیشان از خط البیشر به کرمانشاهان حرکت نموده. مدرک: راپورت نمره ۱۵۴۶ فرمانده فوج مختلط منصور.

ماده ۴. عطف به ماده ۱ حکم نمره ۱۷۶ و ماده ۱ حکم نمره ۲۱۸، از تاریخ ورود به خرم آباد ستون‌های مختلط قوای لرستان منحل گردیدند.

ماده ۵. طبق دستور صادره، گردان مختلط بروجرد به مأموریت لرستان خانمه داده در تاریخ ۱۵ ماه جاری با فرمانده مربوطه به بروجرد اعزام گردید.

ماده ۶. آنچه به تجربه رسیده است، علت عمده سوء جریانات و اتفاقات غیرمنتظره که در ساخلوها مشهود گردیده، به واسطه ارتباطی بوده است که به مرور بین افراد نظامی و اهالی حاصل شده است. پس از مدتی که قوای نظامی در یک نقطه متمرکز یافته و ساخلوی می‌شوند، رفته رفته بین آنها و اهالی بومی روابط دوستانه حاصل می‌شود و منجر به مزاجت و مراودت خصوصی می‌شود. نظامی ساده لوح که پی به وخامت امر نبرده، برای رفع حوائج شهوانی خود از آنها زن قبول می‌نماید یا باب دوستی و خصوصیت را با اشخاصی که باطناً محلّ انتظامات هستند باز نموده، به وسیله این گونه ارتباط اشخاص خارجی پی به وضعیات نظامی، مقدار مهمات و آذوقه و سایر اسرار ساخلویی که کتمان آن برای حفظ موقعیت نظامی در درجه اول از اهمیت است برده، اغلب اوقات از عملیات و اقداماتی که قوای ساخلویی برای دفع اشرار منطقه مسئولیت خود در نظر دارد مستحضر می‌شوند و یا معایب بزرگ دیگر، که احتیاج شرح و بسط آن نیست، از این قبیل معاشرت و مراوده نظامیان با اهالی حاصل می‌شود. چنانچه سنه ماضیه یک نفر از افراد گروهان پنجم فوج مختلط گارد سپه که با کرد علیوند وصلت نموده بود، پس از اینکه مدتی در پست مانده بود، به تحریک عشایر مزبور پست خود را تخلیه نموده با اسلحه به اشرار مزبور ملحق گردیده در ردیف اشرار، طبق اقرار صریحی که نموده، همان اسلحه و

فشنگی را که جهت حفظ موقعیت پست نظامی به مشارالیه تحویل شده بود، به مصرف تیراندازی به طرف برادران نظامی خود رسانیده بود؛ و بالاخره دستگیر [و] حسب الامر جهان مطاع ملوکانه، ارواحنا فدا، اعدام گردید. از این سوء اتفاق دو خسارت مهم متوجه قشون شد و خدمات نظامیان را لکه دار نموده: یکی اینکه بک نفر نظامی که از وجود او همه گونه استفاده حاصل می شد، مرتکب خیانت شده و به دشمن ملحق گردید و بالاخره معدوم شد؛ دیگر اینکه برای به دست آوردن نظامی خائن و اسلحه دولتی که در دست او بود، قشون ناچار شد با دادن ضایعات و اعزام عده مدنی اوقات خود را صرف نماید. علی هذا، برای جلوگیری از هر گونه سوء اتفاق، به طور کلی به فرماندهان ساخلوهای لرستان امر اکید می دهم در تمام مدت خدمت ساخلوی خودشان در شهرها یا در خارج، در نقاطی که نزدیک به عشایر هستند مراقبت تامه به عمل آورند که هیچ وجه من الوجوه بین نظامیان و عشایر ارتباط صمیمانه حاصل نشود؛ و مخصوصاً نظامیان در مدت خدمات ساخلویی خود از عشایر یا اهالی شهری زن اختیار ننموده با آنها وصلت ننمایند که نظیر سوء جریانات فوق الذکر تجدید شود. چنانچه در آتیه بک نفر نظامی ساخلو [ی] شهر یا نقاطی که نزدیک به عشایر است با عشایر یا شهری ها وصلت بنماید یا ارتباط خصوصی حاصل نماید، فرمانده قسمت مربوطه و شخص مرتکب به دیوان حرب تسلیم و مجازات خواهند شد.

ماده ۷. به طوری که مشاهده می شود، وضعیت سوار در قسمت های مختلفه قوای لرستان از حیث تربیت افراد و نگهداری دواب و غیره رضایت بخش نیست. علت عمده هم این است که اغلب فرماندهان قسمت ها به واسطه سابقه خدمت پیاده نظام به قسمت سوار توجه ننموده، آنها را به حال خود واگذار کرده اند. فرماندهان بهادر آنها هم چون عدم علاقمندی فرماندهان مافوق خود را به آن قسمت مشاهده می نمایند، خودشان [را] موظف به انجام وظایف اولیه و حتمی خود ندانسته، افراد بهادر آنها از حیث تعلیمات عقب مانده، دواب آنها مفلوک و از حیث تجهیزات و غیره وضعیت اسف انگیز نامرتبی را به خود گرفته است. علی هذا، لزوماً تذکر می دهم: برای یک نفر فرمانده، از هر صنف

که باشد، نگهداری صفوف مختلفه تحت امر او بایست در یک درجه از اهمیت قرار گرفته و به یک میزان اوقات خود را صرف سرپرستی و مرتفع نمودن نواقص قسمت‌های تابعه خود نماید. چون این روبرو فرماندهان رفته رفته حالت روحی سوار را کسل نموده و عملاً لطمه بزرگ به خدمت سربازی آنها و (...) انتظامات وارد می‌آورد. و مخصوصاً در منطقه لرستان، که وجود سوار برای دفع اشرار و سرکوبی و قلع و قمع آنان مفیدتر و (...) است، به فرماندهان قسمت‌ها اکیداً امر می‌دهم از این تاریخ پیش از پیش به تربیت و توجه افراد سوار پرداخته، مراقبت نمایند افراد سوار از حیث تعلیمات و خدمات ساخلوبی و صحرائی عقب نمانده، دؤاب آنها را پیوسته بازدید نموده و دستورات اکید راجع به توجه (...) و طرز تعلیف آنها بدهند. چنانچه مرضی در دؤاب بهادران هر یک مشاهده شود، فوراً به مداوا اقدام نموده؛ در صورت مسری بودن مرض، اسب مریض را به محل مخصوص جداگانه نقل مکان (...) و مفاد نظام‌نامه‌های مربوطه به اداره نمودن و سرپرستی سوار را به موقع اجرا گذارند. چون وضعیت (...) فوج مختلط گارد سپه بیش از سایرین احتیاج به مراقبت مخصوص دارد، به فرمانده فوج مختلط گارد سپه مخصوصاً امر می‌دهم در آتیه شخصاً به جزئیات جریانات گردان سوار فوج مربوطه رسیدگی نموده، دستورات لازم جهت تعلیمات افراد و توجه دؤاب روزانه صادر نماید.

خرم‌آباد، مورخه نوزدهم اردیبهشت ۱۳۰۹. فرماندهی قوای غرب و جنوب غربی:
سپهد امیراحمدی.

سواد مطابق اصل است. رئیس رکن ۲ و ۳ ارکان حرب قوای لرستان: سلطان صارم

[امضاء]

[۲۱۸]

نمره ۲۰۰۷:۱۷/۲/۱۳۰]۱۳۰]

ضمیمهٔ مکتوب نمره ۱۵۱۰
۶۵۶۸

وزارت جلیلهٔ جنگ! به موجب راپورت حکومت کرمانشاهان، محصول عمدهٔ بلوک چمچمال شلتوک است و زراعت رعایا به واسطهٔ زیادی خوک در معرض آسیب واقع شده است و رعایا هیچ وسیله‌ای برای دفع خوک و حفظ محصول خود ندارند. حکومت پیشنهاد کرده است یا به رعایا اجازه داده شود چند قبضه تفنگ سربی برای دفع این حیوان تدارک نمایند، یا چند نفر امنیه را مأمور این کار نمایند. قسمت اول را آقای سپهد مقتضی ندانسته‌اند. در قسمت دوم، که مأموریت چند نفر امنیه باشد، متعنی است اوامر لازمه صادر و نتیجه را مرقوم فرمایند. وزارت داخله.

اسناد سال ۱۳۱۱ هجری شمسی

[۲۱۹]

نمره ۵۰۶

مورخه ۱۱/۶/۲۲]۱۳۱]

به خاک پای جواهر آسای مبارک بندگان اعلیحضرت قدر قدرت همایون شاهنشاهی،

ارواحنا فداه!

راپورت

امریهٔ جهان مطاع مبارک، ابلاغی نمره ۷۳۶۲ - ۱۱/۶/۲۱، زیارت. مفتخرأ به شرف عرض خاکپای مبارک شاهانه، ارواحنا فداه، معروض می‌دارد: فدوی به هیچ وجه تصور نمی‌نماید این قبیل افکار در روح بیرانوندها وارد شده باشد؛ خصوصاً تا موقعی که

فدوی در لرستان بود. طبق اطلاعاتی که روزانه از محل توقف اشرار بیرانوند و افکار آنها به دست می آمد، قسمت اعظم اشرار معروض در منطقه سلسله و دلفان و منطقه شمالی لرستان بوده؛ با تفتیش هایی هم که از ناحیه مأمورین صیمره و تفنگچیان کبیرکوه به عمل می آید، قطعاً هیچ یک از بیلاقی ها به طرف قشلاق نرفته بودند و ممکن نبوده است ارتباطی با انگلیس ها داشته باشند. لیکن، یک قسمت از بیرانوندهای طایفه زیدعلی، که از بستگان دوست مراد می باشند، در همان موقع نرفته با میرهای متواری مخلوط شده، بدوآ به کوه های جودکی و بعد به کوه های کرکی و سنگره رفته بودند. اشخاص معروض از دسترس مأمورین و مفتشین تپ لرستان دور بوده، چنانچه از بیرانوندها کسی با انگلیس ها ارتباط حاصل نموده باشد، به واسطه شناسایی که بستگان دوست مراد به منطقه کبیرکوه و پشتکوه دارند، ممکن است از اشخاص معروض باشند. زیرا در همان موقع که فدوی در خرم آباد بود، اطلاع حاصل نمود که مقداری گوسفند از اعراب حدود خوزستان غارت نموده و برای فروش به دیرکوندها به بیلاق آمده بودند. مراتب راپورتناً به خاکپای جواهرآسای مبارک شاهانه، ارواحانفاده، معروض گردید. سپهد امیراحمدی.

[۲۲۰]

[۱۳] ۱۱/۱۲/۷

مقام منبع بندگان حضرت اجل فرماندهی معظم لشکر غرب، دامت عظمته! با کمال عجز از پیشگاه مبارک درخواست می نمایم: عریضه چاکر را از نظر مبارک خود گذرانده و از جسارت و گستاخی که در عرض این عریضه شده، عفو فرمائید. چون مرئوس ملجاء و پناهگاهی جز آستان رئیس خود ندارد، عرایض خود را بایستی هر چه هست، از روی حقیقت و راستی، بدون ذره ای تردید به عرض رساند. رئیس به منزله آقا، پدر و بزرگ مرئوس بوده محل امید او است.

حضرت اجل! چاکر هر زحمت، هر مشقت، هر حکم و فرمانی را به جان خریدار بوده حاضرم زندگانی خود را فدای اجرا و انجام آن نمایم. حضور و غیبت رئیس من در اجرای وظایف با جدیت و صمیمیت اثری نداشته؛ مخصوص در غیبتش بر جدیت و سعی خود افزوده. جزئی تسامحی را غیرقابل جبران تصور می‌نمایم. در مقابل تمام زحمات، فقط جلب نظر لطف و مرحمت مخصوص رئیس معظم خود را خواهان بوده یک روی بشاش و خندان او را نسبت به خود میلیون‌ها قیمت قرار داده و هر لحظه به جدیت و سعی خود می‌افزایم؛ ولی، در مقابل جزئی کم مرحمتی و عدم توجه حاضرم زندگانی و حیات خود را ترک گویم.

حضرت اجل! در بدو تشریف‌فرمایی حضرتت، به اندازه‌ای چاکر را مرعوب نموده بودند که حاضر شدم در صورت امکان از آستان مبارک درخواست انتقال نمایم. ولی، خوشبختانه، قدری تحمل، روزگار جدید و سعادت بزرگی را برای چاکر ایجاد کرد. چون بدون هیچ‌گونه تعلق و چاهلوسی، بدون هیچ‌گونه داستان‌سرایي از روز اول خدمت خود حس نمودم که در زیر لوای سردار بزرگوار مهمی خدمت نموده، فرمانده بزرگ مرئوس نوازی دارا شده‌ام که شاید امروزه بدون تردید منحصر به فرد بوده، مرئوس با خوشحالی و صورت خندان می‌تواند به او امرش جان سپارد.

حضرت اجل! از همان روز اول درک کردم سعادت عظیمی به من روی آورده؛ چه فرمانده معظم من قدر [و] قیمت مرئوس را کاملاً دانسته، حقه بازی [و] ظاهرسازی در پیشگاه او بی‌ثمر و بی‌نتیجه است. تمام این مطالب به چاکر ثابت و مبرهن نمود که روز سعادت و خوشبختی چاکر از افق پدیدار شده؛ به جای آن رعب و وحشتزدگی، یک حظ مخصوص تولیدگر دبدکه من پای در رکاب این فرمانده محبوب معظم با تمام قوا و تمام جدیت خدمت نموده، شاید قابل آن گردهم که روزی منظور نظر مبارکش واقع شوم.

حضرت اجل! در چاکر قلب جوان، بی‌طمعی، کمال صداقت و درستی، حقیقت، وفاداری [و] پافشاری در انجام وظایف وجود دارد.

حضرت اجل! با تمام احساسات فوق، با تمام افکار معروضه، در این اواخر حس نمودم که بعضی مفسدین و بدخواهان بعضی مطالب به حضور انور عالی عرض نموده و از برای آنکه نظر لطف و مرحمت آن حضرت را از چاکر سلب نمایند، از هیچ گونه عرایض فروگذار ننموده‌اند؛ حتی در قضیه هیلان. در صورتی که به سر مبارک بندگان حضرت اجل، به وجدان و شرافت نظامی خود قسم، چاکر در موقع ورود به هیلان پس از ملاقات کدخدایان و امامقلی خان که نزد چاکر بودند، درک کردم و جوهی را اخذ می‌نمایند، ولی ظاهراً موضوع جمع آوری سوار را مطرح نموده‌اند. اولاً، به هیچ وجه چاکر مداخله یا اظهاری در این خصوص ننموده و حتی کلمه‌ای از زبان چاکر خارج نشده. پس از رسیدن اردوی والی محترم پشتکوه، چون چند نفر از کدخدایان نزد ایشان برای شکایت آمده بودند، ایشان از چاکر استفسار نموده؛ عرض کردم در هیلان امامقلی نسبت به کدخدایان و خدمتگزاران سال گذشته، به طوری که چاکر حس نمودم، بدرفتاری نموده و حتی در صدد اخذ و جوهانی برآمده و از این مطلب اظهار نکرده و حتی روزی که از چاکر در چادر بزرگ سؤال فرمودید، به عرض رسانیدم به دستیاری برادر علی محمدخان، امامقلی خان، و جوهانی اخذ نموده، گرچه چاکر یقین می‌دانم نظریات مبارک با فراست و تعمق، با اطلاع و بصیرت حضرتت بیش از آنست که چاکر و امثال من عرایضی به حضور عالی عرض کنیم؛ چون، صحت و صدق هر گونه مطالب و گزارشاتی را درک فرموده و از نظر مبارک و دقیق خود دور نخواهید فرمود.

حضرت اجل! چاکر از پیشگاه مقدست با کمال عجز و انکسار درخواست مینمایم که اگر در نظر مبارکت ثابت گردید جزئی قصور یا تسامحی جزئی، عدم خدمت یا عدم حمیتی از چاکر مشهود شده، برای عبرت سایرین مورد سیاست شدید قرار دهید؛ چون، در این حال قابل زندگانی نمودن نخواهم بود. ولی، در صورتی که عکس آن به نظر دقیق و عمیق حضرتت رسید، چاکر را در زمرهٔ مرثوسین کوچک و (...) خود محسوب فرمائید.

بندگان حضرت اجل! با آن اخلاق بی نظیر حاضر نشوید قلب جوان و بی آلابش چاکر

به کلی پزمرده و افسرده گردد. چون، در مقابل مقام منبع چاکر و امثال چاکر بی اندازه حقیر و خفیف می‌باشیم که مرحمتی با عدم توجه حضرت ما را به کلی محو نموده از میان خواهد برد. ولی برعکس جزئی مرحمتی حیات و زندگانی را احیاء نموده در مقابل (...) بلند و مفتخر خواهد ساخت. چه مورد توجه بندگان حضرت اجل امیراحمدی می‌باشیم.

درخاتمه، با زبان شکسته از پیشگاه مقدس حضرت معذرت می‌طلبم. چاکر
[امضاء:] حاج علی رزم‌آرا.

اسناد سال ۱۳۱۸ هجری شمسی

[۲۲۱]

به تاریخ ۲/۸ ماه ۱۳۱۸

شماره ۴۳۲ پیوست ...

[تاج]

پیشکاری ولایت عهد

تیمار سپهد امیراحمدی! عریضه‌ای که راجع به تقدیم یک اسب به والاحضرت همایون فوزیه پهلوی به پیشگاه مبارک والاحضرت همایونی ولایت عهد معروض داشته بودید، از لحاظ مبارک گذشت و اسب تقدیمی را هم والاحضرت معظم‌لها قبول فرمودند. حسب‌المقرر مراتب مسرت و رضامندی خاطر انور را ابلاغ می‌نماید. پیشکار ولایت عهد [امضاء:] مؤدب نفیسی.

[۲۲۲]

[ناج]

به تاریخ ۲/۸ ماه ۱۳۱۸

شماره ۴۳۳ پیوست ...

پیشکاری ولایت عهد

تیمسار سپهبد امیراحمدی! یک جفت گلدان که ضمن عریضه به پیشگاه مبارک والاحضرت همایونی ولایت عهد تقدیم داشته بودید، از لحاظ مبارک گذشت و مورد پسند و قبول واقع گردید. بدین وسیله مراتب رضامندی و خرسندی خاطر انور را ابلاغ می‌نماید. پیشکار ولایت عهد [امضاء:] مؤدب نفیسی.

اسناد سال ۱۳۲۰ هجری شمسی

[۲۲۳]

شماره ۴۷۰
۲۳

[شیرابنده، خورشید، شمیر، ناج] رکن ۱ اسناد عملیاتی

شعبه ...

وزارت جنگ

مورخه ۱۳/۶/۵ [۱۳]

پیوست ...

در جواب مراسله حروف و اعداد اسناد ارتش

خیلی فوری، محرمانه

ممیزه که متمم نمره است، با نمره ذکر شود.

تیمسار سپهبد احمدی! به فرمان مبارک شاهانه، چون وضعیت فعلی شهر تهران از نظر حسن انتظامات ایجاب می‌نماید که فرماندار نظامی تأسیس شود، بنابراین آن تیمسار از این تاریخ با حفظ شغل فعلی به سمت فرماندار نظامی تهران منصوب و فرماندار فعلی نیز تحت امر تیمسار خواهد بود. رئیس اسناد عملیاتی: سرلشکر ضرغامی [امضاء].

[۲۲۴]

شماره ۴۷۱۸۷
۲۴۰۰۷
مورخه ۱۳/۶/۲۷ [۱۳] وزارت جنگ

شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] رکن ۱
شعبه ۲
پیوست ...

در جواب مراسله حروف و اعداد ستاد ارتش
ممیزه که متمم نمره است، با نمره ذکر شود.

تیمسار سپهبد احمد احمدی! عین ماده ۱ فرمان عمومی ارتش ۳۲۴۸ جهت
استحضار جناب عالی ذیلاً ابلاغ می‌گردد:
و نظر به حسن خدمت و لیاقتی که در انجام امور محوله از سپهبد احمد احمدی،
مخصوصاً در امور فرمانداری نظامی تهران، مشهود گردیده، از تاریخ ۲۷ شهریورماه
۱۳۲۰ به اعطای یک قطعه نشان لیاقت درجه یکم از نوع یکم مفتخر و سرافراز
می‌گردد.

کفیل ستاد ارتش: سرلشکر ضرغامی [امضاء.]

[۲۲۵]

شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] وزارت جنگ
دائرة ۱ شعبه ۱
شماره ۱۶۴۰۱
۵۹۸۲۲

به تاریخ ۷/۹ ماه ۱۳۲۰
پیوست ...

تیمسار سپهبد احمدی! ریاست اداره اصلاح نژاد و پرورش اسب، طبق ماده ۲ فرمان
۸۳۱ وزارت جنگ، از تاریخ یکم مهرماه ۱۳۲۰ آن تیمسار از تمام حقوق رتبه

استفاده خواهید نمود و مراتب به دارایی ارتش ابلاغ گردیده است.

وزیر جنگ: سرلشکر نخجوان [امضاء]

[۲۲۶]

رکن ...	[شبر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]	شماره: $\frac{۲۳۷۵۸}{۷۶۸۰۳}$ د
شعبه ...	وزارت جنگ	مورخه: ۲۰/۱۲/۱۳ [۱۳]
پیوست ...	ستاد ارتش	مراسله حروف و اعداد

ممیزه که منعم نمره است، با نمره ذکر شود
محرمانه، مستقیم

تیمسار سپهبد احمدی! به فرمان جهان مطاع مبارک شاهانه، مقرر است دادگاه نظامی فوق العاده تحت ریاست جناب عالی و عضویت سرلشکر مقدم، سرتیپ محمدحسین فیروز، سرتیپ بهارمست، سرتیپ عبدالله هدایت، سرتیپ رزم آرا - دادستان دادگاه - تشکیل و پرونده ۵ نفر از امرا و یک نفر سرهنگ ذیل را رسیدگی و رأی دادگاه را اعلام دارند که از شرف عرض پیشگاه مبارک شاهانه بگذرد:

۱. سرلشکر مطبوعی؟

۲. سرلشکر محتشمی؟

۳. سرلشکر معینی؟

۴. سرتیپ پوریا؟

۵. سرتیپ قادری؟

۶. سرهنگ شاهنده.

رئیس ستاد ارتش: سرلشکر یزدان پناه [امضاء]

اسناد سال ۱۳۲۱ هجری شمسی

[۲۲۲]

شیر ابستاده، خورشید، شمشیر، ناج]	به تاریخ ۲۴ ماه ۱/ ۱۳۲۰
وزارت جنگ	پیوست ...
اداره دفتر غیر نظامی	محرمانه - مستقیم
دائرة	وزارت جنگ
شماره ۱۱	گزارش

محترماً معروض می‌دارد: قبل از عزیمت به مأموریت لرستان و خوزستان، تیمسار وزیر جنگ سابق اجازه فرمودند چنانچه در حین مأموریت مطالبی غیر از موارد مقررۃ کتبی به نظر برسد که قابل توجه باشد، به عرض برسانم. بنابر این، به استحضار خاطر مبارک می‌رساند: نکات مهمه زیر در اذهان لشکری و کشوری، به طور عموم، شایع؛ و در آن خصوص به حدی که تحقیقات مقدور بود معمول گردید، و تصور می‌رود غالب مطالب معروضه مقرون به صحت نیز باشد. ولی، نظر به فقدان پرونده و عدم حضور متصدیان امور که از محل خود انتقال یافته‌اند، بررسی دقیق امکان پذیر نشد. و چون نظیر این گونه مطالب هم نسبت به سایر لشکرهای منحلۃ انتشار دارد، مستدعی است مراتب را از شرف عرض ملوکانه گذرانیده؛ چنانچه امر و اراده فرمایند، در اطراف این گونه شایعات مضره بازرسی کامل بشود و مسئولین به کیفر خود برسند؛ و در صورت عدم صحت، امر اکید به منظور جلوگیری قطعی از شیوع این قبیل انتشارات صادر شود تا وسیله تخریب روحیه و اخلاق افسران و افراد نشده و بتوان از آنها انتظار خدمت و صمیمیت بیشتری داشت.

۱. مفاد گزارشات تقدیمی لشکرها، به ویژه لشکر ۶، در مصادمات شهریورماه گذشته با حقایق وفق نداده و در خیلی از موارد کتمان حقیقت شده است.

۲. تلفات و ضایعات و علل واقعی آن گزارش نشده؛ چنانچه در لشکر ۶ بسیاری از نفرات از تشنگی جان سپرده‌اند. در صورتی که کارپردازی لشکر از تسلیم قمعمه موجوده در انبار خودداری نموده و به درخواست کلیه قسمت‌ها راجع به تحویل مشک و قمعمه پاسخی داده نشده است.
۳. پادشاه به اشخاصی داده شده است که استحقاق نداشته‌اند و حتی نشان لیاقت برای کسی تصویب شده که خیانت او محرز است. و برای افسران و افرادی که در جبهه با صمیمیت و جدیت ادای وظیفه نموده‌اند، امتیازی قائل نشده‌اند.
۴. در مصادمات شهریور ماه گذشته و بعد از آن، جیره افراد به طور بسیار نامرتب تحویل شده و غالب اوقات افراد از همه چیز محروم بوده‌اند. ولی، مقدار مهمی خواربار به نام ضایعات، به ویژه در لشکر ۶، صورت داده و منظور داشته‌اند. در صورتی که ضایعاتی نبوده و فقط استفاده شخصی و طرز دیگر خیانت بوده است.
۵. قسمت اعظم ادویه ارسالی از مرکز به مصرف واقعی نرسیده و حیث و میل شده است.
۶. مواد نفتی مهمی لشکر ۶ از شرکت نفت تحویل گرفته‌اند و قسمت عمده آن مورد استفاده شخصی قرار گرفته.
۷. اغلب از وسایط حمل و نقل دولتی مصادره شده را برای انجام مقاصد شخصی استفاده نموده‌اند. به علاوه، صحت صورت‌های اعتبارات بابت کرایه محمولات قابل تأمل و تردید و احتیاج به بررسی دقیق است.
۸. مصالح ساختمانی موجوده در بعضی از سربازخانه‌ها را، که به زحمت و خسارت عمده ندارک شده، از محل‌های خود حمل نموده و قسمتی را تفریط نموده‌اند. در این باب نیز نظر استفاده داشته‌اند و مستلزم بررسی است.
۹. مسئولیت امور شهرداری اهواز که مدتی به یک افسر محول گردیده بود، چون بر پایه استفاده‌ای دائمی استوار بوده، مورد انزجار و انتقادات عامه است.
۱۰. کفیل سررشته‌داری لشکر ۶ سابق مبالغ زیادی به نجار و کسبه و بنگاه‌ها و

پیمانکاران مدیون و، از قراری که شایع بود. ضمن عملیات مشکوک دیگر و جوهی نیز دریافت داشته که به مصرف واقعی نرسانیده و به علاوه با تمام مدارک مالی پرونده‌ها و کارمندان مطلع از اهواز انتقال یافته. بنابراین، برای حفظ شئون ارتش، رسیدگی به مطالبات گذشته قسمت‌ها و رفع اشکالات و هرگونه اختلافات مالی، مستلزم اینست که به فوریت متصدی مزبور را به کارمندان مشغول و پرونده‌ها به اهواز عودت دهند.

سر تیپ اسفندیاری آ/۲۹۷/۲۱۱۷

۲۱/۱/۲

رونوشت برای استحضار تیمسار سپهبد احمدی ایجاد می شود. وزیر جنگ [امضاء]:
امان الله جهانیانی.

[۲۲۸]

شماره: ۴۷۵۱ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] رکن ...
مورخه: ۲۱/۹/۱۷ [۱۳] وزارت جنگ شعبه مرموزات
در جواب مراسله حروف و اعداد ستاد ارتش پیوست ...
معیزه که منعم نمره است. با نمره ذکر شود

تیمسار سپهبد امیر احمدی! به فرمان مطاع مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاهی، از این تاریخ به فرماندهی پادگان مرکز و فرمانداری نظامی تهران منصوب و مراتب به طور بخشنامه به کلیه واحدهای پادگان مرکز و قسمت‌های مربوطه ابلاغ شد.

ریس ستاد ارتش: سپهبد یزدان پناه [امضاء].

[۲۲۹]

به تاریخ ۱۳۲۱/۹/۱۷ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

شماره ۲۶۰۸۶ نخست وزیر

خیلی فوری است.

تیمسار سپهبد احمد احمدی! فرماندار نظامی تهران، چون به فرمان اعلیحضرت
 همایون شاهنشاهی، نظر به اهمیت موقع برای فرمانداری نظامی تهران انتخاب شده‌اید،
 رونوشت شرحی که امروز به ستاد ارتش نوشته شده برای اطلاع فرستاده می‌شود تا با
 جدیت و فوریت تمام در اعاده نظم شهر اقدام فرمائید. و غدغن فرمائید با کمال قدرت
 اشخاصی که موجبات اغتشاش را فراهم کرده و امنیت را مختل می‌کنند، تعقیب و
 بازداشت و تسلیم دادگاه نظامی بشوند و در دم به کیفر برسند.
 نخست وزیر [امضاء:] احمد قوام.

[۲۳۰]

به تاریخ ۱۳۲۱/۹/۱۷ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

شماره ۲۶۰۸۳ نخست وزیر

پیوست ...

خیلی فوری است.

ستاد ارتش! از تفصیل ازدحام امروز در میدان بهارستان و مجلس شورای ملی و
 حرکات ناشایسته و توهین نسبت به وزرا و وکلای مجلس و شکستن درب و پنجره
 عمارت مجلس اطلاع دارید. به طوری که حضوراً با تیمسار سپهبد یزدان پناه، رئیس ستاد
 ارتش، مذاکره کردم، از ساعت ده به وسیله بعضی از آقایان وزرا و فرماندار نظامی تهران
 و رئیس و مأمورین شهربانی سعی شد به نصیحت اشخاص را متفرق و به این هنگامه

خاتمه داده شود. لیکن، متأسفانه، تا این ساعت که شش بعد از ظهر است، موفق نشده‌ایم و هر نوع دلالت بی‌نتیجه مانده است و بیم آن می‌رود که اگر این پیش‌آمد ادام‌پید کند، دامنه آن به جاهای بسیار نامطلوب و پیش‌آمد خیلی وخیم بکشد. این است که به این وسیله لازم می‌داند به فوریت عده‌کافی با یک یا چند افسر ارشد شایسته مأمور فرمائید ابتدا به زبان ملایم به اجتماع تکلیف کند که دست از این حرکت برداشته و هر اظهار و عنوانی دارند، روی کاغذ آورده یا به وسیله هیأت چند نفره به دولت اظهار نمایند تا در تقاضای حقه آنان اقدام شود. و ضمناً تصریح نمایند که این رویه به زودی به وضع خیلی وخیمی، که علاج آن از دست، ساخته نباشد، منتهی خواهد شد. در صورتی که باز هم نصایح افسران سودی نبخشید، پس از اتمام حجت‌های لازم به وظیفه خود، که استقرار نظم و پراکندن عناصر ماجراجو باشد، اقدام و جمعیت را از فضای مجلس و بهارستان پراکنده نموده و عمال این هرج و مرج را دستگیر نمائید.

الآن خبر می‌رسد که باز عده‌ای به دسته‌های مختلف تقسیم شده و هر یک به طرف خیابانی رهسپار و بنای شکستن شیشه‌ها و تخریب مغازه‌ها و چپاول خانه‌ها را گذارده‌اند؛ حتی انبار قند و شکر را غارت و مزاحم وزارت خواربار گشته و دستجاتی به طرف بعضی منازل شخصی رفته‌اند. لازم است در دم این عناصر را بازداشت و با کمال جدیت نظم شهر را برقرار نمائید و امشب از ساعت هشت و نیم به بعد، از عبور و مرور در خیابان‌ها جلوگیری نمائید.

نخست‌وزیر.

رونوشت برابر اصل است.

[۲۳۱]

شماره ۴۷۵۱ [نقش شیر ایستاده، خورشید، شمیر، تاج] رکن ...
 مورخه ۱۳۲۱/۹/۱۷ [۱۳] وزارت جنگ شمع مرموزات
 در جواب مراسله حروف و اعداد سناد ارتش پیوست ...
 ممیزه که متمم نمره است، با شماره
 ذکر شود

نیمسار سپهبد امیراحمدی! به فرمان مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاهی، از این تاریخ به فرماندهی پادگان مرکز و فرمانداری نظامی تهران منصوب و مراتب به طور بخشنامه به کلبه واحدهای پادگان مرکز و قسمت‌های مربوطه ابلاغ شد. رئیس سناد ارتش: سپهبد یزدان پناه [امضاء].

[۲۳۲]

با نایب‌دات خداوند متعال

ما

پهلوی شاهشاه ایران

[نوشیح:] محمدرضا پهلوی

برای ابراز عواطف همایونی درباره نیمسار سپهبد احمد احمدی، به موجب این فرمان یک قطعه نشان درجه اول همایون به نامبرده اعطا نمودیم. به تاریخ بیست و پنجم آذرماه یک و سیصد و بیست و یک.

[۲۳۳]

[تاج]

پهلوی شاهنشاه ایران

[توشیح:] محمدرضا پهلوی

نظر به پیشنهاد جناب احمد قوام نخست‌وزیر، به موجب این دستخط تیمار سپید امیراحمدی را به سمت وزارت جنگ منصوب، و مقرر می‌داریم که به انجام وظایف محوله اقدام نماید. کاخ مرمر، ۲۵ آذرماه ۱۳۲۱.

اسناد سال ۱۳۲۲ هجری شمسی

[۲۳۴]

به تاریخ ۱۳۲۲/۹/۲۲ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

نخست‌وزیر

شماره ۱۸۸۵

جناب آقای سپید احمدی! وزیر جنگ، محترماً به استحضار خاطر شریف می‌رساند: این جانب امروز استعفای خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایونی تقدیم داشتم. از همکاری‌های ذی‌قیمت جناب‌عالی در این مدت بی‌نهایت سپاسگزارم و از خداوند موفقیت‌های عالی را در خدمت به میهن مسئلت دارم.

[امضاء:] سهیلی.

اسناد سال ۱۳۲۴ هجری شمسی

[۲۳۵]

[شیر ابسناده، خورشید، شمشیر، ناج]
وزارت جنگ
اداره دفتر وزارتی
دائرة کارگزینی
شماره $\frac{11794}{247.03}$
به تاریخ ۹/۱۱ ماه ۱۳۲۴
پیوست ...

نیمسار سپید امیر احمدی به فرمان مطاع شاهانه از تاریخ ۲۷/۸/۱۳۲۴ نیمسار به سمت بازرس ناحیه ۳ بازرسی وزارت جنگ - مناطق لشکرهای ۵ و ۱۰ - برقرار و مراتب قریباً در فرمان عمومی ارتشی درج خواهد شد.
وزیر جنگ [امضاء:] علی ریاضی.

[۲۳۶]

[نشان رسمی دربار]

[توضیح:] محمدرضا پهلوی

نظر به پیشنهاد جناب احمد قوام نخست وزیر، به موجب این دستخط نیمسار سپید احمدی را به سمت وزارت جنگ منصوب، و مقرر می داریم به انجام وظایف محوله اقدام نماید. کاخ مرمر، ۲۵ بهمن ۱۳۲۴.

اسناد سال ۱۳۲۵ هجری شمسی

[۲۳۷]

تاریخ ۱۳۲۵، ماه ۲/۱۵ [شیر ابستاده، خورشید، شمشیر، تاج] در جواب مراسم حروف و اعداد
 وزارت کشور سیره که منم شماره است، با شماره ذکر شود. ۴۴۲۵/ن ۱۷۲۴/م
 پیوست ... اداره انتظامات
 خیلی فوری، محرمانه دایره ...

وزارت جنگ! نظر به پیش آمدهای اخیر در اصفهان و گزارش هایی که از طرف
 بازرسان اعزامی رسیده، برقراری حکومت نظامی در اصفهان ایجاب می نماید. لذا، مقرر
 دارند طرح تصویب نامه آن را تهیه و به هیأت وزیران جهت تصویب ارسال دارند.
 وزیر کشور [امضاء]: احمد قوام.

[۲۳۸]

نقش شیر ابستاده، خورشید، شمشیر، تاج [به تاریخ ... ماه ... ۱۳۱
 اداره ستاد ارتش، رکن ۲، شعبه ۲ پیوست ...
 دائره محرمانه، مستقیم، فوری شماره

جناب آقای نخست وزیر! محترماً به عرض عالی می رساند: به طوری که ملاحظه
 می فرمایند، روز به روز بر تجری عناصر ماجراجو و تجزیه طلب شمال ایران و کردستان
 افزوده شده و موجبات زحمت، و حتی اضمحلال مال و جان عده ای از اهالی نقاط
 مختلف را، فراهم می سازند؛ چنانچه در قزوین نماینده حزب توده در قراء و قصبات و
 آبادی ها رفته اهالی را بر علیه مأمورین اجرای نظام وظیفه تحریک، و مشمولین را اغوا

می‌نمایند که به خدمت تن در ندهند، و همین‌طور در کردستان متوالیاً به نیروی نظامی حمله‌ور شده و ضایعانی وارد می‌سازند. از طرف دیگر، اتخاذ روش تدافعی مطلق از طرف ارتش مخالف کلبه اصول جنگی بوده و جز شکست نتیجه دیگری ندارد. ادامه این وضعیت و تأثیر آن در قسمت‌های ارتش فوق‌العاده مضر و موجب می‌گردد ارتش روحیه خود را از دست داده و ضعیف گردد؛ ضمناً، مردم هم اعتمادشان نسبت به ارتش سلب شده، از لحاظ حفظ منافع خود و با به دست آوردن امتیازاتی، به طرف ماجراجویان متعایل می‌شوند. با این کیفیات، منعی است مقرر فرمایند روش ارتش ابلاغ گردد که طبق دستور عمل شود. وزیر جنگ: سیهید احمدی (امضاء).

[حاشیه:] هر طور میل دارید اقدام کنید. و اگر می‌خواهید با نوشتن این عبارات پرونده‌سازی کنید، مختارید. در این صورت، من مسئول عملیات وزارت جنگ نیستم و این قبیل تحریرات را مخالف خود تلقی می‌کنم. ۲۵/۳/۱۶.]

$$\begin{array}{r} 5700 \\ 18503 \\ \hline 225/3/16 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 917 \\ 25/3/16 \end{array}$$

[۲۳۹]

حاجیعلی رزم‌آرا

[۱۳] ۲۵/۳/۲۰

تصدق حضور مبارک کردم! دستخط مبارک که به افتخار این جانب شرف صدور یافته بود زیارت شد. بی‌اندازه از اظهار لطف و مرحمت اشرف سپاسگزاری می‌نمایم. حقیقتاً توجه خاص حضرت اشرف و نوازش فوق‌العاده‌ای که می‌فرمایند، ارادتمند را خجل و شرمنده ساخته؛ گرچه من در زندگانی همیشه رهین مرحام و الطاف عالی بوده‌ام. حضرت اشرف از لحاظ کردستان بایستی کاملاً آسوده خاطر باشند، چه من آنچه در قدرت دارم به عمل آورده، اولاً، در مرتبه اول وضعیت را به طوری فراهم کرد که

همه‌گونه تحدیدات مرتفع شود؛ پس از انجام این منظور، وضعیت به طوری حاضر خواهد شد [که] برای هر تعرضی به طرف اکراد حاضر و به سهولت مقدور خواهد بود تعرضی در کردستان، حتی تا مهاباد، وزدن طوایف اکراد پس از دادن وسائلی که تقاضا شده امری بسیار سهل و ساده و به هیچ وجه اشکالی ندارد. ولی، تمام اشکالات امروز انجام نظر مسالمت آمیز دولت است که حقیقتاً مشکل و دشوار بوده است و پای عموم را بسته و همه را در زحمت و اشکال بسیاری قرار داده. وضع روحیه افسران و افراد خیلی بد بود و تا امروز، در نتیجه توجهات حضرت اشرف و نشویقاتی که در این مدت شده، خیلی وضع آنها بهبود یافته و گرگردان‌های حاضر خدمت و گردان‌های ۲۷ عوض شوند، به کلی نگرانی از این منطقه خارج خواهد شد. وضع هنگ ۲۷، و خاصه افسران آن و فرمانده آن، خیلی خیلی بد بوده عملیات سرا تعمداً باید فرض شود و سخط فرمانده این هنگ. باری، نماینده ستاد ارتش و عناصر دیگری گویا از همکاران آن بودند و (...) گرفته و جای تردید است. این اشخاص را بنده از منطقه به هر اسم بوده خارج کردم، ولی حقه‌بازی‌های این اشخاص ادامه دارد. در خاتمه، باز به عرض حضرت اشرف می‌رساند که با یک دینار افتخار و خوشوقتی در اجرا و انجام اوامر مبارک و (...) حاضر بوده و سعی خواهم کرد که ترضیه خاطر عالی را به بهترین وجهی (...)

[۲۴۰]

مورخه ... ماه ... ۱۳۱

حاجی علی رزم‌آرا

[۱۳]۲۵/۳/۲۸

تصدق حضور مبارکت گردم! از درگاه احدیت سعادت و سلامتی و بقای وجود مبارک را خواهانم. چون یکی از طیارات برای تمویض عازم تهران بود، موقع را جهت تجدید مراتب ارادت مفتنم شمرده به عرض این مختصر مصدع شوم. از تلگرافات و اوامر حضرت اشرف به خوبی درک نمود که ناچه حد توجه حضرت اشرف متوجه

امور این منطقه بوده و تا چه پایه جراتات این منطقه را از نظر مبارک می‌گذرانید. به طوری که قبلاً هم به عرض رسید. حضرت اشرف باید کاملاً از وضع این منطقه آسوده خیال بوده و به هیچ وجه نگران نباشید. طبعاً جنگ، زد و خورد، فشارها، تحدیدات وجود دارد. ولی، با توجه حضرت اشرف موفقیت کامل حاصل خواهد شد. برای آنکه کاملاً حضرت اشرف و آقای نخست‌وزیر را در جریان امور این منطقه گذارم، پس از رفتن و مراجعت از سردشت و حمل ارزاق و جلوگیری از تماس و تصادف نظامیان، با طیاره به تهران آمده و جریانات مفصل این نواحی را به عرض شما خواهم رسانید؛ چه موضوع خیلی قابل توجه است و باید با یک طرز خیلی عاقلانه عمل شود. به طور کلی، پس از زد و خورد ۳/۲۵۴ و شکست اکراد و تلفاتی که به آنها وارد شده، روحیه آنها خیلی تغییر کرده و حال دیگر آن هياهو و جنجال گذشته را ندارند. وضع نظامیان با توجه حضرت اشرف بسیار خوب است و اگر احتیاجات آنها را برسانید خیلی امیدوارند. آنچه در قدرت این جانب بوده، برای بهبود روحیه آن اقدام کرده و با تشویق و نصایح و اقدامات خیلی تغییر کرده. عملیات سرا خیلی به روحیه این پادگان لطمه زد و عموم را ترسانده و خائف نموده بود. ولی، حال خیلی وضع تغییر کرده و روحیه خیلی بهتری دارا شده‌اند. اگر موضوع حمل ارزاق هم خاتمه یابد، به نظر این جانب موفقیت خیلی بزرگی حاصل خواهد شد. بیش از این مصدع نشده، دست مبارک را از دور می‌بوسم و موفقیت حضرت اشرف را از درگان احدیت خواهانم. [امضاء.]

[۲۴۱]

به تاریخ ۱۳۲۵/۴/۳ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

شماره ۱۰۵۱۴/۸۷۲ نخست‌وزیر

وزارت جنگ! در تمقیب مذاکرات حضوری و اظهارات آن تیمسار مینی بر اینکه موافقت اعلیحضرت همایون شاهنشاهی جلب شده که تیمسار سرلشکر رزم آرا به سمت

ریاست ستاد ارتش تعیین گردد، لذا، مفتضی است حکم رسمی ایشان را به سمت ریاست ستاد ارتش صادر و ابلاغ نمائید. و لازمست فوراً ستاد ارتش را تحویل گرفته و در موقع عزیمت موقتی به کردستان، در غیاب ایشان سرلشکر هدایت، معاون وزارت جنگ، امور ستاد ارتش را عهده‌دار گردد.

نخست‌وزیر [امضاء:] احمد قوام.

[۲۴۲]

تاریخ ۱۳۲۵/۴/۱۸ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] در جواب مرسله حروف و اعداد
 ۱۰۰۴۱/۲۲۲۸۴ ن وزارت کشور
 میزه که منم شماره است، با شماره
 پیوست دارد، ضمیمه شده اداره انتظامات
 ذکر شود.
 خیلی فوری دایره ...

وزارت جنگ! رونوشت گزارش شماره: ۲۰۸۲۹/۱۱۱۵۹/ج ۱ - ۲۵/۴/۱۱
 نگهداری راجع به احمد فهستانی به پیوست ایفاد، و اشعار می‌دارد: در این مورد دستور لازم به استانداری هفتم داده شد که کمیسونی با حضور فرمانده لشکر و فرمانده هنگ نگهداری لار تشکیل، و اقدام لازم نمایند. دستور فرمایند تلگرافاً به فرمانده لشکر فارس تعلیمات لازمه صادر نمایند که با استانداری و نگهداری کل تشریک مساعی لازمه نموده و از نتیجه وزارت کشور را مستحضر نمایند. وزیر کشور، [امضاء:] احمد قوام.
 [حاشیه:] ستاد ارتش.

[پیوست]

اداره... [نقش شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

وزارت کشور

رونوشت ژاندارمری کل کشور، شماره: $\frac{۱۱۱۵۹}{۲۰۸۲۹}$ /ج ۱، مورخه ۲۵/۴/۱۱

وزارت که اصل آن به شماره ... ثبت شد.
اداره

وزارت کشور! احمد فهستانی شریر معروف که پس از فرار از زندان تیب جهرم تاکنون مرتکب سرقت و شرارت‌های متعددی، منجمله جرائم زیر شده است:

۱. قتل ستوان ۲ کریمی و افراد ژاندارمری و مجروح نمودن عدهٔ دیگر و بردن اسلحه و مهمات و پول دولت؛

۲. زد و خورد با ژاندارم‌های گردان فسا و تفنگچیان ابوالقاسم ارجمند و کشتن دو نفر چریک؛

۳. سرقت ماشین‌هایی که در گردنهٔ راه عرضهٔ شیراز به فسا حرکت می‌نمودند؛

۴. سرقت کامیون‌های راه اصطهبانات و بردن پول بانک؛

۵. یک فقره زد و خود با سربازان و مأمورین ژاندارم؛

۶. اعدام نمودن گنجعلی و برادرش قاسم نام که اصلحه گرفته و داوطلب کشتن او شده بودند، و همچنین غارت اموال و بردن تفنگ‌های دولتی؛

۷. حمله به کامیون ژاندارم در تاریخ ۲۲/۳/۲۵ و کشتن چهار نفر ژاندارم و دو نفر چریک و رانندهٔ کامیون و مجروح نمودن چهار ژاندارم و سه مسافر و بردن ده قبضه تفنگ برنو و دو قبضه ده تیر با مهمات آن؛

اخیراً عدهٔ زیادی اطراف خود جمع نموده، دستجات دیگری از قبیل علی میرزا کله و ماشاءالله عرب و احمد عرب، نیز به او ملحق و دستهٔ مهمی را تشکیل داده‌اند که هنگ لار و گردان فسا اولاً به علت زیادی عده، و ثانیاً داشتن جاسوس‌ها و ابادی محلی که از طرف او استفاده‌های شایان می‌برند، و ثالثاً به علت اینکه واحدهایی از هنگ مزبور برداشت و به شمال اعزام شده گزارش می‌دهد قدرت کافی برای دستگیری او در اختیار هنگ نیست اولاً تقاضا نموده که تیب جهرم عده‌ای کافی برای تقویت مأمورین اعزام و ثانیاً برای تقویت پاسگاه‌ها به هنگ مزبور کمک نمایند ثالثاً هنگ تقاضا نموده است که یکصد هزار ریال اعتبار برای تجهیز چریک تغذیه نفرات ژاندارم و گماردن جاسوس‌ها و سایر مایحتاج هنگ مزبور اعطا شود که منمنی است مقرر فرمایند نظر آن وارت را در

مورد مشروح ابلاغ فرماید. ضمناً هنگ لار اضافه نموده است که تا وصول اعتبار برای اینکه عمل تعقیب را کد نماند دستور داده است به قرار هر نفر ژاندارم ده ریال از مالکین اخذ نماید. رئیس عملیات نگهداری کل کشور: سرهنگ شیری. [امضاء.] رونوشت برابر اصل است.

[۲۴۳]

ناریج ۱۹ تیرماه ۱۳۲۵	[نفس شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]	در جواب مرافه حروف و
۹۴۹۴/ن	وزارت کشور	اعداد سیره که منم شماره است، با شماره
۴۴۰۰/م	اداره انتظامات	دکر نمود.
خیلی فوری	دایره ...	

وزارت جنگ! طبق گزارش های رسیده، اوضاع استان هفتم به واسطه شرارت و سرقت های مسلحانه پی در پی، خصوصاً در قسمت های لر و فسا کارهای دولتی، به خصوص خرید گندم و تریاک، [را] مخذل نموده و، به طوری که از نگهداری کل کشور هم گزارش داده شده، به واسطه کمی عده نگهبان نمی توانند کاملاً در تعقیب و دستگیری اشرار و سارقین اقدام نمایند و تقاضای تشریک مساعی از طرف لشکر آنجا نموده اند. دستور فرماید به فوریت به فرمانده لشکر فارس تعلیمات لازمه داده شود که با حضور استاندار هفتم و فرمانده نگهداری آنجا کمیونی تشکیل داده، تصمیمی اتخاذ نمایند که با کمک لشکر در قلع و قمع اشرار اقدام نمایند و از نتیجه اوامر صادره وزارت کشور را مستحضر دارند. رونوشت نامه شماره ۱۷۸-۵۹۴۵-م/۳۸۷/ج، مورخ ۲۵/۴/۱۳، مستحضر دارایی نیز برای مزید استحضار تلوأ ابفاد می شود. وزیر کشور.

[حاشیه:] از قراری که اطلاع رسیده، مرتکب سرقت و شرارت احمد فهستانی است که در نیپ جهرم زندانی بوده و از حبس مرخص شده و پس از مرخصی با اعوان و همراهان خود به راهزنی و شرارت پرداخته است. لازم است فوری معلوم شود مرخصی این

شخص طبق کدام حکم بوده و در صورتی که سابقه سوء داشته است، چرایی اجازه مرکز او را مرخص کرده‌اند. و لازم است از فرمانده تیپ مؤاخذه سخت شده و تذکر داده شود. من بعد خودسرانه اقدام به استخلاص زندانیان ننماید. و نیز، به طوری که در متن نامه دستور داده شده است، تلگرافی صادر شود با استاندار و رئیس نگهبانی تبادل نظر نموده، فوری عده کافی برای دستگیر [ی] اشرار روانه دارند و پس از دستگیری طبق دستور مرکز به مجازات سخت برسانند که عبرت سایر اشرار شده، من بعد احدی قدرت راهزنی و شرارت نداشته باشد؛ و نتیجه را گزارش دهند. [امضاء:] احمد قوام.

[پیوست]

اداره انتظامات [نفس شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

وزارت کشور

رونوشت گزارش شماره $\frac{۱۷۸}{۵۹۴۵}$ مورخه ۲۵/۴/۱۳ وزارت که اصل آن به شماره ...
ثبت شد.

خیلی فوری، محرمانه، مستقیم.

وزارت کشور! امین دارایی فساطی تلفنگرامی، که به پیشکاری دارایی استان هفتم - فارس - درباره اغتشاش و راهزنی‌هایی که در حوزه شهرستان فسا مخایره نموده، می‌گوید: در حوالی خیر از ده نفر زندارمی که بدرقه دو کامیون بوده‌اند هشت نفر آنها به دست سارقین مقتول و دو نفر مجروح و اسلحه آنها و مبلغی پول که همراه آقای علاء رضوی، رئیس کمیسیون خرید گندم آباد، بوده به غارت رفته. سارقین احمد و علی نامان، و در پی غارت کامیون‌های تریاک بوده‌اند. بدیهی است ادامه این وضعیت کار را برعهده مأمورین خرید تریاک و گندم، که در اطراف فسا و اصطهبانات و نیریز با وجوه دولتی متفرق هستند، سخت خواهد نمود. خواهشمند است در قلع و قمع اشرار نامبرده دستور اکید صادر، و نتیجه را به این وزارتخانه اعلام فرمائید. به طوری که خاطر محترم

منتحضر است، مراتب تحت شماره ۵۷۸۲م و شماره ۵۸۰۹م به عرض جناب آقای نخست‌وزیر رسیده، رونوشت به آن وزارت ارسال گردیده است. از طرف وزیر دارایی [امضاء: ناخوانا] رونوشت برابر اصل است.

[۲۴۴]

[نشان رسمی دربار]

[توشیح:] محمدرضا پهلوی

نظر به پیشنهاد جناب اشرف احمد قوام نخست‌وزیر، به موجب این دستخط تیمسار سپهد احمدی را به سمت وزارت جنگ منصوب، و مقرر می‌داریم به انجام وظایف محوله اقدام نماید. کاخ سعدآباد، ۱۲ مرداد ۱۳۲۵.

[۲۴۵]

[نشان رسمی دربار]

[توشیح:] محمدرضا پهلوی

نظر به پیشنهاد جناب اشرف احمد قوام نخست‌وزیر، به موجب این دستخط تیمسار سپهد احمدی را به سمت وزارت جنگ منصوب، و مقرر می‌داریم به انجام وظایف محوله اقدام نماید. کاخ سعدآباد، ۲۷ مهرماه ۱۳۲۵.

[۲۴۶]

به فرمان اعلیحضرت همایون شاهنشاهی

نظر به ابراز فعالیت و مجاهدتی که در راه نجات آذربایجان از سپهد احمد

امیراحمدی مشهود گردیده، از تاریخ بیست و یکم آذرماه یک هزار و سیصد و بیست و پنج به اعطای یک قطعه نشان آذرآبادگان منتخر می‌گردد. وزیر جنگ [امضاء]:

اسناد سال ۱۳۲۶ هجری قمری

[۲۴۷]

با تاییدات خداوند متعال

ما

[توشیح:] محمدرضا پهلوی

محمدرضا پهلوی شاهنشاه ایران

به پاس خدمت و نظر به مراتب لیاقت سپید احمد امیراحمدی، بنا بر استدعای وزارت کشور، به موجب این فرمان نامبرده را به اعطای یک قطعه نشان درجه اول پاس فرین افتخار می‌نمائیم. به تاریخ اول فروردین ماه یک هزار و سیصد و بیست و شش.

[۲۴۸]

به تاریخ ۱۷/۱۰ ماه ۱۳۲۶

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

پیوست ...

وزارت جنگ

اداره دفتر وزارتی

دائره ...

شماره $\frac{۸۴۶۷}{۳۲۳۹۳}$

جناب تیمسار سپید امیراحمدی! به فرمان اعلیحضرت همایون شاهنشاهی، تیمسار به ریاست انجمن نشان‌های ارتش منصوب شده‌اند و مراتب در فرمان عمومی ارتش درج

خواهد گردید. وزارت جنگ: سپهبد [امضاء]: یزدان پناه

[۲۴۹]

به تاریخ ۱۷ / ۱۰ / ۱۳۲۶

[شیر ابستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

پیوست ...

وزارت جنگ

اداره دفتر وزارتی

دائرة ...

شماره $\frac{۸۴۶۶}{۳۲۳۹۱}$

جناب تیمسار سپهبد امیر احمدی! به فرمان اعلیحضرت همایون شاهنشاهی، تیمسار به ریاست هیأت عالی نظامی منصوب شده‌اند و مراتب در فرمان عمومی ارتش درج خواهد گردید. وزیر جنگ: سپهبد [امضاء]: یزدان پناه.

[۲۵۰]

[نشان رسمی دربار]

[توشیح: محمدرضا پهلوی]

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست‌وزیر، به موجب این دستخط تیمسار سپهبد احمدی را به سمت وزارت کشور منصوب، و مقرر می‌داریم به انجام وظایف محوله اقدام نماید. کاخ مرمر، ۱۹ اسفند ماه ۱۳۲۶.

اسناد سال ۱۳۲۷ هجری شمسی

[۲۵۱]

[نشان رسمی دربار]

تیمار سبهد امیراحمدی وزیر جنگ

نظر به حسن مراقبت و صمیمیتی که در مدت مسافرت ما به اروپا در امور مربوط به شورای سلطنتی به ظهور رسانیده‌اید، به موجب این دستخط مراتب قدردانی و رضامندی خودمان را به شما اظهار می‌داریم. کاخ سفید، ۱۰ شهریور ماه ۱۳۲۷. [توشیح:]
محمدرضا پهلوی

[۲۵۲]

گزارش

۵ بهمن ماه ۱۳۲۷

شب چهارم ماه جاری در حدود ساعت ۲۳، چند تن از نمایندگان مجلس - از جمله حسین مکی، حائری زاده و عبدالقادر آزاد - در منزل عباس اسکندری، نماینده مجلس، واقع در خیابان منیریه، بوده و مقارن ساعت ۲۴ از آنجا خارج شده‌اند. بعد از رفتن آنها چند نفر مهمان تبعه خارجی نیز از منزل اسکندری خارج و با اتومبیل مشارالیه تا جلو میدان باغ‌شاه آمده، سپس به اتومبیل خود سوار شده و رفته‌اند.

[۲۵۳]

اداره ...	[نقش شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] در حواب مراسم حروف و
دائرة ...	وزارت جنگ اعداد سیره که منم شماره است، با شماره
شماره ...	ذکر شود.
پیوست ...	
تاریخ ...	

کیفۀ تلگراف رمز ۱۲۱۱-۲۱/۱۱/۲۷ فرمانده لشکر ۵ از لرستان
 تیمسار ریاست ستاد ارتش! محترماً معروض می‌دارد: دو تلگراف آقای کاشانی [را]
 ذیلاً به عرض می‌رساند:

اول: و جناب آقای تیمسار سپهبد رزم آراء، ریاست ستاد ارتش، دام‌اقباله، مصالح عالیۀ
 مملکت مقتضی تقویت این خادم بی‌شائبه مملکت بوده. در هر حال، مقرر فرمایند در
 خرم‌آباد آزاد باشم. قول قطعی به عدم هیچ‌گونه مداخله و تحریکی می‌دهم.
 سید ابوالقاسم کاشانی.

[پیوست]

کشف تلگراف لشکر ۵	[نقش شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]	اسم کشف‌کننده ...
از خرم‌آباد	ستاد ارتش	تاریخ و وصول ۱۳۲۷/۱۱/۲۱
شماره وارده ...	دائرة مرموزات	تاریخ کشف ... ماه ... ۱۳۲۲

ستاد ارتش! عین تلگراف آقای حاج سید ابوالقاسم کاشانی به شرح زیر معروض
 می‌گردد:

و در این موقع که حکومت نظامی تهران مستقر گردیده و به مناسباتی بودن این جانب
 را در تهران مقتضی نمی‌دانند، لذا متمنی است اجازه فرمایند که به یکی از کشورهای

سرتیپ بهرامی.

[پیوست]

عین تلگراف سید ابوالقاسم کاشانی از عرض می‌گذرد:

هسرای ضرابی، تجارتخانه ناجی، نورچشم آقامصطفی، سالم هشتم، ان‌شاءالله، همگی سالم می‌باشند. شب حرکت از بازار ده هزار تومان آوردند. در صندوق خانه دست چپ تنباکوها است. چهارصد و پنجاه تومان به والده ابوالحسن، چهارصد تومان به والده معالی، سیصد تومان به والده سالمی، یکصد و پنجاه تومان به آقای معالی، چهل تومان به والده عامره، هشتصد تومان به قصاب و هفتصد تومان به نانوا، که طلبکارند، بدهید. ضمناً صندوق خانه و گنج‌ها را مهر و موم نمائید. مورخه ۲۷/۱۱/۲۱.

سرتیپ بهرامی.

اسناد سال ۱۳۲۸ هجری شمسی

[۲۵۴]

اداره دفتر محرمانه، عهد و امرخیزی (شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج)

شماره ۷۳۶۱ وزارت امور خارجه

مورخه ۱۹/۱۰/۲۸ [۱۳]

محرمانه

پیوست دارد.

وزارت جنگ! اداره دادرسی ارتش، بازگشت به مرفومه شماره ۱۰۲۵۱ / د،

۱۳۲۸/۶/۱۹، راجع به استرداد آقای ایرج اسکندری، به استحضار می‌رساند که پس

از وصول نامه آن وزارت، با ارسال رونوشت نامه مزبور و ضمیمه آن، شرحی به سفارت

کبرای شاهنشاهی در پاریس نوشته و تقاضا شد که، با در نظر گرفته مفاد نامه آن وزارت و اوراق مربوط به استرداد شخص نامبرده که قبلاً فرستاده شده بود، اقدام به استرداد مشارالیه نمایند. و ضمناً درخواست گردید هرگاه اوراق مربوطه به استرداد ناقص تشخیص و یا قید جهات دیگری در تقاضای استرداد ضروری باشد، قبلاً از این وزارت کسب تکلیف نمایند. زیرا مفتضی نخواهد بود که تقاضای استرداد از طرف دولت ایران به علت نواقص و یا هر علت دیگر در دادگاه‌های فرانسه رد شود. اینکه، گزارشی از سفارت کبرای شاهنشاهی رسیده است که رونوشت آن را تلواً ایفاد می‌دارد. به طوری که ملاحظه خواهند فرمود، چون نوع جرم متسبب به آقای ابرج اسکندری اقدام مشارالیه بر علیه امنیت داخلی مملکت طبق نظر بازپرس شعبه یک دادرسی ارتش تعیین گردیده و با مدافه در نظریات علمای حقوق جزا، من جمله Garrand فرانسوی، این قبیل جرایم جزء جزء جرائم سیاسی محسوب می‌شود که قاعدتاً مرتکبین آن قابل استرداد نمی‌باشند؛ بنا بر این لازم است قبلاً مطالعه کاملی نسبت به موضوع استرداد شخص نامبرده به عمل آورده و به طریقی اقدام نمود که پس از جریان انداختن تقاضای استرداد نزد محکمه «توجه اتهام» - La chambre des mises en accusation فرانسه - که قطعاً متهم مزبور از خود دفاع خواهد نمود، مقامات پشتیبان او برای تبلیغات علیه ایران استفاده ننموده و به فرض اینکه تبلیغاتی هم بنامید، بالاخره محکمه مزبور حکم به استرداد را صادر و دولت شاهنشاهی را در تقاضای خود محق تشخیص دهد.

بنا به مراتب بالا، وزارت امور خارجه معتقد است مقرر فرمایند پرونده امر از طرف یکی از حقوقدانان عالی مقام دیوان کشور مورد مطالعه دقیق قرار گرفته و موارد اتهام این شخص را که ممکن است در عین حال مرتکب جنحه یا جنایت عمومی شده باشد استخراج، و به طریقی اقدام شود که تقاضای دولت شاهنشاهی از طرف دادگاه‌های فرانسه مردود تلقی نشود. وزیر امور خارجه [امضاء:]

[پیوست]

نمرة ۸۰

۲۷ آبان ۱۳۲۸

محرمانه وزارت امور خارجه، اداره دفتر محرمانه

مرقومه شماره ۴۷۸۷، مورخه ۱۳۲۸/۶/۳۱، صادره از اداره عهود و امور حقوقی، دفتر محرمانه، راجع به استرداد آقای ایرج اسکندری واصل گردید. چون موضوع به نظر این جانب مهم و قابل دقت می آید، لازم دانست قبل از اقدام، یعنی مراجعه رسمی به وزارت امور خارجه فرانسه و تقاضای استرداد نامبرده، به طوری خصوصی - البته بدون ذکر اصل موضوع - با بک دو نفر اشخاص مطلع و بصیر در امور حقوقی که از جریان قضایی این قبیل امور در محکمه فرانسه نیز آگاه و خبیر باشند، نسبت به جریان قضایی استرداد و رویه محکمه صالحه مشورت نموده اطلاعاتی در این باره تحصیل نماید؛ که اینکه طبق اطلاعات حاصله مراتب زیلا لزوماً به عرض میرسد که مورد توجه و دقت مخصوص قرار دهند:

۱. به طوری که در یادداشت وزیر کشور فرانسه - که رونوشت آن ضمن نامه محرمانه شماره ۵۸، مورخه ۱۳۲۸/۲/۱۷، ارسال گردیده - ملاحظه فرموده اید، قانون فرانسه اقدام بر علیه امنیت خارجی کشور را جزو جنایات حقوق عمومی تلقی، ولی در مورد اقدام بر علیه امنیت داخلی کشور ساکت بوده و تشخیص جنایت مزبور را از جنایات حقوق عمومی و با از جنایات سیاسی بر عهده محکمه صالحه که نسبت به استرداد مقصر قضاوت می نماید، *la chambre des mises en accusation* قرار داده است.

در بند دو از برگ تنظیمی از طرف بازپرس دادسرای نظامی تهران - پیوست نامه شماره ۵۸۷، مورخه ۱۳۲۸/۱/۱۸، وزارت جنگ به وزارت خارجه - نوع جرم

اقدام بر علیه امنیت داخلی کشور قید و ماده قانونی که جرم ارتكابی متهم مشمول آن می‌گردد، بند اول ماده ۱ قانون مقدمین بر علیه امنیت کشور، که مربوط به امنیت داخلی است، مورد استفاده قرار داده شده. همچنین در بند دو برگ تنظیمی از طرف بازپرس شعبه ۱ اداره دادرسی ارتش، نوع جرم تشکیل دسته اشراک مسلح برای مقاومت در مقابل قوای مسلح دولتی و تعرض به جان و مال مردم - که اقدام بر علیه امنیت داخلی کشور است - قید و ماده قانونی که جرم ارتكابی مشمول آنست، ماده ۴۰۹ قانون دادرسی - که باز مربوط به امنیت داخلی است - تشخیص داده شده. بدین طریق، بنا بر سابقه تصور می‌کنند که *La chambre des mises en accusation* که تنها مقام صلاحیتدار و مستقل برای تشخیص جرم و قبول یا عدم استرداد است، اتهامات متبنا را، طبق اوراق تنظیمی، اقدام بر علیه امنیت داخلی و بالتبججه جرم سیاسی تلقی و موافقت با استرداد نکند.

۲. صرف نظر از جریان قضایی و تصمیمی که محکمه فرانسه در این باره خواهد گرفت، که البته صد درصد نمی‌توان به طور قطع پیش‌بینی نمود، چیزی که به نظر این جانب بیشتر اهمیت داشته و باید مخصوصاً مورد نهایت دقت و مطالعه قرار داده شود، وضعیتی است که این قضیه در جریان رسیدگی ممکن است به خود بگیرد. توضیح آنکه: طبق قانون فرانسه *La chambre des mises en accusation* به طور علنی - مگر اینکه تصمیم مخالفی خصوصاً گرفته شود - به دعوای حاصل از تقاضای دولتی به استرداد یک نفر متهم رسیدگی و متهم مزبور می‌تواند نه فقط شخصاً، بلکه به وسیله وکیل مدافع از خود دفاع نماید. حال، با در نظر گرفتن این رفته محکمه مزبور و توجه به اینکه ابرج اسکندری فعلاً آلتی بیش نبوده و چه مقام و اشخاصی از او نگاهداری می‌کنند، آیا تصور نمی‌فرمائید همان مقام و اشخاص ایجاد چنین دعوایی را در محکمه این کشور برای بیان و اظهارات تبلیغاتی خود و حمله به ما با نهایت میل استقبال نموده و، به عبارت اخیری، این دعوا را نظیر دعوای کراوچنکو - که گزارش آن سابقاً به عرض رسیده - بنمایند؟ به عقیده این جانب احتمال و پیش‌بینی چنین پیش‌آمدی بسیار مهمتر از

تصمیمی است که محکمه مزبور، حتی در صورت رد تقاضای ایران، اتخاذ خواهد نمود. زیرا چندی قبل دیدیم که محکمه انگلیس تقاضای آمریکا را در استرداد یک نفر لهستانی که از کشتی تجارتنی آمریکا به خاک انگلستان فرار کرده بود، رد و اهمیت خاص به این تصمیم داده نشد. ولی، چیز مهم آنست که این دعوا را دیگران از لحاظ تبلیغات مضرة خود مورد استفاده قرار داده و سر و صدایی در روزنامه‌های فرانسه برپا نمایند. اینست که مخصوصاً خواهشمندم قبل از اقدام و مراجعه به دولت فرانسه، که راه بازگشت را خواهد بست، کلیه اطراف قضیه را با نهایت دقت مطالعه فرموده، آخرین نظریه خود را ابلاغ فرمایند. سفیر کبیر: علی سهیلی.

[۲۵۵]

اداره کارگزینی [نقش شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] در حواص مراغه حروف و

وزارت جنگ اعداد سیره که منم شماره است، دکر شود.

دائرة ۱

شماره ۱/۲۴۴۹۷

پیوست ...

تاریخ ۲۹/۱۰/۲۸ [۱۳]

تیمسار سپهد امیراحمدی! هیأت افسران اعزامی سوریه به وسیله کاردار خود در تهران یک قطعه نشان عالی لیاقت جهت تیمسار به وسیله وزارت جنگ ارسال و استدعای تصویب آن را نموده است. مراتب از شرف عرض پیشگاه مبارک شاهانه گذشت، پذیرش آن مورد تصویب و افع و بدین وسیله ارسال می‌گردد. وزیر جنگ: سپهد یزدان پناه [امضاء].

[۲۵۶]

اداره کارگرنی

دائرة ۱/۱

شماره ۲۵۲۱۱

پیوست ...

تاریخ ۱۳/۵/۲۸ (۱۳)

در جواب مراسله حروف و اعداد سبزه که

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] ششم شماره است، ذکر شود.

وزارت جنگ

نیمسار سبهد امیراحمدی! کشور هاشمی اردن از طریق وزارت امور خارجه یک
قطعه نشان کوکب درجه ۱ جهت نیمسار ارسال و استدعای پذیرش آن را نموده بود.
مراتب از شرف عرض پیشگاه مبارک شاهان گذشت؛ مورد تصویب واقع گردید.
اینکه، نشان مزبور با فرمان آن تلوأ ارسال می‌گردد. وزیر جنگ: سبهد یزدان پناه
[امضاء.]

[پیوست]

عبدالله

ابن‌الحسین

[توضیح: عبدالله بن‌الحسین]

نحن عبدالله بن‌الحسین ملك المملكة الأردنية الهاشمية تقديراً للصفات
الحميدة والمزايا النبيلة التي اتصف بها نیمسار سبهد امیراحمدی فقد منحناه و سام
الكواكب الأردنی من الدرجة الأولى و أمرنا بأصدار هذه البراءة من ديواننا
أبدأنا بذلك.

صدر عن قصرنا (...) في عمان في اليوم الخامس والعشرين من شهر صفر سنة الف و ثلاثمائة و تسع و ستين هجرية الموافق لليوم السادس عشر من شهر كانون الأول سنة الف و تسعمائة و تسع و أربعين ميلادية.

بأمر جلالة مولاي المله المعظم: عزيز (...)

[۲۵۷]

با نایب‌دات خداوند متعال

ما

پهلوی شاهنشاه ایران

نظر به اصل چهل و پنجم قانون اساسی و ماده دوم نظامنامه مجلس سنا، که در جلسه چهاردهم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و بیست و هشت به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است، تیمسار سپهبد امیراحمدی راه، که به مراتب شایستگی و بصیرت موصوف است، به موجب این فرمان به سمت نمایندگی از حوزه انتخابیه تهران در مجلس سنا معین، و مقرر می‌داریم به انجام وظایف و تکالیف قانونی این سمت اقدام نموده خاطر ما را از حسن مراقبت خود فرین رضایت و خرسندی دارد. به تاریخ ۱۸ بهمن ماه ۱۳۲۸.

اسناد سال ۱۳۲۹ هجری شمسی

[۲۵۸]

اداره ...

در جواب مراسله حروف و اعداد مسیره که

دائرة ...

شماره ۴۶۸ رکن ۲ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] منم شماره است، ذکر شود.

وزارت جنگ

پیوست ...

تاریخ ۱۳/۲/۲۹ [۱۳]

تیمسار سپهبد امیراحمدی! حسب الامر شاهانه، در موقع تدفین اعلیحضرت شاهنشاه فقید تیمسار در داخل آرامگاه در مراسم شرکت خواهید فرمود. جهت استحضار، بخشنامه صادره به پیوست ایفاد می‌شود. رئیس ستاد ارتش: سپهبد رزم آرا [امضاء].

[پیوست]

اداره ...

در جواب مراسله حروف و اعداد مسیره که

دائرة ...

شماره ۴۶۷ رکن ۲ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج] منم شماره است، ذکر شود.

وزارت جنگ

پیوست ...

تاریخ ۱۳/۲/۲۹ [۱۳]

بخشنامه

در موقع تدفین اعلیحضرت شاهنشاه فقید در آرامگاه، امراء ذیل در مراسم شرکت خواهند نمود: تیمسار سپهبد امیراحمدی، تیمسار سپهبد شاه‌بخشی، تیمسار سپهبد

جهانبانی؛ تیمسار سپهبد نججوان.

جهت اجرای امر شاهانه، پس از رسیدن به حضرت عبدالعظیم امراء نامبرده در عقب اعلیحضرت همایون شاهنشاه حرکت کرده و در مراسم مربوطه شرکت خواهند داشت. رئیس ستاد ارتش: سپهبد رزم آرا [امضاء].

اسناد سال ۱۳۳۲ هجری شمسی

[۲۵۹]

با نایب‌دات خداوند متعال

ما

پهلوی شاهنشاه ایران

[توضیح:] محمدرضا

نظر به اصل چهل و پنجم قانون اساسی و مادهٔ دوم نظامنامهٔ انتخابات مجلس سنا، که در جلسهٔ چهاردهم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و بیست و هشت به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است. تیمسار سپهبد امیراحمدی راه، که به مراتب شایستگی و بصیرت موصوف است، به موجب این فرمان به سمت نمایندگی از حوزهٔ انتخابیهٔ تهران در مجلس سنا معین، و مقرر می‌داریم به انجام وظایف و تکالیف قانونی این سمت اقدام نموده خاطر ما را از حسن مراقبت خود قرین رضایت و خرسندی دارد. به تاریخ ۲۵ اسفند ماه ۱۳۳۲.

نمرهٔ ۴۸۶۸: ۲۵/۱۲/۳۲ دفتر مخصوص شاهنشاهی.

اسناد سال ۱۳۳۷ هجری شمسی

[۲۶۰]

نمره: ۱۵۶۵۸/۱۵۲۴ دولت علیّه ایران

[شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، تاج]

وزارت جنگ

وزارت جنگ به موجب این حکم نظامی مقرر می‌دارد: نظر به لیاقت و شایستگی که از احمد آقا سرتیپ سوم مشهود است، از تاریخ بیست و پنجم برج حوت یونت نیل یک هزار و سیصد و سی و هفت به اعطاء یک قطعه مدال طلای نظامی قرین امتیاز گردید. [امضاء: فتح‌الله سپهدار اعظم. مهر مره کوچک به سجع] وزارت جنگ.

اسناد سال ۱۳۴۱ هجری شمسی

[۲۶۱]

[نشان رسمی دربار]

[توضیح: محمد رضا پهلوی]

نظر به توجه خاصی که در امور افسران بازنشسته داشته و داریم، به موجب این دستخط تیمسار سپهدار احمد امیراحمدی را به سرپرستی کانون افسران بازنشسته ارتش و ژاندارمری و شهربانی کلّ کشور منصوب، و مقرر می‌داریم در انجام وظایف محوله اقدام نماید. ۱۴ بهمن ماه ۱۳۴۱.

[۲۶۲]

پاسگاه باغ خاص، صبح روزهای چهارشنبه هر هفته تیمسار سپهدار امیراحمدی به

اقبالیه، ملک خود، تشریف می‌برند. طبق اطلاع، ممکن است بعضی تحریکاتی در ساعتی که معظم‌له در اقبالیه تشریف دارند بشود و برخلاف مقررات و اصول کارهایی برخلاف امنیت و انتظامات انجام گردد. لذا، روزهای چهارشنبه هر هفته از ساعت $۸\frac{1}{4}$ صبح تا ساعت ۵ بعدازظهر، بدون اینکه موضوع جنبهٔ نظاهر یا وجود (...) و ضعف داشته باشد، دو ژاندارم گشتی ورزیده و با تجربه مأمور نمایند که امنیت و انتظامات اقبالیه را مراقبت نماید و از هرگونه بی‌نظمی جلوگیری نمایند. از نظر سرعت، این دستور مستقیماً برای شما نوشته شد. رونوشت آن را به فرمانده گردان هم اطلاع دهید که مطلع باشد.

فرمانده ژاندارمری کل: سپید مالک (امضاء) [۱۳]۴۱/۱۱/۱۵

[حاشیه:] $\frac{۱۲۸۱}{۴۱/۱۲/۸}$

[۲۶۳]

به تاریخ اول اسفند ۱۳۴۱

دستورات

۱. وجوهی که در بانک‌های خارجه گذارده شده است به اسم من و خانم، باید برای همیشه در آن بانک‌ها بماند که اگر خدای ناخواسته وضع ایران به هم خوردگی پیدا کرد، اولادان و خانوادهٔ من بتوانند به انکاء این وجوه به اروپا رفته و در آنجا از عایدات و منافع آنها زندگی کنند.

۲. چنانچه فوت من قبل از خانم به وجود آید، فوراً پس از تشریفات چله خانم باید به اروپا و آمریکا برود و در معیت علی‌نقی یا همایون در تمام بانک‌هایی که در اروپا و آمریکا صورت نوشته شده است، کلیهٔ اصل و فرع آن پول‌ها را به اسم خود نماید؛ یعنی اسم مرا پاک کند و با آنکه از آن بانک بگیرند و به بانک دیگر بپارند که فقط اسم خانم نوشته شود.

۳. تمام این وجوه، اصلاً و فرعاً، نازمانی که خانم در قید حیات می‌باشند، مطلقاً در

اختیار ایشان بوده و هیچ یک از اولادان من حق دخالت ندارند. پس از ایشان، کما فرض الله، بین اولادان من تقسیم شود.

۴. در بانک انگلستان که مبلغی به اسم من و خانم پول گذاشته شده است، اخیراً اطلاع حاصل کردم که اگر یکی از ماها فوت کنیم، دولت انگلیس نصف آن مبلغ را به ارث خواهد برد. لذا، چنانچه من عمری داشته باشم، در این سفر که به اروپا می‌روم حتماً آن سهام انگلستان را می‌فروشم، وجه آن را به بانک‌های ژنو - یعنی (...) بانک و کردی بانک - انتقال می‌دهم و از سهام همان بانک‌ها خریداری می‌کنم. زیرا حساب بانک‌های سوئیس اصلاً و فرعاً محرمانه به اسم اشخاص در دفاتر ثبت شده است، ولی صورت ظاهر نمره است. این حسابی که نمره‌های آنها را نوشته‌ام، این بانک‌ها چون حساب نمره نوشته شده است، دیگر [پارگی سند].

۶. چنانچه عمر من کفایت نکند، برای تنظیم این کارها - به طوری که در اول این دستور نوشتم - پس از تشریفات چله فوت من، خانم به عنوان کسالت باید فوراً به اروپا و آمریکا برود تا اسنادی که محلش به خانم نشان داده شده است همراه برداشته، با علی نقی و همایون این اقدامات را به عمل آورد که تأخیری در این کارها حاصل نشود که بانک‌ها سوءاستفاده کرده مبلغی را به عنوان مالیات بر ارث از بین ببرند. [امضاء:] امیراحمدی.

مبلغ هشتصد هزار تومان به حساب ثابت و سهام بانک ایران و خاورمیانه می‌باشد در تهران، به اسم خانم خریده‌ام و در بانک مزبور می‌باشد. صد هزار تومان هم به اسم خودم به حساب ثابت و سهام بانک خاورمیانه تهران خریده‌ام که جمع آنها با منافعی که الی اول فروردین خواهد داد، در حدود یک میلیون تومان می‌شود. این وجوه در اختیار خانم خواهد بود، فقط و فقط برای مصرف خرید زمین و ساختمان مقبره من.

به اضافه آن مبلغ بالا، به حساب خود خانم در بانک ایران و انگلیس در حدود چهارصد هزار تومان به اسم ایشان وجه گذاشته شده است که منافع سالیانه آن به علاوه سیصد و پنجاه هزار تومان دیگر در بانک خاورمیانه تهران در حساب [پارگی سند].

اسناد سال ۱۳۴۲ هجری شمسی

[۲۶۴]

با نایب‌دات خداوند متعال

ما

پهلوی شاهنشاه ایران

[توضیح:] محمدرضا

نظر به اصل چهل و پنجم قانون اساسی و ماده دوم نظامنامه انتخابات مجلس سنا، که در جلسه چهاردهم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و بیست و هشت به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است، تیمسار سپید احمد امیراحمدی را، که به مراتب شایستگی و بصیرت موصوف است، به موجب این فرمان به سمت نمایندگی از حوزه انتخابیه تهران در مجلس سنا معین، و مقرر می‌داریم به انجام وظایف و تکالیف قانونی این سمت اقدام نموده خاطر ما را از حسن مراقبت خود قرین رضایت و خرسندی دارد. به تاریخ سوم مهرماه ۱۳۴۲.

اسناد سال ۱۳۴۳ هجری شمسی

[۲۶۵]

CUMBERLAND HOTEL Marble London W.1 Ambassador 1234. Cables

Cumberotel, London W.1

وجوهی که در بانک‌های آمریکا در حساب ذخیره و سهام گذاشته شده است، از این

قرار است:

۱. در بانک چ� فقط یکصد هزار دلار، به حساب ذخیره گذاشته‌ام که باید چهار درصد فرع بگیرم.
 ۲. در بانک گاراتنی (...) ایضاً یکصد هزار دلار در حساب ذخیره گذاشته‌ام که در سال سوه و نیم درصد خواهد داد.
 ۳. در بانک گاراتنی (...) ایضاً خریداری نموده‌ام دو هزار و پانصد عدد سهام تلفن و تلگراف.
 ۴. در بانک گاراتنی (...) ایضاً خریده‌ام چهارصد و پنجاه سهم نفت که از فرار $\frac{1}{4}$ منافع خواهد داد.
 ۵. در حساب جاری هر یک از بانک‌ها هم مختصری باقی گذاشته‌ام که حساب جاری قطع نشده، عایدات را به آن حساب بریزند.
- در بانک انگلیس، (...) بانک ۲۸ قسم سهام مختلف خریده‌ام که در حدود یکصد و پنجاه هزار پاوند قیمت دارد و در سالی دو هزار و پانصد پاوند عایدات دارد. آخرین وجهی که در حساب جاری باقی ماند، پانصد و سی پاوند فایده است تا تاریخ ۱۲۱ اکتبر ۱۹۶۴ مطابق بیست مهرماه ۱۳۴۳.

اسناد سال ۱۳۴۴ هجری شمسی

[۲۶۶]

۱۳۴۴/۹/۵ [شیر ایستاده، خورشید، شمشیر، ناج] [محل نمبر ملصفه]

وزارت کشور

اداره کل ثبت احوال

رونوشت خلاصه مرگ

در تاریخ روز پنجم ماه آذر سال هزار و سیصد و چهل و چهار شمسی [در] شهر

تهران، شهرستان تهران، آقای احمد داری نام خانوادگی امیراحمدی، فرزند نفی و طوی، متولد هزار و دوپست و شصت و سه ۱۲۶۳، دارنده شناسنامه شماره ۵۴۷۳ صادره از تهران، تابع حوزه ۳ اداره ثبت احوال شهرستان تهران مرده و مرگش در دفتر مردگان سال ۱۳۴۴ حوزه متوفیات تابع اداره ثبت احوال شهرستان تهران به شماره ۱۴۹۱۵ ثبت شده است.

این رونوشت خلاصه مرگ، بدون هیچ عیب و خدشه و قلم خوردگی، برحسب تفاضانامه کتبی به آقای علی نفی امیراحمدی فرزند تسلیم گردید.

محل امضاء نماینده و مهر حوزه بایگانی اسناد اداره ثبت احوال شهرستان تهران.
[امضاء و مهر] طبق درخواست شماره $\frac{۳۹۷۱۴}{۴۴/۹/۲۳}$ صادر شد. علی اکبر پیرنیا [امضاء].
۴۴/۹/۲۳

[۲۶۷]

گورستان شهر

تلفن ۲۰۲۴۶-۲۱۱۲۰

تاریخ هفتم آذرماه ۱۳۴۴

پروانه دفن ۱۴۷۵۶ منصدی گورستان امامزاده عبدالله برای دفن جنازه مرحوم تیمسار سپهبد امیراحمدی فرزند نفی مانع قانونی ندارد. محل مهر و امضاء [مهر صندوق اداره متوفیات و امضاء] ۴۴/۹/۷.

اسناد سال ۱۳۴۵ هجری شمسی

[۲۶۸]

پیشگاه مبارک اعلیحضرت شاهنشاه آربامهر

باکمال احترام به شرف عرض مبارک ملوکانه می‌رساند:

شاهنشاه آریامهر در شرفیابی که به افتخار آن نائل گردیده بودم، اجازه و امر فرموده‌اند هرگونه گرفتاری که برایم پیش آمد کند، با تحصیل اجازه شرفیابی به عرض شاهنشاه برسانم. اکنون، بعد از یک سال و چند ماه که از مرگ شوهرم می‌گذرد و در این مدت سعی وافر کرده‌ام که در مواجهه با ناملایمات گوناگون موجب تصدیع خاطر خطیر همایونی را فراهم ننمایم، در امتثال اوامر ملوکانه به عرض این عریضه مبادرت و استدعای عطف توجه شاهنشاه آریامهر را دارم.

بعد از درگذشت مرحوم سپهد امیراحمدی، اشخاصی، به جهات مختلف و روی اغراض متفاوت، شروع به انتشار شایعات غرض آلود و گزافه آمیزی علیه آن مرحوم نمودند. با تیرهای درشت هفتاد میلیون جواهر سپهد امیراحمدی و نظایر آن، عکس‌های خانوادگی ما را در جراید چاپ کردند. و در تعقیب تحریکات معروضه، اداره مالیات بر ارث مبلغی متجاوز از ۵۴ میلیون ریال مالیات از ورثه مطالبه کرد.

خوشبختانه تمام اسناد و مدارک مربوط به همه دارایی‌های آن مرحوم در صندوق اجاری بانک ملی ایران متمرکز بوده که آن صندوق طی صورت مجلس رسمی باز شده و چیزی از آن مکتوم نمانده است. طبق ارزیابی کارشناسان بانک ملی، تمام جواهرات هفتاد میلیونی جراید بیش از ۱۶۰ هزار تومان قیمت نداشته که در رأس همه آنها قوطی سیگار اعطایی اعلیحضرت رضاشاه کبیر، رحمه الله علیه، بوده است. تمام موجودی‌های بانک‌های خارجه ۱۲ میلیون تومان ارزش داشته که، طبق گواهی‌های رسمی صادر از بانک‌های مربوطه، به تصدیق کنسولگری‌های شاهنشاهی تماماً مشترک بین مرحوم سپهد و این کمینه بوده است و خاطر خطیر اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر از وضع مالی پدرم مرحوم سردار عظیم و ورثه آن مرحوم استحضار دارند.

با وصول پیش‌آگهی اداره مالیات بر ارث ورثه، برای اثبات اینکه هیچ‌گونه منظوری جز پرداخت مالیات متعلقه طبق حق و قانون ندارند و به منظور رفع هرگونه سوء تفاهم،

وکیلی انتخاب کردند که معروف به امانت و صحت عمل و مورد اعتماد و اعتماد کامل خود اولیاء وزارت دارایی است. و این وکیل با جمع آوری دلایل و اسناد از بانک‌های خارجه و داخله و گواهی صادر از وزارت دادگستری، راجع به کیفیت محاسبه موجودی حساب‌های مشترک، در نهایت امانت و دقت رقم صحیح مانرک را معلوم و مالیات متعلقه را قریب به مبلغ شش میلیون ریال اعلام نمود. ولی، متأسفانه، پس از طرح قضیه در هیات‌های حل اختلاف مالیاتی، بعضی از مأمورین، ظاهراً در لباس خوش خدمتی برای وصول مالیات و معناً معلوم نیست به چه منظوری، به انحاء مختلف مانع شدند که هیات‌ها رأی خود را مطابق حق و قانون صادر کنند. و چون نمایندگان وزارت دادگستری زیر بار صدور رأی به بیش از مبلغ مالیات واقعی نمی‌رفتند، چهار هیات عوض کردند تا بالاخره موفق شدند که حکم به پرداخت مبلغی در حدود ۲۱ میلیون ریال، یعنی بیش از سه برابر مالیات واقعی، صادر نمایند.

شاهنشاه! توضیح جزئیات و تصدیق بیشتر خاطر خطیر ملوکانه حمل بر جسارت و موجب ملال خاطر مبارک خواهد بود. چون محتویات پرونده بهترین دلیل صحت عرایض ورثه و انحراف علنی پرونده از مجرای قانونی است. این کمیته با استظهار به عواطف مخصوص ملوکانه که مرحوم سبهد همواره از آن برخوردار بوده است، استدعا دارم امر مطاع مبارک بر رسیدگی و رفع این اجحاف از ورثه، که انتظار دارند مثل سایر افراد ملت از حمایت قانون برخوردار باشند، شرف صدور یابد.

به تاریخ سوم اسفند ۱۳۴۵ و با تحلیل و احترام و درود فراوان به بانی کبیر این روز

مقدس!

کمیته: توران امیراحمدی.

اسناد سال ۱۳۴۷ هجری شمسی

[۲۶۹]

تاریخ ۱۳۴۷/۱/۲۷ [نشان شهرداری تهران]
 شماره ۳/۸۹۴ شهرداری تهران
 پیوست ... سازمان گورستان های پایتخت

سازمان گورستان های تهران! عطف به نامه شماره ۲۰/۳۱۷، مورخ ۴۷/۱/۱۹. به اطلاع می رساند:

چنانچه انتقال جنازه مرحوم تیمسار سپهد امیراحمدی، که در تاریخ ۴۴/۹/۵ فوت نموده، به محل دیگر بدون آنکه صندوق جنازه باز شود امکان پذیر می باشد، انجام آن از نظر این اداره بلامانع است.

رئیس اداره کل بهداشت تهران: مهندس حسنی زاده
 رونوشت ضمن بازگشت به نامه مورخه ۴۷/۱/۱۵ به ورثه مرحوم تیمسار امیراحمدی ابلاغ می گردد.

مدیرعامل سازمان گورستان های پایتخت: یوسفیان [امضاء]

۴۷/۱/۲۲

$$\frac{۲۰/۳۲۰}{۴۷/۱/۲۲}$$

تصاویر

سرلشگر احمد امیراحمدی (فرمانده لشکر غرب)

سرلشگر احمد امیراحمدی (فرمانده لشکر غرب)

احمد امیراحمدی

سرلشگر احمد امیراحمدی (فرمانده لشکر غرب)

سپهبد احمد امیراحمدی

سپهبد احمد امیراحمدی

سپهبد احمد امیراحمدی

سپهبد احمد امیراحمدی

مهد اکهد امیراحمدی (وزیر جنگ)

اکهد امیراحمدی

سرلشکر مهد امیراحمدی (فرمانده امپراتور عثمانی)

رضاشاه و مهد اکهد امیراحمدی

۱. سرلشکر احمد امیر احمدی ۲. سرنایب حبیب اللہ شیبانی

سرلشکر احمد امیر احمدی (مرتبہ شدہ لشکر عرب)

مراقب یزدان پناه محمد حسین آبروم احمد امیر احمدی

۱. سپہ سالار احمد امیر احمدی ۲. سرلشکر علی زبانی

حیدرآباد و سپید احمد امیر حیدری

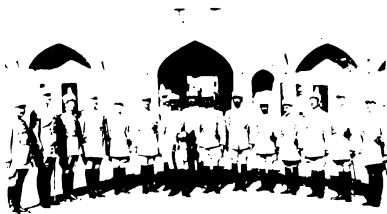
سرلشکر احمد امیر حیدری (وسط) اور سیدہ لشکر مراد

احمد امیر حیدری کے ساتھ بیٹی، ۱۹۶۰ء

سپیدہ احمد امیر حیدری کے ساتھ دو سوتیلی بہنیں

احمد امیراحمدی و جمعی از افسران ستاد وی در زاهدان برای ارسال

— لشکر احمد امیراحمدی (فرمانده زاهدان برای کل کشور) به اتفاق افسران ستاد زاهدان برای

سرلشکر احمد میر حسدی فرمانده لشکر غرب اسیران در دست معروف خود سوار بر اسب

اسیران

سرلشکر احمد میر حسدی

سرلشکر احمد میر حسدی (فرمانده لشکر غرب) در جمع هدایای اسیران و سربازان خود

۱- سرشکر احمد میر حسینی (امامزاده لشکر عرب) در هندان - ۲- حسن میرزوهند

۳- سرشکر احمد میر حسینی (امامزاده لشکر عرب) به اتفاق افسران لشکر و عده‌ای از سران الوار

سرلشکر احمد میر حسینی (فرمانده لشکر مرآت)

سرلشکر احمد میر حسینی (فرمانده لشکر مرآت) به اتفاق رؤسای ادارات کرمانشاه

سر لشکر احمد سیر حسینی به اتفاق پنج تن از فرزندان سر دستان مرادسال مراد

سر لشکر احمد سیر حسینی (فرستاده لشکر مراد) به اتفاق یکی از افسران لشکر

سر لشکر احمد امیر احمدی به هنگام بازدید از سران طوار

سر لشکر احمد امیر احمدی به هنگام بازدید از ستون بگ لشکر در پل زر در عشق آباد زمستان ۱۳۱۹ هـ ق

۸- سرشکر حمد میر حندی به هنگام بازدید از حواصیل ارستان پس از تسلیم شعبان آهلبه تاریخ ۱۳۰۷/۱۲/۲۹ - ش.

۹- سپهبد حمد میر حندی ۲- سپهبد امین یزدانی‌نایب

شهید احمد امیر حسینی و شهید مرتضی پروان‌پناه در یک سالن نظامی

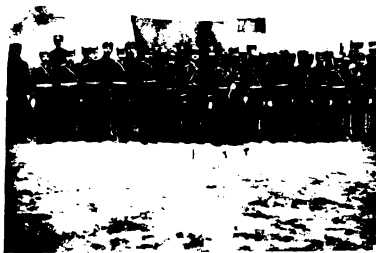
۱. شهید احمد امیر حسینی ۲. سرانشکر فضل‌الله راهدی

۱. احمد قزوینی ۲. سپهبد احمد امیر احمدی ۳. عبدالحسین مزار

۱. مرآت‌شکر احمد امیر احمدی ۲. سرانجام برانگیز پروان‌پناه ۳. سرانجام حبیب‌الله شهبازی

۱. سرایب آقای ۲. سرلشکر احمد امیراحمدی ۳. سرهنگ محمدحسین جهانبانی

احمد امیراحمدی به اتفاق جمعی از افسران فرق برسی ۱۳۰۵

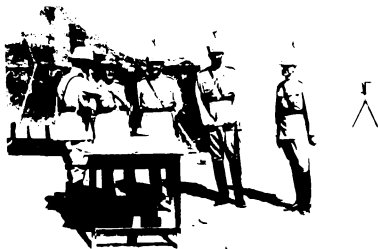
۱. سردار مراد یگانگی ۲. شاهانہ ۳. سپہ سالار احمد امیر احمدی

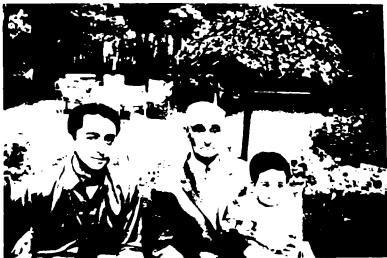
۱. سپہ سالار احمد امیر احمدی (اوپر جگہ) ۲. ہاشم ملک مدنی ۳. شمس الدین امیر گلانی (وزیر کشاورزی) ۱۹۶۵ء۔ ٹر

۱. شهید احمد امیر احمدی ۲. رحمتی معزور ۳. سراف دلان

۱. شهید احمد امیر احمدی ۲. سرانگرم محمد معزور ۳. شهید محمد شادمانی ۴. شادانگر محمد معزور

۱. مظفر امیراحمدی (فرزند احمد) ۲. احمد امیراحمدی ۳. بهرام امیراحمدی (فرزند مظفر)

احمد امیراحمدی به اتفاق دو تن از پوهه‌هایش (فرزندان دکتر غلامحسین ملکی)

۱. شهید احمد امیر احمدی ۲. عزیزاله بیگینی ۳. احمد قزاق ۴. سراجپور فضل ۵. محمد حسن حسینی ۶. احمد آرش

۱. شهید احمد امیر احمدی ۲. شمس الدین امیرعلایی ۳. احمد قزاق (بجست و بر) ۴. احمد

۱۔ شمس الدین امیر علانی، ۲۔ حاجت ملک مدنی، ۳۔ علاء الحسن فروز، ۴۔ سید احمد امیر احمدی، ۵۔ احمد قواد، ۶۔ احمد رابطہ
 ۱۔ عزیز بیک ہی

۱. سرانگرازان در جبهه ۲. سپهبد خدیو میرزاخان ۳. ژنرال کسنو ۴. سرانگرازان ۵. سرانگرازان ۶. سرانگرازان

جنس از خمدار، جتاه، جنگه، باربد، از حرمشهر، ۱- فرج‌الله نهراسی (رئیس دفتر مخصوص)، ۲- سرلشکر احمد امیراحمدی
 ۳- سرلشکر عبدالامیر عطیسی، ۴- سرلشکر علی‌قلی

۱. سرانجام فعلی در ۲۰۰۰ ۲. سرانجام فعلی در ۲۰۰۰ ۳. سرانجام فعلی در ۲۰۰۰ ۴. سرانجام فعلی در ۲۰۰۰

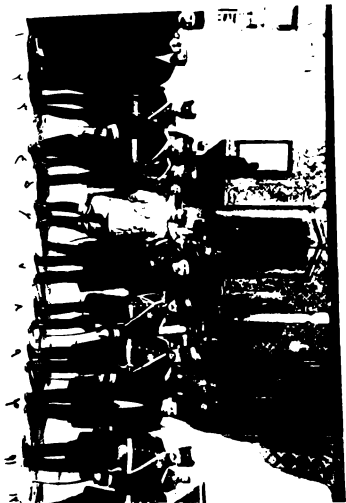
۱. دکتر میرزا محمد ۲. فرح شاه میرزا ۳. سرلشکر خدایار خدایاری ۴. سرلشکر محمد میرزا خدایاری ۵. رضا شاه ۶. رضا رفیع

۱. سرشاک جعفری، ۲. سید علی حسینی، ۳. سید محمدعلی
 ۴. سید محمدعلی حسینی، ۵. سید محمدعلی حسینی، ۶. سید محمدعلی حسینی

۱. سید احمد امیر احمدی . ۲. سرلنگر محمد نجوان . ۳. سرهنگ هادی آتابای . ۴. سرلنگر عزیز شاه سرخانی . ۵. سرلنگر محمد شاهجانی . ۶. سرلنگر هادی شافقی . ۷. سرلنگر شاهان علیی . ۸. سرلنگر علی اصغر نقدی . ۹. سرلنگر علی ریاضی .

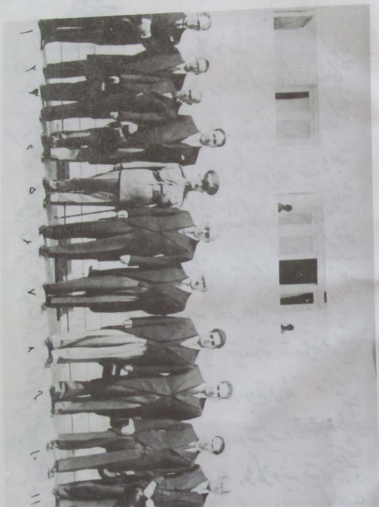
حسینی از مقامات لشکر و کشوری ایران ۱. پیراغلی خان امیرکزه (بیکر) و تبعه‌ها ۲. برصاریغ ۳. سرهنگ دکتر هادی آزادی
 ۴. سرلشکر علی بغدادی ۵. سرلشکر آمان‌الله جهادی ۶. سرلشکر احمد میرحسینی ۷. عبدالحسین تیمورتاش او یوزباشی
 ۸. سرنایب مرتضی بردابنده ۹. سرلشکر محمود نصیری ۱۰. فرحان‌نهدی ایشین دفتر مخصوصه ۱۱. سرنایب احمدقلی
 بیگلربیوز ۱۲. سرهنگ کریم بوداجمهری

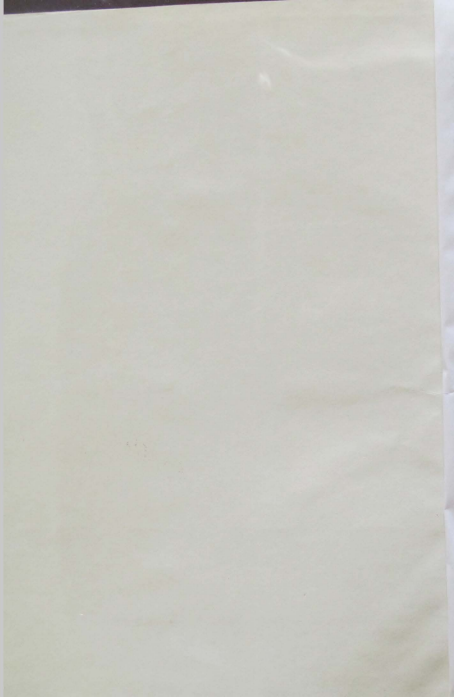
سفیر انگلیس و جمعی از فرماندهان متفقین و امرای ارتش ایران به تاریخ ۱۳۲۴ - تهران ۱. سپهبد احمد امیراحمدی ۲. سر ریشتر بولار (سفیر انگلیس در ایران) ۳. فرح‌الله آقاوولی ۴. افسر متفقین ۵. سرلشکر ارفع ۶. افسر متفقین ۷. سرلشکر علی ریاضی.

جلسه مشترک فرماندهان نظامی متفقین و امراء ارتش ایران به تاریخ ۱۳۲۴ هـ. ش. در تهران ۱. سرلشکر حسن ارفع ۲. ابراهیم زند (وزیر جنگ) ۳. سر زیدر بولارد (سفیر انگلیس در تهران) ۴. سپهبد احمد امیراحمدی ۵. سرلشکر فرح‌الله آقاولی ۶. ژنرال انگلیسی (فرمانده سپاه متفقین) ۷. سرلشکر علی ریاضی ۸. سپهبد مرتضی یزدان‌پناه.

هیأت وزیران احمد قوام در کابینه سوم به تاریخ ۱۳۳۵ ه. ش. ۱. ابوالحسن صادقی ۲. محمدولی فرمانفرمایان ۳. علی اکبر موسوی زاده ۴. عزیزالله نیککنهی ۵. سیهبند احمد امیراحمدی ۶. احمد قوام ۷. حمید سیاح ۸. عبدالحسین هزاری ۹. منوچهر اقبال ۱۰. شمس الدین امیرعلایی ۱۱. علی شایگان.

10007500096224

کتابخانه مرکزی دانشگاه

بنیاد ستمنان و جانبازان انقلاب اسلامی

مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی